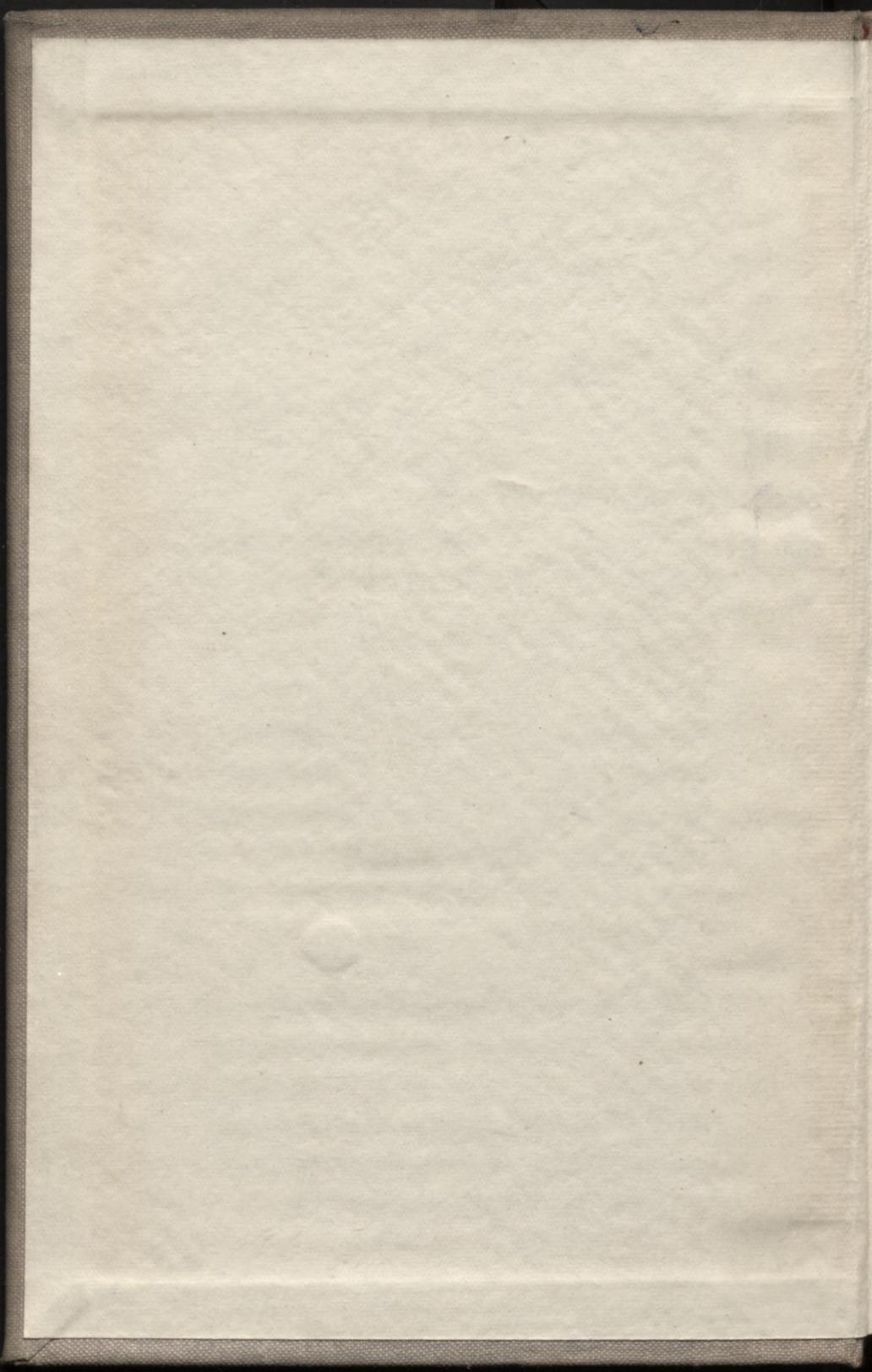

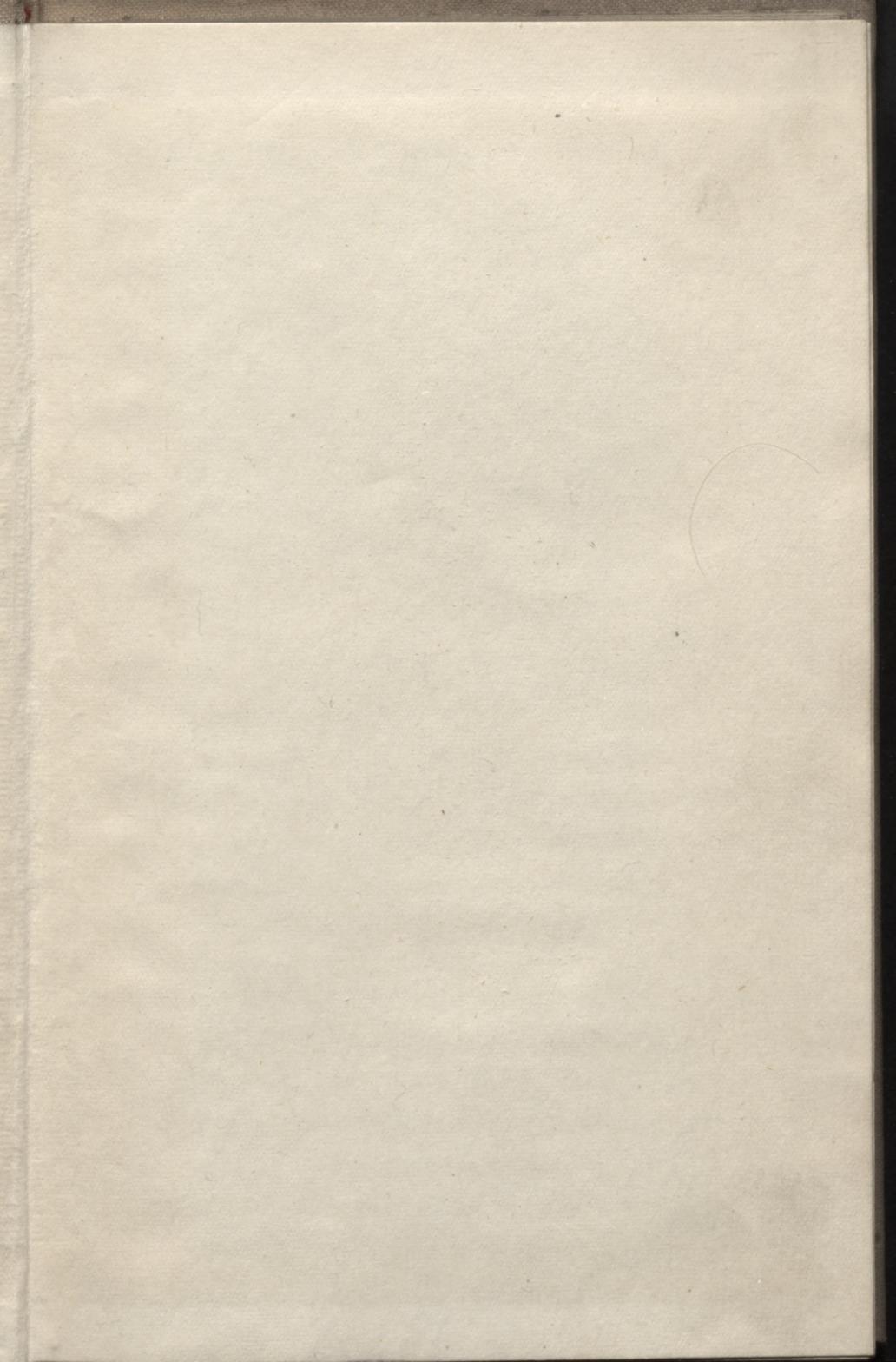
73-3
92

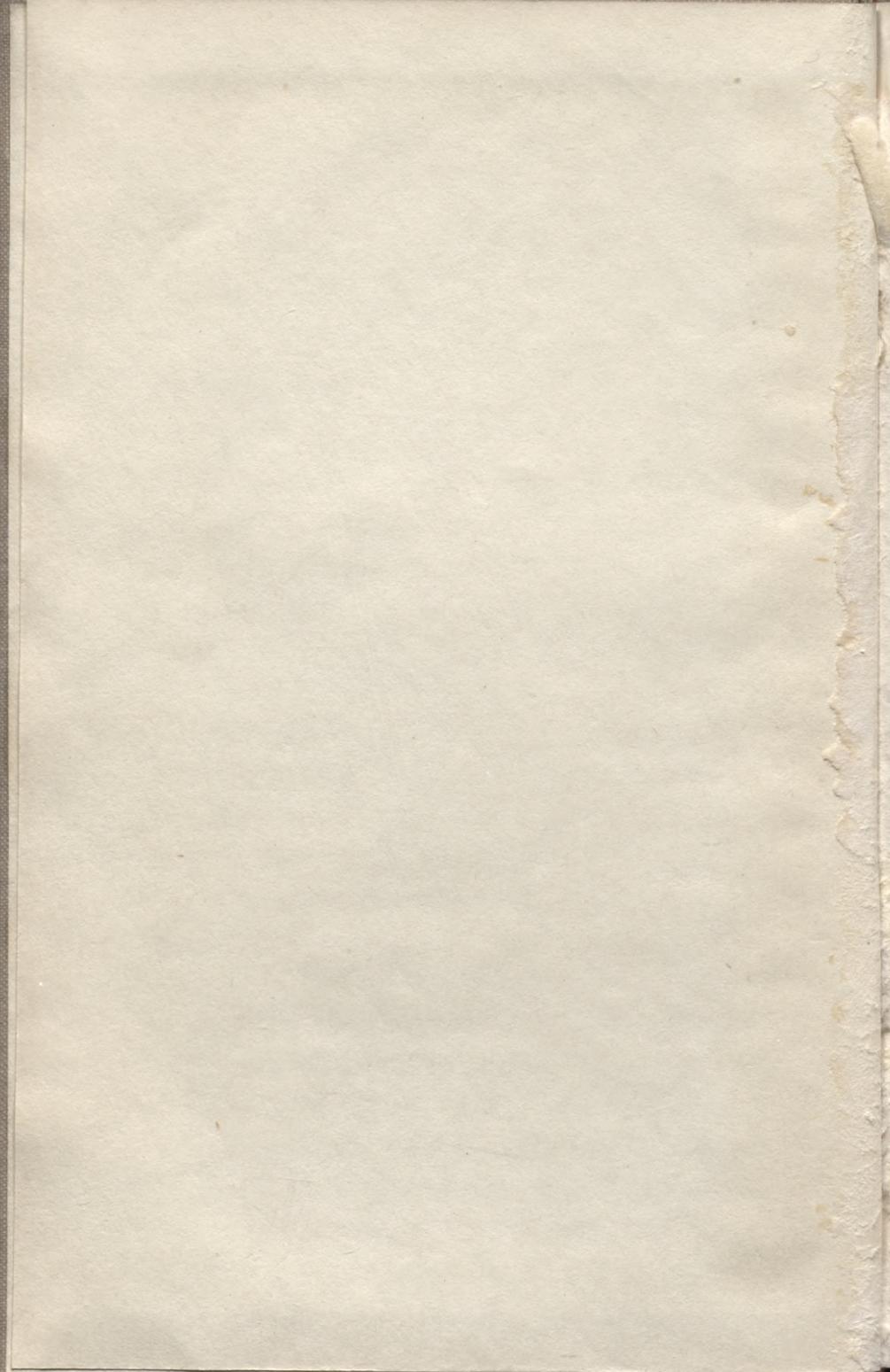
LATVIJAS
KOMJAUNAINES
VĒSTURE
DOKUMENTOS

1917-1970

VISU ZEMJU PROLETĀRIESI, SAVIENOJĪETIES!

THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY

L 73-3
L 92

L
3 ken

LATVIJAS KP CK PARTIJAS VĒSTURES INSTITŪTS —
PSKP CK MĀRKSIŠMA-ĻEŅINISMA INSTITŪTA FILIĀLE
LATVIJAS ĻEŅIŅA KOMUNISTISKĀS JAUNATNES SAVIENĪBAS
CENTRĀLĀ KOMITEJA

LATVIJAS KOMJAUNATNES VĒSTURE DOKUMENTOS 1917—1970

IZDEVNIECIBA «LIESMA»
RIGĀ 1973

3KJS1(L)
La 805

Viļa Lāča Latv. PSR
VALSTS BIBLIOTĒKA

78- 21.815
0308061054

LATVIJAS KOMUNĀLĀS
VĒSTURE DOKUMENTOS
1917-1918

Atbildīgais redaktors vēstures zinātnu kandidāts S. Ziemeļis

K $\frac{0-1-4-1}{M 801(11)-73}$ 58-73

INFORMĀCIJA
RĪDA 1973

PRIEKŠVārds

Vissavienības Ļeņina Komunistiskās Jaunatnes Savienība ir Padomju Savienības Komunistiskās partijas uzticams palīgs un rezerve. Viens no VĻKJS kaujinieciskajiem pulkiem, tās sastāvdaļa, ir Latvijas Ļeņina Komunistiskās Jaunatnes Savienība. Latvijas komjaunatnei pagātnē ir slavas apmirdzēts ciņu un darba ceļš, tās šodienas nešķīrami saistīta ar komunistiskās sabiedrības celtniecību, kurā mūsu republikas komjaunieši gūst arvien jaunus un jaunus panākumus.

Augsti novērtējama Latvijas komjaunatnes darbu, Vis-savienības Ļeņina Komunistiskās Jaunatnes Savienības Centrālā Komiteja vēstulē Latvijas ĻKJS Centrālajai Komitejai sakarā ar Lielās Oktobra sociālistiskās revolūcijas 50. gadadienu rakstīja: «Sociālistiskās Latvijas jaunatni, tāpat kā visus mūsu padomju puīšus un meitenes, raksturoja un raksturo idejiska pārliecība, uzticība cildenajam komunistiskā internacionālisma principam, visas pasaules tautu draudzībai, padomju sabiedrības revolucionārajam garam, neremdināmas zināšanu alkas, cēlsirdība un godīgums. Šai apstākļi mēs saskatām drošu ķīlu tam, ka Oktobra idejas un darbus, kurus uzvaroši sāka īstenot Pēteris Stučka, Jānis Rudzutaks, Roberts Eihe un Jānis Fabriciuss, turpinās attīstīt un pabeigs realizēt lielās revolūcijas jaunās paaudzes.»¹

Latvijas komjaunatnes pirmais kongress sanāca 1919. gada 28. februārī. Latvijā tolaik pastāvēja padomju vara, kuras izcīnīšanā bija piedalījusies arī revolucionārā jaunatne. Iesaistījušies sociālistiskās celtniecības darbā, Latvijas komjaunieši tomēr drīz bija spiesti apmainīt grāmatas un darba rīkus pret ieročiem, jo jaunajai Padomju Latvijai uzmācās starptautiskā imperiālisma bruņotie spēki.

¹ Sk. šīs grāmatas 322. lpp.

Kad vara Latvijā uz laiku nonāca nacionālistiskās buržuāzijas rokās, daļa Latvijas komjauniešu iesaistījās sociālisma celtniecībā Padomju zemē. Viņi bija to padomju komjauniešu vidū, kas sāka īstenot dzīvē dižos celtniecības uzdevumus, ko jaunatnei izvirzīja V. I. Ļeņins. 1920. gadā Krievijas Komunistiskās Jaunatnes Savienības Viskrievijas III kongresā Vladimirs Iljičs teica: «Iepriekšējās paaudzes uzdevums bija gāzt buržuāziju... Jaunajai paaudzei veicams daudz sarežģītāks uzdevums... Pamats ir attīrīts, un uz šā pamata jaunajai, komunistiskajai paaudzei jāceļ komunistiskā sabiedrība. Jūsu priekšā ir celtniecības uzdevums...»¹ V. I. Ļeņins norādīja uz nepieciešamību «saimnieciski atjaunot visu zemi, reorganizēt, atjaunot gan zemkopību, gan rūpniecību uz modernās tehnikas pamata, kas balstās uz mūsdienu zinātņi, tehniku, uz elektrību»². Viņš aicināja jaunatni mācīties, apgūt zināšanas, kas ir nepieciešams priekšnoteikums komunisma uzcelšanai.

Komjaunieši, kas Latvijas Komunistiskās partijas vadībā divdesmitajos un trīsdesmitajos gados nelegālos apstākļos nerimtīgi cīnījās pret buržuāzijas kundzību, par padomju varas atjaunošanu Latvijā, ar lielu uzmanību sekoja padomju jaunatnes izaugsmei un darba uzvarām. Viņi daudz darīja, lai iepazīstinātu Latvijas jaunatni ar sociālisma celtniecības gaitu un sasniegumiem Padomju Sociālistisko Republiku Savienībā.

Latvijas jaunatne partijas vadībā no jauna varēja stāties pie sociālistiskās celtniecības uzdevumu risināšanas 1940. gadā, kad Latvijā uzvarēja sociālistiskā revolūcija, tika atjaunota padomju vara un Latvijas Padomju Sociālistisko Republiku uzņēma PSRS sastāvā. 1940. gada 18. oktobrī Latvijas komjaunatne kļuva par Vissavienības Ļeņina Komunistiskās Jaunatnes Savienības sastāvdaļu.

Lielā Tēvijas kara laikā Latvijas jaunieši kopā ar citu padomju tautu dēliem un meitām piedalījās cīņās pret vācu fašistiskajiem iebrucējiem, aizstāvēdami Padomju Dzimteni. Viņi cīnījās gan frontē, gan partizāņu vienībās un antifašistiskajā pagrīdē ienaidnieka okupētajā Latvijā. Komjaunieši, kas strādāja padomju aizmugurē, palīdzēja tuvināt uzvaru ar savu pašizliedzīgo darbu rūpniecībā

¹ V. I. Ļeņins. Raksti, 31. sēj., 250. un 251. lpp.

² Turpat, 250. lpp.

un lauksaimniecībā. Daudzi komjaunieši krita varoņa nāvē, un viņu piemiņa mūžam dzīvos tautā.

Pēckara gados Latvijas komjaunatne veica lielu darbu tautsaimniecības atjaunošanā un sociālisma uzcelšanā Padomju Latvijā. Komjaunieši bija iniciatori daudziem vērtīgiem pasākumiem, kas sekmēja rūpniecības, lauksaimniecības, celtniecības un tautas izglītības straujāku kāpinājumu. Komjaunieši dedzīgi atsaucās visiem PSKP lēmumiem un aicinājumiem. Partijas vadībā viņi neatlaidīgi gājuši un iet komunisma cēlāju pirmajās rindās. Komjaunatne ir partijas aktīvs palīgs cīņā par socialistiskās sabiedrības pilnveidošanu un pakāpenisku pāreju uz komunismu.

PSKP XXIV kongresa rezolūcijā par PSKP Centrālās Komitejas pārskata referātu teikts: «Pašreizējos apstākļos arvien lielāku lomu un nozīmi iegūst komjaunatne kā partijas rezerve un tuvākais palīgs jaunās paaudzes audzināšanā un jaunās sabiedrības celšanā. Komjaunatnes centrālais uzdevums ir audzināt jaunatni komunistiskā idejiskuma, padomju patriotisma, internacionālisma, augstas organizētības un disciplinētības garā, aktīvi propagandēt jaunatnes vidū socialistiskās iekārtas sasniegumus un priekšrocības, panākt, lai katrs jauniešis būtu aktīvs jaunās sabiedrības cēlājs.»¹ Nav šaubu, ka Latvijas komjaunatne godam dos savu ieguldījumu šā uzdevuma īstenošanā.

*

Šās grāmatas uzdevums ir iepazīstināt lasītājus ar daļu no svarīgākajiem Latvijas komjaunatnes dokumentiem, kas radušies LĻKJS varonīgo cīņu un celtniecības darba gaitā un atspoguļo to. Grāmatā hronoloģiskā secībā ievietoti Latvijas komjaunatnes kongresu un CK plēnumu materiāli, darbības pārskati, komjauniešu kolektīvu aicinājumi un vēstules, LKP un LĻKJS centrālajos orgānos ievietotā informācija un citi materiāli, kas raksturo Latvijas komjaunatnes darbu. Ievērojot krājuma nelielo apjomu, daudzi dokumenti doti saīsināti. Tā, piemēram, no komjaunatnes kongresu dokumentiem publicētas galvenokārt tās vietas, kas dod kopsavilkumu par attiecīgajā laikposmā paveikto darbu un pašus galvenos, vadošos norādījumus turpmākajam darbam. Vietas, kurās izdarīti

¹ PSKP XXIV kongresa materiāli. «Liesma», R., 1971, 231. lpp.

saīsinājumi, apzīmētas ar daudzpunktiem kvadrātiekvās [...]. Zem dokumentiem norādīts attiecīgais avots, no kura dokuments ņemts. Dokumenti sakārtoti sešās nodaļās, no kurām katru ievada īss apskats par attiecīgā laikposma vēsturiskajiem apstākļiem un Latvijas komjaunatnes darbību šai periodā. Šajos apskatos dotie dati ņemti no «LKP vēstures apcerējumiem» (I daļa, LVI, R., 1961; II daļa, «Liesma», R., 1965), kā arī LĻKJS dokumentiem, kas glabājas LKP CK Partijas vēstures institūta Partijas arhīvā. Pielikumā dots personu rādītājs un dokumentu saraksts.

Grāmata domāta komjaunatnes darbiniekiem, propagandistiem, komjaunatnes politmācību tikla klausītājiem un visiem, kas interesējas par LĻKJS vēsturi. Tā atvieglos darbu arī vēsturniekiem, palīdzēs tuvākajos gados uzrakstīt Latvijas komjaunatnes vēstures apcerējumus.

Grāmatas «Latvijas komjaunatnes vēsture dokumentos» atsevišķas nodaļas sagatavojuši: I nodaļu — **A. Henriņš**, II nodaļu — Rīgas Politehniskā institūta PSKP vēstures katedras docente vēstures zinātņu kandidāte **G. Rainesa** un LKP CK Partijas vēstures institūta Partijas vēstures sektora vadītājs vēstures zinātņu kandidāts **S. Ziemeļis**, III nodaļu — **O. Spoģe**, IV nodaļu — LKP CK Partijas vēstures institūta direktora vietnieks arhīva lietās **I. Muzikantiks** un LKP CK Partijas vēstures institūta vec. zinātniskā līdzstrādniece **Dz. Paeglīte**, V nodaļu — P. Stučkas Latvijas Valsts universitātes PSKP vēstures katedras aspirante **V. Elstiņa**, VI nodaļu — LPSR Zinātņu akadēmijas Vēstures institūta vecākais zinātniskais līdzstrādnieks **J. Druviņš**. Personu rādītāju sagatavojuši LĻKJS CK lektoru grupas vadītājs **Dz. Bušs** un **J. Druviņš**. Dokumentu atlasē piedalījušies LKP CK Partijas vēstures institūta Partijas arhīva vecākā zinātniskā līdzstrādniece **T. Supe**.

Grāmatas apspriešanā un rediģēšanā piedalījies Latvijas LĻKJS CK sekretārs **A. Plaude** un LKP CK Partijas vēstures institūta direktora vietnieks zinātniskajā darbā ekonomisko zinātņu kandidāts **V. Karaļuns**.

LKP CK Partijas vēstures institūts — PSKP CK Marksisma-ļeņinisma institūta filiāle un Latvijas LĻKJS Centrālā Komiteja

I n o d a ļ a

LATVIJAS KOMJAUNATNES IZVEIDOŠANĀS UN DARBĪBAS SĀKUMS

(1917.—1919. g.)

LATVIJAS KOMJAUNATNES IZVEIDOŠANĀS UN DARBĪBAS SĀKUMS (1917.—1919. g.)

1917. gada Februāra revolūcija sagrāva carisma militāri policejisko režīmu un pamodināja politiskai darbībai plašus tautas slāņus. Legālie apstākļi boļševiku partijas darbam ar jaunatni izvirzīja jaunus uzdevumus. Jaunatnes organizācijas bija vislabākais veids, kā audzināt, izglītot un sagatavot jaunatni rosīgai politiskai un sabiedriskai darbībai.

KSDS(b)P ar visiem iespējamajiem līdzekļiem atbalstīja jaunatnes organizēšanās tieksmi, tā izpildīdama V. I. Ļeņina norādījumu, ka partijai «noteikti jāaizstāv jaunatnes savienības *organizatoriskā patstāvība un ne tikai* tāpēc, ka no šīs patstāvības baidās oportunisti, bet arī pēc lietas būtības. Jo jaunatne, nebūdam pilnīgi patstāvīga, *nevarēs* ne izveidot sevi par labiem sociālistiem, ne sagatavoties uz to, lai vestu sociālismu *uz priekšu.*»¹

KSDS(b)P organizāciju rosināta un vadīta, strādnieku jaunatnes kustība sākās rūpniecības centros Petrogradā, Maskavā, Harkovā, Tulā, Jekaterinburgā (Sverdlovskā) un plaši izplatījās visā Krievijā, saistīdama pie sevis arī zemnieku jaunatni.

1917. gada 28. martā Latvijas Sociāldemokrātijas Rīgas komiteja nolēma, ka Jaunatnes savienība dibināma tieši pie Latvijas Sociāldemokrātijas, kura jaunatni «vislabāk spēs revolucionarizēt un pie sevis saistīt».

Latvijas Sociāldemokrātija, uzturēdama ciešas saites ar jaunatni pagrīdes apstākļos, bija norūdījusi to, padarījusi bagātāku ar revolucionārās cīņas pieredzi, izaudzinājusi no tās vidus pieredzējušus propagandistus un cīņas organizatorus.

1917. gada jūnijā Latvijas teritorijas daļā, ko nebija okupējis imperiālistiskās Vācijas karaspēks, darbojās jau

¹ V. I. Ļeņins. Raksti, 23. sēj., 148. lpp.

14 Latvijas Sociāldemokrātijas Jaunatnes savienības pulciņi ar apmēram tūkstoti darba jauniešu. Savienības statūti un praktiskās darbības programma, ko atzinīgi uzņēma LSD V kongress, nodrošināja Jaunatnes savienības organizatorisku autonomiju un politisku vienību ar partiju.

Dažos mēnešos jaunatnes organizācijas visā Krievijā pieauga skaitliski, nostiprinājās organizatoriski un kļuva par ievērojamu spēku Lielās Oktobra sociālistiskās revolūcijas dienās.

Latvijā 1917. un 1918. g. pret proletariāta revolucionāro kustību gāzās divi ķezarišķās Vācijas karaspēka lavīnu vilņi. Pirmais 1917. gada augustā okupēja Rīgu, otrais — 1918. gada februārī visu pārējo Latviju. Proletariāta partija un tai uzticamā darba jaunatne turpināja cīņu par padomju varu asiņainā okupantu terora apstākļos.

Kad Padomju Krievijas strādnieku un zemnieku jaunieši gatavojās savas savienības pirmajam kongresam, Latvijas revolucionārie jaunieši līdzās partijas biedriem pagrīdē iespieda un izplatīja nelegālo literatūru, apsargāja partijas sapulces, darbojās kā sakarnieki, gāja demonstrācijās, pret kurām okupanti vērsās ar ieročiem. Viņus gaidīja bruņota cīņa par padomju varu. Pagrīdes smagie apstākļi izkristalizēja LSD Jaunatnes savienību, norūdīja to, attīrīja tās rindas no meņševikiem, kas gāja nodevības ceļus.

Krievijas Komunistiskās Jaunatnes Savienības I kongresā 1918. gada oktobrī Latvijas revolucionāro jaunatni pārstāvēja viens no pirmajiem tās organizētājiem un vadītājiem Jānis Krūze. Viņa sveicienu no vācu okupētās Latvijas pagrīdes cīņu dalībniekiem delegāti uzņēma ar dedzīgām ovācijām. No Latvijas evakuējušos jaunatni KKJS I kongresā pārstāvēja Ansis Leja un Vladimirs Lazdovskis.

Latvijas revolucionārā jaunatne aktīvi ieslēdzās partijas organizētajā bruņotās sacelšanās sagatavošanā un uzvaras izcīnīšanā 1919. gada 3. janvārī. Jaunatnes kaujas grupas piedalījās ielu cīņās Rīgā pret vācu policijas spēkiem un bēgošās okupantu armijas daļām.

1919. gada janvārī, kad gandrīz visā Latvijā nodibinājās padomju vara, Latvijas Komunistiskā partija rosināja legālos apstākļos atjaunot patstāvīgus darba jaunat-

nes pulciņus, veidot pilsētu, apriņķu un republikas organizāciju.

Revolucionārie darba jaunatnes pulciņi, kas kopā ar partijas organizācijām kā vienas ģimenes locekļi bija darbojušies pagrīdē un izcīnījuši padomju varu, nespēja savu savienību iedomāties citādi kā partijas organizācijas autonomu sastāvdaļu. Savā kongresā, kas notika 1919. gada 28. februārī un 1. martā, viņi vienprātīgi izvēlējās Latvijas Komunistiskās partijas Darba Jaunatnes Savienības vārdu.

Padomju varas laikā LKP Darba Jaunatnes Savienības biedru skaits sasniedza trīs tūkstošus. Komjaunieši aktīvi iesaistījās sociālisma pamatu celtniecībā Padomju Latvijā un jaunās padomju republikas aizstāvēšanā pret kontrrevolūcijas bruņoto pārspēku.

Uz nākamo LKP Darba Jaunatnes Savienības kongresu Latvijas komjaunatnes delegāti pulcējās 1919. gada 23. novembrī, kad imperiālistu vadītā kontrrevolūcija bija nomākusi padomju varu Kurzemē, Rīgā un Vidzemē. Tā kā komjauniešu delegāti no ienaidnieka okupētās Latvijas daļas nebija varējuši ierasties, sanākums konstituējās kā LKP Darba Jaunatnes Savienības Padomju Latvijas daļas konference. Līdzās svarīgiem lēmumiem par komjauniešu turpmākajiem uzdevumiem ciņā par padomju varu konference nolēma LKP Darba Jaunatnes Savienību nosaukt par Latvijas Komunistiskās Jaunatnes Savienību un iestāties starptautiskajā Komunistiskās Jaunatnes Internacionālē (KJI).

1920. gada janvārī ārējās kontrrevolūcijas pārspēks ar iekšējās reakcijas piepalīdzību noslāpēja padomju varu visā Latvijas teritorijā. Daļa Latvijas komjauniešu latviešu sarkano strēlnieku rindās turpināja kaujas pilsoņkara frontēs, Latvijā palikušie atjaunoja savas organizācijas pagrīdē un Komunistiskās partijas vadībā uzsāka cīņu pret buržuāzijas režīmu.

Nr. 1

LKP DJS žurnālā «Jaunais Komunārs» ievietotais raksts par nepieciešamību Jaunatnes savienībai darboties Komunistiskās partijas vadībā

1919. gadā

JAUNATNES SAVIENĪBA UN KOMUNISTISKĀ PARTIJA

Kad 1917. gadā revolūcijas sākumā Krievijā sāka dibināties darba jaunatnes organizācijas, viņu ierosinātāji visgarām centās cieši ieturēt principu — saistīties ar partijām, darba jaunatnes organizācijas uzskatīt par bezpartejiskām. Vieni, aizstāvēdami šo principu, domāja atstāt jaunatni it kā neitrālu lielajā cīņā, ļaujot viņai — kaut arī zem savas līdzdalības — nolūkoties, lai tad «noskatījusies un novērojusi» tā varētu izvēlēties īsto ceļu politisko cīņu laukā. Šādā ceļā tad jaunatnei bija izvēlēties to īsto partiju, pie kuras tai pieslieties. Tāds uzskats piemita un pa daļai vēl tagad nav galīgi atmests zināmā daļā partijas biedru. Otri, dažādās sīkpilsoniskās oportunistiskās partijas un viņu piekritēji, darīja to apzinīgi, mēģinādami padarīt jaunatni par idejisku klejotāju, lai tad vajadzīgā un izdevīgā brīdī viņas nestingrību un nenoteiktību izmantotu savā labā. Vairākus mēnešus daždažādas partijas veda darba jaunatnē savu agitāciju. Jaunatne kā bija, tā arī palika revolucionāra. Nospiedošais vairums savienības biedru jau gandrīz no paša sākuma simpatizēja lieliniekiem.¹ Viņu piekritēju skaits auga visu laiku augumā, līdz beidzot 1918. gada rudenī sanākušais kongress nolēma pārdēvēt savienību par Komunistiskās Darba Jaunatnes Savienību, izteikdams ar to, ka visa savienības biedru masa piekritī Kriev[ijas] Kom[unistiskajai] partijai. Ilgais meklēšanas un neapzinīgas klejošanas laiks beigu beigās parādījis vienu — darba jaunatne pēc

---

¹ — boļševikiem. *Red.*

savas būtības ir revolucionāra, tamdēļ viņa arī grib iet blakus īsti revolucionārai strādniecībai, blakus šīs strādniecības apzinīgākai daļai, kura iet kā priekšcīnītāja revolūcijas rindās. Šāds pats slēdziens mums jātaisa, novērojot jaunatnes kustību Vakareiropas valstīs. Kā Vācijā, kur jaunatnes kustību vadīja visdedzīgākais revolucionārs, spartakietis — Lībknehts¹, kā Itālijā un Šveicē, kur jaunatnes organizācijas pasaules karā veda visplašāko antimilitārisma aģitāciju, tā arī Skandināvijas valstīs un Somijā jaunatnes savienības oficiāli vai neoficiāli ir pieslēkušās kreisajām sociālistiskajām partijām un līdz ar viņām gājušas cīņā [...].

Ja strādniecība ir pārliecināta, ka komunistiskās partijas norādītais cīņas ceļš ir pareizs, un līdz ar to apzinās, ka cīņas ātrākas un sekmīgākas izvešanas labā viņai stingri jāiet pa uzsākto ceļu, tad viņai nav jālaiž klejot pa sīkpilsonisko ideju dumbrājiem arī sava jaunā paaudze, kurai lemts būt viņai par cīņas karoga mantiniekiem, bet jāved tā uz pareiza ceļa, jānorāda tai revolucionārās strādniecības teka. Ne nosāņus noraugoties, ne klausoties politiskās atturības propagandu, bet līdzteku ejot apzinīgo revolucionāru vecākai, jau cīņās norūdītai paaudzei, līdzī cīnoties, līdzī strādājot, jaunā paaudze tika izaudzināta par spēcīgu cīnītāju. Ja Vakareiropas valstīs jaunatnes savienības bieži centās atkratīt partijas saites, tad viņas to darīja tieši tamdēļ, ka tās partijas, ar kurām viņas bija saistītas, bija oportunistiskas, tamdēļ ka revolucionārai darba jaunatnei nevarēja būt pa ceļam ar tām. Tomēr vispār jautājums tā nav nostādāms. Ja cilvēks vēl neprot peldēt, mēs neiemācīsim viņu, iemetot to visdziļākā ūdenī un palaižot vaļā, lai viņš pats atrod līdzekļus, kā peldēt. Tā mums jāatbild arī visiem tiem, kuri sludina pravietiskas mācības, ka darba jaunatnei jābūtot brīvai no partijas «aizbildniecības» — tā viņi sauc partijas palīdzību jaunatnes organizēšanas darbā. Bez mugurkaula sīkpilsonība to var sludināt savai jaunatnei. Par tās izaudzināšanu par tādiem pat bezmugurkaul[niek]iem jau gādā visa kapitālistiskā valsts caur savām vecām skolām, literatūru utt. Proletariātam šī ideja neder. Ja komunistiskā partija savā gaitā nodarīs kļūdas, darba

---

¹ K. Lībknehts bija vācu proletariāta revolucionārās organizācijas «Spartaka savienība» dibinātājs. *Red.*

jaunatne līdz ar visu ar partiju kopā ejošo revolucionāro strādniecību mācīsies no šīm kļūdām, analizējot viņas un vērtējot uzsāktā ceļa pareizību vai nepareizību [...].

Lūk, taisni no šī viedokļa izejot, mēs sakām, ka mūsu strādniecības jaunatnei jābūt organiski saistītai ar partiju kā idejiski, tā arī praktiski. Jaunatnes pulciņiem jāuztur visciešākā sadarbība ar komunistiskās partijas vietējām organizācijām. Arī partijai no savas puses jā rūpējas, lai tāda pat pretimnākšana tiktu sniegta darba jaunatnei viņas organizēšanas darbā no partijas. Partijai, kur tas nepieciešami, jāpalīdz augošai darba jaunatnei gan idejiski, gan materiāli. Tikai tad, ja partija piegriezīs jaunatnes savienībai visrūpīgāko vērību, tā kļūs par partijas priekšskolu, par cīņas organizāciju, kura audzinās iz sava vidus stingrākos cīnītājus nākamām cīņām.

Rūķītis¹

«Jaunais Komunārs»,
1919. g., 1./2. nr., 10.—11. lpp.

Iespiests pēc žurnāla teksta

Nr. 2

*LKP Darba Jaunatnes Savienības I kongress: apsveikumi,
ziņojumi, rezolūcijas un vēlēšanu rezultāti*

1919. gada 28. februārī un 1. martā

Apsveikumi

No Latvijas Sociāldemokrātijas Centrālās Komitejas apsveic un ziņo b. Stučka. Apsveicama tā darba jaunatne, kura ar jaunības dedzību stājas aktīvā cīņā un darbā. Organizēdamās savos pulciņos un piesavinādamās sociālisma mācības, jaunatne iet ceļu uz pašu sociālismu. Latvijas Komunistiskās partijas Darba Jaunatnes [Savienības] I kongress sanāk ārkārtīgi interesantā un svarīgā momentā. Vācijas strādnieki, neskatoties uz to, ka viņu rindās vairs neatrodas kreisās sociāldemokrātijas un darba

---

¹ Rūķītis — Osvalds Dzenis, LKP Darba Jaunatnes Savienības Centrālās Komitejas loceklis, žurnāla «Jaunais Komunārs» redaktora vietnieks. *Red.*

jaunatnes vadonis b. Lībknehts, tomēr turpina cīņu, kuras apmēri pieaug ar katru dienu. Anglijas imperiālistu galva Loid[s]-Džordžs nespēj nobraukt uz Parīzi tamdēļ, ka pār Angliju veļas vēl neredzēts streiku vilnis. Tas pats notiek citās zemēs. Šis kongress liek mums atminēties b. Lībknehtu, kurš savā laikā tik noteikti uzstājās par sociāldemokrātiskās darba jaunatnes organizēšanu. Biedrs Stučka beidz runu, apsveikdams kongresu un novēlēdams tam labas sekmes.

LSD Rīgas komitejas vārdā kongresu apsveic b. Krasņiņš (Viktors). Visu laiku, kamēr vien Rīgas apzinīgā darba jaunatne sākusi iet ceļu uz sociālismu, viņa ir cieši gājusi kopā ar Rīgas s.-d. organizāciju vadošo iestādi — Rīgas komiteju un palīdzējusi pēdējai veikt tos kolosālos šķēršļus, kas nostājas revolūcijas attīstības gaitai ceļā. Visus šos uzdevumus jaunatne veikusi apzinīgi. Cīņā ejot ar ieročiem rokā, darba jaunatne ir nesusi lielus upurus. Bet šai cīņā jaunatne guvusi norūdīto pārliecību un cietu enerģiju. Atjaunojoties padomju darbībai, jaunatne ieņēma redzamu vietu pie dažādu atbildīgu uzdevumu veikšanas. Rīgas darba jaunatne stājusies arī pie sava žurnāla izdošanas. So žurnālu redīgēt gribēja pati jaunatne, bet Rīgas komiteja, būdama pārliecināta, ka žurnālam jābūt tiešam noteiktam jaunatnes audzinātājam, nolēma žurnāla redakcijas kolēģiju sastādīt no 2 partijas biedriem un 1 jaunatnes priekšstāvja.

No Malienas Organizācijas komitejas kongresu apsveic b. J. Krūze. Šinī momentā, kad ne tik Latvijas un Krievijas, bet visas pasaules proletariāts ir uzsācis pēdējo cīņu dēļ savas atsvabināšanas, kad no cīnītāju rindām katru dienu tiek izrauti jauni, ziedoši spēki, kad, atsitot imperiālistu uzbrukumus un pašam proletariātam pārejot uzbrukumā, vienā rokā jātur šķēps, ar otru roku jāceļ un jāstiprina strādnieku vara caur padomēm, jaunu cīņas un darba spējīgu biedru audzināšanai jāpiegriež vislielākā vērība. Jācer, ka tagad komunistu partija piegriezīs darba jaunatnes organizēšanai pienācīgu vērību. Malienas 25. februāra konference, atzīstot, ka darba jaunatnes organizēšana jāņem partijas rokās, nolēma likt visiem rajoniem par pienākumu organizēt pie sevis s.-d. jaunatnes pulciņus, kuros jaunākiem partijas biedriem jāņem aktīvāka līdzdalība. Pārliecībā, ka uz nākošo kongresu Maliena varēs sūtīt delegātus no katra pagasta, b. Krūze apsveic

kongresu, novēlējams darboties tam īsti komunistiskā garā.

[No] L[atviešu] strēlnieku pulku kom[itejas] Org[anizācijas] komitejas kongresu apsveic b. Z e m n i e k s. Lai veiktu lielo cīņu par socialismu, strādniekiem un strādniecēm jābūt bruņotiem. Cīņas pirmajās rindās Latvijā stāv latvju strēlnieki, kuru starpā atrodas arī darba jaunatne.

Str. pulku Org. komitejas vārdā apsveicot Pirmo Latvijas Komunistu Partijas Darba Jaunatnes kongresu, b. [Zemnieks] novēl jaunatnei, ejot kopā ar komunistu partiju, augt lielai un apzinīgai, lai spētu veikt dižos uzdevumus.

No «Iskolastrela» kongresu apsveic b. Z e k k e. Frontē, kur cīnās par komunismu kopā ar vecākiem biedriem arī darba jaunatne, pēdējā pierādījusi savas cīņas un darba spējas. Šis kongress apsveicams kā Latvijas darba jaunatnes apvienotājs. Tas nepieciešams, lai jaunatne organizētā veidā spētu veikt lielo darbu un cīņu.

Z i ņ o j u m i

No Jaun[atnes] Sav[ienības] Rīgas Organizācijas komitejas ziņo b. R ā c e n e. 1917. gadā, kad darba jaunatne plaši sāka organizēties, tā tomēr vēl nebija noteikta cīnītāja, ne arī apzinīga darba darītāja. Vācu okupācijas pirmajā periodā starp Rīgā palikušām un nelegāli darbošamies jaunatnes organizācijām valdīja divi novirzieni: mazinieciskais¹ un lielinieciskais. No 1918. gada pavasara, kad sākās jaunatnē aktīvās darbības posms, jaunatnes aktīvākā un apzinīgākā daļa nepiedalījās mazinieku² sasauktajā jaunatnes konferencē, bet saistījās ciešām organizatoriskām saitēm ar partiju. Brīdī, kad bija Rīgā jāorganizē sacelšanās, jaunatne, paspējusi attīstīt sekciju darbību, ar lielāko enerģiju ķērās pie apbruņošanās un kopā ar partijas biedriem stājās kaujas grupā, kur cīnījās, kamēr nenostiprinājās proletariāta diktatūra.

Par Rīgas organizācijas pēdējo legālās darbības posmu jāatzīmē, ka tika sasaukta Rīgas un apriņķa konference, kura nosprauda jau zināmas noteiktas līnijas vietējās darbības pacelšanai un sekciju noorganizēšanai. Konfe-

¹ — meņševistiskais. *Red.*

² — meņševiku. *Red.*

rencē nolemts pieņemt algotu propagandistu, kurš apkalpotu vienīgi jaunatnes organizācijas.

B[iedre] Krēs la ziņo par Rīgas organizācijas sastāvu. I rajona pulciņā 120 b., «Vairogā» — 77 b., «Ausmā» — 120 biedru. Rīgas komitejai bijis grūti darboties, jo pulciņi vēl līdz šim laikam nav paspējuši reģistrēt savu sastāvu utt.

Rīgas komiteja spērusi visus soļus sekciju noorganizēšanai. Ievērojot neilgo pastāvēšanas laiku, sekciju darbība vēl nevar uzrādīt neko sevišķu.

B[iedrs] Krūze ziņo par LSD Darba Jaunatnes [Savienības] II kongresā¹ izvēlētās CK darbību. CK pēc kongresa ķērās steidzīgi pie darba. Izlaida uzsaukumu jaunatnei. Tika izstrādāti statūti un anketa. Caur partijas CK tika iegādāts papīrs priekš žurnāla «Darba Jaunatne», kura pirmo numuru nodeva drukāt. Latvijā iebruka vācu imperiālistu laupītāju un slepkavu bandas. CK locekļi, pa lielākai daļai būdami partijas biedri un atbildīgi padomju darbinieki, bija spiesti aizbraukt uz Krieviju, kur izklīda pa dažādām pilsētām. Pēdējais apstāklis neatļāva CK locekļiem tikties savā starpā un darbību turpināt. Kad beidzot tāda iespēja radās, jau vajadzēja braukt uz Latviju.

B[iedrs] Līndiņš papildina Krūzes ziņojumu. Tie CK locekļi, kuri palikuši Latvijā, apbraukājot pulciņus, pacēluši jautājumu par CK likvidēšanu. Pulciņi tā arī nolēmuši un pārgājuši kā apakšrajoni pie partijas legālām šūniņām.

Cēsu pulciņš «Kvēle» noorganizēts 1917. gada oktobrī. Darbība veikta sekcijās. Ienākot vācu okupantiem, pulciņa valde bija spiesta pulciņu pievienot nelegālai partijas šūniņai. Ievērojot to, ka partijas šūniņu daudzās vietās nebija, jaunu pulciņu noorganizēšana kļuva gandrīz neiespējama. Okupācijas laikā Cēsu apkārtnē tikuši organizēti pulciņi. Darbība, trūkstot partijas organizācijām, nav rosīga, jo trūcis teorētisku spēku. Legālajā laikmetā, ievērojot drudžaino darbību kara apmācības ziņā, sekciju darbība nav bijusi pienācīgā augstumā. Cēsu pulciņā — 83 biedri. Kases stāvoklis ne visai spožs. Darbību

¹ Latvijas komjaunatnes organizēšanās laikā notika divi Latvijas Sociāldemokrātijas Jaunatnes Savienības kongresi (1917. gada 4.—5. (17.—18.) jūnijā Rīgā un 1918. gada 14.—15. (27.—28.) februārī Valmierā), kuri lēma par darba jaunatnes organizācijas veidošanas jautājumiem. *Red.*

kavē tas apstāklis, ka pulciņa aktīvākie biedri spiesti strādāt partijā un padomēs, kamdēļ bieži nespēj veikt pulciņa uzdevumus.

No Valmieras pulciņa ziņo b. A n š m i d t s. Pulciņš nodibināts 12. maijā 1917. gadā. Okupācijas laikā liela daļa biedru darbojās līdzī partijā. Atjaunojoties Padomju varai Latvijā, Valmieras pulciņš atjaunojis legālo darbību. Pulciņa darbība ļoti rosīga. Sekciju maz, bet, kuras pastāv, tās ir savu uzdevumu augstumos. Sevišķi plaši darbojas referātu sekcija. Pulciņā darbojas līdzī partijas priekštāvis.

Valmieras rajonā pastāv sekojoši pulciņi:

1) Valmieras ar 62 b., 2) Rencēnu — 10 b., 3) Valmieras pagasta — 10 b. Jaundibinātie: 1) Pāles — 61 b., 2) Viļķenu — 35 b., 3) Matišu — 16 b.

Organizēšanas stadijā: 1) Burtnieku pagasts, 2) Jaunburtnieku un 3) Ķieģeļu.

No Lubānas pulciņa ziņo b. L ā c i s. Pulciņš nodibināts 21. janvārī. Biedru skaits — 117. Pastāv 5 sekcijas, kuras visas attīsta rosīgu darbību. Sevišķi darbīga sabiedrisko zinātņu sekcija. Sarīkotas vairākas lekcijas par politiskiem un sabiedriskiem tematiem. Bijuši divi jautājumu vakari. Dramatiskā sekcija sarīkojusi biedru vakaru ar teātri. Absolūts līdzekļu trūkums neļauj pulciņa darbībai plesties plašumā. Trūkst bibliotēkas, trūkst arī lasāmā galda.

No Limbažu pulciņa ziņo b. P ē t e r s o n s. Pulciņa biedru skaits — 60. Pieteikušies biedri tik kuplā skaitā, ka bijis nopietni jāsiņā. Daļa biedru neņem aktīvu dalību, kases stāvoklis slikts.

No Burtnieku pulciņa ziņo b. V e r j o v k i n s. Burtnieku pulciņš nodibināts likvidētās dzied. biedr[ības] «Beverina» vietā. Tā kā pulciņš nupat noorganizējies — darīt paspēts ļoti maz. Biedru skaits — 7.

No Raunas pulciņa ziņo b. R i e k s t i ņ š. Pulciņš nodibināts 1917. gada jūlijā un no sākuma bijis bezparteijsks. Jau 1917. gadā uzņēmis sakarus ar partiju. Sekciju darbības nebija nekādas, un pulciņš nīkuļoja. Pa okupācijas laiku pulciņš bijis likvidēts. Pašlaik darbība sekcijās sāk attīstīties. Sasauktas vairākas masu sapulces, bijuši izrīkojumi un referātu vakari. Drīzumā iznākšot hektografēts žurnāls. Biedru skaits — 40.

No Veselauskas pulciņa ziņo b. C e r i ņ š. Pulciņš no-

dibināties nesen atpakaļ. Sekcijas darbība apmierinoša. Līdzekļu pulciņā daudz. Biedru skaits — 40. Puse no biedriem veicinātāji, no kuriem visi nav partijas biedri.¹

No Tukuma pulciņa ziņo b. Krūmiņš. Pulciņš nodibināts pēc okupācijas varas krišanas. Nolemts izdot žurnālu «Darbs». Pulciņa biedri sadalījušies divās grupās: 1. grupa no 12—15 gadiem, 2. — no 15—20 gadiem. Nau-
das līdzekļi vajadzīgi. Biedru skaits — 80.

No Mežmuižas pulciņa ziņo b. Griķis. Pulciņa biedru skaits — 46, 6 veicinātāji un apm. 20 kandidātu. Pastāv arī koris. Darbība diezgan vāja.

No Rencēnu pulciņa ziņo b. Ozols. Pulciņš nodibināts 1917. gada 14. maijā un darbojies līdz vācu okupācijas varas ienākšanai. Pēc tam likvidēts, un daži biedri pārgājuši partijā. Pulciņā tagad 10 biedri.

No Rīgas krievu jaunatnes pulciņa ziņo b. Girgensonē. Pulciņš darbojas jau no 1917. gada. Sekcijā iztīrīti politiski-ekonomiski jautājumi. Strādājuši vienu laiku kopā ar kādu latv. darba jaunatnes organizāciju, bet tā izrādījusies mazineciska. Izbīdīti organizatori dažādu sekciju noorganizēšanai. Darbība te visai plaša. Biedru skaits — 35.

REZOLŪCIJAS

Rezolūcija sakarā ar ziņojumiem

Pirmais Latvijas Komunistu Partijas Darba Jaunatnes kongress, noklausoties ziņojumus, konstatē:

ka darba jaunatnes kustība no vācu okupācijas laikā radītiem apstākļiem ir zināmā mērā cietusi. Daudzas organizācijas iznīcinātas. Palikušās tomēr, salejoties kopā ar partijas šūniņām, turpinājušas darbu, palīdzēdamas nostiprināt proletariāta diktatūru. Pateicoties pēdējam, ir radusies iespēja jau drīzā laikā pēc Padomju varas atjaunošanas Latvijā sasaukt Komunistu Partijas Darba Jaunatnes kongresu, kurš apvieno 14 pulciņus ar 812 biedriem. Darbība pulciņos nav varējusi būt pietiekoši sekmīga ārkārtējo politisko apstākļu, teorētisku un

¹ Vēlāk kongresā pieņemtie LKP Darba Jaunatnes Savienības statūti atzina, ka par biedriem veicinātājiem var būt tikai Komunistiskās partijas biedri. *Red.*

organizatorisku spēku trūkuma dēļ. Arī partijas organizācijas nav pietiekošā mērā piegriezušas vērību darba jaunatnes kustībai.

Ievērojot to, kongress aizrāda pulciņiem un partijas vadošām iestādēm, ka

1) jāpiegriež uz priekšu sevišķa vērība ārējai¹ darbībai kā politiskā, tā saimnieciskā laukā;

2) jācenšas nostādīt pulciņu teorētisko darbību, attīstot propagandu kā mutiski, tā rakstiski.

Rezolūcija par tagadējo momentu²

1. Franču-angļu-amerikāņu trestu un banku karaļi dala savu uzvaru laupījumus un mēģina tos nodrošināt pret savu un vispasaules proletariātu.

2. Šai nolūkā imperiālistiskās valstis, no vienas puses, apsola dažādus labumus saviem strādniekiem un tanī pašā laikā apspiež izmocīto strādnieku sacelšanos un, no otras puses, virza savas un pamudina un piespiež virzīt mazo buržujisko valstu armijas pret sociālistisko Krieviju un citām Padomju Republikām.

3. Pasaules imperiālistiskais karš izvērties šķiru karā pasaules apmēros.

4. Sociālistiskās valstis nostiprinās, un proletariāta gatavība iet šķiru karā kļūst arvien noteiktāka. Ar maz izņēmumiem Krievijas proletāriskās armijas sekmīgi virzās uz priekšu un palīdz Ukrainas, Baltkrievijas un Lietuvas proletāriešiem nostiprināt proletārisko diktatūru. Proletārisko armiju saimnieciskā un politiskā aizmugure gan pamazām, tomēr noorganizējas un uzlabojas.

5. Turpretī imperiālistisko valstu armijas lēni sabrūk. Visur imperiālistiem steidzīgi jāizved demobilizācija. Imperiālistisko armiju saimnieciskā aizmugure pārdzīvo asu krīzi (darba trūkums, metalurģijas apstāšanās), bet jo sevišķi sabrūk šķiru miers, un strādnieki visur ceļas arvien plašākos streikos, demonstrācijās un pat bruņotās cīņās.

6. Sakarā ar to lielvalstu imperiālistiskās valdības izmanto sīko (Somijas, Skandināvijas, Polijas) un sabrukšo (Vācijas) buržujisko valstu tieksmes iegūt laupījumu vai paturēt imperiālistiskā karā iegūtā laupījuma kaut sīku daļu un naudas un tehniskiem līdzekļiem at-

¹ Domāta darbība ārpus Darba Jaunatnes Savienības. *Red.*

² Referātu šai jautājumā kongresā nolasīja P. Stučka. *Red.*

balsta un vajadzības gadījumā ar draudiem piespiež tās iebrukt sociālistiskajā Krievijā.

7. Par galveno virzienu uzbrukumam Krievijai un starptautiskajam proletariātam imperiālistiskā pasaule pašlaik izvēlējusies satiksmes un politiskā ziņā priekš sevis vislabvēlīgāko virzienu — Krievijas ziemeļrietumus un pa daļai rietumus.

8. Šī uzbrukuma atsišanā viena no atbildīgākām lomām atkal piekrīt Latvijas proletariātam, kuram lielajā šķiru karā jāaizstāv sava sociālistiskā dzimtene un jāaizstāv ceļš uz sociālistisko Krieviju.

9. Latvijai šī grūtā loma piekrīt jo sevišķi vēl tādēļ, ka mūsu proletariātā imperiālisti redz īpaši noteiktu sociālisma izvedēju dzīvē, kādēļ tie sevišķi ienīst Latvijas proletariātu un Latvijas Padomju Republiku.

10. Bet Latvijai ir arī vieglāk izturēt šo cīņu tādēļ, ka viņas proletariāts ir vecāks pēc dzimšanas, samērā daudz lielāks un arī attīstītāks pēc kultūras līmeņa nekā Krievijas, kādēļ cīņa ar vietējo buržuāziju tam daudz labāk veicas, jo nedraud briesmas no uzskatos nepastāvīgiem sīkpilsonības slāņiem.

11. Un šī drosme mums, Latvijas Padomju Republikai, jo sevišķi cieša tanī brīdī, kad no mums sengaidītā Komunistiskā Internacionāle patlaban taisās pāriet no vārdu propagandas uz darbu propagandu, patlaban sapulcējoties uz starptautisko konferenci.

To ievērojot, Latvijas Komunistiskās Partijas Darba Jaunatnes [Savienības] pirmais kongress nolēmj:

1. Bez bailīgi un izturīgi ņemt dalību cīņā pret vispasaules buržuāzijas imperiālisma spēkiem roku rokā ar Krievijas Soc. Federatīvo Padomju Republiku un pārējām Padomju Republikām.
2. Sūtīt apsveicienus to zemju proletariātam, kas jau vairāk vai mazāk sekmīgi iesācis sociālistisko revolūciju, kā Vācijas, Austrijas, Ungārijas, Anglijas u. c.
3. Griezties ar uzsaukumu pie neitrālo un pārējo valstu proletariāta, kas vēl maz vai nemaz nepiedalās sociālistiskajā revolūcijā, stāties jo drīzāk rindās, lai Komunistiskā Internacionāle iz vārdiem pārvērstos darbos.
4. Sūtīt apsveicienu Jaunatnes Komunistiskajai Internacionālei kā daļai no Lielās Vispasaules Komunistiskās Internacionāles.

Rezolūcija organizācijas jautājumā¹

1. LKP Darba Jaunatnes Savienības uzdevums ir
- 1) izplatīt komunisma idejas darba jaunatnē;
  - 2) sagatavot pārliecinātus biedrus partijai;
  - 3) sagatavot un apvienot apzinīgus cīnītājus strādnieku šķiras ekonomiskai un garīgai atsvabināšanai un komunisma izcīnīšanai.

2. LKP Darba Jaunatnes Savienība organizējas pulciņos pie partijas organizācijas rajoniem. Darba Jaunatnes pulciņos obligatoriski ieiet visi partijas biedri, jaunāki par 20 g. Rajonu pulciņi, līdzīgi partijas rajoniem, apvienojas apriņķa organizācijā.

3. Darba Jaunatnes pulciņos par pilntiesīgiem biedriem var būt visi darba jaunieši vecumā no 14—20 g., kuri atzīst partijas mērķus un padodas viņas rīkojumiem. Par biedriem veicinātājiem pulciņos var būt tikai Latvijas Komunistu Partijas biedri; par biedriem interesentiem, kuri nebauda nekādas balsstiesības, var būt jaunieši no 12—14 g. vecuma.

4. LKP DJ pulciņu darbību saskaņo un apvieno Savienības Kongress un Konference. Savienības darbību partijas lēmumu un CK rīkojumu robežās vada Savienības Kongresa izvēlētā CK. Savienības CK sastāv no 7 biedriem.

5. Jaunus biedrus pulciņi pieņem sapulcēs uz divu biedru ieteikšanu; ieteicējiem jābūt sastāvējušiem ne mazāk par 6 mēn. ilgi organizācijā. Izņēmumi pielaižami ar partijas vietējās organizācijas ziņu un piekrišanu.

6. Jaunus pulciņus apstiprina Savienības vietējā Organizācijas Komiteja saziņā ar partijas organizācijas vietējo komiteju. Jaunas Savienības organizācijas apstiprina DJS CK saziņā ar partijas Centrālo Komiteju.

7. Pulciņu darbību vada pulciņu Izpildu Komitejas, kuras izvēl biedru sapulces. Pulciņu Izpildu K[omitejās] un citās Savienības iestādēs var tikt ievēlēti biedri, kuri darbojušies Savienībā ne mazāk par 6 mēnešiem.

8. Pulciņi savu uzdevumu sekmīgākai veikšanai dibina dažādas sekcijas, kuras pārzina pulciņu Izpildu Komitejas un kuras kontrolē partijas vietējās iestādes.

---

¹ Referātu šai jautājumā kongresā nolasīja K. Krastiņš. *Red.*

9. Dēļ darbības saskaņošanas ar partijas organizācijām pulciņi sūta savus priekšstāvjus uz partijas organizācijas iestādēm — un otrādi.

10. Partijas vietējo organizāciju konferenču vēlēšanās pulciņi piedalās uz divkārt augstāku normu [ne]kā partijas rajoni. Uz LKP konferencēm un kongresu pēc šādas pat normas vēlē LKP DJ Savienības konferences un kongress.

Rezolūcija aģitācijas un propagandas jautājumā¹

Lai pienācīgi veiktu strādniecības jaunatnes masu organizēšanas un audzināšanas darbus, lai pievilktu pie aktīva revolūcijas darba jaunas biedru masas, LKP Darba Jaunatnes Savienībai rakstiskās aģitācijas laukā jāveic sekojoši uzdevumi:

1. a) Jārūpējas par partijas literatūras izplatīšanu darba jaunatnes masās, kā arī par piemērota satura literatūras — populāru brošūru, grāmatu utt. izdošanu no partijas iestādēm un Padomju varas izglītības iestādēm;

b) LKP Darba Jaunatnes Savienības Centrālajai Komitejai jāizdod periodisks darba jaunatnes žurnāls, kurā tiktu noskaidroti organizatoriskie jautājumi un vests jaunatnes audzināšanas darbs politiskā un kulturālā ziņā;

c) jārūpējas, lai partijas periodiskā presē, sevišķi dienas laikrakstos, tiktu vests arī darba jaunatnes masu vajadzībām piemērots aģitācijas darbs un tiktu apmierinātas LKP Darba Jaunatnes organizāciju tekošās prasības.

2. Lai izaudzinātu iz pašas jaunatnes literāriskus darbiniekus, lai rakstisko aģitāciju un propagandu attīstītu intensīvi, jāpievelk pie šī darba visi spējīgie biedri, pirmā kārtā aģitācijas un propagandas kolēģijās.

3. Visiem LKP DJS biedriem jāuzliek par pienākumu ņemt dzīvu dalību rakstiskās aģitācijas laukā, iesniedzot aprakstus par savu līdzdalību partijas un padomju darbā.

4. Lai visu šo darbu veiktu noteiktā un stingrā virzienā, LKP DJS jāstrādā uz visciešāko kopā ar LKP Centrālo Komiteju; žurnāla redakcija jā sastāda no partijas CK, ievēdot redakcijas kolēģijā arī LKP Darba Jaunatnes Savienības priekšstāvi, kuru izvēl Savienības CK.

Mutiskās aģitācijas laukā:

¹ Referātu šai jautājumā kongresā nolasīja O. Dzenis (Rūķītis).
Red.

1. a) Jāsarīko darba jaunatnes masu sapulces, aģitācijas mītiņi, lekcijas, referāti, kā arī veseli lekciju cikli par politiskiem un kulturāliem jautājumiem;

b) jārūpējas par partijas kursu organizēšanu, kuros Savienības biedri varētu tikt sagatavoti apzinīgam partijas darbam;

c) jārūpējas, lai vispārizglītojošās skolas un kursi, kā arī dažādu padomju iestāžu organizējamie speciālie kursi būtu pieejami visplašākos apmēros darba jaunatnei.

2. Jāorganizē uz vietām no spējīgākiem biedriem propagandistu kolēģijas. Lai apmierinātu tekošos pieprasījumus aģitācijas un propagandas ziņā, lai nostiprinātu organizatoriskās saites, LKP DJS Centrālajai Komitejai un lielākām organizācijām uz vietām jāuztur algoti propagandistu un organizatoru kadri.

3. Lai ievestu Savienībā un audzinātu priekš partijas darba jaunus biedrus, DJS organizāciju biedriem jāņem visdziīvākā dalība partijas klubos.

Aģitācijas un propagandas darbu veikt iespējams tikai pie visu biedru dzīvas līdzdalības, kādēļ katra biedra pienākums un uzdevums ir vest visplašāko aģitācijas darbu strādniecības masās pie katras iespējas.

Viscauri aģitācijas un propagandas darbā LKP Darba Jaun[atnes] Sav[ienībai] jāuztur visciešākā sadarbība ar LKP organizāciju iestādēm.

Vēlēšanas

Uz Latvijas Komunistiskās Partijas VI kongresu jaunatnes kongress izvēl 8 delegātus — bb. Lindiņu, Rācen[i], Krēslu, Kadiķi, Pētersonu, Ausekli, Anšmidtu un Ķipīti. LKP DJ Savienības Centrālā Komitejā ievēlēti bb. Auseklis, Dzenis, Kadiķis, Krastiņš, Krūze, Lindiņš, Mika, Rācen[e], Vintēns.

«Jaunais Komunārs», 1919. g., Iespiests pēc žurnāla teksta
1./2. nr., 36.—45. lpp.

LKP CK norādījumi par LKP DJS darba organizēšanu¹
1919. gada 30. septembrī

**VISĀM LKP DARBA JAUNATNES ORGANIZĀCIJAS KOMITEJĀM
UN SAVIENĪBĀM**

Ņemot vērā pastāvošo darba jaunatnes organizāciju vāji attīstīto partijas un kultūras un izglītības darbu un visai vājo Jaunatnes Savienības organizāciju attīstību pagastos, LKP Centrālā Komiteja nolemj:

Atjaunot Darba Jaunatnes Savienības darbību saskaņā ar Latvijas Komunistiskās partijas VI kongresa apstiprinātajiem statūtiem, kādā nolūkā:

1) Tiek nodibināts Darba Jaunatnes Savienības vadīšanai LKP Centrālās Komitejas priekšā atbildīgs Darba Jaunatnes Savienības pagaidu Organizācijas birojs, kurā ietilpst bb. Dzenis, Zvejnieks un Zeimalis;

2) Organizācijas birojam uzdod

a) dibināt darba jaunatnes savienības un vadīt to darbību saskaņā ar tās statūtiem un š. g. 2. oktobrī avīzē «Vlastj Bednoti» publicējamo nolikumu par darba jaunatnes savienībām,

b) sasaukt Padomju Latvijas Darba Jaunatnes Savienības konferenci, lai ievēlētu CK un vadītu Savienības turpmāko organizatorisko un kultūras darbu;

3) LKP organizācijas komitejām un atbildīgajiem organizatoriem tiek uzdots, cik viņu spēki atļauj, palīdzēt Jaunatnes Savienības Organizācijas biroja darbā.

Adrese sakariem: Darba Jaunatnes Savienības Organizācijas birojs pie LKP CK Rēzeknē, Brīvības ielā, Grinberga namā.

Centrālā Komiteja

«Vlastj Bednoti», 92. nr.,
1919. g. 30. septembrī

*Iespiests pēc avīzes
«Vlastj Bednoti» teksta.
Tulkots no krievu valodas*

¹ Dokuments pieņemts pēc imperiālistu iebrukuma Kurzemē, Rīgā un Vidzemē, kad karadarbības apstākļos Darba Jaunatnes Savienības kā vienotas organizācijas darbība bija atslābusi, jo tās vadošie darbinieki un biedru grupas aktīvi piedalījās padomju varas aizstāvēšanā.
Red.

*LKP CK Pagaidu nolikums par LKP Darba Jaunatnes
Savienības organizācijām*

1919. gada 2. oktobri

**PAGAIDU NOLIKUMS PAR LATVIJAS KOMUNISTISKĀS
PARTIJAS DARBA JAUNATNES SAVIENĪBĀM**

1. Lai nodibinātu vienotību organizatoriskajā celtniecībā un partijas darbā proletāriskās jaunatnes vidū un pareizas savstarpējās attiecības starp pašreiz Latvijas Padomju Sociālistiskās Republikas teritorijā pastāvošajām Darba Jaunatnes Savienības organizācijām un Komunistisko partiju, šādu organizāciju pamatā jāpieņem Latvijas Komunistiskās partijas Darba Jaunatnes Savienības statūti, ko apstiprinājis partijas VI kongress.¹

2. Darba Jaunatnes Savienība atzīst Komunistiskās partijas programmu un taktiku, tai ir savi statūti, un tā darbojas partijas kontrolē.

3. LKP organizācijas sniedz DJS organizācijām visādu idejisku un materiālu atbalstu.

4. Visiem LKP biedriem, līdz 20 gadu vecumam ieskaitot, obligāti jāiestājas Darba Jaunatnes Savienībā.

5. Tais vietās, kur jaunatnes organizāciju nav, LKP vietējās organizācijas un šūniņas dibina DJS organizācijas, pamatā liekot tās statūtus. Lai noorganizētu Savienību, LKP vietējās organizācijas izvirza atsevišķus biedrus vai iniciatoru grupu, kas veido nākamās Darba Jaunatnes Savienības pamatkodolu.

6. DJS organizācijai visnotaļ jāatbalsta partijas organizācijas.

7. DJS Centrālā Komiteja tieši pakļauta LKP CK, bet vietējās organizācijas darbojas LKP vietējo komiteju kontrolē.

8. Uz vietām partija kontrolē [Darba] Jaunatnes Savienību ar savstarpējas pārstāvniecības palīdzību.

Piezīme. [Darba Jaunatnes] Savienības pārstāvim partijas organizācijā ir lēmēja balsstiesības, kad apspriež jautājumus, kas skar [Darba] Jaunatnes Savienību.

¹ LKP VI kongress notika 1919. g. martā. *Red.*

9. LKP vietējās organizācijas var dibināt frakcijas pie DJS organizācijām.

10. DJS organizācijās nodibinātās Komunistiskās partijas frakcijas, kuru uzdevums ir virzīt visu organizācijas darbu komunistiskā garā, darbojas [Darba Jaunatnes] Savienības statūtu ietvaros un visus savus lēmumus pieņem caur kopējiem Savienības orgāniem, un tām nav tiesības likvidēt organizāciju.

11. Visas domstarpības starp vietējām partijas organizācijām un [Darba] Jaunatnes Savienību tiek nodotas izšķiršanai partijas un Savienības augstākajām instancēm.

12. Katra apriņķa komiteja izvirza vienu atbildīgu darbinieku darbam Darba Jaunatnes Savienībā.

13. LKP rajonos, kur pastāv strādnieku un zemnieku klubi, DJS organizācijas koncentrē tajos kultūras un izglītības darbu. Visi [Darba] Jaunatnes Savienības biedri aktīvi piedalās klubu sekcijās un veido jaunatnes sekciju pie klubiem.

14. Pagaidām visas DJS organizācijas apvieno CK Jaunatnes birojs, kam pakļautas visas DJS organizācijas līdz DJS CK vēlēšanām.

15. Visus līdzekļus DJS saņem caur vietējām LKP organizācijām vai CK Jaunatnes biroju saskaņā ar pēdējā lēmumiem.

*Latvijas Komunistiskās partijas
Centrālā Komiteja*

*«Vlastj Bednoti», 93. nr.,
1919. g. 2. oktobrī*

*Iespīests pēc avīzes «Vlastj
Bednoti» teksta.
Tulkots no krievu valodas*

Nr. 5

*LKP Rēzeknes apriņķa konferences rezolūcija par Darba
Jaunatnes Savienību*

1919. gada 4. oktobrī

REZOLŪCIJA PAR DARBA JAUNATNES SAVIENĪBU

Ievērojot to svarīgo lomu, kāda komunistiskajā revolūcijā ir darba jaunatnes savienībām, konference atzīst, ka

partijai jo aktīvi jāpiedalās darba jaunatnes savienību organizēšanā.

1) Darba Jaunatnes Savienības un partijas savstarpējo attiecību pamatā jāliek Latvijas KP CK pagaidu instrukcijas.¹

2) Uz darba jaunatnes savienībām, tāpat kā uz partiju, pirmām kārtām plaši jāpaver ceļš darba jaunatnei.

3) Lai [partijai] būtu pēc iespējas ciešāki sakari un tā varētu idejiski vadīt darba jaunatnes savienības, visiem partijas biedriem, kas jaunāki par 21 gadu², obligāti jāiestājas Darba Jaunatnes Savienībā.

4) Visām partijas šūniņām obligāti jādibina Darba Jaunatnes Savienības šūniņas uz vietām un jāizrauga biedru — iniciatoru grupa.

Protokola oriģināls, LKP CK Partijas vēstures institūta partijas arhīvs (LKP CK PVI PA), 31. š., 1. apr., 36. l., 2.—5. lapa; Latvijas Komunistiskā partija 1918. un 1919. gadā. Dokumenti un materiāli, LVI, 1958, 419. un 420. lpp.

Iespiests pēc grāmatas teksta.

Nr. 6

Izraksts no LKP Viļānu apriņķa organizācijas II konferences protokola

1919. gada 15.—17. decembrī

VI. PAR JAUNATNES ORGANIZESANU

Referē b. A. Kalējs (no jaunatnes organizācijas).

Debatēs piedalās bb. Purens, Hermans, Bergis, pēc debatēm tiek pieņemta sekojoša rezolūcija:

«Ievērojot to, ka Krievijas sociālistiskā revolūcija ir darijusi lielu iespaidu ne tikai uz Krievijas darba jaunatni, bet šajā gadījumā arī uz vispasaules jaunatni un viņas organizācijām, t. i., visas organizācijas sašķeļas, no ku-

¹ Domāts «Pagaidu nolikums par Latvijas Komunistiskās partijas darba jaunatnes savienībām». Sk. dokumentu Nr. 4. *Red.*

² Lielākajā daļā dokumentu šī prasība izvirzīta biedriem, kas jaunāki par 20 gadiem. *Red.*

rām aiziet savu ceļu inteligentā un buržu[āz]liskā [daļa] zem sociālnodevēju un maziņu partiju iespaida, turpreti darba jaunatne visās valstīs piedalās un apvienojas kā proletāriskās šķiras daļa pie III — Komunistiskās Internacionāles, ņemdama visās sacelšanās dzīvu dalību. Mūsu jaunatnes savienībām kā šķiru organizācijām jācenšas tapt par masu organizācijām, pievelkot plašas strādniecības jaunatnes masas, lai tās varētu audzināt pēc šķiras ieskatiem. Latgales jaunatne, kura vienmēr ir bijusi apspiesta un verdzināta no kapitālistiskās valsts, slāpst pēc drīzas izejas, un viņā ir noticis lūzums, tā nav vairs apmierināma ar savu līdzšinējo dzīvi, vecāku un baznīcas iespaidu. Komunistiskām jaunatnes organizācijām jāpateidzas, lai jaunatne nenogurtu un nenoslīgtu atpakaļ pie sava zemes stūriša, tā jāorganizē katrā izdevīgā vietā, kā skolās, sādžās, jaunatnes šūniņās, iesaistot jaunatni lasītāvās, kursos, lekcijās utt., lai pieradinātu jaunatni pie aktivitātes un dzīvā revolūcijas darba. Jaunatnes organizācijām jāņem zem sevis visas darba skolas, priekš kurām nav vēl izaudzināti vajadzīgie darbinieki, un tāpat skolēnu masa, kā arī visi citi darbi pie jaunatnes attīstīšanas un organizēšanas.

Vajadzīgs piegriezt visu vērību, lai jaunatne nebūtu spiesta nodarboties ar spekulāciju, priekš kam vajadzīgs visu jaunatni, kurai nebūtu noteikta darba, pēc iespējas pieņemt darba skolā jeb dot tai attiecīgu darbu. Tāpat lai netiktu jaunatne līdz 18 gadiem nodarbināta vairāk par 4—6 stundām dienā.

Pie nosaukto uzdevumu izvešanas dzīvē rajonu, apriņķu komitejām un visiem partijas biedriem jāņem visdzīvākā dalība.»

(Pieņemta vienbalsīgi.)

*Protokola oriģināls, LKP CK
PVI PA, 72. j., 1. apr., 1. l.,
72.—110. lapa; Latvijas Komu-
nistiskā partija 1918. un 1919.
gadā. Dokumenti un materiāli,
LVI, 1958, 430. un 431. lpp.*

Iespēsts pēc grāmatas teksta

*Izraksts no pārskata par Latvijas Komunistiskās partijas
Centrālās Komitejas darbību no 1919. gada 22. maija
līdz 1920. gada 1. janvārim*

1920. gada 1. janvārī

7. DARBĪBA JAUNATNES MASĀS

Latvijas Darba jaunatne III kongresā¹ 1919. gada februārī nolēma pievienoties kā autonoma sastāvdaļa Latvijas Komunistiskajai partijai. Partijas VI kongress apstiprināja jaunatnes kongresā izstrādātos organizācijas darbības statūtus. Organizācijas uzbūves un savstarpējās saistīšanās principi ar Komunistisko partiju, kā[dus] noteica Latvijas Darba jaunatnes III kongresā, pēc tam sekojošā sadarbība ar partijas organizācijām uz vietām, tagad pieņemti arī Krievijas Komunistiskās jaunatnes II kongresā š. g. oktobrī.

III kongresā izvēlētā Latvijas Komunistiskās partijas Darba jaunatnes Centrālā Komiteja enerģiski stājās pie darba. Jaunatnes organizāciju tīkls drīzumā pārklāja sarkano Latviju, idejiski un praktiski saskaņojot savu darbību ar partijas mērķiem un taktiku. Sasauktās apriņķu konferences uzrādīja plašu politiskās un kulturālās darbības pieaugšanu uz vietām.

Bet šis darbs bija jāpārtrauc, uzbrūkot vācu baronu bandām Rīgai. Šinī kritiskajā brīdī Latvijas Darba jaunatne pierādīja, ka viņa līdzī partijai cieši tur sarkano revolūcijas karogu. Pēc lielākās Latvijas daļas okupācijas no starptautiskās kontrrevolūcijas bandām jaunatnes Centrālā Komiteja dabīgi likvidējās — visi viņas locekļi atradās Krievijas frontēs. Latgalē Darba jaunatnes organizācijas šajā laikā tikpat kā nemaz neeksistēja, izņemot atsevišķus pulciņus Rēzeknē un Daugavpilī. Tas izskaidrojams ar Latgales īpatnējiem saimnieciskajiem un kulturālajiem apstākļiem, kas neļāva attīstīt stipru organizatorisko darbību aiz vājas partijas organizāciju darbības un vietējo darbinieku trūkuma.

¹ 1919. gada pārskatos par komjaunatnes darbību sastopami dokumenti, kuros LKP DJS I kongress tiek nosaukts par Latvijas Darba jaunatnes III kongresu, par I un II skaitot abus LSD Jaunatnes savienības kongresus 1917. un 1918. gadā. *Red.*

Partijas Centrālā Komiteja, aizņemta no darbiem sakarā ar evakuāciju, likvidāciju un nelegāla aparāta nostādīšanu, nespēja piegriezt pietiekošu vērību partijas darbam Latgalē un līdz ar to arī darbībai vietējās jaunatnes masās. Partijas organizāciju atjaunošana un nostādīšana palikušajos Padomju Latvijas apriņķos ar sekmēm tika paveikta augusta mēneša pēdējā pusē. Tikai tad bija iespējams ar sekmēm sākt darbību Latgales darba jaunatnes masās.

Centrālā Komiteja noteiktāk formulēja atsevišķā instrukcijā¹ Latvijas Darba jaunatnes III kongresa pieņemtos un partijas VI kongresa apstiprinātos savstarpējo attiecību un jaunatnes organizāciju principus. Starp citu, atzīmējams lēmums par obligatorisku visu partijas biedru (līdz 20 gadu vecumam) iestāšanos jaunatnes organizācijās. Tika izvēlēts jaunatnes Centrālais birojs, kura uzdevums bija noorganizēt jaunatnes organizācijas apriņķos un sasaukt apriņķu, kā arī visas Latgales darba jaunatnes konferenci. Oktobra un novembra mēnešos Jaunatnes birojs savu uzdevumu paveica. Tika sasauktas apriņķu konferences, kuras iztirzāja darbības organizācijas jautājumus un izvēlēja apriņķu organizācijas komitejas.

Jaunatnes organizācijas birojs savā darbībā vadījās no partijas organizācijas uzbūves principiem, organizējot jaunatnes pulciņus kā pamatšūniņas pēc darba vietām, apvienojot pēdējās pēc partijas rajonu parauga un saistot savstarpējās priekšstāvniecības veidā vienotā Komunistiskās partijas tīklā. Jaunatnes pašizglītības darbība pārnesta uz šūniņām, un kulturālā pašdarbība uz darba skolas principu pamatiem koncentrēta strādnieku-zemnieku klubos.

Noorganizētas ir propagandistu organizatoru kolēģijas pie apriņķu komitejām un izstrādātas instrukcijas darbībai kolēģijās, skolās un sekcijās. Apriņķu organizācijas apgādātas ar literatūru, un iesākti priekšdarbi jaunatnes žurnāla izdošanai latgaliešu izloksnē. Tāds visumā Jaunatnes organizācijas biroja iesāktais darbs, kuru tālāk veic Latgales konferencē izvēlētā jaunatnes Centrālā Komiteja. Visu apriņķu konferencē piedalījās 33 delegāti un apvienoja 558 biedrus, galvenām kārtām sādžas jaunatni. Tāpat konference apstiprināja no Organizācijas biroja

¹ Sk. dokumentu Nr. 4. *Red.*

izstrādātos darbības principus un pieņēma veselu rindu rezolūciju organizācijas jautājumos.

No atsevišķiem konferences lēmumiem atzīmējami: līdzšinējā jaunatnes organizāciju nosaukuma pārdēvēšana par «Latvijas Komunistiskās Jaunatnes Savienību», partijas biedru obligatoriskā iestāšanās jaunatnes organizācijās līdz 23 gadu vecumam un jaunatnes Centrālās Komitejas izvēlēšana.

Partijas Centrālā Komiteja šos jaunatnes konferences lēmumus ir apstiprinājusi, un atliek tikai to sekmīga izvešana dzīvē.

CK sekretārs

«Cīņas Biedrs», 1. nr., 1920. g.
1. janvāri; Latvijas Komunistiskā partija 1918. un 1919. gadā. Dokumenti un materiāli, LVI, 1958, 460. un 461. lpp.

Iespiests pēc grāmatas teksta

II nodaļa

LATVIJAS KOMJAUNATNE BURŽUĀZIJAS KUNDZĪBAS PERIODĀ

(1920.—1940. g.)

...the ... of the ...
...the ... of the ...
...the ... of the ...
...the ... of the ...
...the ... of the ...

LATVIJAS KOMJUNISTINĀJĀS PARTIJAS
KUNDTIĀS PERIODES

(1920-1940)

LATVIJAS KOMJAUNATNE BURŽUĀZIJAS KUNDZĪBAS PERIODĀ

(1920.—1940. g.)

Latvijas Komunistiskās partijas Darba Jaunatnes Savienības Padomju Latvijas daļas konferencē ievēlētā Centrālā Komiteja vadīja komjaunatnes darbu Latvijas austrumu daļā, ko vēl nebija okupējuši imperiālistu bruņotie spēki, līdz pat 1920. gada janvārim, kad Latvijas Padomju valdība bija spiesta izbeigt darbu arī šeit un starptautiskā kontrrevolūcija nodeva varu visā Latvijā nacionālistiskās buržuāzijas rokās. Rīgā nelegāli darbojās LKJS Centrs, kas 1920. gada janvārī pārņēma komjaunatnes darba vadību visā Latvijā.

Tāpat kā Latvijas Komunistiskā partija, arī Latvijas komjaunatne — partijas uzticamais palīgs un rezerve — ar buržuāziskās valsts likumu bija aizliegta un, valdošās šķiras nemiļīgi vajāta, darbojās nelegāli. Cīņa prasīja jaunus upurus. 1919. gada augustā buržuāziskie nacionālisti noslepkavoja LKP DJS CK locekli J. Vintēnu, decembrī — desmit Valmieras komjauniešus, 1920. gada martā — LKJS Latgales organizāciju vadītāju J. Zvidru, 1933. gadā — LKJS CK sekretāru E. Smiltēnu un Rīgas organizācijas darbinieku F. Gaili. Ap 40 procentu komjauniešu pastāvīgi atradās ieslodzījumā cietumos, kuros valdošais režīms sagrāva viņu veselību; tā, piemēram, 1926. gadā, cietumā izvārdzināta, mira jaunā dzejniece bijusī LKP DJS Limbažu pulciņa «Šķēps» sekretāre Marta Mende.

Taču darba jaunatne nesamierinājās ar buržuāzisko režīmu, no strādnieku, trūcīgo zemnieku un inteliģences vidus auga jauni cīnītāji, kas stājās kritušo un apcietināto vietā, un cīņa turpinājās. Par to stāsta šajā nodaļā ievietotie dokumenti — LKJS kongresu materiāli, ziņojumi, atskaites, lēmumi, kā arī nelegālie uzsaukumi.

LKJS I konference, kurā piedalījās delegāti no Rīgas,

Vidienas, Ventspils un Zemgales organizācijām, notika 1921. gada aprīlī Rīgā un ievēlēja LKJS Centrālo Komiteju. LKJS II kongress (par pirmo skaita LKP DJS I kongresu 1919. gadā) notika 1922. gada janvārī, III kongress — Rīgas apkārtņē 1923. gada jūlijā, bet IV kongress — Maskavā 1931. gada novembrī. Kongresu starplaikos LKJS darbu vadīja Centrālā Komiteja, kuras sastāvā dažādos laikos darbojušies izcili partijas un komjaunatnes darbinieki — dedzīgi cīnītāji un talantīgi organizatori, to vidū M. Čuče, F. Deglavs, R. Neilands, A. Ratnieks, M. Smēķe, A. Štroms, A. Liniņš, A. Ķalniņš, A. Ozoliņš, E. Smiltēns, E. Briedis, K. Rozenbergs u. c. Darbojās vairākas apgabalu organizācijas: Rīgas pilsētas, Latgales, Vidienas (Valmieras — Cēsu novadā), Daugavas (Jēkabpils apriņķi), Zemgales, Lejaskurzemes (Liepājas — Kuldīgas novadā) un Ventspils; kādu laiku divdesmito gadu sākumā pastāvēja arī Malienas (Vidzemes austrumu daļā) un Tukuma — Talsu organizācijas. Apgabalu un Rīgas pilsētas organizāciju ietvaros darbojās rajonu organizācijas; pirmorganizācijas sauca par pulciņiem jeb šūnām. Tādējādi komjaunatnes organizatoriskā struktūra atbilda LKP organizatoriskajai struktūrai, pie tam dažkārt, sevišķi divdesmito gadu sākumā, partijas biedri un komjaunieši darbojās arī apvienotos pulciņos.

LKJS bija Komunistiskās Jaunatnes Internacionāles (KJI) sastāvdaļa, tās sekcija, un šīs organizācijas ietvaros sevišķi cieši saistījās ar Igaunijas un Lietuvas komjaunatnes organizācijām, kuras darbojās apmēram līdzīgos apstākļos: 1921. gada jūnijā tika nodibināts KJI Izpildu Komitejas Baltijas valstu birojs, kas darbojās apmēram gadu un 1922. gada janvārī Rīgā noorganizēja Baltijas valstu komunistisko jaunatnes savienību konferenci. Visus buržuāzijas kundzības gadus LKJS darbā iedvesmojošs paraugs bija Vissavienības Ļeņina Komunistiskās Jaunatnes Savienība. Latvijas komjaunieši ne tikai guva ierosmi un spēkus padomju jaunatnes darba uzvarās, bet arī tieši uzturēja sakarus ar PSRS komjauniešiem — VLKJS atsevišķu pilsētu un uzņēmumu organizācijām.

LKJS centrālorgāns bija laikraksts «Jaunais Komunārs», kas iznāca nelegāli Rīgā no 1921. līdz 1936. gadam; savus preses izdevumus — žurnālus, avīzes, kā arī lapiņas — izdeva arī vairākas vietējās organizācijas, bieži vien kopā ar partijas organizācijām. Tā, piemēram, 1926.—

1929. g. LKP un LKJS Vidienas apgabala organizācijas izdeva sabiedriski literāru žurnālu «Liesma» (rokas spiede, ar ko to izgatavoja, vēl tagad aplūkojama LPSR Revolūcijas muzejā), bet 1933. un 1934. gadā ar šādu nosaukumu iznāca LKJS Centrālās Komitejas nelegāls žurnāls skolēniem.

Komjauniešus nemitīgi vajāja buržuāziskie varas orgāni, bet apturēt šīs nelegālās organizācijas darbību tiem nekad neizdevās. Lai gan 1919. gadā liela daļa apzinīgāko darba jauniešu sarkano strēlnieku rindās aizgāja aizstāvēt padomju varu pret baltgvardiem un interventiem Padomju Krievijā, tomēr 1920. gadā, visniknākajam kontrrevolucionārajam teroram plosoties, LKJS apvienoja apmēram 150 biedru. 1923. gadā organizācijas rindās bija 335 jaunie cīnītāji. 1924.—1926. gadā notika plaši masu aresti, taču sagrautās organizācijas tika drīz atjaunotas, un 1928. gadā komjaunatnē atkal bija ap 340 biedru, 1930. gadā — 600, bet 1934. gada rudenī — jau ap 700 biedru. Nelegālās organizācijās apvienotie biedri bija Latvijas apzinīgās darba jaunatnes kodols, ap tiem cīņai pret buržuāzijas kundzību saliedējās darba jaunatnes masas, tās organizējās legālās revolucionārās organizācijās, kuru idejisko vadību, atrazdamās dziļā pagrīdē, īstenoja Latvijas Komunistiskā partija un komjaunatne. Šādas organizācijas bija kreiso (revolucionāro) arodbiedrību jaunatnes sekcijas Rīgā, Liepājā, Ventpilī un citur, Tautas augstskolas klausītāju klubs, Studentu klubs, Darba studentu biedrība un citas.

Buržuāziskās Latvijas pirmajos gados izveidojās LKJS organizatoriskā struktūra. Apmēram četras piektdaļas komjauniešu bija pilsētās, kur koncentrējās visvairāk strādnieku jaunatnes. Organizācijā ieplūda jaunieši, kas dedzīgi gribēja mesties cīņā pret buržuāzijas varu, taču daļa no viņiem bija teorētiski un praktiski vāji sagatavoti, neizprata, ka uzvaras nodrošināšanai vajadzīgs ilgs un pacietīgs masu audzināšanas un organizēšanas darbs. Tādēļ dažās LKJS organizācijās ieviesās sīkburžuāziski avantūristiskais, t. s. avangardisma virziens, kas izpaudās partijas vadības neatzišanā un centienos nostāties revolucionārās kustības priekšgalā partijas vietā. Šo virzienu, pamatojoties uz LKP VII kongresa lēmumiem, sāgrāva LKJS III kongress 1923. gadā. Tas sekmēja marksisma-ļeņinisma ideoloģijas, ļeņinisko organizatorisko un

taktikas principu uzvaru Latvijas revolucionārās jaunatnes kustībā.

Spēcīgs pacēlums Latvijas jaunatnes revolucionārajā kustībā iezīmējās līdz ar revolucionārās kustības kāpinājumu divdesmito gadu otrajā pusē. Lielu popularitāti jaunatnes vidū ieguva «Jaunais Komunārs». Pieauga komjaunatnes ietekme rūpnīcu un fabriku jauniešu vidū. 1929. gadā Rīgas komjaunieši noorganizēja 15 jaunatnes fabriku komitejas, kas savukārt saistīja ap sevi ap 2500 darba jauniešu. Rīgas komjauniešu rīkotajos mītiņos piedalījās vairāk nekā 9000 jauniešu. Tai pašā laikā legālo sociāldemokrātisko jaunatnes organizāciju «Strādnieku sports un sargs» (SSS) pameta ap 15 procentu tās biedru, kas bija dziļi vilušie sociāldemokrātu līderu izlīgšanas politikā ar buržuāziju.

1930. gadā Latvijā iestājās asa ekonomiskā krīze, kas bija pārņēmusi visas kapitālistiskās zemes. Katastrofāli pieauga bezdarbs. 1932. gada ziemā bezdarbnieku skaits Latvijas pilsētās sasniedza 50 tūkstošus. Bezizejā nokļuvuši, daudzi bezdarbnieki, to skaitā jaunieši, beidza dzīvi pašnāvībā. 1931. un 1932. gadā Rīgā bezcerīgais stāvoklis un izmisums iedzina nāvē ap pusotra tūkstoša jauniešu. Komjaunatne partijas vadībā aicināja darba jaunatni uz cīņu pret buržuāzisko iekārtu, posta pamata cēloni, iepazīstināja jauniešus ar sociālistiskās celtniecības panākumiem Padomju Savienībā, kur nepazīna ne krīzes, ne bezdarbu. LKJS IV kongress, balstīdamies uz LKP VIII kongresa lēmumiem, nosprauda jaunatnes uzdevumus cīņā pret buržuāzijas uzbrukumu darbaļaužu dzīves līmenim, pret fašisma un kara draudiem. Komjaunatnes pulciņi dibinājās daudzos uzņēmumos, un 1933. gada pavasarī LKJS uzturēja sakarus ar 40 rūpnīcām un fabrikām. Komjaunatnes pulciņus organizēja arī skolās. 1933. gada 1. augustā, Starptautiskajā pretkara dienā, komjauniešu organizētajās sanāksmēs piedalījās ap 1200 strādnieku jauniešu.

Buržuāzija, revolucionārās kustības kāpinājuma iebiedēta, neganti uzbruka LKP, LKJS un to vadītajām strādnieku organizācijām. Slēdza kreisās arodbiedrības un citas legālās strādnieku un jaunatnes organizācijas. Apcietināja daudz komunistu un komjauniešu. No 1933. gada vidus līdz 1934. gada pavasarim apcietināja vairāk nekā simt komjauniešu.

LKP CK un LKJS CK brīdināja darbaļaudis, ka buržuāzijas visreakcionārākās aprindas Latvijā gatavojas darīt galu pēdējām demokrātisko brīvību paliekām un pāriet uz atklātu fašistisku diktatūru, lai paturētu savu kundzību. Tās aicināja sociāldemokrātus nodibināt vienotu fronti pret fašismu, bet sociāldemokrātu partijas līderi šos aicinājumus noraidīja.

1934. gada 15. maijā Latvijā notika fašistisks apvērsums. Varu sagrāba buržuāzijas visreakcionārākā daļa, kas likvidēja vēlētos valsts varas un vietējo pašvaldību orgānus un nodibināja Latvijā atklātu teroristisku diktatūru. Šādos apstākļos Latvijas komunistiem un komjauniešiem vajadzēja risināt jaunus, sarežģītus uzdevumus, apvienot visus Latvijas antifāšistiskos spēkus cīņai par demokrātiju un sociālismu.

Fašistu teroram neizdevās sagraut komjaunatnes organizācijas, salauzt komjauniešu cīņas sparus. Komunistiskās partijas vadībā LKJS turpināja nostiprināt savas rindas, sasaukt kārtējās konferences un aktīva sanāksmes, izdot nelegālo presi.

Svarīgs nosacījums sekmīgai cīņai pret fašismu bija strādnieku šķiras un jaunatnes vienības radīšana. Tāpēc LKP izvirzīja komjaunatnei kā tuvāko uzdevumu cīņu par strādnieku jaunatnes antifāšistiskas vienotas frontes izveidošanu. Pēc legālo sociāldemokrātu organizāciju aizliegšanas bijušo sociāldemokrātisko jauniešu revolucionārākā daļa 1934. gada jūnijā nodibināja nelegālu Latvijas Sociālistiskās jaunatnes savienību, kura pieņēma komjaunatnes priekšlikumu vienotā frontē ar komjaunatni cīnīties pret fašismu. Pārvarot sociāldemokrātu labējo līderu pretestību, kā arī atsevišķas «kreisi» sektantiskas kļūdas komjaunatnes rindās, LKJS panāca vienotās frontes izveidošanu, vispirms veicinot atsevišķu LKJS un LSJS organizāciju un grupu sadarbību un 1934. gada 15. oktobrī abu jaunatnes organizāciju centrālajām komitejām parakstot vienošanos un platformu par kopīgu revolucionāru cīņu pret fašismu. Vienotās frontes kustības praktiskai organizēšanai nodibināja Centrālo vienības komiteju un vietējo organizāciju vienības komitejas. Vienotās frontes ietvaros abas jaunatnes organizācijas aktīvi iesaistījās cīņā par darba jaunatnes tiesībām, pret fašisma uzbrukumiem jaunatnes interesēm, piedalījās LKP organizētajās politiskajās kampaņās, izdeva abu organizāciju kopīgus

uzsaukumus un pēc LKP un LSSZP (Latvijas Sociālistiskās strādnieku un zemnieku partijas) vienotās frontes noslēgšanas kopīgi ar abu strādnieku partiju centrālajām komitejām parakstīja svarīgākos vienotās frontes izdevumus. Ar 1935. gada augustu sāka iznākt LKJS un LSJS Centrālās vienības komitejas laikraksts «Brīvā Jaunatne», kas vēlāk kļuva par LDJS centrālorģānu.

Vienotās frontes taktikas īstenošana ievērojami pastiprināja komjaunatnes politisko un idejisko ietekmi darba jaunatnē. Tā pakāpeniski pacēla arī LSJS biedru vairākuma apziņu līdz patiesai šķiru cīņas izpratnei. Kopīgā cīņā ar komjaunatni viņi apguva pagrīdes darba metodes, aktivizēja savu darbību.

Vienotās frontes kustība sagatavoja apstākļus abu revolucionāro jaunatnes organizāciju apvienošanai un Latvijas Darba Jaunatnes Savienības (LDJS) nodibināšanai. Latvijas komjaunatnes cīņa par organizatorisku vienību ar sociālistisko jaunatni fašisma apstākļos saskanēja ar Komunistiskās Internacionāles VII kongresa (1935. g.) izstrādāto taktiku un KJI VI kongresā 1936. gadā tika novērtēta kā nozīmīgs ieguldījums starptautiskās pretfašistiskās jaunatnes kustības attīstībā.

1936. gada 9. jūlijā LKJS un LSJS centrālās komitejas pieņēma kopīgu cīņas platformu un izveidoja vienotu Centrālo Komiteju ar vienādu pārstāvju skaitu no abām organizācijām. Ievēlēja arī divus sekretārus — komjau-nieti Kārli Rozenbergu un sociālistiskās jaunatnes pārstāvi Albertu Miezi. LDJS CK publicēja manifestu «Latvijas jaunatnei, Latvijas tautai», kurā paziņoja par vienotas organizācijas nodibināšanu un deklarēja tās mērķus un uzdevumus. Ar LDJS nodibināšanu Latvijas komjaunatne būtībā nebija likvidēta. LDJS turpināja komjaunatnes revolucionārās tradīcijas, darbojās LKP un KJI vadībā, reizē uzturējama sakarus arī ar LSSZP un SJI. LDJS saglabāja arī LKJS organizatorisko struktūru, jo faktiski tika dibināta uz komjaunatnes bāzes. No 700 LDJS biedriem apvienošanās brīdī vairāk nekā 600 bija komjaunieši. 1938. gada novembrī Rīgā notika LDJS I kongress, kas noslēdza apvienotās organizācijas izveidošanās posmu un nosprauda turpmākos uzdevumus jaunatnes masu mobilizēšanai cīņā pret fašistisko diktatūru.

LDJS nodibināšana un tās darbība bija svarīgs faktors plašas jaunatnes pretfašistiskas masu kustības izvēršanā.

Savienojot nelegālās un legālās darbības formas, LDJS pulcināja ap sevi plašas strādnieku, zemnieku un skolu jaunatnes masas; LDJS mobilizēja jaunatnes spēkus cīņai pret fašistiskās valdības prettautisko iekšējo un ārējo politiku, pret hitlerisma draudiem Latvijai. LDJS iesaistīja jaunatni LKP organizētajās strādnieku šķiras ekonomiskās un politiskās cīņas kampaņās, aktīvi atbalstīja PSRS miera politiku, organizēja palīdzību Spānijas republikai cīņā pret fašismu.

LDJS aktīvi piedalījās pretfašistiskās tautas frontes izveidošanā Latvijā. 1939. gada martā publicētajā Tautas frontes deklarācijā un platformā līdzās LKP un LSSZP parakstiem lasām arī LDJS parakstu.

1939. gada beigās un 1940. gadā briestošās revolūcionārās krīzes apstākļos LDJS spēja mobilizēt plašas jaunatnes masas cīņai par ienīstā fašistiskā režīma gāšanu, par padomju varas atjaunošanu Latvijā.

Nr. 1

No LKJS Centra aicinājuma jaunatnei kalpot komunisma
idejai, iestāties komunistiskās jaunatnes rindās

1920. gada novembrī

*Bez cīņas nav uzvaras! Visu zemju
proletārieši, savienojieties!*

LATVIJAS KOMUNISTISKĀ JAUNATNES SAVIENĪBA

*Darba jaunatnei
piederēt nākotnei!*

Jaunatne alkst cēlu mērķu, plašuma, varonības. Dziesmu, vēl neskanējušu spēku dziesmu tā prasa. Kas lai būtu viņas dziesma, ja ne tagadnes cīņa par nākotni?

Katram laikam sava dziesma. Sava bija tanī laikā, kad jaunas mānticības sārtam par upuri krita Džordano Bruno. Sava — Galilejam, kad tas, cietumā smakdams, sita kāju pie zemes: «Bet zeme tomēr griežas!» Un sava ir arī mūsu laikam. Neviena ideja nevar lepoties ar tik daudz mocekļiem un varoņiem kā komunisma ideja — darbaļaužu atsvabināšanas un darba brālības ideja. Atcerieties Kārli Lībknehtu, revolucionārās vācu jaunatnes mīluli, un Rozu Luksemburgu! Atcerieties savus Latvijas varoņus — komunārus, kuru mirstīgās atliekas vēl uz Komunāru laukuma nedod mieru darba tautas bendēm. Izlietās asinis sauc uz jaunu cīņu. Caur viņām svēta kļuvusi komunisma ideja [...].

Jaunais proletārietī! Tev jāredz tas, ko nav redzējuši tavi vecāki! Tev jāveic tas, ko nav paveikuši viņi! Tev nelikt muguru verdzības jūgā! Darba jaunatnes un strādnieku šķiras vienībā slēpjas tavs Simsona¹ spēks!

Skolas jaunatne! Zinātne, kura dibinās uz verdzību, ir

¹ Simsons (arī: Samsons) — teiksmains ar milzīgu spēku apveltīts senlaiku varonis. *Red.*

viltus zinātne! Viņas vienīgais mērķis ir kalpināt — cilvēku sviedrus un asinis sūkt. Vienīgi darbaļaužu atsvabināšana atsvabinās arī zinātni. Tikai komunisms cels brīvu dailes un zinātnes templi!

Mēs, organizētie jaunie proletārieši un skolas jaunatne, nākam pie jums ar savu ciņas sveicienu un aicinājumu: esiet apzinīgi savas dzīves veidotāji, radītāji. Dodiet tai dziļu cilvēcīgu saturu un ceļu mērķi! Iesildiet to ar savu jauno dzīvības dvašu! Topiet komunāri! Rindās!

Lai dzīvo jaunie komunāri!

Lai dzīvo Komunistiskā Jaunatnes Internacionāle!

Latvijas centrs

Drukāts «Spartaka» drukātavā 1920. g. novembrī

LKP CK Partijas vēstures institūta bibliotēka, 35. f., 40. apr., 31. l.; LPSR CVVA, inv. Nr. 108; LKP, LKJS un Sarkanās palīdzības revolucionārās lapinas. 1920—1940, 1, 1920—1928, LVI, R., 1959, 71. un 72. lpp.

Iespiests pēc grāmatas teksta, kas salīdzināts ar oriģinālu

Nr. 2

Informācija par LKJS II kongresu

1922. gada janvārī

LATVIJAS KJS II KONGRESS

Latvijas kom[unistiskās] jaunatnes kustība ir nostāigājusi jaunu ceļa gabalu. Pēc divarpus gadiem ir sanācis viņas II kongress. Šī starpbrīža pirmo posmu raksturo strauja darbības attīstības gaita, organizācijas stiprs pieaugums, tad niknas, upuru pilnas ciņas ar uzbrūkošo kontrevolūciju jaunai Padomju Latvijai un līdz ar to jaunajai LKJS. Šīs darbības laikmets norit pie vispasaules revolūcijas straujas attīstības gaitas, proletariāta uzvaras laikmetā Latvijā. Tad seko kontrevolūcijas uzvara ar viņas šausmu pilnām sekām. Organizācija, kura šajā laikā sāka orientēties uz legālu plašu masu darbību, tika

sagrauta drupatās. Simti noslepkavoti, simti emigrējuši, pārējie izklīdināti. Atlikuši atsevišķi spēki, kas palikuši bez jebkādiem sakariem. Tad sākās grūts, neatlaidīgs un daudz spēka prasošs zemgrīdes — nelegālais darbs. Savā sākumā organizācija atrauta no KJ Internacionāles, ar kuru ciešāka saistība tiek panākta tikai pēc I Vislatvijas konferences. Organizācija savā darbības pirmsākumā stipri atrauta no jaunatnes masām un vispārējās jaunatnes kustības. Visa darbība norisinājās gandrīz vai noslēgtos pulciņu apjomos. Galvenā vērība tiek piegriezta pulciņu iekšējai darbībai, kas pat kādreiz noved tik tālu, ka Kom[unistiskās] Jaun[atnes] Savienības uzdevumus ārpus sava pulciņa rāmjiem biedri nespēj saskatīt.

Nejuzdami aiz sevis stipru darba jaunatnes masu spiedienu, pulciņi maz ko atšķirās no partijas pulciņiem. Tiek apskatīti partijas jautājumi, darīts viss nelegālais partijas darbs, caur ko pat tie zaudē jaunatnes kustības raksturu.

Pie šiem apstākļiem tad arī kādreiz, bet tomēr ļoti reti, uz dienas kārtības uzpeld jautājums par jaunatnes un partijas attiecībām. Pabāž galvu jauno komunistu un «avangarda» teorijas, bet tad arī nozūd galīgi.

Neskatoties uz šiem dažādiem trūkumiem un nebūšanām, pārvarējama visu to, organizācija tomēr ir gājusi no teikti uz priekšu savā attīstības gaitā.

KJ Sav[ienība] savu darbību ir izplatījusi pa visu Latviju un izvērtusies par vienīgo darba jaunatnes organizāciju.

Notikušais II kongress tad arī rezumēja padarīto darbu un teica savu vārdu visos ilgā cīņā un darbā izvirzītos jautājumos un beidzot nosprauda turpmākās darbības līniju.

Patī šī saeima vispirms bija domāta kā konference, bet sanākot izrādījās, ka viņai jāveic daudz lielāks darbs, kamdēļ tā pieņēma savu īsto nosaukumu un konstituējās par II kongresu. Dienas kārtībā stāvēja visi jaunatnes kustības svarīgākie jautājumi.

Kongress vēlreiz pasvītvoja pirmās Vislatvijas apspriedes un I konferences lēmumus par pievienošanos KJ Internacionālei un pievienojās visiem II Vispasaules kongresa lēmumiem. KJ Internacionāles Izpildu Komitejas darbību atzina par pareizu un apmierinošu. Tāpat II kon-

gress pievienojās visiem Baltijas valstu KJ Sav[ienības] I konferences lēmumiem.

Attiecībā ar partiju kongress vēl lieku reizi pasvītvoja visas komunistiskās kustības vienību. Nevar būt runa par Kom[unistiskās] Jaun[atnes] Savienības nostādīšanu pretēji partijai, nekādas īpašas jauno komunistu masu kustības, bet gan vienotu cīņu un plašu jaunatnes komunistu masu kustību.

Kongresa lielākais nopelns ir tā noteiktā orientēšanās uz patreizējiem apstākļiem un uz plašu jaunatnes masu darbību.

Pārbaudot organizācijas līdzšinējās uzbūves principus, tos papildina un pārlabo saskaņā ar apstākļiem un priekšā stāvošo darbību.

Kongresa vārds šeit ir: «Mēs nevaram ietvert sevī plašas darba jaunatnes masas, bet mēs varam vadīt šīs masas revolucionārā, komunistiskā cīņā, un tas ir vissvarīgākais dienas uzdevums.»

Atzīstot par savu pamatu proletārisko jaunatni, kongress arī nosprauž līniju, kāda jāietur attiecībā pret sīkpilsonisko jaunatni. Pasvītiro plašas darbības attīstīšanu uz laukiem, kas patreiz ir lielākais spēka avots, bez kā pat neiedomājama priekšā stāvošās revolūcijas izvešana.

Tiek iztīrītas ekonomiskās un kulturālās cīņas iespējamības un nosprausti mūsu turpmākās darbības veidi un formas.

Beidzot kongress dod norādījumus aģitācijas un propagandas laukā: kā veicams šis darbs savu biedru starpā un kā jāiziet mums plašās darba jaunatnes masās.

Latv[ijas] Kom[unistiskās] Jaun[atnes] Sav[ienības] II kongress deva vadošo līniju priekšā stāvošā darbā un cīņā. Pēc šā kongresa mēs varam justies nevis kā grupiņas, bet gan kā kaujas vienība vispasaules jauno cīnītāju frontē, kā loceklis lielajā vispasaules revolūcijas dzinēju ķēdē.

«Jaunais Komunārs», 3.—6. nr.,
1922. g. martā — jūnijā, 3.
un 4. lpp.

Iespiests pēc avīzes teksta

*Laikrakstā «Jaunais Komunārs» ievietotais raksts
par LKJS darbību buržuāzijas diktatūras sākuma posmā
1922. gada janvārī — februārī*

JAUNO GADU IESĀKOT!

Ar šo numuru «Jaunais Komunārs» uzsāk jaunu gada gājumu — otro no savas pastāvēšanas.

Savu pirmo gadu viņš ir nostaigājis kā nelegāls izdevums, visdziļākā pagrīdē rakstīts un drukāts, bet toties jo spēcīgāki ir skanējusi viņa saucēja balss, modinādama snaudošos, biedēdama naidniekus.

«Jaunais Komunārs» ir līdzīcīnījis šī gada bargās cīņas, un šo cīņu gaita ir atspoguļojusies arī tā iznākšanas kārtībā.

«Jaunais Komunārs» ir arī līdzdzīvojis mūsu savienības attīstībai un viņas pieaugšanai. Lai tikai atceramies. Gadu atpakaļ mēs vēl bijām nesaistītas grupiņas, kurām nebija nekādu sakaru ar Kom[unistiskās] Jaun[atnes] Internacionāli. Tagad stāvoklis ir kardināli grozījies. No pirmās Vislatvijas apspriedes caur I Vislatvijas konferenci mēs, strauji augdami un izplezdamies, aptverot ar savu organizāciju tiklu visu Latviju, esam atstaigājuši līdz jaunam robežstābam Latvijas Kom[unistiskās] Jaun[atnes] Sav[ienības] vēsturē — viņas II kongresam.

Pa šo laiku mēs esam arī paguvuši saistīties ar [Krievijas] KJS, nosūtīdami uz viņas II kongresu savu delegātu un pēc tam noorganizēdami ar viņu ciešus pastāvīgus sakarus. Vēl vairāk: mēs esam spēruši milzu soli uz priekšu ciešu saišu nodibināšanā ar mūsu kaimiņu — Igaunijas un Lietuvas komjaunatnes savienībām caur Baltijas biroju, nostaigādami līdz šo 3 valstu kom[unistisko] jaun[atnes] sav[ienību] I konferencei.

Šis vispusīgās augšanas process ir atspoguļojies «Jaun[aj]ā Komunārā». Ja sākumā vecākiem biedriem bija jānāk palīgā ar saviem darbiem, tad tagad pati jaunatne spēj pildīt viņa slejas. Mēs ceram, ka arī uz priekšu mūsu orgāns turpinās augt un izveidoties, ka arvien vairāk biedri no vietām ņems dalību viņa izkopšanā, rakstī-

dami par darba jaunatnes stāvokli un par savu dzīvi un cīņu.

Tāpat mēs ceram, ka «Jaunais Komunārs», kurš pagājušo gadu bija vienīgais darba jaunatnes orgāns Latvijā, uz priekšu izplatīsies arvien plašākās darba jaunatnes masās un būs viņu vadošais orgāns.

Vienmēr uz priekšu!

Redakcija

«Jaunais Komunārs», 1./2. nr.,
1922. g. janvāri — februāri,
1. lpp.

Iespiests pēc avīzes teksta

Nr. 4

*LKJS CK uzsaukums, kas veltīts 1919. g. decembrī
noslepkavoto Valmieras komjauniešu piemiņai*

1922. gada decembrī

LATVIJAS KOMUNISTISKĀS JAUNATNES SAVIENĪBA
(Komunistiskās Jaunatnes Internacionāles sekcija)

Visu zemju proletārieši, savienojieties!

Biedri strādnieki un darba jaunieši!

Katra diena atstāj asinspēdas strādniecības cīņas ceļā, izceļ spilgtāk sabrūkošās varas bezspēcīgo nāves agoniju, un neaizmirstama paliks strādniecībai 1919. gada 22. decembra diena. 3 gadus atpakaļ «brīvā demokrātija» uzsākusi savus strādniecības «pestīšanas» soļus Latvijā — 1919. gada 22. decembrī no vienpadsmit jaunām dzīvībām palika asinspelķe.¹

Šinī dienā Valmierā «brīvā Latvijas demokrātija» noslepkavoja 11 patiesības cīnītājus par to, ka, pazīdami strādniecības varmāku, buržujsko demokrātiju stiprāko balstu — sociālnodevēju nekaunīgos melus, tie nekautrējās skaļi pierādīt tos strādniecībai; par to, ka, apzinādamies

¹ Pēc buržuāziskās Latvijas lauka kara tiesas sprieduma 1919. g. 22. decembrī nošāva LKP CK locekli J. Ozolu-Ziedoni un komjauniešus M. Āboltiņu, E. Auri, J. Daņileviču, E. Dīcmani, E. Kalniņu, K. Krieviņu, K. Leinertu, A. Sermuli, K. Soldovu un J. Tauriņu; 16 komjaunieši tika ieslodzīti cietumā un pārmācības namā, bet 2 nodoti policijas uzraudzībā. *Red.*

strādniecības vienīgo izeju — apvienību zem komunisma sarkanā kaujas karoga, tie nelokāmi turpināja sāktu cīņas ceļu, lai, sagraudami politiski ekonomisko vergu iekārtu, tie nestu brīvību visai verdzinātai šķirai, visai cilvēcei. Šinī dienā «brīvi pilsoņi — brīvās demokrātijas sargi» raidīja lodes uz izmocītiem bērniem par to, ka tiem bija drosme prasīt pašu spēkiem nopelnīto maizes riecieni. Šinī dienā Latvijas demokrātijas «brīvā» asiņainā pēda samina vienpadsmit drošas sirdis, kā turpina mīdīt vēl šobaltdien visas strādniecības apziņu un žņaugt ar «likuma» dzelzs kulaku katru brīvu vārdu.

Mēs, strādniecības brīvības cīnītāji — komunāri, nesikumstam par to, mēs kritušos biedrus tik pieminam kā varoņus, kā labākos no mums, kam sekot katra komunāra pienākums.

Jo ciešāk slēdzas mūsu kaujas rindas. Viena biedra vietā nāk desmitiem jaunu un jaunu; cīņas drosmi, uzvaras apziņu mums dod mūsu spīdzināto biedru moku vaidi.

Strādniecības atbrīvošanās ceļa mērķis ir tuvu. Lai dzīvo komunisms!

Slava kritušiem — lāsts slepkavām!

Lai dzīvo vispasaules sociālistiskā revolūcija! *Lai dzīvo Padomju Latvija!*

LKJS Centrālā Komiteja

*LKP CK PVI bibliotēka, 35. f.,
42. apr., 35. l.; LKP, LKJS un
Sarkanās palīdzības revolucio-
nārās lapinas, 1920—1940, I,
1920—1928, LVI, R., 1959, 251.
un 252. lpp.*

*Iespiests pēc grāmatas teksta,
kas salīdzināts ar oriģinālu*

Nr. 5

Informācija par LKJS III kongresu

1923. gada jūlijā

LKJS III KONGRESS

Šā gada jūlijā notika Latv[iijas] Kom[unistiskās] Jau-
n[atnes] Savienības III kongress. No otrā kongresa pa-
gājis ap pusotra gada. Trešajam kongresam vajadzēja

apsvērt proletāriskās jaunatnes kustības rezultātus pa šo laiku un taisīt savus slēdzienus. Vispirms, salīdzinot KJS attīstību pirms II kongresa ar tagadējo, jāatzīmē sekojošais: *pa šiem pusotriem gadiem Kom[unistiskās] Jaun[atnes] Savienība ir izaugusi pa[r] veselu galvu lielāka.* Iekš kā šī pieaugšana ir izpaudusies? Atbilde: viņas iespaids pieaugumā plašās darba jaunatnes masās un bagātās pieredzes iegūšanā. Šis piedzīvojumu daudzums kā legālā, tā nelegālā darbā ir liels. Pusotra gada darbības laiks ir bijusi laba skola nelegālā darbā. Tādā pašā mērā to var teikt arī par legālo darbu. Vilksim paralēli. Otrajam kongresam bija jālemj, darīt vai ne[darīt] legālo darbu. Turpretī tagad legālais darbs ir iesakņojies katrā KJS biedra apziņā kā neatliekamākā nepieciešamība. KJS ir iemācījusies darīt legālo darbu. Bet, ievērojot vispārējos rezultātus, kongresam bija jāatzīmē vesela rinda nepareizu paņēmieni legālā darbā, dažas kļūdas. Vispārējais iespaids: zem ienaidnieka nepārtrauktiem šāvieniem komunistiskā jaunatne ieņem pozīciju pēc pozīcijas. Kaut lēnām, kaut ar lieliem zaudējumiem, LKJS iet uz priekšu.

Patiešām, vai tad buržujiskā prese laiku pa laikam neziņo, ka LKJS org[anizācijas] viscaur likvidētas, ka politiskā apsardze arestējusi komunistiskās jaunatnes kustības beidzamos darbiniekus? Vai tad buržuāzija nerok komjaunatni vēl dzīvu kapā? Bet Komjaun[atnes] Savienība dzīvo. Pēc notikušā LKJS III kongresa var skaļi pateikt visām buržuāzijas pļāpām — jūsu ziņas par komjaunatnes galu Latvijā ir pārāk sapūstas. Pāragras! Buržuāzijas pļāpas nevarēs saprast: kā tad tā? Pār komjaunatni birst represijas, viņas darbiniekus smacē pa cietumiem, simtiem izsūta no Latvijas, un tomēr Kom[unistiskās] Jaun[atnes] Savienība dzīvo, sasauc kongresus, turpina darbu tālāk, turpina cīnīties. Noslēpums meklējams iekš tam, ka Komunistiskās Jaunatnes Savienība cieši saistīta ar darba jaunatni. Viņa — darba jaunatnes avangards. Aresti, represijas, izsūtīšanas tikai uz laiciņu spēj aizturēt jaunatnes kustības straujo attīstīšanos, bet iznīcināt viņu tie nevar. Kom[unistiskās] Jaun[atnes] Savienība spēcīga tieši tamdēļ, ka viņai ir sava rezerve — darba jaunatne, no kuras viņa var smelties un atkal smelties jaunus spēkus. LKJS 3. kongress ir jauns aicinājums uz cīņu, uz visas darba jaunatnes ciešu apvienošanos zem komunisma karoga.

Bez vispārēja pārskata, slēdzieniem, kļūdu konstatējuma, kongresam nācās dot arī tagadējā stāvokļa novērtējumu un nospraust LKJS tālākās darbības galvenos uzdevumus. Kongress apsprieda sakarā ar to jautājumu: par fašismu un cīņu pret to, par antimilitārismu un LKJS līdzdalību šai darbā, par viņas uzdevumiem, taktisko līniju par vienotas frontes izvēšanu, par presi utt. Apgaismot visus tos īsā rakstīnā nav iespējams, bet «Jaunais Komunārs» ar kongresa lēmumiem vēl iespējams darba jaunatni iepazīstināt. Darba jaun[atnei] jāzina, ko ir lēmis LKJS III kongress.

Beidzot jānovelk īsa paralēle starp mūsu III kongresu un mazo s.-d.¹ pēdējo kongresu. Mūsu kongress notika nelegāli, vajāts no policijas, politiskās apsardzes, viņu — legāli. Liekas, lūk, kur cilvēkiem izdevīgi apstākļi: var apspriest visu, kas attiecas uz darba jaunatnes cīņu un darbu. Bet kas notika patiesībā? Viņu kongress bija tik bāliņš, cik izkaltusi ir s.-d. jaunatnes savienība. Pēc ārējā izskata viņi, bez šaubām, ir mūs pārspējuši. Grezno telpu un smalko viesu, kuriem respekts politiskās apsardzes nodaļās, mums, protams, nebija. Mākslotā svinīguma arī ne. Bet bija kaut kas, kā trūka mazajiem s.-d. Mēs neaizmirstam to, ko viņi vienmēr aizmirst: kā cīnīties pret kapitāla uzbrukumu, pret reakciju, fašismu, kā panākt, lai jaunajam strādniekam nevajadzētu arī turpmāk vest suņa dzīvi kazarmās. Tas ir tas, kas atšķir mūsu kongresu un mūs no maziem sociāldemokrātiņiem. Tas ir tas pats «kaut kas cits», kā nav un nekad nebūs s.-d. dzīvajiem miroņiem. Metot skatu uz LKJS noiето ceļu, var būt pārliecināts, ka jaunatnes kom[unistiskā] kustība augs, attīstīsies un kļūs arvien spēcīgāka.

Lai dzīvo KJS — Latvijas darba jaunatnes avangards!

Delegāts

«Jaunais Komunārs», 6. nr.,
1923. g. septembri, 2.—4. lpp.

Iespriests pēc avīzes teksta

---

¹ «Mazie s.-d.» — domāti sociāldemokrātu-reformistu vadītās sociāldemokrātu jaunatnes savienības biedri. *Red.*

No *Ļeņingradas rūpnīcas «Krasnij treugoļņik»*
komjauniešu vēstules Latvijas komjauniešiem

1924. gada 5. martā

DĀRGIE BIEDRI!

Darba jaunatne sava KKJS kolektīva vārdā sūta jums karstu komjauniešu sveicienu. Mēs bezgala priecājamies par iespēju sarakstīties ar jums par Padomju Savienības un Latvijas komjaunatnes organizāciju dzīvi un darbību [...].

Vladimira Iljiča nāve savilņojusi plašas strādnieku masas un darba jaunatni, izvirzījusi tām galveno uzdevumu — vēl ciešāk saliedēties ap Krievijas Komunistisko (boļševiku) partiju, lai turpinātu dižos V. I. Ļeņina norādītos uzdevumus. Plašas strādnieku masas stājas zem sarkanā KK(b)P karoga — darba jaunatne ciešās rindās iet zem komjaunatnes sarkanā karoga.

Viss, kas ir labākais strādnieku jaunatnē, sprauž sev vienu uzdevumu — mācīties ļeņinismu, kaut nedaudz līdzināties Vladimiram Iljičam Ļeņinam [...].

Vēl neilgi pirms biedra Ļeņina nāves mūsu komjaunatnes rindās bija 240 cilvēku no 750 mūsu rūpnīcas darba jauniešiem; tagad mums pievienojās jauna proletāriskās jaunatnes rezerve, skaitā 210 cilvēku, tā 60 procenti darba jaunatnes atrodas komjaunatnes rindās. Bet pie tā mēs neapstājamies. Katru dienu mēs saņemam aizvien vairāk un vairāk iesniegumu no darba jauniešiem, kas vēlas stāties KKJS rindās. 25 procenti no visa kolektīva sastāva jau ir KK(b)P rindās, taču tās ir tikai pirmās bezdelīgas — mums priekšā uzdevums: visus labākos — zem KK(b)P sarkanā karoga.

Tagad dzīve mums diktē uzdevumu — veikt visu audzināšanas darbu jaunatnes vidū, studējot proletariāta šķiru cīņas aso ieroci — **Ļeņinismu**. To mēs izdarām, organizējot politiskās un komjaunatnes skolas; mūsu rūpnīcā tādas ir četras ar 120 cilvēkiem. Bez tam 80 cilvēku mācās partijas skolās, pārējā kolektīva daļa apgūst politiskās zināšanas rūpnīcas apmācības skolā un profesionāli tehniskajā skolā. Arī komjaunatnes kopsapulcēs lasa referātus

par vispārpolitiskām tēmām, komjaunatne aktīvi piedalās visā rūpnīcas dzīvē.

Visās strādnieku organizācijās jaunatnei ir savi pārstāvji, kas pauž tās intereses [...]¹.

Komjaunatne — strādnieku šķiras aktīvā daļa, kas rosīgi piedalās visā sabiedriskajā dzīvē, gatavo proletāriskās jaunatnes jauno paaudzi uzdevumam — uzcelt to dižo vispasaules cilvēces laimes ēku, kuras vārds ir **Komunisms**.

Nezinu, kā pie Jums Rietumos dzīvo darba meitene un cik viņa aktīva komjaunatnē, pie mums rūpnīcā strādnieku meitene, par ko sevišķi jāpriecājas, aktīvi piedalās visā darbā tāpat kā strādnieku puisis.

Mūsu rūpnīcā ir Lielā Oktobra lolojums — rūpnīcas apmācības skola strādnieku pusaudžiem, kurā mācās 100 cilvēku — tie ir mūsu nākošie meistari un inženieri un turklāt vārda pilnā nozīmē mūsu sarkanie sabiedriskie speciālisti. Jaunā Ļeņina paaudze aug ar katru dienu. Rūpnīcas apmācības skola — Ļeņina jaunatnes kalve. Vēl ir arī vakarskola [...]².

Nobeigumā gribu vēl apstāties pie dažiem momentiem mūsu un Jūsu turpmākajās savstarpējās attiecībās.

Jā... Visas V. I. Ļeņina organizētās Padomju Sociālistisko Republiku Savienības strādnieku un zemnieku jaunatnei ir tā lielā laime saukties par **Ļeņina Komunistiskās Jaunatnes Savienību**. Par **Jauno Ļeņiniešu** jauno paaudzi.

Arī Jums, dārgie biedri, kas strādājat pagrīdē, piešķirts liels uzdevums — izcīnīt to, ko b. Ļeņina vadība izcīnījuši tagad dižās PSRS strādnieki un zemnieki.

Uz Jūsu pleciem gūlies smags slogs, — strādājot pagrīdē, organizēt darba jaunatni cīņai pret bēdīgi slaveno buržuāziski demokrātisko valdību.

Jūsu cīņas ceļš par Padomēm ir ērkšķains. Mēs sūtām savu brālīgo sveicienu no Padomju Republikas, no Sarkanās Ļeņingradas.

Ceram, ka Jūsu smagais, ērkšķiem klātais ceļš cīņā ar buržuāziju novedīs Jūsu mazās valsts LATVIJAS strādniekus un zemniekus pie uzvaras [...].

Vēlreiz saņemiet patiesu komunistisku sveicienu no

¹ Tālāk seko apskats par strādnieku organizācijām un to darbību rūpnīcā. *Red.*

² Seko apskats par profesionālās kvalifikācijas celšanas sistēmu rūpnīcā. *Red.*

Ļeņingradas rūpnīcas «КРАСНЫЙ ТРЕУГОЛЬНИК»
(«SARKANAIS TRIJSTŪRIS») darba jaunatnes.

Gaidām no Jums pirmās ziņas par Jūsu darbu buržuāziskajā Latvijā.

KKJS kolektīva uzdevumā
organizators
(paraksts)

1924. g. 5. martā
Rūpnīcas «Krasnij treugolņik» KKJS kolektīvs
Ļeņingrada

LKP CK PVI, PA, 240. f.,
2. apr., 173. l., 1. un 2. lapa

Iespiests pēc oriģināla. Tulkots
no krievu valodas

Nr. 7

*Informācija par LKJS organizāciju darbību sakarā ar
Starptautisko Jaunatnes dienu*

1926. gada septembrī — oktobrī

12. STARPTAUTISKĀ JAUNATNES DIENA

1. Vidienā. Pēc 2—3 gadu liela starpbrīža šogad Vidienā 12. Starptautiskās Jaunatnes dienas kampaņa izvesta sevišķi plaši. 9—10 sarkanie karogi no priēžu un vītolu galotnēm saviem sārtajiem vīļņiem raidīja lauku strādnieku un darba zemnieku jaunatnes masās spēcīgus cīņas lozungus, kā: «Rokas nost no Padomju Krievijas», «Nost ar jauniem kariem», «Nost melus, laidiet d[arba] j[jaunatnes] delegāciju uz Padomju Krieviju», «Nost balto teroru — fašismu» utt. Dažās vietās karogi 12. Starptautiskajā Jaunatnes dienā, gaismiņai austot, jau plīvoja gaisos! Citur atkal uzvilka, 5. septembrim izejot. Plīvo karogil Briest cīņa un uzvaru nesošie spēki!

Lieliski, pēc savāktiem datiem, izdevusies arī lapiņu izplatīšana. Ceļu stabi, grants čupiņas, labības gubas, koki, sētas utt. — visi pārvērsti par «Kominternes agitatoriem»; visiem šiem «noziedzniekiem» piespriestu 102. pantu¹, ja tikai vien tas būtu grimstošās buržuāzijas spēkos.

Gandrīz visos pulciņos noturētas sarunas par 12. Starptautisko Jaunatnes dienu, pakavējoties galvenām kārtām

¹ Domāts — sodu par pretošanos buržuāziskajam režīmam. *Red.*

pie šī gada lozungu iztīrīšanas. Ievēribu pelnītas, ka šogad Vidienā Jaunatnes diena priekšpartijas pulciņiem bij[a] «liela diena», jo daudz tika pārrunātas attiecības un darbības metodes darba jaunatnē. Tika uzsvērts sevišķi tas, ka nevar iekarot pr[oletariāta] šķiras vairākumu revolūcijai, neiekarojot darba jaunatni [...].

Neskatoties uz grūtiem vasaras nevaļas apstākļiem, uz spiegu, aizsargu, vanagu¹ utt. uzmanību, šis darbs veikts bez sevišķiem pārsteigumiem organizācijām.² Tikai drošāk un neatlaidīgāk uz priekšu. Tikai aktivitāti vairot un vēlreiz vairot. Pēc aktīva darba cēliena arī varbūtējie upuri nākotnē nebūs tik sāpīgi, neatstās uz organizāciju cīņas sparū dezorganizējošu iespaidu. Uz priekšu, pie d[arba] jaunatnes masām, sevišķi uz laukiem! Jaunatnes ekonomiskais stāvoklis grūts. Cīņa par tā uzlabošanu ir cīņa par masām!

Spartaks

2. Lejaskurzemē. 12. Starptautiskā Jaunatnes diena Lejaskurzemē izvērtās par plašu kampaņu, un tajā tika ierauta ne tikai komunistiskās jaunatnes organizācija, bet arī partija. Bez LKJS Centrālās Komitejas uzsaukumu izplatīšanas un karogu uzvilkšanas kā ievēribas cienīgs un Lejaskurzemes organizācijā pirmoreiz piedzīvots gadījums jāatzīmē 12. Starptautiskajai Jaunatnes dienai veltīta Apgabalkomitejas drukāta uzsaukuma izdošana. Bez tam pulciņos tika noskaidrota Starptautiskās Jaunatnes dienas nozīme un mūsu praktiskie uzdevumi darba jaunatnes iekarošanas laukā. Plašā kampaņa noritēja bez kādiem zaudējumiem no mūsu puses.

LKP Lejaskurzemes organizācijas aktīvā līdzdarbība kampaņas izvešanā, kā arī viņas nopietnais un diezgan sekmīgais darbs LKJ[S] Lejaskurzemes organizācijas organizēšanas un nostiprināšanas laukā vispār liecina, ka partijas organizācija tiešām izpratusi darba jaunatnes iekarošanas nepieciešamību. LKJS Centrālkomitejas un LKP Lejaskurzemes Apgabalkomitejas kopējās pūles sāk vainagoties sekmēm. Tikai turpināt! Ar pārliecību un kopīgiem spēkiem pie darba ķeroties, mēs iekarosim darba

¹ Aizsargi un vanagi — buržuāziski nacionālistiskas organizācijas. *Red.*

² Te jāsaprot, ka buržuāziskie varas orgāni neatklāja (nepārsteidza) Starptautiskajai jaunatnes dienai veltīto pasākumu organizētājus. *Red.*

jaunatni un līdz ar to nodrošināsim proletāriskās revolūcijas nākotni.

S-s

3. Latgalē. Arī Latgalē kampaņa noritēja pietiekoši plaši un sekmīgi. Atzīmējams tikai attiecīgas literatūras trūkums latgalešu un krievu valodās, kas neļāva [sa]sniegt iespējamās sekmes.

S-s

4. Augškurzemē, Zemgalē un Daugavas apgabalā. Par viņiem trūkst tuvāku ziņu, bet, cik no esošām var spriest, tad 12. Starptautiskā Jaunatnes diena arī šais apgabalos noritējusi apmierinoši. Kaut arī ne tik plašos apmēros kā citos apgabalos, tomēr uzsaukumi izplatīti un karogi izvilkti arī šais apgabalos. Taisni šie trīs apgabali ir tie, kuros partijas organizācijām vairāk [ne]kā jebkur citur vajadzēja piegriezt vērību darba jaunatnes iekarošanai, jo Komunistiskās Jaunatnes Savienība tur pagaidām vēl stipri vāja. Mēs ceram, ka partija to tiešām arī darīs.

5. Rīgā. Neskatoties uz smagiem zaudējumiem, kurus šovasar cieta revolucionārā darba jaunatne Rīgā, un par spīti politiskās apsardzes pastiprinātam teroram, Jaunatnes diena tika pieklājīgi izvesta. Bez uzsaukumiem un karogiem, Rīgas organizācija izlaida speciālu uzsaukumu ebreju valodā. Noturēta arī viena līdzjutēju masu sapulce. Daudzi no tās dalībniekiem iestājās Komunistiskās Jaunatnes Savienībā.

«Jaunais Komunārs», 28./29. nr.,
1926. g. septembrī — oktobrī,
3. un 4. lpp.

Iespiests pēc avīzes teksta

Nr. 8

Informācija par LKJS organizatorisko pārkārtošanu pēc darba vietu šūniņu principa

1929. gada novembrī

LKJS REORGANIZĀCIJA UN IZVEIDOSĀNA

D a u v g a v p i l s organizācija ar lielu steigu izved organizācijas reorganizēšanu pēc šūniņu sistēmas, kuru uzsāka pirms 1. septembra kampaņas. Visi pulciņi pārformēti

arodnieciskās rūpniecības šūniņās, un drīzāk[ā] laikā tiks izvēlēti šūniņu biroji. Pēc reorganizācijas pirmiem soļiem jau šobrīd sajūtama šūniņu aktivitāte. Tā, piem.: Tirdzniecības un rūpniecības šūniņa izdevusi savas šapirografētās avīzītes «Sarkanais Komijs» Nr. 1 un Apavnieku šūniņa — «Sarkanais Apavnieks» Nr. 1. Organizācija sastāv no diviem rajoniem. Organizācijas jaunai organizatoriskai sistēmai tiek pieskaņota arī politizglītības vadība. Pie katras rajona komitejas organizēta sava propagandistu kolēģija.

Krāslavas org[anizāci]ja (Latgalē) organizējusi vienu šūniņu un izvēlējusi šūniņas biroju, lai gūtu pieredzi un drīzākā laikā pilnīgi reorganizētu org[anizāci]ju pēc lielnieciskās organizācijas principiem. Neskatoties uz to, rajona organizācija sekmīgi ievirzījusi un turpina reorganizāciju. Tā 50 proc. no visas rajona organizācijas jau reorganizēta šūniņās un izved šūniņu biroju vēlēšanas.

Organizētas trīs apakšrajonu komitejas. Organizācija visur tur, kur to pielaiž apstākļi, organizatoriski atdalās no partijas šūniņām, dibinot komjauniešu šūniņas.

Latgales lauku rajonos organizācija strauji pieaug. Pēdējā laikā uz laukiem organizētas trīs jaunas rajonu komitejas.

Vidienas organizācija pēc rajonu un apgabalu konferencēm ķērusies pie organizācijas reorganizēšanas pēc šūniņu sistēmas. Noskaidrojot organizācijā reorganizācijas nepieciešamību, tiek nosprausti konkrēti praktiskie soļi. Vairāki pulciņi jau pārformēti šūniņās, izvēlēti šūniņu biroji utt. Neskatoties uz grūtiem lauku darbības apstākļiem, uzsākušas darbu konferencē izvēlētās rajonu un apgabalu komitejas. Organizācijas reorganizēšana un izveidošana tiek uzskatīti kā šīsdienas *galvenākie uzdevumi*, lai tādējādi lauku organizācijas būtu spējīgas un sagatavotas lauku darba jaunatnes vairākuma iekarošanai.

Zemgales organizācijā visām rajonu komitejām uzdots divu nedēļu laikā savākt sīkas ziņas par rūpniecības uzņēmumiem un darbnīcām un viņos nodarbināto pieaugušo strādnieku un jauniešu skaitu. Sadalīt sīkās darbnīcas pēc ražošanas nozarēm un piestiprināt pulciņus pie veselās vienas rūpniecības nozares darbnīcu grupas ar nolūku rast šeit sakarus un *organizēt šūniņas*. Pagaidām pulciņiem jāveic visi šūniņu uzdevumi. Pie mazākas darb-

nīcu grupas tiek piestiprināti atsevišķi biedri. Visdrīzākā laikā rajoniem tiks izsūtītas sīkas tēzes par šūniņu darbu un uzdevumiem priekš viņu uzņemšanas organizācijās.

«Jaunais Komunārs»,
40.—47. nr., 1929. g. novembrī,
3. lpp.

Iespēsts pēc avīzes teksta

Nr. 9

LKJS IV kongresa Manifests

1931. gada novembrī

LATVIJAS KOMUNISTISKĀS JAUNATNES SAVIENĪBAS IV KONGRESA

MANIFESTS

Pilsētu un lauku jaunie strādnieki un strādnieces, arod-
mācekļi, trūcīgās zemniecības jaunatne, darba skolnieki,
visi pārējie darba jaunieši!

Vairāki gadi ir pagājuši, kopš sanāca Latvijas Komunis-
tiskās Jaunatnes Savienības III kongress. Šie gadi Lat-
vijas darba jaunatnei un viņas vienīgajai vadonei — Ko-
munistiskajai Jaunatnes Savienībai — ir bijuši lielu un
varonīgu cīņu gadi par darba tautas un darba jaunatnes
atsvabināšanu no kapitālistiskās verdzības.

Cauri smagām cīņām, kas prasījušas no LKJS ne vienu
vien upuri, ne vienu vien karstāko cīnītāju sirdi, par spīti
negantam fašistu un sociālfāšistu¹ teroram, katorgai, cie-
tumiem un lodēm, Latvijas Komunistiskā Jaunatnes Sa-
vienība izlauzusi ceļu savam kārtējam kongresam.

Janvārī 1932. g.² sanāca Latvijas Komunistiskās Jau-
natnes Savienības IV kongress.

Latvijas Komunistiskās Jaunatnes Savienības IV kon-
gress ir liels solis uz priekšu Latvijas darba jaunatnes re-
volucionārā cīņā. Kongress izsmeloši novērtēja noieto cīņu
gaitu un nosprauda uzdevumus nākotnes cīņām.

IV kongresa lēmumi ir Latvijas Komjaunsavienības

¹ Ar vārdu «sociālfāšisti» šeit un turpmāk apzīmēti sociāldemokrāti
reformisti. *Red.*

² LKJS IV kongress notika 1931. g. novembrī. Manifestā publicēts
cits kongresa laiks konspirācijas nolūkos. *Red.*

stingrs solijums izveidot LKJS par masu organizāciju, ar pastiprinātu enerģiju un lielinieckisku neatlaidību turpināt sākt cīņu līdz galīgai uzvarai.

LKJS IV kongresa lēmumi ir sauciens visai Latvijas darba jaunatnei vienoties ciešās rindās zem LKJS kaujas karoga cīņā pret zvērisko darba jaunatnes ekspluatāciju, cīņā pret fašismu, sauciens — būt nomodā par Sociālistisko Padomju Republiku Savienības aizsardzību, cīnīties par proletariāta diktatūru Latvijā [...].

PILSETU UN LAUKU DARBA JAUNIEŠI!

Sūrā ikdienas dzīvē jums bijis iespējams pārliecināties, ka zem nacionālās Latvijas valsts slēpusies un slēpjas visdrausmīgākā jūsu spēku izsūkšana, bads, trūkums priekš jums un izšķērdīga dzīve bagātnieku bērniem, vis-zvēriskākā darba jaunatnes politiskā apspiešana. Jūs esat nostādīti vēl lielāka posta, jaunu, šausmu pilnu karu priekšā, kas prasīs neskaitāmus upurus taisni no jums.

KUR IZEJA?

Uz to dod skaidru atbildi Latvijas Komunistiskās Jaunatnes Savienība un viņas IV kongresa lēmumi.

Pretēji masu aplaupīšanas un apspiešanas politikai, pretēji jebkurai sociālfāšistu kapitālisma glābšanas politikai uz darbaļaužu masu rēķina, pretēji jaunu karu gatavošanas politikai — vienīgi Latvijas Komunistiskā partija un Latvijas Komunistiskās Jaunatnes Savienība izvirza strādnieku un darba jaunatnes šķiru cīņas platformu, organizējot apspiestās darbaļaužu masas revolucionārai izejai no krīzes un jaunu imperiālistisko karu novēršanai.

Pret fabriku slēgšanu un buržuāzijas un sociālfāšistisko līderu bada politiku —

mēs, jaunie komunisti, saucam —

nepagurstošā cīņā par pilsētu un lauku jauno bezdarbnieku pilnīgu apdrošināšanu uz valsts un kapitālistu rēķina, cīņā pret jebkādam kategorijām un par bezdarbnieku bērnu nodrošināšanu caur speciālu nodokļu uzlikšanu bagātņiem, cīņā pret bezdarbnieku izsūtīšanu piespiedu darbos, pret bezdarba strādnieku sadalīšanu kategorijās!

Prasīt valsts un lieltirgoņu pārtikas krājumu bezmaksas izdalīšanu bezdarbniekiem! Organizēties revolucionārās bezdarbnieku grupās! Dibināt bezdarbnieku komitejas!

Pret neganto strādnieku jaunatnes ekspluatācijas politiku — cīņā par 6 stundu darba dienu strādnieku jaunatnei, par darba algas paaugstināšanu, pret tās nolaupīšanu, pret arodmācekļu necilvēcīgu izdzīšanu!

Stiprināt revolucionārās arodbiedrības, viņu nelegālās grupas! Neviena jaunieša ārpus revolucionārām arodbiedrībām! Cīnīties par legālām revolucionārām arodbiedrībām! Organizēties streiku cīņām! Vēlēt streiku komitejas!

Pret jauno laukstrādnieku — ganu, puišu, meitu — algu nosīšanu, pret necilvēcīgu izdzīšanu pelēko baronu saimniecībās — vienotā cīņā par algas paaugstināšanu, par nopelnītās algas izmaksu, par 6 stundu darba dienu, par darba jaunatnes sociālo apdrošināšanu.

Organizēties savas šķiras revolucionārās organizācijās! Vienotā cīņā salauzt pelēcu organizēto uzbrukumu!

Pret trūcīgo un vidējo zemnieku izputināšanu — revolucionārā cīņā pret ūtrupēm, nodokļiem, klausām.

Organizēt trūcīgo un vidējo zemnieku revolucionārās cīņas komitejas!

Pret buržujiskās valsts un pašvaldību tumsonības politiku — mēs, jaunie komunisti, saucam — cīņā pret skolu tīkla sašaurināšanu, par bezmaksas skolu, par darba skolnieku pilnīgu apgādi pa mācību laiku!

Organizēti atsacīties no skolas naudas maksāšanas! Organizēt skolnieku un darba studentu revolucionārās cīņas komitejas!

Pret nacionālo vajāšanu — mēs, jaunie komunisti, saucam visu tautību jaunatni cīņā pret nacionālo mazākumu skolu graušānu, par vienlīdzību visām valodām, pret latgaļu un ebreju vajāšanu armijā, cīņā par Latgales pašnoteikšanos.¹

Pret fašistisko teroru — drošā pretspara cīņā, nesaudzīgā cīņā pret skolu fašizāciju, pret nacionālā šovinisma, fašisma gara kultivēšanu

¹ Lozungs par Latgales pašnoteikšanos balstījās uz nepareizu uzskatu, ka latgalieši — atsevišķa nācija, bet augšzemnieku dialekts — īpaša valoda. Sk. LKP vēstures apcerējumi, II d., LVI, 1961. Red.

skolās, pret revolucionāro organizāciju graušanu, par ares-tēto revolucionāro cīnītāju atsvabināšanu!

*Stiprināt revolucionārās paš aizsardzības organizācijas!
Prasīt politiskās izspiedzes likvidēšanu! Prasīt fašistu
bandu — aizsargu, vanagu — atbrūošanu un izformē-
šanu! Rīkot masu boikotu pret fašistiem skolotājiem!*

Pret buržuāzijas un sociālfašistisko līderu kara poli-tiku — mēs, komunisti, saucam visus darbaļaudis vienotā cīņā pret buržujsko militārismu, pret jebkādiem imperiā-listiskiem un pretpadomju kariem. Mēs, jaunie komunisti, deklarēdami sevi par nesaudzīgākiem imperiālistisko karu pretiniekiem un dedzīgākiem Padomju Savienības aizstāv-jiem, prasām

*Latvijas atsacīšanos no noslēgtiem slepeniem kara ligu-miem ar Poliju u. c. imperiālistiskām valstīm pret PSRS.
Mēs prasām Latvijas armijas nekavējošu izformēšanu,
pilnīgu atbrūošanu, kara budžeta stripošanu!*

Mēs aicinām visus darba jauniešus, kur arī tie neatras-tos — fabrikās, ostās, laukos, skolās, armijā, neļaut sevi apmuļkot ar runām par «tēvijas» aizsardzību — jo taga-dējā Latvija nav darbaļaužu tēvija, bet gan valsts, kas kalpo vienīgi darbaļaužu izsūkšanai un verdzināšanai.

Neļaujiet sevi apmānīt ar runām par «tēvijas nodevību». Ko buržuāzija sauc par «tēvijas nodevību», tā priekš darba jaunatnes ir cīņa par Padomju Latviju, par strādniecības tēviju. Strādnieku jaunietis, kas necinās pret buržuāzijas varu, nodod savas šķiras intereses!

Karš, kuru buržuāzija organizē pret PSRS, ir karš pret visas pasaules darbaļaudīm — tāpēc esiet modri par PSRS!

Nepielaist karu pret vispasaules darbaļaužu tēviju — PSRS!

Organizēt komunistiskās šūniņas ikvienā armijas daļā!

Ja buržuāzija izsludina mobilizāciju — darīt visu, lai mobilizāciju jauktu!

Ja sākas karš pret PSRS — brāļoties ar Sarkanarmiju, kura ir starptautiskā proletariāta armija!

Masām pāriet viņas pusē!

Karu pret PSRS — pārvērst pilsoņu karā!

Mēs aicinām darba jaunatni cīņā pret Japānas imperiā-listisko karu Ķīnā, jo tas ir karš pret darbaļaudīm.

Nepielaist brīvprātīgo vervēšanu Japānas imperiālis-tam!

Nepielaist kara materiālu pārvadāšanu ar Latvijas kuģiem, pa Latvijas dzelzceļiem!

Mēs, jaunie komunisti, esam par

kareivju vienotu fronti ar strādniekiem un trūcīgiem zemniekiem cīņā pret buržuāziju. Mēs esam par kareivju ikdienas interešu aizstāvēšanu — pret virsnieku negēlibām, pret disciplināriem sodiem, pret goda atdošanu, par bezatļaujas izeju no kazarmām pēc dienas apmācības.

Kareivji! Neklausiet virsnieku pavēlēm apspiest revolucionāro kustību, brāļojieties ar strādniekiem un trūcīgiem zemniekiem!

Pret buržuāzijas un sociālfāšistu līderu kapitālistiskās iekārtas glābšanas politiku uz darbaļaužu aplaupīšanas rēķina — komunisti aicina — cīņā par revolucionāro izeju no krīzes, cīņā par Padomju Latviju!

*«Jaunais Komunārs», 1932. g.
februāri, speciālnumurs,
1.—3. lpp.*

Iespiests pēc avīzes teksta

Nr. 10

No LKP CK paplašinātā plēnuma rezolūcijas par LKJS darbību

1932. gada janvārī .

REZOLUCIJA PAR LKJS ZIŅOJUMU LKP [CK] PLĒNUMĀ

LKP [CK] plēnums, noklausījis ziņojumu par LKJS IV kongresu, atzīst kongresa lēmumus un dotos novērtējumus par LKJS politisko un organizatorisko stāvokli par pareiziem.

LKJS ir vadījusies savā darbībā no partijas VIII kongresa¹ pieņemtiem lēmumiem un guvusi zināmus panākumus šo lēmumu izvešanā dzīvē. LKJS ir uzlabojusi savu darbību, panākusi zināmu skaitlisku un organizatorisku nostiprināšanos, pievirzījusies ar savu darbību tuvāk uzņēmumiem. KJS ir piedalījusies veselā rindā ar pieaugušiem kopējās streiku cīņās, demonstrācijās, politiskās kampaņās, ņēmusi aktīvu līdzdalību to organizēšanā, vadībā un izvešanā. 1931. gadā izvestais triecienkvartāls ir

¹ LKP VIII kongress notika 1931. g. janvārī un februārī, *Red.*

devis zināmus panākumus jaunu darbības metožu iesakņošanā biedru masā un saasinājis uzmanību cīņai par jaunatnes daļējām prasībām¹, cīņai pret fašismu un intervenes kara gatavošanu pret PSRS. Komjaunsavienība visā savā darbībā ir rosinājusi biedru masas aktivitāti, pašiniciatīvu, vedusi cīņu divās frontēs, pret labpusējismu teorijā un praktikā kā galvenām briesmām un «kreiso» sektantismu kā svarīgāko traucēkli pavērsumam plašam masu darbam. LKJS ir stādījusi sev uzdevumu izveidot paškritiku par pastāvīgas darbības metodi un iesakņot tās pareizu izpratni visplašākās biedru masās [...].

Pašreizējā šķiru cīņas attīstības posmā LKJS *svarīgākais uzdevums ir mobilizēt plašas strādnieku un pārējās darba jaunatnes masas cīņā par viņas daļējām ekonomiskām prasībām un vadīt tās cīņā pret fašismu un intervenci, par PSRS aizstāvēšanu, par revolucionāru izveju no krīzes [...].*

*Latvijas Komunistiskās partijas
Centrālās Komitejas paplašinātā
plēnuma rezolūcijas un lēmumi,
1932. gada februārī,
LKP Centrālās Komitejas izde-
vums, 58. un 59. lpp.*

Iespiests pēc grāmatas teksta

Nr. 11

*Avīzē «Jaunais Komunārs» ievietotais raksts sakarā
ar LKJS piecpadsmito gadadienu*

1934. gada martā

SLAVENA JUBILEJA

28. II 19.—28. II 34.

Šī gada 28. februārī pagāja 15 gadu no Latvijas Komunistiskās Jaunatnes Savienības I kongresa.

Pirmais LKJS kongress sanāca apstākļos, kad pār Rīgu uzvaroši plīvoja sarkanais karogs, kad Latvijā valdīja pašu strādnieku un zemnieku vēlētas padomes, kad imperiālistisko valstu pārspēks un Latvijas buržuāzijas un s.-d. vienotā fronte vēl nebija atrāvuši Latviju no uzvarošās revolūcijas sirds — Krievijas Padomju Republikas.

¹ Domātas prasības attiecībā uz darbaļaužu dzīves apstākļu uzlabošanu un demokrātisko brīvību paplašināšanu buržuāzijas kundzības apstākļos. *Red.*

Darba jaunatni tad pulcināja ap savu vienīgo kaujiniecisko organizāciju LKJ Savienību — revolūcijas karogu — karā izpostītās saimniecības atjaunošanas uzdevumi.

Starp to laiku un tagadni ir 15 gadu beztiesības, verdzības un terora, ko atnesa Latvijas darbaļaudīm «nacionālā atbrīvošanās» un «demokrātija».

15 gadus Latvijas buržuāzija ir vērsusi visu savu brutālās varas aparātu pret komunistisko kustību. 15 gadus buržuāzija ir gan šāvusi, gan spīdzinājusi, gan sēdinājusi dzelžainos mūros simtiem revolucionāro strādnieku jauniešu.

Latvijas cietumos arī patreiz smok ap 500 drošāko un bezbailīgāko jauno cīnītāju. Pagājušā gada janvārī policija un špiki noslepkavoja «bēgot» mūsu neaizmirstamo biedru *Smiltēnu*, LKJS Centrālkomitejas sekretāru, LKP CK locekli. Tanī pat mēnesī ohrankas¹ kambaros nomocīja b. *Gaili*, bet tā paša gada rudenī nošāva b. *Levinu*.

15 gadus sociāldemokrātija ir centusies šķelt strādnieku kustību un izolēt mūs no darba jaunatnes masām, uzmezdamās par «isto» strādnieku organizāciju un stiprinādama buržuāziju pret revolucionāro kustību.

Bet visiem mūsu ienaidniekiem par spīti — *Latvijas Komunistiskās Jaunatnes Savienība dzīvo!* Šajos smagajos cīņu gados mēs esam ne tikai atjaunojuši 1919. g. izrauto biedru rindas, bet auguši un nostiprinājušies. Revolucionārā jaunatnes organizācija nav iznīcināma. Komjaunatnes spēks pastāv viņas patiesā revolucionārā teorijā un praksē, viņas saistībā ar plašiem jaunatnes slāņiem.

Buržujiskās un fašistiskās organizācijas jaunatnei neko citu nevar dot kā tikai vēl dziļāku pagrimšanu, beztiesību, nabadzību, viduslaiku inkvizīcijas un bendes cirvi. To mēs vislabāk redzam no hitleriskās Vācijas piemēra, kur jaunatnei solītās «paradīzes» vietā deva katorgas darba noņemtes, baronu pātagas atjaunošanu, karātavas, militāru dresūru imperiālistiskam un intervences karam.

Tikai šādu un ne citādu «paradīzi» var dot Latvijas darba jaunatnei pārkonkrustieši, karlsonieši, štelmaherieši u. c. hitlerisma atdarinātāji, kuri kopā ar visu buržuāziju tāpat ar nacionālšovinistisku rīdīšanu grib pārvilkt jaunatni savā pusē, nodot Latviju Hitlera un citu avantūristu rīcībā.

¹ Ohranka — politiskā pārvalde. *Red.*

Arī s.-d. organizācijas nerāda jaunatnei izeju no krīzes un bezdarba posta, bet aicina «pielāpīt» kapitalismu un sargāt buržujsko demokrātiju, no kuras tieši izaug fašisms.

Vienīgi komjaunatne pārējai jaunatnei var droši teikt: **mēs zinām, kā tikt laukā no tagadējā posta un bezcerību stāvokļa!** Iesim pa to ceļu, pa kuru 1917. g. oktobrī gāja Krievijas strādnieki un jaunatne. Gatavosim Latvijā Oktobri! Nevis lēnprātīga pacietība un pazemība, nevis labprātīga aiziešana no dzīves, nevis mierīga gaidīšana, it kā sociālisms atnāks pats no sevis, *bet gan asa un noteikta cīņa!*

Cīņa pret uzbrukumu darba algām, par darba aizsardzību, par jaunatnes politiskām tiesībām.

Nevis buržujskās, pusfašistiskās demokrātijas sargāšana, bet cīņa par padomju varu, kas atjaunos jau 1919. g. jaunatnei piešķirtās tiesības, kas atjaunos un paplašinās Latvijas pamirušo rūpniecību, likvidēs bezdarbu, kur būs liels pieprasījums pēc inteligenta darbaspēka, kā inženieriem, tehniķiem, ārstiem u. c., kas atvērs jaunatnei skolu durvis, kas 15 gadus velti nedeldēs mēles un avīžu slejas par Doles spēkstacijas celšanu, bet tūlīt stāsies pie plaša sociālistiskās celtniecības plāna realizēšanas.

LKJS šajos 15 gados savas Komunistiskās partijas vadībā ir pierādījusi nesalaužamu spēku un neatlaidību cīņā par jaunatnes stāvokļa uzlabošanu, par strādnieku republiku — Padomju Latviju.

Par to mēs aicinām cīnīties katru strādnieku jaunieci, kas vēl iet aiz buržuāzijas un sociāldemokrātijas organizāciju karogiem. Tie nav mūsu ienaidnieki, bet šķiras brāļi. Mēs ienīstam vienīgi viņu vadoņus, kas māna jaunatni, kas apmelo komunistus un Padomju Savienību, kas grib iedzīt Latvijas darbaļaudis vēl dziļākā verdzībā un asinsrežīma žņaugos. Mēs griežamies pie katra darba jaunieša — *stāties droši mūsu rindās!*

Meklē ceļu uz komjaunatni katrā uzņēmumā, skolā un lauku pagastā — tu mūs atradīsi!

Celsim augstāk Marksa — Engelsa — Ļeņina cīņas karogul! Kompartijas un komjaunatnes vadībā veiksīm proletāriskās revolūcijas uzdevumus!

«Jaunais Komunārs», 8. nr.,
1934. g. martā, 2. un 3. lpp.

Iespiests pēc avīzes teksta

*LKJS Vislatvijas sanāksmes vēstule Maskavas
autorūpnīcas komjauniešiem*

1934. gada septembrī

Dārgie biedri! Četrus mēnešus Latvijā jau pastāv fašistiskā diktatūra [...].

Visur notiek izrēķināšanās ar revolucionārajiem strādniekiem un jauniešiem, tie tiek izmesti, burtiski, uz ielas un padoti bada nāvei. Pēc ohrankas izstrādātiem sarakstiem veselām rindām tiek atlaisti pilsētas un valsts darbinieki, skolotāji un kalpotāji. Vienā pašā bērnu slimnīcā atlaisti 57 darbinieki un 47 stāv uz «melnās tāfeles», kurus katru dienu var atlaist.

Pilsētas bērnu patversmes un jaunatnes namus slēdz un jauniešus izdzen uz ielas badā un salā. [...]

Latvijas skolā notiek atgriešanās pie drūmajiem viduslaikiem. [...] Skolās no rītiem jāskaita lūgšanas un jādzied: «Dievs kungs ir mūsu stiprā pils.» Dabas zinību stundu skaits samazināts uz reliģijas stundu rēķina. Skolās mācības tika atklātas ar gājieniem uz baznīcu.

Skola tiek pārvērsta par kazarmu, kur gatavo uzticamus kadrus nākošam karam. Visiem skolniekiem jāvalkā kā zaldātiem noteiktas uniformas un nozīmes. Meitenēm ģimnāzijās jāstaigā kā mūķenēm melnās kleitās un priekšautos. Pavairots militārās apmācības stundu skaits, kur tiek izvesta praktiska un ideoloģiska sagatavošana karam.

Fašisti atklāti deklarē, ka augstākās mācības iestādes (augstskolas, ģimnāzijas) domātas vienīgi buržuju dēļiem — «izredzētiem un izlasītiem», bet strādnieku jaunietim pietiek ar dažiem gadiem pamatskolas — būs paklausīgs vergs pilsētu fabrikantam un lauku budzim.

Uzņēmumos aizliegts streikot. Tomēr, neskatoties uz visiem aizliegumiem, konflikti rūpniecībā vērsās plašumā un fašistu dienderiem arvienu grūtāk samierināt strādnieku un uzņēmēju intereses.

Fašisti likvidē visas pārējās jaunatnes organizācijas un apvieno tās kopējā valsts jaunatnes organizācijā ar pazīstamo fašistu gramofonu un «vadoņa» šlepes neseju Bērziņu priekšgalā.

Pret mūsu biedriem un sevišķi [pret] aktivistiem tiek vērstas ass terors un izrēķināšanās.

Pedejā laikā vairāki mūsu biedri uz ielas vai nu smagi

ievainoti, vai nobendēti pavisam. Š. g. 29. jūlijā policija un špiki bez brīdinājuma šāva pūlī, kas kompartijas un komjaunatnes vadībā gatavojās iziet pretkara demonstrācijā. Vairāki demonstrācijas dalībnieki smagi ievainoti, viens no tiem slimnīcā miris.

Bet Latvijas komjaunatne nav tik viegli sagraujama. Priekš tā spiegu, policistu un aizsargu rokas par īsām. Mēs partijas vadībā droši turpinām cīņu pret fašistisko diktatūru. Pēc fašistiskā apvērsuma mūsu lielākā Rīgas organizācija pavairojusi savu biedru skaitu par 30 procentiem [...].

Mēs tagad pieliekam visas pūles, lai nostiprinātu savu organizāciju, lai viņa iekarotu plašu darba jaunatnes masu simpātijas un uzticību. Mūsu Savienības iespaids jaunatnē pēdējā laikā ļoti pieaudzis. Liela interese par mūsu presi un uzsaukumiem. Mūsu rindās pārnāk daudzi bij. s.-d. jaunieši, kurus pēdējā laika notikumi visvairāk pārliecinājuši par savu līderu nodevību. Viņu vadoņi, kas visu laiku buržuāzijai draudēja ar bruņotu cīņu, fašistiskā apvērsuma laikā tika apcietināti mierīgi gultās, un daži vēlāk labprātīgi ieradās policijā. Latvijas s.-d. vadoņi izgāzās vēl vairāk nekā viņu Vācijas un Austrijas kolēģi.

Neskatoties uz ohrankas un špiku pūlēm atklāt un sagraut mūsu presi un nodot kara tiesai viņas darbiniekus, mums tagad regulāri iznāk vairāki CK un Rīgas komitejas izdevumi. CK un Rīgas komitejas orgāns «Jaunais Komunārs» tagad iznāk kārtīgi 3 reizes mēnesī. Reizi mēnesī iznāk CK žurnāls «Jaunais Lielinieks». Uz 1. augustu komjaunieši mūsu uzsaukumus izdalīja vairākos uzņēmumos tieši no rokas un pat visdzīvākā pilsētas centrā. Ceram, ka mūsu pārstāvji KIM-ā¹ iepazīstinās Jūs ar mūsu pēdējā laika izdevumiem un uzsaukumiem, kas iznāk ļoti kuplā skaitā.

Š. g. septembra beigās, fašistiskam teroram par spīti, notika mūsu Savienības Vislatvijas sanāksme.

Mēs pārskatījām savu līdzšinējo darbu, mēs izstrādājām sīkus un konkrētus turpmākā darba uzdevumus sakarā ar jauniem fašistiskās diktatūras apstākļiem.

Šajā apspriedē tika uzsvērtā arī šefības lielā nozīme, jo Latvijas darba jaunatnei ļoti liela interese par PSRS

¹ KIM — Komunistiskā Jaunatnes Internacionāle. Red.

jaunatnes dzīvi, par darba apstākļiem, par skolu, par jaunbūvēm, par jaunāko literatūru, par jaunākiem zinātnes sasniegumiem utt. Sevišķi liela interese sakarā ar tuvajiem Oktobra revolūcijas svētkiem.

Mēs gribam dzirdēt, lai Jūs pastāstiet tuvāk par jauno Maskavas Metro, par sasniegumiem Jūsu darba frontē, par fabrikām, sabiedrisko un kultūras dzīvi, cik automobiļu pašreiz izlaižat. Sūtiet mums interesantākās grāmatas un brošūras par PSRS jaunatnes dzīvi, jaunākos, labākos stāstus un romānus. Rīgas komjaunieši ar nepacietību gaida jau š. g. pavasarī pieprasīto sarkano karogu, lai apbalvotu enerģiskāko un aktīvāko Rīgas organizācijas šūnu [...].

Mēs, Vislatvijas sanāksmes delegāti, solāmies: katrā apgabalā, katrā Latvijas pilsētā un lauku sādžā popularizēt mūsu šefus un nosūtīt vēstules ar sīku informāciju par mūsu jaunajiem darba apstākļiem, kā fašisti apspiež un militarizē jaunatni, par komjauniešu varonīgo cīņu uzņēmumos, skolās un uz laukiem. Mēs gribam izveidot visciešākos sakarus starp Latvijas un PSRS darba jaunatni. Jo fašisti nekaunīgāk uzbrūk Padomju Savienībai, jo tie arvienu neatlaidīgāk kaļ jaunus kara plānus, jo lielākai draudzībai, jo ciešākām saitēm jābūt starp PSRS un Latvijas darba jaunatni. Mēs popularizēsīm Jūsu sasniegumus darba jaunatnes masās, aicināsim iet pa sociālisma un Padomju varas ceļu, kas nozīmē patiesu Latvijas atsvabināšanu no kapitālistiskiem apspiedējiem, kas nozīmē strauju kultūras uzplaukumu.

Tāpēc mēs ar vislielāko interesi uztveram katru jaunu ziņu par sociālistiskās celtniecības panākumiem, tāpēc mēs ar nepacietību gaidām vēstules un tuvākas ziņas par Jums, katru jaunu vērtīgāku faktu.

Sveicinām varenajos Oktobra revolūcijas svētkos PSRS darba jauniešus — grandiozā celtniecības darba varoņus!

Mēs solāmies aizstāvēt Padomju Savienību pret katru imperiālistu uzbrukumu!

Mēs droši iesim izšķirošā cīņā pret Latvijas zvērisko fašismu, jo mēs zinām, ka līdz ar mums cīnās varonīgā PSRS jaunatne!

Rīgā septembra beigās

LKJS Vislatvijas sanāksmes
uzdevumā
sekretariāts

LKP CK PVI PA, 240. f., 1. apr.,
257. l., 2. un 3. lapa

Iespiests pēc oriģināla

*LKJS CK un LSJS CK deklarācija par komunistiskās
un sociālistiskās jaunatnes vienotu rīcību cīņā
pret fašismu un kara gatavošanu*

1934. gada 15. oktobri

Bez cīņas nav uzvaras! Visu zemju proletārieši, savienojieties!

**VIENTU DARBA JAUNATNES FRONTI PRET FAŠISMU
UN KARU!**

PAR KOPEJU REVOLUCIONĀRU CĪŅU!

Latvijas Sociālistiskā Jaunatnes Savienība un Latvijas Komunistiskā Jaunatnes Savienība panāca vienošanos nekavējoties rīkot kopējas uzstāšanās uz sekojošas cīņas platformas pamata:

1. Kopēji aizstāvēt darba jaunatnes intereses uzņēmumos, sabiedrisko darbu vietās, skolās, uz laukiem. Tanī nolūkā nekavējoties izveidot sakarus starp komjaunatnes un sociālistiskās jaunatnes vietējām organizācijām, dibināt darba vietu komitejas, organizēt uzņēmumos grupas, vākt informāciju par darba jaunatnes un arī pieaugušo strādnieku darba apstākļiem un dažāda veida fašistiskiem uzbrukumiem, izlaist uzņēmumu un ražošanas nozaru uzsaucumus un izplatīt strādnieku starpā, sasaukt masovkas un mītiņus, kur tas iespējams, arī uzņēmumu delegātu konferences pa ražošanas nozarēm, apspriest un izstrādāt konkrētas prasības katram uzņēmumam un ražošanas nozarei, sagatavot un organizēt, kur nobriedis konflikts, atsevišķu uzņēmumu, sabiedrisko darbu vai arī veselu nozaru streikus. Uz laukiem dibināt laukstrādnieku un trūcīgo zemnieku grupas, izstrādāt un apspriest viņu prasības, rīkot laukstrādnieku uzstāšanos pret algas pazemināšanu, par darba apstākļu un algu uzlabošanu, trūcīgo un vidējo zemnieku uzstāšanos pret nodokļiem, kļaušām un ūtrupēm.

2. Visas uzstāšanās uzņēmumos un sabiedrisko darbu vietās saistīt ar strādnieku šķiras prasībām: *nekavējoties atjaunot slēgtās arodbiedrības*, atdot viņu īpašumus un līdzekļus, par pašu strādnieku vēlētam arodbiedrību un slimokasu valdēm, pret fašistu komisāriem, pret slimokasu līdzekļu izsaimniekošanu fašistu un kara gatavošanas

vajadzībām, pret sociālās apdrošināšanas graušānu, par eksistences nodrošināšanu bezdarbniekiem, darba nespējīgiem un veciem strādniekiem, pret politieslodzīto strādnieku spīdzināšanu cietumos, par tautas namu iztīrīšanu no fašistiem, pret jaunatnes organizāciju piespiedu valstiskošanu, fašizēšanu un militarizēšanu, pret citu tautību un valodu vajāšanu, par visu tautību valodu brīvu lietošanu, par pašnoteikšanās tiesību Latgalei¹, pret Latvijas pārdošanu vācu fašistiem un angļu imperiālistiem, pret Latvijas pārvēršanu par pretpadomju kara priekšposteni.

3. Nekavējoties rīkot kopējas protesta akcijas pret pazeminātā tramvaju tarifa atņemšanu skolniekiem un pret jaunatnes namu un patversmju likvidešanu.

4. *Kopēji organizēt mācošās jaunatnes cīņu.* Katrā skolā, kur ir vai ir iespējams dabūt sociālistiskiem un komunistiskiem jauniešiem sakarus, sasaukt kopējas skolnieku sapulces, uzstādīt prasības, pieņemt protesta rezolūcijas un iesniegt skolu vadībai un attiecīgām iestādēm. Prasību neizpildīšanas gadījumā rīkot skolnieku protesta akcijas, kā protesta mītiņus, streikus, gājienus u. c. Organizēt plašu noskaidrošanas darbu par ļoti tuviem jauna kara draudiem, pret militāro apmācību. *Izvest militārās apmācības kolektīvu boikotu.* Enerģiski apkarot melnsvārču pātarošanu un fašistu demagoģisko aģitāciju, pārādot reliģijas īsto lomu un fašisma būtību. Apkarot ribīgo nacionālšovinismu un antisemitismu. Katrā skolā, kur mums ir plaši sakari, sasaukt nelegālas skolnieku sapulces, vēlētu delegātu konferences, izvēlēt skolnieku komitejas. Visās Rīgas ģimnāzijās organizēt protesta rezolūciju pieņemšanu un piesūtišanu Rīgas pilsētas valdei pret 4. ģimnāzijas slēgšanu, par tās tūlītēju atjaunošanu. Dibināt PSRS draugu pulciņus, kuros iztīrāt jautājumus par PSRS jaunatnes dzīves apstākļiem, par PSRS grandiozajiem sociālistiskās celtniecības, zinātnes, mākslas un kultūras sasniegumiem, kā arī ar šo pulciņu palīdzību atmaskot baltgvardu un fašistu tenkas par PSRS, ko tie fabricē gan presē, gan sprediķo savās lekcijās un mācību stundās.

5. *Kopēji organizēt cīņu pret karu un kontrrevolucionāro intervenci.* Šinī nolūkā tūlīt attīstīt enerģisku revolucionāru

¹ Sk. piezīmi 61. lpp. Red.

propagandu rekrūšos un kareivjos, dot sakarus starp dienestā aizejošiem komjauniešiem un sociālistiskiem jauniešiem, ar viņu palīdzību organizēt rekrūšu grupas, kurās ietvert pēc iespējas plašas jaunkareivju neorganizētas masas, nostiprināt šais grupās regulāru darbu, nodibināt pie Rīgas sociālistiskās un komunistiskās jaunatnes [komitejām] vienotu propagandistu kolēģiju, kas sagatavo referātus un materiālus rekrūšu grupām. Rast sakarus ar kareivjiem armijā, vākt informāciju par kareivju dzīves apstākļiem armijā un šo informāciju apstrādāt Rīgas propagandistu kolēģijā, izplatīt to kareivju masās, kā arī izlaist un izplatīt uzsaukumus kareivjiem. Noskaidrot kareivjiem un visplašākām darbaļaužu masām ārkārtīgi tuvos kara draudus, atmaskot Latvijas bruņošanās soļus. Atmaskot Latvijas iesaistīšanu hitleriskās Vācijas un citu imperiālistu kara avantūrās, organizēt tam darbaļaužu pretsparu, stiprināt PSRS aizstāvību, popularizēt PSRS grandiozos sasniegumus un tās miera politiku, popularizēt masās Oktobra revolūcijas ieguvumus. Sagatavot visplašākās darbaļaužu masas, lai imperiālistisko karu pārvērstu pilsoņu karā pret Latvijas buržuāziju, par sociālistisku Padomju Latviju.

6. Apmainīties referentiem un pārstāvjiem starp komjaunatnes un sociālistiskās jaunatnes organizācijām visās instancēs, lai izdebatētu un apspriestu tos jautājumus, par kuriem vēl nav panākta vienošanās. Par visām turpmākām kopējām akcijām nāk viena vai otra puse ar jauniem ierosinājumiem.

Ja abas puses konsekventi izved šo kopējo cīņas platformu un notiek patiesi kopīga pretfašisma cīņa — izbeigt savstarpēju apkarošanos un otra virziena publisku kritiku. Bet katra puse patur sev tiesības kritizēt otras puses rīcību, ja tā [ir] pretrunā ar šo kopējo cīņas platformu vai vēlāk parakstītiem dokumentiem, paceļot vispirms šo jautājumu vienības komitejās, un, ja tad nav panākta vienošanās, pārnest to atklātībā pēc saviem ieskatiem. Reizē ar to abas puses atzīst par nepieciešamu atklāti ar vislielāko asumu kritizēt un apkarot visus tos grupējumus, kuri izietu uz nodevīgu pielāgošanos fašismam vai, maskējoties ar frāzēm par līdzšinējās buržuāziskās demokrātijas atjaunošanu, atturētu masas no patiesas revolucionāras cīņas.

Sadarbības veids

Sadarbībai un kopējai cīņai visas Latvijas apmēros dibināma Latvijas strādnieku jaunatnes Centrālā vienības komiteja. Uzņēmumos, sabiedrisko darbu vietās, skolās, iestādēs, uz laukiem, visur, kur ir komunistiskās un sociālistiskās jaunatnes organizācijas, dibināt vietējās vienības komitejas. So komiteju rīcības saskaņošanai un vadīšanai dibināt rajonu vienības komitejas. Komitejās ienāk vienāds pārstāvju skaits no abām pusēm. Sakaru izveidošanu un vienības komiteju noformēšanu veikt ne ilgāk kā viena mēneša laikā. Uzlikt par pienākumu komitejām reizi mēnesī pārbaudīt nopublicēšanai nosprausto uzdevumu izpildīšanas rezultātus.

Lai dzīvo strādnieku jaunatnes vienība!

Lai dreb fašistiskie varmākas proletariāta vienotās frontes priekšā!

*Latv. Komun. Jaunatnes Savienības
Centrālkomiteja*

*Latv. Sociālist. Jaunatnes Savienības
Centrālkomiteja*

Rīgā 1934. g. 15. oktobrī
«Spartaks», 2000 eks.

LKP CK PVI bibliotēka, 35. f.,
54. apr., 107. l.; LPSR CVVA,
inv. Nr. 1451, žurn. «Cīņas
Biedrs», 2. nr., 1935. g. feb-
ruāri — martā, 114.—117. lpp.;
LKP, LKJS un Sarkanās
palīdzības revolucionārās lapi-
ņas. 1920—1940, III d., 1934—
1940, LVI, R., 1963, 157.—159.
lpp.

*Iespiests pēc grāmatas teksta,
kas salīdzināts ar oriģinālu*

Nr. 14

*Izraksts no Komunistiskās Jaunatnes Internacionāles
Izpildu Komitejas ziņojuma Komunistiskās Jaunatnes
Internacionāles VI kongresā*

1936. gadā

[...] Sociālistiskās Jaunatnes Internacionāles rindās aug vienotās frontes piekritēju skaits. Francijas, Austrijas, Šveices, Beļģijas un Latvijas Sociālistiskās Jaunatnes

Savienības arvien aktīvāk uzstājas par vienotas frontes izveidošanu un apvienošanu ar komunistisko jaunatni ne tikai atsevišķās valstīs, bet arī internacionālā mērogā.

No visas sirds mēs apsveicam šo sociālistiskās jaunatnes cīņu. Mēs ceram, ka vienotās frontes ideja tuvākā laikā sociālistiskās jaunatnes rindās gūs uzvaru.

Biedri, mēs pilnīgi apzināties, ka darba jaunatnei visā pasaulē ir nepieciešama vienotība. Tāpēc mēs aicinām visas pasaules sociālistisko un komunistisko jaunatni savas organizācijas *apvienot*.

Vairākās valstīs, piemēram, Francijā, kur vienotības ideja jau laidusi dziļas saknes, Spānijā un Austrijā, kur darba jaunatne jau izjutusi uz savas muguras darbaļaužu šķiras un darba jaunatnes šķelšanos, daudzu mēnešu sadarbības rezultātā organizācijas jau tā tuvojušās, ka to organiska apvienošanās ir jau šo dienu jautājums.

Šajās valstīs jau radusies iespēja nekavējoties likvidēt darba jaunatnes šķelšanos.

Mūsu Latvijas jaunatnes komunistisko un sociālistisko organizāciju biedri jau izteikuši vēlēšanos apvienot savas organizācijas un praktiski uzsākuši šo apvienošanas īstenot. Abu organizāciju Centrālo Komiteju kopīgā deklarācijā par apvienošanu¹ teikts:

«Gadu atpakaļ, drīz pēc fašistiskā apvērsuma, mēs sākam meklēt ceļu uz cīņas vienību. Desmiti mūsu kopējo uzsaukumu, platformas, savstarpēji sakari uz vietām, draudzīgas attiecības starp abu savienību priekštāvjjiem un kopīgi sarīkotās uzstāšanās liecina, ka meklēto esam atraduši: cīņas vienība un savstarpējā uzticība mums ir! Šajā pat laikā esam nonākuši pie noteiktas pārlicības, ka Latvijas darba jaunatnes ceļi nekad vairs nešķirsies, bet ies kopā līdz galīgai uzvarai. **Mērķis ir viens, arī ceļam jābūt vienam...**

Lai mēs būtu spēks, kuru nevarēs salauzt fašistiskā reakcija un kuram plašas jaunatnes masas dāvās savu uzticību, mums jāiet **plecu pie pleca**, mums jāiet uz abu savienību apvienošanu vienā jaunatnes organizācijā.»²

¹ Latvijas sociālistiskās un komunistiskās jaunatnes deklarācija «Ceļā uz pilnīgu vienību» pieņemta 1935. g. augustā. Sk. LKP CK PVI PA, 240. f., 1. apr., 151. l., 7.—10. lapa. *Red.*

² Citēts pēc oriģināla. *Red.*

Fašisma smagie triecieni iemācīja Latvijas komunistisko un sociālistisko jaunatni, ka darba jaunatnei jācīnās kopīgā, vienotā organizācijā.

Gods un slava pirmrindas cīnītājiem par vienotu Latvijas darba jaunatnes organizāciju. [...]

LKP CK PVI PA, 240. f.,
1. apr., 117. 1., 37. un 38. lapa

Iespiests pēc arhīvā saglabātās
kopijas

Nr. 15

Paziņojums par LKJS un LSJS apvienošanos Latvijas Darba Jaunatnes Savienībā

1936. gada 15. augustā

LATVIJAS JAUNATNEI! LATVIJAS TAUTAI!

Divos gados fašisms novedis Latvijas darbaļaudis un viņas jaunatni vēl nebijušā saimnieciskā nospiesībā un postā, politiskā beztiesībā. Saimnieciskā dzīve vēl vienmēr sastinguma stāvoklī. Oficiālo «uzplaukumu» nesusi lauku budžu, lielo namīpašnieku un rūpnieku apveltīšana ar bagātīgām piemaksām no tautas uzkrātiem līdzekļiem. Bezdarbs gan likvidēts avižu slejās un Ulmaņa runās, bet pilsētas un lauki vēl pilni darba meklētāju. Fabriku un darbnīcu strādnieku algas ne vien nav cēlušās līdz augšai dzīves dārdzībai, bet gan pazeminātas jeb «nolīdzinātas» kā slepeni (ar tarifa palīdzību), tā atklāti. Darba laika garuma noteikšana atstāta uzņēmēju patvaļā. Darba zemniecība vēl nesaudzīgāk tiek izputināta, piedzenot gan tagadējos paaugstinātos nodokļus, gan iepriekšējo gadu uzkrājušos nodokļu parādus. Laukstrādnieku algas, turpinot ārzemju laukstrādnieku ievēšanu un ar kameru instrukcijām tiek noturētas viszemākā krīzes līmenī, bet izdzīšana un izkalpināšana pastiprinātas, atpūtas laiks nolaupīts, un budžis savā sētā pārvērsts par mazu ķeizariņu, kas pat var uzlikt sodus saviem strādniekiem. Šī saimnieciskā posta dzīve vēl smagāka jaunatnei. Viņas algas vieglāk nosist, viņas darba rokas vērtē zemāk, viņas nesaudzīga izmantošana visās darba attiecībās pat ar likumu nostiprināta. Skolā darba jaunatne patiesas dzīvei derīgas, dzīvi noskaidrojošas zinātnes vietā sastop vistukšāko, sabiedriskai dzīvei naidīgu uzskatu kultivēšanu,

tautas brīvības cīņu un to darbinieku zaimošanu, fašisma apstrādātu, viltotu zinātnes surogātu, nejdzīgu šovinisma un vergu gara ieaudzēšanu. Iekļūšanu vidējās un augstākās skolās darbaļaužu bērniem aizšķēršļo gan paaugstinātās mācības maksas, gan politiskās uzticamības aplikācijas. Ne tikai skolās, bet arī visās jaunatnes, sporta un kulturālās organizācijās izved konsekventu jaunatnes militarizēšanu, sagatavošanu karam. Ja tas tiktu darīts Latvijas aizstāvībai pret draudošo Hitlera uzbrukumu, pasaules miera sargāšanai, ja to darītu valdība, kurai tauta var uzticēties, jaunatnei pret to iebildumu nebūtu, bet taisni Hitlera kara draudu nodevīgā noklusēšana, vēl vairāk, pastāvīgā pieskaņošanās Berlīnes norādījumiem liecina, ka Ulmanis un Munters, šie Hitlera uzticīgie kalpi Latvijā, gatavojas Latvijas tautu un jaunatni grūst nodevīgā karā pret lielo miera zemi PSRS, gatavojas nodot Latviju Hitlera bruņoto bandu patvaļai. Fašisms ir jaunatnes ļaunākais ienaidnieks, to viņš mums jau pierādījis savā īsajā valdīšanas laikā.

Divu gadu cīņa pret fašismu ir mācījusi abām revolucionārajām jaunatnes organizācijām — LKJS un LSJS, ka sekmīgu cīņu par darba jaunatnes dzīvības interesēm var vest tikai cieši ideoloģiski un organizatoriski vienota jaunatnes organizācija. Ideoloģiskai vienībai jaunatnes vidū pamatu deva fašistiskais apvērsums, sagraudams visas oportunistiskās teorijas un sektantiskās noskaņas, likdams aizmirst visas sīkās nesaskaņas un ciešāk patūrēt acis kopējo ienaidnieku — fašismu. Organizatorisko vienību ir sagatavojusi divu gadu vienotā cīņa pret fašismu, kopīgs darbs visās kampaņās un akcijās, jaunatnes tiesību un interešu aizstāvēšanā uzņēmumos un skolās. Bez panākumiem palikuši fašisma mēģinājumi ārdīt vienoto fronti ar terora un provokāciju palīdzību. Sociālistisko un komunistisko jauniešu vidū tagad ir pilnīga uzticība un cīņas biedru solidaritāte. Un tagad mēs esam sasnieguši Latvijas darba jaunatnes gadiem loloto mērķi — organizatorisko vienību, tagad ar prieku un lepnumu varam paziņot visai Latvijas darba jaunatnei fabrikās, laukos, skolās un armijā, visai Latvijas darba tautai, visas pasaules miera un pretfašisma cīnītāju pulkiem:

9. jūlijā šinī gadā ir nodibināta vienota Latvijas jaunatnes cīņas organizācija — Latvijas Darba Jaunatnes Savienība, apvienojoties LKJS un LSJS.

Latvijas proletariātam jau sen bija vajadzīga ar masām cieši saistīta, spēcīga, revolucionāra jaunatnes pretfašisma cīņas organizācija. Tāda būtu sekmīgi varējusi stāties pretim uzbrūkošam fašismam. Tagad tāda ir, un tas dod drošu garantiju uzvarai cīņā ar valdošo fašismu.

LDJS-ba — komunistiskās un sociālistiskās jaunatnes labāko tradīciju mantiniece un turpinātāja — pieteic nesošā dzīvu cīņu iznīcību un postu nesošam fašismam. Viņā apvienotie jaunieši atdod savas domas, savas sirdis, savas muskuļotās, tulznainās rokas tautas cīņām par brīvību, par tiesībām lemt pašai savu likteni. Mēs esam gatavi šinīs cīņās atdot arī savas dzīvības. Mēs tagad vairāk kā jebkad esam spēks, ko nekādi šķēršļi neapturēs gājienā uz uzvaru, cīņā par jaunu, taisnīgāku sabiedrisko iekārtu, par jaunu darbaļaužu Latviju, sociālistisko Latviju.

Mēs pieteicam cīņu karam. Karš iznīcinās tūkstošiem jaunu dzīvību, nākotnes nesēju un veidotāju. Karš nešķiros jaunatni pēc viņas sociālā stāvokļa, tautības, ticības vai politiskiem uzskatiem. Cīņā pret karu, pret kara cēlājiem — fašistiem un bagātnieku saujiņu — mēs aicinām visu šķiru, visu aprindu jaunatni. Te ir svaru kausos ne tikai mūsu — atsevišķu cilvēku dzīve un nākotne, bet visas tautas dzīvība un eksistence. Apzinīgu tautas interešu nodevēju nav daudz. Vienoti pretkara cīņā, mēs satrieksim šos goda un peļņas kāros avantūristus, mēs novērsīsim kapitālisma uzkrauto lāstu — karu. Armijā sadzīti, mēs mācīsimies labi lietot modernos kara ieročus, labi izšķirt un saskatīt mūsu patiesos ienaidniekus un dot viņiem nāvīgu triecienu.

Mēs aicinām visu saimnieciski nopiesto un izmantoto Latvijas jaunatni cīņā par sava stāvokļa uzlabošanu. Diezgan klusēts, diezgan ciests. Laiks apzināties savu spēku un varu, saprast, ka mašīnas un darba rīki būs nedzīvi, ja dzīvību viņiem neiedvesīs visa radītājs — cilvēks. Fašistiskā valdība jau ir pierādījusi, ka par jaunatnes nodrošinātu dzīvi, samaksātu darbu, mūsu fiziskām un garīgām spējām atbilstoši darba apstākļiem viņa gādāt nevar un negrib. Viņa gatavo vēl jaunatnes ieslēgšanu vergu darbā — nometnēs un klaušās pēc Vācijas parauga. Tāpēc mums nepārprotami jāatgādina, ka mēs nedzīvosim vairs bada un posta dzīvi, lai dotu iespēju nepārtraukti dzīrot fašistu un bagātnieku baram. Latvijā darba diezgan, zeme augļus dod pietiekoši, bet, ja fašisti pierādījuši,

ka viņi nespēj organizēt darbu, sadalīt tā augļus tautas interesēs, tad mūsu tiesības un pienākums triekt prom šos kaklakungus, organizēt brīvu, radošu darbu Latvijas celtniecībā, darba tautas labklājībai. Darba jaunatnei ir tiesības uz bezmaksas izglītību no fašisma ideoloģijas atsvabinātās skolās. Izglītība nemaitā jaunatnes prātus, kā to māca fašisms, tā ir ķīla labākai tautas nākotnei. Mēs prasām darīt mums pieejamu brīvu, neviltotu zinātni un radošu darba kultūru, lai mēs to varētu piesavināties un attīstīt tālāk Latvijas un visas pasaules interesēs.

Fašisms ir uzlicis jaunatnei pienākumus nekurnot strādāt fabrikās un laukos par viszemākām algām, paciest bada dzīvi bezdarbā, kalpot armijā, bet tiesības nav devis nekādas, Latvijas tautai un jaunatnei fašisms nolaupijis pat tāsniecīgās politiskās tiesības, kādas deva demokrātija. Tagad tautas gribas izpausmei stāv ceļā vesela kameru sistēma, kuras uz tautas pusi pavērstā auss ir kurla, bet toties dzirdīgāka ir auss, kurā saka savas pavēles fašisms. Jaunatne kopā ar visu tautu vedīs cīņu par cilvēka cieņai un sabiedriskam stāvoklim atbilstošām tiesībām; tiem, kas visu ražo, visu ceļ, un tikai tiem drīkst būt tautas un valsts likteņu lēmējtiesības.

Tie ir galvenie LDJS-bas cīņas mērķi — cīņa pret fašismu, pret karu, cīņa par politiskām tiesībām, par tiesībām uz samaksātu darbu un veselīgu, kulturālu atpūtu, par tiesībām uz izglītību un kultūru. Par to jau ir cīnījušies tūkstošiem labāko Latvijas jauniešu, atdevuši savus jaunības gadus, atdevuši pat savas dzīvības. Tūkstoši jaunu stāsies atkal cīnītāju rindās, un LDJS-ba stāda par savu uzdevumu atraisīt un apvienot šos progresīvos jaunatnes spēkus, audzināt [tos] lielajam tautas brīvības cīnītāju pienākumam, atsegt un parādīt īstos tautas ienaidniekus un ar lielu noteiktību virzīt šo spēku triecienu pret ienaidnieka cietoksni. Abu jaunatnes revolucionāro organizāciju apvienošanās vienotā cīnītāju pulkā neredzēti pacels darba jaunatnes cīņas aktivitāti, drosmi un sparū, dos viņai palāvību uz saviem spēkiem un vairo atbildības sajūtu lielo nākotnes uzdevumu priekšā, nodrošinās jaunās organizācijas autoritāti visplašākās masās, patrinās darba jaunatnes vairākuma nostāšanos uz patiesi revolucionāras šķiru cīņas pamatiem.

Latvijas jaunatnes apvienošanās nes arī ievērojamu starptautisku nozīmi darba jaunatnes cīņā par vienību,

konkrēti pierādot, ka vienība ir iespējama un nepieciešama. Tā veicinās abu jaunatnes internacionāļu saprašanos un sekmēs vispasaules jaunatnes miera un pretfašisma cīnītāju vienotās frontes izveidošanu, lai varētu dot izšķirošu triecienu fašismam visā pasaulē.

Cīnīties par progresu, par cilvēces garīgu un fizisku atbrīvošanu, par mieru — ar šo gribu ir aptvertas arī Latvijas jaunatnes sirdis un prāti. Viņa zina, ka pasaulē nav nekā lielāka un svētāka kā darbs un cīņa par šo mērķi. Vai tad šinī cīņā mūs var kavēt valdošo fašistu apmelojumi un draudi? Jaunatni nevar iebaidīt, nevar ilgstoši maldināt. Apziņa, ka vedam cīņu par taisnīgu lietu, dos mums spēku panest visas vajāšanas. Cilvēces labāko domātāju sasniegto atziņu piesavināšana un pārvērtēšana neļaus mūsu skatam apmigloties, palīdzēs mums saskaņot ne tikai bezdibeni, uz kuru mūs ved fašisms, bet arī to uzvaras ceļu, pa kuru mums jāiet, ja gribam sasniegt tādu brīvu un laimīgu, neierobežotu iespējamību sološu dzīvi, kādu bauda un veido Padomju Savienības jaunatne. Viņas piemērs mūsu acu priekšā stāv kā spoži mirdzoša, aicinoša ceļa rādītāja zvaigzne, un Latvijas jaunatne, tāpat kā miljoniem jauniešu visā pasaulē, viņai sekos ar to neatlaidību un dedzību, kāda piemīt tikai jaunatnei.

Darba jaunieši fabrikā un darbnīcā, laukos un jūrā, skolā un armijā! Arī tevi gaida savās rindās Latvijas Darba Jaunatnes Savienība. Tava vieta ir šeit, tavu likteņa biedru vidū. Bijušās «Darba jaunatnes» un «SSS»¹ biedri! Izbeidz svārstīšanos un gaidīšanu! Jautājums par pareizo cīņas ceļu tagad ir izšķirts uz visiem laikiem. Stājies uz tā kopā ar mums! Nacionālās, kulturālās, sporta organizācijās apvienotie jaunieši, skauti, vanagi, mazpulkī, kristīgie jaunieši!² Mēs sniedzam arī jums draudzīgu roku, aicinām arī jūs kopējā darbā par tautas un jaunatnes atbrīvošanu un gaišākas nākotnes iekarošanu. Arī jūsu ienaidnieks ir karš un fašisms. Arī jūs slīgstat zem nepanesama darba sloga fabrikās un laukos. Arī jūsu slāpes pēc zināšanām un izglītības tagad valdošie tumsoņi neļauj apmierināt.

¹ «Darba jaunatne» un «Strādnieku sports un sargs» — sociāldemokrātiskās jaunatnes organizācijas pirms fašistiskā apvērsuma. *Red.*

² Aicinājums domāts minētajās organizācijās savervētajiem darba jauniešiem. *Red.*

Mūsu paaudzei ir neapstrīdamas tiesības uz derīgu, radošu, laimīgu dzīvi, kuras garantijas ir: visplašākās iespējas mācīties, pastāvīgs darbs un peļņa, pilsoņu tiesības un miers. Un ir taču pilnīgi pareizi, ka jaunatne, meklējot ceļu savu mērķu realizēšanai, arvien vairāk stājas uz cīņas ceļa pret fašismu un karu. Jaunatne atpakaļ iet negrib, uz vietas stāvēt arī ne. Jaunatne brāzīsies uz priekšu kā vētra, kā pavasara ūdeņa pilna upe, salaužot visus priekšā stāvošos šķēršļus. Latvijas jaunatne ir devusi bezbailīgos 1905. g. cīnītājus, varonīgos strēlniekus. Viņas vidū glēvuļu nebūs arī priekšā stāvošās brīvības cīņās.

Visi darbā! Visi cīņā!

Izskaidrosim visplašākām jaunatnes masām savus mērķus, pārliecināsim un pierādīsim to pareizību un nepieciešamību, organizēsim jaunatni par to izvešanu [dzīvē]. Fabrikām un darbnīcām jāklūst par jaunās organizācijas cīņas cietokšņiem, laukos jāšēj nākotnes domu sēklas, armijai jātop par tautas atsvabināšanas un aizstāvēšanas kauju priekšpulku.

Plašāk un varenāk izvērst darba jaunatnes cīņu pret karu, pret fašismu!

Ciešāk slēgties ap šo cīņu vadītāju — Latvijas Darba Jaunatnes Savienību!

Uz priekšu, jaunatne! Uzvara tava! Nākotne tava!

«Jaunatnes Fronte», 1. nr.,
1936. g. 15. augustā, 1. un
2. lpp.

Iespiests pēc avīzes teksta

Nr. 16

Latvijas Darba Jaunatnes Savienības I kongress

1938. gada novembrī

LATVIJAS DARBA JAUNATNES SAVIENĪBAS I KONGRESS

LDJS I kongress notika 1938. gada novembrī. Tajā piedalījās 13 delegāti no Rīgas, Vidienas, Latgales, Lejaskurzemes un Augškurzemes apgabala organizācijām, kas pārstāvēja ap 1000 biedru. Kongresa darba kārtībā bija 1) LDJS CK referāts «Politiskais stāvoklis un Latvijas

jaunatnes uzdevumi cīņā par mieru, brīvību un demokrātiju»;

- 2) LDJS CK pārskata referāti «Latvijas revolucionārās jaunatnes vienības ceļi» un «LDJS līdzšinējais darbs un turpmākie uzdevumi»;
- 3) LDJS Statūtu pieņemšana;
- 4) LDJS attiecības ar Latvijas proletariāta partijām un starptautiskajām jaunatnes apvienībām;
- 5) Centrālās Komitejas vēlēšanas.

REZOLŪCIJAS

LATVIJAS JAUNATNES UZDEVUMI CIŅĀ PAR MIERU, BRĪVĪBU UN DEMOKRĀTIJU

Rezolūcija vienbalsīgi pieņemta LDJS I kongresā 1938. g. novembrī

I. FAŠISMS UN JAUNATNE

1. Jau piekto gadu Latvijā valda Ulmaņa fašistiskā diktatūra. Ulmanis valda šauras lauku lielsaimnieku, uzņēmēju un namsaimnieku grupas interesēs, balstoties uz aizsargpolicijas un fašistisku virsnieku bruņotu varu. Atņēmuši tautai visas demokrātiskās tiesības un brīvības, fašistiskie savvērniki nospiež visplašākos tautas slāņus arvien dziļāk trūkumā, beztiesībā un gara tumsībā.

2. Ulmaņa fašistiskā valdība un viņas radītās kameras ar saviem likumiem un rīkojumiem gadu no gada pasliktina jaunatnes materiālo stāvokli.

Arvienu lielāks kļūst to darba jauniešu skaits, kuriem pilsētās nav darba tiesību, jo katrs, kas nav nodzīvojis 3 gadus pilsētā uz vietas, nevar tikt pieņemts darbā uzņēmumos un spiests vilkt savu dzīvību ar gadījuma darbu. Ar 1938. g. pavasarī izvesto tīrīšanu no uzņēmumiem izmeta simtiem darba jauniešu. Stipri ierobežots mācekļu skaits uzņēmumos. Smagie amata mācekļu pārbaudījumi kļuvuši par līdzekli uzņēmēju rokās kaut vai visu mūžu turēt jaunos strādniekus mācekļa stāvoklī un izmantot par mācekļa algu. Noteikumi, ar kuriem atcelta mācekļu darba dienas garuma un atalgojuma normēšana, nodod darba jaunatni pilnīgi uzņēmēju un meistarų patvaļā. Strādnieku bērņus fašisti dzen uz laukiem vergot lauku saimnieku mājās.

Mazo uzņēmumu, darbnīcu un veikalu likvidēšana, lielo nodokļu prese, kas kā lietuvēns nospiež amatniekus, sīkzemniekus utt., rada trūkumu un drūmas nākotnes izredzes sīkpilsoniskai jaunatnei. Ar pūlēm iegūtā skolas izglītība tikai retam dod iespēju dabūt sev piemērotu darbu, un tikai tie no jaunās inteligences, kas var pierādīt absolūtu uzticamību pašreizējam fašistiskajam režīmam, var dabūt darbu par bada grašiem valsts un pašvaldības iestādēs. Norisinās plaša inteligences masu proletarizēšanās.

Lauku darba jaunatnei fašisms slēdz durvis uz dzīvi un darbu pilsētā. Jaunsaimnieku dēliem un meitām, kuri kļuvuši lieki tēva saimniecībā, neatliek nekas cits, kā bieži par vēderu strādāt savu vecāku saimniecībā vai meklēt darbu pie lauku budžiem. Ar Lauksaimniecības kameras saistošiem noteikumiem laukstrādnieks bez saimnieka ziņas nedrīkst kaut uz īsu brīdi atstāt mājas. Viņš tiek sodīts ar cietuma un naudas sodu, ja, nevarēdams panest pārmērīgo izsūkšanu un slikto ēdināšanu, atstāj saimnieku. Lauku darba jaunatnes šķirošana dažādās grupās ar diplomu izsniegšanu ir līdzeklis šķelt lauku jaunatni un nosist viņas algas. Laukos valda ass aizsargu terors.

3. Fašisms ir dziļa reakcija izglītības un kultūras dzīvē. Progresīvo un revolucionāro skolotāju atļaišana, vidus un arodskolu mācības laika pagarināšana, skolas naudas paaugstināšana, konkursi un dažādi citi ierobežojumi, zēnu un meiteņu ģimnāzijas ar atsevišķo programmu katrai, šķirta audzināšana pamatskolās, universitātes noslēgšana nemantīgiem studentiem ar augstajām lekciju maksām u. c. ierobežojumiem, dažu vispārīzglītojošo priekšmetu izņemšana no pamatskolu programmas, vēstures, mākslas un zinātnes viltošana, pastiprināta reliģijas uzspiešana jaunatnei, militāra dresūra, šovinisms, fašisma slavināšana, visa progresīvā, demokrātiskā un revolucionārā izskaušana no skolas — tādi ir skolu fašizēšanas atsevišķie soļi Latvijā. Fašistiskās diktatūras izglītības kursu jaunās paaudzes audzināšanas jautājumos raksturo, no vienas puses, tieksme nogriezt progresīvajai un nemantīgajai jaunatnei ceļu uz skolu un izglītību un pārvērst to par bagātnieku privilēģiju, no otras puses, pārvērst skolu un jaunās paaudzes audzināšanas iestādes par varenu fašistiskās ideoloģijas iepotēšanas ieroci jaunatnē.

4. Fašisms atņēmis jaunatnei visas politiskās tiesības.

Fašisms laupījis jaunatnei viselementārākās cilvēka tiesības un iespējas vest cīņu par savām ikdienas interesēm. Fašisms likvidējis visas brīvās jaunatnes organizācijas un apvieno jaunatni piespiedu kārtā pastāvošās fašistiskās jaunatnes organizācijās. Viņš tur savās rokās visas jaunās paaudzes audzināšanas iestādes, skolas, sabiedriskās jaunatnes masu organizācijas, presi un ar to izved milzu apmēros jaunatnes mānīšanas un mulsināšanas darbus, krasi cīnoties pret visu, kas viņā brīvs, progresīvs, demokrātisks, pretfašistisks. Fašisms apspiež un nežēlīgi izmanto latgaliēšu jaunatni, visādi tas spaida mazākumtautību jaunatni. Demokrātiskās vārda, sapulču, preses un brīvas organizēšanās brīvības vairs nav ne latvju tautai, ne jaunatnei.

5. Atņemot jaunatnei visas tiesības un pastiprinot viņas izsūkšanu, fašisms tai pašā laikā pieliek visus spēkus, lai pakļautu jaunatni savam ideoloģiskajam iespaidam, padarītu par aklu ieroci fašistu rokās un par savas nebrīvības iekārtas balstu. Ar sistemātisku aģitāciju, atsevišķo fašistisko jaunatnes organizāciju (mazpulku, vanagu, aizsargu u. c.) biedru privileģēto stāvokli, tukšu jaunatnes izpriecu organizēšanu un dažādām ārīšķībām (formas tēpi u. c.) fašisms saista jaunatni savās organizācijās, kur jaunatnes aktivitāte un pašdarbība tiek stingri iekļauta fašistiskās ideoloģijas, militārisma un šovinisma rāmjos. Fašisms demagoģiski spēlējas ar jaunatnes labākām jūtām un ideāliem (tautas vienību, tēvijas un tautas darba mīlestību, brīvības cīnītāju slavināšanu), ar ko tas apmāna jaunatnes neapzinīgāko daļu. Fašisms cenšas atraut jaunatni no tagadnes dzīves jautājumiem, viņš novirza viņas labākās domas un centienus uz senatni, tīro sportu, izpriecām, liekuļojot, ka jaunatne ir visas tautas nākotne, ka viņai pieder rītdiena un viss tas, ko tagad rada «vecis», ka jaunatne aktīvi aicināta valsts darbā. Fašisms vienīgi pilsētas lielburžuāzijas un lauku lielsaimnieku dēliem un meitām plaši atver visus ceļus uz izglītību, darbu un dzīvi, bet pilnīgi laupa to darba un vidusšķiras jaunatnei! Fašisms nesaudzīgi iznīcina jaunatnes revolucionāros kadrus, ar savu darbību cenšas izskaistināt fašisma iespaidu jaunatnē. Ar tādiem līdzekļiem fašisms tur savā iespaidā vēl samērā plašas jaunatnes masas.

6. *No pašas jaunatnes vienotas un aktīvas cīņas atkārijas, vai viņa pie fašisma spēs aizsargāties pret tālāku*

sava stāvokļa pasliktināšanu. Plašāku sava materiālā, politiskā, tiesiskā un kulturālā stāvokļa uzlabošanu viņa fašisma valdīšanas laikā panākt nevarēs. To viņa varēs panākt tikai kopā ar Latvijas strādnieku šķiru un visiem citiem pretfašistiskiem tautas spēkiem, revolucionārās masu cīņas ceļā gāžot Ulmaņa fašistisko diktatūru un nodibinot tās vietā demokrātisku republiku, kas atsvabinās jaunatni no fašisma žņaudzošām važām un atraisīs viņas snaudošos spēkus cīņai par sava stāvokļa tālāku uzlabošanu.

II. KARŠ UN LATVIJAS OKUPĀCIJAS DRAUDI

1) Fašisms — tas ir karš. Nevarēdamas atrisināt savas arvienu pieaugošās iekšējās grūtības, fašistiskās lielvalstis ar Vāciju priekšgalā meklē izeju jaunā pasaules pārdalīšanā un jaunā pasaules karā. Abesīnijas iekarošana, vācu — itāliešu laupīšanas karš Spānijā, Japānas militāristu iebrukums Ķīnā, Čehoslovākijas sadalīšana vācu, poļu un ungāru fašistu starpā liecina, ka šī jaunā pasaules pārdalīšana jau sākusies. Jauns drausmīgs pasaules karš var uzliesmot kuru katru brīdi.

Lai iekarotu sev arvienu jaunas un izdevīgākas pozīcijas un gūtu panākumus, fašisms starptautiskās attiecībās pielieto izsmalcinātu draudu, melu un varmācības politiku. Šīs politikas priekšā, vadīdamās no savām šaurajām šķiras interesēm, kapitāla demokrātisko valstu, galvenām kārtām Francijas un Anglijas gļēvā reakcionārā buržuāzija lauž savus noslēgtos līgumus un pārdod Hitleram mazo valstu brīvību un neatkarību, kas vēl vairāk uzmodina fašistiskos iekarotājus. Citādi rikojas apdraudēto zemju tautas un jaunatnes masas. Ar neredzētu varonību, drosmi un pašizliedzību viņas cīnās par savu brīvību un neatkarību, kā to rāda Spānijas un Ķīnas slavenā jaunatne, sekmīgi aizsargājot savu zemi pret fašistiskiem iebrucējiem. Arī citās zemēs arvienu spēcīgāka un vareņāka kļūst plašo tautas masu kustība pret fašismu un karu. Droši un aktīvi šīnī cīņā iesaistās arī visu zemju jaunā paaudze, jo cīņa iet par viņas nākotni.

2. Latvijas jaunatnei jāzina, ka, tāpat kā daudzas citas mazās tautas, fašistiskie iekarotāji tieši apdraud arī mūsu zemi. *Baltijas valstu okupācija un pārvēršana par kara*

lauku ietilpst kā svarīga sastāvdaļa hitleriskās Vācijas kara plānos pret PSRS. Latviju apdraud arī Polijas fašisti, kuri sapņo par Lielpolijas radīšanu. Latvijas okupācija no hitleriskās Vācijas vai tās sadalīšana Vācijas un Polijas starpā nozīmētu ne tikai latvju tautas neatkarības iznīcināšanu, vācu baronu vai poļu panu verdzības laiku atjaunošanu, bet arī latvju tautas progresīvākās un aktīvākās daļas, sevišķi jaunatnes, fizisku iznīcināšanu. Tā būtu katastrofa, kurai līdzīgu nepazīst visā mūsu tautas vēsturē. Sevišķi pēc Čehoslovākijas sadalīšanas fašistu ēstgriba ir daudzkārt pavairojusies, bruņošanās pieņemusi vēl drausmīgākus apmērus, fašistisko iekarotāju spiediens uz mazajām valstīm vēl vairāk pastiprinājies. Hitlera un poļu [fašistu] okupācijas briesmas Latvijai ir draudošākas nekā jebkad.

3. Šādā liktenīgā brīdī Ulmaņa valdība slēpj no jaunatnes Latvijai draudošās briesmas. Viņa brāļojas ar hitlerisko Vāciju un fašistisko Poliju, kuru plānos ir iznīcināt latvju tautas nacionālo neatkarību. Viņa ļauj hitleriešiem netraucēti darboties Latvijā, tai pašā laikā ar niknu teroru vērsties pret katru kustību, kas vērsas pret hitlerisko Vāciju un fašistisko Poliju un viņu plāniem. Viņa atsakās noslēgt savstarpējo palīdzības līgumu ar PSRS, kas vienīgā var palīdzēt latvju tautai nodrošināt viņas neatkarību, un māna tautu un jaunatni ar savu šķietamo «neitralitātes» politiku. Ar šādu savu politiku Ulmaņa valdība tieši sekmē fašistisko iekarotāju noziedzīgo plānu realizēšanu. Nospiedusi latvju tautu pilnīgā politiskā beztiesībā, Ulmaņa valdība draud arī pašu Latviju bez cīņas nodot hitleriešu vai poļu fašistu varā.

Tāpēc Latvijas jaunatnes un visas latvju tautas dzīvības intereses prasa apvienot visus Latvijas jaunatnes spēkus varenā tautas frontes kustībā cīņai pret galveno ienaidnieku — fašistiskajiem iebrucējiem un latvju tautas neatkarības apdraudētājiem. Šī plašā tautas masu kustība ir vienīgā, kas spēj sekmīgi cīnīties par tautas neatkarības aizsargāšanu un arī par Ulmaņa fašistiskās diktatūras gāšanu, par brīvu, demokrātisku Latviju, pie kam šīs kustības priekšgalā iet Latvijas strādnieku šķira, kas ir vienīgā konsekventā cīnītāja un no kuras spēka, aktivitātes un vienības atkarājas visas latvju tautas ieraušana aktīvā cīņā par savām dzīvības interesēm.

III. ROSINĀT, ORGANIZĒT UN VADĪT LATVIJAS JAUNATNES CIŅU LĪDZ UZVARAI IR LATVIJAS DARBA JAUNATNES SAVIENĪBAS (LDJS) UZDEVUMS

LDJS ir demokrātiska, pretfašistiska jaunatnes masu organizācija. Viņas aktīvo kodolu sastāda apvienotā sociālistiskā un komunistiskā jaunatne. Sociālistiskās un komunistiskās jaunatnes cīņas gala mērķis ir pilnīga darbaļaužu atbrīvošana no fašisma un kapitālisma verdzības un sociālistiskās iekārtas nodibināšana. Sociālistiskās un komunistiskās jaunatnes nesatricināmā vienība ir tas drošais pamats, uz kura vienīgi var izveidoties spēcīga un varena pretfašistiskās jaunatnes kustība Latvijā.

LDJS ir neatņemama Latvijas revolucionārās kustības sastāvdaļa. Viņa visiem spēkiem veicina strādnieku šķiras revolucionārās cīņas un tautas frontes kustības attīstību Latvijā, jo tikai no spēcīgas strādnieku šķiras revolucionārās un tautas frontes kustības atkarājas pretfašistiskās cīņas sekmes Latvijā. LDJS ir neatņemama starptautiskās revolucionārās jaunatnes kustības sastāvdaļa. Tā apvieno savās rindās visu Latvijas progresīvo, demokrātisko, pretfašistisko un revolucionāro jaunatni — un pirmām kārtām darba jaunatni, kura vissmagāk izjūt fašisma un kapitālisma slogu, — cīņai par tiem pašiem tuvākiem mērķiem, par kuriem cīnās arī Latvijas Sociālistiskā strādnieku-zemnieku [partija] un Latvijas Komunistiskā partija: par valdošās Ulmaņa fašistiskās diktatūras gāšanu revolucionārās masu cīņas ceļā un demokrātiskas republikas nodibināšanu. Jo, tikai atgūstot fašistu nolaupītās demokrātiskās tiesības un brīvības, Latvijas jaunatne varēs brīvi un sekmīgi cīnīties par sava stāvokļa uzlabošanu un saņemtiem tālākiem lieliem mērķiem.

Šai nolūkā LDJS sadarbojas ar katru jaunatnes kustību un visām jaunatnes organizācijām Latvijā, kuru mērķi saskan ar LDJS mērķiem vai ar kurām viņa var vienoties kaut arī uz atsevišķo prasību un daļēju cīņas mērķu pamatiem.

2. Tiešos kara un okupācijas draudu apstākļos visu Latvijas pretfašistisko organizāciju galvenais un svarīgākais uzdevums ir pulcēt visus Latvijas tautas spēkus tautas nacionālās neatkarības aizsargāšanai pret fašistiskajiem uzbrucējiem, cīnīties, lai fašistiskā Ulmaņa valdība, maskējoties ar savu «neitralitāti», neatdotu Latviju Hit-

leram vai poļu paniem tāpat, kā Šušniga valdība atdeva Austriju. Sai cīņā LDJS sabiedrotā ir visa Latvijas jaunā paaudze neatkarīgi no tautības, politisko vai reliģisko uzskatu izšķirības. Jo šī cīņa ir cīņa par Latvijas jaunatnes dzīvības interesēm, par viņas nākotni un eksistenci vispār.

3. Laikā, kad uz spēli likta visa Latvijas jaunā paaudze, Latvijas tautas brīvība un neatkarība, kā arī jaunatnes nākotne, LDJS aicina Latvijas jaunatni apvienot visus savus jaunus spēkus cīņai par mieru, brīvību un demokrātiju. Atsevišķi LDJS griežas pie reliģiskās jaunatnes viņas sludinātās cilvēces mīlestības, patiesības un taisnības vārdā sniegt mums šai cīņā roku. Kongress uzsver, ka dziļi maldās tā jaunatnes daļa, [kas] no jauna kara un ārējiem spēkiem gaida savu atbrīvošanu no Ulmaņa fašistiskās diktatūras važām, kā arī no Vācijas vai Polijas okupācijas draudiem. Tāda pasīva gaidīšana nāk par labu vienīgi Ulmaņa fašismam un Hitlera un Polijas okupācijas draudiem un plāniem, jo tā iemidzina un atbrūno latvju tautu un jaunatni. Latvju tautai draudzīgi ārējie spēki var vienīgi, izpalīdzot atsevišķos gadījumos, atsist fašistiskus uzbrucējus, bet ne novērst Latvijas okupācijas draudus un atsvabināt tautu no Ulmaņa fašistiskās diktatūras. To var izdarīt tikai pati latvju tauta un jaunatne, no viņas un vienīgi no viņas cīņas vienības atkarīgas miers, brīvība un laimīga jaunatnes nākotne.

IV. PAR BRĪVU UN NEATKARĪGU LATVIJU, PAR SAULAINU UN GAIŠU JAUNATNES NĀKOTNI!

LDJS aicina un organizē visu Latvijas pretfašistisko jaunatni cīņai par sekojošām galvenajām prasībām:

A. Cīņā par brīvību.

1. Apziņas, vārda, preses, sapulču un organizēšanās brīvības visai latvju tautai un jaunatnei. Streiku un saimnieciskās cīņas vešanas brīvību darba jaunatnei savu dzīves un darba apstākļu uzlabošanai. [Atbrīvot] jaunatnes organizācijas no fašistisko uzraugu un policijas kontroles.

2. Demokrātiski vēlētas pašvaldību iestādes fašistu iecelto vietā. Cīņa par Ulmaņa fašistiskās diktatūras

gāšanu un demokrātiskās republikas nodibināšanu ar tautas vēlētu likumdošanas iestādi.

3. Izbeigt latgaliešu un mazākumtautību apspiešanu un vajāšanu.

4. Politiskas tiesības jaunatnei no 18 gadiem.

B. Cīņā par mieru un Latvijas nacionālās neatkarības aizsargāšanu.

1. Visas Latvijas jaunatnes cīņas vienību zem lozunga «Neatdosim Latviju vācu un poļu fašistiem!».

2. Izbeigt Ulmaņa valdības brāļošanas ar hitlerisko Vāciju un fašistisko Poliju. Uzsākt nesaudzīgu cīņu pret hitleriešiem Latvijā, noliegt katru viņu atklātu vai maskētu darbību, slēgt viņu organizācijas. Izbeigt Hitlera jaunatnes organizācijas darbību. [...] Iztīrīt no Latvijas armijas, valsts un pašvaldību iestādēm Hitlera spieģus un aģentus.

3. Izbeigt Vācijai labvēlīgu Latvijas valdības neitralitātes politiku. Noslēgt savstarpēju palīdzības līgumu ar PSRS, konsekvēntāko cīnītāju par mieru un labāko Latvijas neatkarības garantu. Ciešas saimnieciskas, politiskas un kulturālas saites ar PSRS.

4. Atklāti atmāskot Vācijas un Polijas agresīvos plānus pret Latviju. Kopot visas latvju tautas un jaunatnes spēkus Hitlera varbūtēja iebrukuma atsišanai.

5. Latvijā pastāvošām legālām masu organizācijām pārtraukt visus sakarus ar Vācijas un Polijas fašistiskām jaunatnes organizācijām un saistīties ar demokrātisko valstu progresīvām un demokrātiskām jaunatnes organizācijām.

6. Jaunatnes organizācijās ienest pret Hitlera garu. Vest cīņu pret poļu fašistu uzmācību Latvijai.

C. Cīņā par jaunatnes stāvokļa uzlabošanu.

1. Izvest iespējami plašu jaunatnes darba aizsardzību. Jauniešiem līdz 18 gadu vecumam 36 stundu darba nedēļu. Atvaļinājumu 4 nedēļas gadā ar pilnu algas izmaksu. Noliegt nodarbināt jauniešus līdz 18 gadiem pie virsstundu, akorda, nakts, svētdienu, svētku dienu, kā arī smagiem,

veselībai un tikumībai kaitīgiem darbiem. Jaunatnes apdrošināšanu pret slimības, nelaiņas un bezdarba gadījumiem uz valsts un uzņēmēju rēķina.

2. Normēt mācekļu aroda apmācības laiku un darba dienas garumu, noteikt ar likumu mācekļu atalgojumu, atsvabināt viņus no meistarū patvaļas un noliegt pēc aroda izmācīšanas atlaist no darba.

3. Izbeigt lauku darba jaunatnes dalīšanu dažādās pakāpēs un atcelt paredzēto diplomu izsniegšanu. Vismaz astoņas stundas atpūtas diennaktī un vienu brīvu atpūtas dienu nedēļā. Piemērotas dzīvojamās telpas lauku darba jaunatnei. Atcelt Lauksaimniecības [kameras] izdotos saistošos noteikumus, kas ierobežo lauku jaunatnes kustības brīvību un darba tiesības.

4. Nodrošināt jaunatnei [līdz] 18 gadiem skolas apmeklēšanu. Bez maksas pamat-, vidus- un augstskolas. Valstij un pašvaldībām ar stipendijām un pabalstiem rūpēties, lai arī mazturīgie un centīgie jaunieši varētu turpināt izglītību visās mācības iestādēs. Ievest vienotās skolas principu. Atjaunot pamatskolas kursu līdz tā agrākiem apmēriem. Jaunatni skolās audzināt brīvībai, patstāvībai un tautu sadarbībai, pārtraucot tur fašisma slavināšanu, šovīnisma un militārisma kultivēšanu un reliģijas uzspiešanu. Skolās ievest skolēnu padomes, veicināt skolēnu pašdarbību. Visu pakāpju skolās abu dzimumu jaunatni audzināt un mācīt kopēji.

V. JAUNATNES AUDZINĀŠANA — LDJS UZDEVUMS

1. LDJS uzdevums ir izaudzināt savus biedrus par pārliecinātiem, aktīviem un pašreizdzīgiem pretfašisma cīnītājiem. LDJS audzina savus biedrus miera, brīvības un demokrātisma garā, vislabākā jaunatnes audzinātāja ir cīņa, un tamdēļ LDJS vienmēr un visur uzstājas kā aktīva jaunatnes cīņu organizatore un vadone.

2. LDJS apvienotā sociālistiskā un komunistiskā jaunatne neslēpj, ka viņas cīņas gala mērķis ir sociālistiska bezšķiru sabiedrība. Tāpat viņa neatsakās no šo uzskatu propagandas jaunatnē, kas nebūt netraucē viņas sadarbību ar citādi domājošu jaunatnes daļu. Sociālistiskā un komunistiskā jaunatne centīsies biedriski pārliecināt

pārējo jaunatni, ka sociālisms nerunā pretim jaunatnes labākiem mērķiem un ideāliem un ka tikai sociālisms nesīs pilnīgu un patiesu jaunatnes materiālu, tiesisku un kulturālu atbrīvošanu no fašisma un kapitālisma jūga.

3. Latvijas jaunatne ir lepna uz savas tautas slaveno revolucionāro pagātņi. Viņa lepojas ar savu tēvu un brāļu izturību un drosmi vismelnākos tautas vēstures periodos, viņu patiesības un brīvības mīlestību, viņu dziļo naidu pret katru apspiešanu un netaisnību. Tās sirdī uz mūžīgiem laikiem ierakstītas tautas brīvības cīņas pret vācu muižniecību un Krievijas carismu 1905., 1917.—1919. gadā. Viņa nekad neaizmirsīs savu tēvu lietās nevainīgās asinis brīvības cīņās, vācu baronu šausmu jūgu septiņi simti gadu verdzības laikā, 1905. gadā un vācu okupācijas laikā. Latvijas jaunatne nedrīkst aizmirst un neaizmirsīs Ulmaņa noziegumus pret latvju [tautu] viņas brīvības cīņas laikmetā un tagadnē. Kvēlošā naidā pret visiem apspiedējiem un ar karstu savas tautas un dzimtenes mīlestību sirdī no jauna pulcējas Latvijas jaunatne cīņai par brīvu, gaišu un saulainu nākotni, par brīvu, demokrātisku Latviju.

Jaunatnei pieder uzvara un nākotnei!

«Jaunatnes Fronte», 2. nr.,
1938. g. 30. novembrī

Iespiests pēc avīzes teksta

REZOLŪCIJA PAR CK PĀRSKATU

Rezolūcija pieņemta vienbalsīgi LDJS I kongresā 1938. gada
novembrī

LDJS I kongress apstiprina CK darbību. Kongress norāda, ka šis laiks ir bijis LDJS kā vienotas organizācijas izveidošanās un iekšējas nostiprināšanās laiks, kad vienotās organizācijas rāmjos vajadzēja atrisināt daudzus svarīgus principiālus un organizatoriskus jautājumus (savienības raksturs un uzbūve, darbības formas un metodes, cīņa ar sektantismu un trockismu u. c.), par kuriem vēl bija lielas neskaidrības un domstarpības bijušo sociālistisko un komunistisko jauniešu starpā. Šie apstākļi stipri traucēja un paralizēja CK darbību, CK nekatrreiz varēja atsaukties un atrisināt degošus organizācijas dzīves jau-

tājumus, kas atstāja iespaidu uz visas organizācijas augšanu un attīstību. Uzskatot daudzus no šiem šķēršļiem tagad par pārvarētiem, ir radīts priekšnoteikums sekmīgai jaunās CK darbībai un organizācijas attīstībai.

«Jaunatnes Fronte», 3. nr.,
1938. g. 15. decembrī

Iespiests pēc avīzes teksta

LDJS ATTIECĪBAS AR LATVIJAS PROLETARIĀTA PARTIJĀM UN STARPTAUTISKĀM JAUNATNES APVIENĪBĀM.

JAUNATNES VIENĪBU CĪŅĀ PRET FAŠISMU

Rezolūcija pieņemta vienbalsīgi LDJS I kongresā 1938. gada
novembrī

Pretim fašistiskās varmācības un apspiešanas politikai jāstāda brīvības, demokrātijas un sociālisma ideāli. Strādnieku, zemnieku, vidusšķiru un inteligences jaunatnei jātop par aktīvu pretfašisma cīnītāju, jātop par aktīvu savu tiesību un interešu aizstāvi. Demokrātiskās un revolucionārās jaunatnes pretofensīva gūs jo lielākas sekmes tad, kad viņas cīņa nostāsies uz starptautiskas sadarbības un vienības ceļa. Sociālistiskiem, komunistiskiem un demokrātiskiem jauniešiem jāsniedz rokas kopējam darbam, ja gribam atsist fašisma uzbrukumus jaunatnes dzīvības interesēm. Tāpēc

1) LDJS I kongress svinīgi deklarē: LDJS ir konsekvēnta cīnītāja par starptautisku proletāriskās jaunatnes sadarbību un vienību, par vienotu proletāriskās jaunatnes internacionāli;

2) LDJS neiestājas šobrīd ne Sociālistiskās, ne Komunistiskās Jaunatnes Internacionālēs, bet uztur sakarus ar viņām abām, lai ciešā sadarbībā veiktu tos uzdevumus, kādus LDJS-bai uzliek pretfašistiskās jaunatnes kustības attīstība Latvijā;

3) LDJS aktīvi atbalsta visu zemju sociālistisko un komunistisko jaunatnes organizāciju pūles starptautiskas jaunatnes sadarbības un vienības panākšanai, LDJS cildina Spānijas Apvienotās Sociālistiskās Jaunatnes labo priekšzīmi šinī ziņā;

4) LDJS I kongress dziļā cieņā sirsnīgi sveic varonīgo spāņu jaunatni, kas cīnās par savas zemes atbrīvošanu no starptautiskā fašisma jūga, LDJS pieliks visas pūles, lai

sniegtu iespējamu materiālu un morālu atbalstu spāņu republikāniskai jaunatnei viņas cīņā.

LDJS I kongress izsaka cerību, ka [sanākot] II Savienības kongresam, jau pastāvēs viena vienīga varena Apvienotā Proletāriskās Jaunatnes Internacionāle, kuras aktīva sekcija tad būs LDJS.

LDJS ATTIECĪBAS AR LATVIJAS STRĀDNIĒKU ŠĶIRAS PARTIJĀM

Rezolūcija pieņemta vienbalsīgi LDJS I kongresā 1938. gada novembrī

1. LDJS uztur visciešākos darba un idejiskos sakarus ar Latvijas Sociālistisko strādnieku-zemnieku partiju un Latvijas Komunistisko partiju. LDJS piedalās visās strādnieku šķiras vienotas frontes akcijās un visiem spēkiem sekmē pretfašistiskās tautas frontes izveidošanos Latvijā.

2. LDJS izdod ar abām partijām kopējus uzsaukumus un citus izdevumus, aktīvi izplata abu partiju literatūru.

3. LDJS biedru sastāvēšana kādā no abām partijām nerunā pretī LDJS statūtiem un noteikumiem. LDJS ir vienota, patstāvīga organizācija ar vienotu platformu, un viņā nav vietas jebkādam frakcionārislam. LDJS biedri, kuri ir arī atsevišķas partijas biedri, nedrīkst uzspiest savas partijas uzskatus pārējiem LDJS biedriem. Diskusijas un uzskatu apmaiņa par atsevišķiem jautājumiem pielaižama tiktāl, cik tā sekmē vienotas cīņas uzdevumu un mērķu realizēšanu.

4. Sakaru lietas ar abām partijām kārtā LDJS CK.

LDJS paziņo, ka viņa ir noteikta abu strādnieku šķiras partiju apvienošanās piekritēja un aktīvi atbalsta visus soļus vienotas Latvijas strādnieku šķiras partijas izveidošanai. LDJS ir tajā pārliecībā, ka drīzumā Latvijā izveidosies vienota Latvijas proletariāta partija.

«Jaunatnes Fronte», 3. nr.,
1938. g. 15. decembrī

Iespiests pēc avīzes teksta

Latvijas tautas frontes deklarācija un platforma

1939. gada martā

LATVIJAS TAUTAS FRONTES DEKLARĀCIJA UN PLATFORMA

Četru lielvalstu vienošanās Minhenē un Čehoslovākijas sadalīšana deva smagu triecienu visai kolektīvās drošības sistēmai. Tagad atbrīvots ceļš hitleriskās Vācijas iekarojumu tīkojumiem austrumos, un tas Baltijas valstīm, pirmkārt, Lietuvai un Latvijai, draud ar tiešām briesmām.

Anglijas un Francijas kapitālistiskās politikas pamatā ir šo valstu reakcionārās buržuāzijas tiekšanās vienoties ar fašistiskajām valstīm uz citu, it sevišķi mazo un vidējo valstu rēķina, daļēji upurējot miera un demokrātijas intereses. Hitlera septembra ultimāts guva panākumus arī tādēļ, ka mazo valstu lielburžuāzija simpatizēja hitlerismam, kā to parādīja notikumi Čehoslovākijā un dažās citās valstīs, kur fašistiski noskaņotās lielburžuāzijas aprindas nodod savas tautas intereses, tā veicinot savu valstu pakļaušanu fašistiskajiem iebrucējiem.

Tagad, kad Hitleris ir nostiprinājies Centrālajā un Dienvidaustrumeiropā, papildinot savas saimnieciskās un militārās rezerves lielam karagājienam uz austrumiem — pret PSRS, ir apdraudēti Baltijas valstu, it sevišķi Lietuvas un Latvijas likteņi [...].

Latviešu tauta vēl labi atceras melno bruņinieku 700 gadus ilgo valdīšanu; tagadējā paaudze vēl nav aizmirsusi vācu okupantu nežēlīgo varu un kolonizēšanas plānus pasaules kara laikā, vācu dzelzs divīziju un grāfa fon der Golca uzbrukumu neatkarīgajai Latvijai, Niedras un Bermonta avantūras un it sevišķi Ulmaņa un latviešu reakcionārās buržuāzijas gatavību vienoties ar vācu baroniem un landesvēru, kas tik spilgti izpaudās 1918.—1919. g. cīņu laikā.

Un tagad netālu no Latvijas robežām no jauna pulcējas tumši un draudoši spēki, kas atkal tiecas pakļaut verdzībā latviešu tautu, tiecas padzīt latviešu zemes arāju no viņa zemes un pārplūdināt Latviju ar kolonistiem.

Laiks, kad ārējie draudi mūsu tautai var kļūt reāli, nav meklējams tālā un nezināmā nākotnē, tā ir tuvākā

vēstures rītdiena. Tāpēc Latvijas tautai un tās armijai neatliekams uzdevums ir jau šodien steidzami apvienoties, lai aizsargātu savas valsts neatkarību, savu nacionālo kultūru un brīvību! Jau šodien ir jāatrod pareizais ceļš, kā to visdrošāk panākt!

Galvenais 15. maija apvērsuma meistars — K. Ulmanis — jau 1918.—1919. gadā gribēja pārdot Latvijas brīvību Vācijas reakcionāriem un baroniem par lēcu virumu. Pietiek atcerēties Ulmaņa parakstīto līgumu ar vācu sūtni Vinnigu 1918. gada decembrī, kurā viņš apsola vācu karavīriem dot zemi Latvijā. Neaizmirsīsim arī Ulmaņa noslēgto [pa]lmiera līgumu 1919. gada 3. jūlijā Strazdu muižā ar landesvēru, ko sakāva kaujā pie Cēsīm. Vai tagad, kad Latvijai draudošās briesmas ir daudz lielākas nekā 1918. gadā, latviešu tauta un Latvijas armija var paļauties uz Ulmani izšķirošajā cīņā pret vācu hitlerismu un poļu fašismu? Vai Ulmanis, baidīdamies no savas tautas un drebēdamis par savas kliķes diktatūru, nepārdos Latviju Hitleram, tā nopērkot viņa labvēlību un saglabājot savu kundzību, kā tagad to dara mazo un vidējo valstu fašistiskie diktatori? Vai Ulmanis izšķirošajā brīdī nemēģinās atvērt Hitleram vārtus caur Latviju uz Padomju Savienību, ievēlot arī Latviju cīņā pret Sarkanu Armiju? Mums jau šodien jānoskaidro visi šie jautājumi. Un tajos rada skaidrību Ulmaņa un Muntera ārpolitika.

Izpildot norādījumus, ko deva no Berlīnes un Varšavas, Ulmanis atteicās noslēgt garantijas līgumu ar PSRS, pasludinādams absurdu neitralitāti [...].

Septembrī, kad situācija Eiropā bija viskritiskākā, un pēc tam Ulmaņa režīms ar lielu centību noklusē īsto, apdraudēto Latvijas stāvokli, uzliekot presei savu fašistisko ķepu un ar viltu aplūsinot un nomierinot iedzīvotāju satraukumu. Tādēļ nav šaubu, ka Ulmanis, kas jau 1918.—1919. gadā gribēja vienoties ar vācu baroniem, kad tauta ar ieročiem rokās aizstāvēja savu zemi un brīvību no vāciešiem, tagad, kad viņa rokās ir neierobežota vara un tautas brīvība ir važās kalta, ar daudz lielāku patiku vienosies ar Hitleru.

Tādēļ šodien cīņa par neatkarības nosargāšanu ir arī latviešu tautas cīņa pret *Ulmaņa — Muntera kliķes nodevīgo prohitlerisko ārpolitiku, par fašistiskās diktatūras gāšanu Latvijā, par demokrātisku brīvību iekarošanu, par revolucionāras tautas frontes valdības radīšanu.*

Kādi Latvijā ir tie spēki, kas bez bailēm un kompromisiem ir gatavi cīnīties, lai nosargātu tautas neatkarību un brīvību? Pirmkārt, *tie ir Latvijas strādnieki, zemkopji un vidējie slāņi — tautas lielum lielais vairākums.*

Fašistiskā diktatūra ir vizzemiskākais līdzeklis strādnieku šķiras apspiešanai, kas nolaupa strādnieku šķiras politisko brīvību, tiesības uz streikiem, samazina darba algu, pagarina darba dienu un pastiprina ekspluatāciju, izkropļo sociālos likumus, pasliktina eksistences iespējas, draud strādniekiem ar militarizētajiem darba bataljoniem un pat atņem tiesības brīvi izvēlēties darba vietu, tā pārvēršot viņus faktiski par vergiem. Svešie iekarotāji draud pakļaut strādnieku šķiru jauniem nacionāliem spaidiem un iznīcināt jebkādu iespēju attīstīt savu kultūru.

Fašistiskā diktatūra pakļāvusi politiskai verdzībai vidējos slāņus — darba zemniekus, darba inteligenci, amatniekus, rentniekus un siktirgotājus, viņiem atņemtas tiesības piedalīties valsts lietās un pašvaldībās, viņus aplaupa ar smagiem nodokļiem un ulmaniskās kliķes locekļu privātmonopoliem. Vidējie slāņi var atkarot savas saimnieciskās un politiskās tiesības tikai ciešā sadarbībā ar strādnieku šķiru [...]. Ja hitlerisms uzvarēs, tas draud atņemt jaunsaimniekiem zemi, kas senāk piederēja muižniekiem, atdot muižniekiem valsts mežus, atdot landesvēram apsoltu zemi. Hitlerisms draud padzīt latviešu virsniekus, viņu vietā ieliekot savus «augstās rases» pārstāvjus. Hitlerisms apdraud sīkburžuāziju ar vācu lielkapitāla konkurenci. Hitlerisms draud visai latviešu tautai atņemt jebkādu iespēju attīstīt savu nacionālo kultūru, draud pārvērst tautas masas par vergiem, kādi latvieši jau reiz savā vēsturē ir bijuši.

Šī likteņu un interešu kopība liek proletariātam, darba zemniecībai un vidējiem slāņiem apvienoties kopīgai cīņai par nacionālo patstāvību un neatkarību, par demokrātiju un savām šķiras interesēm, radot **visas tautas fronti** un apvienojot visus tās dalībniekus ap **kopīgu cīņas programmu**. Revolucionārās tautas frontes kopīgā darbība balstās uz sekojošiem pamatnoteikumiem:

TAUTAS NEATKARĪBAS AIZSARGĀŠANA UN CIŅA PAR BRĪVĪBU, DEMOKRĀTISKU LATVIJU

Visas tautas frontē ietilpstošās organizācijas paziņo, ka tās jebkādos apstākļos aizsargās tautas nacionālo neatkarību. Pašreiz, kad Hitlers un viņa fašistiskie sabiedrotie visvairāk apdraud Latvijas neatkarību un vispār tās pastāvēšanu, kad Ulmaņa fašistiskā kliķe realizē vienošanās politiku ar šiem visniknākajiem tautas ienaidniekiem, tautas frontes pats svarīgākais uzdevums Latvijā ir visplašāko tautas slāņu mobilizēšana varonīgai cīņai ar uzbrūkošo fašismu.

Tautas frontes organizācijas un grupas, kas pārstāv tautas vairākumu, aicina un organizē šai cīņai visus tautas demokrātiskos un progresīvos spēkus, visus godīgos latviešu tautas spēkus un brīvības cīnītājus, kas grib aizsargāt tautu no fašistiskās verdzības un iznīcības.

Tautas frontes cīņas programma Latvijas aizsargāšanai pret fašistiskajiem iekarotājiem ir sekojoša:

a) jāpārtrauc nodevīgā brāļošanās politika ar vācu poļu fašismu un Ulmaņa — Muntera bēdīgi slavenā «neitralitāte», kas kalpo šīs politikas maskēšanai;

b) jāsāk nesaudzīga cīņa pret hitlerismu Latvijā, atbrūņojot un slēdzot visas tā atklātās un maskētās organizācijas;

c) jāattīra armijas vadība un valsts aparāts no visiem Hitlera aģentiem un hitleriskās orientācijas piekritējiem;

d) nekavējoties jānoslēdz savstarpējas palīdzības līgums ar PSRS, kā arī ar Baltijas valstīm;

e) jāorganizē stipra, kaujas spējīga armija, lai fašistisko iekarotāju uzbrukuma gadījumā Latvijas armija kopā ar stipro Padomju Savienību un Baltijas valstīm spētu cīnīties un sakaut uzbrucējus.

Lai cīņa par tautas neatkarības aizsargāšanu būtu sekmiņa, vispirms jāgāž nodevīgās diktatūras jūgs un tautai jāatkaro zaudētās demokrātiskās tiesības un brīvības. Tādēļ tautas fronte Latvijā, mobilizējot visplašākos tautas slāņus cīņai ar ārējo ienaidnieku, cīnās arī par Ulmaņa diktatoriskās kliķes gāšanu, par demokrātisku republiku, par revolucionāras tautas frontes valdības nodibināšanu Latvijā.

Lai organizētu šo cīņu un tās vadību, ir nepieciešams nodibināt tautas frontes komiteju no abu strādnieku šķiras partiju, Darba Jaunatnes Savienības un demokrātiskās buržuāzijas un darba zemniecības politisko grupējumu pārstāvjiem.

II

TAUTAS FRONTES VALDĪBAS ORGANIZĒŠANA

Pēc fašistiskās diktatūras nogāšanas Latvijā un stājoties pie demokrātiskas iekārtas nodibināšanas, partijas, kas apvienojušās tautas frontē, sastādīs revolucionārās tautas frontes valdību; tās tuvākie uzdevumi būs:

a) organizēt visus tautas spēkus brīvās valsts aizsargāšanai un jaunās valsts iekārtas drošības apsardzībai;

b) reorganizēt valsts aparātu, atīrīt to no visiem fašistiskiem elementiem;

c) likvidēt pašreizējo aizsargu organizāciju un paralēli esošajai armijai dibināt no plašiem tautas demokrātiskajiem slāņiem tautas miliciju;

d) nodot tiesai galvenos 15. maija apvērsuma organizatorus, amnestējot tos valsts ierēdņus, virsniekus un policijas darbiniekus, kuri nav tieši atbildīgi par fašisma noziedzīgo darbību Latvijā;

e) sasaukt konstitucionālu sapulci, pamatojoties uz likumu par demokrātiskām vēlēšanām, lai izstrādātu jaunu valsts konstitūciju.

III

TAUTAS FRONTES PLATFORMA

Tautas frontes partijas paziņo, ka Ulmaņa valdības likvidēšanas laikā dienas kārtībā būs nevis jautājums par privātīpašuma iznīcināšanu, bet tikai jautājums par fašistiskās lielburžuāzijas diktatūras apspiešanu, kā arī par to saimniecisko privilēģiju atcelšanu, kuras tā bija ieguvusi Ulmaņa valdīšanas laikā. Tautas frontes valdība, ierobežojot lielburžuāzijas varu un iznīcinot Ulmaņa valdības jaunbagātnieku monopoltiesības, noteikti uzlabos

kā strādnieku, tā arī visu darbaļaužu — zemnieku, amatnieku, sīkuzņēmēju, kalpotāju un inteligences stāvokli. Tautas frontes valdība nesaudzīgi cīnīsies pret 15. maija apvērsuma organizatoriem un pret fašistisko lielburžuāziju, neizslēdzot pat viņu īpašumu konfiskāciju sabiedrības labā.

Tautas frontes partijas un organizācijas, saglabājot katra sev tiesības brīvi realizēt savu programmu, visas apvienojas, lai tuvākajā nākotnē realizētu sekojošu kopīgu platformu:

a) nodrošināt visiem Latvijas pilsoņiem demokrātiskas brīvības: biedrošanās, preses, vārda, sapulču, apziņas un reliģisko uzskatu brīvību, vispārējas vēlēšanu tiesības kā valstī, tā arī pašvaldībās; fašistiskiem elementiem, kas ir naidīgi noskaņoti pret demokrātisku valsti, atņems politiskās tiesības, stingri aizliedzot jebkādu fašistisku kustību, kā arī atņemot vēlēšanu tiesības aktīvajiem apvērsuma dalībniekiem, kas bija sacēlušies pret demokrātisku valsts iekārtu;

b) augstākā likumdošanas vara jānodod parlamentam, ko ievēl uz demokrātiskiem pamatiem vispārējās, vienlīdzīgās, tiešās un aizklātās vēlēšanās;

c) vietējās pašvaldības jāievēl vispārējās, vienlīdzīgās, tiešās un aizklātās vēlēšanās, kas nodrošina vietējām pašvaldībām patstāvību;

d) jā[re]organizē tiesa, armijas un policijas vadība;

e) nacionāli kulturālās attīstības brīvības nodrošināšana visām Latvijā dzīvojošām mazākumtautībām un aizliegums kultivēt naidu starp atsevišķām tautībām;

f) strādnieku alga jāsaskaņo ar dzīves dārdzību; jāatjauno visi darba likumi, ko fašisms ir izkropļojis, brīvas arodbiedrības, slimokases, streiku brīvība; jāizdod likumi par apdrošinājumu bezdarba gadījumā un vecuma pensijām; jānoregulē darba laiks un jāuzlabo dzīvokļu apstākļi lauksaimniecības strādniekiem;

g) jālikvidē visi Ulmaņa valdības ieviestie ierobežojumi darba izvēlē un jānosaka laukstrādnieku un zemes īpašnieku attiecības;

h) jālikvidē Ulmaņa privilēģēto monopolu režīms, kas zem akcionāru sabiedrību un kooperatīvu maskas, valsts protekcijā, apspiež un izmanto zemniekus, amatniekus, sīktirgotājus un sīkuzņēmējus savas fašistiskās kliķes interesēs;

i) jālikvidē kameras, ko radīja Ulmanis strādnieku, amatnieku, rūpnieku, tirgotāju un zemkopju pakļaušanai fašistiskajam režīmam un fašistiskās kliķes apsardzībai. Jānodrošina šiem saimnieciskajiem slāņiem tiesības un brīvība organizēt profesionāli saimnieciskas organizācijas savu interešu aizsargāšanai;

j) no valsts budžeta jāizsvītro visi saimnieciski nepamatotie izdevumi un jāsamazina pārmērīgā nodokļu nasta, taisnīgi sadalot tos atbilstoši maksātspējai;

k) lauksaimniecības produktu cenas jānosaka atbilstoši tirgum un Latvijas apstākļiem; lauksaimniecības krīžu laikā valstij jāpalīdz vienādā mērā visām saimniecību nozarēm un kategorijām; jālikvidē privilēģijas, ko Ulmanis bija piešķīris lielsaimniecībām; kā valsts, tā arī vietējo pašvaldību nodokļu nasta jāsadala atbilstoši zemes lielumam un saimniecības iespējām, zemniecība jāatbrīvo no starpniekiem un augļotājiem, kas to izmanto;

l) jānodrošina tiesības uz valsts atbalstu un kredītiem Latgales sīkzemniekiem tāpat kā visiem citiem Latvijas zemes īpašniekiem; nodokļu nasta tiem jāatvieglo. Latgales bezzemniekiem jānodod tiesības uz valsts fonda zemi. Tāpat kā visi citi Latvijas iedzīvotāji visas valsts mērogā, vienādā pakāpē jānodrošina ar darbu Latgales strādnieki un inteliģenti [...];

m) ar likumu jānoregulē nomnieku stāvoklis;

n) jāizvērs pēc iespējas plašāki sakari ar citām Baltijas valstīm un jāpaplašina saimnieciskās attiecības ar PSRS.

Tautas frontes komiteja saprot, ka, pastāvot fašistiskajam režīmam, nav iespējams realizēt šo platformu; tomēr, lai palīdzētu apvienoties visiem antifašistiskajiem spēkiem cīņai pret Ulmaņa diktatūru, komiteja jau *šodien aicina nekavējoties* uzsākt cīņu par šīm prasībām, kur vien tas ir iespējams.

Brīdī, kad starptautiskais stāvoklis ir ārkārtīgi saspringdzināts un draud izcelties karš, Tautas frontes komiteja aicina visu tautu aktīvā cīņā pret fašismu kā pret tautas galveno ienaidnieku.

Ir pagājuši 20 gadi kopš vispasaules kara beigām, un fašisms atkal ir novedis pasauli līdz jauna kara šausmām. Fašisms grib noslicināt jaunā asins jūrā tautu brīvību Eiropā, Āzijā, Āfrikā. Fašisms aprij mazās valstiņas vienu pēc otras. Fašisms savā bruņošanās un laupīšanas neprātā uzspiež visām tautām nedzirdētu militārisma jūgu,

plašas tautas masas nospiež badā un trūkumā. Fašisms mazajās valstīs lielburžuāzijas grupu interesēs nolaupa brīvību savām tautām, nodevīgi sniedzot roku ārvalstu iekarotājiem. Fašistiskie, hitleriskie iekarotāji jau stāv pie Latvijas vārtiem; viņu aģenti slepeni komandē tiem draudzīgi noskaņoto Ulmaņa un Muntera valdību, pavēlot atīrīt ceļu iebrucējiem un nodot savu tautu. Bijušie vācu baroni un reakcionārie bagātņieki, ko sargā Hitlera lielgabali, ar savām «augstākās rases» teorijām un kolonizēšanas un laupīšanas plāniem gatavojas ne tikai apspiest latviešu proletariātu, viņi arī grib padzīt no zemes kā jaunsaimņiekus, tā vecsaimņiekus. Viņi nodomājuši izmest uz ielas latviešu virsniekus un inteligenci; viņi gatavojas iznīcināt ekonomiski latviešu amatņiekus, sīkražotājus un sīktirgotājus.

Fašisms draud visai tautai ar šausmām; vācu fašisma uzvaras gadījumā latviešiem draud iznīcināšana un latviešu kā tautas bojā eja. Tāpēc Tautas frontes komiteja aicina cīņā pret fašismu — kā pret svešzemju iebrucējiem, tā arī pret savas tautas nodevējiem — visus tos slāņus un grupas, kas negrib vienīgi tikai personīgo materiālo interešu dēļ kļūt par visas savas tautas, tās brīvības, nākotnes un nacionālās kultūras nodevējiem.

Latvijas Sociālistiskās strādņieku un zemņieku partijas Centrālā Komiteja.

Latvijas Komunistiskās partijas Centrālā Komiteja.

Latvijas [Darba] Jaunatnes Savienības Centrālā Komiteja

«Za Jedinstvo», 4. nr., 1939. g. martā

Iespiests pēc avizes teksta. Tulkots no krievu valodas

Nr. 18

Avīzē «Jaunatnes Fronte» ievietotais raksts sakarā ar LDJS CK 1939. g. 10. novembra rezolūciju

1939. gada 20. decembrī

CEĻĀ UZ UZVARU

— Vētra! Drīzi brāzīs vētra! — Tā īsi pirms 1905. gada revolūcijas savā «Dziesmā par Vētras putnu» sauca lielais proletāriskais krievu rakstņieks Maksims Gorkijs. Šis

Gorkija sauciens toreiz kļuva par visas revolucionārās jaunatnes cīņas karogu. Viņš brīdināja par briesmošo revolucionāro notikumu tuvošanos.

Tagad šis Maksima Gorkija sauciens lai kļūst par Latvijas revolucionārās jaunatnes cīņas saucienu. Arī mēs atrodamies varenas vētras priekšvakarā. Mēs strauji dodamies pretī izšķirošajām cīņām ar fašismu. Mēs esam liecinieki un aktīvi līdzgaitnieki grandiozām fašisma varas sairšanas procesam. Mēs esam liecinieki un aktīvi līdzdalībnieki varenam revolucionāro uzplūdu briešanas un veidošanās procesam. Nav aiz kalniem tas laiks, kad šo divu spēku sadursme nebūs vairs novēršama. Tā skaidri un noteikti stāvoklis raksturots arī LDJS CK š. g. 10. novembra politiskajā rezolūcijā:¹

«Pēdējā laika lielie politiskie notikumi devuši smagu triecienu Ulmaņa fašismam. Vācija, kas palīdzēja nākt Ulmanim pie varas un nostiprināties, atmetusi pagaidām Latvijai ar roku. Ar Latvijā dzīvojošo vāciešu aizbraukšanu Ulmanis zaudē vienu no stiprākiem kontrevolūcijas balstiem. Latvijā Ulmaņa fašisms sabiedriski un morāliiski ir jau bankrotējis. Arvienu šaurāka un šaurāka skaitliski paliek Ulmaņa kliķe. Paniskas bailes pārņēmušas Ulmaņa dienderus valsts un pašvaldību iestādēs, aizsargos, armijā, policijā. Demoralizācija, ieraušana un zagšana saņiegusi savus ziedu laikus. Dezorganizācija, neziņa un apjukums fašistu aprindās vairoto vairojas. Nelīdz arī tas, ka Ulmanis un viņa svīta ar pārspilētu bravūru cenšas iedvest saviem kalpiem paļāvību uz «vadoni» un fašisma lietu. Visi jūt, ka fašisma dienas ir skaitītas.

Citādi tas ir ar plašajām strādniecības, zemniecības, darba inteliģences un jaunatnes masām. Visu laiku kļūst kurnējušas, viņas tagad skaļi un atklāti uzstājas pret fašismu. Visu laiku cietušas fašisma beztiesību stāvokli, apspiešanu un izsūkšanu, viņas ceļas aktīvai cīņai par savām tiesībām. Ir atraisīts tautas cīņas spars un drosme. Strādnieki un darba jaunatne uzņēmumos un darbnīcās uzsāk streikus, lai panāktu sava materiālā stāvokļa uzlabošanu. Pamodusies cīņai pret Ulmaņa laupīšanas politiku darba zemniecība. Kareivji armijā aktīvi uzstāda savas prasības. Darba inteliģence gatava cīņai par latvju tautas garīgu atmodu. Vidusslāņi pieteikuši cīņu fašismam.

¹ Rezolūcijas pilnu tekstu nav izdevies atrast. *Red.*

Jaunatne skolās uzstājas par visa reakcionārā, klerikālā un fašistiskā izmešanu no skolas. Fašisms vairs nespēj šo kustību nomākt. Skaidrāk kā jebkad viens otram pretī nostājas, no vienas puses, šaurā Ulmaņa kliķe, no otras puses, Latvijas plašās tautas un jaunatnes masas. Skaidrāk kā jebkad fašisms kļuvis par tautas un jaunatnes vienīgo ienaidnieku. Nav vairs tālu tas laiks, kad tautas visdažādāko slāņu briestošais nemiers saplūdis varenā, nesalaužamā, uzvarošā cīņā pret fašismu.»

Vairāk kā skaidri ir mūsu mērķi:

«Ar Sarkanarmijas novietošanu Latvijā un PSRS kara flotes, aviācijas un artilērijas bāzu ierīkošanu Latvijas teritorijā latvju tauta un jaunatne var būt droša no ārējās okupācijas briesmām. *Latvijas revolucionārā jaunatne tagad var [ap]vienot visus savus spēkus vienam galvenam uzdevumam — cīņai par Ulmaņa fašistiskās diktatūras gāšanu»* (CK rezolūcija).

Kas jādara LDJS, lai viņa būtu pietiekoši sagatavota šiem tuviem izšķirošiem notikumiem, lai viņa šais notikumos būtu jaunatnes virzītāja un vadītāja?

«LDJS kā Latvijas vienīgās revolucionārās jaunatnes organizācijas uzdevums ir kopot, organizēt un vadīt visplašākās Latvijas progresīvi demokrātiskās, pretfašistiskās un revolucionārās jaunatnes masas kopā ar Latvijas strādnieku šķiru varenā tautas frontes kustībā cīņai par Ulmaņa fašistiskās valdības gāšanu un demokrātiskas republikas nodibināšanu» (CK rezolūcija).

LDJS lielais vēsturiskais uzdevums ir nodrošināt savu iespaidu jaunatnē, vest aiz sevis jaunatni, būt par viņas audzinātāju, organizatori un vadoni, uzkrāt un pavairot jaunatnes nemieru, to aktivizēt un iejūsmot viņu varenai cīņai, iedvesmot jaunatni vienotai cīņai par savu lielo mērķu sasniegšanu. No LDJS darba, aktivitātes un pašai ziedības atkarājas, vai Latvijas jaunā paaudze paliks nākošajās izšķirošajās cīņās kā vienkārša skatītāja vai ņems dzīvu dalību cīņā par labāku nākotni.

Katram revolucionārās kustības attīstības laikmetam ir savi cīņas veidi un paņēmieni. Latvijā sācies dziļš un nepārtraukts revolucionārās kustības uzplūdu laiks. Masas iziet cīņā. Mēs vairs nevaram strādāt kā līdz šim, ja gribam būt masu vadītāji. Laiks pavēloši prasa, lai mēs izejam no dziļas nelegalitātes un pievērsamies plašam masu darbam. No sīkās, individuālās agitācijas mums

jāpāriet uz plašu un atklātu masu agitāciju. Paslepus sa-
čukstēšanās vietā mums jārunā atklāti skaidra valoda.
No revolucionārās literatūras paslepus izkaisīšanas mums
jāpāriet uz viņas atklātu iztīrīšanu. Blakus nelegālām
šūnām un pulciņiem mums jāpāriet uz jaunatnes organi-
zēšanu pa darbnīcām, nodaļām, uzņēmumiem, klasēm, sko-
lām, organizācijām. Mums ir jāmacās vadīt masas, mums
jāpāriet uz masu organizēšanas veidiem: prasību izvirzī-
šanu un aizstāvēšanu, jaunatnes komitejām uzņēmumos,
darbnīcās, skolās, uz laukiem, plašām masu sanāksmēm,
mītiņiem, streikiem, demonstrācijām utt., mums ir jāvada
jaunatnes atsevišķā cīņa par savām materiālām, politis-
kām un kulturālām prasībām un viņas kopējā cīņa pret
fašismu. Reizē ar to nepārtraukti ceļama, veidojama un
stiprināma mūsu Savienība, kas ir visas jaunatnes cīņas
pamats. Ne mirkli nav jāaizmirst, ka neatlaidīgi pavairo-
jamas mūsu organizācijas rindas ar jauniem, pārbaudī-
tiem un pašreizējiem jauniešiem. Mums vēl uzglūn
ienaidnieks, kas pirmo triecienu vienmēr dod mums. Mums
jāsargā savas rindas no ienaidnieka iespīšanās, mums
jābūt vienmēr modriem, mums jātur augstu mūsu konspi-
rācija un disciplīna. Mums jābūt skaidriem mūsu mērķiem,
mums jābūt pārliecinātiem par šo mērķu pareizību, mums
jāslēdzas cieši ap savu Centrālo Komiteju, lai visādi vil-
tus «komunisti», «nabagu komitejas», teroristi, avantū-
risti, salašņas un politpārvaldes dienderi mūs nevarētu
novirzīt no pareizā ceļa un tādējādi vājināt vareno pret-
fašisma cīņu. Mums jābūt vienotiem, nesatricinātiem,
modriem, pārliecinātiem, aktīviem un pašreizējiem
jauniem revolūcijas cīnītājiem, tikai tad mēs varēsim veikt
savus lielos uzdevumus un novest jaunatnes pretfašisma
cīņu līdz galam.

Mēs esam spēks, kas lepni nostājas pretim fašismam.
Mūsu un visas latvju tautas rokās ir fašisma satriekšanas
atslēga, no mums pašiem atkarāsies mūsu brīvība. Mums
ši cīņa jābūt, lai mēs varētu gaidīt atbalstu no mums
draudzīgiem vareniem citiem spēkiem. Mēs to zinām un
esam pārliecināti par drīzu uzvaru.

«Izšķirošā cīņa pret fašismu nav vairs tālu. Ulmaņa
fašisma stunda sītusi, viņa gals tuvu. Kā arī netrakotu
Ulmaņa diktatūra, Latvijas jaunatni nevar iebaidīt nekā-
das represijas, spaidi un terors. Atsevišķie upurī, ko prasa
katra liela cīņa un prasīs arī pretfašisma cīņa Latvijā,

vēl stiprāk iedegs Latvijas jaunatnē brīvības ilgas un tieksmes. Tuvojas brīvības rīts, kas izlīdzinās visas ciešanas, aizdziedēs visas rētas, kuras sitis sabrūkošais fašisms» (CK rezolūcija).

Tuvojas, tuvojas vētra, kas nesīs atsvabināšanu no smagā lāsta. Un kopā ar Maksima Gorkija Vētras putnu mēs skaļi un droši saucam: «Lai jo stiprāk brāžas vētra!»...

«Jaunatnes Fronte», 5. nr.,
1939. g. 20. decembrī

Iespiests pēc avīzes teksta

III nodaļa

LATVIJAS KOMJAUNATNE SOCIĀLISTISKĀS REVOLŪCIJAS UN SOCIĀLISTISKO PĀRVEIDOJUMU SĀKUMA PERIODĀ

(1940. g. jūnijs — 1941. g. jūnijs)

LATVIJAS KOMJAUNATNĒ SOCIĀLISTISKĀS REVOLŪCIJAS UN SOCIĀLISTISKO PĀRVEIDOJUMU SĀKUMA PERIODĀ

(1940. gada jūnijs — 1941. gada jūnijs)

Apstākļos, kad Latvijā bija radusies revolucionāra situācija, antifašistiskā tautas frontē, kuru vadīja LKP un kurā darbojās arī LDJS, piespieda Ulmaņa fašistisko valdību atkāpties. 1940. gada 20. jūnijā tika nodibināta jauna, demokrātiska Tautas valdība. Tā Latvijā iesākās sociālistiskā revolūcija, kuras laikā proletariāts savienībā ar darba zemniecību sava avangarda — Komunistiskās partijas vadībā mierīgā ceļā nodibināja proletariāta diktatūru, 1940. gada 21. jūlijā atjaunoja padomju varu un izveidoja Latvijas PSR. 1940. gada 5. augustā Latvijas PSR tika uzņemta PSRS sastāvā. Pēc sociālistiskās revolūcijas uzvaras republikas darbaļaudis uzsāka pirmos sociālistiskos pārveidojumus.

Pēc fašistiskās kliķes gāšanas LDJS sāka strādāt legāli. Revolūcijas pirmajās dienās no ieslodzījuma cietumos tika atbrīvoti daudzi pieredzējuši LDJS vadošie darbinieki un ierindas biedri. Atbrīvoto vidū bija LDJS CK sekretārs un centrālorgāna «Brīvā Jaunatne» redaktors Alberts Miezis, pieredzējušais pagrīdes darbinieks LDJS Latgales apgabala komitejas sekretārs Izaks Boroks, izcilais komjaunatnes organizators LDJS Lejaskurzemes apgabala komitejas sekretārs Imants Sudmalis, LDJS CK Propagandistu kolēģijas locekle Ella Ezers (tagad Ankupe) un daudzi citi. Ar 26. jūniju sāka legāli iznākt arī «Brīvā Jaunatne».

LDJS darbība tika pārkārtota atbilstoši jaunajiem uzdevumiem un legālās darbības apstākļiem. Tā kļuva intensīvāka un daudzpusīgāka. LDJS, kas turpināja LKJS cīņas tradīcijas, bija ļoti populāra Latvijas darba jaunatnes masās. Pagrīdes apstākļos tā apvienoja ap 1500 darba jauniešu. Sociālistiskās revolūcijas dienās tās rindas vairāk nekā divkāršojās.

LDJS dedzīgi atbalstīja jauno Tautas valdību, kura, izpildot LKP prasības, izdarīja valstī demokrātiskus pārkārtojumus un pati aktīvi piedalījās fašistiskā režīma palienu likvidēšanā: aizsargu atbrūņošanā un to organizāciju likvidēšanā, buržuāzisko jaunatnes organizāciju likvidēšanā, strādnieku gvardes formēšanā, jaunu vietējo pašvaldības orgānu izveidošanā, strādnieku komiteju radīšanā un Saeimas vēlēšanu organizēšanā. LDJS aicināja jauniešus piedalīties darbaaužu demonstrācijās, organizēja jaunatnes mītiņus un sapulces, izvirzīja no sava vīdus daudz dedzīgu āģitatoru un propagandistu.

1940. gada 27. jūlijā LKP CK Sekretariāts nolēma atjaunot Latvijas Komunistisko Jaunatnes Savienību (LKJS). Tika radīta LKJS Centrālā organizācijas komiteja ar E. Libertu priekšgalā, izveidotas LKJS apgabalu un rajonu organizāciju komitejas. Ar 1940. gada 14. augustu LDJS savu darbību izbeidza, un LKJS kļuva par vienīgo revolucionārās jaunatnes organizāciju Padomju Latvijā. 15. augustā Rīgā notika plaša LKJS atjaunošanai veltīta sanākums, kurā piedalījās LKP, valsts un sabiedriskie darbinieki. LKP CK sekretārs Ž. Spure un LKJS COK sekretārs E. Liberts iepazīstināja komjauniešus ar turpmākajiem uzdevumiem, no kuriem svarīgākais bija jaunatnes komunistiskā audzināšana.

1940. gada septembrī LKJS mainīja struktūru. Sekojot LKP, tā likvidēja apgabalus un rajonus un izveidoja 19 apriņķu organizācijas, Rīgas pilsētas un Rīgas pilsētas rajonu organizācijas, bet vēlāk arī Liepājas, Daugavpils, Jelgavas un Ventspils pilsētas organizācijas.

1940. gada 18. oktobrī VLKJS CK uzņēma LKJS, kuras sastāvā jau bija ap 3300 komjaunatnes biedru un biedru kandidātu, Padomju Savienības komjaunatnē. Līdz ar to Latvijas komjaunatne kļuva par VLKJS vietējo organizāciju un sāka saukties Leņina vārdā — par Latvijas Leņina Komunistisko Jaunatnes Savienību (LĻKJS). Tās COK sāka saukties par LĻKJS Centrālo Komiteju, bet šūnas — par pirmorganizācijām.

Komjauniešus uz VLKJS pārskaitīja individuāli. Pirmos LĻKJS CK pārskaitīja komjaunatnes vadošos darbiniekus un vienlaikus apstiprināja arī pilsētu, pilsētu rajonu un apriņķu komitejas. Pārskaitīšana ilga līdz 1941. gada maijam. Republikas komjauniešiem 1941. gadā izsniedza arī VLKJS biedra kartes.

LKP palīdzēja LĻKJS uzlabot darbu un izvirzīja darbam komjaunatnes vadošajos orgānos daudz komunistu. 1941. gadā komjaunatnes pilsētu, pilsētu rajonu un apriņķu komiteju pirmo sekretāru vidū komunistu bija 38,5 procenti.

Partijas vadībā Latvijas komjaunatne 1940. un 1941. gadā izauga par stingri noformētu pilsētu un lauku darba jaunatnes organizāciju. 1941. gada maijā tās rindās bija 6215 komjaunatnes biedri un biedru kandidāti. Tie darbojās 772 komjaunatnes pirmorganizācijās. Komjaunatnes rindu izaugsmē lieli nopelni bija LĻKJS CK organizatoriem jeb komsorgiem, kuri sāka strādāt rūpniecības uzņēmumos, pagastos, skolās un citur. Apmēram $\frac{1}{4}$ no višiem komjauniešiem sastāvēja Rīgas pilsētas organizācijā. Strauja komjaunatnes rindu izaugsme liecināja par komjaunatnes ietekmes paplašināšanos jaunatnē, par Latvijas darba jaunatnes politiskās aktivitātes celšanos.

So izaugsmi komjaunatne panāca ar jaunatnes masu komunistisko audzināšanu un aktīvu līdzdalību sociālisma celtniecības uzdevumu īstenošanā. Līdz 1941. gada maija vidum komjaunatnes organizācijas politiskās izglītības pulciņos bija iesaistījušas 8712 komjauniešus un neorganizētos jauniešus. Tie studēja V. I. Leņina darbus, PSRS Konstitūciju, VĻKJS Statūtus, VK(b)P vēsturi. Ļoti plaši idejiski politisko darbu komjaunieši izvērša lekciju un referātu veidā, organizēja lekciju ciklus un jaunatnes lektorijus. Kad tika izsludinātas PSRS Augstākās Padomes vēlēšanas, kas notika 1941. gada 12. janvārī, komjaunatne pirmsvēlēšanu aģitācijas darbā iesaistīja apmēram 4500 komjauniešus un neorganizētos jauniešus. Jauniešu audzināšanai LĻKJS ļoti plaši izmantoja savu centrālorģānu «Jaunais Komunārs», kura abonentu skaits 1941. gadā palielinājās līdz 37 000.

Komjaunatne piedalījās nacionalizēto rūpniecības un citu uzņēmumu, dzīvojamo namu, bet jo sevišķi aptieku, drogu lieltirgotavu un medicīnisko instrumentu veikalu pārņemšanā. Komjauniešu organizācijas palīdzēja partijai cīnīties pret ekspropriētās buržuāzijas sabotāžu, ieaudzināt darbaļaudis sociālistisko darba disciplīnu, paplašināt ražošanu un uzlabot produkcijas kvalitāti. Komjauniešiem bija nopelni arī sociālistiskās sacensības un pirmrindnieku kustības izvēršanā. Kad LKP CK 1940. gada oktobrī aicināja republikas darbaļaudis sagaidīt Lielās Oktobra

sociālistiskās revolūcijas 23. gadadienu ar jauniem sasniegumiem darbā, vieni no pirmajiem atsaucās fabrikas «Vairogs» komjaunieši, kas kļuva par sociālistiskās sacensības iniciatoriem jaunatnes vidū. Sacensības gaitā drīz izvirzījās pirmie ražošanas pirmrindnieki — stahanovieši no komjauniešu un jauniešu vidus.

1941. g. 28. februārī notika LĻKJS CK sēde, kas bija veltīta VK(b)P Vissavienības XVIII konferences lēmumiem. Tajā LĻKJS CK kopā ar Rīgas pilsētas un tās rajonu komiteju sekretāriem un lielāko rūpnīcu «Boļševička», «Sarkanā tekstilniece», «Kvadrāts» un citu pārstāvjiem apsprieda komjaunatnes darbu rūpniecībā, transportā un būvniecībā, atsedza virkni trūkumu komjaunatnes darbā un pieņēma «Rezolūciju par komjaunatnes organizāciju darbu rūpniecībā, transportā un celtniecībā».

Pēc VK(b)P XVIII konferences komjaunatnes pirmorganizāciju darbs rūpniecības uzņēmumos vēl vairāk uzlabojās. Tās panāca, ka vairāk nekā puse Rīgas rūpnīcās un fabrikās nodarbināto komjauniešu, t. i., 363 komjaunieši no 618, kļuva par ražošanas pirmrindniekiem: racionalizatoriem un triecienniekiem.

1941. gadā komjaunieši sociālistisko sacensību padarīja bagātāku ar jaunām sacensības formām — viņi bija iniciatori individuālajai sociālistiskajai sacensībai (trikotāžas fabrikas «Kosmoss» komjaunieši), sacensībai par vairāku darba mašīnu un vairāku steļļu apkalpošanu (fabrikas «Rīgas audums» komjaunietes) un citām. Komjaunieši rūpējās arī par to, lai pirmrindnieku pieredze kļūtu pieejama plašām jaunatnes masām.

Komjaunatne zināmu darbu veica arī tautas saimniecībai nepieciešamo kadru — dzelzceļu būves strādnieku un citu sagatavošanā.

Komjaunatnes organizācijas palīdzēja Komunistiskajai partijai sekmīgi attīstīt arī republikas lauksaimniecību. Jau zemes reformas īstenošanas laikā komjaunieši kopā ar komunistiem izskaidroja lauku darbaļaudīm partijas agrāro politiku un atmaskoja budžus, kuri iebiedēšanas ceļā vai citādi mēģināja panākt, lai laukstrādnieki un nabadzīgie zemnieki nepieprasītu zemi. Komjaunieši palīdzēja mērit zemi un arī iekārtot jaunās saimniecības.

Komjaunatnes organizācijas iesaistījās cīņā par savlaicīgu ražas novākšanu. Pilsētu un lauku komjaunieši plaši organizēja sabiedriskās svētdienas talkas, kā arī jauniešu

grupas ražas novākšanai, kuras devās uz laukiem un strādāja tur ilgāku laiku. Tā komjaunatnes Rīgas pilsētas organizācija svētdienas talkās nosūtīja: 21. septembrī — ap 4200, 29. septembrī — 5000, 6. oktobrī — 6250, 13. oktobrī — 8500 komjauniešus un jauniešus. Ap 1800 talcinieku uz laukiem nosūtīja komjaunatnes Liepājas pilsētas organizācija.

Vēl aktīvāk republikas komjaunieši iesaistījās kokmateriālu sagatavošanas un 1941. gada pavasara sējas darbos. Kokmateriālu sagatavošanas darbos strādāja 80 procentu Ventspils apriņķa komjauniešu, 60 procentu Aizputes apriņķa komjauniešu utt. Ļoti aktīva kokmateriālu sagatavošanas un 1941. gada pavasara sējas darbos bija Valakas apriņķa komjaunatnes organizācija. 1941. gada Pirmā Maija svētkos tā saņēma ceļojošo LĻKJS CK Sarkano karogu.

Republikas komjaunatne palīdzēja partijai izveidot un nostiprināt sociālistisko sektoru lauksaimniecībā: padomju saimniecības, mašīnu un traktoru stacijas (MTS) un mašīnu un zirgu iznomāšanas punktus (MZIP). Tā palīdzēja nokomplektēt lauksaimniecības mehanizācijas skolas un kursus, kas tika organizēti traktoristu, mehāniķu un citu kadru sagatavošanai. Apriņķu komjaunatnes organizācijas uzņēmās šefību par MTS un MZIP. Tās nosūtīja strādāt uz MTS un MZIP daudzus komjauniešus, organizēja brigādes un talcinieku grupas, kas palīdzēja šiem uzņēmumiem sagādāt būvmateriālus un kurināmo, celt ēkas, iekārtot darbnīcas, uzpost teritoriju utt.

Republikas komjaunieši aktīvi iesaistījās arī tautas izglītības sistēmas pārkārtošanā. Tā kā skolēnu skaits salīdzinājumā ar 1939./40. mācību gadu stipri pieauga un 1940./41. mācību gadā skolotāju vajadzēja daudz vairāk nekā agrāk, komjaunatnes organizācijas palīdzēja partijai nokomplektēt kursus jaunu skolotāju sagatavošanai, kā arī palīdzēja celt politiskās zināšanas tiem skolotājiem, kuri jau strādāja. Tikai 1940. gadā vien Rīgas pilsētas komunisti un komjaunieši noorganizēja vairāk nekā 100 politiskos seminārus, kuros mācījās ap 2000 skolu darbinieku. Komjaunatnes organizācijas palīdzēja noorganizēt un nokomplektēt kursus skolu komsorgu un pionieru vadītāju sagatavošanai. Pirmajos pionieru vadītāju kursos 1940. gada septembrī darbam ar pionieriem tika sagatavoti 200 komjaunieši.

Komjaunatnes organizācijas un skolu komsorgi daudz strādāja, lai skolās nodibinātos komjaunatnes pirmorganizācijas, lai plaši izvērstos ārpusklases un ārpusskolas darbs, lai rosīgi darbotos dažādi pulciņi: literārie, dramatiskie, mūzikas, fizikultūras un citi pulciņi. Latvijas LKJS lieli nopelni bija arī republikas pionieru organizācijas izveidošanā. Lielās Oktobra sociālistiskās revolūcijas 23. gadadienas priekšvakarā republikas pirmie pionieri nodeva svinīgo solījumu. Sai laikā republikas pionieru organizācijā bija ap 18 000 skolēnu. Komjaunatnes organizācijas rūpējās, lai pionieru organizācija nostiprinātos skaitliski un pilnveidotu savas darba formas. Tām lieli nopelni bija Rīgas Pionieru pils un Liepājas Pionieru nama iekārtošanā un darbā.

Komjaunatnes organizācijas daudz strādāja, lai uzskaitītu analfabētus un iemācītu tos lasīt un rakstīt.

Vadīdamās no tā, ka sociālistiskās sabiedrības cilvēka — vispusīgi attīstītas personības veidošanā un sociālistiskās Dzimtenes aizsardzības spēju stiprināšanā liela nozīme ir fiziskajai audzināšanai, un balstīdamās uz Padomju Savienības bagāto pieredzi fizikultūras izkopšanā, LKJS 1940. un 1941. gadā daudz strādāja arī šajā jomā.

PSRS Augstākās Padomes vēlēšanu sagatavošanas periodā tā plaši organizēja komjauniešu un jauniešu grupu «zvaigznes braucienus», 1941. gada februārī noorganizēja slēpotāju krosu, 1941. gada aprīlī — masu vingrošanas sacensības. Abus pēdējos pasākumus plaši izmantoja, lai izpildītu GDA normas.

Šie masu pasākumi sekmēja padomju sporta organizāciju un biedrību «Dinamo», «Spartaks», kā arī biedrības «Osoaviahim» rašanos un nostiprināšanos. Līdz 1941. gada vasarai republikā tika izveidoti ap 1000 fizikultūras kolektīvu ar vairāk nekā 62 tūkstošiem cilvēku. Šiem pasākumiem liela nozīme bija arī Sarkanajā Armijā iesaucamo jauniešu fiziskajā sagatavošanā. Komjaunatnes organizācijas daudz uzmanības veltīja arī tam, lai visi jauniešiem prastu lasīt un rakstīt un apgūtu arī krievu valodu. Tās palīdzēja sakomplektēt Rīgas kājnieku karaskolas divas rotas.

Nr. 1

*LDJS CK aicinājums Rīgas jaunatnei aktīvi piedalīties
valsts demokratizēšanā*

Ne agrāk par 1940. gada 21. jūniju

RĪGAS JAUNATNEI

Fašisma vara ir kritusi. Mēs varam brīvi lemt par savu dzīvi un nākotni. Bet liels ir tas darbs, kas mums jāveic. Vecā laika ļaudis sēd valsts un pašvaldības iestādēs, pil-sētās, laukos, darba vietās un skolās.

Darba jaunieši! Zem sarkanā sociālisma karoga mums jāatsvabina jaunatne no fašistu ievestajiem spaidu liku-miem darba dzīvē.

Skolu jaunatne! Tu esi aicināta brīvās Latvijas kultū-ras celšanas darbā. Tev jāatbrīvo skolas no gara tumsī-bas, sastinguma un viduslaiku mācības metodēm.

Rīgas jaunatne! Ir pienācis vēsturiskais brīdis, kad jāizved dzīvē mūsu organizācijas prasības par jaunatnes tiesībām darbā, izglītības un politiskā laukā. Brīvās Lat-vijas cēlēji ir Latvijas jaunā paaudze. Gatavosimies liela-jam uzdevumam! Visi stāsimies vienīgajā un īstajā jau-natnes cīņas organizācijā — Latvijas Darba Jaunatnes Savienībā, lai kopīgiem spēkiem organizēti un disciplinēti veiktu lielos cīņas uzdevumus.

Jaunatnes cīņas gribai, cēlājiem nodomiem un brīvības alkām jāplūst varenā, skaidrā organizētības un disciplī-nas gultnē. Neko nedarīsim bez mūsu organizācijas vadī-tāju ziņas. Tikai tā mēs spēsim atraisīt taisnības un brīvības spēkus labākas dzīves un sociālisma uzcelšanai. Brīvā Latvija nu kļūst par mūsu mīļo tēvzemi! Tai vel-tīsim savu dzīvi un spēkus.

*Latvijas Darba Jaunatnes Savienības Centrālā
Komiteja*

Antonijas ielā 12, dz. 5

Iespiests pēc oriģināla

*LKP CK PVI PA, 35. f.,
60. apr., 4. l.*

*No Latvijas Darba Jaunatnes Savienības cīņas prasībām
1940. gada 26. jūnijā*

...Latvijas jaunatne! Mūsu pašu rokās atrodas mūsu dzīve un liktenis. Disciplinēti un vienoti iesim cīņā par saviem mērķiem. Būsim apzinīgi savā darbā, lai mierā un pašpaļāvībā celtu brīvo Latviju — taisnības un darba valsti!

LDJS, nospraužot tuvākā cīņas darba saturu, deklarē šādas prasības:

Apziņas, vārda, preses, sapulču un organizēšanās brīvību visai Latvijas jaunatnei. Streiku un saimnieciskās cīņas vešanas brīvību darba jaunatnei savas dzīves un darba apstākļu uzlabošanai.

Politiskās tiesības jaunatnei no 18 gadiem.

Nodrošināt jaunatnei visaktīvāko līdzdalību valsts un pašvaldību darbā (bez tautību izšķirības).

Likvidēt sekojošas militāri fašistiskas organizācijas: mazpulkus, vanagus, likvidēt jaunsargu grupas pie aizsargu organizācijas. Pārējām jaunatnes organizācijām dot pilnīgu pašnoteikšanos savas organizācijas dzīvē un darbā, noliegt fašistiskās ideoloģijas propagandu, bet ienest demokrātisku garu.

Visu Latvijas jaunatnes organizāciju ciešas politiskas, idejiskas un kulturālas saites ar PSRS jaunatnes organizācijām.

Ievest plašu darba jaunatnes aizsardzību.

Likvidēt Darba centrāli¹ un visus viņas izdotos darba jaunatnes ierobežojumus. Jaunatnei līdz 18 g. vecumam — 36 st. darba nedēļu, atvaļinājumu — 4 nedēļas gadā ar pilnu algas izmaksu. Noliegt nodarbināt jaunatni līdz 18 g. pie virsstundu, akorda, nakts, svētdienas, svētku dienu, kā arī smagiem, veselībai un tikumībai kaitīgiem darbiem. Jaunatnes apdrošināšana pret slimības, nelaimes un bezdarba gadījumiem uz valsts un uzņēmēju rēķina. Pie vienāda darba nodrošināt jaunatnei vienādu atalgo-

¹ Darba centrāle — fašistiskās diktatūras laikā nodibināta iestāde, kas varmācīgi izvietoja darbā cilvēkus, vadoties no buržuāzijas interesēm. *Red.*

jumu ar pieaugušiem strādniekiem. Darba jaunietēm — sievietēm pie vienāda darba — vienādu atalgojumu ar vīriešiem.

Normēt mācekļu aroda apmācības laiku un darba dienas garumu. Noteikt ar likumu mācekļu atalgojumu, atsvabināt viņus no meistarū patvaļas un noliegt pēc aroda izmācīšanas atlaist no darba.

Izvest lauku darba jaunatnes darba normēšanu: 12 st. darba dienu ar 2 st. pusdienas atpūtu vasarā, ziemā — 8 st., brīvu svētdienas atpūtu. Piemērotas dzīvojamās telpas lauku darba jaunatnei. Atcelt Lauksaimniecības kameras un Darba centrāles izdotos saistošos noteikumus, kas ierobežo lauku jaunatnes kustības brīvību un darba tiesības un pārvērs viņus par lauku lielsaimnieku vergiem.

Nodrošināt jaunatnei līdz 18 g. skolas apmeklēšanu. Bezmaksas pamat-, vidus- un augstskolas. Valstij un pašvaldībām rūpēties par stipendijām un pabalstiem, lai arī mazturīgie un centīgie jaunieši varētu turpināt izglītību visās mācību iestādēs. Ievest vienotas skolas principu, atjaunot sešklasīgās pamatskolas ar kursu agrākās programmas apmēros. Slēgto vidusskolu atjaunošana. Pilnīga vidusskolu programmu pārkārtošana. Reakcionārie un fašistiskie skolotāji izmetami no skolas, nekavējoša fašistisko mācības grāmatu izņemšana no apgrozības. Kā pirmo svešvalodu skolās mācīt krievu valodu, atjaunot vakarskolas. Jaunatni skolās audzināt brīvībai, patstāvībai un tautu sadarbībai, pātraucot tur fašisma slavināšanu, šovinisma un militārisma kultivēšanu un reliģijas uzspiešanu. Skolās ievest skolēnu un vecāku padomes. Brīvas organizēšanās tiesības skolu jaunatnei. Veicināt skolēnu pašdarbību. Visu pakāpju skolās abu dzimumu jaunatni audzināt un mācīt kopīgi.

Likvidēt visus ierobežojumus un spaidus nelatviešu jaunatnei, pārtraukt uz visiem laikiem tautību naida kurināšanu.

*Latvijas Darba Jaunatnes Savienības
Centrālā Komiteja*

«Brīvā Jaunatne», 1. nr.,
1940. g. 26. jūnijā

Iespiests pēc avīzes teksta

Nr. 3

No avīzes «Cīņa» korespondences par LDJS Rīgas organizācijas sasaukto jaunatnes masu sapulci Sarkandaugavā

1940. gada 26. jūnijā

Rīgas pilsētas 13. pamatskolas telpās Sarkandaugavā LDJS Rīgas organizācija 26. jūnija vakarā sasauca masu sapulci. Jau pirms noteiktā laika darba tautas pieplūdums bija tik liels, ka radās nepieciešamība sapulci noturēt zem klajas debess, skolas pagalmā. Sapulci atklāja Rīgas organizācijas biedrs Aleksandrs Ozols. Savā uzrunā Ozols norādīja, ka par atgūto brīvību Latvijas darba tautai jāpateicas Sarkanai Armijai un Latvijas Komunistiskajai partijai, kas 20 gadus cīnījusies par tautas brīvību. Viņš uzaicināja klātesošos nodziedāt vispasaules strādnieku himnu — «Internacionāli». Pēc tam ar runu uzstājās LDJS Rīgas komitejas loceklis Zanis Gruntāls [...].

Pēc tam b. Gruntāls nolasīja «Brīvās Jaunatnes» 26. jūnija numurā ievietotās darba jaunatnes prasības Latvijas demokrātiskajai valdībai¹, dodot tuvākus paskaidrojumus par katras prasības nozīmi atsevišķi. Katru prasību klātesošie uzņēma ilgstošiem aplausiem.

Sapulci slēdza b. A. Ozols, nolasot Sarkandaugavas strādnieku vienbalsīgi pieņemto rezolūciju, kurā tie un darba jaunieši atbalsta valdību un LKP politisko līniju un apsveic Sarkanarmiju — latvju tautas atbrīvotāju.

«Cīņa», 12. nr., 1940. g.
28. jūnijā

Iespiests pēc avīzes teksta

Nr. 4

Avīzes «Brīvā Jaunatne» korespondence par darba jaunatnes masu sapulcēm Latvijā

1940. gada 30. jūnijā

Jaunatnes masu sapulces notika pagājušo svētdien Jelgavā, Pampājos, Valmierā, Kuldīgā, Ventspilī, Rēzeknē, Vaiņodē, Priekulē, Paplakā, Līvānos, Dignājā, Daugav-

¹ Sk. iepriekšējo dokumentu. *Red.*

pilī, Ludzā, Viļānos, Padurē un Tukumā. Sapulcēs piedalījās pāri par 14 000 darba jauniešu un strādnieku, kas dedzīgi centās noskaidrot visus šīs dienas politiskos dzīves jautājumus, lai organizētos aktīvai cīņai par labāku jaunatnes nākotni, par demokrātisku Latviju. Sapulču dalībnieki arī viegli tika galā ar dažādiem vecā režīma ļaudīm, kas mēģināja jaukt darbaļaužu cīņas darbu.

Liels organizēšanās darbs jaunatnē sekmīgi virzās uz priekšu. Latvijas jaunā paaudze nostājas uz demokrātijas un sociālisma ceļa.

«Brīvā Jaunatne», 3. nr.,
1940. g. 5. jūlijā

Iespiests pēc avīzes teksta

Nr. 5

No avīzes «Brīvā Jaunatne» raksta «Organizējas sarkanie pionieri»

1940. gada 5. jūlijā

... Šinīs dienās uz LDJS Centrālās Komitejas ierosinājumu sanāca kopā agrāko strādnieku bērnu pulciņu — sarkano pionieru, sarkano vanagu un ilegālā cīņu laika ebreju sarkano pionieru — vadītāji, lai apspriestos par sarkano pionieru organizēšanu pie LDJS. Pie vairākiem LDJS Rīgas rajoniem jau sākuši organizēties sarkano pionieru pulciņi, kas prasa norādījumus turpmākam darbam. Liela interese par pionieriem arī provinces pilsētās un lauku rajonos.

Pionieru darba vadībai ievēlēja Sarkano pionieru pagaidu centru pie LDJS Centrālās Komitejas, centru vadīs b. A. Jankovska-Ošupe. Visi norādījumi par pionieru organizēšanu turpmāk saņemami Sarkano pionieru centrā, LDJS Centrālās Komitejas birojā Antonijas ielā 12, dz. 5.

Atzina, ka sarkano pionieru darba organizēšanai visdrīzākā laikā: 1) jāsagatavo labi vadītāju kadri un 2) jāapgādā nepieciešamākā literatūra. Vadītāju sagatavošanai nolēma visā drīzumā, iespējams, jau laikā no 8. līdz 13. jūlijam, noturēt īsus pionieru vadītāju kursu Rīgā. Tajos centrs uzaicina pieteikties visus biedrus, kas agrāk darbojušies strādnieku bērnu pulciņos vai kas vēlētos tagad darboties kā vadītāji. Literatūras lietā nolēma ar CK atbalstu apgādāt PSRS pionieru literatūru un to izmantot mūsu pionieru literatūras radīšanai.

Pionieru pulciņi organizēsies un darbosies pie attiecīgiem LDJS rajoniem. To vadītājus un nodarbības pārzinās Pionieru centrs pie CK un attiecīgu apgabalu centri provincē [...].

Darba būs ļoti daudz. Nekad vēl mums nav pavērušās tik plašas iespējas sociālistiskās audzināšanas laukā kā tagad. Tādēļ: visi pie darba!

*«Brīvā Jaunatne», 3. nr.,
1940. g. 5. jūlijā*

Iespiests pēc avīzes teksta

Nr. 6

No avīzes «Brīvā Jaunatne» raksta par LDJS Lejaskurzemes apgabala organizācijas darbību

1940. gada 9. jūlijā

Lejaskurzemes apgabalā darbs rit pilnā sparā. Liepājas pilsētā jau noorganizēti 2 rajoni, kuros uzņemts 250 biedru. Noturēta aktīvistu apspriede un biedru sapulce, kas izvēlējusi pilsētas pagaidu komiteju 5 locekļu sastāvā. Šī komiteja kopā ar 4 provinces organizāciju pārstāvjiem izpilda arī apgabala komitejas pienākumus. Lejaskurzemes apgabalā darbojas 3 rajoni. Uzņemti sakari ar 4 provinces pilsētām un 16 lauku pagastiem, kur par biedriem pieteikušies 300 jaunieši. Īsajā darbības laikā noorganizētas pavisam ap 40 jaunatnes masu sapulces. 29. jūnijā notika pirmā jaunatnes masu sapulce Liepājā. Gājienā nesa plakātus ar lozungiem par demokrātisku Latviju. Gājienā piedalījās arī karavīri [...].

Liepājas biedri paspējuši noorganizēt savu aģitgrupu, kas uzsākusi darbu.

Noturētas daudzas strādnieku jaunatnes sapulces dažādās darba vietās. Pie organizācijas izveidota pionieru sekcija, kurai iecelts arī vadītājs. Kas attiecas uz darbu skolās, tad šim uzdevumam organizē speciālus darbinieku kadrus. Organizācijas biedru sastāvs pēc nodarbošanās ir 90% strādnieku jaunatnes. Apsveicama ir parādība, ka atsevišķos rajonos strādā dažādu tautību jaunatne. Un darbs rit saskaņoti un veiksmīgi. Tagad apgabala organizācijas lielais uzdevums ir — visus spēkus cīņā par

darbaļaužu bloka uzvaru Saeimas vēlēšanās, kas dos arī Liepājas jaunatnei brīvību un laimi.

Šodien mums ziņo no Liepājas, ka viss apgabals ir sadalīts atsevišķos rajonos, kur izvedis plašu vēlēšanu aģitācijas darbu.

Cīņai sveiks!

«Brīvā Jaunatne», 4. nr.,
1940. g. 9. jūlijā

Iespiests pēc avīzes teksta

Nr. 7

Avīzes «Brīvā Jaunatne» informācija par LDJS organizāciju dibināšanu Abrenes rajonā

1940. gada 23. jūlijā

Sparīgi organizēties sāk Abrenes rajona darba jaunatne. Savienības nodaļas nodibinātas un darbojas Kārsavā, Upmalē, Purvmalā, Kacēnos. Sakari sniedzas vēl tālākā apkārtnē, un tur drīzumā celsies jaunas nodaļas. Rajonam ir stingrs nelegālo darbinieku kodols, tāpēc paredzama aktīva politiska darbība. Saeimas vēlēšanu laikā rajons daudz darīja savas apkārtnes apziņas pacelšanai.

«Brīvā Jaunatne», 1940. g.
23. jūlijā

Iespiests pēc avīzes teksta

Nr. 8

Latvijas PSR KJS Centrālās organizācijas komitejas paziņojums par Latvijas Komunistiskās Jaunatnes Savienības organizēšanu

1940. gada 31. jūlijā

1. Padomju Latvijā organizējas patstāvīga Komunistiskās Jaunatnes Savienība Komunistiskās partijas vadībā.

2. Jaunajā KJS apvienojas agrākās nelegālās Komunistiskās Jaunatnes Savienības biedri un tie Latvijas Darba Jaunatnes Savienības biedri, kas praktiski un idejiski darbojas uz KJS programmas pamatiem.

3. LPSR KJS strādās visciešākā sakarā ar LDJS, jo abu savienību mērķi un darbības virziens saskan.

4. LPSR KJS Centrālās organizācijas komitejas, Rīgas

organizācijas komitejas un citu apgabalu un rajonu komiteju nodibināšanas mērķis ir — veidot vienotu Latvijas Padomju Sociālistiskās Republikas Komunistiskās Jaunatnes Savienību.

5. LPSR KJS var iestāties visi tagadējās LDJS biedri, kas piekrīt un aktīvi atbalsta to politiku, kādu Padomju Latvijā izved LKP un KJS.

Par jaunas dzīves veidošanu Padomju Latvijā!

LPSR KJS Centrālā organizācijas komiteja

«Brīvā Jaunatne», 24. nr.,
1940. g. 31. jūlijā

Iespiests pēc avīzes teksta

Nr. 9

LKJS COK un LDJS CK paziņojums par LDJS darbības izbeigšanu

1940. gada 14. augustā

Komunistiskās Jaunatnes Savienība ir vienīgā LPSR darba jaunatnes organizācija.

Pamatojoties uz Latvijas Komunistiskās partijas CK 1940. g. 2. augusta lēmumu¹ par Kom[unistiskās] Jaunatnes Savienības organizēšanu LPS Republikā,

LPSR Komunistiskās Jaunatnes Savienības Centrālā organizācijas komiteja un Latvijas Darba Jaunatnes Savienības Centrālā Komiteja 14. VIII 1940. g. kopējā sēdē nolēma:

«Latvijas PSR Komunistiskās Jaunatnes Savienība šodien aptver ar savu organizatorisko darbu jaunatnes organizāciju nospiedošo vairākumu. Pilnīgi ir radīti visi komjaunatnes Savienības vadošie orgāni. Darba jaunatnes tūkstoši grib kļūt par biedriem šai organizācijā, kas visās pasaules zemēs ar savu darbu ciņā par gaišāku jaunatnes nākotni rādījusi varonības un pašuzpurēšanās piemēru. Tikai komjaunatnes Savienība spējīga vest plašas Padomju Latvijas jaunatnes masas uz sociālismu.

Līdz ar to Latvijas Darba Jaunatnes Savienības tālākā pastāvēšana atkrīt, jo tā pēc saviem uzdevumiem un uz-

¹ Lēmums pieņemts 1940. gada 27. jūlijā. *Red.*

būves nespēj veikt tos milzu uzdevumus, kas stāv jaunatnes priekšā. Komjaunatnes Savienība, kas ir vienīgā darba jaunatnes organizācija un ved savu darbu uz VĻKJS Programmas un Statūtu pamatiem, ir tā organizācija, kas vedusi darba jaunatni cīņā pret kapitālismu, ir tā organizācija, kas arī uz priekšu vedis darba jaunatni pretim jaunām sociālisma celšanas uzvarām Kompartijas vadībā.

Sakarā ar to Latvijas PSR Komunistiskās Jaunatnes Savienības Centrālā Orgkomiteja un Latvijas Darba Jaunatnes Savienības Centrālā Komiteja pieņēmusi sekojošu lēmumu:

1. Sākot ar šo dienu, Latvijas Darba Jaunatnes Savienība izbeidz savu darbību un pastāvēšanu.

2. Darba jaunatnes vienīgā organizācija LPSR ir Komunistiskās Jaunatnes Savienība.»

*

Sakarā ar LPSR Komunistiskās Jaunatnes Savienības nodibināšanos Latvijas KJS COK nolemj:

Laikrakstu «Brīvā Jaunatne» pārvērst par Latvijas Komunistiskās Jaunatnes Savienības centrālorgānu ar nosaukumu «Jaunais Komunārs», sākot ar 1940. g. 16. augustu.

«Brīvā Jaunatne», 37. nr.,
1940. g. 15. augustā

Iespiests pēc avīzes teksta

Nr. 10

*No LKJS Centrālās organizācijas komitejas sekretāra
E. Liberta ziņojuma LKJS atjaunošanai veltītajā
sanāksmē*

1940. gada 15. augustā

LATVIJAS KOMUNISTISKĀS JAUNATNES SAVIENĪBAS UZDEVUMI

Lai gan līdzšinējā Latvijas Darba Jaunatnes Savienība paveikusi lielu darbu, mobilizējama un organizējama Latvijas jaunatni cīņā pret imperiālismu, tomēr tā pēc sava rakstura, konstrukcijas un darba metodēm nebija komunistiska jaunatnes savienība. LDJS bija demokrātiska,

antifašistiska masu organizācija, kuras uzdevumos ietilpa visas antifašistiskās jaunatnes — tiklab proletāriskās, kā arī progresīvi demokrātiskās jaunatnes apvienošana. LDJS neizvirzīja sev tiešu uzdevumu kļūt par darba jaunatnes organizāciju, kuras galvenais uzdevums būtu audzināt jaunatni komunistiskā garā, kaut arī daļēji tas tika darīts [...]. LDJS progresīvi demokrātiskais raksturs ietekmēja arī tās organizatorisko struktūru [...]. Tāda organizācija nevar veikt vēsturiskos uzdevumus, kas tagad izvirzīti Latvijas darba jaunatnei. *Lai šos uzdevumus veiktu, tagad LDJS vietā stājas Latvijas Komunistiskās Jaunatnes Savienība.*

«Proletarskaja Pravda», 52. nr.,
1940. g. 16. augustā

Tulkots no krievu valodas

Nr. 11

Informācija par LKJS darbu aptieku pārņemšanā

1940. gada 8. oktobrī

KOMJAUNIESU AKTIVITĀTE

Noslēdzies liels darba posms, ko īsā laikā stingrā darba disciplinā veikusi komjaunatne. 28. septembrī plkst. 15.30 komjaunatnes organizācija saņēma rīkojumu, sadarbojoties ar Tautas veselības aizsardzības komisariātu, Padomju Latvijā uzņemt visās aptiekās inventāru. Bija pagājuši tikai 1 stunda, kad jau pirmās komjauniešu grupas devās darbā. Šis darbs ilga 3 dienas, un komjaunieši kopā ar Latvijas Valsts universitātes studentiem strādāja caurām naktīm. Pavisam šai darbā piedalījās vairāk [ne]kā 1000 komjauniešu, strādājot visos Padomju Latvijas novados. Rīgā pie aptieku inventāra uzņemšanas piedalījās 480 komjaunieši. Tagad, nododot Tautas veselības aizsardzības komisariatam darba rezultātus — uzņemšanas aktus, redzams, ka komjaunatne savā darbā bijusi ļoti rūpīga. Tā kā darbs veikts tik īsā laikā un rezultāti ļoti labi, komjaunieši pierādījuši, ka ir īsti savas organizācijas biedri. Mobilizācija darbam arī bija priekšzīmīga, kas pierāda komjauniešu gatavību uzdevumu pildīšanai.

«Cīņa», 101. nr., 1940. g.
8. oktobrī

Iespiests pēc avīzes teksta

*No fabrikas «Vairogs» komjauniešu aicinājuma
Padomju Latvijas darba jaunatnei iesaistīties
sociālistiskajā sacensībā par godu Lielās Oktobra
sociālistiskās revolūcijas 23. gadadienai*

1940. gada 9. oktobrī

VISAI PADOMJU LATVIJAS DARBA JAUNATNEI!

Laikā, kad visā pasaulē plosās iznīcinošais imperiālistiskais karš, Padomju zeme iet pretim Lielās Oktobra revolūcijas 23. gadadienas svinībām, gatavojas atzīmēt 23. sociālistiskās celtniecības gadu. Šogad arī mēs, Latvijas darba jaunatne, brīvi un atklāti varēsim pirmo reizi piedalīties lielajos Oktobra revolūcijas svētkos kā pilntiesīgi sociālisma zemes pilsoņi. Tas uzliek mums lielus pienākumus un lielu atbildību. Mums jāpierāda darbos, ka mēs esam cienīgi būt par sociālistiskās celtniecības dalībniekiem. Mūsu darbā kā paraugs un priekšzīme mums ir un būs Ļeņina komjaunatnes savienība, kas divas reizes apbalvota [ar] augstākiem padomju ordeņiem par pašreizējā darbu sociālistiskās Dzimtenes labā.

Lielais jaunatnes draugs un skolotājs Vladimirs Iljičs Ļeņins mums norādīja, ka jaunatnei jāmacās komunisms. Viņš norādīja, ka tas nozīmē piesavināties zināšanas un reizē savienot katru mācības soli ar darbu un cīņu. Viņš sauca jaunatni ik dienas atrisināt praktiski sociālistiskās celtniecības uzdevumus.

Mēs solāmies izpildīt lielā Ļeņina novēlējumu — mācīties komunismu, savienot mācības ar darbu un kopā ar visu padomju jaunatni celt komunistisko sabiedrību [...].

... Partija mūs ved cīņā par mūsu zemes pārveidošanu bagātā un pārtikušā sociālistiskā valstī.

Mēs solāmies palīdzēt partijai šī uzdevuma veikšanā un likt darbā visus savus jaunos spēkus un jaunatnes sparu, lai patiešām uzceltu sociālistisko Latviju, lai vairotu mūsu tautas bagātību un reizē celtu arī mūsu labklājību. Mēs solāmies godīgā un pašreizējā darbā parādīt un pierādīt, ka varam savu dzīvi veidot bez kapi-tālistiem un ekspluatatoriem.

Latvijas Komunistiskās Jaunatnes Savienība — darba jaunatnes priekšpulks — mūs sauc darbos pierādīt mūsu

uzticību lielajai sociālistiskajai Dzimtenei, sauc mūs atbildēt uz Padomju valdības gādību par jaunatni ar apziņīgu, aizrautības pilnu darbu un cīņu par visas padomju jaunatnes labāku un gaišāku rītdienu. Mēs gribam visīsākā laikā panākt pārējās padomju republikas un viņu jaunatni. Mēs gribam Oktobra revolūcijas svētkos nākt ar mūsu pirmajām uzvarām, lai cienīgi nostātos blakus ļeņinskajam Komsomolam — sociālisma cēlājam.

Mēs, fabrikas «Vairogs» komjaunieši un jaunieši, atbildot Latvijas Komunistiskās (boļševiku) partijas aicinājumam, ieslēdzamies lielajā priekšoktobra revolūcijas svētku sociālistiskajā sacensībā [...]¹.

Aicinām komjauniešus un visu darba jaunatni fabrikās, uzņēmumos, darbnīcās un iestādēs ieslēgties lielajā pirmsoktobra sociālistiskajā sacensībā. Katra jaunieša pienākums un gods ir kļūt par trieci[en]nieku un stahanovieti, apziņīgu sociālisma cēlāju. Aicinām jaunatni laukos spraiģā, sociālistiskā sacensībā pabeigt lauku aparšanu, pilnīgu kartupeļu un cukurbiešu ražas novākšanu, sacenšoties saimniecībai ar saimniecību, pagastam ar pagastu, izveidot sarkanos stūrīšus, organizēt lauku darbaļaužu masu politisko audzināšanu un kultūras līmeņa celšanu, kā arī organizēt lauksaimniecisko zināšanu pulciņus. Aicinām skolu un studējošo jaunatni ieslēgties sociālistiskajā sacensībā, stiprināt skolu disciplīnu, piesavinoties sniegtās zināšanas «teicami» un «labi».

Komunistiskās (boļševiku) partijas un KJS vadībā sagaidīsim Oktobra revolūcijas 23. gadadienu ar jauniem sasniegumiem darbā un mācībās. Stiprināsim revolucionāro modrību pret visiem strādnieku šķiras ienaidniekiem [...].

«Cīņa», 102. nr., 1940. g.
9. oktobrī

Iespiests pēc avīzes teksta

---

¹ Tālāk uzskaitītas rūpnīcas komjauniešu un jauniešu konkrētās saistības. *Red.*

Nr. 13

*No VĻKJS CK lēmuma par Lietuvas, Latvijas un Igaunijas komjaunatnes organizāciju uzņemšanu Vissavienības Ļeņina Komunistiskajā Jaunatnes Savienībā
1940. gada 18. oktobri*

VĻKJS CK LEMUMS:

Lietuvas, Latvijas un Igaunijas komjaunatnes organizāciju jautājumi.

1. Uzņemt Lietuvas komjaunatni, Latvijas komjaunatni un Igaunijas komjaunatni Vissavienības Ļeņina Komunistiskās Jaunatnes Savienības sastāvā.

2. Lietuvas ĻKJS, Latvijas ĻKJS un Igaunijas ĻKJS biedriem komjaunatnes stāžu skaitīt no viņu iestāšanās dienas attiecīgajā brālīgajā Lietuvas, Latvijas un Igaunijas Komjaunatnes organizācijā.

3. Izsniegt līdz 1941. gada 1. februārim komjaunatnes dokumentus Lietuvas ĻKJS, Latvijas ĻKJS, Igaunijas ĻKJS biedriem un kandidātiem [...].

*VĻKJS Centrālais arhivs, 1. f.,
3. apr., 246. l.*

*Iespiests pēc oriģināla.
Tulkots no krievu valodas*

Nr. 14

No Latvijas ĻKJS CK lēmuma par komjaunatnes vadošo orgānu struktūru un štatiem

1940. gada 13. novembrī

[...] Pagastos, kur nav komjaunatnes pirmorganizāciju, nodibināt ārpusštata pagasta jaunatnes organizatora amatu.

Uzdot visām Latvijas ĻKJS apriņķu komitejām līdz 1940. g. 1. decembrim izraudzīt un apstiprināt pārbaudītus un politiski izglītotus komjauniešus pagastu organizatoru darbam un iesniegt par viņiem materiālus Latvijas ĻKJS CK.

Pagastu organizatori strādā pagasta partijas organizācijas un komjaunatnes apriņķa komitejas vadībā.

Pagastu organizatoru visupirmais uzdevums ir masu

politiskā un kultūras darba organizēšana jaunatnes vidū (sarīkot pārrunas, referātus, jaunatnes pašdarbības vakarus sarkanajos stūrīšos, lasītavās, klubos); pagasta jaunatnes mobilizēšana visu boļševiku partijas un Padomju valdības lēmumu īstenošanai.

Uzdot LĻKJS apriņķu komitejām nodrošināt pagastu organizatoru pastāvīgu vadību. Sistemātiski organizēt instruktīvas apspriedes un pagastu organizatoru pieredzes apmaiņu kopā ar pirmorganizāciju sekretāriem.

LĻKJS CK sekretārs (Liberts)

*LKP CK PVI PA, 201. f.,
2. apr., 1. l., 11. un 12. lapa*

*Iespiests pēc oriģināla.
Tulkots no krievu valodas*

Nr. 15

*No LK(b)P CK sekretāra Ž. Spures ziņojuma LK(b)P
Rīgas organizācijas I legālajā konferencē*

1940. gada 15. decembrī

[...] Partijas un valdības lēmumu izpildīšanā jaunatne vienmēr ņemusi aktīvu dalību. Saeimas vēlēšanās jaunatne deva simtiem aģitatoru un aģitkolektīvu, kas ne tikai apkalpoja Rīgu, bet izbrauca arī uz provinci. Sasauca desmitiem masu sapulču, kurās aģitēja par darblaužu bloka kandidātiem.

[Atsaucoties] partijas lēmumam par ražas novākšanu laukos, komjaunatne¹ deva 108 grupas ar 7508 dalībniekiem, kuri kopā nostrādājuši 68 700 stundas lauku darbos. PSRS Augstākās Padomes vēlēšanu kampaņas pirmajā mēnesī jaunatne sarīkojusi 172 publiskus referātus un masu sapulces ar 69 800 dalībniekiem. Galvenais temats ir bijis Oktobra revolūcija, vēlēšanas, partijas un valdības lēmumi par algu un cenu pārkārtošanu.

[Komjaunatne] ir noorganizējusi visos 3 rajonos aģitatoru un propagandistu kursus ar dalībnieku kopskaitu 200, kuros sagatavoti vēlēšanu aģitatori fabrikās un skolās.

Priekšoktobra sociālistiskajā sacensībā jaunatne bez tām saistībām, ko uzņēmusies kopā ar fabrikas strādniekiem,

¹ LĻKJS Rīgas pilsētas organizācija. *Red.*

vēl uzņēmusies speciālas saistības un devusi 12 stahano-
viešus, 17 trieci[en]nieku grupas, un vairākās fabrikās iz-
vesti sestdienniēki¹ — fabriku aptīrīšana un izdaļošana.

Izvesta aptieku inventāra uzņemšana, kuru veica tikai
komjaunatne, pārskaitot inventāru visās 77 Rīgas aptiekās
un drogu lieltirgotavās. Valsts darbam jaunatne devusi
311 biedru [...].

Propagandas laukā jaunatne noorganizējusi 142 poli-
tiskās mācības pulciņus ar 1114 dalībniekiem [...]. Paš-
laik [darbojas] 91 pašdarbības pulciņš ar 1316 dalībnie-
kiem.

Izdotas 316 sienas avīzes, galvenokārt skolās, jo fabri-
kās izdod sienas avīzes kopā ar partijas pirmorganizāciju
un fabrikas komiteju. Noorganizēti 79 sarkanie stūriši,
kuros lasa referātus, sarīko jautājumu vakarus, iekārto
bibliotēkas un grāmatu tirdziņus. Gandrīz visas pirmor-
ganizācijas studē VK(b)P īso vēstures kursu.

Sarīkots simtiem sapulču un kulturālo vakaru, kuros
lasa referātus un uzstājas komjaunatnes pašdarbības
grupas.

Skolās iecelti 30 komsorgi un 73 pionieru vadītāji; 7874
pionieri iedalīti 224 pulciņos.

Skolām komjaunatne devusi referātus Oktobra revolū-
cijas svētku aktos un noorganizējusi skolnieku piedalīša-
nos Oktobra revolūcijas manifestācijā.

«Cīņa», 159. nr., 1940. g.
19. decembrī

Iespiests pēc avīzes teksta

Nr. 16

*No Latvijas ĻKJS CK pirmā sekretāra E. Liberta
runas Latvijas K(b)P X kongresā*

1940. gada 17. decembrī

Darba jaunatne jau no pirmajām legalizācijas dienām
partijas vadībā iesaistījās padomju varas celtniecības un
nostiprināšanas darbā. Reizē ar politisko masu darbu,
propagandu un aģitāciju visa jaunatne ar komjaunatni
priekšgalā aktīvi piedalās republikas saimnieciskajā dzīvē.

¹ Domātas sestdienas talkas, *Red.*

Desmitiem tūkstošu darba jauniešu — zēnu un meiteņu piedalījās ražas novākšanā, fabriku apsargāšanā, aptieku un veikalu nacionalizēšanā, sociālistiskajā sacensībā, stahanoviešu kustībā. Darba jaunatne ar komjauniešiem priekšgalā iet pirmajās rindās cīņā par darba ražības celšanu, par darba disciplīnu.

Jautājums par kadru sagatavošanu šodien jāizvirza mūsu uzmanības centrā — un tieši par kadru sagatavošanu no strādnieku un darba zemnieku vidus. Komjaunatne šai jautājumā jau kaut ko dara. Tā aktīvi piedalījās skolotāju sagatavošanā, komplektējot skolotāju kursus, iesaistot savus labākos kadrus kursus.

Komjaunatne uzņēmusies šefību par traktoristu sagatavošanu. Jau darbojas vairāki kursi, kurus nokomplektējusi komjaunatne. Laukstrādnieku darba jaunatnes vēlēšanās kļūt par traktoristiem ir sevišķi liela.

Komjaunatnē ir ļoti mazs procents izglītotu cilvēku. No 4800 komjauniešiem tikai 7 cilvēkiem ir augstākā izglītība; no tā paša komjauniešu skaita — 471 ar vidējo izglītību, visi pārējie — ar zemāku. Tie ir jaunie strādnieki, zemnieki, kam nav dotas tiesības mācīties. Tie ir viņi, kas mums jāamāca, kuru mācīšana ir mūsu pienākums, kurus mēs mācīsim. Man liekas, ka biedri delegāti mani šai ziņā atbalstīs.

Komjaunatne arvien bijusi uzticams partijas palīgs, un, tikai pateicoties partijas vadībai, komjaunatne ir spējīga būt par paraugu sociālisma celtniecības darbā [...].

Ļoti aktīvi komjaunatne piedalās PSRS Augstākās Padomes vēlēšanās. 17 apriņķu un pilsētu komitejas vien ir devušas 519 komjauniešus — iecirkņu komisiju locekļus. Vēlēšanām sagatavoti 900 aģitatori, bet ne visur vēl šis darbs pilnīgi izvērstas, ne visur komjaunatne izmanto tās rezerves, tās iespējas, kādas tai ir.

Nav šaubu, ka Ļeņina komjaunatne, boļševiku partijas uzticamais palīgs, būs arī turpmāk kaujiniecisks palīgs boļševikiem jaunās Latvijas Padomju Sociālistiskās Republikas celtniecībā.

Komjaunieši un komjaunietes neželos savus spēkus, bet, ja vajadzēs, tad arī savu dzīvību lielās sociālistiskās Dzimtenes uzplaukumam.

Nr. 17

No Latvijas LKJS Rīgas pilsētas komitejas pārskata par piedalīšanos PSRS Augstākās Padomes vēlēšanu kampaņā

1941. gada 14. janvāri

VĻKJS RĪGAS ORGANIZĀCIJA VĒLĒŠANU KAMPAŅĀ

Tūlīt pēc PSRS Augstākās Padomes Prezidija dekrēta par vēlēšanu kampaņu bija noorganizēti aģitatoru kursi visos trijos pilsētas rajonos [...].

Kad sākās organizatoriskā gatavošanās vēlēšanām, Rīgas organizācija mobilizēja komjaunatnes aktīvu. Vēlētāju sarakstu sastādīšanā piedalījās 43 komjaunieši, vēlēšanu iecirkņu komisijās bija ievēlēti 52 komjaunieši, pie tam daudzi bija komisiju priekšsēdētāji (piem., stahano-viete Balalajeva) un priekšsēdētāja vietnieki (T. Burbo no VEF u. c.).

Starp uzticamības personām bija 44 komjaunieši. Taču tas bija tikai sākums. Vēlēšanu iecirkņu organizēšanas darbā, to mākslinieciskajā noformēšanā un iekārtošanā jau piedalījās daudz komjauniešu, kas šai darbā iesaistīja plašu aktīvu [...].

Decembra mēnesī visas pirmorganizācijas apguva vēlēšanu nolikumu un iesaistīja šais nodarbībās aktīvu. Tādējādi decembra mēnesī darbojās 65 semināri ar 985 dalībniekiem.

Sevišķi aktīvs darbs bija janvāra sākumā. Visa komjauniešu masa un aktīvs bija iesaistīti vēlēšanu kampaņā, iecirkņi kļuva par visa mūsu aģitācijas darba centriem. No dalībniekiem tieši komjaunieši bija aģitpunktu organizētāji un vadītāji, viņi pārbaudīja aģitatoru darbu, palīdzēja un paskaidroja tiem nepieciešamo. Pavisam vēlēšanu iecirkņiem bija piesaistīti un tajos strādāja 650 komjaunieši un 1260 aktīvistu. Galvenais viņu darbs bija mājas aģitācija, kurā piedalījās 1156 komjaunieši un aktīvistu, aptverot 95 proc. vēlētāju. Mājas aģitācijas laikā tika noturētas 366 mājas sapulces, kurās piedalījās 18975 cilvēki (galvenokārt Maskavas rajonā). Bez tam komjaunieši aktīvi piedalījās sapulču sasaukšanā vēlēšanu iecirkņos, visos tehniskajos darbos, kā arī ar saviem pašdarbības pulciņiem.

Jāatzīmē, ka Rīgas organizācija bez tam deva 50 komjauniešus aģitatorus provincei un 38 komjaunieši un

aktīvistu piedalījās I aģitācijas zvaigznes slēpojumā. Šie biedri veica lielu darbu lauku iedzīvotāju vidū, izskaidrojot partijas un valdības politiku.

Izpildot šefības pienākumu Rīgas apriņķī, Rīgas pirmorganizācijas izdarīja 102 aģitācijas izbraukumus apriņķī, kur noorganizēja 152 sapulces ar 41 700 dalībniekiem.

Mākslas akadēmijas pirmorganizācijas aktīvistu grupa (ap 40 cilvēku) 4 dienās izpildīja pilsētas izpildu komitejas pasūtījumu un izgatavoja laukumu un namu dekorēšanai 280 ielas transparentu un 72 partijas un valdības vadītāju portretus.

LKP CK PVI PA, 201. f.,
1. apr., 2. l., 50.—52. lapa

*Iespiests pēc oriģināla.
Tulkots no krievu valodas*

Nr. 18

Paziņojums par LĻKJS CK ceļojošā Sarkanā karoga piesūķiršanu LĻKJS Valkas apriņķa organizācijai

1941. gada 28. aprīlī

Desmit padomju [varas] mēnešos Latvijas komjaunatnes organizācija izaugusi par spēcīgu partijas un valdības palīgu ikdienas celtniecības darbā. Komjaunieši arvien aktīvāk iesaistās rūpniecības, transporta un celtniecības darbā, arvien aktīvāk pievēršas mūsu sociālistiskās celtniecības aktuālajiem uzdevumiem, jo sevišķi pēc partijas 18. konferences lēmumiem [...].

Savā šī gada 28. aprīļa sēdē LĻKJS CK, apskatot pil-sētu un apriņķu komjaunatnes organizāciju darbu celtniecības laukā, nolēma nodot ceļojošo LĻKJS CK Sarkanā karogu LĻKJS Valkas [apriņķa] organizācijai par labākajiem sasniegumiem valsts un saimniecības darbā, kā arī par labāko partijas 18. konferences lēmumu izpildi. Bez tam LĻKJS CK atzīmēja Rīgas pilsētas, Daugavpils un Ludzas apriņķu komjaunatnes organizācijas [par] sasniegumiem valsts un saimniecības celtniecībā. Cīņa par LĻKJS CK ceļojošo Sarkanā karogu bija spraiga. Komjaunieši rādījuši daudzus labus darba paraugus, lai redzētu savas organizācijas pirmajā vietā [...].

Valkas apriņķa organizācija ar savu sekretāru b. Rēpeli priekšgalā veikusi intensīvu darbu visos svarīgākajos mūsu valsts saimniecības uzdevumos un pasākumos. 13 000

darba dienu Valkas komjaunieši un aktīvisti nostrādāja meža talkā, veicot meža darbus pirms termiņa un tādējādi tālu aizvirzoties citām organizācijām priekšā. Labi bija noorganizēts propagandas un aģitācijas darbs meža [darbu] kampaņas laikā. Komjaunieši sistemātiski izdeva meža strādniekiem sienas avīzes, rikoja referātus, pārrunu vakarus, sapulces. Nopietnas bija komjaunatnes rūpes par pārtikas piegādi meža strādniekiem, organizējot veikalus, iepirkšanās punktus. Valkas apriņķa komjaunatne pareizi izpratusi partijas 18. konferences lēmumus, rīkojot 14 talkas savas vietējās rūpniecības sakārtošanai, tā palīdzot partijai un valdībai. Kaut arī satiksme Valkas apriņķī neizdevīga, šis apstāklis nevarēja traucēt komjauniešu aktīvo darbu pavasara sējā [...].

Nopietnu darbu veikusi arī Rīgas organizācija, pēdējos divus mēnešus cīnoties par partijas 18. konferences lēmumu izpildi. Ja Rīgas organizācijā līdz konferencei bija 30 trieciennieku, tad tagad tai ir pāri par 120. Rādies daudz jaunu stahanoviešu, kas dod izcilus darba paraugus [...]. Uzņēmumu pirmorganizācijas veltījušas nopietnu vērību darbam pašā uzņēmumā, cīnoties par to, lai komjaunieši apgūtu tehniku, kļūtu par triecienniekiem un stahanoviešiem. Rūpes par darba pirmrindniekiem devušas arī panākumus: audzis komjauniešu skaits no stahanoviešu un trieciennieku vidus. Tā kā Rīgas komiteja veltījusi nopietnu vērību un kontroli ikdienas darbam pirmorganizācijās, radušās daudzas vērtīgas ierosmes. Piemēram, satiksmes tresta komjaunietis b. Grantiņš ar savu brigādi devis Rīgas pilsētai saremontētu autobusu virs plāna. «Sarkanās tekstilnieces» komjaunietis b. Šoferis, aizejot Sarkanarmijā, atstās sev jaunu maiņu, sagatavodams uz 1. Maiju 4 darba jauniešus par metinātājiem.

Valsts un saimniecības celtniecībā labi strādājušas Daugavpils un Ludzas apriņķu komjaunatnes organizācijas. Ludzas AK ar savu sekretāri b. Lomonosovu un Daugavpils AK ar sekretāru b. Boroku darbu nav vadījušas ar papīriem vien, bet, palīdzot pirmorganizācijām uz vietām, pratušas radīt labu, spējīgu darba jauniešu aktīvu ap savām organizācijām, audzinot labu rezervi komjaunatnes rindu papildī [...].

Nr. 19

Informācija par masu sacensībām vingrošanā

1941. gada 10. maijā

LLKJS rīkoto vingrošanas masu sacensību orgkomiteja sakopojusi datus par sacensību norisi Latvijas PSR. Mūsu republikā lielajā vingrošanas masu sarīkojumā kopskaitā piedalījušies 68767 cilvēki, no tiem 4076 komjaunieši. BGTO un GTO normas izturējis 66271 fizkultūrietis (4021 komjaunietis [...]).

Ņemot vērā to, cik aktīva atsevišķos apriņķos un pilsētās proporcionāli iedzīvotāju skaitam bijusi piedalīšanās [sacensībās], kā sacensības veiktas un izturētas normas, labākās sekmes guvuši šādi apriņķi un pilsētas:

1. Valkas apriņķis (LLKJS apr. kom. sekretārs b. Rēpelis)
2. Rīgas pilsēta (LLKJS Rīgas kom. sekr. b. Sadovskis)
3. Talsu apriņķis (LLKJS apr. kom. sekr. b. Krauklis)
4. Madonas apriņķis (LLKJS apr. kom. sekr. b. Štaubers)
5. Aizputes apriņķis (LLKJS apr. kom. sekr. b. Blūms)
6. Ludzas apriņķis (LLKJS apr. kom. sekret. b. Lomonosova)
7. Bauskas apriņķis (LLKJS apr. kom. sekr. b. Vītols)
8. Abrenes apriņķis (LLKJS apriņķa [kom.] sekr. b. Fjodorovs)
9. Jelgavas apriņķis (LLKJS apriņķa kom. sekr. b. Zars)
[...]

«Jaunais Komunārs», 111. nr.,
1941. g. 10. maijā

Iespiests pēc avīzes teksta

Nr. 20

No informācijas par komjauniešu iesaistišanos mašīnu un traktoru staciju un zirgu un mašīnu iznomāšanas punktu darbā

1941. gada 17. maijā

KOMJAUNIEŠI MTS UN ZMIP DARBĀ

LLKJS biedri visā republikā veic ļoti rosīgu darbu mašīnu-traktoru staciju un zirgu-mašīnu iznomāšanas punktu

izveidošanā un darbības noorganizēšanā. Komjaunieši sarīkojuši lauku pagastos daudzas darba zemnieku sapulces, kurās noskaidrota MT staciju un ZMI punktu loma mūsu lauksaimniecības celšanā. Tā Daugavpils apriņķī līdz šim notikušas ap 300, bet Valkas apriņķī vairāk [ne]kā 130 darba zemnieku sapulču. Komjaunieši arī praktiski palīdz darba zemniekiem slēgt līgumus par viņu zemes apstrādāšanu. LĻKJS organizācijas uzņemušās pārziņu gandrīz par visām MTS un ZMIP. Katrā MTS darbojas viens LĻKJS apriņķa komitejas biedrs, kas konkrēti organizē palīdzības sniegšanu MT stacijai.

Komjauniešu palīdzība un atbalsts MT staciju un ZMI punktu tiešajā darbā izpaužas ļoti daudzpusīgi. Galvenām kārtām top organizētas talkas, piegādājot būvmateriālus un mašīnas, sakārtojot staciju un punktu apkārtni, degvielu noliktavas utt., kā arī tieši piedaloties būvdarbos. Talsu apriņķī 330 jauniešu 61 grupā līdz 13. maijam nostrādājuši MT stacijās un ZMI punktos 2384 darba stundas. Bauskas apriņķī 119 jauniešu nostrādājuši MTS vairāk [ne]kā 1300 stundu, bet ZMIP — 259 jaunieši 1711 stundu. Pēc būvdarbu nobeigšanas komjaunieši galveno vērību veltīs MTS un ZMIP apkārtnes uzpošanai un izdaiļošanai [...].

Lielāks skaits komjauniešu sekmīgi strādā par MTS traktoristiem. Preiļu MTS traktorists b. Ivanovs vairāk kārtīgi pārsniedz dienas darba normu. Valmieras MTS traktoriste Avote ierosinājusi darba uzlabojumu, [kā] samazināt degvielu patēriņu. Remtes MT stacijā strādā traktoristu brigāde, kuras locekles visas ir komjaunietes [...].

Vairāki komjaunieši iecelti par MT staciju direktoriem un ZMI punktu vadītājiem — Smiltenes MT stacija, ko vada direktors komjaunietis b. Gusts, izveidojusies par vienu no priekšzīmīgākajām MT stacijām republikā [...].

*«Jaunais Komunārs», 117. nr.,
1941. g. 17. maijā*

Iespiests pēc avīzes teksta

No LĻKJS CK Lauku daļas vadītāja O. Ziles informācijas
par komjaunatnes darbu 1941. gada pavasara sējā

1941. gada 18. jūnijā

SEKMĪGU DARBA POSMU NOBEIDZOT

[...] Sējas kampaņu uzsākām jau februāra beigās, jo uzdevumi sadalījās divos posmos: sagatavošanās sējai un darbs tīrumos. Abi šie posmi [ir] svarīgi un neatdalāmi [...].

Šim darbam vajadzēja plašu aktīvu: propagandistus, aģitatorus, iecirkņu pārziņus, praktisko pasākumu organizatorus. Katrā apriņķī sarīkoja vairākus aktīva sagatavošanas kursus, instruktīvas sanāksmes, pieredzes apmaiņu, uzskaites iztirzāšanu. Tūkstošiem komjaunatnes biedru un aktīvistu apzinīgi un labi veica atbildīgos pienākumus. Kā Valkas, tā Daugavpils apriņķī aktīvs bija apm. 2000 jauniešu. Jelgavas apr. Sņiķeres [pag.] un Bauskas apr. Iecavas pag. visi iecirkņu pārziņi bija komjaunatnes biedri un aktīvisti.

Līdz sējas sākumam visos apriņķos augstvērtīgas sējas propagandai noorganizēts apm. 1000 masu sapulču. Valkas apr. caurmērā katrā pagastā notika 4 masu sapulces [...].

Lai aptvertu visplašākās masas, visattālākos un atpalikušos ciemus, pa pagastu iecirkņiem rīkoja pārrunu vakarus. Tā sasniedza mērķi — piegāja zemniekiem tuvāk un tiešāk, zemnieki sanāksmes labi apmeklēja un pārrunās bija aktīvi. Pārrunu vakari notika visos apriņķos. Talsu apriņķī notikuši 185 vakari, kur 22 500 apmeklētāju noklausījušies 230 referātu, Valkas un Daugavpils apr. katrā notika apm. 400 pārrunu vakaru. Daugavpils apr. Asūnes komjaunieši sarīkojuši 63, Abrenes apr. Augšpils komjaunieši 38 pārrunu vakarus. Nekad vēl mūsu jaunatne nav tik tuvu un sirsnīgi piegājusi savas Dzimtenes zemes kopšanai kā šai pavasarī. Komjaunieši un aktīvisti plaši apguva agrotehniskās zināšanas un deva tālāk, aptverot plašas darba zemnieku masas.

Komjaunatne sarīkoja ap 2000 referātu par agrotehnikiem jautājumiem. Pie skolām un sarkanajiem stūrīšiem nodibināti pāris simtu agrotehnisko pulciņu, kas sistemā-

tiski apgūst zināšanas un ierīko izmēģinājumu lauciņus. Visos apriņķos sarīkoti vairāk dienu ilgi agrotehniskie kursi. Jēkabpils apr. notikuši 26 šādi kursi. Liepājas apr. Gaviezes komjaunieši sarīkojuši pavasara sējai veltītu izstādi [...].

Istu padomju patriotu apziņu pierādīja komjaunatnes biedri un aktīvisti, veicot lielu praktisko darbu. Mūsu lauku jaunatnes labākā daļa sacentās par mūsu lauksaimniecības uzplaukumu. Tā izgāja triecienā par augstākiem darba tempiem un labāku darba kvalitāti.

Uzņemoties pārziņu par MTS un ZMIP, komjaunieši uzņēmās rūpes par sociālistiskā īpašuma celšanu un nostiprināšanu. [...] Daugavpils apr. Aglonas komjaunieši sarīkoja MTS būvmateriālu piegādes talku; 2 dienas brauca 150 pajūgu. Arī Asūnes komjaunieši sarīkoja šādu talku, kurā piedalījās vairāk [ne]kā simts braucēju, Ropažu MTS vienā dienā sanāca 150 Rīgas apriņķa komjauniešu un pionieru, bet Madlienas MTS tai pašā dienā 80 Rīgas apriņķa talcinieku veica izbūves un uzpošanas darbus. Talsu apr. Ārlavas komsorgs b. Zalkovskis noorganizēja 2 jauniešu brigādes, kas izbrauca uz apm. 50 km tālo Stendes dzelzceļa mezglu, kur 2 dienas pārkrāva Ārlavas MTS aizkavētos būvmateriālus. Kad MTS būvdarbi nesekmējās, jo nebija darba disciplīnas, Talsu apriņķa komiteja uz Kandavas MTS nosūtīja 10 aktīvistu, bet Liepājas — uz Aisteres MTS 16 komjauniešus un aktīvistus. Ražība auga, un darbu veica laikā. Valkas apriņķī visos ZMIP notikušas komjauniešu 10—40 cilvēku lielas talkas; Ilzenes komjaunieši noorganizējuši pastāvīgu strādāšanu ZMIP. Katrs jauniešs punktā strādāja 5 dienas, kopā nostrādāts 1080 stundu. Labi strādāja vairāki komsorgi. Viņi ne vien operatīvi vadīja sējas darbus, bet arī čakli strādāja [...].

Cik plaši visās pavasara darbu nozarēs talcinieki piedalījušies, liecina kaut Talsu apriņķa komjauniešu organizēto talku uzskaitē: labotas mašīnas un darba rīki, tīrīta un sadalīta sēkla, transportēti un pārkrauti MTS būvmateriāli, veikti MTS būvdarbi, uzkoptas MTS un ZMIP, lauzti akmeņi, vesti un ārdīti mēsli, sēts koksagīzs un auzas, stādīti kartupeļi [...], no krūmiem un kurmju rakumiem iztīrītas plavas, dažādos darbos palīdzēts darba zemniekiem. Daudzās talkas pierāda komjaunatnes biedru un aktīvistu rosmi un pienākuma izpratni. Talsu apriņķī talkās piedalījušies vairāk nekā 1000 dalībnieku, no tiem

450 komjauniešu; sarīkotas 93 talkas un nostrādāts vairāk kā 6000 stundu. Talsu pilsētas pirmorganizācija izceļas visu citu pilsētu pirmorganizāciju vidū ar 8 talkās nostrādātām 954 darba stundām. Cēsu apriņķa Priekuļu komjaunieši talkās palīdzēja zemi apstrādāt 2 jaunajiem darba zemniekiem, bet Sērmūkšu komjaunieši — 4 darba zemniekiem. Madonas apriņķa Lubānas komjaunieši uzņēmušies pārziņu par nepieaugušu bāru saimniecību, tur veica pavasara darbus. Daugavpils apriņķa Aulejas komjaunieši noorganizēja 3 brigādes, kas palīdzēja zemniekiem sējas darbos. Jaunajiem darba zemniekiem palīdzēja sagādāt būvmateriālus, pārcelties uz jaunām dzīves vietām, iekārtot saimniecības un veikt sēju. Bebrenes, Bīrzuļu, Aizkraukles, Vārkavas komjaunieši kā ziedojumus jaunajiem darba zemniekiem pagastos savāca lielus sēklas daudzumus.

Vairākos apriņķos komjaunatnes biedri un aktīvisti kopēji apstrādā brīvās bezsaimnieka zemes un šīs saimniecības izveido pagastos par paraugsaimniecībām [...].

Arī pionieri un skolnieki daudzos pagastos sējas kampaņā parādīja apsveicamu rosmi. Sevišķi jāmin Madonas apriņķa pionieri. No skolām ar savu darbu izcēlās Aglonas, Ilūkstes un Kārsavas vidusskolu, Kazdangas un Malnavas lauksaimniecības vidusskolu, Lielplatones un Priekuļu lauksaimniecības mehanizācijas skolu komjaunieši un aktīvisti [...].

«Jaunais Komunārs», 144. nr.,
1941. g. 18. jūnijā

Iespiests pēc avīzes teksta

IV nodaļa

LATVIJAS KOMJAUNATNE LIELĀ TĒVIJAS KARA LAIKĀ

(1941.—1945. g.)

1875
1876
1877
1878
1879
1880
1881
1882
1883
1884
1885
1886
1887
1888
1889
1890
1891
1892
1893
1894
1895
1896
1897
1898
1899
1900

1901
1902
1903
1904
1905
1906
1907
1908
1909
1910
1911
1912
1913
1914
1915
1916
1917
1918
1919
1920
1921
1922
1923
1924
1925
1926
1927
1928
1929
1930
1931
1932
1933
1934
1935
1936
1937
1938
1939
1940
1941
1942
1943
1944
1945
1946
1947
1948
1949
1950

1951
1952
1953
1954
1955
1956
1957
1958
1959
1960
1961
1962
1963
1964
1965
1966
1967
1968
1969
1970
1971
1972
1973
1974
1975
1976
1977
1978
1979
1980
1981
1982
1983
1984
1985
1986
1987
1988
1989
1990
1991
1992
1993
1994
1995
1996
1997
1998
1999
2000

LATVIJAS KOMJAUNATNE LIELĀ TĒVIJAS KARA LAIKĀ (1941.—1945. g.)

1941. gada 22. jūnijā hitleriskā Vācija nodevīgi uzbruka mūsu Dzimtenei, sākās Lielais Tēvijas karš.

Jau kara pirmajās dienās VK(b)P CK un Padomju valdība griezās pie padomju tautas ar aicinājumu vēl ciešāk sakļauties ap Komunistisko partiju un Padomju valdību, celties izšķirošai cīņai pret fašistisko agresoru. Aicinājuma vārdi — «Mūsu lieta taisnīga. Ienaidnieks tiks sakauts. Uzvara būs mūsu» — kļuva par padomju tautas lozungu.

Lai nosargātu mūsu sociālistiskās Dzimtenes godu, brīvību un neatkarību, visa mūsu valsts kļuva par vienotu kaujas nometni, visi spēki un līdzekļi tika pakļauti vienam kopīgam mērķim — sagraut ienaidnieku, sakaut to pēc iespējas ātrāk.

Latvijas PSR viena no pirmajām kļuva par karadarbības joslu. Fašistu lidmašīnas bombardēja Latvijas pilsētas. Republikas teritorijā tika nomestas diversantu grupas, sarosījās vietējie buržuāziskie nacionālisti.

Mūsu republikas darbaļaudis, to skaitā arī vairāk nekā 6000 cilvēku lielā komjauniešu saime, Komunistiskās partijas vadībā iesaistījās cīņā pret fašistiskajiem iebrucējiem.

Kopā ar Sarkanās Armijas daļām pret hitleriskajiem iebrucējiem varonīgi cīnījās Liepājas strādnieki un komjaunieši. Rīgas kājnieku karaskolas kursanti patrulēja Rīgas ielās, piedalījās ienaidnieka diversantu likvidēšanā, kā arī kaujās ar fašistiskās armijas priekšējām daļām pie Skrundas un Aizputes.

Republikas pilsētās un apriņķos nodibinātajos strādnieku gvardes iznīcinātāju bataljonos un nodaļās organizēti iestājās arī simtiem komjauniešu. Sevišķi aktīvi bija pagastu un mācību iestāžu komsorgi un skolu pionieri vadītāji.

LĻKJS CK darbinieki un apriņķu, pilsētu un rajonu komiteju sekretāri rādīja īstas varonības paraugu.

Viņi stājās strādnieku gvardes bataljonu apakšvienību un nodaļu priekšgalā. Tā Liepājas apriņķa organizācijas sekretārs Imants Sudmalis kļuva par komjauniešu un jauniešu apakšvienības komandieri un piedalījās varonīgajā Liepājas aizstāvēšanā. Latvijas LĻKJS Madonas komitejas sekretārs D. Stauvers komandēja Madonas strādnieku gvardes bataljona rotu, Rēzeknes apriņķa komitejas sekretārs A. Bunga — Rēzeknes strādnieku gvardes nodaļas apakšvienību, B. Fjodorovs, Abrenes apriņķa komitejas sekretārs, bija sava rajona bataljona komandiera vietnieks.

Republikas rietumu apriņķu un pilsētu komjaunieši un jaunieši atkāpās uz Rīgu, uz ziemeļu un austrumu apriņķiem un te iestājās strādnieku bataljonos un piedalījās karadarbībā. Tā Rīgas strādnieku vienībās bija daudz Kuldīgas, Aizputes, Ventspils un citu apriņķu komjauniešu un jauniešu.

Arī meitenes brīvprātīgi iestājās strādnieku gvardes vienībās un bija sanitāres un medmāsas. Valmieras komjaunietes kopā ar apriņķa komitejas sekretāri Mildu Kandāti iestājās Valmieras strādnieku gvardes bataljonā. Gandrīz puse no visa Jelgavas bataljona sastāva bija komjaunieši.

1941. gada jūlija sākumā no strādnieku gvardes bataljoniem, no partijas, padomju un komjaunatnes aktīva tikā saformēti divi latviešu strēlnieku brīvprātīgo pulki, kas piedalījās kaujās Igaunijas PSR. Šajos pulkos bija ap 1000 komjauniešu. Daudzi no viņiem bija apakšvienību komandieri. LĻKJS CK pirmais sekretārs E. Liberts bija 1. latviešu strēlnieku pulka komisārs, rotu komandieri bija Latvijas LĻKJS nodaļas vadītājs E. Upesleja un Jelgavas Skolotāju institūta komsorgs E. Zariņš, nodaļas komandieris — LĻKJS Rīgas pilsētas Kirova rajona komitejas sekretārs A. Ozoliņš. Kad apstākļi to prasīja, komandieri stājās kritušo vietā, gūlās pie ložmetēja, iznesa ievainotos, sēdās pie automašīnu stūres. A. Ozoliņš aizstāja kritušo smagās mašīnas šoferi, kas veda munīciju uz priekšējām pozīcijām. Viņš veica daudz drosmīgu reisu zem ložu un bumbu krusas. Vienā no šādiem reisiem fašisti aizdedzināja viņa mašīnu. A. Ozoliņu apņēma liesmas. Cīņas biedri nogādāja viņu hospitālī, taču glābt varonīgā komjaunieša dzīvību neizdevās. Kara pirmajos mēnešos krita

cīņā arī LĻKJS Madonas apriņķa komitejas sekretārs D. Štaubers, Jelgavas — A. Zars, Tukuma — K. Riekstiņš, daudzi komjaunieši, komsorgi un pionieru vadītāji.

No 19 apriņķu komiteju sekretāriem 18 atradās Sarkanās Armijas rindās, partizāņu nodaļās un pagrīdes darbā ienaidnieka aizmugurē.

1941. gada augustā tika izveidota Latviešu strēlnieku divīzija. Sākumā divīzija galvenām kārtām sastāvēja no brīvprātīgajiem, kuru vidū bija vairāk nekā tūkstotis Latvijas komjauniešu. Viņi jauno strēlnieku vidū veica lielu politisku darbu. LĻKJS Daugavpils apriņķa komitejas sekretārs I. Boroks bija 191. strēlnieku pulka komsorgs, apriņķu komiteju sekretāri A. Bunga, J. Blūms, R. Reinholds, S. Rihlovs un citi apriņķu un pagastu komsorgi vadīja divīzijas apakšvienību komjaunatnes organizācijas. 1941. gada decembra kaujās 201. latviešu strēlnieku divīzijas komjaunieši bija ļoti varonīgi un drošsirdīgi. Kritušo Latvijas komjauniešu R. Reinholda, R. Reņko un A. Irista komjaunatnes biedra kartes, kas ziemas kaujās pie Maskavas bija slacītas viņu asinīm, tagad glabājas PSRS Bruņoto Spēku muzejā Maskavā.

Ar bezgalīgu mīlestību pret sociālistisko Dzimteni veica savus uzdevumus arī Latvijas komjaunietes — snaiperes, medmāsas, sanitāres.

Lai tiktu armijā un partizāņu nodaļās, meitenes apguva armijai nepieciešamās specialitātes. Tā 360 meitenes beidza medmāsu kursus Baškīrijā. Lielākā daļa šo medmāsu strādāja kara hospitāļos, daudzas dienēja Latviešu divīzijas daļās. Par drošsirdību kaujās tika apbalvotas A. Lapa, M. Šīrone, I. Lužniece un citas.

Republikas komjaunieši aktīvi piedalījās arī partizāņu un pagrīdes cīņā pret fašistiskajiem iebrucējiem.

Gandrīz puse partizāņu sastāva bija komjaunieši. Partizāņu pulkā «Par Padomju Latviju», kas 1942. gada pavasarī veica reidu ienaidnieka okupētajā teritorijā, bija komjaunieši no daudziem Latvijas apriņķiem un pilsētām. To vidū N. Miničs, A. Andžāns, S. Frīdlande no Rīgas organizācijas, A. Vaļuks, B. Filkovs, M. Jankovskis un J. Vagalis no Daugavpils, S. Ruļevs, L. Samuilova, V. Ņesterovs, L. Smirnovs no Rēzeknes, V. Samsons, brāļi V. un F. Kļeščenkovi no Ludzas, A. Savickis no Valkas, P. Rižeščenoks, I. Mikulovs no Jelgavas, J. Blūms no Aizputes organizācijas. Atsevišķajā latviešu partizāņu vienībā,

kura ieradās ienaidnieka okupētajā teritorijā 1942. gada decembrī, bija vairāki desmiti komjauniešu, to vidū arī desmit meitenes. Vienības komandieris bija komjau-nietis V. Samsons, komsorgs — A. Bunga, bet partorgs — Latvijas LĶKS CK loceklis I. Sudmalis.

Komjaunietes O. Miniča, V. Nurža, L. Jaroslavska, I. Kalnkažiņa, V. Sakale un citas bija drosmīgas parti-zānes.

Komjauniešu politiskā darba rezultātā vienībā ievēro-jami papildinājās partizāņu rindas ar Latvijas PSR vie-tējiem iedzīvotājiem, sevišķi jauniešiem.

Padomju Armijas uzvaru ietekmē 1943. gada pavasarī, latviešu partizāņu skaitam ievērojami pieaugot, radās iespēja noformēt Latvijas partizāņu brigādi. 1944. gada pavasarī Latvijas teritorijā jau darbojās trīs partizāņu brigādes. Visās brigādēs un vienībās bija komsorgi, kuri vadīja komjaunatnes organizāciju darbu.

Partizāņu vienību komjaunatnes organizācijas bija par pamatu pagrīdes apgabalu un apriņķu komiteju un pirm-organizāciju izveidošanai okupētajā teritorijā.

1943. gada 24. martā LĶKS CK un 3. aprīlī VLĶKS CK Sekretariāts apstiprināja Latgales apgabala komiteju un Abrenes, Rēzeknes, Ludzas un Daugavpils apriņķu pa-grīdes komitejas. Par Abrenes apriņķa komitejas sekre-tāru tika apstiprināts P. Pimenovs, Daugavpils — A. Pros-taks, Ludzas — B. Odiņš, Rēzeknes — A. Bunga. LĶKS CK birojs apstiprināja arī nelegālo apriņķu komiteju organizatorus un Latgales apgabala komitejas locekļus.

Neizdzēšamas pēdas Latvijas komjaunatnes vēsturē at-stājis drosmīgais pagrīdnieks — partizānis, LK(b)P CK un LĶKS CK pilnvarotais Imants Sudmalis, kas 1943. gada rudenī izveidoja LĶKS nelegālo Rīgas pilsētas komiteju, kuras sekretāri bija M. Skreija un Dž. Bankovičs. Nelegā-lās pilsētu un apriņķu komitejas nodibināja veselu tiklu antifašistiskās jaunatnes organizāciju laukos un pilsētās.

Milzīgā organizatoriskā darba rezultātā, ko veica LK(b)P CK, partijas nelegālās komitejas un partizāņu brigāžu un nodaļu partijas organizācijas, partizāņu cīņa un pagrīdes antifašistiskā darbība aptvēra visu okupēto republikas teritoriju.

Komjauniešu cīņas lozungs bija: «Labāk nāve karalaukā nekā kaunpilna dzīve verdzībā!» Lai nekristu fašistu gūstā, ar granātām sevi saspridzināja kaujā ievainotie

Daugavpils organizācijas komjaunieši A. Ketlers, V. Vogulovičs, V. Pušinskis, V. Dergačs, kā arī V. Kļeščenkovs no Ludzas, M. Reizenbergs no Ventspils.

Pašai dziedīgi pagrīdes cīnītāji bija komjaunieši A. Rendnieks, P. Leibčs, V. Misa, B. Pelnēns, V. Jauntirāns, P. Bāliņš, V. Krūtainis. Drosmīgs partizāņu izlūks bija Latvijas partizāņu brigādes štāba komsorgs LĻKJS Latgales apgabala komitejas loceklis J. Matisāns. Viņš komjaunatnes CK uzdevumā nodibināja plašu antifašistisko organizāciju tīklu Daugavpils un Rēzeknes apriņķos. J. Matisāns gāja bojā 1944. gada vasarā, dažas nedēļas pirms viņa partizāņu nodaļas savienošanās ar Padomju Armiju.

Lielu organizatorisku un politiski audzinošu darbu okupētās republikas jaunatnes un jauno partizāņu vidū veica LĻKJS CK sekretāra K. Āboliņa vadītā operatīvā grupa, kura 1943. gadā bāzējās pie Latvijas partizāņu brigādes.

Republikas jaunieši un komjaunieši bija arī 1943. gada pavasarī izveidotajā 1. latviešu nakts bumbvedēju aviācijas pulkā un 1591. zenīrtartilērijas pulkā. Komjauniešu organizācijas bija uzticami palīgi šo daļu vadībai kaujinieku audzināšanā.

Pionieris A. Katlaps jau kara pirmajos mēnešos bija izlūks Valmieras strādnieku bataljonā, bet vēlāk varonīgi cīnījās Latviešu divīzijā. Zigis Pukinskis, pionieris no Rīgas, 1941. gadā kopā ar tēvu brīvprātīgi iestājās Latviešu strēlnieku divīzijā un dienēja muzikantu vadā. Vēlāk viņš kļuva par kāda tanku pulka «dēlu». 1944. gadā kopā ar partizāņu grupu Zigi Pukinski nometa ienaidnieka okupētajā teritorijā, kur viņš gāja bojā varoņa nāvē. So pionieru paraugam sekoja uz zemes iekšieni evakuētie Padomju Latvijas pionieri, no kuriem izauga drosmīgi cīnītāji.

Daudzi pionieri, kas nespēja evakuēties, izmantoja pirmo iespēju un iestājās partizāņu nodaļās. Drošsirdīgi izlūki un spridzinātāji partizāņu nodaļās bija pionieri B. Podskočijs, V. Bricis, L. Groms, D. Fedosejevs.

Ap 1500 republikas komjauniešu, kas evakuējās uz zemes iekšieni un neatradās armijas rindās vai partizāņos, tika uzņemti uzskaitē komjaunatnes organizācijās jaunajās dzīves vietās un aktīvi piedalījās organizāciju darbā.

Daudzi Latvijas komjaunieši un jaunieši, kas strādāja

rūpniecās, bija «frontes brigāžu» locekļi. Šīs brigādes kara gados kļuva par jaunatnes avangarda darba organizācijas formu. Neskatoties uz kara laika grūtībām, to locekļi nemitīgi meklēja jaunus ceļus, kā paaugstināt darba ražīgumu, un krietni apsteidza darbā citus. Frontes aizmūgurē kara laikā pašizliedzīgi strādāja Ilūkstes apriņķa komjaunatnes organizācijas audzēknis Pēteris Ribaks. Par sasniegumiem darba frontē viņu Gubahas pilsētas izpildu komiteja, VK(b)P pilsētas komiteja un vēlāk Molotovas apgabala izpildu komiteja un VK(b)P apgabala komiteja apbalvoja ar Goda rakstiem, PSRS Melnās metalurģijas komisariāts — ar «Sacensības teicamnieka» nozīmīti. 1941. gadā Latvijas meiteņu grupa, kas strādāja konservu fabrikā Fergānā, brīvprātīgi pārgāja strādāt elektrostacijas celtniecībā, jo uzskatīja par savu komjauniešu pienākumu palīdzēt šai Uzbekijas jaunceltnē. Zemes darbos komjaunietes T. Repšes brigāde izpildīja vairāk nekā 6 normas un O. Turbiņas brigāde — 3 normas vienā maiņā.

Labākajās arodskolās bija nodibinātas grupas, kas apmācīja no Latvijas evakuētos pusaudžus un bērnus dzimtajā valodā. Vairākās MTS bija noorganizēti lauksaimniecības mehanizatoru sagatavošanas kursi. Jaunieši un jaunietes pašizliedzīgi mācījās un strādāja. Tā Taškentas arodskolas latviešu grupas audzēkņi par pasūtījuma izpildi armijai izcīnīja «frontes brigādes» goda nosaukumu. Ivanovas arodskolas atslēdznieku grupa tika apbalvota ar ceļojošo Sarkano karogu. Daudzi jaunie speciālisti no latviešu grupām piedalījās Donbasa un citu atbrīvoto rajonu atjaunošanā. Latvijas jaunieši strādāja arī lauksaimniecības nozarēs. Daudz jauno lopkopju, laukkopju un mehanizatoru saņēma apbalvojumus par savu darbu.

No Latvijas evakuētie jaunieši aktīvi piedalījās Vissavienības sacensībā par godu VĻKJS 25. gadadienai. Atzīmējot VĻKJS 25. gadadienu, LĻKJS CK apbalvoja 25 jaunos rūpniecības un lauksaimniecības pirmrindniekus.

Republikas komjaunieši un jaunieši, lai kur arī viņi atradās kara gados — armijā, partizānos, pagrīdes darbā ienaidnieka okupētajā teritorijā vai evakuācijā, arvien sajuta to lielo gādību, kādu izrādīja LĻKJS CK, kuru kopš 1942. gada vasaras vadīja pirmā sekretāre E. Ankupe.

Kara laikā Latvijas LKJS CK veica ievērojamu politiskās audzināšanas darbu evakuēto republikas komjauniešu un jauniešu vidū, kā arī komjaunatnes darbinieku kadru sagatavošanā. Pie Latvijas K(b)P CK organizētajiem partijai un padomju darbinieku kursiem Kirovā bija grupa, kurā sagatavoja komjaunatnes darbiniekus.

VĻKJS CK daudz palīdzēja nākamo komjaunatnes darbinieku sagatavošanā. Lai apgūtu darba pieredzi, daudzus komjauniešus nosūtīja strādāt uz komjaunatnes apgabalu komitejām, kur viņi piedalījās to organizatorisko un saimniecisko jautājumu risināšanā, kas attiecīgajām komjaunatnes organizācijām izvirzījās praksē.

1944. gada 18. jūnijā Padomju Armijas daļas Ludzas apriņķa Šķaunes ciema apkārtnē sāka Latvijas PSR teritorijas atbrīvošanu. Pirmās Latvijas PSR teritorijā ienāca 43. gvardes latviešu strēlnieku divīzijas daļas, kuru sastāvā bija daudz republikas komjaunatnes audzēkņu. 1944. gada 13. oktobrī atbrīvoja Latvijas PSR galvaspilsētu Rīgu. Kaujās Rīgas virzienā un par Rīgas atbrīvošanu piedalījās arī 130. latviešu strēlnieku korpusi. Šai laikā korpusā cīnījās jau vairāki tūkstoši mobilizēto jauniešu no atbrīvotās republikas teritorijas, kā arī daudzi bijušie partizāni. 130. latviešu strēlnieku korpusā pirms kaujām Kurzemē — 1944. gada oktobrī — bija ap 100 komjaunatnes organizāciju, kuru rindās bija 1686 komjaunieši.

Atbrīvotajās pilsētās un apriņķos kopā ar partijas un padomju darbinieku operatīvajām grupām ieradās arī komjaunatnes darbinieku operatīvās grupas, kas nekavējoties uzsāka komjaunatnes organizāciju izveidošanu un jaunatnes iesaistīšanu tautas saimniecības atjaunošanā.

Apriņķu un pilsētu komitejās sāka strādāt jau evakuācijā sagatavotie komjaunatnes darbinieki un bijušie komjaunatnes pagrīdes komiteju darbinieki. Tā, piemēram, bijušais partizānis V. Nesterovs tika izraudzīts par LĻKJS Rēzeknes, bet L. Smirnovs — par Ludzas apriņķa komitejas sekretāru. Atbrīvotajā Abrenes apriņķī par LĻKJS apriņķa komitejas sekretāru strādāja P. Pimenovs, kas jau 1943. g. bija apstiprināts par Latvijas komjaunatnes nelegālās apriņķa komitejas sekretāru un, atrazdamies ienaidnieka okupētajā teritorijā, vadīja tās darbu.

No Padomju Armijas daļām demobilizētie komjaunieši pašai aizliedzīgi piedalījās tautas saimniecības atjaunošanā kā rūpniecībā, tā lauksaimniecībā. Viņi novāca drupas un

atjaunoja elektrostacijas, dzelzceļus, tiltus, slimnīcas, skolas un dzīvojamos namus.

Latvijas komjaunatnes organizācijas kaujinieciskā darbība Lielā Tēvijas kara gados frontē, partizāņu nodaļās, pagrīdes cīņā ienaidnieka okupētajā teritorijā un darba frontē aizmugurē, viņu ieguldījums fašistu izpostītās saimniecības atjaunošanā ir slavas pilna lappuse Latvijas LKJS vēsturē.

Nr. 1

No VĻKJS CK lēmuma par militārā darba pasākumiem komjaunatnē

1941. gada 23. jūnijā

Sakarā ar vācu fašistu nodevīgo uzbrukumu mūsu valstij VĻKJS CK prasa no visām komjaunatnes organizācijām desmitkārtīgi pastiprināt modrību, saliedētību, disciplīnu un organizētību.

VĻKJS CK prasa, lai katrs komjaunietis ir gatavs ņemt ieroci rokās un cīnīties pret ienaidnieku — uzbrucēju, aizstāvēt Dzimteni, godu un brīvību.

Katrā komjaunatnes organizācijā jābūt saviem strēlniekiem, izpletņu lēcējiem, ložmetējniekiem, šoferiem, sanitāriem, radistiem, ugunsdzēsējiem, pretgaisa aizsardzības kaujiniekiem utt. [...]¹

«Товарищ комсомолец», II сēj.,
izd. «Молодая гвардия», 1969,
3.—5. lpp.

Iespiests pēc grāmatas teksta.
Tulkots no krievu valodas

Nr. 2

No Latvijas ĻKJS CK sekretāra E. Liberta ziņojuma VĻKJS CK par Latvijas ĻKJS CK darba organizēšanu

1941. gada 30. septembrī

[...] No Latvijas evakuētie galvenokārt apmetušies Kirovas, Gorkijas, Jaroslavas, Ivanovas, Kuibiševas, Molotovas apgabalos un Čuvašijas un Tatārijas APSR.

Pārbaudot vairākus apgabalus (Kirovas, Gorkijas, Čuvašijas APSR utt.), noskaidrots, ka evakuētie jaunieši

¹ Tālāk norādīti konkrēti komjauniešu uzdevumi militārajās un sanitārajās apmācībās, kā arī pretgaisa un ķīmiskās aizsardzības darbā. *Red.*

galvenokārt nodarbināti ražošanā kolhozos un padomju saimniecībās. Jauniešu un komjauniešu pamatmasa izpilda 2—3 normas maiņā. Tā, piemēram, Tatārijas APSR Aņinas rajonā kolhozā «Boļšoj Menger» komjaunieši Krautmanis, Mackevičs, Grīnbergs un Baltais trīs nedēļas strādāja labības novākšanā, izpildot divas normas dienā.

Lai gan evakuētie jaunieši ļoti aktīvi piedalās ražošanas darbā, viņu materiālie un sadzīves apstākļi ir neapmierinoši. Tas sevišķi sakāms par meitenēm (vairums vīriešu kārtas jauniešu iestājušies Sarkanajā Armijā). Galvenokārt trūkst apģērba, apavu un dzīvojamās platības.

Lai organizētu darbu evakuēto latviešu jauniešu vidū un sniegtu viņiem palīdzību, uzskatām par nepieciešamu organizēt trijnieku no LĻKJS CK biroja locekļiem [...].

Noteikt, ka vienam no šī trijnieka jāatrodas Maskavā VĻKJS CK, bet abiem pārējiem centrs būs Kirovā un Gorkijā. Bez tam uzskatām par nepieciešamu Latvijas republikas Tautas Komisāru Padomes apgabalu trijnieku sastāvā ielikt vienu no vadošajiem komjaunatnes darbiniekiem.

TRIJNIEKA UZDEVUMI:

1. Organizēt no Latvijas evakuētos jauniešus, veikt politisko un audzināšanas darbu to vidū un radīt normālus materiālos un sadzīves apstākļus.

2. Izpētīt un sagatavot kadrus komjaunatnes darbam Latvijā.

3. Vadīt nelegālās komjaunatnes organizācijas un jauniešu — partizāņu grupas ienaidnieka okupētajā teritorijā, iegūstot pastāvīgu informāciju par viņu darbu. [...]

*Noraksts, LKP CK PVI PA,
201. j., 1. apr., 3. l., 1.—3. lapa*

*Iespiests pēc noraksta.
Tulkots no krievu valodas*

Nr. 3

*No 201. latviešu strēlnieku divīzijas 92. strēlnieku pulka
komjaunatnes organizācijas biroja sēdes protokola*

1941. gada 21. novembrī

[...] Par 8. strēlnieku rotas komjauniešu darbu ziņo Bogdanovs un Bunga. Viena daļa no rotas pirmorganizācijas komjauniešiem aktīvi strādā, ceļot savu politiskās

izglītības limeni. Sevišķi labi savu uzdevumu veic grupas vadītājs Vinčikovs. Notiek regulāra avīžu lasīšana. Pateicoties komjauniešu iniciatīvai, katrā vadā sistemātiski iznāk kaujas lapiņas. Ļoti daudz pirmorganizācijai palīdz politiskais vadītājs. Trūkumi: visi komjaunieši vēl netiek pilnīgi iesaistīti organizācijas darbā, un komsorgs nav nodrošinājis ikdienēju kontroli pār komjauniešu darbību [...].

B. Babris, A. Bunga, J. Vitols

*LKP CK PVI PA, 301. f.,
3. apr., 10. l., 21. lapa*

Iespiests pēc oriģināla

Nr. 4

No LĻKJS CK sekretāra atskaites par komjaunatnes darbu okupētajā Padomju Latvijā

*Ne agrāk par 1941. gada novembri, ne vēlāk
par 1942. gada februāri¹*

PAR KOMJAUNATNES ORGANIZĀCIJAS PAGRIDES DARBU LATVIJĀ

Vācu okupētajā Padomju Latvijas teritorijā palika Valakas apriņķa organizācija (daļa komjauniešu aizgāja uz igauņu fronti) ar apriņķa sekretāru b. Rēpeli, grupa biedru no Daugavpils pilsētas un apriņķa organizācijas ar sekretāru b. Leibču un visa Liepājas pilsētas un apriņķa organizācija ar sekretāriem b. Sudmali un b. Pelnēnu. Liepājas pilsētas un apriņķa organizācijas komjaunieši piedalījās kara ostas aizstāvēšanas cīņās, kā rezultātā iespējams, ka liela biedru daļa krita.

No igauņu frontes ar uzdevumiem nelegālajā komjaunatnes un partizāņu darbā Latvijā (Cēsu un Rīgas apriņķos) atgriezās 12 komjauniešu liela grupa komjaunatnes organizatoru b. Medņa un b. Muižnieka vadībā un grupa (11 jauniešu) b. Rendnieka vadībā.

[1941. g.] oktobra sākumā uz Latviju ar partizāņu darba uzdevumiem un nelegālās organizācijas nodibināšanai tika

¹ Datēts pēc satura. *Red.*

nosūtīts b. Pauls Bāliņš (kuru paredzēja par organizācijas trijnieka locekli). Bez tam tajā pašā laikā partizāņu darbā un ar speciāliem uzdevumiem bija nosūtīti apmēram 30 komjaunieši. [...]

LKP CK PVI PA, 201. f.,
1. apr., 11. l., 47. lapa

Iespiests pēc oriģināla

Nr. 5

No 201. latviešu strēlnieku divīzijas 92. strēlnieku pulka
komjaunatnes organizācijas atskaites

Ne agrāk par 1941. gada novembri¹

Pašreiz uzskaitē 194 biedri un trīs kandidāti. Pavisam ienākuši 107 pieteikumi uzņemšanai VĻKJS. Uzņemti 76 jauni biedri, no tiem divi jaunākā un trīs vidējā komandējošā sastāva. Tādējādi 8 jaunākā un 26 vidējā komandējošā sastāva biedri ir komjaunieši.

Ar pulka komandiera pavēli 11 komjauniešiem [...] izteikta atzinība kā kaujas un politmācību teicamniekiem. 27 komjauniešiem izsniegtas balvas un izteikta pateicība [...].

Sagaidot Lielās Oktobra sociālistiskās revolūcijas svētkus, visu apakšvienību komjaunatnes organizācijas uzņēmās šefību par rotu novietojuma ārējo un iekšējo izdaiļošanu un par svētku sienas avīžu izdošanu.

Vislabāk uzņemtās saistības izpildīja 2. ložmetēju rota, 1. strēlnieku rota un izlūku vads. Komjaunieši uz savu iniciatīvu veica visu izdaiļošanas darbu, nodrošināja materiālus sienas avīzēm, kā arī uzņēmās noformēt sienas avīzes 9 apakšvienībām, kuras pašas nebija spējīgas to izdarīt, jo nebija zīmētāju.

Komjaunatnes organizācijas darbs vislabāk nostādīts un organizēts 2. ložmetēju rotā un 8. strēlnieku rotā. 1. rotā un 3. ložmetēju rotā ir arī vislielākais jaunuzņemto biedru skaits [...].

VĻKJS pulka biroja sekretārs
B. Babris

LKP CK PVI PA, 301. f.,
3. apr., 10. l., 38. un 39. lapa

Iespiests pēc oriģināla

¹ Datēts pēc satura. Red.

*No 201. latviešu strēlnieku divīzijas 220. artilērijas pulka
komjaunatnes organizācijas biroja sekretāra B. Fjodorova
ziņojuma*

1942. gada 15. aprīlī

Ziņoju par 220. artilērijas pulka VĻKJS biroja darbu laikā no 1942. gada 1. aprīļa līdz 15. aprīlim, kā arī par organizācijas skaitlisko sastāvu, uzņemtajiem, izslēgtajiem un ievainotajiem.

Uz 1942. g. 1. aprīli organizācijā bija 7 pirmorganizācijas, kurās ir 43 VĻKJS biedri un kandidāti, no tiem 8 ir VK(b)P biedri, palicis neizskatīts viens iesniegums par uzņemšanu VĻKJS. Laikā no 1942. g. 1. IV līdz 1942. g. 15. IV notikušas divas VĻKJS biroja sēdes, kurās apskatīti sekojoši jautājumi: 1) pirmsmaija sacensību organizēšana, 2) uzņemšana VĻKJS, 3) personīgo lietu izskatīšana. Notikusi komsorgu apspriede par šādu jautājumu: «Pirmsmaija sociālistisko sacensību organizēšana.» Notikusi visa pulka komjauniešu sapulce, kurā piedalījušies 17 VĻKJS biedri. Sapulcē apsprieda jautājumu: «Komunistu un komjauniešu uzdevumi kaujas pavēļu izpildīšanā.» Šai laikā VĻKJS rindās uzņemti 3 biedri [...]. Saņemti divi iesniegumi par uzņemšanu VĻKJS, taču birojs nav tos vēl izskatījis; komjaunatnes dokumentus nav saņēmuši pieci VĻKJ Savienībā uzņemtie biedri.

Uz 1942. g. 15. IV VĻKJS organizācijā ir 39 VĻKJS biedri, kas apvienoti 7 pirmorganizācijās, to skaitā 7 VK(b)P biedri [...].

Kaujās, kuras notika no 1942. g. 22. III līdz 15. IV, sevišķi izcēlās b. A. Reva, kas ar savu bateriju atsita četrus ienaidnieka uzbrukumus, kā arī b. Suščinskis, kas vienmēr teicami vada un koriģē uguni.

*LKP CK PVI PA, 301. f.,
3. apr., 15. l., 8. un 9. lapa*

*Iespiests pēc oriģināla.
Tulkots no krievu valodas*

No Latvijas ĻKJS Liepājas apriņķa komitejas sekretāra
I. Sudmaļa vēstules Latvijas ĻKJS CK

1942. gada 18. jūnijā

Dārgie biedri! Pašreiz man ir iespēja jums trīs vārdus uzrakstīt par savu likteni. Pēc kara sākšanās Liepājā noorganizēju komjauniešu vienību, kuras vada sastāvā piedalījās cīņās pie Liepājas. Pēc Liepājas krišanas un neveiksmīgiem mēģinājumiem sasniegt fronti dzīvoju rudenī un ziemu Latvijā, Bauskas apriņķī, Iecavas pagastā. Pavasarī, aprīlī, biju Liepājā un savā apriņķī. Komjaunieši apšauti un cietumā. Dažos pagastos nošauti visi bez izņēmuma (Asītes, Pāmpāļu u. c.) [...]. Pašreiz esmu kādā partizāņu vienībā¹, sitam vāciešus, ka put vien. Zinu, ka Nata² ir Maskavā. Reiz dzirdēju viņu radiofonā, radiomitiņā. Lūk, un Natai gribu lūgt painteresēties, ja iespējams, par Marusi³, viņa ar māti un abām meitām izbrauca no Liepājas pirmajā kara dienā. Lai nenokar degunu par mani, lai atmin vecum veco sakāmvārdu, ka velns savus bērņus nerauj. Un bez tam uz jostas sprādzēs man ir lepns uzraksts: «Gott mit uns!»⁴ Izdzīsim hitleriešus un dzīvosim vēl ilgi un priecīgi.

Imants Sudmalis

18. jūnijā 1942. g.

LKP CK PVI PA, 101. f.,
4. apr., 6. l., 77. lapa

Iespiests pēc oriģināla

Nr. 8

No Latvijas ĻKJS CK atskaites LK(b)P CK

1942. gada 1. augustā

[...] Līdz š. g. martam pastāvīgi strādāja tikai divi sekretāri — N. Buse un B. Berkovičs, kuriem pagājušā gada rudenī palīdzēja biedrs Antonovs un Rīgas Prole-

¹ 1942. gada 25. maijā I. Sudmalis iestājās Ivanova (I. Zaharova segvārds) partizāņu vienībā Baltkrievijā. *Red.*

² Nata — Natālija Buse, Latvijas ĻKJS CK sekretāre. *Red.*

³ Maruse — Marija Sudmale, I. Sudmaļa dzīvesbiedre. *Red.*

⁴ Dievs ar mums! (vācu val.) Šādi uzraksti bija uz fašistiskās armijas karavīru jostas sprādzēm. *Red.*

tāriešu rajona komitejas sekretārs V. Pujāts. Sākot ar 1. martu, radiopārraides darbam piesaistīta jauna darbiniece biedrene A. Tīrzmala.

CK aparāts sāka veidoties tikai [1942. gada] aprīlī. 16. aprīlī VLKJS CK apstiprināja mūsu Centrālo Komiteju: divi sekretāri, trīs instruktori un viens sevišķā sektora vadītājs. [...]

Propagandas darbā ienaidnieka okupētajā teritorijā galvenā vieta [ir] radiopārraidēm, kuru uzdevums mobilizēt un aktivizēt uz laiku okupētās Latvijas jaunatni cīņai pret vācu iebrucējiem. Pārraides sāktas [1942. g.] 15. janvārī un notiek regulāri divas reizes nedēļā pa 20 minūtēm. Līdz 1. augustam notikušas 54 radiopārraides [...].

Radiopārraižu redakcija mēģina dažādot pārraides formas, piem., Padomju Latvijas gadadienā bija radiomontāža — iespaidīga A. Baloža raidludziņa un dzejas. Vārētu vēlēties vēl vairāk piemērotu fragmentu no rakstnieku darbiem, atbilstošas tautas dziesmas un cita veida dažādību.

Bēdīgāks stāvoklis ir ar rakstisku aģitāciju. Līdz maijam jaunatnei okupētajā Latvijā bija nogādāti tikai divi uzsaukumi: pirmais — uz Lielās Oktobra sociālistiskās revolūcijas svētkiem un otrs pret darba dienestu [Vācijā]. Ziemā bija grūti ar [uzsaukumu] nomešanu. Jūnijā radās plašākas iespējas. Jūnija mēneša plānā bijām nosprauduši [uzdevumu] izdot četrus uzsaukumus. Sagatavoti tika visi četri, bet nodrukāts un nogādāts [ienaidnieka aizmugurē] tikai viens — Vissavienības jaunatnes pretfašistiskā mītiņa uzsaukums jaunatnei [...].

Noorganizēts Latvijas jaunatnes pārstāvju pretfašistiskais radiomītiņš, kurā uzstājās 8 komjaunieši.

Komjaunatnes CK aktīvi piedalījušies Sarkanās Armijas latviešu divīzijas un rezerves pulka komplektēšanā.

Pa Kirovas, Gorkijas, Jaroslavas, Ivanovas apgabaliem, Tatārijas un Čuvašijas autonomajām republikām tika izsūtīti instruktori, kuri pastāstīja jaunatnei par divīzijas veidošanu un aicināja pieteikties tajā. Šie cilvēki piedalījās arī iesaukšanas komisijās uz vietām, lai palīdzētu kara komisāriem noformēt brīvprātīgos. [...] Sākot ar š. g. aprīli, kad N. Busē aizbrauca uz divīziju un B. Berkovičs uz rezerves pulku, rasts darba kontakts ar divīzijas politvadītāju palīgiem.

No divīzijas sākām saņemt regulāras atskaites par daļu un vienību komjaunatnes [organizāciju] darbu un pirmorganizāciju sēžu protokolus, tāpat arī no rezerves pulka. [...]

Pēdējo divu mēnešu laikā divīzijā komjaunatnes organizācija augusi par 99 komjauniešiem, 52 sagatavoti uzņemšanai partijā. Rezerves pulkā darbs uzlabojās sakarā ar V. Pujāta izvirzīšanu par politvadītāja vietnieku. Aprīlī, būdams rezerves pulkā, B. Berkovičs referēja par komjauniešu uzdevumiem pulkā. Pēdējā laikā rezerves pulka pirmorganizācija strauji aug. Mēnesī pieņemti 153 jauni biedri. Liela nozīme ir, ja priekšzīmīgi strēlnieki, mīnmetējnieki, artilēristi un tā tālāk brauks uz fronti kā komjaunieši. Ja agrāk no rezerves pulka uz fronti aizbrauca 90 komjaunieši, tad tagad 236, no tiem 17 vidējā un 42 jaunākā komandējošā sastāva. Tomēr komjaunatnes augšana rezerves pulkā vēl nav pietiekama, to atzīst viņi paši. CK nav strādājusi ar 1924. gadā dzimušajiem jauniešiem, lai sagatavotu tos iestāties Sarkanajā Armijā. Darbs aprobežojies ar vienu «Cīņā» ievietotu rakstu «Latviešu jauniešiem nepieciešams ieslēgties Vseobučā»¹.

Jau [1942. gada] 19. maijā CK nolēma izvērst darbu ievainoto kareivju vidū, bet šis lēmums lēni pildās, jo vēl nav pietiekoši noorganizēta tā īstenošana. Ievainoto apmeklēšana un kulturāla apkalpošana ir noorganizēta Novosibirskas, Kirovas, Ivanovas un pa daļai Jaroslavas pilsētas hospitāļos. Sarakstīšanās, cik mums ziņo, pastāv ar vienu Maskavas, vienu Molotovas un vienu Orskas hospitāli, kā arī ar 16 Ivanovas apgabala hospitāļiem un vienu Irbītes hospitāli, kur [ārstējas] vairāki latvieši. Uz šiem hospitāļiem tiek sūtītas arī avīzes un brošūras latviešu valodā. CK uz hospitāļiem nosūtījusi 13 vēstules. Norunāts ar «Cīņas» redakciju, lai 40 eksemplārus «Cīņas» nosūta hospitāļiem. Jaroslavas apgabala 3016. latviešu hospitāli 13. jūlijā notika koncerts ar Latvijas PSR Mākslas ansambļa piedalīšanos. Mūsu instruktore Krūze ar šī hospitāļa komjauniešiem izvedusi divas pārrunas par komjauniešu uzdevumiem. Sasaistījām Šavas un Tatārijas bērnu namus ar 1. Jaroslavas hospitāli. Bērni raksta vēstules ievainotajiem draugiem.

Ar LPSR mākslas lietu vadītāju biedru Herbertu Lī-

¹ — vispārējā kara apmācībā. *Red.*

kumu esam norunājuši un sastādījuši plānu koncertiem līdz š. g. septembrim. Plānā paredzēts [sniegt] Jaroslavas hospitāļos divus koncertus, Botkina hospitālī Maskavā vienu koncertu, Udeļnijā katru svētdienu. Biedrs A. Peļše [1942. g.] 25. jūnijā Udeļnijā referēja par stāvokli Latvijā.

Noorganizēta ievainoto latviešu [strēlnieku] sistemātiska apmeklēšana piecos Maskavas hospitāļos. CK komjaunatnes pirmorganizācija uzņēmusies šefību par tiem [...].

LĻKJS CK [1942. g.] 19. maijā nolēma tanku kolonnai [savākt] 100 000 rbļ. Šis lēmums tiks izpildīts. Komjaunieši savākuši Maskavā 40 000 rubļu. Te nāk klāt savāktās summas fabrikā, kurā mēs sarīkojam jaunatnes draudzības vakaru. Fabrikā savākts ap 18 000 [rubļu], katram jaunam strādniekam dodot ne vairāk kā 5—10 rubļus.

Tā kā komjaunieši rosīgi vāc arī apgabalos un krietnas summas savākuši divīzijā un rezerves pulkā, domājam, ka plāns būs izpildīts. [...]

Pašlaik mums uzskaitē 402 evakuētie komjaunieši un 450 jaunieši — gandrīz visi sieviešu kārtas. Par Vidusāzijas republikām tikpat kā nekādas uzskaites nav. Visvairāk evakuēto jauniešu [ir] Jaroslavas apgabalā — 64 komjaunieši un 165 jaunieši.

Pagājušajā vasarā LĻKJS CK darbinieki galveno vērību piegriezta evakuētās jaunatnes iekārtošanai darbā. Jo sevišķi grūti ar to bija Kirovas apgabalā, kur jautājumu par evakuētās jaunatnes materiālo stāvokli izskatīja VĻKJS Kirovas apgabala komitejas birojs un pieņēma attiecīgu lēmumu¹, kuru pildot komjaunatnes rajona komiteja centās jauniešus iekārtot darbā un materiāli tiem palīdzēt.

Pagājušā gada vasarā tika sasauktas evakuētās jaunatnes sapulces Kirovas, Gorkijas un Ivanovas apgabalos [...]. Lai gūtu plašāku un dzīvāku saiti ar evakuēto jaunatni, lai jaunatne dzirdētu CK vadošo balsi, sākām ar to, ka izsūtījām CK vēstuli evakuētai jaunatnei.²

Arī instruktoriem apgabalos izsūtījām vēstules ar norādījumiem, kā vest politisko masu darbu jaunatnes vidū.

Turpmāk ļoti liels palīgs CK būs seši apgabalu instruktori. Ar VĻKJS CK atļautiem līdzekļiem un partijas CK atbalstu un palīdzību padomju-partijas kursus Kirovā

¹ LKP CK PVI PA, 201. f., 1. apr., 115. l., 1.—3. lapa. *Red.*

² Turpat, 11.—14. lapa. *Red.*

beidza 20 komjaunieši. 17 no tiem tagad strādā komjaunatnes darbā. [...]

No š. g. 1. marta ir [LĻKJS CK] lēmums par palīdzību jaunatnes komplektēšanai traktoristu skolām, lai no plānotajiem 360 traktoristiem vismaz 50% būtu jaunieši. Ar traktoristu skolām un apmācību vietām CK nebija nekādu sakaru. No valdības pilnvarotiem apgabalos zināms tikai tas, ka sagatavoti apmēram 400 traktoristi, Novosibirskas apgabalā vien 80. Tagad nezinām, kur palikuši visi šie komjaunieši un jaunieši pēc skolu beigšanas. Tagad mūsu instruktori apgabalos uzmeklē viņus.

Lielākais evakuēto komjauniešu un jauniešu kolektīvs ir medicīnisko māsu skola Tirlānos. [...]

No Latvijas evakuētie bērni atrodas trijās koncentrētās vietās — bērnu namos: Ivanovas apgabala Vozņeseņijā — 36 bērni, Tatārijā Boļsoj Menger — 162 bērni, Gorkijas apgabalā Šavā — 25 bērni un ceļā uz turieni vēl 23 Artekā¹ bērni. CK darbinieki apmeklējuši divus bērnu namos — Tatārijā un Ivanovas apgabalā. [...]

Uz visiem bērnu namiem, ieskaitot arī Kstiņinas bērnu [namu], ir aizsūtītas bērnu bibliotēkas krievu un latviešu valodās. Mēs bērnu namos apgādājām arī ar avīzēm un pionieru kaklautiem.

Doti norādījumi par pionieru organizāciju darba izvēšanu bērnu namos Tatārijā un Ivanovas apgabalā. [...]

LKP CK PVI PA, 201. f.,
1. apr., 115. l., 82.—89. lapa

Iespiests pēc oriģināla

Nr. 9

Latvijas LĻKJS CK vēstule no Padomju Latvijas evakuētajām jauniešiem

Ne vēlāk par 1942. gada 25. novembri²

Dārgās biedrenes!

16. mēnesi jau iet Lielais Tēvijas karš. Smagās cīņās Sarkanā Armija grauj uzbrucēja Hitlera divīzijas Kau-

¹ Bērni no Latvijas PSR, kuri pirms kara atradās pionieru nometnē Artekā (Krimā). *Red.*

² Datēts pēc satura. *Red.*

kāza kalnu piekājē. Milzu kaujās atsit to niknos uzbrukumus Staļingradai.

Šajās mūsu Padomju Dzimtenei tik smagajās dienās arī jūs, latvju jaunietes, rādījāt lieliskus patriotisma paraugus, ziedojot visu savu spēku un māku darbam frontes apgādei. Daudzas no jums beigušas FRA¹ skolas, tehniskus kursus un aizvieto uz fronti aizgājušos. Rūpnīcās un kolhozu laukos no jūsu vidus izauga trieciennieces un stahanovietes, traktoristes un kombainu vadītājas. Simtiem meiteņu aizgāja jau pašās pirmajās kara dienās par sanitārēm uz fronti. Mēs visi lepojamies ar tādām varonēm kā M. Kāndāte, Z. Ozola, T. Kalniņa un citas.

Pēdējās nedēļās Latvijas ĻKJS CK dabūjusi atkal desmitiem vēstuļu no daudzām republikām un apgabaliem, kur jūs dedzīgi lūdzat, lai jūs laiž uz fronti, lai ļauj ieročiem rokā piedalīties mūsu Dzimtenei izšķirējās cīņās. Jūs atsaucaties uz Ludmilu Pavličenko, kas Sevastopoles frontē ar labi tēmētu uguni iznīcināja 309 okupantus, uz tūkstoš citām padomju meitenēm, kas jau šodien ar drošu roku iznīcina ienīstos hitleriešus visos frontes sektoros. Zinot jūsu karstāko vēlēšanos pašām mesties cīņā pret nolādētiem vācu bandītiem, Latvijas ĻKJS aicina jūs kļūt par snaiperēm un stāties Sarkanās Armijas rindās. Būt tikpat drošsirdīgām kā sanitāres Kāndāte un Kalniņa, tikpat draudīgām ienaidniekam kā Pavličenko — lūk, ko Dzimtene tagad gaida no jums!

Jauniete, kļūsti par snaiperi, par labu, bezbailīgu šāvēju, kas ar tālskata palīdzību noņem pat lielākā attālumā atrodošos ienaidnieku. Tava uguns būs negaidīta un nāvi nesoša. Paliekot ienaidniekam nepamanīta, tu nodarīsi tam lielus zaudējumus, nošaujot tā oficerus, sakarniekus un sargus, šoferus un motociklistus, iznīcinot katru fašistu, kas parādīsies tavā tuvumā. Tūkstošiem snaiperu sacenšas jau šodien savā starpā, kuri no viņiem iznīcinās vairāk ienīsto fašistu.

Nedomā, ka par snaiperi iemācīties ir ļoti grūta lieta. Nē, par snaiperi var būt katra fiziski vesela jauniete, kas ne tikvien grib ieročiem rokā piedalīties atbrīvošanas kaujā pret hitleriskiem okupantiem, bet arī apņēmusies nopietni mācīties snaiperu mākslu. Gūsti nepieciešamās

¹ Fabriku un rūpnīcu. *Red.*

teorētiskās un praktiskās zināšanas snaiperuursos, un tu veiksi savu uzdevumu.

Ja jums uz vietas nav snaiperu pulciņu, kur mācīties, tad ierosiniet to dibināšanu pie vietējām komjaunatnes komitejām vai griezieties pēc klātpieliktām adresēm pie jūsu apgabalu instruktoriem pēc palīdzības.

Latvijas jaunieši! Ņem snaipera šauteni rokā, ko tev uztic padomju tauta, un stājies Sarkanās Armijas rindās! Ar tavu labi tēmēto uguni tu atmaksāsi ienīstiem okupantiem par mūsu tautas ciešanām, ar savu aktīvo cīņu tu palīdzēsi atbrīvot savu Dzimteni!

Latvijas LKJS CK

*LKP CK PVI PA, 201. f.,
1. apr., 115. l., 30. un 31. lapa*

Iespiests pēc oriģināla

Nr. 10

No Latvijas LKJS CK izziņas par partizāņu un komjaunatnes darbu ienaidnieka aizmugurē kopš 1942. gada maija

1942. gada 27. decembrī

Atbilstoši Latvijas K(b)P CK norādījumiem par darbu ienaidnieka aizmugurē mēs pavasarī centāmies pastiprināt partizāņu kustību, radīt komjaunatnes pagrīdes šūniņas Latvijā un nodibināt ar tām regulārus sakarus.

Maijā kopā ar vienībām, ko bija organizējusi partijas CK, mēs nosūtījām uz Latviju 67 komjauniešus [...]. Pieci no šiem komjauniešiem tika nosūtīti par radistiem un 13 bija sagatavoti komjaunatnes darbam pagrīdē.

No maijā nosūtītās partizāņu grupas atgriezās 8 cilvēki; 4 no tiem novembrī atkal devās uz Latviju. Bez tam no Latvijas ieradās Liepājas apriņķa komitejas sekretārs I. Sudmalis, kas nebija paspējis evakuēties un nodzīvojis nelegāli Latvijā gandrīz gadu (viņa rakstveida ziņojums nodots b. Sisojevai¹).

¹ Sisojeva — VLKJS CK daļas vadītāja. Vienlaicīgi tādu pašu atskaiti I. Sudmalis iesniedza LK(b)P CK. Atskaite publicēta krājumā «Reiz cēlās strēlnieks sarkanais», I d., R., 1965, 9.—13. un 245.—250. lpp. *Red.*

No Latvijas atgriezušies biedri informēja mūs, ka maijā aizgājušās partizāņu vienības, dodamās uz Latvijas robežu, izcīnījušas 9 kaujas ar vācu karavīriem. Kādā kaujā pretim partizāņiem devušies 13 vācu tanki, no kuriem partizāņi iznīcinājuši trīs un vienu sabojājuši. Šais cīņās iznīcināti līdz 1000 vācu karavīru un 35 latviešu policisti — vācu soda vienību locekļi. No komjauniešiem neviens nav dezertējis. Sevišķi varonīgi cīnījās komjaunietis Kiris (iznīcinājis tanku, krita cīņā), Samsons, Savickis, Rātnieks, Lopoško, partizāne Austriņa un daudzi citi. Samsons apbalvots ar Sarkanā Karoga ordeni, Sudmali¹ ieteica apbalvošanai.

Uz Latvijas robežas nīknās cīņās partizāņu vienības tika izkliedētas, un Latvijas robežu pārgāja nelielas grupas — vienības pa 4—30 cilvēku grupā. Viena no šīm vienībām ir zaudējusi sakarus.²

Mums ir ziņas tikai par trim vienībām, kas nokļuvušas Latvijā. Viena no tām 19 cilvēku sastāvā darbojās Valmieras apriņķī Rūjienas mežos, bet divas Latgalē — Daugavpils un Rēzeknes apriņķī. Šais 3 vienībās bija 17 komjauniešu. Vienības nolaida no slīdēm 3 transporta vilcienus, iznīcināja 15 automašīnas, 5 motociklus, 7 velosipēdus, sagrāva mobilizācijas punktu, kurā jaunieši tika vervēti darbam Vācijā, tā izpelnīdamās Latgales jauniešu simpātijas, saņēma dzīvus gūstā 4 aizsargus (vietējos fašistus). Ar roku uzrakstīja lapiņas, aicinādami nenodot vāciešiem silto apģērbu un pārtiku. Lapiņas noceļoja 60 km no rokas rokā.

Iedzīvotāji (it sevišķi Latgalē) simpatizē partizāņiem, palīdz ar maizi un pienu, taču baidās iekārtot pie sevis nelegālus cilvēkus, jo vācieši un aizsargi izdara represijas pat uz aizdomu pamata par palīdzības sniegšanu partizāņiem. Latgalē divas sādžas³, kurās, kā tika ziņots, bijuši paslēpušies partizāņi, tika pārvērstas pelnos.

¹ I. Sudmali apbalvošanai izvirzīja Baltkrievijas partizāņu vienība. *Red.*

² Runa, acīm redzot, ir par partizāņiem, kuri darbojās V. Ezerņieka vadībā Ziemeļlatvijā no 1942. gada augusta un kuriem sakarus ar Latvijas partizāņu brigādi izdevās nodibināt tikai 1943. gadā. *Red.*

³ 1942. gada 2. janvārī policisti nodedzināja Audriņu ciemu, iznīcinot 42 zemnieku dzīvojamās mājas kopā ar saimniecības ēkām, nošaujot 235 Audriņu iedzīvotājus.

1942. gada 6. janvārī nošāva 47 Barsuku ciema iedzīvotājus. *Red.*

Vasarā uztvērām regulāras īsas radiopārraides no trim komjauniešu pagrīdnieku grupām. Augustā tās pārtrūka — viņi aplkusa. Pēdējā pārraidē paziņoja, ka viņiem seko spiegi. Viena grupa bija Latgalē pie Daugavpils, otra — netālu no Ventspils un trešā — Rīgā. Par savu darbu viņi ziņoja maz. Tikai to, ka jaunieši ir un ka tie strādā.

Nākošo komjauniešu grupu 27 cilvēku sastāvā mēs nosūtījām novembrī [...].

Latvijas LKJS CK sekretārs
(Ankupe)

P. S. Šodien no Latvijas atgriezās 3 komjaunieši, kas bija aizgājuši maijā. Viņu ziņojumu sniegsu vēlāk.

Ankupe

42. g. 27. XII

LKP CK PVI PA, 201. f.,
1. apr., 3. l., 4. lapa

Iespiests pēc oriģināla.
Tulkots no krievu valodas

Nr. 11

E. Ankupes raksts Zentas Ozolas piemiņai

1943. gada 13. martā

ZENTAS OZOLAS RĒĶINS

Decembrī mūsu gvardes divīzijas cīnītāji teica pēdējo sveicienu savai Zentai — drosmīgam kauju biedram, paš-aizliedzīgai ievainoto glābējai, nekad nepiekūstošai komjaunietei. 19 gadus vecās ar Sarkanās Zvaigznes ordeni apbalvotās meitenes nostaigātais strēlnieku cīņas ceļš, viņas uzpurēšanās biedru labā, dziļā pienākuma apziņa pret komjaunatni ir piemērs katram komjaunietim.

Komjaunieši pulku un speciālvienību sapulcēs un mītiņos zvērēja atriebt Zentu, atvēra Zentas rēķinu. Dubultot, trīskāršot nogalināto vāciešu skaitu, ciešāk saslēdzot savas rindas, cīnīties vēl pašai aizliedzīgāk — tāds ir komjauniešu solījums kritušajai Zentai.

«Zentu nespēj atriebt ar simts nogalinātiem fašistiem,» teica snaipere Meikšāne.

Meikšānei līdzās nostājās snaiperi: Ērenšteine, Kacs, Deičmanis, Skolnieks, rinda komjauniešu un jauniešu. Jaunie gvardi savu solījumu pildīja. Biedra Eidusa vadī-

tās organizācijas komjaunieši — snaiperi — 10 dienās nogalināja 104 vāciešus, pārsniedzot skaitu 80, cik bija solījuši. Biedra J. Kučika komjaunieši — zenitnieki — Zentas rēķinā ierakstīja nogāztu fašistu maitasputnu. 17 gadus vecais Rīgas zēns N vienības ziņnesis komjaunietis Pavlovskis iznīcināja vācu ložmetēja apkalpi, zem ienaidnieka niknas uguns atvelkot vācu ložmetēju uz savu daļu.

Zentas Ozolas rēķins ar katru dienu aug. Tas ir reizē visu labāko kritušo biedru rēķins, kuriem spējam dot skaistāko piemiņu, tikai ejot cīņā ar vēl lielāku niknumu, novedot galā to, ko kritušie nepaspēja. Zentas darbs tiek turpināts visur, kur padomju jaunatne šodien sasprindzina spēkus ienaidnieka sakāvei.

Pievienojot savu lapas pusi divīzijas komjauniešu un jauniešu Zentas Ozolas rēķinam, mēs tajā rakstām daudzus rezerves pulka komjauniešu un jauniešu vārdus, kuri ar teicamām sekmēm apmācībās piepilda savu karstāko vēlēšanos — kļūt par fašistu iznīcināšanas speciālistiem. Šajā lapas pusē ierakstām arī uzrakstītos 124 jauno stahanoviešu un trieciennieku vārdus, kuru priekšgalā iet LĻKJS CK apbalvotie jaunie pirmrindnieki.

Latvijas jaunatne mācās un gūst spēkus no savu izcilo biedru varonīgās cīņas piemēriem. Ejot soli ar padomju tautu spēcīgo jaunatni, triecot ienaidnieku ārā no Padomju zemes, Latvijas jaunatne pievieno jaunas lapas pušes Zentas Ozolas rēķinam.

Ankupe

«Cīņa», 10. nr., 1943. g.
13. martā

Iespiests pēc «Cīņas» teksta

Nr. 12

Latvijas LKJS CK lēmums par Latgales apriņķu komjaunatnes organizāciju izveidošanu

1943. gada 24. martā

IZRAKSTS

no Latvijas LKJS CK biroja sēdes protokola Nr. 15
1943. gada 24. martā

Piedalījās: biroja locekļi — Ankupe, Berkovičs, Āboliņš, Buse, uz-
aicinātie — Latvijas K(b)P CK sekretārs b. Pelše.

4. Par sekretāriem un organizatoriem komjaunatnes pagrīdes darbam Latgales apriņķos.

I. Apstiprināt:

1) par Latvijas LKJS Daugavpils apriņķa komitejas sekretāru b. Prostaku Albertu Jāņa d., dzim. 1922. g. strādnieka ģimenē, latvieti, VĻKJS biedru kopš 1940. g., līdz evakuācijai strādājis par aviācijas rūpnīcas komjaunatnes organizatoru, izglītība — 10 klases;

2) par Latvijas LKJS Abrenes apriņķa komitejas sekretāru b. Pimenovu Pjotru Nikolaja d., dzim. 1914. g. nabadzīga zemnieka ģimenē, krievu, VĻKJS biedru kopš 1940. g., līdz evakuācijai strādājis par apriņķa izpildu komitejas fiziskās kultūras inspektoru, izglītība — 6 klases;

3) par Latvijas LKJS Rēzeknes apriņķa komitejas sekretāru b. Lapiņu¹ Ivanu Semjona d., dzim. 1920. g. vidējā zemnieka ģimenē, latvieti, VĻKJS biedru kopš 1938. g., līdz evakuācijai strādājis par Latvijas LKJS Rēzeknes apriņķa komitejas sekretāru, izglītība — 10 klases;

4) par Latvijas LKJS Rēzeknes apriņķa komitejas otro sekretāru b. Rudzišu Vitoldu Eduarda d., dzim. 1921. g. kalpotāja ģimenē, latvieti, VĻKJS biedru kopš 1940. g., līdz evakuācijai strādājis par Latvijas K(b)P CK saimniecības noliktavas vadītāju, izglītība — 5 klases;

5) par Latvijas LKJS Ludzas apriņķa komitejas sekretāru b. Odiņu Bronislavu Ludviga d., dzim. 1920. g. strādnieka ģimenē, latvieti, VĻKJS biedru kopš 1940. g., līdz evakuācijai strādājis par pagasta kluba vadītāju, izglītība — 6 klases.

II. Apstiprināt par organizatoriem

Daugavpils apriņķi:

1) b. Freimani Vilni Augusta d., dzim. 1924. g. strādnieka ģimenē, latvieti, VĻKJS biedru kopš 1941. g., līdz evakuācijai strādājis par telefonistu, izglītība — 5 klases;

2) Vēveri Vladislavu Luciana d., dzim. 1920. g. nabadzīga zemnieka ģimenē, baltkrievu, VĻKJS biedru kopš 1941. g., līdz evakuācijai strādājis par vecāko pionieru vadītāju, izglītība — 7 klases;

3) Francmani Skaidriti Augusta m., dzim. 1924. g. strādnieka ģimenē, latvieti, VĻKJS biedri kopš 1941. g.,

¹ Lapiņš — Antonijs Bunga. *Red.*

līdz evakuācijai — keramikas fabrikas strādniece, izglītība — 4 klases.

Ludzas apriņķī:

1) Lazarevu Lukjanu Ivana d., dzim. 1920. g. nabadzīga zemnieka ģimenē, krievu, VĻKJS biedru kopš 1941. g., līdz evakuācijai strādājis par vecāko pionieru vadītāju, izglītība — 4 klases;

2) Bidzāni Moniku Eduarda m., dzim. 1920. g. strādnieka ģimenē, latvieti, VĻKJS biedri kopš 1940. g., līdz evakuācijai — apriņķa komjaunatnes organizatore, izglītība — 6 klases.

Abrenes apriņķī:

1) Rumņicu Pāvelu Alekseja d., dzim. 1923. g. nabadzīga zemnieka ģimenē, krievu, VĻKJS biedru kopš 1940. g., līdz evakuācijai — skolnieks, izglītība — 7 klases.

Rēzeknes apriņķī:

1) Muzikantiku Ivanu Mihaila d., partizāņu vienības «Par Padomju Latviju» jaunāko leitnantu, dzim. 1922. g. strādnieka ģimenē, krievu, VĻKJS biedru kopš 1940. g., līdz evakuācijai — skolas komjaunatnes organizators, izglītība — 10 klases;

2) Valģi Ainu Jāņa m., dzim. 1923. g. strādnieka ģimenē, latvieti, VĻKJS biedri kopš 1941. g., izglītība — 10 klases.

III. Lūgt VĻKJS CK apstiprināt šo lēmumu.

5. Par Latvijas ĻKJS Latgales pagrīdes komiteju:

I. Apstiprināt Latvijas ĻKJS Latgales komiteju sekojošā sastāvā: bb. J. S. Lapiņu, A. J. Prostaku, P. N. Pimenovu, par kandidātu — V. E. Rudzišu.

II. Lūgt VĻKJS CK apstiprināt šo lēmumu.

*Izraksts pareizs: Latvijas ĻKJS CK sekretārs
(Ankupe)*

VĻKJS CK Centrālais arhīvs,
Specnodāja, 90. l., 106. lapa

*Iespiests pēc kopijas.
Tulkots no krievu valodas*

*1. atsevišķā latviešu strēlnieku rezerves pulka
komjaunatnes organizācijas izveidošana un darbība¹*

Ne agrāk par 1943. gada martu²

1942. gada 18. februārī, formējoties ALSRP³, formējās arī komjaunatnes organizācija. Pirmie uzdevumi bija komjauniešu uzskaitē un pirmorganizāciju izveidošana apakšvienībās. Pirmais VĻKJS ALSRP biroja sekretārs bija Jāzeps Račko. Liela vērība tika piegriezta komjaunatnes rindu augšanai un politiskajai audzināšanai. Organizācijai veidojoties, pulkā bija 237 komjaunieši. Divu mēnešu laikā komjaunatnē tika uzņemti 59 jaunieši. Komjaunatnes organizācijas mērķis bija sagatavot teicamu papildinājumu kauju nopelniem bagātajai Latviešu strēlnieku divīzijai. Pirmo divu mēnešu laikā uz fronti aizbrauca 200 komjaunieši. Politvadītājam J. Račko uz fronti aizbraucot, komjaunatnes organizāciju vadīja biroja pagaidu sekretārs biedrs Rudzīts.

[1942. gada] 30. aprīlī ALSR pulkā ieradās ar Sarkanās Zvaigznes ordeni apbalvotais politdarbinieks biedrs Vladislavs Pujāts. [1942. gada] 4. maijā viņš tika ievēlēts par VĻKJS ALSRP biroja sekretāru. Šajā laikā visās apakšvienībās nebija vēl komjaunatnes pirmorganizācijas. Politdarbinieks V. Pujāts par savu pirmo uzdevumu izvirzīja radīt komjaunatnes pirmorganizācijas katrā apakšvienībā. Jau pēc mēneša tika aptverts viss pulks. No jauna tika izveidotas 19 pirmorganizācijas. Tika izvērsti politiskais audzināšanas darbs. Daudzi labākie jaunieši iestājās VĻKJS. 1943. gada martā komjaunatnē tika uzņemti 283 jaunieši.

1943. gada martā ALSRP jau bija pavisam 1768 komjaunieši, no kuriem uz 43. gvardes latviešu strēlnieku divīziju aizbrauca 1215 komjaunieši. Daudzi labākie komjaunieši tika uzņemti VK(b)P rindās. Divu mēnešu laikā, 1943. gada februārī un martā, VK(b)P rindās iestājās 22 komjaunieši. Daudzi simti komjauniešu bija beiguši jaunāko komandieru kursus ar ļoti labām sekmēm.

¹ No gvardes staršinas M. Kandātes ziņojuma. *Red.*

² Datēts pēc satura. *Red.*

³ Atsevišķais latviešu strēlnieku rezerves pulks. *Red.*

Komjaunieši savās apakšvienībās palīdz organizēt un vadīt masu politisko audzināšanu, organizējot pārrunu un pašdarbības vakarus, kuros tie strēlnieki, kas jau bijuši divīzijā, kam ir jau kauju pieredze, dalās ar tiem, kas kaujās vēl nav bijuši. Gandrīz katrā apakšvienībā par sienas avīzes un kaujas lapiņas redaktoru ir komjauniešis. Viņi rūpējas, lai kaujas lapiņa un sienas avīze tiktu izlaista laikā. Apstākļi, kādos komjauniešiem nācās strādāt, it sevišķi pirmajā laikā, bija grūti, bet tomēr darbs tika veikts un labi veikts. Sevišķi lielu vērību komjaunatnes organizācija vērsa uz to, lai savlaicīgi izpildītu vadības pavēles, lai teicami izpildītu Augstākā virspavēlnieka pavēles.

Komjaunieši ir neatlaidīgi centušies pilnīgi apgūt ieročus, apgūt kara mākslu, palīdzēt biedriem, kam mācības padodas grūtāk. Darbu ar atpalcējiem komjaunieši izved gan pa atsevišķām grupiņām, gan arī individuāli [...].

LKP CK PVI PA, 301. f.,
1. apr., 198. l., 1. un 2. lapa

Iespiests pēc oriģināla

Nr. 14

*No Latvijas partizāņu brigādes komjaunatnes
organizācijas sekretāra A. Bungas ziņojuma Latvijas
LKS CK par brigādes komjauniešu organizācijas
uzbūvi un dzīvi*

1943. gada 25. aprīli

1. Brigādes komjauniešu organizācijas iekšējā uzbūve un darbs.

Brigādes organizācijā ir 46 biedri. Brigādes organizācija sadalās trīs pirmorganizācijās. 1. vienības pirmorganizācijas sekretārs ir Jānis Siliņš¹, 2. vienības — Ilga Zilberga.² 3. vienības pirmorganizācijas sekretārs ir Anatolijs Krivokaritovs. Brigādes komjaunatnes organizācijas birojs sastādās no pirmorganizāciju sekretāriem, brigādes organizācijas sekretāra un partijas organizācijas pārstāvja. Ir notikušas trīs vienības komjauniešu organizācijas sapulces un pēc brigādes noorganizēšanas³ katrā

¹ Jānis Siliņš — Bruno Lēbergs. *Red.*

² Ilga Zilberga — Velta Apsīte-Stīvere. *Red.*

³ Atsevišķā Latvijas partizāņu vienība no 1943. gada marta — Latvijas partizāņu brigāde. *Red.*

organizācijā viena sapulce. Sapulcēs galvenām kārtām iztīrāta kauju darbība un komjauniešu uzdevumi, [notikusi] jaunu biedru uzņemšana, komsorgu un pirmorganizācijas biroja locekļu vēlēšanas. Pavisam uzņemti 12 jauni biedri. 6 komjaunieši uzņemti par VK(b)P biedru kandidātiem. Vispār vienību komjauniešu pilnsapulci grūti sasaukt, nemaz nerunājot par visas brigādes organizācijas biedru pilnsapulci, to traucē kaujas uzdevumu pildīšana.

Pēdējās kaujās [1943. g.] (marta un aprīļa mēnešos) krita četri mūsu organizācijas labākie komjaunieši un labi kaujinieki: Pēteris Bogomoļņikovs, Nīna Maslovska, Hermanis Čodors un Mihails Paškevičs. H. Čodors, būdams ievainots un baidīdamies krist gūstā, sevi uzspridzināja ar granātu. [...] Visumā pagājušajās kaujās komjaunieši turējās dūšīgi.

Komjauniešu pirmorganizācija uzņēmusies šefību par kaujas lapiņu izdošanu vienībā un brigādē. Izdotas 9 vienības kaujas lapiņas. Tagad katra pirmorganizācija izdod katrā vienībā savu kaujas lapiņu.

Ir daudzi partizāņi jaunieši, kuri nav uzņemti komjaunatnē. Komjaunatnē uzņemam tikai tos, kuri kaujās sevi parādījuši par labiem kaujiniekiem. Komjauniešu un jauniešu politiskā audzināšana notiek gandrīz tikai individuālu pārrunu ceļā. Citādus politiskās audzināšanas veidus apgrūtina vienības pastāvīgie kaujas apstākļi.

Darbs Latvijā.

Politiskā darba vešanai Latvijā apstākļi [ir] labvēlīgi. Grūtāka [ir] robežjoslas pāriešana. Darbu traucē šausmīgais terors Latvijā. Latvijā maz jauniešu. Daļa ir mobilizēti vācu armijā, latviešu leģionā vai [aizvesti] uz Vāciju darbos. [...] Daudzi jaunieši pārnāk pie mums, negribdami smakt vācu jūgā vai lai izbēgtu no mobilizēšanas. Darbu atvieglo pavasara laiks un iedzīvotāju naidis pret hitleriešu režīmu, ļoti gaida Sarkanās Armijas atnākšanu.

Pa «lielā kara» laiku (1943. gada februāra un marta mēnešos, kad partizāņiem uzbruka divi spēcīgi hitleriešu soda ekspedīcijas grupējumi) visi kāvās ar uzbrucējiem un izvest politisko darbu Latvijā gandrīz nebija iespējams, jo bija ļoti grūta robežas un ienaidnieka spēku koncentrācijas rajona pāriešana, sakaru uzturēšana starp mums un Latviju.

Patreiz brigādes izlūkiem ir noorganizēti sakari vairākās vietās Latvijā ar mūsu cilvēkiem. Vislielākie un pla-

šākie sakari ir Smilta apriņķī.¹ Tur strādā arī Pētersons² un vēl trīs komjaunieši ar nolūku noorganizēt uz vietām prefašistiskas diversijas grupas, iesaistot partizānos jaunus cīnītājus [...].

Politiskā darba vešanai Latvijā bija domāts tikai Pētersons. No domātajiem politiskajiem darbiniekiem savā darbā nestrādā neviens. Darbs tiek pilnīgi saskaņots ar brigādes vadību. Komjaunatnes darbinieki nedzīvo Latvijā pastāvīgi, bet aiziet, paveic uzlikto uzdevumu un atgriežas bāzē — brigādē. Patreizējos apstākļos legalizēties Latvijā nav iespējams. Jādzīvo nelegāli, izmantojot legāli dzīvojošos sakarniekus. Politiskajiem darbiniekiem Latvijā automāts jātur šaušanas gatavībā un uzvilktā pistole kabatā. Tā, kā mēs kādreiz domājām, ka, uz Latviju ejot, uzliksim brilles, lai nepazīst, tā pavisam nevar, tāpēc arī brilles mums visiem sen aizmestas, un, ja tā būtu staigājuši pa Latviju, tad jau sen būtu krituši.

Sakari ar Latvijas iedzīvotājiem arvien pieaug, tāpēc domājām, ka varēsim izveidot organizāciju Latvijā, ja vien par daudz netraucēs vācu armijas daļas, tādā gadījumā mums grūtāk klāsies arī ar organizācijas izveidošanu.

Abas vēstules saņēmumu, pirmo 16. martā, otro 15. aprīlī. Mūsu meitas dzīvo brigādē. Zinu³ izmantot starp grupām Latvijā un brigādi nevar un nav nekādas vajadzības. Ilgu⁴ arī nedomāju tādām nolūkam izmantot. Sakarus uzturēt vajag cilvēkiem, kuri ļoti labi pazīst apstākļus, tādi ir no vietējiem, un tos arī izmantosim. Pa dzīvo līniju uzturēt sakarus starp brigādi un Jums ir ļoti grūti, un tur meitenes arī maz der, jo ļoti bieži, ejot pāri frontei vai tuvāk piefrontes joslā, jāizmanto ieroči un jāizmūk cauri visiem garnizoniem. Tur vajadzīgi piedzīvojuši partizāņi. Sakarus var uzturēt pa rāciju.

No mūsu saimes Ilga⁴, Kļava⁵, Lidija⁶, Valija Kondratenko⁷, Zina strādā sanitāru darbus. Pārējās pie saimnieciskiem darbiem minētā brigādē.

¹ Smilts — Alberts Prostaks, Daugavpils apriņķa komjaunatnes nelegālās organizācijas sekretārs. *Red.*

² Pētersons — Jānis Matisāns. *Red.*

³ Zina Celmiņa — Gusta Jakobsons-Rainesa. *Red.*

⁴ Ilga — Velta Stīvere. *Red.*

⁵ Kļava — Rasma Ose-Samsone. *Red.*

⁶ Lidija — Lidija Jaroslavskā-Groma. *Red.*

⁷ Valija Kondratenko — Valija Grigorjeva-Muravskā. *Red.*

Vislabāk kaujās izturējās Zilberga un Siliņš [...]. Profesors¹ arī strādā dūšīgi.

Ātrāk šurp jāsūta ļaudis. Vismaz labākie organizatori (trīs līdz četri) jau tuvākā laikā jādabū šurp. Katru nepieciešams apbruņot ar automātu, pistoli, dunci, kompasu un Latvijas kartēm. Automātam un kartēm jābūt katram. Smilts atbrauca ar pavisam citu rajonu (ne Latvijas) kartēm, kuras mums varbūt nebūs nemaz jāizmanto. Mēs kartes šeit nekur nevaram dabūt, bet ļoti nepieciešamas. Tāpat arī automāts.

Pēc mūsu domām, jaunie biedri pa skolām nav tik daudz jāmaca, vienīgi, lai iepazītos ar ieročiem un mīnām, priekš tā pietiek 3 nedēļas vai mēnesi ilga apmācīšana. Pārējo vislabāk piesavināsies tepat uz vietas, tieši praksē, ja vispār šim darbam cilvēks būs derīgs. Meitenes stingri vien jāapmāca sanitārajam dienestam, un uz šejieni jāsūta tādas, kuras īsti var kauties, citādi nav vērts braukt un ceļa naudu tērēt.

Ziņnesi atpakaļ nesūtīju, tāpēc ka bija domāts braukt vienam cilvēkam no vienības pie Jums. Apstākļi bija tādi, ka nevarēja aizbraukt. Tā palika bez ziņneša. Ja sakarnieki būtu gājuši kājām, tad arī maz ticams, vai būtu pie Jums, drīzāk ne pie mums, ne pie Jums [...]. Mums tikai vairāk ieroču, kartes, labu kaujinieku un organizatoru, un darbs ies.

Patreiz dzīves apstākļi nav tik ērti, un tāpēc atskaite tehniski sliktāk apstrādāta, bet domāju, kas uzrakstīts, to sapratīsiet.

No visiem sveicienu no dzimtenes sūtu visiem pazīstamiem un arī nepazīstamiem, bet kuri taisās ceļā pie mums.

Vienā no Baltkrievijas mežiem 1943. gada 25. aprīlī.

J. Lapiņš²

LKP CK PVI PA, 201. f.,
1. apr., 11. l., 31. un 32. lapa

Iespiests pēc oriģināla

¹ Profesors — Aina Valģe-Zaharova. Red.

² J. Lapiņš — Antonijs Bunga. Red.

Nr. 15

*No LK(b)P CK Operatīvās grupas vadītāja vēstules
LK(b)P CK sekretāram Jānim Kalnbērziņam par
I. Sudmaļa darbību*

1943. gada 27. aprīli

«Kas attiecas uz Andersonu¹ [...], visur viņš izrādās drošsirdīgs un pašaieliedzīgs puisis un visus uzdevumus izpilda apzinīgi. Sevišķi grūtos uzdevumos viņš vienmēr bijis klāt. Viņš vadīja robežsargu kordona ieņemšanu, viņš vadīja Rundānu operāciju un ieguva svarīgus materiālus un daudz trofeju. Viņš ir bijis daudzreiz slēpņos. Pašlaik viņš aizgāja bīstamā diversijas darbā. Ir tāds uzskats — kur Andersons iet, tur fričiem slikti klājas. Zaharova brigāde, kurā Andersons agrāk cīnījās, nebeidz viņu slavēt. Pie Ļisno viņš viens ar ložmetēju sedza visas Frunzes vienības atiešanu pagājušā gada vasarā. Pie mums viņš jau divreiz ievainots.»

*LKP CK PVI PA, 101. f.,
5. apr., 5. l., 11. lapa*

Iespiests pēc oriģināla

Nr. 16

*No Latvijas ĻKJS CK ziņojuma VĻKJS CK
par komjaunatnes organizācijas darbību ienaidnieka
aizmugurē*

1943. gada 16. septembrī

LATVIJAS ĻKJS CK IZZIŅA PAR KOMJAUNATNES DARBU IENAIDNIEKA AIZMUGURĒ

A) Latvijas komjaunatnes pagrīdes organizācijas darbība.

No Latvijas 19 aprīļiem aprīņu komjaunatnes komitejas izveidotas 8 aprīņkos. Organizētas 25 pirmorganizācijas un 13 individuāli biedri. Daļa pirmorganizāciju ir jauktas — partijas-komjaunatnes organizācijas, taču lielākā daļa ir komjaunatnes pirmorganizācijas.

---

¹ Andersons — Imants Sudmalis. *Red.*

Tā kā organizatoru nosūtīšana uz visattālākajiem Latvijas apriņķiem ir saistīta ar lielām grūtībām un cilvēki bieži tiek iznīcināti, tad nosūtāmajiem organizatoriem tiek doti kā komjaunatnes, tā arī partijas uzdevumi, un viņi organizē jauktas pirmorganizācijas un grupas. No 25 minētajām pirmorganizācijām 3 nodarbojas ar diversijas darbu.

Latgales apgabala komjaunatnes komitejai, kas uz vietas vada komjaunatnes pagrīdes darbu Latvijā, ņemot vērā vasaras labvēlīgos apstākļus, izdevās nodibināt sakarus ne vien ar Latgales apriņķiem (4 apriņķi), bet arī ar tālāko apriņķu pirmorganizācijām un grupām. Neatkarīgi no tā CK ir pastāvīgi sakari ar 3 Latvijas vietām, uz kurieni nosūtīti organizatori.

Pagrīdes darba apstākļi pašreiz ir grūti un sarežģīti [...].

Pirms organizatorus nosūta uzdevumā, izlūki, galvenokārt vietējie komjaunieši, izpēta ceļu un sameklē cilvēkus, kas sniegtu organizatoriem pajumti un ēdienu. Ilgāku laiku palikt uz vietas vai legalizēties organizatoriem nav iespējams, pat ja viņiem būtu jebkuri dokumenti.

Š. g. jūlijā Latgalē gāja bojā Latgales apgabala komjaunatnes komitejas sekretārs, mūsu visspējīgākais darbinieks, vecs pagrīdnieks Lapiņš. Daugavpilī augustā arestēja Daugavpils apriņķa sekretāru Smiltu.¹ Smagi ievainotu, viņu ieslodzīja Daugavpils cietumā, kur katru dienu viņu nopratināja un nežēlīgi spīdzināja. Taču ne jau katru notverto komjaunatnes darbinieku arestē un spīdzina. Bija gadījumi, kad ienaidnieks centās savervēt notvertos organizatorus un iesūtīt pie mums. Daudzi komjaunatnes darbinieki uzspridzināja paši sevi ar granātu, lai dzīvi nenokļūtu vāciešu rokās. Bija tikai divi gadījumi, kad vāciešiem izdevās sagūtīt komjauniešus dzīvus, jo granātas nesprāga.

Aģitācijas un propagandas darbā jauniešu vidū okupētajā Latvijā mūsu galvenais cīņas ierocis ir radiopārraides, lapiņas un jauniešu avīze, ko izdod uz vietas (no šī gada vasaras).

Līdz 1943. gada sākumam mūsu aģitācijas un propagandas darbs jauniešu vidū tika veikts tikai no Maskavas.

¹ Smilts — A. Prostaks. *Red.*

Tāpēc galvenā mūsu agitācijas un propagandas forma bija 20 minūšu ilgās radiopārraides, kuras uzsākām 1942. gada janvārī divas reizes nedēļā. 1942. gada decembrī mēs radiopārraižu skaitu palielinājām līdz trim reizēm nedēļā.

No pagājušā gada decembra izdotas 23 lapiņas 15 tūkstošu metienā uz laiku okupētās Latvijas jauniešiem. Lapiņās reagējam uz visiem galvenajiem vācu okupantu pasākumiem, uzstājamies pret jauniešu izsūtīšanu uz Vāciju, pret mobilizāciju hitleriešu armijā, pret «totālo mobilizāciju», ziņojām par Sarkanās Armijas uzbrukumu utt.

Pagājušajā gadā lapiņas galvenokārt nometa no lidmašīnas, tikai daļu no tām izplatīja partizāņi. Sākot ar šī gada pavasari, izveidojot un nostiprinot komjaunatnes organizācijas atsevišķās Latvijas daļās, sākās sistemātisks agitācijas un propagandas darbs Latvijas teritorijā.

Lai vadītu organizatorisko un propagandas darbu Latvijas teritorijā, CK nosūtīja šī gada aprīlī uz turieni CK sekretāru militārajos jautājumos un divus CK instruktorus. Viņiem izdevās nokārtot lapiņu un jaunatnes avīzes «Jaunais Latvietis» izdošanu (iznāk divas reizes mēnesī). Uz vietas jau izdotas sešas lapiņas un divi «Jaunā Latvieša» numuri. Lapiņas un avīze tiek iespiesti ar tipogrāfijas burtiem.

Viņi arī instruē nosūtāmos organizatorus, nodrošina tos ar nepieciešamo materiālu agitācijas un propagandas darbam iedzīvotāju vidū. Noorganizēts pulciņš, kurā studē biedra Staļina grāmatu «Par Padomju Savienības Lielo Tēvijas karu». Apsprieda biedra Mihailova¹ vēstule rajonu komiteju sekretāriem.

Tā kā CK sakari ar Latgales apgabala komiteju ir droši, no CK regulāri tiek nosūtīta politiskā un daiļliteratūra, propagandas materiāli, avīzes, žurnāli, klišejas.

Jaunos partizāņus uzņem ar stingru atlasu pēc rūpīgas pārbaudes. Bija daudz gadījumu, kad ienaidnieks iesūtīja savus spieģus, kuri bija apmācīti Daugavpils un citās speciālās spieģu skolās.

Jaunos partizāņus intensīvi apmāca cīņai, it sevišķi izlūkus un spridzinātājus. Jauno partizāņu apmācīšanā sevišķi izcēlās divreiz apbalvotais komjaunietis vienības komandieris Vilis Samsons.

---

¹ N. Mihailovs — VLKJS CK sekretārs 1938.—1952. g. Red.

Līdz sekretāra un CK instruktoru atbraukšanai politiskais un audzināšanas darbs ar komjauniešiem un jauniešiem brigādē bija atstāts pašplūsmai, bija jūtams literatūras trūkums. Vienību komsorgi atsaucās uz to, ka lielākā daļa komjauniešu un jauniešu nosūtīti uzdevumos, ka kopsapulces var noturēt ļoti reti, ka «naktī jāspridzina dzelzceļi, bet dienā jāplauj rudzi» un laika neatliek mācībām. Ceru, ka nosūtītie sekretāri un instruktori panāks politiskā masu darba pārkārtošanu. Brigādes komjaunatnes pirmorganizācijā izveidota aģitgrupa, kas izstrādājusi politnodarbību programmu, kuras pamatā ir biedra Staļina grāmatas «Par Padomju Savienības Lielo Tēvijas karu» studēšana. Jūtams rezultāts politikajā un audzināšanas darbā ir individuālajām un grupu pārrunām.

Ar vienības komjauniešu iniciatīvu noorganizēta mākslinieciskās pašdarbības grupa.

Līdz šim laikam speciāli ar meitenēm nav strādāts.

Latvijas partizāņu brigādes komjaunatnes organizācija ir devusi ne vienu vien varonīgu cīnītāju. Ziemas cīņu laikā 12 komjaunieši ir apbalvoti ar ordeņiem un medaļu «Tēvijas kara partizānis». Augustā apbalvošanai ieteikto 15 cilvēku vidū ir 9 komjaunieši. Latgales apgabala komjaunatnes komitejas sekretārs Lapiņš bija ne vien piemēra cienīgs komjaunatnes organizators un audzinātājs, bet arī drosmīgs cīnītājs. Viņš apbalvots ar «Tēvijas kara partizānis» I pakāpes medaļu. Vienības komandieris komjaunietis Samsons apbalvots divas reizes — ar Sarkanā Karoga ordeni un «Tēvijas kara partizānis» I pakāpes medaļu utt. Par kaujas operācijām apbalvotas arī divas meitenes.

Vācu terors okupētajā Latvijā kļūst aizvien asiņaināks, melu un tautas mānīšanas metodes arvien izsmalcinātākas [...].

*Latvijas LKJS CK sekretārs
(Ankupe)*

*LKP CK PVI PA, 201. f.,
1. apr., 111. l., 12.—15. lapa*

*Iespiests pēc kopijas.
Tulkots no krievu valodas*

No Latvijas LKJS CK aicinājuma Latvijas komjaunatnei
vēl neatlaidīgāk iet cīņā pret vācu fašistiskajiem
okupantiem

1943. gada 1. novembrī

LATVIEŠU JAUNATNE!

Ļeņina komjaunatnes cīņu ceļu iet arī Latvijas komjaunatne. Mūsu tautas cīņās pret ienaidniekiem tā arvien gājusi pirmajās rindās. Nesaudzējot ienaidnieku, tā nekad nav lūgusi saudzību sev. Latvijas jaunatne varonīgi turējās pret vācu baroniem un cara žandarmiem 1905. gadā un 1917.—1919. gadā. Latvijas jaunatni nespēja salauzt plutokrātiskās valdības gumijas nūju režims. Divdesmit gadus tā sūros pagrīdes apstākļos nesa krūtīs gaišo sapni — brīvu Padomju Latviju. Ne ilgie cietuma gadi, ne politpārvaldes moku kambari, ne smagie katorgas darbi Siguldas kūdras purvos un Kalnciema akmeņlauztuvēs neatturēja Latvijas jaunatni no cīņas par savas tautas laimi un nākotni. Latviešu tauta nekad neaizmirsīs vienpadsmit Valmieras revolucionāros jauniešus, kurus 1919. gadā zvēriski noslepkavoja baltgvaržu bandas. Kā dārgu piemiņu Latvijas jaunatne savā sirdī glabā komjaunatnes aktīvistu Gaiļa, Smiltēna un daudzu citu vārdus, kas atdeva savas jaunās dzīvības par rītdienu. So varoņu sāktā kaujas taku turpina iet Latvijas labākie dēli un meitas Gvardes latviešu divīzijā un partizāņu vienībās. Pašaizliedzīgās sanitāres Kandāti, Ozolu un Mūsīnu, snaiperus Moniku Meikšāni un Zujevu, izlūkus Saldūksni un Šulcu, artilēristu Medni, mīnmetējnieku Sprudzi, ložmetējnieku Lapiņu, automātistu Teži un daudzus citus zina visa Latvijas tauta. Drošsirdīgo partizāņu — komjauniešu Lapiņa¹, Petjka², Ilgas³, Ņinas⁴, Aleksandra⁵ un vēl daudzu citu vārdi neizdzēšami ierakstīti Padomju Latvijas atbrīvošanas vēsturē.

Visiem spēkiem Sarkanajai Armijai palīdz evakuētā

¹ Lapiņš — A. Bunga. *Red.*

² Petjka — P. Bogomoļņikovs. *Red.*

³ Ilga — V. Stīvere. *Red.*

⁴ Ņina — Ņ. Maslovska. *Red.*

⁵ Aleksandrs — A. Groms. *Red.*

jaunatne padomju aizmugurē, izgatavojot arvien vairāk lidmašīnu, tanku, kaujas lādiņu.

Biedri! Mūsu Dzimtenes sirdī Maskavā jūs dzirdat va-
renos uzvaru salūtus Sarkanajai Armijai par jaunu un
jaunu padomju pilsētu atbrīvošanu no vācu okupantiem.
Sarkanā Armija sekmīgi forsēja Dņepru un tagad, neat-
laidīgi virzīdamās uz rietumiem, cīnās sirmās Ukrainas
upes labajā krastā. Trijos uzbrukuma mēnešos tā atbrī-
vojusi pāri par 300 000 kv. km lielu padomju teritoriju
un pēc Neveļas ieņemšanas tuvojas arvien vairāk mūsu
dzimtenes — Latvijas robežām.

Bet priekšā vēl sīvas cīņas. Vēl nežēlīgais ienaidnieks
mīda mūsu Dzimtenes zemi. Vēl gestapo cietumos un kon-
centrācijas nometnēs smok mūsu biedri. Vēl brūnie vilkači
ēd mūsu druvas augļus. Vēl cīņa prasīs daudz spēka, lai
galīgi salauztu ienaidnieka pretošanos un iznīcinātu to.

Priekšā stāvošās cīņas no komjaunatnes prasa vēl vai-
rāk saslēgties ap boļševiku partiju, vēl kvēlākā jaunatnes
dedzībā veikt slavenus darbus frontē un padomju aiz-
mugurē.

*Latvijas ĻKJS
Centrālā Komiteja*

*«Padomju Strēlnieks», 93. nr.,
1943. g. 1. novembrī*

*Iespiests pēc «Padomju
Strēlnieka» teksta*

Nr. 18

*No LK(b)P CK Operatīvās grupas vadītāju radiogrammas
Latvijas partizāņu kustības štābam*

1943. gada 24. decembrī

13. novembrī Rīgā sprādzienu organizēja Andersons¹.
Mīnu ielika Džems Bankovičs — latvietis, viņam palīdzēja
Maldis Skreija — latvietis. Abi komjaunieši no 1941. gada
marta, Rīgas otrās ģimnāzijas organizācija. Viņi dzīvo
legāli — un viņu uzvārdus nedrīkst publicēt. Citu ziņu
pagaidām nav.

*LKP CK PVI PA, 302. f.,
4. apr., 7. l., 617. lapa*

*Iespiests pēc radiogrammas.
Tulkots no krievu valodas*

¹ Andersons — Imants Sudmalis. *Red.*

*Latvijas LKJS CK vēstule komjauniešiem un jauniešiem
sakarā ar Latvijas PSR 4. gadadienu*

1944. gada 12. jūlijā

**LATVIJAS LKJS CK VĒSTULE NO LATVIJAS EVAKUĒTAJIEM
JAUNIEŠIEM SAKARĀ AR PADOMJU LATVIJAS 4. GADADIENU**

Dārgie biedri! 21. jūliju, Padomju Latvijas 4. gada-
dienu, mēs sagaidām tādā laikā, kad Sarkanā Armija ir
uzsākusi enerģisku uzbrukumu un drīz visa Padomju zeme
būs atbrīvota no vācu iebrucējiem.

Šai grandiozajā, nepieredzēti straujajā uzbrukumā Sar-
kanā Armija arvien vairāk tuvojas Padomju Savienības
rietumu robežām. Pienācis sengaiditais brīdis, kad latviešu
tauta atkal apsveiks brīvības nesēju — varonīgo Sarkano
Armiju. Hitleriskie bendes — vācu baroni un varasvīri —
bēg no Latvijas, juzdami tuvojamies atmaksas stundu,
kad vajadzēs atbildēt par izdarītajiem noziegumiem un
zvērībām.

21. jūlijs ir latviešu jaunatnes liksmes diena. Šai dienā
pirms 4 gadiem sākās jauns, laimīgs un gaišs posms lat-
viešu jaunatnes dzīvē. Padomju Latvija — mūsu jaunat-
nes senso ilgu piepildījums, par ko jaunatne cīnījās
dziļā pagrīdē. Tagad jaunatne ir iesākusi jaunu dzīvi,
kas pavērusi tai plašas perspektīvas. Vēl nekad neviena
vara, neviens vēstures laikmets nav devis latviešu jaunat-
nei to, ko tā ieguvusi vienā padomju varas gadā. Padomju
vara pavēra Latvijas rūpniecībai milzīgas attīstības iespē-
jas: tuvākajos 4—5 gados Latvijai bija jāklūst par augsti
attīstītu rūpniecības valsti. Darbs, kas senāk bija jūgs,
pārvērtās par goda, slavas un varonības lietu. Pilnīgi tika
likvidēts bezdarba rēgs, un strādnieku jaunatnes darba
entuziasms spilgti izpaudās jauno stahanoviešu un trie-
ciennieku sasniegumos. 1940. gadā vienā Rīgas rajonā
vien bija 7338 trieciennieki un 254 stahanovieši, no kuriem
puse bija jaunieši.

Padomju vara apmierināja lauku jauniešu tieksmi pēc
zemes. Bijušais bezzemnieks 1941. gadā pirmo reizi ap-
sēja savus personīgos laukus ar pirmo 500 traktoru pa-
līdzību.

Jaunieši ieguva visas politiskās tiesības, viņi varēja piedalīties valsts pārvaldē, vēlē un tikt ievēlēti.

Plaši pavērās skolu un augstāko mācības iestāžu durvis.

1940./41. mācību gadā skolēnu skaits pamatskolās, nepilnajās un pilnajās vidusskolās palielinājās par 12,22 procentiem, arodskolās un tehnikumos — par 23,59 procentiem, augstskolās — par 16,42 procentiem.

Tautas izglītības budžets sastādīja 27 procentus no valsts budžeta. Lai palīdzētu darba jaunatnei iegūt augstāko izglītību, tika noorganizēti sešu mēnešu sagatavošanas kursi. Padomju Latvijas jauniešus gaidīja gaiša un saulaina nākotne.

Vācu fašistu noziedzīgais uzbrukums Padomju zemei pārtrauca latviešu jaunatnes radošo darbu. Vācieši Latvijā ieviesa viduslaiku kārtību, atņemdami latviešu jaunatnei visas cilvēka tiesības. Latviešu jauniešus vācu iebrucēji uzskatīja par darba lopiem, vergiem un izmantoja tos savu noziedzīgo mērķu realizēšanai. Darba zemniekiem vācieši atņēma zemi, ko viņiem bija iedevusi padomju vara. Tagad vācieši, juzdami, ka viņu dienas ir skaitītas, grib sagraut latviešu gadsimtos celtās pilsētas, aplaupa zemniekus, bet fabriku un rūpnīcu iekārtu aizved uz Vāciju. Fašisti, piedraudēdami ar nošaušanu, patvarīgi aizved latviešu jauniešus katorgā uz Vāciju un mobilizē Hitlera laupītāju armijā. Vācieši mīda kājām latviešu tautas kultūru [...]. Paši hitlerieši atzīst, ka okupācijas laikā Latvijas skolnieku skaits samazinājies par 3 tūkstošiem. Vācieši atņēma latviešu tautai tās nacionālo neatkarību, par ko tauta bija cīnījusies gadsimtiem ilgi un ko tā pilnībā bija ieguvusi tikai padomju varas laikā. Vācieši likvidēja pat Latvijas vārdu, pārvērdami to par «Ostlandes» provinci. Vācieši piekopj asiņainu teroru, lai izrēķinātos ar latviešu jaunatni: simtiem jauniešu un meiteņu ir nomocīti cietumos un koncentrācijas nometnēs. Biķernieku mežs, Ančupānu kalns un daudzas citas vietas Latvijā, kur hitlerieši nomocījuši tūkstošiem latviešu jaunekļu un meiteņu, sauc latviešu jaunatni svētā cīņā, prasa atriebt sevi.

Un latviešu jaunatne cīnās. Latviešu strēlnieku gvardes divīzijā cīnās mūsu evakuētā jaunatne, daļa no tās pirmo cīņas rūdījumu guva jau, atkāpjoties no dzimtās zemes, Igaunijā, pie Kingisepas, Ļeņingradas frontē. Latviešu gvardi ieraksta slavenas lappuses padomju tautas cīņas

vēsturē pret vācu iebrucējiem. Latviešu tauta nekad neaizmirsīs savus varoņus, kas ar ieročiem rokās izcīna ceļu uz dzimteni un nes brīvību saviem brāļiem un māsām, kas smok vācu verdzībā.

Latvija deg partizāņu cīņas ugunīs. Tikai viena partizāņu daļa biedra L. vadībā 1943. gada otrajā pusē iznīcinājusi vairāk nekā 1000 hitleriešu, nolaidusi no sliedēm 75 vācu kara ešelonus, kuros gāja bojā vairāk nekā 5000 vāciešu. Tā latviešu tautas atriebēji — partizāņi — atbild vācu bendēm uz viņu zvērībām.

Evakuētā jaunatne, kas strādā padomju aizmugurē — laukos un pilsētās, var lepoties ar to, ka arī viņa aktīvi piedalās šai lielajā vēsturiskajā cīņā. Mūsu jaunekļi un meitenes ir darbā norūdījušies un ieguvuši lielu pieredzi. Jaunie latvieši daudzās fabrikās un rūpnīcās izpelnījušies visu cilvēku cieņu, kļuvuši par triecienniekiem, stahaniešiem un darba teicamniekiem. Daudzām latviešu jauniešu brigādēm piešķirts nosaukums «frontes brigāde», kas nozīmē to pašu ko gvardes nosaukums frontē. Jaunieši ieguvuši kvalifikāciju un jaunas zināšanas. Padomju Latvijai liels ieguvums ir 400 jaunie traktoristi, kas labi apguvuši savu profesiju.

Jaunā traktoriste Tālberga strādā Uzbekijā. Viņas brigāde par labu darbu ieguvusi Sarkanā karogu un goda pilno stahaniešu brigādes nosaukumu. Bez tam Tālberga saņēma 1000 rbļ. prēmiju. Arī mūsu jaunieši, kas strādā Taškentas rūpnīcā «Rezervnīje častji selhozmašin», ieguvuši nosaukumu «frontes brigāde».

Biedrs Slosbergs pirmajā laikā pēc evakuācijas bija vienkāršs strādnieks vienā no Uzbekijas celtnēm. Vēlāk viņš izvirzījās par grupas vadītāju un Celtniecības tautas komisariāts viņam piešķīra teicamnieka nozīmi. Sākumā viņš bija ierindas komjaunietis, bet drīz viņu ievēlēja par komjaunatnes organizācijas sekretāru. Mūsu evakuētā skolu jaunatne turpina izglītību skolās un institūtos un mācībās gūst labus panākumus. Timirjazeva Akadēmijas teicamnieku vidū ir biedri no Latvijas — Stroganovs un Pogodins.

Aug arī latviešu rūpniecības jaunie kadri. Padomju Savienības arodskolās mācās simtiem latviešu jauniešu. Taškentas arodskolas virpotāju grupa izpelnījās «frontes brigādes» nosaukumu un tagad strādā vienā no kara rūpnīcām, izpildot speciālus pasūtījumus. Kazaņas arodskolas

audzēknis Maigonis Ozols jau tagad strādā par meistara palīgu un vada strādnieku grupu, kas apstrādā šāviņu detaļas.

No Latvijas evakuētie jaunieši zina, ka viņu dzimtenes atbrīvošanai fronteī vajadzīgi ieroči, šāviņi, municija. Jaunieši zina, ka mūsu darbs, mūsu palīdzība uzbrūkošajai Sarkanajai Armijai tuvinās Latvijas atbrīvošanu, mūsu tēvu un māšu atbrīvošanu no vācu jūga.

Dārgie biedri! Tuvojas laiks, kad visa Padomju zeme būs pilnīgi atbrīvota, kad mūsu evakuētie jaunieši atgriezīsies Padomju Latvijā. Nav tālu vairs kara beigas, taču priekšā vēl daudz smagu cīņu, kas prasa no mums maksimālu spēku un enerģijas piepūli.

Biedrs Staļins savā Pirmā Maija pavēlē saka: «Vācu karaspēks tagad atgādina ievainotu zvēru, kas spiests vilkties uz savu midzeni aiz Vācijas robežām, lai sadziedētu brūces. Taču ievainots zvērs, kas paslēpies savā midzenī, ir un paliek bīstams.»

Tāpēc vēl vairāk palīdziet uzbrūkošajai Sarkanajai Armijai, katru dienu paaugstiniet sava darba ražīgumu, ieslēdzieties sociālistiskajā sacensībā, šodien strādājiet vairāk un labāk nekā vakar, rīt — vairāk un labāk nekā šodien. Mācieties darbā nepagurt un neapstājieties grūtību priekšā. Darbā un sacensībā centieties aizraut sev līdz savus biedrus, esiet atbildīgi ne vien par savu darbu, bet arī par visa kolektīva darbu — tas ir katra jaunieša un jaunieta pienākums.

Tuvojas ražas novākšanas laiks. Katram evakuētajam jaunajam latvietim aktīvi jācīnās par labu un savlaicīgu ražas novākšanu. Vienmēr jāatceras, ka katrs grauds ir trieciens ienaidniekam, solis tuvāk uzvarai. Esiet pirmajās rindās!

Vēl aktīvāk nekā līdz šim jāpiedalās jaunatnes kulturāli sabiedriskajā darbā. Jāseko notikumiem sabiedrības un kultūras dzīvē, jāpalīdz cīnīties ar trūkumiem un izlabot kļūdas. Jūs nedrīkstat būt tikai pasīvi novērotāji. Nostipriniet savu politisko apziņu, lasiet grāmatas un avīzes. Lai papildinātu savas zināšanas, izmantojiet vietējās lasītavas un bibliotēkas, apmeklējiet lekcijas, no vietējiem biedriem mācieties, kā praktiski strādāt. No tā, kā jūs būsiet sagatavoti, ir atkarīgi jūsu nākošā darba panākumi Latvijā, Latvijas atjaunošanā. Godam izpildīsim to dižo zvērestu, ko padomju jaunieši deva savā vēstulē VĻKJS

25. gadadienā: «Mūsu sirdis nepazīs miera, kamēr kaut viens vienīgs vācietis mīdīs mūsu zemi, mūsu rokas nepazīs atpūtas, kamēr turpinās šī lielā cīņa, mēs nepazīsim noguruma, kamēr Dzimtenes intereses prasīs no mums nemitīgu darbu. Neviens ceļš mums neliksies nepārvarams.»

Visu fronteī, visu uzvarai!

*Latvijas Ļeņina Komunistiskās Jaunatnes
Savienības Centrālā Komiteja*

Maskavā

1944. gada jūlijā

LKP CK PVI PA, 201. f.,
1. apr., 7. l., 96.—99. lapa

*Iespiests pēc oriģināla.
Tulkots no krievu valodas*

Nr. 20

*No Latvijas ĻKJS CK sekretāra ziņojuma Latvijas
K(b)P CK V plēnumā*

1944. gada 25. augustā

[...] Tagad, atjaunojot komjaunatnes organizācijas, visur tiek organizēts darbs jaunatnes vidū. Jau vairākumā ir nokomplektēti pagastu komsorgi. Atbrīvoto apriņķu pagastos ir jau 123 komsorgi. Taču ar to vēl nepietiek. Viņus galvenokārt komplektē no vecajiem komjauniešiem. Tāpat arī mums ir 87 vecie komjaunieši no partizāņiem un aktīva, kurus uzņēma 1940.—1941. g. un kuri palikuši šeit kaut kādu iemeslu dēļ. Viņus pārbaudām un no jauna uzņemam komjaunatnē. Sākam jau uzņemt jaunus biedrus un organizēt komjaunatnes organizācijas. Pagaidām pagastos organizējas jauniešu un aktīvistu grupas, kuras vada komsorgi-komjaunieši vai bijušie aktīvisti, kas pagridē palīdzējuši partizāņiem, un viņus tuvākajā laikā varēs uzņemt komjaunatnē.

Jaunie komjaunieši apriņķos uzsāka aktīvi atjaunot padomju varu un sagrauto saimniecību.

Šīs aktīvistu grupas palīdzēja pagastu izpildu komitejām inventarizēt to saimniecību mantas, kas palikušas bez īpašniekiem, palīdzēja apsargāt svarīgus objektus, novākt ražu, remontēt dzelzceļus un šosejas un tiltus, organizēt sarkankarogotos vezumus, it sevišķi Daugavpils apriņķī. Viņi organizē [sarkanos] stūrīšus un sagatavo skolas nākošajam mācību gadam.

Tūlīt pēc Daugavpils apriņķa atbrīvošanas Naujienas pagasta jaunieši sāka labot dzelzceļu. 50 cilvēku liela grupa īsā laikā izlaboja un attīrīja ceļu starp Naujienas un Kraujas stacijām. Aglonas, Kapiņu un Kalupes pagastu jaunieši sāka remontēt tiltus. Šai nolūkā viņi organizēja speciālas jauniešu brigādes. Indras, Preiļu, Aglonas un Skaistas pagastu jaunieši organizēja jauniešu brigādes, lai novāktu ražu no to saimniecību laukiem, kas palikušas bez saimniekiem, kā arī lai palīdzētu sarkanarmiešu ģimeņu saimniecībām. Abrenes apriņķī izveidotas 20 tādas brigādes, kurās ir 228 locekļi.

Pašos pagastos noorganizētas jauniešu vienības, kas apsargā visus svarīgākos objektus un palīdz padomju varai nodibināt pagastā kārtību un to uzturēt. Aglonas pagasta jaunieši sākuši vākt mācību grāmatas Somersetas 6-gadīgajai skolai. Aizkalnes un Preiļu pagastu jaunieši sameklēja stiklu un iestikloja sadauzītos skolas logus.

Komjaunatne un visi jaunieši aktīvi piedalīsies lielo priekšā stāvošo agrāro pārkārtojumu realizācijā, jo jaunieši — kalpi asāk par citiem izjūt nabago dzīvi, kam nav nekādu perspektīvu.

Jaunieši aktīvi piedalās aģitācijas un masu darbā, viņi ir šī darba iniciatori.

Notikušas masu sapulces visos atbrīvotajos pagastos. Abrenes apriņķī notikušas 34 jauniešu masu sapulces, kur komjaunatnes Abrenes apriņķa komitejas darbinieki nolasīja 52 referātus. Dalībnieku skaits — 3080 jaunieši. Ludzas apriņķī — 18 sapulces ar 1000 dalībniekiem. Ludzā — 2 masu sapulces, kurās piedalījās 600 cilvēku.

Jaunieši ņem visaktīvāko dalību grupu un individuālajā aģitācijā. Viņi apstaigā mājas un stāsta par Sarkanā Armiju, par stāvokli frontēs, par vācu zvēribām un izskaidro uzdevumus, kādus Padomju valdība uzliek zemniekiem.

Jaunieceltajiem komsorgiem vēl daudz jāmacās. Tāpēc Latvijas ĻKJS CK nolēma sarīkot komsorgiem seminārus. Semināri jau notikuši Abrenes un Rēzeknes apriņķos. Rīt šāds seminārs notiks Ludzā.

Abrenes un Rēzeknes apriņķu partijas komiteju sekretāri uzstājās šajos semināros, tā celdami semināra autoritāti. Vienā no pagastiem organizēti 8 sarkanie stūrīši — tas ir tikai jauniešu darbs. Sarkanajos stūrīšos atrodamas Padomju Informācijas biroja ziņas, avīzes un grāmatas, ja vien tās vispār var dabūt.

Bet līdzās sasniegumiem ir daudz trūkumu: vēl ne visos pagastos ir komsorgi, vēl ne visos pagastos ir aktīvistu grupas. Vēl jānorāda, ka mums ir ļoti maz literatūras latviešu valodā.

VLKJS izlaida uzsaukumu, kas izplatīts visos pagastos. Jaunatnes avīze ir vēl tikai projektā, pagaidām nav nepieciešamās materiālās bāzes.

Tāpat ir nepietiekami strādāts, lai gatavotos mācību gadam, šis darbs tikai nupat sāk izvērsties [...].

Komjaunatnes organizācijas palīdzēs arī partijas organizācijām gūt ietekmi masās. Tādēļ aprīnķa partijas komitejām un partijas pirmorganizācijām kā tiešajām komjaunatnes vadītājām jāpievērš vislielākā uzmanība komjaunatnes izglītībai un audzināšanai un jānodrošina pilnīga un dziļa jaunatnes politiskā audzināšana. [...].

Tikai visām partijas organizācijām pievēršot vajadzīgo uzmanību jauno komjaunatnes kadru un visu jauniešu vadībai un audzināšanai, komjaunieši partijas vadībā, kā partijas tuvākais palīgs un rezerve, pieliks visu savu jauno enerģiju un iniciatīvu un ar tādu pašu entuziasmu un varonību, kādu parādīja cīņās ar vācu iebrucējiem, ies cīņas avangardā par sagrautās saimniecības ātru atjaunošanu un par partijas un valdības lēmumu īstenošanu dzīvē, par agrārās reformas realizēšanu un rūpniecības atjaunošanu, lai īsā laikā sadziedētu vācu bandītu cirstās brūces mūsu dzimtenei un no jauna mūsu Padomju Latviju izveidotu par bagātu un laimīgu zemi.

LKP CK PVI PA, 101. f.,
3. apr., 5. l., 19.—83. lapa

Iespiests pēc stenogrammas

Nr. 21

No Latvijas LKJS Rīgas pilsētas komitejas atskaites Latvijas LKJS CK

1944. gada decembrī

Komjauniešu kopskaits pilsētā ir 743, no kuriem rajonu komiteju uzskaitē ir 704 komjaunieši.

Komjaunatnē no jauna uzņemts 321 cilvēks [...].

No 321 cilvēka, kas no jauna uzņemts komjaunatnē, 93 ir kalpotāji, 79 — strādnieki, 149 — skolēni.

Rīgas pilsētā noorganizētas 65 komjaunatnes pirmorganizācijas: 36 iestādēs, 18 skolās, 11 uzņēmumos [...].

Pilsētā notikusi 91 komjauniešu un jauniešu sapulce. Tajās piedalījušies 2890 jaunieši. Apspriesti temati: «Jauniešu uzdevumi Tēvijas kara laikā», «Padomju jaunatne Tēvijas kara laikā», «Biedra Staļina pavēle par Oktobra revolūcijas 27. gadadienu».

Notikušas 106 pārrunas, kurās piedalījušies 1140 jaunieši. Pārrunu temati: «Sociālistiskās sacensības nozīme», «Komjaunatnes loma aizmugurē un frontē Tēvijas kara dienās».

Noorganizēti 7 pulciņi, kuros studē biedra Staļina grāmatu «Par Lielo Tēvijas karu». Tajos piedalās 125 jaunieši otrā sekretāra vadībā. Vienpadsmit pulciņos studē VLKJS Programmu un Statūtus. Piedalās 180 jauniešu.

Notikuši 22 jauniešu vakari ar programmu — referātiem par tematiem: «Oktobra revolūcijas 27. gadadiena», «Par Lielo Tēvijas karu», «Kirova piemiņai», «Artilērijas diena». Piedalījušies 6450 jauniešu.

Ierīkots 41 sarkanais stūritis, pilsētā ir 19 klubi.

Izdotas 22 sienas avīzes. Organizēti 6 pašdarbības pulciņi, kuros piedalās 96 jaunieši. Proletāriešu rajonā noorganizēts krievu valodas pulciņš. Piedalās 25 cilvēki. Tika rīkots viens vakars visiem Rīgas jauniešiem. Pilsētas komitejā organizēts propagandistu pulciņš. Piedalās 30 cilvēku.

Rīgā ir 3 augstākās mācību iestādes: universitāte, konservatorija, mākslas akadēmija.

Pilsētā ir 13 vidusskolas, mācības notiek 12 vidusskolās, Maskavas rajona 100. vakara vidusskolā mācības nenotiek apgaismojuma trūkuma dēļ.

Pilsētā ir pavisam 74 pamatskolas. Visās notiek mācības.

Skolās organizētas 18 pirmorganizācijas. Ievēlēti 9 komsorgi. Komjauniešu kopskaits skolās — 215.

Pionieru organizācijas 37, 37 pionieru vadītāji. Skolās pionieru kopskaits — 1533.

Maskavas rajonā organizētas 6 jauniešu brigādes. Judina brigāde «Sarkanajā kvadrātā» normas pārsniedz par 250 procentiem. Kirova rajonā organizētas 3 jauniešu brigādes. Stīnkures brigāde VEF normas pārsniedz par 200 procentiem.

Proletāriešu rajonā organizētas 6 jauniešu brigādes.

Eveļa un Rozenberga brigādes «Vairogā» normas pārsniedz par 200 procentiem.

Sarkanarmijas rajonā organizētas divas jauniešu brigādes.

Staļina rajonā organizētas 6 jauniešu brigādes: divas «Provodņikā», trīs «Milgrāvī» un viena «Pirmajā Maijā». Valerija Apaiko jauniešu brigāde «Provodņikā» normas pārsniedz par 130—150 procentiem.

Pilsētā noorganizētas 23 jauniešu brigādes.

*Latvijas LKJS Rīgas pilsētas
komitejas sekretārs
(E. Ratnieks)*

*LKP CK PVI PA, 201. f.,
1. apr., 119. l., 1. un 2. lapa*

Iespiests pēc oriģināla

Nr. 22

*No Latvijas LKJS CK ziņojuma LK(b)P CK VII plēnumam
par LKJS organizatorisko un ideoloģisko darbu*

1945. gada 15. februārī

[...] Patlaban Latvijā pavisam ir jau 457 komjaunatnes pirmorganizācijas, pagājušā gada novembrī bija 154 [...].

Rīgas uzņēmumos ir 41 pirmorganizācija, bet pagājušā gada novembrī bija tikai 10.

Darbs labāk veicas apriņķu uzņēmumos. Labākās komjaunatnes organizācijas ir Krustpils un Jelgavas cukurfabrikās, dzelzceļu mezglos, kokzāģētavās. Bet Rīgā darbs sokas sliktāk. Pagastā centrālā figūra — komjaunatnes organizators. No komjaunatnes organizatora pagastā atkarīgs komjaunatnes organizācijas darbs, bet komjaunatnes organizatori visi ir jauni darbinieki bez pieredzes. Lai audzinātu mūsu jaunos kadrus, mēs organizējam komjaunatnes organizatoru un vecāko pionieru vadītāju seminārus, kuri regulāri notiek visos apriņķos. Nodarbības apmeklē labi. Nesen Rīgā notika apriņķu komjaunatnes darbinieku seminārs — visu komjaunatnes rajonu un apriņķu komiteju pirmajiem sekretāriem, instruktoriem skolu darbā, aģitācijas un propagandas, kā arī fiziskās kultūras darbā un uzskaites vadītājiem. [...]

Nesen pie mums notika republikas komjaunatnes aktīva sanāksme, kura ilga vairāk nekā divas dienas. Šajā sanāksmē mūsu aktīvs daudz guva turpmākajam darbam.

Pagastos, uzņēmumos, kur ir komjaunieši, ir arī politpulciņi. Mācībām veltām lielu uzmanību un iesaistām komjauniešus mācībās, lai viņi varētu labāk strādāt.

Pagājušajā gadā uz 1. novembri mūsu republikā bija 1641 komjaunietis, šogad uz 1. februāri mums ir 5022 komjaunieši.

Tas, protams, vēl ir ārkārtīgi maz. Uzņemt komjaunatnē iespējams ievērojami vairāk. [...]

Labākās un lielākās komjaunatnes organizācijas ir Abrenes, Jēkabpils, Daugavpils, Jelgavas un Ilūkstes apriņķos. Daugavpils apriņķa Preiļu pagastā ir 76 cilvēku liela komjaunatnes organizācija. Tā ir pati lielākā lauku komjaunatnes organizācija.

Uzņemot komjaunatnē, ir dažas grūtības ar rekomendācijām. Pēc Statūtiem rekomendācijas var dot komjaunieši, kuru stāžs ir viens gads. Bet pie mums vēl ir spēkā 1940. gada privilēģijas, pēc kurām atļauts dot rekomendāciju komjaunietim ar 6 mēnešu stāžu. Apriņķī ir 3—4 komjaunieši ar tādu stāžu. [...]

Tajās vietās, kur partijas organizācijas veltī komjaunatnes organizācijām pienācīgu uzmanību, kur komjaunatnes organizācijas tiek īsti vadītas, komjaunatne strādā labāk, partijas organizācija jūt īstu komjaunatnes palīdzību.

Nesim Abrenes, Ilūkstes, Rēzeknes, Jelgavas apriņķus, kur ir pašas labākās komjaunatnes organizācijas. Tur partijas organizācijas tiešām strādā ar komjaunatni, vada, palīdz tai. Un šodien šeit vesela virkne partijas apriņķu komiteju sekretāru paziņo, ka komjaunatnes organizācijas viņiem palīdz. Patiešām, paskatieties, piemēram, Abrenes apriņķī, kur LK(b)P apriņķa komitejas sekretārs palīdz komjaunatnes organizācijai, ik dienas seko, ar ko nodarbojas komjaunatnes organizācija, visu partijas darbu veic ciešā kontaktā ar komjaunatnes organizācijām. Pagastu komjaunatnes organizācijas tiek iesaistītas šajā darbā, un tas nozīmē, ka komjaunatne caur organizācijām pagastos, kur nav partijas organizāciju, īsteno dzīvē visus partijas lēmumus un izplata partijas ietekmi.

Un, protams, tiek veikts labs darbs. Tāpēc nav nejaušība, ka šie apriņķi vislabāk izpilda valdības un partijas lēmumus par zemes reformu, par maizes sagādi. Tieši tur partijas organizācija labāk vada komjaunatnes organi-

zāciju, tur caur komjaunatnes organizāciju partijas ietekme pāriet uz jaunatni, kā arī uz pārējiem iedzīvotājiem.

Komjaunatnes organizācija ir veikusi zināmu darbu arī politiskajā masu darbā. Tautas nami, sarkanie stūrīši — tās ir vietas, kur notiek pagastu politiskais masu darbs un kur galvenokārt ar to nodarbojas jaunatne komjaunatnes vadībā. Visu pašdarbību — dramatiskos pulciņus, korus, orķestrus vai sporta pasākumus — vada komjaunatnes organizācija, un tur, kur komjaunatnes organizācija labi šo darbu organizē, tautas nami, sarkanie stūrīši kļuvuši par īstiem visa kultūras un masu darba, kā arī politiskā darba centriem. Kā labākais jāatzīmē Rēzeknes apriņķis. Piemēram, Rēzeknes apriņķī šī gada janvāra mēnesī notikuši 24 māksliniecišķās pašdarbības vakari, kur piedalījās 3190 cilvēku. Nodibināti 60 dramatiskie pulciņi, katrā pagastā 2—3 un vairāk, kopā ar 625 dalībniekiem. Nodibināts 61 koris ar 572 dalībniekiem. Organizēti 175 sarkanie stūrīši, tas nozīmē, ka katrā pagastā ir 8—9—10 sarkanie stūrīši. Radīts jaunatnes aktīvs ar vairāk nekā 800 cilvēkiem. 137 desmitsētu pilnvarotie regulāri katrā «desmita»¹ māju iedzīvotājiem lasa avīzes. Mēnesī notikušas 23 jaunatnes sanāksmes par dažādām tēmām, kurās piedalījušies apmēram 2000 cilvēku.

LKP CK PVI PA, 101. f., Iespiests pēc stenogrammas
7. apr., 3. l., 96.—100. lapa

Nr. 23

No Latvijas LKJS CK atskaites referāta Latvijas LKJS
V kongresam par komjauniešu ieguldījumu tautas
saimniecības atjaunošanā

1946. gada 13. maijā

Ar pirmajām Padomju Latvijas atbrīvošanas dienām no vācu fašistiskajiem iebrucējiem Latvijas komjaunatne partijas organizāciju vadībā bija jaunatnes darba pacēluma priekšgalā, virzīja tās spēkus uz rūpniecības, transporta un lauksaimniecības atjaunošanas izšķirošajiem iecirkņiem.

1944. gada rudenī komjaunatnes organizācijas uzņēmās šefību par Krustpils cukurfabrikas atjaunošanu, kam republikā bija liela nozīme.

¹ Katrā pagasta saimniecības sadalīja t. s. «desmitos», kurus pārzināja desmitsētu pilnvarotie. Red.

Pēc Latvijas ĻKJS CK aicinājuma 300 komjauniešu ieradās pēc ceļazīmēm, lai piedalītos Ķeguma hidroelektrostacijas atjaunošanā.

— Komjaunatnes Centrālā Komiteja virzīja komjaunatnes organizāciju organizatorisko un propagandas un aģitācijas darbu uz plašu jaunatnes sociālistiskās sacensības attīstību rūpniecībā, transportā un lauksaimniecībā. Pēc komjaunatnes organizāciju iniciatīvas republikas rūpniecības, transporta un lauksaimniecības svarīgākajos iecirkņos nodibināja jauniešu brigādes, kuras deva lielu ieguldījumu tautas saimniecības atjaunošanā un attīstībā. Var minēt veselu rindu piemēru par mūsu komjauniešu-jauniešu brigāžu — sociālistiskās sacensības iniciatoru un ražošanas novatoru pašizliedzīgo darbu: Koškina un Valča montāžas brigādes Ķegumā, kuras gandrīz tikai ar roku darbu vien no aizsprosta dibena izcēla 3000 tonnu metāla — uzspridzinātā tilta paliekas, bet turbīnas montāžas uzdevumu izpildīja par 300 procentiem, pielietojot jaunas darba metodes; Kalēja vadītā elektromontieru brigāde Rīgas ostā, kura veica lielu darbu, lai atjaunotu ostas elektrosaimniecību, iekonomēja lielu daudzumu deficīta materiālu; Beisona vadītā katlu remontbrigāde Kuģu remonta rūpniecībā, kura ātri un kvalitatīvi remontē kuģus; komjauniešu-jauniešu maiņas un brigādes uz dzelzceļiem Rīgā, Daugavpilī, Rēzeknē, Liepājā, Jelgavā, kuras nodrošina sastāvu formēšanas, lokomotīvu apkāpes un ceļu kopšanas nepārtrauktu darbu.

Jauniešu brigāžu panākumi katru dienu pieaug.

Plašākas kļūst komjauniešu un jauno strādnieku stahanoviešu, ražošanas novatoru, racionalizatoru un izgudrotāju rindas. VEF jauno stahanoviešu tūkstošnieku Baumaņa, Faļkovas, Kuzminas, mūsu Stepanovu vārdi kļuviši pazīstami visā republikā.

Ražas novākšanas laikā laukos strādāja simtiem jauniešu ražas novācēju un kūlēju brigāžu, kuras savā brīvajā laikā daudz palīdzēja jaunsaimniekiem ražas novākšanā. Komjaunatnes organizācijas organizēja simtiem sarkankarogoto vezumu, pirms termiņa nodeva valstij lauksaimniecības produktus.

*Kongresa stenogramma,
LKP CK PVI PA, 201. f.,
1. apr., 245. l., 17. un 18. lapa*

Iespiests pēc stenogrammas

V nodaļa

LATVIJAS KOMJAUNATNE SOCIĀLISMA UZCELŠANAS PERIODĀ LATVIJAS PSR

(1945.—1958. g.)

Latvian Communist Party (LKP) and the Latvian People's Front (LPP) in the period of the Latvian SSR.

Latvian Communist Party (LKP) and the Latvian People's Front (LPP) in the period of the Latvian SSR.

LATVIJAS KOMJUNISTINĀS PARTIJAS SOCIĀLĀZM

UZCEĻŠANAS PERIODĀ LATVIJAS PSR

(1945-1989) g.

Latvian Communist Party (LKP) and the Latvian People's Front (LPP) in the period of the Latvian SSR.

Latvian Communist Party (LKP) and the Latvian People's Front (LPP) in the period of the Latvian SSR.

Latvian Communist Party (LKP) and the Latvian People's Front (LPP) in the period of the Latvian SSR.

Latvian Communist Party (LKP) and the Latvian People's Front (LPP) in the period of the Latvian SSR.

LATVIJAS KOMJAUNATNE SOCIĀLISMA UZCEĻŠANAS PERIODĀ LATVIJAS PSR (1945.—1958. g.)

Pēc uzvaras Lielajā Tēvijas karā Padomju Savienībā sākās mierlaika celtniecība. Mūsu republikā turpinājās pārejas periods no kapitālisma uz sociālismu, ko 1941. gadā bija pārtraucis karš.

Galvenais uzdevums, kas republikas darbaļaudīm, to skaitā komjauniešiem un jauniešiem, bija jāveic Komunistiskās partijas vadībā periodā no 1945. līdz 1950. gadam, bija atjaunot, rekonstruēt karā izpostīto tautas saimniecību un uzcelt Latvijas PSR sociālisma pamatus. Laika posmā no 1951. līdz 1958. gadam komjaunatne veica lielu darbu sociālisma tālākā attīstīšanā un nostiprināšanā.

Turpinājās komjaunatnes organizāciju atjaunošana un veidošana, kas bija sākusies tūlīt pēc Latvijas PSR teritorijas lielākās daļas atbrīvošanas no vācu okupantiem 1944. gada vasarā un rudenī. Kurzemē organizāciju atjaunošana salīdzinājumā ar citiem Latvijas apgabaliem sākās stipri vēlāk — 1945. gada maijā, kad tika likvidēts fašistu armijas Kurzemes grupējums un visā republikā sākās mierlaika celtniecība.

1945. gada jūnijā Latvijas PSR pagastos, uzņēmumos, iestādēs un skolās darbojās jau vairāk nekā 850 komjaunatnes pirmorganizāciju.

1946. gada sākumā VK(b)P CK pieņēma lēmumu par pagastu komjaunatnes komiteju nodibināšanu. Uz 1946. gada 1. aprīli no 510 Latvijas PSR pagastiem pagastu komjaunatnes komitejas bija nodibinātas jau 497 pagastos.

Organizāciju iekšējās demokrātijas, kritikas un paškritikas attīstīšanā, disciplīnas nostiprināšanā liela loma bija LĻKJS vadošo orgānu atskaitēm un pārvēlēšanām.

LĻKJS organizāciju atjaunošanas periods noslēdzās ar LĻKJS V kongresu 1946. gada maijā, kad 18633 biedri bija apvienoti 1597 komjaunatnes pirmorganizācijās, no

tām 497 — pagastu, 182 — ciemu padomju, 88 — rūpniecības uzņēmumu, 316 — skolu, 20 — arodskolu, 345 — iestāžu, 59 — MTS, MZIP un padomju saimniecību pirmorganizācijas.

Ar 1946. gadu savu darbību izbeidza komsorgi, jo 1945. gada beigās pagastu, mācību iestāžu un uzņēmumu lielākajā daļā komjaunatnes pirmorganizācijas jau bija nodibinātas un tās vadīja vēlētas komitejas ar sekretāru.

Daudzus komjauniešus, kas pašizliedzīgi strādāja, lai iesaistītu jaunatni tautas saimniecības atjaunošanā un celtniecībā, padomju varas nostiprināšanā, nogalināja buržuāziskie nacionālisti. To vidū bija pagastu komjaunatnes komiteju sekretāri P. Kanbergs, V. Māliņš, komsorgi V. Kupcāns, I. Pīrāgs, komjaunieši K. Pintāns, V. Zariņš, R. Brinkmanis, A. Jakse-Deksne un daudzi citi.

1950. gada sākumā sakarā ar republikas administratīvā iedalījuma pārveidošanu, t. i., rajonu izveidošanu, izmainījās arī LĻKJS organizāciju struktūra. Tika izveidotas 58 rajonu un 5 pilsētu komjaunatnes organizācijas. Komjaunatnes pagastu komitejas likvidēja. LĻKJS rajonu un pilsētu komitejām tagad bija tieši sakari ar komjaunatnes pirmorganizācijām uzņēmumos, iestādēs, kolhozos, MTS. Tas sekmēja darbu, padarīja to operatīvāku. Šajos apstākļos LĻKJS CK, rajonu un pilsētu komiteju atbildīgs uzdevums bija panākt, lai nodibinātos spēcīgas komjaunatnes pirmorganizācijas. Uz laukiem bija ļoti svarīgi, lai komjaunatnes pirmorganizācijas tiktu izveidotas katrā kolhozā.

1950. gadā LĻKJS rindās bija 71 990 biedru, kuri apvienoti 5471 pirmorganizācijā, bet 1958. gadā LĻKJS darbojās jau 117 950 komjauniešu.

Pēckara pirmajā piecgadē LĻKJS svarīgākais uzdevums bija organizēt, idejiski un politiski audzināt plašas jaunatnes masas, iesaistot tās tautas saimniecības atjaunošanā. Komjaunatnes organizācijas palīdzēja partijai un padomju orgāniem atjaunot rūpniecību, transportu un lauksaimniecību. Lauksaimniecības produktu valsts sagādes realizēšana, ražas novākšana, pavasara sējas sekmīga veikšana tolaik bija viens no svarīgākajiem saimnieciski politiskajiem uzdevumiem. Šo pasākumu realizēšanā liela loma bija komjauniešu-jauniešu brigādēm. Tās palīdzēja atjaunot MTS un MZIP, sagādāt darba zemniekiem inventāru, sēklu, apstrādāt laukus sarkanarmiešu un partizāņu

ģimenēm un organizēja sarkankarogotos pajūgus labības nodošanai valstij pirms termiņa. Šīs brigādes apstrādāja arī valsts zemes fonda brīvās zemes. Tā 1945. gada pavasarī noorganizējās 384 komjauniešu-jauniešu brigādes, kuras apstrādāja 2352 ha frontinieku zemes un 1247 ha valsts zemes fonda brīvās zemes. Līdztekus tam komjau-natnes darbinieki zemnieku vidū veica plašu politiskās iz-skaidrošanas darbu.

Komjaunieši un jaunieši stājās pie ceļu, dzelzceļu un tiltu atjaunošanas, drupu novākšanas pilsētās un pilsētu labiekārtošanas. Laikā no Latvijas PSR teritorijas daļē-jas atbrīvošanas 1944. gada jūlijā līdz 1945. gada beigām komjaunieši noorganizēja 110 svētdienas talkas, kurās pie-dalījās ap 180 000 jauniešu.

Rūpniecības atjaunošanā komjaunieši un jaunieši uz-ņēmās šefību par svarīgākajiem objektiem. Tāpat kā lau-kos, liela loma bija komjauniešu-jauniešu brigādēm, kuras jaunatni saliedēja un gāja saimniecības atjaunošanas darbu avangardā. Brigāžu skaits ar katru mēnesi pie-auga. 1945. gada janvārī un februārī strādāja 40 kom-jauniešu-jauniešu brigāžu, bet jūlijā jau bija 100 bri-gāžu ar 630 dalībniekiem, no kuriem 450 bija komjaunieši.

Darbaļaužu, tai skaitā arī jaunatnes, pašizliedzīga darba rezultātā un ar citu sociālistisko republiku palīdzību 1945. gada beigās bija radīta bāze mūsu republikas tau-tas saimniecības nozaru tālākai atjaunošanai un rekon-strukcijai.

Sākot ar 1946. gadu, tautas saimniecības atjaunošana un sociālisma celtniecība Padomju Savienībā norisēja, va-doties no PSRS Augstākās Padomes 1946. gada martā apstiprinātā likuma «Par PSRS tautas saimniecības at-jaunošanas un attīstības piecgadu plānu 1946.—1950. ga-dam». Latvijas PSR piecgadu plāna galvenais uzdevums bija visīsākajā laikā atjaunot vācu okupantu sagrauto republikas tautas saimniecību, sasniegt rūpniecības un lauksaimniecības pirmskara līmeni un pēc tam šo līmeni ievērojami pārsniegt un uzcelt sociālisma pamatus Lat-vijas PSR. Piecgadu plāns saskaņā ar V. I. Ļeņina sociā-lisma celtniecības teoriju paredzēja līdztekus tautas sai-mniecības atjaunošanai realizēt arī sociālistisko industria-lizāciju. Piecgadu plāns kļuva arī par lauksaimniecības radikālas pārveidošanas programmu uz sociālisma pama-tiem, ņemot vērā, ka sociālisma uzvaras ekonomiskā

pamatbāze ir rūpniecības industrializācija plus sociālistisko lielsaimniecību radīšana laukos.

Komjaunatnes uzdevumus sociālisma celtniecībā noteica VĻKJS CK 1946. gada aprīļa plēnuma lēmums «Par jaunatnes piedalīšanos PSRS tautas saimniecības atjaunošanas un celtniecības piecgadu plāna izpildīšanā 1946.—1950. g.». Pēc šī lēmuma, LĻKJS V kongress, kas notika 1946. gadā no 13. līdz 15. maijam, par republikas komjaunatnes organizācijas darbības pamatzudevumu izvirzīja aktīvu piedalīšanos visas tautas cīņā par piecgadu plāna realizēšanu un pārsniegšanu.

Rūpniecībā komjauniešiem bija jācīnās par ražošanas plānu pārsniegšanu, produkcijas kvalitātes uzlabošanu, izejvielu ekonomiju, savas kvalifikācijas celšanu un sociālistiskās sacensības izvēršanu. Par lauku komjaunatnes organizāciju darbības svarīgāko uzdevumu kongress izvirzīja komjaunatnes piedalīšanos lauksaimniecības sociālistiskā sektora veidošanā, tobrīd konkrēti — kooperācijas attīstībā.

Pildot šos lēmumus, rūpniecības un transporta uzņēmumu komjaunatnes organizācijas iesaistīja plašas strādnieku jaunatnes masas sociālistiskajā sacensībā, kurai bija liela nozīme ražošanas tempu kāpināšanā un pirmrindas ražošanas pieredzes un tehnikas ieviešanā. Sociālistiskās sacensības iniciators jaunatnes vidū bija komjauniešu jauniešu brigādes un maiņas. 1946. gadā rūpniecībā un transportā strādāja 20 000 jauniešu, no kuriem 16 000 uzņēmās sociālistiskās saistības. 1950. gadā sacensībā piedalījās 32 000 jauno strādnieku. Komjaunatnes organizāciju loma auga gadu no gada. Tās meklēja jaunas, efektīvākas ražošanas metodes, cīnījās par virsplāna produkcijas ražošanu, par iekšējo rezervju atklāšanu, par materiālu, elektroenerģijas, darba laika ekonomiju, par ražošanas kultūru. Rūpnīcu, transporta un celtniecības uzņēmumu svarīgākajos iecirkņos radīja komjaunatnes kontrolpostņus.

LĻKJS lauku organizācijas LK(b)P vadībā cīnījās par sociālistiskā sektora izveidošanu un nostiprināšanu. Tās deva savu ieguldījumu tādu partijas un Padomju valdības pasākumu īstenošanā kā zemes reforma, kura bija sākusies jau 1944. gada rudenī, kooperācija, MTS, MZIP un kolhozu dibināšana, kuri pārveidoja Latvijas PSR lauksaimniecību uz sociālisma pamatiem.

Lai sekmētu lauksaimniecības straujāku atjaunošanu un tās attīstību sociālisma virzienā, Latvijas PSR TKP 1945. gada maijā pieņēma lēmumu par lauksaimniecības kooperācijas organizēšanu, jo sīko zemnieku saimniecību pakāpeniskai, brīvprātīgai sabiedriskošanai viņiem saprotamā, tuvā formā atbilstoši V. I. Ļeņina kooperatīvajam plānam bija ārkārtīgi svarīga nozīme sociālistiskā sektora veidošanā uz laukiem un zemnieku iesaistīšanā sociālisma celtniecībā.

LĻKJS CK 1945. gada jūlijā pieņēma lēmumu par republikas komjaunatnes organizācijas iesaistīšanos kooperācijas izskaidrošanā un praktiskajā realizēšanā. Komjaunieši un jaunieši aktīvi piedalījās kooperatīvo biedrību dibināšanā un to darbā. Daudzas kooperatīvās biedrības vadīja komjaunieši. Periodā no 1945. līdz 1949. gadam vairāk nekā 100 komjaunieši bija ievēlēti par kooperatīvo biedrību valžu un revīzijas komisiju priekšsēdētājiem un locekļiem. Pie daudzām lauksaimniecības kooperatīvajām biedrībām nodibinājās komjaunatnes organizācijas. 1948. gadā pie kooperatīvajām biedrībām strādāja 130 jaunatnes augstas ražas posmi.

Lauksaimniecības atjaunošanas tempi tomēr ievērojami atpalika no rūpniecības un transporta attīstības tempiem. Lai uzceltu sociālismu Latvijas PSR, bija nepieciešams lauksaimniecību pārkārtot uz sociālistiskās lielražošanas pamatiem. Asas šķiru cīņas apstākļos pirmie kolhozi jau bija nodibinājušies 1946. gadā. Kolektīvo darba metožu popularizēšanā, lauksaimniecības kultūru ražības paaugstināšanā, modernās agrotehnikas ieviešanā, zemkopības kultūras kāpināšanā liela nozīme bija komjauniešu-jauniešu augstas ražas posmiem, kuri sāka organizēties 1947. gada pavasarī pie lauksaimniecības kooperatīvajām biedrībām un vēlāk kolhozos. Vieni no pirmajiem tie pabeidza ražas novākšanu un labības piegādi valstij un ieguva vidēji augstākās ražas. 1947. gadā Latvijas PSR laukos strādāja 89 komjauniešu-jauniešu augstas ražas posmi, kuri apkopa 420 ha zemes. 1948. gadā 307 augstas ražas posmi ar 3116 dalībniekiem kolhozos, padomju saimniecībās un kooperatīvajās biedrībās apstrādāja 2622 ha zemes. 1949. gadā strādāja jau 420 augstas ražas posmi. Tie spēcīgi stimulēja lauku jaunatnes sociālistiskās sacenšības izvēršanu.

Lauku komjaunieši bija pirmo visenerģiskāko un

vispārliciecinātāko kolhozu iekārtas propagandistu vidū. Bieži vien kolhozi izveidojās uz komjauniešu vadīto kooperatīvo biedrību un augstas ražas posmu bāzes. 1948. gada beigās Latvijas PSR kolhozu skaits tuvojās tūkstošim, bet 1949. gadā kolhozu kustība kļuva masveidīga. Republikā notika lauksaimniecības vienlaidu kolektivizācija.

LĻKJS VII kongress, kas notika 1949. gadā no 3. līdz 4. februārim, lauku komjaunatnes organizācijām izvirzīja uzdevumu aktivizēt darbu kolhozu celtniecībā un to organizatoriski saimnieciskajā nostiprināšanā. Šajos apstākļos, pildot VĻKJS XI, LK(b)P X un LĻKJS VII kongresa lēmumus, lauku komjaunatnes organizācijas veica ievērojamu darbu kolhozu dibināšanā, kā arī to organizatoriski saimnieciskajā nostiprināšanā un komjaunatnes ietekmes paplašināšanā lauku jaunatnes masās.

Lai veiktu šos atbildīgos uzdevumus, tika dibinātas un nostiprinātas kolhozu komjaunatnes organizācijas. 1948. gadā bija 171 kolhozu komjaunatnes organizācija ar 863 biedriem, turpretī 1950. gadā to bija 2140 ar 10433 biedriem. 1949. gada beigās vairāk nekā 100 kolhozu priekšsēdētāju, ap 1500 brigadieru, posminieku un lopkopības fermu vadītāju bija komjaunieši. 1950. gada vidū kolhozu vadošajos amatos strādāja vairāk nekā 5000 komjauniešu.

Liela loma kolhozu dibināšanā un to organizatoriski saimnieciskajā nostiprināšanā bija MTS. Daudzās MTS galvenie mehanizatoru kadri bija komjaunieši un jaunieši. Jau zemes reformas realizēšanas laikā MTS un MZIP jaunajiem zemes ieguvējiem sniedza nozīmīgu palīdzību. Līdz 1945. gada beigām atjaunoja 50 MTS un 485 MZIP. Jaunie mehanizatori un traktoristi centās nodrošināt traktoru kvalitatīvu darbu, augstas ražas un lauku darbu savlaicīgu norisi atbilstoši agrotehnikas prasībām. Strauju darba pacēlumu izraisīja komjauniešu-jauniešu traktoristu brigāžu socialistiskā sacensība. 1946. gadā strādāja 11 komjauniešu-jauniešu traktoristu brigādes, bet 1947. gadā — 33, 1948. gadā — 41 un 1950. gadā — 130. LĻKJS CK nosūtīja lielu skaitu komjauniešu mehanizatoru darbā uz laukiem. 1952. gadā par traktoristiem, kombainieriem, mehāniķiem un traktoru brigāžu brigadieriem strādāja vairāk nekā 2500 komjauniešu, gandrīz trīs reizes vairāk nekā 1950. gadā.

Lauksaimniecības sociālistiskajā pārkārtošanā svarīga loma bija komjauniešu un jauniešu sociālistiskajai sacen-

sībai. Ieslēdzoties sacensībā, jaunatne nopietni palīdzēja partijas un padomju organizācijām sekmīgi veikt republikas saimnieciskos un politiskos uzdevumus. Jaunieši savās sociālistiskajās saistībās apņēmas cīnīties, lai panāktu visu lauksaimniecības nozaru uzplaukumu, paaugstinātu lopkopības produktivitāti, paplašinātu sējumu platību. Viņi apņēmas pirms termiņa izpildīt traktoru darba plānu un valsts labības sagādes plānu. 1948. gadā vairāk nekā 24 000 lauku jauniešu uzņēmas konkrētas individuālās un kolektīvās saistības.

Notika republikāniskie un apriņķu jauno lauksaimniecības pirmrindnieku salidojumi, kuros viņi dalījās darba pieredzē, nosprauda jaunus uzdevumus un uzņēmas jaunas, paaugstinātas sociālistiskās saistības.

LĻKJS pozitīvo veikumu ceturtās piecgades uzdevumu pildīšanā augsti novērtēja LK(b)P X kongresā, kurā tika paziņots, ka partijas organizācijas vadībā republikas komjaunatnes organizācija izaugusi par lielu spēku, par nozīmīgu atbalstu un palīgu partijai visu saimniecisko un politisko pasākumu veikšanā.

Pirmās pēckara piecgades rezultātā, kuru izpildīja četros gados un trijos mēnešos, Latvijas PSR tika uzcelti sociālisma pamati.

Turpmākais sociāli ekonomiskais uzdevums, kura izpildē aktīvi piedalījās komjaunieši un jaunieši, bija sociālisma nostiprināšana un tālāka attīstīšana, ko noteica piektās un sestās piecgades plāni.

LĻKJS IX kongress, kas notika 1952. gadā no 20. līdz 21. martam, rūpniecības uzņēmumu komjaunatnes organizācijām kā galveno uzdevumu izvirzīja cīņu par darba ražīguma celšanu, par izejvielu taupīšanu un iekšējo rezervju izmantošanu, prasīja lielu vērību veltīt jauno strādnieku izglītības līmeņa celšanai.

Lauku komjaunatnes organizāciju uzdevums bija piedalīties tālākā kolhozu organizatoriski saimnieciskajā nostiprināšanā, lauksaimniecības kultūru ražības un lopkopības produktivitātes paaugstināšanā.

1952. gadā rūpniecībā, transportā un celtniecībā strādāja vairāk nekā 40 000 jauniešu, 90 procentu no tiem piedalījās sociālistiskajā sacensībā. Par teicamas kvalitātes brigādes nosaukumu sacentās 800 jauniešu brigāžu. 1958. gadā vairāk nekā 50 000 jauniešu strādāja rūpniecībā, transportā, celtniecībā, un apmēram 35 000 no tiem bija

ražošanas pirmrindnieki. Tas liecināja, ka komjaunatnes organizācijas nostiprina saites ar plašām jaunatnes masām, paaugstina sava organizatoriskā un audzināšanas darba līmeni.

Vadoties pēc piektās piegades direktīvām, ka sociālistiskā rūpniecība jāpaceļ jaunā tehniskā līmenī, rūpniecības uzņēmumu komjaunatnes organizāciju uzmanības centrā bija jaunatnes tehniskās apmācības plaša izvēšana un pirmrindas darba metožu ieviešana. Auga racionalizatoru un izgudrotāju rindas. 1951. gadā komjaunieši un jaunieši Rīgā vien iesniedza vairāk nekā 3000 racionalizācijas priekšlikumu, bet 1958. gadā republikā bija vairāk nekā 9000 jauno racionalizatoru un izgudrotāju.

Lauku komjaunatnes organizācijas kā aktīvi partijas un padomju orgānu palīgi piedalījās kolhozu iekārtas nostiprināšanā un tālākā attīstīšanā.

Kolhozos tika noorganizēti komjauniešu un jauniešu posmi kukurūzas, kartupeļu un dārzeņu audzēšanai, izveidoti komjauniešu-jauniešu kontrolposteņi lopkopības fermās. Lai radītu stabilu lopbarības bāzi katrā kolhozā un padomju saimniecībā, 1953. gada vasarā komjaunatnes organizācijas kļuva par iniciatorēm skābbarības sagatavošanā sabiedriskajai lopkopībai.

Republikas komjaunatnes organizācija veica zināmu darbu, lai palīdzētu partijas un lauksaimniecības orgāniem nostiprināt kolhozu kadrus, izvietojot vadošā darbā kolhozos labākos komjauniešus. Pēc partijas aicinājuma, 1954. gadā 597 komjaunieši un jaunieši speciālisti izbrauca no pilsētām darbā uz laukiem.

Atsaucoties Komunistiskās partijas aicinājumam, vecainēs un neskartajās zemēs 1955. gada beigās strādāja 1500 mūsu republikas komjauniešu.

LĻKJS XII kongress, kas notika 1958. gadā no 6. līdz 7. martam, par republikas komjaunatnes organizācijas svarīgāko uzdevumu izvirzīja jaunatnes spēku mobilizēšanu PSKP XX kongresa izvirzītās komunisma celtniecības programmas izpildei.

Pildot PSKP XX kongresa lēmumus, LĻKJS deva jūtamu ieguldījumu Padomju Latvijas lauksaimniecībā un rūpniecībā. To Latvijas PSR 2003 lauksaimniecības darbinieku vidū, kas apbalvoti ar Padomju Savienības ordeņiem un medaļām, bija vairāk nekā 100 komjauniešu.

Viens no atbildīgākajiem un nopietnākajiem komjaunat-

nes darba virzieniem bija jaunatnes ideoloģiski politiskā audzināšana.

Pēc okupantu padzīšanas no Latvijas PSR sevišķi svarīgi bija plašās jaunatnes masās veikt aģitācijas, propagandas un audzināšanas darbu, cīnoties pret naidīgās buržuāziskās ideoloģijas paliekām zināmā jaunatnes daļā. Vajadzēja izskaidrot, kāda vēsturiska nozīme ir uzvarai pār fašismu un padomju varas atjaunošanai, vienlaikus iesaistot jaunatni tautas saimniecības atjaunošanā un celtniecībā. Lielu politisku aktivitāti radīja PSRS Augstākās Padomes vēlēšanu sagatavošana 1945. gada beigās un to norise 1946. gada februārī, kad komjaunatne veica lielu aģitācijas un propagandas darbu, iesaistot tajā arī plašu jaunatnes aktīvu. PSRS Augstākās Padomes vēlēšanu sagatavošanā piedalījās 88 000 komjauniešu un jauniešu.

Jaunatnes politiskā audzināšana notika politpulciņos, politiskolās, kā arī ar lekciju propagandu. Liela nozīme plašu jaunatnes masu politiskajā audzināšanā un to iesaistīšanā tautas saimniecības celtniecībā bija LĻKJS CK preses orgāniem «Padomju Jaunatne» un «Sovetskaja Molodjož».

LĻKJS V kongresa lēmumā 1946. gadā tika uzsverts, ka komjaunatnes organizāciju politiskā masu darba rezultātā pieaugusi jaunatnes tieksme uz sabiedriski politisku un valstisku darbību, pieaugusi tās aktivitāte un apzinīgums.

Atbilstoši VK(b)P CK un VĻKJS CK lēmumiem ideoloģijas jautājumos tika pārkārtota komjauniešu politmācību sistēma, un komjaunatnes organizācijas ievērojami plašāk iesaistīja komjauniešus un jauniešus politmācībās, pastiprināja šo mācību kontroli. Vadoties no VĻKJS XI kongresa lēmuma 1949. gadā, kas noteica komjaunatnes uzdevumus jaunatnes komunistiskajā audzināšanā, LĻKJS visu savu politiskās audzināšanas darbu virzīja uz to, lai komjaunatnes organizācijas prasmīgi izmantotu visas politiskā darba daudzveidīgās formas, saistot šo darbu ar rūpniecības uzņēmumu, kolhozu, padomju saimniecību un MTS aktuālajiem ražošanas uzdevumiem.

1949./50. mācību gadā politpulciņos un politiskolās mācījās 21 588 komjaunieši, bet 1957./58. mācību gadā — 29 000 komjauniešu un jauniešu.

Svarīgs un ļoti atbildīgs jaunatnes audzināšanas un ideoloģiskā darba lauks komjaunatnei bija republikas augstākās un vidējās mācību iestādēs, kurās tika sagatavoti

speciālisti un vadošie kadri visām Latvijas PSR tautas saimniecības, kultūras un izglītības nozarēm.

Augstskolu un vidējo speciālo mācību iestāžu komjaunatnes organizāciju uzdevums bija, paplašinot un nostiprinot savu ietekmi visā studējošajā jaunatnē, ieaudzinot tajā marksistiski leņinisko pasaules uzskatu, nemitīgi celt un pilnveidot politiskās audzināšanas līmeni un metodes, iesaistīt studentus sabiedriskajā un zinātniskajā darbā un būt modriem par studējošās jaunatnes sekmju līmeni.

Svarīgu vietu studentu audzināšanā ieņēma komjaunatnes organizāciju darbs, paplašinot augstskolu un vidējo speciālo mācību iestāžu saites ar ražošanas kolektīviem, iesaistot studentus konkrētā darbā ar sabiedrisku nozīmi. Ļoti labvēlīgi studentu kolektīvus ietekmēja darbs jaunapgūtajās zemēs.

1946. gada maijā trijās republikas augstākajās mācību iestādēs no 1849 studentiem komjaunatnes vecumā tikai 248 bija VĻKJS biedri, bet 1958. gadā no 11,5 tūkstošiem studentu jau 7,5 tūkstoši bija komjaunieši.

Arī skolas bija svarīgs komjaunatnes darba iecirknis. Skolu komjaunatnes organizācijas gādāja par obligātās vispārējās izglītības realizēšanu, par skolēnu sekmēm un viņu iesaistišanu aktīvā sabiedriskajā darbā. Nopietni bija jācīnās pret buržuāziskās nacionālistiskās ideoloģijas palielām. Komjaunatnes organizāciju svarīgs uzdevums bija arī jauno skolotāju kadru izvirzīšana no komjauniešu un jauniešu vidus.

Komjaunatnes organizācijai bija jāvada arī pionieru organizācijas darbs. Pionieru organizācijā 1949. gada sākumā bija apvienoti 73 000 bērnu. 1958. gadā pionieru organizācijā darbojās jau 93 119 skolēni. Komjaunatnes uzdevums bija vadīt pionieru darbu, uzlabojot tā saturu un ieviešot formu daudzveidību, audzināt pionieru aktīvu.

Vadoties no VĻKJS VIII plēnuma lēmuma «Par Leņina vārdā nosauktās pionieru organizācijas darba uzlabošanu», LĻKJS rajonu un pilsētu komitejas aktivizēja pionieru organizāciju vadību un noteica katrai pionieru organizācijai konkrētus uzdevumus. Pie komjaunatnes rajonu un pilsētu komitejām tika nodibināti sektori darbam ar pionieriem.

Lai vēl jo vairāk paaugstinātu jaunatnes politisko un kultūras līmeni, iesaistītu to sabiedriskajā dzīvē, komjau-

natne lielu uzmanību pievērsa kultūrizglītības darbam. Komjaunatnes organizācijas vadīja bibliotēku, klubu un tautas namu darbu un aktīvi tajā piedalījās. Piesaistot plašu jaunatnes aktīvu un attīstot māksliniecisko pašdarbību, komjaunatne izveidoja tos, it īpaši uz laukiem, par kultūrizglītības centriem. Darbu ievērojami sekmēja tas, ka nostiprinājās komjaunatnes organizāciju sakari ar kultūrizglītības iestādēm. Par komjaunatnes pieaugošo lomu kultūrizglītības darbā liecina fakts, ka 1958. gadā no 2228 kultūrizglītības darbiniekiem 806 jeb 36,2 procenti bija VĻKJS biedri.

Komjaunatnes organizācijas veica arī lielu darbu, lai audzinātu un vadītu jauno fizkultūriešu saimi. Republikā darbojās vairākas sporta biedrības un kolektīvi. 1946. gadā bija vairāk nekā 50 000 fizkultūriešu, bet 1958. gadā to skaits sasniedza jau 174,5 tūkstošus. Pēc komjauniešu iniciatīvas, sportisti uzņēmās konkrētas saistības par sporta masveidīgu attīstību jaunatnes vidū, plaši tika organizētas spartakiādes, sacīkstes un sporta spēles.

1954. gadā vairāk nekā puse no republikas sabiedriskajiem fizkultūras darbiniekiem bija VĻKJS biedri.

Komjaunatne kā Komunistiskās partijas palīgs, idejiski un politiski audzinot un vadot jaunatni, iesaistot plašas jaunatnes masas tautas saimniecības celtniecības, kultūras un izglītības dažādajās nozarēs, veica lielu darbu sociālisma uzcelšanā mūsu republikā. Pašai izveidotā, varonīgā darbā ar brālīgo republiku palīdzību Komunistiskās partijas vadībā Latvijas PSR tika uzcelts sociālisms. Padomju Latvija no agrāras zemes bija kļuvusi par industriāli agrāru sociālistisku republiku ar augsti attīstītu kultūru.

Nr. 1

*No arodu, dzelzceļnieku un FRA skolu audzēkņu
uzaicinājuma Latvijas pilsētu un lauku jaunatnei apgūt
ražošanas specialitātes*

1945. gada 17. maijā

DĀRGIE BIEDRI!

Jaunieši un jaunietes, mūsu sociālistiskās Dzimtenes
jaunie patrioti!

Lielais Tēvijas karš beidzies ar uzvaru un vācu impe-
riālisma pilnīgu sagrāvi [...].

Jūs zināt, ka vācu fašisti nodarīja Latvijas saimniecībai
milzīgus zaudējumus [...].

Padomju Latvijas tautai nākotnē būs liels, atbildīgs uz-
devums — isā laikā sadziedēt kara sistās brūces taut-
saimniecībā, pārvērst mūsu dzimto zemi, pilsētas, laukus
kā senāk ziedošā, vienā no skaistākajām lielās Padomju
Savienības zemēm.

Lai šo uzdevumu veiktu, nepieciešami speciālisti, ļaudis,
kas pilnīgi pārvalda ražošanu, spējīgi isā laikā ne tikai
atjaunot fabrikas, rūpnīcas, elektrostacijas, transportu, bet
arī izvērst plašumā ražošanas spējas mūsu zemes labklā-
jībai un uzplaukumam.

Sādus speciālistu kadrus gatavo arodu, dzelzceļnieku un
FRA skolas Padomju Latvijā.

Latvijas boļševiku partijas Centrālā Komiteja un Pa-
domju Latvijas valdība gādā par vajadzīgajiem apstāk-
ļiem, lai mūsu jaunieši varētu mācīties, gūt speciālās zi-
nāšanas un drīzāk stāties kvalificēto strādnieku rindās
[...]. Lai drīzāk kļūtu par kvalificētiem rūpniecības un
transporta strādniekiem, ik dienas arodu un FRA skolās
iesaistās jauni skolēni no Padomju Latvijas laukiem un
pilsētām.

Visu arodu un FRA skolnieku vārdā griežamies pie
jums, jaunajiem pilsētu un lauku patriotiem, — *stājieties*

mūsu rindās, iestājieties arodu un FRA skolās, mācieties ražošanas specialitātes, topiet aktīvi fabriku, rūpnīcu, pilsētu cēlāji, krietni atslēdznieki, virpotāji, lokomotīvu mašīnisti, jūrnieki, automehāniķi, elektriķi, poligrāfiķi utt.

Lai dzīvo Padomju Dzimentel!

Lai dzīvo padomju jaunatne!

«Padomju Jaunatne», 61. nr.,
1945. g. 17. maijā

Iespiests pēc avīzes teksta

Nr. 2

No LĻKJS CK sekretāra ziņojuma LK(b)P CK VIII plēnumam

1945. gada 13. jūnijā

Biedri plēnuma dalībnieki! Laika posmā, kopš atbrīvota Padomju Latvija, mūsu komjaunatnes organizācija partijas un Latvijas K(b)P CK tiešā vadībā ir jau izaugusi visā Latvijā, un nav daudz tādu pagastu, uzņēmumu un iestāžu, kur nebūtu komjaunatnes organizāciju un komjauniešu.

Komjaunatnes organizācija ir izaugusi līdz 10 tūkstošiem cilvēku; uzņēmumos, iestādēs, pagastos un skolās ir vairāk nekā 850 komjaunatnes pirmorganizāciju.

Sis darbs paveikts, kā jau es teicu, mūsu partijas organizācijas, kuras palīgs ir komjaunatne, tiešā vadībā.

Daudzas apriņķu, rajonu un pilsētu partijas komitejas ir pareizi izpratušas komjaunatnes organizāciju lomu un uzdevumus, pareizi tās vadījušas, ik dienu audzinājušas mūsu jaunatni, mūsu jaunos komjaunatnes kadrus, kas pirms tam nekad nebija strādājuši komjaunatnes darbā, bet tagad kļuvuši par pilsētu komiteju, rajonu komiteju, apriņķu komiteju sekretāriem, par pagastu un uzņēmumu komsorgiem. [...]

Tagad galvenais uzdevums ir tāds, lai šo masu, šīs 850 pirmorganizācijas, nostiprinātu, lai darbu izvērstu dziļāk [...].

LKP CK PVI PA, 101. f.,
7. apr., 5. l., 67. un 68. lapa

Iespiests pēc stenogrammas

Nr. 3

No Latvijas LKJS CK biroja lēmuma par komjaunatnes organizāciju piedalīšanos Latvijas PSR lauksaimniecības kooperācijas organizēšanas un izskaidrošanas darbā

1945. gada 11.—13. jūlijā

[...]

Latvijas LKJS CK birojs nolēmj:

1. Uzlikt par pienākumu komjaunatnes apriņķu komitejām iesaistīt visus komjauniešus kooperatīvās celtniecības darbā, izskaidrot iedzīvotājiem lauksaimniecības kooperācijas milzīgo politisko un ekonomisko nozīmi [...].
2. Ieteikt komjaunatnes apriņķu komitejām nosūtīt darbā uz lauksaimniecības kooperāciju lauksaimniecības darbā pārbaudītus VLKJS biedrus [...].
3. Apspriet komjaunatnes apriņķu komiteju birojos jautājumu par komjaunatnes organizāciju piedalīšanos lauksaimniecības kooperācijas realizēšanā [...].

*LKP CK PVI PA, 201. f.,
1. apr., 101. l., 119. un 120. lapa*

Iespiests pēc oriģināla

Nr. 4

No Latvijas LKJS CK lēmuma par jaunatnes piedalīšanos kokmateriālu sagatavošanā un izvešanā 1945.—1946. gada rudens un ziemas periodā

1946. gada 2. aprīlī

Latvijas LKJS CK birojs atzīmē, ka republikas jaunieši komjaunatnes organizācijas vadībā aktīvi piedalījušies valsts plāna izpildē, sagatavojot un izvedot kokmateriālus. Plaši atsaucoties uz Tukuma apriņķa jauniešu aicinājumu¹, republikas jaunieši no pamatdarba brīvajā laikā sagatavojuši virs plāna 40 705 kubikmetrus un izveduši 17 391 kubikmetru kokmateriālu [...].

*LKP CK PVI PA, 201. f.,
1. apr., 256. l., 70. lapa*

Iespiests pēc oriģināla

¹ Tukuma apriņķa jauniešu aicinājums piedalīties sociālistiskajā sacensībā, izpildot kurināmā un kokmateriālu sagatavošanas 1946. gada plānu, publicēts «Padomju Jaunatnes» 2. numurā 1946. gada 3. janvārī. *Red.*

*No VĻKJS CK plēnuma lēmuma par jauniešu
piedalīšanos PSRS tautas saimniecības atjaunošanas
un attīstības piecgades plāna 1946.—1950. gadam izpildē
1946. gadā, ne vēlāk par 27. aprīli*

Padomju jaunatne kopā ar visu padomju tautu ar milzīgu entuziasmu stājas pie PSRS tautas saimniecības atjaunošanas un attīstības piecgades plāna 1946.—1950. gadam izpildes [...].

Komjaunatnes uzdevums pašlaik ir boļševiku partijas vadībā iesaistīt visu mūsu valsts jaunatni piecgades plāna realizēšanā, panākt sociālistiskās sacensības jaunu pacēlumu [...].

VĻKJS CK plēnums nolēmj:

1. Par komjaunatnes galveno uzdevumu uzskatīt aktīvu piedalīšanos visas tautas cīņā par PSRS tautas saimniecības atjaunošanas un attīstības piecgades plāna 1946.—1950. gadam izpildi un pārsniegšanu.

VĻKJS CK katras komjaunatnes organizācijas darbu novērtēs vispirms pēc tā, kā tā pratis mobilizēt jaunatni piecgades plāna realizēšanai, katra uzņēmuma, celtnes, kolhoza, padomju saimniecības un MTS saimniecības plāna izpildīšanai un pārsniegšanai.

Katram komjaunietim ar pašreizējā darbu jārāda jaunatnei cīņas piemērs jaunā piecgades plāna vēsturisko uzdevumu izpildīšanā gan rūpniecībā, transportā, lauksaimniecībā, gan citās sociālistiskās celtniecības nozarēs.

2. Plēnums uzliek par pienākumu komjaunatnes organizācijām veikt plašu aģitācijas un propagandas darbu, izskaidrojot jaunatnei Likumu par piecgades plānu [...].

3. Piecgades plāns paredz PSRS tautas saimniecības ievērojamu pieaugumu, pirmām kārtām atjaunojot un attīstot smago rūpniecību un dzelzceļa transportu.

Plēnums uzliek par pienākumu rūpniecības un transporta komjaunatnes organizācijām aktīvi palīdzēt partijas un saimniecības orgāniem, uzņēmumu vadītājiem nodrošināt piecgades plāna izpildi rūpniecības un transporta nozarē [...].

Rūpniecības un transporta komjaunatnes organizācijām jāpanāk, lai katrs jaunais strādnieks stingri ievērotu darba disciplīnu, diendienā izpildītu un pārsniegtu savu

ražošanas uzdevumu, uzlabotu produkcijas kvalitāti, cīnītos par ražošanas kultūru, paaugstinātu savu ražošanas kvalifikāciju, strādātu pie tehnikas pilnveidošanas, ekonomētu izejvielas, kurināmo, elektrisko enerģiju, turētu kārtīgu un tīru savu darba vietu.

Komjaunatnes organizācijām aktīvi jāpiedalās rūpniecības uzņēmumu atjaunošanas un celtniecības plāna izpildē; jāpalīdz komplektēt no jauniešiem celtniecības kadrus, kāpināt darba ražīgumu un mehanizēt darbu, jāpalīdz uzņēmumiem izpildīt jaunceltnu pasūtījumus.

4. Pats svarīgākais lauksaimniecības uzdevums 1946.—1950. gadam ir visiem spēkiem celt ražīgumu un lauksaimniecības produktu kopievākumu, ievērojami paaugstinot zemkopības kultūru, plaši izmantojot modernās agronomijas zinātnes sasniegumus. Lauku komjaunatnes organizācijām tādēļ visa jaunatne jāiesaista zemkopības un lopkopības atjaunošanas un attīstības darbā, lai izpildītu valsts plānu.

Ir nepieciešams panākt sekmīgu un augstvērtīgu lauksaimniecības darbu norisi 1946. gadā katrā kolhozā, padomju saimniecībā, rajonā, apgabalā, kas būs nopietns ieguldījums piecgades plāna izpildē un darbaļaužu dzīves līmeņa celšanā.

5. Ņemot vērā mašīnu un traktoru staciju lielo nozīmi lauksaimniecības tālākā attīstībā, plēnums uzdod komjaunatnes organizācijām visiem spēkiem palīdzēt partijas un lauksaimniecības orgāniem, MTS direktoriem MTS traktoru vienību un brigāžu darba uzlabošanā, panākt, lai katrs traktorists un kombainieris izpildītu un pārniegtu izstrādes normas, ievērotu mašīnu tehniskās uzraudzības noteikumus un agrotehnikas prasības, rūpētos par ražības celšanu.

Komjaunatnes organizācijām praktiski jāpalīdz MTS direktoriem iekārtot darbnīcas, remontēt mašīnas, nodrošināt brigādes ar darba rīkiem un rezerves daļām, nodibināt kārtību MTS ēkās, celt telpas un nojumes mašīnu novietošanai. Nepieciešams arī pastāvīgi rūpēties par mehanizatoru kadru sagatavošanu, par traktoristu, kombainieru un remontstrādnieku kvalifikācijas celšanu, palīdzēt lauksaimniecības orgāniem skolu un kursu komplektēšanā, panākt mācību kvalitātes uzlabošanu [...].

7. Svarīgākais rūpniecības un transporta uzņēmumu, kolhozu, padomju saimniecību un MTS komjaunatnes or-

ganizāciju uzdevums ir vadīt jauno darba kāpinājumu jaunatnes cīņā par piecgades uzdevumu izpildi un pārsniegšanu [...].

Nepieciešams visiem spēkiem atbalstīt jaunus pasākumus, kas sekmētu uzņēmumu darbu, plašāk ieviest stahnoviešu modernās darba metodes, visādā veidā palīdzēt un atbalstīt jaunus izgudrotājus un racionalizatorus.

Kolhozu, padomju saimniecību un MTS komjaunatnes organizācijas tiek aicinātas izvērst sociālistisko sacensību lauku jaunatnes vidū par sekmīgu lauksaimniecības atjaunošanas un attīstības plāna un kārtējo lauksaimniecības darbu izpildi un pārsniegšanu. Nepieciešams atbalstīt lauksaimniecības pirmrindnieku kustību par augstu graudaugu, cukurbiešu, kokvilnas, linu, dārzeņu un kartupeļu ražu iegūšanu, par traktoru un kombainu labāku izmantošanu, par sabiedriskās lopkopības augstu produktivitāti [...].

9. Plēnums uzliek par pienākumu komjaunatnes organizācijām ik dienas rūpēties par kvalificētu kadru sagatavošanu masveida profesijām un par jaunatnes ražošanas un tehniskās apmācības uzlabošanu.

Nemot vērā, ka tautas saimniecību ar kvalificētiem strādnieku kadriem nodrošina galvenokārt valsts darba rezerves, uzlikt par pienākumu rajonu komitejām, pilsētu komitejām un apgabalu komjaunatnes komitejām sniegt palīdzību arodskolu, dzelzceļnieku skolu un fabriku un rūpnīcu apmācības skolu direktoriem un darba rezervju pārvaldēm [...].

10. Par ļoti svarīgu komjaunatnes darba iecirkni uzskatīt darbu piecgades plāna izpildē tautas izglītības nozarē.

Plēnums uzliek par pienākumu rajonu komitejām, pilsētu komitejām, apgabalu komitejām, novadu komitejām un savienoto republiku komjaunatnes CK palīdzēt tautas izglītības orgāniem, skolu direktoriem un skolotājiem vispārējās izglītības realizēšanā, skolu atjaunošanā un remontēšanā; mācību un audzināšanas darba kvalitātes tālākā uzlabošanā, skolu apgādē ar mācību grāmatām, uzskates līdzekļiem un rakstāmpiederumiem [...].

11. Piecgades plāna realizēšanai nepieciešama jaunu speciālistu kadru sagatavošana, kas spētu ieviest tautas saimniecībā zinātnes un tehnikas modernos sasniegumus. Plēnums uzliek par pienākumu rajonu komitejām, pilsētu

komitejām, apgabalu komitejām, novadu komitejām, savienoto republiku komjaunatnes CK uzlabot komjaunatnes organizāciju vadību augstākajās mācību iestādēs, panākt studentu labāku sekmību un nostiprināt disciplīnu. Katram komjaunietim studentam jārāda piemērs apzinīgā attieksmē pret mācībām, savas specialitātes apgūšanā, maršisma-ļeņinisma dziļā studēšanā.

Augstāko mācību iestāžu komjaunatnes organizācijām nepieciešams plaši iesaistīt studentus zinātniskās pētniecības un priekšmetu pulciņu, studentu zinātnisko biedrību darbā, regulāri sarīkot konferences un lekcijas, vēltītas jaunākajiem sasniegumiem zinātnē un tehnikā; palīdzēt studentiem patstāvīgajā zinātniskajā darbā un vienas svešvalodas apgūšanā [...].

13. Uzlikt par pienākumu komjaunatnes organizācijām vairāk uzmanības pievērst jaunatnes sadzīves jautājumiem un kulturālai atpūtai. Kopā ar arodbiedrībām gādāt par jauniešu dzīves apstākļu turpmāko uzlabošanu, par atpūtas namu, sanatoriju, vasaras nometņu tīkla paplašināšanu, ēdnīcu un komunālo un sadzīves pakalpojumu iestāžu darba uzlabošanu.

Komjaunatnes organizāciju pienākums ir pastāvīgi palīdzēt klubiem, kultūras namiem, lasītavām, sarkanajiem stūriņiem un citām kultūras un izglītības iestādēm to darba uzlabošanā [...].

14. Lai jaunatne mobilizētu spēkus piecgades plāna realizēšanai, ir nepieciešams uzlabot komjaunatnes organizatorisko darbu, tālāk paplašināt un nostiprināt komjaunatnes organizāciju sakarus ar visu jaunatni [...].

Plēnums uzliek par pienākumu rūpniecības un transporta uzņēmumu, kolhozu, padomju saimniecību, MTS, mācību iestāžu, iestāžu, rajonu komiteju, pilsētu komiteju, apgabalu komiteju komjaunatnes organizācijām un savienoto republiku komjaunatnes CK droši iesaistīt komjaunatnes rindās labākos jauniešus un uzlabot politisko audzināšanas darbu jaunuzņemto VĻKJS biedru vidū [...].

VĻKJS CK

«Товарищ комсомола», VĻKJS kongresu, konferenču un CK plēnumu dokumenti. 1918—1968, II sēj., VĻKJS CK izd. «Molodaja gvardija», 1964, 46.—55. lpp.

Lespiests pēc grāmatas teksta.
Tulkots no krievu valodas

No LĻKJS CK pārskata ziņojuma LĻKJS V kongresam

1946. gada 13. maijā

[...] Pārejot pie jautājuma par masu politisko darbu, referents atzīmē lielos panākumus, ko komjaunatnes organizācijas guva PSRS Augstākās Padomes vēlēšanu sagatavošanas un pašu vēlēšanu laikā. Šai laikā republikas komjaunatnes organizācija skaitliski izauga, nostiprināja savas saites ar jaunatni. Taču uzdevums sekmīgi mobilizēt visus jaunatnes spēkus piegades plāna izpildīšanai un pārsniegšanai neatlaidīgi prasa no komjaunatnes pastiprināt politisko ietekmi jaunatnē, pašos pamatos uzlabot visu politiskās audzināšanas sistēmu jaunatnes vidū.

Nepieciešams diendienā izskaidrot jaunajai paaudzei, ko Latvijas jaunatnei devusi padomju vara, parādīt, ka vienīgi Padomju Savienības tautu draudzība, Padomju valsts varenība un spēks un boļševiku partijas pareizā politika glābusi mūsu Dzimteni no nokļūšanas hitleriskās Vācijas verdzībā, izglābusi no iznīcības latviešu tautu.

Svarīgākais uzdevums visā politiskajā masu darbā jaunatnes vidū pašreiz ir piegades plāna propaganda [...].

Tur, kur komjaunatnes organizācijas pratušas nostāties tautas namu un klubu kultūrizglītības darba priekšgalā, šīs iestādes kļuvušas par jaunatnes politiskās un kulturālās dzīves centriem, piesaistot tiem plašu jaunatnes aktīvu [...].

Politiskais audzināšanas darbs skolu jaunatnes vidū līdz šim laikam ir komjaunatnes organizācijas darba visatpazītamākais sektors. Par to liecina komjauniešu skaits mācību iestādēs, kas aptver tikai 8 procentus jauniešu komjauniešu vecumā. Tāds pats stāvoklis ir arī augstākajās mācību iestādēs. LVU no 1200 studentiem komjauniešu gados tikai 200 cilvēku ir VĻKJS biedri [...].

Pēdējā laikā ievērojami uzlabojies pionieru darbs dažās pilsētās un apriņķos. Pionieru vienību sanāksmes norit ievērojami interesantāk un saistošāk, pateicoties skolotāju un pionieru vadītāju tiešai sadarbībai.

Lielu palīdzību pulciņu darba sekmīgā noorganizēšanā sniedza ārpusskolas iestādes un organizācijas un vispirāmārtā Republikāniskā Pionieru pils. Republikāniskā Pionieru pils pēdējā laikā kļuvusi par visu Rīgas skolu

pulciņu darbības vienojošu centru. Pils pulciņos un studijās nodarbojas pāri par 1200 bērnu. [...]

Piecgades plānā paredzētais darbs tautas izglītības nozarē ir svarīgākais iecirknis komjaunatnes darbā. Šā uzdevuma sekmīgai veikšanai komjaunatnes organizācijām katrā ziņā jāizrauj daļa skolu jaunatnes no buržuāzisko nacionālistu kaitīgā iespaida un jāizskauž agrākās, kapitālistiskās audzināšanas sekas [...].

Nepieciešams tuvākajā laikā panākt komjaunatnes organizāciju noorganizēšanu visās skolās, kur vien ir skolēni komjauniešu vecumā.

Viss savs politiskais darbs komjaunatnes organizācijām jāpieskaņo izglītojoši audzinošajam darbam skolā, lai ar to pastāvīgi palīdzētu audzinātājiem [...].

Komjaunatnes organizācijām jābūt priekšgalā un jāorganizē viss masu sabiedriskais darbs skolā, tādējādi cieši saistoties ar visu skolu jaunatni.

Nepieciešams uzlabot jauno skolotāju idejiskās audzināšanas darbu un panākt skolotāju komjauniešu organizāciju dibināšanos skolās.

Par vienu no svarīgākajiem uzdevumiem komjauniešu organizācijām jāuzskata jauno skolotāju kadru sagatavošana no labāko komjauniešu un labākās skolu jaunatnes vidus, praktiski palīdzot nākamo skolotāju — mācību iestāžu audzēkņu komplektēšanā [...].

Komjaunatnes organizācijas kopā ar fizikultūras organizācijām kara fizikultūras un sporta darbā guvušas dažus labus panākumus.

Republikā savu darbību atjaunojušas sporta biedrības «Dinamo», «Spartaks», arodbiedrību brīvprātīgā sporta biedrība «Daugava» un «Darba rezerves».

Šodien mūsu republikā ir jau vairāk nekā 50 000 fizikultūriešu, kas nodarbojas ar dažādiem sporta veidiem.

Tomēr fizikultūras organizācijas un sporta biedrības republikā vēl nav kļuvušas par jauniešu masu organizācijām. Fizikultūras kolektīvi pagastos, uzņēmumos, skolās aptver tikai nelielu jaunatnes daļu. Komjaunatnes organizācijas vēl nav varējušas fizikultūru un sportu izmantot kā līdzekli, ar kura palīdzību iesaistīt jaunatni sabiedriskajā dzīvē, komjaunatnē. Iemesls meklējams tur, ka paši komjaunieši vēl ļoti maz nodarbojas ar fizikultūru un sportu [...].

Komjaunatnes organizāciju pamata uzdevums sporta un kara fizikultūras darbā ir nodrošināt šo pasākumu plašu attīstību jaunatnes vidū, pastiprināt komjaunatnes ietekmi fizikultūriešu aprindās, iesaistot sporta jaunatni komjaunatnē.

Jaunie uzdevumi, kas tagad jāveic komjaunatnei, paaugstina prasības visām komjaunatnes pirmorganizācijām [...].

Komjaunatnes organizāciju darbības panākumi atkarīgi galvenokārt no organizatoriskā darba nostādnes un pareizas kadru izlases, izvietojšanas un audzināšanas [...].

Vajadzēja visīsākajā laikā izraudzīt un izvietot komjaunatnes kadrus visās pilsētās un apriņķos. Pirmie kadri šim darbam bija komjaunieši partizāņi un pagrīdes darbinieki, kuriem tomēr nebija pietiekamas organizatoriskā darba pieredzes. Latvijas komjaunatnes CK uzdevums bija īsā laikā iemācīt komjaunatnes darba principus [...].

Ievērojot komjaunatnes organizāciju augšanu uz laukiem un komjaunatnes vadības tuvināšanu lauku komjauniešu un jauniešu masām, VK(b)P CK pieņēma lēmumu par komjaunatnes pagastu komiteju radīšanu republikā [...].

Atskaites un vēlēšanu kampaņa — ļoti svarīgs un ārkārtīgi atbildīgs posms mūsu republikas komjaunatnes organizācijas dzīvē.

Visam tam ir milzīga nozīme komjaunatnes organizācijas iekšējās demokrātijas, kritikas un paškritikas attīstīšanā, disciplīnas nostiprināšanā kā komjauniešu aparātā, tā arī komjauniešu ierindnieku vidū.

Tagad, kad mūsu komjaunatnes organizācijas izveidojušās un norūdījušās, mūsu priekšā ir vēl lielāki uzdevumi. Vispirms — kadru audzināšanas darba uzlabošana.

Par komjaunatnes organizāciju vadītājiem tagad kļuvuši jauni kadri bez komjaunatnes darba pieredzes. Mūsu pirmais uzdevums — iemācīt šiem kadriem komjaunatnes darba principus, sistemātiski paaugstināt viņu idejiski politisko līmeni.

Otrs ne mazāk svarīgs uzdevums ir pastāvīgi nostiprināt mūsu komjaunatnes organizācijas, papildināt tās rindas ar labāko jaunatni, radīt jaunas organizācijas, sasniegt stāvokli, lai pie mums visur — pagastos, skolās, uzņēmumos, iestādēs, — visur, kur vien ir jaunatne, būtu komjaunatnes organizācijas.

Nepieciešams stingri ievērot organizācijas iekšējo demokrātiju. Regulāri organizēt komjauniešu sanāksmes, plēnumus, noklausīties tajos komjaunatnes organizāciju sekretāru atskaites, attīstīt tajos kritiku un paškritiku, ieaudzināt komjauniešos atbildību par uzdoto darbu. Nepieciešams vienmēr izcelt komjaunatnes pirmorganizācijas lomu un nozīmi, nodrošināt operatīvu to darba vadību.

Sasniegt visgalvenāko organizatoriskajā darbā — sistematisku savu un augstākstāvošo organizāciju lēmumu izpildes pārbaudi. No tā, kā būs noorganizēta izpildes pārbaude, būs atkarīgs viss komjauniešu darbs.

Sasniegt aparāta un biroja darbā vairāk konkrētības, operatīvāti, lietišķību, kultūru, veikt visu darbu pēc plāna, noteicot katras pirmorganizācijas uzdevumus.

Latvijas Ļeņina Komunistiskās Jaunatnes Savienības atjaunošanas un organizēšanas periodu var uzskatīt par pabeigtu. Ar komjaunatnes vadošo orgānu vēlēšanām un V kongresa norisi mūsu organizācija pilnīgi atbildīs demokrātiskā centrālisma principiem, VĻKJS Statūtiem. Ar to ir veikts liels solis republikas komjaunatnes organizatoriskā un politiskā darba tālākā nostiprināšanā [...].

«Padomju Jaunatne», 95. nr.,
1946. g. 14. maijā

Iespiests pēc avīzes teksta

Nr. 7

*No Latvijas Ļeņina Komunistiskās Jaunatnes Savienības
V kongresa lēmuma*

1946. gada 15. maijā

[...] Latvijas ĻKJS V kongress atzīmē, ka Latvijas ĻKJS Centrālā Komiteja veikusi ievērojamu darbu, radot un nostiprinot republikas komjaunatnes organizāciju. Pārskata periodā republikas komjaunatnes organizācija izaugusi, nostiprinājusies idejiski un organizatoriski un kļuvusi par nopietnu palīgu boļševiku partijai visos sociālistiskās celtniecības sektoros.

Lielā Tēvijas kara dienās Latvijas komjaunieši un darba jaunatne atdeva visus savus spēkus uzvarai pār padomju tautas un visas cilvēces niknākajiem ienaidniekiem — fašistisko Vāciju un imperiālistisko Japānu.

Pēc uzvarām vainagotā kara nobeigšanas republikas komjaunatnes organizācija, saliedēta ap boļševiku partiju, tās vadībā veikusi ievērojamu darbu, atjaunojot [padomju orgānus] un nostiprinot padomju varu [republikā], panākot tautas saimniecības atdzimšanu un mobilizējot jaunatnes spēkus republikas svarīgāko saimnieciski politisko uzdevumu veikšanai.

Ticība partijai un tās spēkiem, tās politiskās līnijas pareizībai desmitkārkšojusi komjaunatnes spēku un izturību. Partijas vadība vienmēr bijusi un paliek komjaunatnes dzīves un idejiskuma, spēka un stipruma avots, pats galvenais un svarīgākais visā tās darbā.

Komjaunatnes organizāciju politiskā masu darba rezultātā pieaugusi jaunatnes tieksme uz sabiedriski politisku un valsts darbību, pieaugusi tās aktivitāte un apzinīgums, mīlestība uz savu sociālistisko Dzimteni, saliedētība ap boļševiku partiju [...].

Mūsu republikas jaunatne, tāpat kā visa latviešu tauta, cieši apņēmusies paš aizliedzīgi strādāt, lai nostiprinātu Tēvijas karā gūto lielo uzvaru, atdot visus spēkus mūsu lielās Padomju valsts militāri ekonomiskās varēnības tālākai stiprināšanai. Cīņa par piecgades plāna izpildīšanu un pārsniegšanu, no šā brīža sākot, ir galvenais un izšķirošais visas mūsu tautas, visas padomju jaunatnes dzīvē un darbā.

Šajos apstākļos ievērojami pieaug komjaunatnes atbildība par darbu jaunatnes vidū, par tās izaudzināšanu par apzinīgiem komunisma cēlājiem.

Tomēr kongress atzīmē, ka Latvijas komjaunatnes organizatoriski politiskā darba līmenis vēl pilnībā neatbilst tai uzstādītajiem uzdevumiem [...].

Daudzās komjaunatnes organizācijās slikti nostādīta marksisma-ļeņinisma teorijas, boļševiku partijas vēstures un PSRS vēstures studēšana un jaunatnes iepazīstināšana ar svarīgākajiem notikumiem starptautiskajā un iekšējā dzīvē. Piecgades plāna studēšana komjaunatnes pirmorganizācijās un jaunatnes vidū nostādīta neapmierinoši. Organizējot komjauniešu politiskās mācības, komjaunatnes organizācijas ne vienmēr ievēro VĻKJS CK XIII plēnuma lēmumus.

Daudzās komjaunatnes organizācijās aģitācijas un propagandas darbs noris zemā idejiski politiskā līmenī, nav saistīts ar jaunatnes centieniem un interesēm, ar tās darba

un sadzīves apstākļiem, dažreiz tas ir atrauts no partijas un valdības uzstādītajiem svarīgākajiem uzdevumiem.

Daudzas komjaunatnes organizācijas vāji saistītas ar jaunatni, slikti pazīst tās dzīvi un centienus, maz interesejas, kā jaunieši un jauniētes strādā un mācās, kā viņi pavada savu atpūtas laiku. Daudzi komjaunatnes aktivisti stāv tālu no jaunatnes, maz ierodas tur, kur jaunatne strādā, mācās un pavada savu brīvo laiku. Komjaunatnes vadošie darbinieki maz satiekas ar plašām komjauniešu un jaunatnes masām.

Virkne komjaunatnes organizāciju neizmanto bagātīgās iespējas kultūras un izglītības darba veikšanai jaunatnes vidū, pienācīgi nenovērtē to kā svarīgāko jaunatnes politiskās audzināšanas un jaunatnes tuvināšanas līdzekli komjaunatnei [...].

Uzdevums — tālāk mobilizēt Padomju Latvijas jaunatnes spēkus piegādes plāna izpildīšanai un pārsniegšanai, tālāk celt mūsu sociālistiskās valsts militāro un saimniecisko varenību — prasa visnotaļ uzlabot republikas komjaunatnes organizāciju organizatoriski politisko darbu [...].

«Padomju Jaunatne», 105. nr.,
1946. g. 29. maijā

Iespiests pēc avīzes teksta

Nr. 8

*No Latvijas LKJS CK IV plēnuma lēmuma
par komjaunatnes organizāciju darbu laukos
1947. gada 2.—3. jūnijā*

PAR KOMJAUNATNES ORGANIZĀCIJU DARBU LAUKOS

Latvijas LKJS CK plēnuma atzīmē, ka republikas partijas organizācijas vadībā komjaunatnes organizācijas [...] laukos veikušas zināmu darbu un palīdzējušas partijai un padomju organizācijām sekmīgi izpildīt pavasara sējas plānu.

Komjaunieši un jaunieši kolektīvi apstrādājuši un apsējuši prāvus valsts zemes fonda brīvās zemes gabalus, praktiski palīdzējuši lauksaimniecības kooperācijas sabiedrībām, Tēvijas kara invalīdu, karavīru un jauno zemes ieguvēju ģimenēm. Pirmoreiz republikā noorganizēti un

strādā jauniešu augstas ražas posmi, kas sekmīgi paveica pavasara lauku darbus.

Tai pašā laikā plēnums uzskata, ka dažas komjaunatnes organizācijas nav pratušas pa īstam organizēt jaunatni sekmīgai pavasara sējas sagatavošanai un veikšanai [...].

LATVIJAS ĻKJS CK PLENUMS NOLEMJ:

1. Par komjaunatnes lauku organizāciju svarīgāko uzdevumu uzskatīt cīņu par VK(b)P CK februāra plēnuma un Latvijas K(b)P CK XVII plēnuma lēmumu izpildīšanu, mobilizējot visu jauniešu spēkus cīņai par augstu ražu, savlaicīgu sagatavošanos ražas novākšanai, par labības nodošanas plāna valstij izpildi līdz Lielās Oktobra sociālistiskās revolūcijas 30. gadadienai un, cik vien iespējams, nostiprinot un attīstot lauksaimniecības sociālistisko sektoru. Lai to paveiktu, ir nepieciešams celt lauku jaunatnes politisko apzinīgumu, nenogurstoši izskaidrojot, ka katra cilvēka pašreizējais darbs lauksaimniecībā ir ne vien personīgā, bet vispirms visas valsts lieta. Vēl enerģiskāk jārada komjaunatnes organizācijas visās ciemu padomēs, MTS, MZIP un padomju saimniecībās — kā komjaunatnes apriņķu komiteju pamatbalsts laukos [...].

LKP CK PVI PA, 201. f.,
1. apr., 328. l., 151.—153. lapa

Iespiests pēc oriģināla

Nr. 9

No Rīgas jauno stahanoviešu sanāksmes dalībnieku aicinājuma Padomju Latvijas rūpniecības un transporta uzņēmumu jauniešiem kāpināt darba ražību un dot vairāk virsplāna produkcijas

1947. gada 8. jūlijā

DĀRGIE BIEDRI!

[...] Mūsu valsts sociālistiskās rūpniecības celtniecībā jaunatnei ierādīta ievērojama vieta. Desmitiem tūkstošu jauniešu strādā rūpniecības uzņēmumos, un mūsu republikas jauno strādnieku vidū ir cilvēki, kas jau izpildījuši piecu gadu normu [...].

Mēs, Rīgas rūpniecības un transporta uzņēmumu jaunie

stahanovieši, sapulcējušies kopīgā sanāksmē un pārrunājuši, kā labāk pildīt savas saistības pret Dzimteni, nolēmām, ka vēl vairāk kāpināsim darba ražību un sekmīgi veiksīm astoņu mēnešu darba plānu līdz Padomju Latvijas 7. gadadienai, vēl plašāk attīstot sociālistisko sacensību un stahanoviešu kustību. Tas nodrošinās savukārt gada plāna izpildi līdz visas padomju tautas lielajiem svētkiem — Oktobra sociālistiskās revolūcijas 30. gadadienai.

Tādēļ aicinām katru Rīgas pilsētas un Padomju Latvijas darba jauniešu rūpnīcās, fabrikās un transportā iekļauties sociālistiskajā sacensībā un uzņemties konkrētas saistības par neatlaidīgu darba ražības kāpināšanu, pilnīgāk izmantot savu darba dienu un savas mašīnas, vēl racionālāk iekārtot savu darba vietu, saudzēt darba rīkus, smērvielas un izejmateriālus, strādāt bez brāķa, vēl vairāk aktivizēt darba kolektīva neiecietību pret darba kavētājiem, sliņķiem un darba disciplīnas grāvējiem.

Katram komjaunietim jācenšas sagaidīt Oktobra sociālistiskās revolūcijas 30. gadadienu, pārejot par vienu darba kategoriju augstāk. Tas būs sasniegams, vēl neatlaidīgāk paaugstinot darba prasmi, vēl pilnīgāk apgūstot savu specialitāti un stahanoviešu darba metodes tehnikas miniuma pulciņos un stahanoviešu skolās.

Katram darba jaunietim jāuzskata par savu goda lietu kļūt par sociālistiskās sacensības pirmrindnieku.

Mēs, jaunie stahanovieši, solām veltīt visus spēkus un enerģiju, lai vēl vairāk kāpinātu darba ražību un dotu virs plāna vairāk un vairāk produkcijas.

Mēs solām veltīt visus spēkus un prasmi, lai palīdzētu visiem darba jauniešiem apgūt stahanoviešu un darba pirmrindnieku darba metodes un paceltu viņu darba ražību līdz mūsu līmenim.

Sociālistiskā sacensība mūsu rokās lai kļūst par varenu ieroci, ar kura palīdzību mēs sekmīgi veiksīm visus uzdevumus, kādus mums izvirza partija un valdība, un ar vēl lielākiem darba panākumiem sagaidīsim mūsu republikas septīto gadadienu un Oktobra sociālistiskās revolūcijas trīsdesmito gadadienu.

Lai dzīvo Vissavienības Komunistiskā (boļševiku) partija!

«Padomju Jaunatne», 132. nr.,
1947. g. 8. jūlijā

Iespiests pēc avīzes teksta

*No Latvijas PSR rūpniecības, dzelzceļu un ūdens
transporta jauno stahanoviešu salidojuma dalībnieku
aicinājuma jaunajiem strādniekiem izkopt sociālistisku
attieksmi pret darbu*

1947. gada 13. septembrī

DĀRGIE BIEDRI!

Tikai divi mēneši mūs šķir no ievērojamās dienas — Lielās Oktobra sociālistiskās revolūcijas 30. gadadienas. Šai trīsdesmit gadu posmā mūsu zeme nogājusi lielu un slavenu ceļu [...].

Jaunā Padomju Latvija kopā ar visu valsti, visu Lielās Savienības brālīgo tautu nepārtraukti atbalstīta, sekmīgi sadziedē rētas, ko sitis ienaidnieks tautas saimniecībā. Par mūsu sekmēm spilgti liecina tas, ka Latvijas rūpniecība dienu no dienas dod vairāk un vairāk produkcijas mūsu tautas saimniecības tālākam uzplaukumam, darbaļaužu labklājības celšanai.

Seit ne mazi nopelni ir arī mūsu jaunatnei. Mūsu rūpniecības un transporta jaunie strādnieki kopā ar visu latviešu tautu deva solījumu līdz Oktobra 30. gadadienai katrā uzņēmumā izpildīt gada plānu. Izpildot savu solījumu, viņi parāda sociālistiskas attieksmes paraugu pret darbu, prot aiz sava darba galda redzēt visu ceļu, visu rūpnīcu, visu zemi; viņi saprot, ka ikviena darbs saplūst kopā ar miljonu darbu, un viņi ir lepnī par to.

Mūsu jaunatnes varonīgais darbs ir karstas mīlestības apliecinājums lielajai Padomju Dzimtenei, kas devusi neaprobežotas iespējas radošam celtniecības darbam, lai varētu veltīt visus spēkus un dotumus jebkuras zinātnes un tehnikas nozares apgūšanai.

Lūk, kāpēc rūpnīcas VEF komjauniešu un jauniešu brigādes vadītājs Jevgeņijs Hludņevs, strādādams pie kondensatoru regulēšanas, varēja kopā ar saviem biedriem izpildīt piecu gadu normu jau līdz maijam. Hludņeva brigāde tādus panākumus sasniedza ar radošu pieeju darbam, ar nepārtrauktu darba procesa uzlabošanu [...].

Uzdevumu pārsniegšana, racionalizācija un ražošanas jauninājumi kļuvuši mūsu jaunatnes vidū par masu

parādību. Visur, kur tikai ir fabrika vai rūpnīca, dzelzceļš vai osta, jaunie strādnieki izvērza no savas puses labākos stahanoviešus. Republikā jau ir pieci tūkstoši jauno stahanoviešu un trieciennieku [...].

Šais dienās, kad visa mūsu zeme gatavojas cienīgi sagaidīt Lielo Oktobri, Padomju Latvijas jaunatnes vidū vēl vairāk iekvēlojas sociālistiskā sacensība, aug jauno stahanoviešu un jauninātāju skaits. Rūpīgi apsverot savas iespējas, jaunieši kolektīvi uzņemas jaunas papildu saistības.

Komjaunieši, Daugavpils vagonu depo remontētāji, stahanovieša Viktora Šatrovska vadībā uzņēmās papildu saistības — ārpus kārtējā darba laika līdz svētkiem izremontēt 100 dzelzceļu vagonus, no kuriem 73 jau izremontējuši. Viņu paraugam seko Jelgavas jaunie dzelzceļnieki, kas nolēmuši virs plāna izremontēt 20 vagonus.

Atzīstami krietnu iniciatīvu parādīja Kalnciema ķieģeļu rūpniecības kombināta komjaunieši un jaunieši. Viņi organizēja no jaunajiem kantora darbiniekiem brigādi, kas ik dienas strādā virsstundas ražošanas darbā, lai rūpnīcas kolektīvam palīdzētu līdz termiņam izpildīt ražošanas plānu.

Jelgavas linu vērpjamās fabrikas jaunie strādnieki nolēma līdz Oktobra revolūcijas 30. gadadienai apmācīt par speciālistiem 40 nekvalificētus strādniekus, pazemināt produkcijas pašizmaksu par pieciem procentiem un ietaupīt pustonnu vērtīgas izejvielas.

Izcilu iniciatīvu parāda mūsu jaunie jūrnieki. Uz Latvijas kuģniecības pirmrindnieka — kuģa «Jānis Rainis», kura ekipāžā ir puse jauniešu — matroži, kurinātāji, mašīnistu, mehāniķi, — ar saviem spēkiem izremontēja visus mehānismus un reizē ar to likvidēja ilgo piespiedu stāvēšanu. Lihtera Nr. 1 komjaunieši panāca iespējami pilnāku kuģa pielādēšanu, tā ka lihters katru reizi pārvadā 200 tonnu kravas virs plāna.

Jaunie Liepājas ostnieki sadarbībā ar dzelzceļniekiem organizēja kuģu pielādēšanu tieši no vagoniem, bez izlādēšanas starplaika noliktavās. Bet tas dod milzīgu laika ekonomiju, atļauj krietni pārsniegt ražošanas uzdevumus [...].

Mēs uzskatām, ka iespējas sasniegt vēl lielāku darba ražīgumu ir katrā uzņēmumā, katrā ceļa posmā, katrā

ostā, uz katra kuģa. Šīs iespējas ir jāatrod, un pirmām kārtām pie tā jāķeras jauniešiem.

Mēs, Padomju Latvijas rūpniecības un transporta uzņēmumu jauno stahanoviešu salidojuma dalībnieki, uzaiicinām jūs vēl plašāk izvērst sociālistisko sacensību par godu Oktobra 30. gadadienai un tādā kārtā sagaidīt svētkus ar jaunām darba uzvarām [...].

Drošāk iesakņojiet ražošanā jaunākās darba metodes!

Ar vēl lielāku neatlaidību apgūstiet tehniku, ņemiet no tās visu, ko tā var dot, virziet uz priekšu tās attīstību, drošāk radiet, esiet novatori!

No atsevišķu stahanoviešu darba, no atsevišķu ražošanas pirmrindnieku rekorda sasniegumiem pārejiet uz kolektīvu stahanoviešu darbu brigādē, maiņā, cehā!

Visiem spēkiem cīnieties, lai jūsu uzņēmums, ceļa posms, osta, kuģis pirms termiņa nobeigtu pēckara piecgades otrā gada plāna izpildi!

Cīnieties, lai katrs strādnieks, katra brigāde, viss kolektīvs ik dienas izpildītu uzdevumu. Neviena darba laika minūte nedrīkst velti pazust, neviena detaļa, kas izgatavota jūsu rokām, nedrīkst būt aizmesta! Tur, kur jūs strādājat, jābūt priekšzīmīgai darba organizācijas kārtībai, izmantojot elektrisko enerģiju, smērvielas un vērtīgās izejvielas.

Jaunie strādnieki! Vēl lielāku sekmju sasniegšana mūsu darbā lielā mērā atkarīga no priekšzīmīgas darba disciplīnas organizācijas. Cīnieties par darba disciplīnas nostiprināšanu, parādiet sociālistiskās izturēšanās paraugu pret darbu!

Komjaunieši un neorganizētā jaunatne! Mēs esam liels spēks mūsu republikas rūpniecībā un transportā. Darīsim visu iespējamo, lai Padomju Latvija sociālistiskajā sacensībā par godu Oktobra 30. gadadienai brālīgo republiku vidū būtu pirmajās rindās.

Organizējiet un vadiet cīņu par virsplāna produkcijas izlaišanu līdz visas tautas lielajai svētku dienai! Tā būs labākā dāvana Dzimtenei viņas slavenajā trīsdesmitgadē. [...]

«Padomju Jaunatne», 181. nr.,
1947. g. 13. septembri

Iespiests pēc avīzes teksta

¹ Jaunieši, kuri nebija VLKJS biedri. Red.

Nr. 11

No Latvijas LKJS CK VII plēnuma lēmuma par LLKJS darbu un uzdevumiem cīņā par piegades plāna pirmstermiņa izpildi

1948. gada 16.—17. februārī

PAR REPUBLIKAS KOMJAUNATNES ORGANIZĀCIJU UZDEVUMIEM LATVIJAS K(b)P CK XIX PLĒNUMA LĒMUMU IZPILDĒ

[...] Latvijas K(b)P CK XIX plēnums atzīmēja Padomju Latvijas darbaļaužu masu ievērojamos panākumos rūpniecības un lauksaimniecības atjaunošanā un tālākajā attīstībā, cīņā par pēckara piegades pirmstermiņa izpildi mūsu republikā.

Latvijas K(b)P CK XIX plēnums atzīmēja, ka līdzās panākumiem rūpniecības, transporta un lauksaimniecības darbā ir vēl nopietni trūkumi, un arī norādīja, kā tos novērst.

Ievērojamu ieguldījumu pēckara piegades pirmo divu gadu [plāna] pirmstermiņa izpildē ir devusi jaunatne. Republikas komjaunieši partijas organizāciju vadībā ir gājuši pilsētas un lauku jaunatnes darba entuziastu priekšgalā, uzlabojuši sociālistiskās sacensības vadību cīņā par piegades izpildi četros gados. No 20 tūkstošiem jauno strādnieku, kas nodarbināti rūpniecībā un transportā, 15 tūkstoši, atbildot leņingradiešu aicinājumam izpildīt piegades plānu četros gados, uzņēmušies ražošanas saistības. Ievērojami palielinājies komjauniešu-jauniešu brigāžu skaits. Rīgas uzņēmumos vien strādā 349 komjauniešu-jauniešu brigādes, kurās ir 2000 jauno strādnieku. Vairāk nekā 6000 jauno strādnieku ir izcinījuši goda pilno stahanovieša nosaukumu.

Republikas komjaunatnes organizācija veikusi lielu darbu jaunatnes mobilizēšanā VK(b)P CK februāra plēnuma lēmumu izpildei. Komjauniešu saimniecības ir pirms termiņa izpildījušas savas saistības valstij. Ar jauniešu spēkiem ir apstrādāti un apsēti 1117 ha lauksaimniecības sabiedrību zemes. Šajās sabiedrībās komjaunieši pirmo reizi mūsu republikā organizējuši desmitiem augstas ražas posmu, izaudzējuši augstu kviešu, linu, cukurbiešu un kartupeļu ražu.

Zināms darbs paveikts ar jaunajiem laukstrādniekiem. Republikas komjaunatnes organizācijas nostiprinājušas sakarus ar jaunatni, kļuvušas skaitliski lielākas un nostiprinājušas [...].

LATVIJAS ĻKJS CK PLĒNUMS NOLEMJ:

1. Stingri izpildīt Latvijas K(b)P CK XIX plēnuma lēmumus un uzlikt par pienākumu visām republikas komjaunatnes organizācijām un visiem komjauniešiem mobilizēt visus spēkus to sekmīgai realizēšanai dzīvē [...].

Katram komjaunietim un jaunajam strādniekam aktīvi jāpalīdz partijas, padomju un saimnieciskajiem orgāniem un uzņēmumu vadītājiem nodrošināt piegades izpildi četros gados, katru dienu izpildot un pārsniedzot savu ražošanas programmu, katra uzņēmuma un celtnes, katra ceha un brigādes programmu, uzlabojot ražošanas tehnoloģiju, ražošanas procesu mehanizāciju, pilnīgi un pareizi izmantojot darba iekārtu [...].

LKP CK PVI PA, 201. f.,
I. apr., 448. l., 132.—134. lapa

Iespiests pēc oriģināla

Nr. 12

*No Latvijas ĻKJS Centrālās Komitejas norādījumiem
par komjaunatnes organizāciju darbu rūpniecības iekšējo
rezervju atklāšanā un taupības režīma ievērošanā*

1948. gada 4. martā

Komjaunatnes organizācijas rūpnīcā «Stars», Rīgas elektromotoru rūpnīcā, Turbomehāniskajā rūpnīcā un dažos citos uzņēmumos pēc Staļingradas komjauniešu parauga kopā ar rūpnīcu vadītājiem un inženiertehniskajiem darbiniekiem izvērtušas cīņu pret zudumiem ražošanā, par iekšējo rezervju mobilizāciju.

Šo rūpnīcu cehos organizēti komjauniešu posteņi, kas seko taupīgai materiālu, smērvielu, kurināmā un elektroenerģijas izlietošanai. Komjaunatnes organizācijas strādnieku jaunatnes vidū izvērš plašu izskaidrošanas darbu par tautas mantas taupīšanu, par iekšējo rezervju izmantošanas milzīgo nozīmi piegades izpildīšanā četros gados.

Komjauniešu darbu aktīvi atbalsta strādnieki, inženiertehniskie darbinieki un rūpnīcas administrācija.

Uzskatot, ka cīņa par taupību, pret zudumiem ražošanā ir viens no vissvarīgākajiem nosacījumiem, lai piecgadi izpildītu četros gados, LĻKJS CK apsveic komjaunatnes organizāciju darbu rūpniecības iekšējo rezervju atrašanā, materiālu, kurināmā un elektroenerģijas visstingrākajā taupīšanā. LĻKJS CK uzdeva visām komjaunatnes pilsētu, rajonu un apriņķu komitejām nodrošināt komjaunatnes organizāciju aktīvu līdzdalību cīņā par taupību, plaši izvēršot izskaidrošanas darbu komjauniešu un pārējo jauniešu vidū par taupības valstisko nozīmi piecgades izpildīšanā pirms termiņa, panākot, lai katrs jaunais strādnieks saudzīgi apietos ar iekārtu, instrumentiem, taupītu materiālus, kurināmo un elektroenerģiju.

Lai plašāk izvērstu komjaunatnes organizāciju darbu rūpniecības iekšējo rezervju atrašanā un mobilizēšanā, LĻKJS CK rekomendē pēc komjaunatnes Rīgas pilsētas komitejas parauga organizēt komjauniešu štābus cīņai pret zudumiem ražošanā, par taupību, pieaicinot štābu darbā komjauniešus, inženierus, tehniķus un ražošanas pirmrindniekus [...].

«Padomju Jaunatne», 45. nr.,
1948. g. 4. martā

Iespiests pēc avīzes teksta

Nr. 13

*No Latvijas Ļeņina Komunistiskās Jaunatnes Savienības
VI kongresa lēmuma*

1948. gada 4. jūnijā

Pārskata laikā Latvijas LKJS Latvijas K(b)P CK un VLKJS CK vadībā veikusi lielu darbu jaunatnes komunistiskajā audzināšanā, tās spēku mobilizēšanā Padomju Latvijas tautas saimniecības atjaunošanai un attīstībai, cīņai par pēckara piecgades izpildi četros gados.

Republikas komjaunatne sanāk savā VI kongresā idejiski izaugusi, organizatoriski stipra, cieši saliedēta ap Komunistisko (boļševiku) partiju.

Iesaistot jaunatni aktīvā līdzdalībā saimnieciski politisko uzdevumu atrisināšanā, Latvijas LKJS Centrālā Komiteja, pilsētu, apriņķu un rajonu komitejas veikušas ievērojamu darbu komjaunatnes pirmorganizāciju orga-

nizatoriski politiskajā nostiprināšanā. Pieaugusi komjaunatnes organizāciju loma un autoritāte, nostiprinājušies un paplašinājušies to sakari ar jaunatni. Pārskata laikā komjaunatnes organizācija skaitliski divkāršojusies.

Ļoti svarīga nozīme komjaunatnes organizāciju darbā, audzinot jaunatni komunistiskā garā, bija VK(b)P CK lēmumiem [...] ideoloģiskā darba jautājumos. Tie koncentrēja komjaunatnes organizāciju uzmanību uz jaunās paaudzes audzināšanu dziļā boļševistiska idejiskuma, kvēla patriotisma un padomju nacionālā lepnuma garā, vīrišķības un drosmes garā, gatavībā pārvarēt visas grūtības cīņā par komunisma pilnīgu uzvaru.

Reizē ar to kongress uzskata, ka Latvijas komjaunatnes politiskā un organizatoriskā darba līmenis pilnībā neatbilst šiem uzdevumiem, ka republikas komjaunatnes organizāciju darbā ir nopietni trūkumi. Dažas komjaunatnes organizācijas vēl nav iemācījušās saistīt savu darbu jaunatnes politiskajā audzināšanā ar piedalīšanos valsts un saimnieciskajā darbā, bieži vien neprot virzīt audzināšanas darbu uz saimniecisko uzdevumu atrisināšanu [...].

Padomju Latvijas komjaunatnei veicamie lieli uzdevumi, mobilizējot jaunatni mūsu Dzimtenes varenības tālākai nostiprināšanai, audzinot no tās cīnītājus par komunismu, prasa, lai esošos trūkumus nekavējoties novērstu visā republikas komjaunatnes organizāciju politiskās audzināšanas un organizatoriskajā darbā [...].

«Padomju Jaunatne», 123. nr.,
1948. g. 20. jūnijā

Iespiests pēc avīzes teksta

Nr. 14

*No Rīgas pilsētas rūpniecības un transporta uzņēmumu jauno stahanoviešu salidojuma aicinājuma Latvijas PSR jaunajiem strādniekiem organizēt sociālistisko sacensību par godu LK(b)P X kongresam un VĻKJS XI kongresam
1948. gada 16. novembrī*

DĀRGIE BIEDRI!

Ar milzīgu sajūsmu padomju tauta nosvinēja savus ievērojamus svētkus — Lielās Oktobra sociālistiskās revolūcijas 31. gadadienu. So vēsturisko dienu Padomju Savienības darbaļaudis sagaidīja ar jauniem sasniegumiem pēckara piecgades izpildē pirms termiņa [...].

Latvijas rūpniecība 58 dienas pirms termiņa izpildījusi kopprodukcijas plānu un 9 mēnešos devusi 80 miljonus rubļu virsplāna uzkrājumu.

Pirmajās rindās sacensībā par pēckara piegādes izpildi pirms termiņa iet mūsu slavenās galvaspilsētas Rīgas darbaļaudis.

Pilsētas rūpniecība jau 31. oktobrī pabeidza kopprodukcijas gada plānu, dodot par 52 procentiem vairāk produkcijas nekā visā pirmskara — 1940. gadā.

Mūsu pilsētas jaunatnei ir tiesības lepoties ar šiem sasniegumiem, tādēļ ka to izcīnīšanā tai ir ne mazums nopelnu. Boļševiku partijas iedvesmota pašreizējā darbam mūsu Dzimtenes labā, augstu patriotisku jūtu virzīta, Rīgas jaunatne ar komjaunatni avangardā šogad strādāja ar vislielāko pacilātību. Pietiek teikt, ka sociālistiskajā sacensībā par godu VĻKJS 30. gadadienai un Oktobra 31. gadadienai jauno stahanoviešu trieciennieku pulks Rīgas uzņēmumos pieaudzis līdz divpadsmit tūkstošiem cilvēku. Ap 400 jauno ražotāju izpildījuši piecu un vairāku gadu uzdevumus.

Ārpus darba laika vien kā velte komjaunatnes 30 gadu jubilejai mūsu jaunatnes rokām izgatavota dažāda produkcija par 10 miljoniem rubļu. Jaunie rīdzinieki enerģiski iesākuši cīņu par ekonomiju un taupību.

Mūsu panākumi darbā [ir] acīm redzami. Tie prasa no mums nesamazināt tempus, bet sasniegt vēl labākus rezultātus [...].

1949. gada janvārī notiks Latvijas Komunistiskās (boļševiku) partijas X kongress, februārī — Vissavienības Ļeņina Komunistiskās Jaunatnes Savienības XI kongress. Tie ir lieli notikumi mūsu republikas un visas padomju jaunatnes dzīvē.

Mēs, Rīgas uzņēmumu jaunie stahanovieši, sapulcējušies pilsētas salidojumā, lai apspriestu rezultātus jaunatnes sociālistiskajā sacensībā par godu VĻKJS 30. gadadienai, aicinām Latvijas republikas jaunus strādniekus un strādnieces organizēt sociālistisko sacensību par godu Latvijas K(b)P X kongresam un VĻKJS XI kongresam [...].

Mēs aicinām republikas jaunus strādniekus drošāk ieviest ražošanā jaunus darba paņēmienus, vairot stahanoviešu un trieciennieku rindas, vēl neatlaidīgāk apgūt tehniku un izmantot to ar pilnu jaudu, racionalizēt, virzīt uz priekšu tās attīstību, panākt, lai katrs strādnieks, katra

brigāde, iecirknis, cehs un uzņēmums ik dienas veiktu plānus.

Augstie rezultāti un uzdevumu izpilde, ekonomija un taupība ražošanā atkarīgi no darba pareizas organizācijas, no stingras darba disciplīnas, no pastāvīgas cīņas par produkcijas kvalitātes uzlabošanu.

Lai tur, kur jūs strādājat, būtu priekšzīmīga kārtība darba organizēšanā, lai neviena minūte darba laika velti nepazūd, lai neviena detaļa, ko jūs esat izgatavojuši, netiktu atzīta par nederīgu!

Esiet neiecietīgi pret darba disciplīnas pārkāpumiem, rādiet paši sociālistiskas attieksmes paraugu pret darbu!

Atrodiet jaunas izejvielu, materiālu, elektroenerģijas un kurināmā ekonomijas iespējas, organizējiet savu brigāžu, iecirkņu un cehu pāriešanu uz saimniecisko aprēķinu.

Pašlaik iestājušās izšķirošās dienas pēckara piecgades izpildē pirms termiņa. Mūsu svēts pienākums — veltīt visus spēkus un zināšanas, visu jaunības kvēli, lai piepildītos diženais uzdevums — piecgades izpilde 4 gados.

Partija un Padomju valdība devusi mums plašas iespējas radošam darbam, savu spēku un spēju izlietošanai. Pateiksimies Dzimtenei par šīm lielajām rūpēm ar pašizliedzīgu darbu savā postenī, gūsīm jaunus panākumus par godu mīļotajai Dzimtenei!

Lai dzīvo mūsu dižā un varenā Padomju valsts!

Lai dzīvo boļševiku partija — mūsu uzvaru iedvesmotāja un organizētāja!

«Padomju Jaunatne», 229. nr.,
1948. g. 17. novembrī

Iespiests pēc avīzes teksta

Nr. 15

*No jauno lauksaimniecības pirmrindnieku republikāniskā salidojuma aicinājuma lauku jaunatnei organizēt sociālistisko sacensību par godu LK(b)P X kongresam un VĻKJS XI kongresam
1948. gada 9. decembrī*

DĀRGIE BIEDRI!

Mūsu Padomju Dzimtene pārdzīvo jaunu, varenu uzplaukumu. 1948. gadu — pēckara piecgades trešo, izšķirošo gadu — Padomju Savienības darbaļaudis noslēdz ar

slavenām uzvarām visās mūsu tautas saimniecības un kultūras dzīves nozarēs. Mūsu rūpniecība šogad jau par 17 procentiem pārsniegusi pirmskara ražošanas līmeni; lauksaimniecības graudu kultūru kopražā sasniegusi pirmskara līmeni; padomju tautas pamatoti lepojas ar izciliem sasniegumiem zinātnē un tehnikā, literatūrā un mākslā [...].

Strauju progresu pārdzīvo mūsu [republikas] lauksaimniecība, kas stingri nostājas uz sociālistiskā attīstības ceļa [...].

Visi šie panākumi cieši saistīti ar kolektīvizācijas kustības uzvaru mūsu republikas laukos. Brālīgo padomju republiku piemērs un mūsu pirmo kolhozu pieredze pārliecinājusi nabadzīgo un vidējo zemniecību par kolhozu iekārtas milzīgajām priekšrocībām; tā droši nostājas uz boļševiku partijas norādītā lauksaimniecības kolektīvizācijas ceļa. Latviešu zemnieks vairs negrib dzīvot pa vecam! No individuālo saimniecību šaurības un nabadzības darba zemnieks droši iet pretī turībai un kulturālai kolhozu dzīvei.

Uz š. g. 1. decembri mūsu laukos bija jau pāri par 750 kolhozu, un to skaits katru dienu turpina augt [...].

Iesaistoties lauku jaunatnes sociālistiskajā sacensībā, vairāk nekā 24 000 Padomju Latvijas lauku jauniešu uzņēmās konkrētas individuālas un kolektīvas saistības. Komjauniešu un jauniešu augstas ražas posmi lauza vecos, nepareizos uzskatus un parādīja, ka kolektīvs darbs un padomju agrotehnikas jaunāko atzinumu izmantošana nodrošina mūsu apstākļos vēl nepieredzētas rekordražas. Piemēram, komjaunieša Artūra Čikstes vadītais jauniešu augstas ražas posms kolhozā «Nākotne» izaudzēja 12 ha platībā 31,61 centneru rudzu no hektāra [...].

Tērvetes MTS jaunais traktorists M. Eihmanis izpildīja traktora darba plānu par 204 procentiem.

Lauku jaunatnes aktīvā līdzdalība visu uzdevumu veikšanā lielā mērā sekmēja mūsu lauksaimniecības attīstību, veicināja kolektīvizācijas kustības straujāku izvēršanos. Mēs esam guvuši ievērojamus panākumus, bet ar to nedrīkstam apmierināties, kļūt iedomīgi. Tā mums māca boļševiku partija. Vēl daudz jādara, lai nodrošinātu tālāko republikas lauksaimniecības augšupeju pa sociālistisko attīstības ceļu.

Mēs, jauno lauksaimniecības pirmrindnieku otrā salidojuma dalībnieki, aicinām visu Padomju Latvijas lauku jaunatni aktīvi cīnīties par boļševiku partijas nospraustā lauksaimniecības attīstības 1949. gada — pēckara piecgades izšķirošā gada plāna izpildišanu un pārsniegšanu.

Mēs aicinām lauku jaunatni enerģiski piedalīties jaunu kolektīvo saimniecību organizēšanā un nostiprināšanā.

Iegūt nākamajā gadā augstas graudu un tehnisko kultūru ražas no visas sējumu platības, pavairoot mājlopu skaitu un celt to ražību — tādai jābūt mūsu devīzei sacensībā. Pavairosim jauniešu laukkopības posmu un brigāžu skaitu kolhozos, padomju saimniecībās un lauksaimniecības kooperatīvajās sabiedrībās! Izvērsīsim plašāk sociālistisko sacensību laukkopības posmu un brigāžu, MTS brigāžu, traktoristu un jauno lopkopju vidū, lai izpildītu ražošanas plānu, lai sasniegtu tādas ražas un lopkopības produkciju, kas pēc PSRS Augstākās Padomes Prezidija dekrēta dod tiesības saņemt valdības apbalvojumus! Mēs aicinām jūs ar vēl lielāku enerģiju cīnīties par pareizas un modernas āgrotehnikas ieviešanu lauksaimniecībā, gādāt par lauku darbaļaužu kulturālās dzīves uzlabošanu.

Mēs, jaunie kolhoznieki, apsolāmies stingri ievērot Lauksaimniecības arteļa statūtus, apņemamies ar savu darbu turpmāk vēl spilgtāk pierādīt viensētu zemniekiem kolektīvās saimniekošanas pārākumu pār individuālo un aicinām jūs, jaunos lauku ļaudis, kļūt par dedzīgiem iniciatoru grupu radītājiem un jaunu kolhozu organizētājiem. Lauksaimniecības kolektīvizācija notiek asas šķiru cīņas apstākļos. Ne brīdi nedrīkst atslābt mūsu revolucionārā modrība cīņā pret latviešu buržuāzisko nacionālistu un budžu kaitniecisko rīcību.

Mūsu partija un valdība spraudusi lielus uzdevumus lopkopības tālākai attīstībai. Jāsaglabā visi jaunlopi, jāpalīdz ikvienam kolhozam, padomju saimniecībai, darba zemnieku saimniecībai radīt spēcīgu lopbarības bāzi un sevišķi jārūpējas, lai izpildītu un pārsniegtu ilggadīgo zālāju sējas plānus. Nākamajā gadā vēl vairāk vērības jāveltī spēkbarības sagatavošanai. Liela nozīme lopkopības produktivitātes kāpināšanā ir lopu vietējo sugu uzlabošanai.

Tehniskās kultūras ir rūpniecības jēlvielas. Dosim valstij vairāk linu, cukurbiešu un citu tehnisko kultūru.

Jaunie dārzkopji, izlietosim visus savus spēkus, lai mūsu Dzimtene pārvērstos par ziedošu dārzu zemi, lai nebūtu tāda kolhoza, padomju saimniecības, MTS, skolas, izpildkomitejas, pie kuras neatrastos kupls augļu, ogu un košuma dārzs.

Mums aktīvāk jāpiedalās lauku celtniecības darbos. Jāgādā, lai saimnieciskās un sabiedriskās ēkas, dzīvojamās mājas, tilti un ceļi būtu teicamā kārtībā. Ierīkosim jaunus sporta laukumus! Sevišķu vērību veltīsim kolhozu pilnīgai elektrifikācijai, radiofikācijai un telefonizācijai! Sekosim Daugavpils aprīņa jauniešu iniciatīvai elektrostaciju un augstsprieguma līniju būvē.

Mums ir lielas iespējas ievērojami uzlabot lauku darbaļaužu kultūralo dzīvi. Ievedīsim kārtību katrā lasītavā, bibliotēkā un tautas namā! Kolhozos ierīkosim jaunas bibliotēkas un klubus; apgādāsim tos ar grāmatām un laikrakstiem; rīkosim tajos pārrunu vakarus, lasīsim lekcijas un pārvērtīsim šīs vietas par kolhoznieku sabiedriskās dzīves centriem.

Propagandēsīm moderno lauksaimniecības zinātni jaunatnes vidū. Rūpēsimies, lai agrotehnisko un zootehnisko zinību pulciņi būtu pie katras ciema padomes, kolhoza un padomju saimniecības, lai tie regulāri darbotos.

Laukos nedrīkst būt tāda jaunieša, kas diendienā nepaaugstinātu savu vispārējās izglītības un politisko zināšanu līmeni. Tādēļ vēl vairāk vērības veltīsim lauku jaunatnes vakarskolām un politpulciņu darbam.

Dārgie biedri!

1949. gads visai padomju tautai ir sevišķi nozīmīgs pēckara piecgades noslēguma gads. Arī mūsu lauku jaunatnei jāpieliek visi spēki, lai godam veiktu doto solījumu — izpildīt piecgadī četrus gadus. 1949. gads sākas ar ievērojamiem notikumiem mūsu republikas dzīvē; 18. janvārī notiks LK(b)P X kongress, 27. janvārī — LĻKJS VII un 24. februārī — VĻKJS XI kongress.

Par godu šiem ievērojamajiem notikumiem mēs, lauku jaunatnes otrā salidojuma dalībnieki, aicinām visu mūsu republikas kolhozu, padomju saimniecību, MTS, MZIP, kooperatīvo un individuālo saimniecību jaunatni ieslēgties sociālistiskajā sacensībā par savlaicīgu un sekmīgu sagatavošanos pavasara sējai [...].

Izpildīsim partijas un valdības noteiktajos termiņos kokmateriālu sagatavošanas plānu! Noorganizēsim katrā pagastā, kolhozā, padomju saimniecībā un MTS pulciņus agrotehnisko, zootehnisko zināšanu apgūšanai un traktoru kvalifikācijas celšanai. Saliedēsimies vēl ciešāk ap latviešu darba tautas vadoni — Latvijas Komunistisko (boļševiku) partiju un tās uzticīgo palīgu un rezervi — Latvijas Ļeņina Komunistisko Jaunatnes Savienību!

Iesaistīsimies visi sociālistiskajā sacensībā, lai jo straujāk virzītu lauksaimniecību uz priekšu pa sociālistisko attīstības ceļu, lai no dienas dienā bagātāka un skaistāka kļūtu mūsu dzīve!

Ikviens no mums solās būt par pirmrindnieku visās lauksaimniecības darba nozarēs: gan veicot kokmateriālu sagatavošanas plānu, gan labi gatavojoties pavasara sējai, gan meliorējot mūsu laukus, laikus norēķinoties ar valsti graudkopības un lopkopības produktos, gan nokārtojot finansiālās saistības.

Uz priekšu, uz jaunām komunisma uzvarām mūsu zemē!

Lai dzīvo lielā, varenā padomju tauta!

Lai zeļ un zied brālīgo padomju republiku saimē brīvā un laimīgā Padomju Latvija!

Lai dzīvo varonīgā boļševiku partija — visas padomju tautas uzvaru iedvesmotāja un organizētāja!

«Padomju Jaunatne», 248. nr.,
1948. g. 14. decembrī

Iespiests pēc avīzes teksta

Nr. 16

No LK(b)P CK pārskata ziņojuma LK(b)P X kongresam

1949. gada 24. janvārī

[...] Partijas organizācijas vadībā par lielu spēku izaugusi republikas komjaunatnes organizācija, kurā ir 45 tūkst. biedru. Tā ir partijas organizācijas krietns atbalsts un palīgs visu saimniecisko un politisko pasākumu veikšanai.

[...] Galvenais trūkums ir tas, ka jauniešu un komjauniešu diendienas audzināšanas darba vietā bieži vien pieņem daudzus lēmumus, kas bieži paliek tikai uz papīra

[...]. Un šeit iznāk, ka komjaunatnes CK, daudzu apriņķu komiteju, pilsētu komiteju un rajonu komiteju organizatoriskais darbs stipri atpaliek no dzīves, no komjauniešu un plašu jaunatnes masu politiskās aktivitātes pieauguma, no viņu vajadzībām [...].

«Padomju Jaunatne», 18. nr.,
1949. g. 26. janvārī

Iespiests pēc avīzes teksta

Nr. 17

No LĻKJS CK sekretāra ziņojuma LK(b)P X kongresam
1949. gada 26. janvārī

[...] Es varu ziņot partijas kongresa delegātiem, ka par godu Latvijas K(b)P X kongresam sociālistiskajā sacensībā piedalījušies desmitiem tūkstošu republikas rūpniecībā un transportā strādājošo jauniešu, ka pēdējos mēnešos jauno stahanoviešu un trieciennieku skaits palielinājies līdz 16 tūkstošiem cilvēku, ka pie mums jau 644 jaunie strādnieki izpildījuši piecgadi un vairāk nekā 60 cilvēku ir izpildījuši septiņu un pat vairāku gadu normu [...].

Pie 200 kolhozu un padomju saimniecību augstas ražas jauniešu-komjauniešu posmiem, kas sekmīgi pabeiguši pagājušo lauksaimniecības gadu, jau pievienojušies jauni 200 posmi, kas uzsākuši rosīgi darboties pavasara sējas sagatavošanā. Šie posmi jau izvērš cīņu par augstām ražām 1949. gadā. Republikā labi pazīstamajiem augstas ražas meistariem, kas pagājušajā gadā ievākuši 28—31 centneru rudzu un kviešu no hektāra, pievienojušies simtiem jaunu cīnītāju par lauku ražības celšanu.

Ar teicamām un labām sekmēm mācībās kongresu iepriecinās tūkstošiem skolnieku, kas šai gadā daudz labāk pabeiguši mācību gada pirmo pusi nekā pirms gada un jau uzsākuši mācību gada otro pusi. Mūsu jaunatne samērā jaunajā Padomju republikā šodien strādā un mācās ar tādu enerģiju, ar tādu patiku, kā tas senāk Latvijā nekad nav bijis. Tas ir tādēļ, ka padomju vara pavērusi Latvijas jaunatnei ceļu uz īstu dzīvi, uz dzīvi darba tautas labā [...].

Padomju Latvijas komjaunatne, ko vada LK(b)P CK un visa republikas partijas organizācija, pēdējos gados ievērojami izaugusi, nostiprinājusies organizatoriski un idejiski. Komjaunatnes biedru kopskaits Latvijā jau tuvojas 50 tūkstošiem, kas apvienoti 3455 pirmorganizācijās. Gandrīz pilnīgi jau atrisināts uzdevums radīt komjaunatnes pagastu komitejas katrā pagastā un komjaunatnes organizācijas katrā ciema padomē. Ir nodibinātas un savu darbību izvērsš jau pirmās 300 kolhozu komjauniešu organizācijas, pastāv komjaunatnes organizācijas visās vidusskolās un vairākumā septiņgadīgo skolu.

Komjaunatnes vadībā savu darbību izvērsš 73 tūkstoši biedru lielā jauno pionieru organizācija, kas pēc pirmā republikāniskā salidojuma ievērojami aktivizējusies un uzlabojusi sava darba saturu.

Nostiprinājušies arī paši vadošie komjaunatnes kadri. Pēc pirmajiem republikas partijas skolas un centrālās komjaunatnes skolas izlaidumiem republikā komjaunatnes organizāciju vadībā stājušies galvenokārt biedri ar pilnu un nepabeigtu augstāko izglītību un ar ievērojamu komjaunatnes darba stāžu [...].

Ar padomju varas un boļševiku partijas gādību Latvijas darba jaunatne guvusi iespēju iegūt izglītību un zināšanas, kā arī specialitāti plašajā skolu, tehnikumu un augstskolu tīklā. Šodien Latvijas skolās un tehnikumos mācās 290 000 jauniešu, par vairākiem desmitiem tūkstošu vairāk nekā pirms 10 gadiem vecajā Latvijā. Republikas skolas, tehnikumi, augstskolas nav vairs iestādes, ko kontrolē buržuāzija, un tās vairs nepiepilda pilsētu un lauku buržuāzijas jaunatne. Skolu jaunatne un studenti šodien prasa, lai tiem dotu visprogresīvākās zināšanas, lai skolas kaldinātu istus padomju speciālistus [...].

Atļaujiet man Centrālās Komitejas un visas republikas komjaunatnes organizācijas vārdā apliecināt Latvijas Komunistiskās (boļševiku) partijas kongresam, ka Latvijas komjaunatne veltīs visus spēkus, lai būtu par boļševiku partijas cienīgiem palīgiem jaunatnes komunistiskajā audzināšanā un cīņā par komunisma uzcelšanu mūsu zemē [...].

LKP CK PVI PA, 101. f.,
12. apr., 2. l., 172.—174. un
176. lapa

Iespiests pēc stenogrammas

1949. gada 3. februārī

[...] Visas mūsu tautas saimniecības tālākajā attīstībā liela loma ir labu padomju speciālistu sagatavošanai augstskolās un tehnikumos. Šai mācību gadā ievērojami nostiprinājušās komjaunatnes organizācijas augstskolās un vidējās speciālajās mācību iestādēs. Komjaunatnes Centrālā Komiteja, mācību gadam sākoties, virzīja šo komjaunatnes organizāciju darbu uz to, lai mācību darbā, apgūstot zinātnes dažādās nozares, sekmīgi pildītu VĻKJS CK XVI plēnuma lēmumus. Plašāks kļuvis studentu zinātniskais darbs. Šeit sevišķi jāatzīmē LVU Vēstures fakultātes studenti, kas, gatavojoties VĻKJS 30. gadadienai, izstrādāja vairākus zinātniskus referātus par Latvijas komjaunatnes vēsturi.

Tomēr komjaunatnes organizāciju darbs augstskolās un tehnikumos vēl neaptver visu studējošo jaunatni. Komjaunatnes organizācijas reti organizē disputus, konferences, lekcijas un referātus par padomju zinātnes, tehnikas un kultūras sasniegumiem, par padomju bioloģijas zinātni, par komunistiskās audzināšanas jautājumiem [...].

Komjaunatnes CK, pilsētu, rajonu un apriņķu komitejām lietišķāk jāvada katras augstskolas vai tehnikuma komjaunatnes organizācija, jāizveido un jānostiprina komjaunatnes grupa katrā studentu grupā. Jāpaceļ komjaunatnes grupu loma studentu mācību sekmju celšanas un politiskās audzināšanas darbā.

Sevišķa vērība veltījama sabiedrisko disciplīnu radošai apgūšanai un studentu zinātniskā darba izvēšanai. Studenti daudz plašāk nekā līdz šim iesaistāmi sabiedriskajā darbā [...].

Tālākie sociālistiskās celtniecības panākumi un šķiru cīņas saasināšanās mūsu republikā turpina atspoguļoties arī skolas dzīvē. Ja visumā skolu jaunatnes idejiskā audzināšana uzlabojusies, tad tomēr sastopam vēl skolās audzinātājus, kuri turpina strādāt pa vecam.

Sajos apstākļos nopietni pieaug komjaunatnes organizācijas loma un atbildība skolā. Komjaunatnes vadošajiem orgāniem sistemātiski un kvalificēti jāpalīdz tautas izglītības orgāniem skolotāju idejiskajā audzināšanā, jāpalīdz katram skolotājam gūt jaunas sekmes jaunatnes komunis-

tiskajā audzināšanā. Skolu komjaunatnes organizācijas šajos apstākļos aicinātas neatlaidīgāk cīnīties par mācību sekmju celšanu, par idejiski bagātu komjaunatnes organizācijas un visu ārpusstundu darbu.

Pirmais komjaunatnes uzdevums skolu darbā ir cīnīties par obligātās vispārējās izglītības realizēšanu. Līdz pēdējam laikam likums par vidējo izglītību nav izpildīts [...].

Daudzas komjaunatnes apriņķu un pilsētu komitejas krietni vien uzlabojušas darbu jauno skolotāju vidū. Tā rezultātā audzis jauno skolotāju idejiskais līmenis un skolotāju komjauniešu skaits. Tomēr visumā mēs vēl vāji organizējam komjauniešus skolotājus aktīvai cīņai par padomju ideoloģijas iesakņošanu skolā.

Skolu komjaunatnes un pionieru organizācijas turpināja cīņu par labākām sekmēm mācībās un disciplinā, par skolnieku audzināšanu padomju patriotisma garā. Visumā šī cīņa deva panākumus. Komjauniešu un pionieru sekmes mācībās krietni pārsniedza pārējo skolnieku sekmību. Tas tāpēc, ka ievērojami uzlabojušas savu darbu skolu komjaunatnes organizācijas [...].

Pionieru darba uzlabošanā liela nozīme bija pagājušajā vasarā notikušajam republikas pirmajam pionieru salidojumam. 1948. gada vasarā plaši izvērtās pionieru un skolnieku tūrisma kustība, kas aptvēra apmēram 40 000 skolnieku. Pirms šā mācību gada sākuma republikas jauno pionieru padome iesniedza Latvijas LKJS CK birojam apstiprināšanai republikas pionieru organizācijas galvenos pasākumus gada laikā. Republikas pionieru organizācija, kas savās rindās pašreiz apvieno 73 000 jauno ļeņiniešu, ir kļuvusi patiešām par komunistisku bērnu masu organizāciju. Tās darba turpmākajai padziļināšanai un uzlabošanai mums nepieciešams nopietni ķerties pie vecāko pionieru vadītāju ideoloģiskā un pedagoģiskā līmeņa celšanas. Vēl samērā vāji [vairākas] komjaunatnes apriņķu, pilsētu un rajonu komitejas vada pionieru organizācijas. Vāji strādā vēl apriņķu un pilsētu jauno pionieru padomes [...].

Absolūtais vairākums mūsu republikas komjaunatnes organizācijas biedru ir jauni komjaunieši: $\frac{3}{4}$ Latvijas komjauniešu ir ar komjaunatnes stāžu tikai līdz 3 gadiem. 1948. gadā vien komjaunatnē mūsu republikā iestājās ap 12 000 jauniešu.

LĻKJS CK, vadoties no VK(b)P CK lēmumiem ideoloģiskajos jautājumos un VĻKJS CK norādījumiem, daudz vērības veltīja komjauniešu un jauniešu politiskajai izglītībai. Ap 90 procentu komjauniešu paaugstina savas politiskās zināšanas politizglītības sistēmā vai arī mācību iestādēs. Komjaunatnes komitejas, gatavojoties jaunajam mācību gadam, nopietnu vērību veltīja propagandistu izvirzīšanai.

Var atzīmēt Valmieras, Ogres un Krāslavas apriņķu komiteju pozitīvo darbu, vadot komjauniešu un jauniešu mācīšanos, šeit regulāri notiek propagandistu semināri, komjauniešu mācīšanos sistemātiski kontrolē. Daudzos politpulciņos darbs kļuvis organizētāks, mērķtiecīgāks un dziļāks.

Komjaunatnes organizācijas sākušas lielāku vērību veltīt klubu, tautas namu un bibliotēku darbībai. Apriņķos komjaunieši pirmo reizi nopietni ķērās pie ceļojošo kinoiekārtu darbības uzlabošanas un padomju grāmatu propagandas un izplatīšanas. Tomēr jākonstatē vesela rinda nopietnu trūkumu komjauniešu un jauniešu politisko mācību darbā un audzināšanā. Apmēram 5000 komjauniešu republikā pagaidām palikuši ārpus visām mūsu politiskās mācīšanās formām. Nepietiekoši politiskās izglītošanas sistēmā iesaistīta kolhozu jaunatne. Politpulciņu dalībniekus bieži vien neapmierina nodarbību kvalitāte [...].

Zināmi panākumi pārskata laikā sasniegti fizikultūras darbā. Pagājušā gada jūlijā mūsu republikas jaunatne pēc komjaunatnes iniciatīvas uzņēmās konkrētas saistības par sporta masveidīgu attīstību jaunatnes vidū. Padomju Latvijas jaunatne uzņēmās sagatavot 36 000 GDA nozīmju nesēju, 8900 kategorijas sportistu, uzcelt un iekārtot 500 vienkāršāko sporta laukumu utt. Komjaunatnes un fizikultūras organizācijas panāca, ka GDA normas izpildīja pāri par 33 000 jauniešu [...].

Pārskata laikā tika veltīta lielāka vērība sporta darba uzlabošanai lauku jaunatnes vidū. Pirmā republikas lauku jaunatnes spartakiāde ievērojami kāpināja jauniešu interesi par sportu visos mūsu apriņķos. Tomēr atpaliek sports un fizikultūra laukos. Sporta biedrībai «Daugava» nekavējoties jāstājas pie fizikultūras kolektīvu organizēšanas un aktivizēšanas laukos un it īpaši kolhozos [...].

Pārskata laikā republikas komjaunatnes organizācija ievērojami nostiprinājusies, un pašreiz tās rindās ir jau

46 283 VĻKJS biedri, kas apvienoti 3551 komjaunatnes pirmorganizācijā.

Tomēr vairākos apriņķos komjaunatnes komitejas nav izpildījušas Latvijas ĻKJS VI kongresa lēmumu par komjaunatnes komiteju nodibināšanu katrā pagastā, 8 mēnešos Valkas, Liepājas apriņķos nav radīta neviena pagasta komiteja. Vāji organizējas un aug komjaunatnes organizācijas kolhozos.

Daudzas mūsu komjaunatnes pirmorganizācijas un to sekretāri neprot aktivizēt un iesaistīt visus komjauniešus un jauniešus cīņā par saimniecisko un politisko pasākumu veikšanu.

[...] To mēs izpildīsim tikai tādā gadījumā, ja komjaunatnes organizācijas palīdzēs partijas organizācijām izlemt jautājumus, kuriem [ir] nozīme visa uzņēmuma, kolhoza, pagasta, apriņķa, pilsētas mērogā, drošāk izvirzīs šos jautājumus attiecīgu partijas, padomju un administratīvo orgānu apspriešanai. Tikai tā mēs pacelsim kopā ar komjaunatni visas jaunatnes spēkus piecgades lielo uzdevumu izpildei četros gados [...].

*«Padomju Jaunatne», 28. nr.,
1949. g. 9. februārī*

Iespiests pēc avīzes teksta

Nr. 19

No Latvijas ĻKJS VII kongresa lēmuma

1949. gada 4. februārī

Latvijas ĻKJS VII kongress atzīmē, ka pārskata laikā Latvijas ĻKJS CK Latvijas K(b)P CK un VĻKJS CK vadībā visu savu praktisko darbību virzījusi tā, lai republikas komjaunatnes organizācijas izpildītu VK(b)P CK vēsturiskos lēmumus par ideoloģiskā darba jautājumiem, lai mobilizētu komjauniešus un jauniešus veikt pēckara piecgadi pirms termiņa un lai tālāk nostiprinātu komjaunatnes organizācijas organizatoriski un politiski, uzlabotu to jaunatnes audzināšanas darbu padomju patriotisma garā un saliedētu padomju jaunatni ap boļševiku partiju.

Republikas komjaunatnes organizācija ir izaugusi skaitliski, kā arī nostiprinājusies organizatoriski un idejiski, un tās rindās ir vairāk nekā 46 tūkstoši biedru, kas apvienoti 3551 komjaunatnes pirmorganizācijā.

Pārskata laikā VĻKJS rindās uzņemti 9570 cilvēki.

Pilsētu un lauku komjaunatnes organizācijas, iesaistījušās sociālistiskajā sacensībā [...], nopietni palīdz partijas un padomju organizācijām sekmīgi veikt republikas saimnieciskos un politiskos uzdevumus, kā arī palīdz lauksaimniecības sociālistiskajā pārkārtošanā. Padomju Latvijas kolhozos nodibinātas 370 komjaunatnes pirmorganizācijas.

Izpildot VĻKJS CK XVII plēnuma lēmumu, Latvijas ĻKJS CK pārkārtoja komjauniešu politmācību sistēmu, komjaunatnes organizācijas ievērojami plašāk iesaistīja politmācībās komjauniešus un jaunatni, pastiprināja komjauniešu politisko mācību kontroli un vadību. Republikā pavisam ar dažādiem politiskās izglītības veidiem aptverti 40 000 komjauniešu un jauniešu.

Pagājušās komjaunatnes orgānu pārskata un vēlēšanu sapulces paaugstināja komjaunatnes organizācijās iekšējā darba līmeni un aktivizēja visu to darbību.

Taču reizē ar to kongress atzīmē, ka LĻKJS CK un komjaunatnes apriņķu, pilsētu un rajonu komiteju darbā ir lieli trūkumi [...].

Padomju Latvijas komjaunatnei izvirzīto uzdevumu sekmīga izpilde prasa no republikas komjaunatnes organizācijas nekavējoties novērst esošos trūkumus un uzlabot visu politiskās audzināšanas un organizatorisko darbu katrā komjaunatnes pirmorganizācijā [...].

*«Padomju Jaunatne», 30. nr.,
1949. g. 12. februārī*

Iespiests pēc avīzes teksta

Nr. 20

No Latvijas ĻKJS CK plēnuma lēmuma par republikas komjaunatnes organizāciju piedalīšanos kolhozu celtniecībā

1949. gada 24. martā

Partijas organizāciju vadībā, sekmīgi īstenojot dzīvē VK(b)P CK februāra plēnuma vēsturisko lēmumu, Padomju Latvijas zemnieki guvuši ievērojamus panākumus lauksaimniecībā. Republikā sperti pirmie nopietnie soļi lauksaimniecības sociālistiskajā pārkārtošanā. Tagad ir jau nodibināti 1443 kolhozi, noorganizētas 520 zemnieku iniciatīvas grupas kolhozu izveidošanai. Latvijas jaunie

kolhozi jau pirmajos darba gados pārspējuši individuālo zemnieku saimniecības. Darba zemniecība droši nostājas uz sociālistiskās lauksaimniecības ceļa, kolhozu kustība sāk pieņemt masveida raksturu.

Republikas komjaunatnes organizācija sūtīja komjauniešus un jauniešus izveidot un organizatoriski nostiprināt kolhozus. Lai republikas komjaunatnes darbību aktivizētu kolhozu celtniecībā, Latvijas ĻKJS CK veica vairākus pasākumus [...].

Latvijas ĻKJS CK plēnums atzīmē, ka kolektivizācijas straujā attīstība republikā nosaka vajadzību celt visu lauku komjauniešu organizāciju un komjauniešu aktivitāti kolhozu izveidošanā un nostiprināšanā [...].

LATVIJAS ĻKJS CK PLĒNUMS NOLEMJ:

1. Par galveno republikas komjaunatnes organizāciju uzdevumu uzskatīt — palīdzēt visiem spēkiem partijas organizācijām izpildīt Latvijas K(b)P X kongresa norādījumus par Latvijas lauksaimniecības pārkārtošanu uz sociālistiskiem pamatiem un pastiprināt darbu, izpildot Latvijas ĻKJS VII kongresa lēmumus par kolhozu celtniecību [...].

2. Plēnums katram vadošajam komjaunatnes orgānam uzdod kā svarīgāko uzdevumu tuvākajam laikam — katrā kolhozā, kur ir jaunieši, radīt komjaunatnes organizācijas, kā arī organizatoriski un politiski nostiprināt katru kolhoza komjaunatnes organizāciju [...].

*LKP CK PVI PA, 201. f.,
1. apr., 556. l., 62.—64. lapa*

Iespiests pēc oriģināla

Nr. 21

No Latvijas ĻKJS CK plēnuma lēmuma par republikas komjaunatnes organizāciju uzdevumiem sakarā ar Latvijas K(b)P CK II plēnuma lēmumu

1949. gada 20. jūnijā

[...] Latvijas K(b)P CK plēnums atzīmēja, ka Latvijas laukos 1949. gada pavasarī noticis lielais lūzums, kad visplašākās zemnieku masas apņēmīgi un negrozāmi nostājušās uz kolhozu ceļa, un ka Padomju Latvijas pirmā

kolhozu sēja noritējuši organizēti, kolhozniekiem, MTS un padomju saimniecību strādniekiem un lauksaimniecības speciālistiem aktīvi piedaloties ražošanas darbā.

Latvijas K(b)P CK plēnuma lēmumi skaidri nosaka jaunos apstākļus un jaunus uzdevumus laukos, kuru atrisināšanai jāmobilizē visi komjauniešu un jauniešu spēki. Plēnuma lēmumi uzliek republikas komjaunatnes organizācijai par pienākumu ievērojami paaugstināt savu lomu kolhozu celtniecībā, drošāk un nopietnāk iedziļināties visos kolhozu ražošanas jautājumos, enerģiskāk palīdzēt partijai kolhozu organizatoriski saimnieciskajā nostiprināšanā.

Pēdējos mēnešos republikas komjaunatnes organizācijas ievērojami cēlušas savu aktivitāti lauksaimniecības socialistiskajā pārkārtošanā. Pēc komjauniešu iniciatīvas un viņiem tieši piedaloties, nodibināti simti kolhozu. 78 komjaunieši strādā par kolhozu priekšsēdētājiem un 738 — par brigadieriem un posminiekiem. Pēc Latvijas ĻKJS CK V plēnuma ievērojami pieaudzis komjaunatnes organizāciju skaits kolhozos, bet uz 10. jūniju komjaunatnes organizācijas ir 1556 kolhozos jeb 40 procentos visas republikas kolhozu.

Ventspils un Talsu apriņķī komjaunatnes organizācijas jau nodibinātas absolūtajā vairākumā kolhozu.

Lauku komjaunatnes organizāciju lielākā daļa enerģiski palīdzēja partijas organizācijām pavasara sējas darbos. Šinī gadā pavasara sējā piedalījās 420 komjauniešu un jauniešu augstas ražas posmu, 57 komjauniešu un jauniešu traktoristu brigādes, kas visumā sekmīgi veica pavasara lauku darbus.

VK(b)P CK un [PSRS] Ministru Padomes pieņemtais sabiedriskās lopkopības attīstības trīs gadu plāns izraisa jaunu darba entuziasmu visas lauku jaunatnes vidū. Komjaunieši un kolhozu un padomju saimniecību labākie jaunieši aktīvāk iesaistījās lopkopības un putnkopības fermu darbā; republikā 141 komjaunietis strādā par fermas pārziņi.

Latvijas ĻKJS CK plēnums uzsver, ka lielais lūzums Latvijas laukos liek republikas komjaunatnes organizācijām ievērojami vairāk iesaistīties kolhozu ražošanas darbā, enerģiskāk palīdzēt partijai jauno kolhozu nostiprināšanā. Taču šī uzdevuma realizēšana nav iespējama, neradot spēcīgas komjaunatnes organizācijas kolhozos [...].

LKP CK PVI PA, 201. f.,
I. apr., 557. l., 158. un 159. lapa

Iespēsts pēc oriģināla

*No Latvijas ĻKJS CK VII plēnuma lēmuma
par komjaunatnes organizāciju uzdevumiem sakarā
ar Latvijas K(b)P CK III plēnuma lēmumu
«Par politiskās audzināšanas darba uzlabošanu republikas
jauniešu vidū»¹*

1949. gada 4. oktobrī

Latvijas K(b)P CK III plēnums apsprieda jautājumu «Par politiskās audzināšanas darba uzlabošanu republikas jauniešu vidū» un pieņēma lēmumu radikāli uzlabot darbu jaunatnes komunistiskajā audzināšanā. Latvijas K(b)P CK plēnuma lēmums atspoguļo republikas partijas organizācijas lielās rūpes par jaunatnes politisko audzināšanu.

Latvijas K(b)P CK III plēnums savā lēmumā atzīmēja, ka Padomju Latvijas jaunatne un tās priekšpulks [...] komjaunatne Komunistiskās partijas vadībā aktīvi piedalās sociālistiskajā celtniecībā. Tūkstošiem jauniešu un meiteņu pašreizējā strādā rūpniecībā un lauksaimniecībā, apgūst ražošanas profesijas, neatlaidīgi uzkrāj zināšanas, mācās, rāda darba varonības piemērus. Republikas jaunatne ir izgājusi krietnu politiskās audzināšanas skolu. Ievērojami pieaugusi tās interese par sabiedrisko un politisko dzīvi, paaugstinājies kulturālais redzesloks.

Komjaunieši un jaunieši aktīvi piedalās kolhozu iekārtas nostiprināšanā. Vairāk nekā 100 komjauniešu strādā par kolhozu priekšsēdētājiem, ap 1500 komjauniešu ir brigadieru, posmveži, lopkopības fermu pārziņi.

Uzlabojies savienības iekšējais darbs un audzināšanas darbs, nostiprinājies un izaudzis komjaunatnes aktīvs, pastiprinājusies komjaunatnes organizāciju ietekme jauniešu vidū. No komjauniešu un jauniešu vidus izvirzīts daudz kadru visās sociālistiskās celtniecības nozarēs.

Tomēr līdzās šiem sasniegumiem Latvijas K(b)P CK III plēnums atzīmēja daudz nopietnu trūkumu politiskās audzināšanas darbā republikas komjauniešu un jauniešu vidū.

Vāji organizēta marksisma-ļeņinisma teorijas studēšana

¹ Minētais lēmums pieņemts 1949. g. 16. septembrī. Sk. LKP CK PVI PA, 101. l., 12. apr., 9. l., 83. un 84. lapa. *Red.*

jaunatnes vidū. Daudzi komjaunatnes politpulciņi un politiskolas 1948./49. mācību gadā strādājuši neapmierinoši. Pagājušajā mācību gadā ap 7 tūkstoši komjauniešu netika iesaistīti politiskās izglītības tīklā. Tikai 19 000 jauniešu, kas nebija komjaunatnes biedri, apguva politiskās mācības [...].

Lai jo ātrāk izpildītu Latvijas K(b)P CK III plēnuma lēmumus par politiskās audzināšanas darba uzlabošanu republikas jaunatnes vidū,

LATVIJAS ĻKJS CK VII PLĒNUMS NOLEMJ:

1. Pieņemt vadībai un konsekventai izpildei Latvijas K(b)P CK III plēnuma lēmumu «Par politiskās audzināšanas darba uzlabošanu republikas jaunatnes vidū» un uzlikt par pienākumu Latvijas ĻKJS CK birojam, apriņķu komjaunatnes komitejām, pilsētu komjaunatnes komitejām un rajonu komjaunatnes komitejām visīsākajā laikā novērst tos trūkumus politiskās audzināšanas darbā jauniešu vidū, kuri atzīmēti šai lēmumā, galveno komjaunatnes organizāciju vērību koncentrējot uz ideoloģiskā darba kvalitātes ievērojamu paaugstināšanu komjauniešu un jauniešu vidū [...].

LKP CK PVI PA, 201. f.,
1. apr., 559. l., 139. un 141. lapa

Iespiests pēc oriģināla

Nr. 23

No Latvijas ĻKJS CK biroja lēmuma par lauku jaunatnes sociālistiskās sacensības rezultātiem 1949. g. lauksaimniecības gadā

1949. gada 28. decembrī

Latvijas ĻKJS CK birojs atzīmē, ka lauku jaunatnes sociālistiskā sacensība, kurā bija iesaistījušies 20 170 jauniešu [...], izraisīja lauku jaunatnes vidū lielu politisko entuziasmu. Republikas lauku jaunatnes sacensība sekmēja partijas un padomju orgānu darbu, organizējot savlaicīgu visu lauksaimniecības darbu nobeigšanu un labības sagādes plāna pirmstermiņa izpildi un pārsniegšanu.

420 komjauniešu un jauniešu augstas ražas posmi ieguva ievērojami augstāku ražu salīdzinājumā ar vidējo

ražu republikā. Sociālistiskā Darba Varoņa Artūra Čikstes posms Jelgavas apriņķa kolhozā «Nākotne» ieguva 31,65 centnerus no hektāra 14,5 ha lielā platībā; Vizmas Dālderis posms Ventspils apriņķa kolhozā «Venta» izaudzēja 31,62 centnerus lielu ražu no hektāra 12 ha platībā [...].

Talsu apriņķī sociālistiskā sacensība bija organizēta pareizi, un tai bija masveida raksturs. Apriņķa komjaunieši un jaunieši uzņēmās konkrētas saistības, kuru izpildīšanu pārbaudīja pagastu komisijas. Latvijas LKJS Talsu apriņķa komitejas birojs sistemātiski kontrolēja šo komisiju darbu un sniedza konkrētu palīdzību.

Apriņķa komjaunatnes organizācija pastāvīgi palīdzēja partijai un padomju orgāniem visu lauksaimniecības darbu veikšanā. Laikā, kad ražu novāca un nodeva valstij, apriņķī strādāja 44 komjauniešu un jauniešu brigādes, kas novāca 4500 ha labības, bet 18 pilsētas komjauniešu un jauniešu brigādes novāca 2842 ha labības. Apriņķī strādā 7 komjauniešu un jauniešu traktoristu brigādes, kas savus gada plānus izpildījušas par vairāk nekā 150 procentiem.

Viņu apriņķa komjaunatnes komiteja arī veikusi lielu darbu, vadot sociālistisko sacensību, it sevišķi, organizējot jauniešus cīņai ar nezālēm; ravēšanas darbos piedalījās 81 brigāde ar 1268 dalībniekiem.

Lopbarības sagatavošanā labākos rezultātus guva Daugavpils, Jelgavas un Rēzeknes apriņķis.

Kokmateriālu sagatavošanas darbos 584 komjauniešu un jauniešu brigādes ar 6000 dalībniekiem izcirta 130 tūkstošus kubikmetru kokmateriālu. Tikai Talsu apriņķī vien komjaunieši un jaunieši, apvienojušies 49 brigādēs, izcirta 25 tūkstošus kubikmetru kokmateriālu, kas ir 20 procenti no visa apriņķa plāna.

Lai apspriestu sociālistiskās sacensības rezultātus, visos republikas apriņķos notika jauno lauksaimniecības pirmrindnieku salidojumi, kuru darbā piedalījās 3500 jauno kolhoznieku. Viņi apsprieda sociālistiskās sacensības rezultātus, dalījās darba pieredzē un uzņēmās jaunas, paaugstinātas saistības.

Tai pašā laikā Latvijas LKJS CK birojs atzīmē trūkumus, kādi novērojami sociālistiskās sacensības vadībā un gaitā. Vairākos apriņķos sociālistiskajā sacensībā nepiedalījās lielais vairākums lauku jaunatnes, sacensība bija formāli organizēta un izpaudās ziņu savākšanā [...].

Latvijas LKJS CK birojs nolēmj:

1. Uzlikt par pienākumu apriņķu komjaunatnes komitejām organizēt lauku jaunatnes sociālistisko sacensību par godu Padomju Latvijas 10. gadadienai, panākot, lai sociālistiskās saistības uzņemtos katrs jaunais kolhoznieks un padomju saimniecības un MTS strādnieks, lai kolhozi, padomju saimniecības un MTS noslēgtu savā starpā sociālistisko sacensību.

2. Par lauku jaunatnes sociālistiskās sacensības sistematiskas vadības nodrošināšanu, par pareizu politiskā un kultūrmasu darba organizēšanu laukos saimniecisko un politisko kampaņu laikā, kā arī par jauno kolhoznieku, padomju saimniecību un MTS strādnieku ieguldījumu darba ražīguma un tā kvalitātes celšanā nodot Latvijas ĻKJS CK un Latvijas PSR Lauksaimniecības ministrijas ceļojošo Sarkanā karogu no Krāslavas [...] Talsu apriņķa komjaunatnes organizācijai [...].

3. Atzīmēt Rēzeknes, Viļānu, Jelgavas un Daugavpils apriņķu komjaunatnes komiteju labo darbu, vadot lauku jaunatnes sociālistisko sacensību [...].

*LKP CK PVI PA, 201. f.,
1. apr., 566. l., 134.—136. lapa*

Iespiests pēc oriģināla

Nr. 24

No Latvijas Ļeņina Komunistiskās Jaunatnes Savienības VIII kongresa lēmuma

1950. gada 28. jūnijā

Noklausījies un apspriedis ziņojumu par Latvijas ĻKJS CK darbu no 1948. gada februāra līdz 1950. gada jūnijam, Latvijas Ļeņina Komunistiskās Jaunatnes Savienības VIII kongress atzīmē, ka atskaites periodā Latvijas ĻKJS CK, strādājot Latvijas K(b)P CK un VĻKJS CK vadībā, virzīja republikas komjaunatnes organizāciju praktisko darbību uz komjauniešu un jauniešu aktīvu piedalīšanos visu politisko un saimniecisko uzdevumu veikšanā, kas stāv Padomju Latvijas priekšā, uz VĻKJS XI kongresa lēmuma izpildi, uz komjaunatnes pirmorganizāciju tālāku organizatorisko un politisko nostiprināšanu un viņu darba uzlabošanu jaunatnes komunistiskajā audzināšanā kvēla padomju patriotisma garā un bezgalīgā uz-

ticībā savai sociālistiskajai Dzimtenei, Komunistiskajai (boļševiku) partijai [...].

Veiktā darba rezultātā republikas komjaunatnes organizācija ir vēl vairāk nostiprinājusies organizatoriski un politiski, ir paplašinājušies tās sakari ar plašām jaunatnes masām, pastiprinājusies komjaunatnes ietekme jaunatnes vidū, ir augušas VĻKJS biedru rindas.

Atskaites periodā komjaunatnē tika uzņemti 34 584 cilvēki, radītas 3229 komjaunatnes organizācijas, no tām kolhozos 1932. Pašreiz republikas komjaunatnes organizācijas rindās ir 71 990 VĻKJS biedru, kas apvienoti 5471 komjaunatnes pirmorganizācijā.

Komjaunatnes organizācijas vadīja jaunatnes darba aktivitāti visas tautas cīņā par ceturtās piecgades veikšanu pirms termiņa, par sociālistiskās lauksaimniecības tālāku kāpinājumu un lopkopības attīstību republikā. Rūpniecības uzņēmumos un dzelzceļa transportā vairāk nekā 20 000 jauno strādnieku ir stahanovieši un trieciennieki.

Izpildot Latvijas K(b)P X kongresa lēmumu, lauku komjaunatnes organizācijas veikušas ievērojamu darbu, palīdzot partijai un padomju organizācijām pārkārtot Latvijas lauksaimniecību uz sociālistiskās attīstības ceļa.

Komjaunieši bija simtu kolhozu organizēšanas iniciatori. Vairāk nekā 5000 komjauniešu ieņēma vadošus amatus kolhozos, 2140 kolhozos ir radītas komjaunatnes organizācijas.

Izpildot Latvijas K(b)P CK III plēnuma lēmumu, komjaunatnes organizācijas uzlaboja komjauniešu un jauniešu politisko izglītību. 1949./50. mācību gadā politpulciņos un politiskolās mācījās 21 588 komjaunieši un 10 961 jaunieši, kas nesastāv komjaunatnē.

Kļuvusi lielāka komjaunatnes ietekme skolās, pieaugusi komjaunatnes skolu organizāciju loma cīņā par teicamām zināšanām, par disciplīnas nostiprināšanu skolās. Palielinājies VĻKJS rindu pieaugums uz skolu jaunatnes rēķina.

Kļūvis augstāks komjaunatnes aktīva politiskais un darba briedums, uzlabojies darbs ar komjaunatnes kadriem.

Atskaites un vēlēšanas, kas šogad notika republikas komjaunatnes organizācijās, parādīja, ka pieaugusi komjauniešu politiskā aktivitāte un viņu prasības pret augstākstāvošajiem komjaunatnes orgāniem un to vadītājiem par komjaunatnes darba stāvokli. Atskaites un vēlēšanas

parādīja arī, ka cēlies vispārējais komjaunatnes organizāciju darba līmenis jaunatnes audzināšanā [...].

Latvijas LKJS VIII kongress nolēmj:

1. Atzīt Latvijas LKJS Centrālās Komitejas politisko līniju par pareizu, praktisko darbu par apmierinošu.

2. Kongress uzskata par republikas komjaunatnes organizācijas visupirmo uzdevumu jaunatnes komunistiskās audzināšanas darba pastiprināšanu [...]. Katrai komjaunatnes organizācijai jāiekārto savs darbs tā, lai no dienas dienā nostiprinātu savus sakarus ar plašām jaunatnes masām, jāaudzina ar boļševiku partijas vēstures un mūsu sociālistiskās īstenības piemēriem jaunatne par kvēliem savas Dzimtenes patriotiem, bezgalīgi uzticīgiem Ļeņina partijas lietai, [jāaudzina] PSRS tautu draudzības garā.

Komjaunatnes organizācijām ar vēl lielāku enerģiju jāvirza visas jaunatnes spēki saimnieciski politisko uzdevumu veikšanai un mūsu valsts varenības tālākai nostiprināšanai.

Visā savā praktiskajā darbībā republikas komjaunatnes organizācijai stingri jāvadās no Komunistiskās (boļševiku) partijas un VLKJS XI kongresa lēmumiem [...].

«Padomju Jaunatne», 145. nr.,
1950. g. 26. jūlijā

Iespiests pēc avīzes teksta

Nr. 25

No jauno stahanoviešu un racionalizatoru salidojuma dalībnieku aicinājuma plašāk izvērst sociālistisko sacensību par 1951. gada valsts plāna izpildi pirms termiņa

1951. gada 17. jūnijā

AICINĀJUMS

visiem Rīgas pilsētas rūpniecības uzņēmumu, transporta un celtniecības jauniešiem strādniekiem un strādniecēm

[...] Kopā ar saviem vecākajiem biedriem jaunieši un jaunietes šīs laikā likuši no gruvešiem pacelties simtiem rūpniecām un uzņēmumiem. Ar viņu spēkiem uz jaunas tehnikas pamatiem atjaunota VEF, Vagonu rūpnīca, Ķeguma elektrostacija un daudzas citas fabrikas un uzņēmumi.

Rūpniecības uzņēmumu jaunatne aktīvi piedalījās arī

Rīgas Jūrmalas elektrificētā dzelzceļa celtniecības darbos. Pašai izlīdzīgajā darbā dzima vērtīgi pasākumi, jaunatne guva darba iemaņas, uzlaboja savus darba paņēmienus [...].

Tikai pēdējā gadā vien pilsētas jaunie strādnieki ir iesnieguši vairāk nekā 3000 racionalizācijas priekšlikumu, kas uzlabo ražošanas procesu un dod valstij ietaupījumu vairāk nekā par 20 miljoniem rubļu gadā.

Bet padomju cilvēki nekad neapmierinās ar sasniegto. Mūsu lozungs ir — uz priekšu, līdz komunisma pilnīgai uzvarai mūsu zemē!

Mēs, pilsētas jauno stahanoviešu un racionalizatoru salidojuma dalībnieki, aicinām visus galvaspilsētas rūpnīcās, transporta un celtniecības uzņēmumos un fabrikās strādājošos jaunos strādniekus vēl plašāk izvērst sociālistisko sacensību par 1951. gada valsts plāna izpildi pirms termiņa, aicinām pastiprināt cīņu par darba ražīguma celšanu, par izejvielu un materiālu taupīšanu, par iekārtas labāku izmantošanu, par virsplāna uzkrājumu palielināšanu, [par] fabriku un rūpnīcu rentabilitāti [...].

«Padomju Jaunatne», 118. nr.,
1951. g. 19. jūnijā

Iespiests pēc avīzes teksta

Nr. 26

No kolhozu un padomju saimniecību komjaunatnes organizāciju komiteju sekretāru republikāniskās sanāksmes dalībnieku aicinājuma lauku komjaunatnes organizācijām aktīvāk sekmēt sabiedriskās lopkopības attīstību

1951. gadā, ne vēlāk par 27. decembri

AICINĀJUMS

visām lauku komjaunatnes organizācijām

Dārgie biedri!

Padomju Latvijā uzvarēja un stingri nostiprinājās kolhozu iekārta. Republikas kolhozi un padomju saimniecības sekmīgi cīnās par galvenā uzdevuma izpildi lauksaimniecībā — visu lauksaimniecības kultūru ražības ievērojamu paaugstināšanu, sabiedriskā ganāmpulka strauju palielināšanu, tai pašā laikā ievērojami ceļot tā produktivitāti [...].

Ievērojamu ieguldījumu sabiedriskās lopkopības attīstībā dod lauku komjaunieši. Smiltenes rajona kolhoza «Uzvara», Viļānu rajona Maksima Gorkija vārdā nosauktā kolhoza un Elejas rajona padomju saimniecības «Eleja» komjaunatnes organizācijas aktīvi piedalās cīņā par sabiedriskās lopkopības kāpināšanu, sekmīgi izšķir jautājumus, kas saistīti ar cīņu par lopu skaita palielināšanu un reizē ar to produktivitātes ievērojamu paaugstināšanu.

Republikas kolhozu un padomju saimniecību fermās pašlaik strādā vairāk nekā trīs tūkstoši komjauniešu, no viņiem vairāk nekā 280 [ir] fermu vadītāji vai brigadierī. Tas ir liels spēks, tie ir cilvēki, kas partijas, padomju un lauksaimniecības orgāniem spējīgi sniegt ievērojamu palīdzību cīņā par sabiedriskās lopkopības kāpināšanu [...].

Apspriežot jautājumu par kolhozu un padomju saimniecību komjauniešu piedalīšanos sociālistiskās lauksaimniecības un tās svarīgākās nozares — lopkopības tālākajā kāpināšanā, mēs aicinām kolhozu un padomju saimniecību komjaunatnes organizācijas diendienā palīdzēt partijas, padomju un lauksaimniecības orgāniem pārsniegt sabiedriskās lopkopības attīstības valsts plānus.

Mēs aicinām visas kolhozu un padomju saimniecību komjaunatnes organizācijas uzmanīgi rūpēties par jaunlopu — kumeļu, teļu, sivēnu, jēru, cāļu izaudzēšanu. [...]

Vadoties no tā, ka lopkopju tuvākais uzdevums ir sabiedriskā ganāmpulka pareiza izmitināšana un barošana, radīt katrā lopkopības fermā komjauniešu posteņus, kuriem jānodrošina kontrole pār izslauktā piena uzskaiti, pār barības sagatavošanu un lopu izmitināšanu, kā arī pār barības izlietošanu, un nodibināt fermās priekšzīmīgu kārtību. [...]

Jauno lopkopju un MTS mehanizatoru pienākums [ir] palīdzēt kolhozu lopkopības darbietilpīgo procesu mehanizācijā — barības pārstrādāšanā un piegādāšanā, ūdens piegādē lopu novietnēm, kūtsmēslu izvešanā no lopu novietnēm utt.

Mēs aicinām kolhozu jaunatni aktīvi piedalīties lopkopības ēku celtniecībā. Lai nodrošinātu katra kolhoza un padomju saimniecības celtniecības darbu 1952. gada plāna izpildi, celtniecības materiālus nepieciešams sagatavot un izvest jau ziemas periodā. Nepieciešams iesaistīt celtniecības brigādēs komjauniešus, jaunus kolhozniekus un pa-

domju saimniecību strādniekus — celtniecības darba lietpratējus. Nepieciešams, lai kolhozu un padomju saimniecību jaunatne apgūtu namdaru, galdnieku, mūrnieku un citas celtniecības specialitātes [...].

Pievēršot lielu uzmanību kolhozu un padomju saimniecību agrotehnisko un zootehnisko mācību organizēšanai, mēs aicinām visas lauku komjaunatnes organizācijas iesaistīt agrotehniskajās un zootehniskajās mācībās visu lopkopības un laukkopības brigādēs strādājošo jaunatni. Nepieciešams panākt, lai visi agrotehnisko un zootehnisko kursu klausītāji 1952. gadā apgūtu un pabeigtu mācību pirmā vai otrā gada programmu.

Plaši izvērst agitācijas darbu lopkopības brigāžu locekļu vidū, propagandējot Padomju Latvijas un brālīgo padomju republiku lopkopju pirmrindas pieredzi. Fermās regulāri vajag lasīt laikrakstus un žurnālus, organizēt fermās un brigādēs sarkanos stūrīšus, aktīvi piedalīties lauksaimniecības literatūras izplatīšanā kolhoznieku un strādnieku vidū. Panākt kolhozu un padomju saimniecību bibliotēku darba uzlabojumu.

Mēs griežamies pie visām lauku komjaunatnes organizācijām ar aicinājumu — mobilizēt jaunatni, lai tā vispusīgi palīdzētu partijas un lauksaimniecības orgāniem sekmīgi veikt pasākumus lopu pārziemošanā, sabiedriskās lopkopības produktivitātes tālākajā celšanā, kolhozu un padomju saimniecību lopkopības 1952. gadam noteikto attīstības plānu izpildē un pārsniegšanā, ar to radot stingru pamatu kolhozu tālākai nostiprināšanai, padomju saimniecību tālākam uzplaukumam [...].

«Padomju Jaunatne», 252. nr.,
1951. g. 27. decembrī

Iespiests pēc avīzes teksta

Nr. 27

*No Latvijas LKJS CK VI plēnuma lēmuma
par komjaunatnes kadru izvēli, izvietojumu
un audzināšanu*

1952. gada 10. janvārī

Latvijas LKJS CK plēnuma atzīmē, ka Latvijas LKJS rajonu un pilsētu komitejas republikas partijas organizāciju vadībā veikušas zināmu darbu VĻKJS XI kongresa

un Latvijas K(b)P CK IV plēnuma lēmumu izpildē un sākušas nopietnāk pieiet komjaunatnes kadru izvēles, izvietojanas un audzināšanas jautājumiem.

Pateicoties republikas partijas organizācijas rūpēm, palielinājies partijas biedru un biedru kandidātu skaits komjaunatnes darbinieku vidū, kas deva iespēju sekmīgāk risināt republikas jaunatnes komunistiskās audzināšanas jautājumus.

Komjaunatnes organizācijas sākušas drošāk izvirzīt sievietes vadošā komjaunatnes darbā, kā rezultātā 46 procenti atbrīvoto komjaunatnes darbinieku ir sievietes. No republikas komjaunatnes darbinieku vidus 1951. gadā partijas, padomju un saimnieciskajā darbā izvirzīti 230 cilvēki.

Plēnums uzskata, ka jautājums par komjaunatnes kadru izvēli, izvietojanu un audzināšanu jāstāda visu komjaunatnes komiteju uzmanības centrā [...].

«Padomju Jaunatne», 14. nr.,
1952. g. 19. janvāri

Iespiests pēc avīzes teksta

Nr. 28

No Latvijas LKJS CK VI plēnuma lēmuma par komjaunatnes organizāciju piedalīšanos strādnieku un lauku jaunatnes skolu darbā

1952. gada 11. janvāri

[...] Laikmetā, kad mūsu valstī notiek komunisma celtniecība, vētrains attīstās ražošanas spēki, uzplaukst zinātne un tehnika, no komjaunatnes tiek prasīts visnotaļ pastiprināt jaunatnes komunistiskās audzināšanas darbu, nemitīgi rūpēties par tās izglītības, vispārējās un darba kultūras celšanu. No gada gadā palielinās vakarskolu skaits mūsu valstī. Šo skolu uzturēšanai valsts atvēlē ievērojamus līdzekļus, piešķir speciālus mācību grāmatu un mācību līdzekļu fondus. Ar katru gadu plašāks kļūst vakarskolu tīkls arī mūsu republikā. 1951./52. mācību gadā 67 strādnieku jaunatnes skolās un 57 lauku jaunatnes skolās mācās vairāk nekā 13 tūkstoši cilvēku.

Latvijas LKJS CK plēnums atzīmē, ka republikas komjaunatnes organizācija pēdējā laikā ir veikusi zināmu

darbu, palīdzot tautas izglītības orgāniem strādnieku un lauku jaunatnes skolu komplektēšanā, to mācību un materiālās bāzes nostiprināšanā, mācību un audzināšanas darba kvalitātes uzlabošanā [...].

«Padomju Jaunatne», 14. nr.,
1952. g. 19. janvārī

Iespiests pēc avīzes teksta

Nr. 29

No Latvijas Ļeņina Komunistiskās Jaunatnes Savienības IX kongresa lēmuma

1952. gada 21. martā

Latvijas ĻKJS IX kongress atzīmē, ka Latvijas Ļeņina Komunistiskās Jaunatnes Savienības Centrālā Komiteja Latvijas K(b)P CK un VĻKJS CK vadībā veikusi ievērojamu darbu jaunatnes komunistiskajā audzināšanā, tās mobilizēšanā republikas tautsaimniecības un kultūras tālākās attīstības uzdevumu izpildei.

Pārskata laikā republikas komjaunatnes organizācija skaitliski palielinājusies, nostiprinājusies organizatoriski, vēl ciešāk saliedējusies ap Vissavienības Komunistisko (boļševīku) partiju [...].

Pašlaik Latvijas komjaunatnes organizācijas rindās ir 98 800 biedru, kas apvienojušies 5341 pirmorganizācijā. Gandrīz visos kolhozos ir izveidotas komjaunatnes organizācijas. Pieaugusi jauniešu darba aktivitāte. Republikas rūpniecības uzņēmumos, transportā un celtniecībā socialistiskajā sacensībā piedalās vairāk nekā 40 000 jauno strādnieku, no kuriem vairāk par 25 tūkstošiem ir stahanovieši un trieciennieki. Par nosaukumu «Teicamas kvalitātes brigāde» sacenšas 800 jauniešu brigāžu. 275 brigādēm piešķirts šis goda pilnais nosaukums.

Jauniešu vidū izraisījusies sacensība par iekšējo rezervju meklēšanu un izmantošanu ražošanā. Republikas jaunie strādnieki plaši ievieš socialistiskās ražošanas novatoru ierosinājumus. Palielinājies jauno racionalizatoru skaits. Tikai Rīgas pilsētā vien 1951. gadā, ieviešot ražošanā trīs tūkstošus jauno strādnieku racionalizatoru priekšlikumu, iegūta ap divpadsmit miljonu rubļu liela ekonomija. Rūpniecības un transporta komjaunatnes

organizācijas vēl lielāku vērību veltī jauniešu tehniskajai apmācībai.

Lauku komjaunieši kopā ar visiem kolhozniekiem, MTS un padomju saimniecību strādniekiem aktīvi piedalās cīņā par augstām un stabilām ražām, sabiedriskās lopkopības attīstību un tās produktivitātes celšanu, cīnās par traktoru, kombainu, kuļmašīnu un citu lauksaimniecības mašīnu produktīvu izmantošanu. Vairāk nekā divi tūkstoši lauku komjauniešu strādā kolhozos vadošā darbā.

Komjaunatnes organizācijas uzlabojušas darbu idejiski politiskajā audzināšanā komjauniešu un jauniešu vidū, nostiprinājušas sakarus ar jaunatni. Atskaites laikā VĻKJS rindās uzņemts 41 tūkstotis jauniešu. [...]

LATVIJAS ĻKJS IX KONGRESS NOLEMJ:

Latvijas ĻKJS Centrālās Komitejas darbu atskaites laikā atzīt par apmierinošu.

1. Kongress par galveno republikas komjaunatnes organizācijas uzdevumu uzskata — turpmāk pastiprināt darbu jaunatnes komunistiskajā audzināšanā [...].

*LKP CK PVI PA, 201. f.,
1. apr., 830. l., 137. un 139. lapa*

Iespiests pēc oriģināla

Nr. 30

No Latvijas ĻKJS CK II plēnuma lēmuma par republikas komjaunatnes organizāciju piedalīšanos kolhozu organizatoriski saimnieciskajā nostiprināšanā

1952. gada 26. jūlijā

[...] Partijas organizāciju vadībā izaugušas un nostiprinājušās apvienoto kolhozu komjaunatnes organizācijas. Komjaunatnes organizācijas nodibinātas gandrīz visos kolhozos un apvieno savās rindās vairāk nekā 14 tūkstošus komjauniešu, 655 kolhozos nodibinātas komjaunatnes komitejas, kolhozu laukkopības un lopkopības brigādēs un lopkopības fermās nodibinātas 707 komjaunatnes grupas.

Vairums republikas kolhozu komjaunatnes organizāciju

aktīvi palīdz partijas, padomju un lauksaimniecības orgāniem lauksaimniecības arteļu organizatoriski saimnieciskajā nostiprināšanā, aktīvi palīdz veikt visus partijas un valdības nospraustos saimnieciski politiskos uzdevumus lauksaimniecībā [...].

«Padomju Jaunatne», 137. nr.,
1952. g. 12. jūlijā

Iespiests pēc avīzes teksta

Nr. 31

No Latvijas LKJS X kongresa lēmuma

1954. gada 16. janvārī

Latvijas LKJS X kongress atzīmē, ka Latvijas Leņina Komunistiskās Jaunatnes Savienības Centrālā Komiteja Latvijas KP CK un VLKJS CK vadībā ir panākusi zināmu uzlabojumu jaunatnes komunistiskajā audzināšanā un tās spēku mobilizēšanā partijas un valdības pasākumu, kas paredz tālāku tautas saimniecības augšupeju, republikas darbaļaužu materiālā un kultūras līmeņa celšanu, sekmīgai realizēšanai.

Pārskata periodā republikas komjaunatnes organizācija paplašinājusi savus sakarus ar jaunatni, skaitliski izaugusi un nostiprinājusies, un tagad tās rindās ir 118 498 biedri, kas apvienoti 5567 organizācijās.

Partijas XIX kongresa, PSRS Augstākās Padomes V sesijas, PSKP CK septembra plēnuma vēsturiskie lēmumi un sekojošie partijas un valdības lēmumi, kas paredz plaša patēriņa preču ražošanas tālāku kāpinājumu, izsauca lielu darba un politisko kāpinājumu jaunatnes vidū. Vairāk nekā 36 000 jauno strādnieku izpildīja pirms termiņa 1953. gada ražošanas plānu, no tiem 5,5 tūkstoši jau izpildījuši savus piecgadu uzdevumus.

Lauku komjaunieši un jaunieši kopā ar visiem kolhozniekiem, MTS un padomju saimniecību strādniekiem ar lielu sajūsmu uzņēma PSKP CK septembra plēnuma lēmumu un tagad cīnās par lauksaimniecības tālāku augšupeju. Atsaucoties partijas aicinājumam, 597 komjaunieši izbrauca no pilsētām darbā uz laukiem, ap 1000 komjauniešu-kolhoznieku nosūtīti darbā uz lopkopības fermām.

Komjaunatnes organizācijas uzlabojušas komjauniešu

un jauniešu idejiski politiskās audzināšanas darbu. Pagājušajā mācību gadā republikas komjaunatnes organizācijas sekmīgi pabeidza PSKP XIX kongresa materiālu studēšanu. Organizētāk sākās nodarbības jaunajā mācību gadā politpulciņos un politiskolās.

Pārskata periodā komjaunatnes organizācija sāka aktīvāk piedalīties kultūras un izglītības iestāžu darbā, organizēja vairāk masu pasākumu jaunatnei. Rīgā bija organizēts jaunatnes dziesmu festivāls.

Augusti skolu komjaunatnes organizāciju loma cīņā par dziļām un pamatīgām zināšanām, par disciplīnas nostiprināšanu skolā.

Līdztekus tam Latvijas LKJS X kongress konstatē, ka LKJS CK, rajonu un pilsētu komiteju darbā ir nopietni trūkumi. Daudzas komjaunatnes organizācijas, sevišķi laukos, vāji piedalās saimnieciskajā darbībā, neizmanto PSKP Statūtos dotās tiesības — parādīt iniciatīvu visu uzņēmuma, kolhoza, padomju saimniecības, iestādes darba jautājumu apspriešanā, ierosināt tos izskatīt partijas organizācijā.

Kongress atzīmē, ka pilsētu komjaunatnes organizācijas vēl nepietiekoši palīdz laukiem PSKP CK plēnuma lēmumu izpildē [...].

Latvijas LKJS X kongress n o l e m j :

1. Latvijas LKJS Centrālās Komitejas darbu pārskata periodā atzīt par apmierinošu.

2. Kongress uzliek par pienākumu republikas komjaunatnes organizācijām sava darba pamatā likt Padomju Savienības Komunistiskās partijas XIX kongresa, PSRS Augstākās Padomes V sesijas, PSKP CK septembra plēnuma un turpmākos partijas un valdības vēsturiskos lēmumus. Komjaunatnes organizācijām jāpastiprina darbs jaunatnes komunistiskajā audzināšanā un jāmobilizē visi spēki jaunatnes cīņai par komunisma uzcelšanu mūsu zemē.

3. Kongress uzskata, ka republikas komjaunatnes organizāciju svarīgākais uzdevums — nodrošināt komjauniešu un visas jaunatnes aktīvu piedalīšanos PSKP CK septembra plēnuma lēmumu realizēšanā [...].

No Latvijas PSR jauno lopkopju aicinājuma republikas lauku jauniešiem aktīvi piedalīties sabiedriskās lopkopības tālākajā attīstībā

1954. gadā, ne vēlāk par 18. novembri

[...] PSKP CK septembra, februāra-marta un jūnija plēnuma lēmumi — sociālistiskās lauksaimniecības straujas augšupejas konkrēta programma, kuras izpilde nodrošinās sociālistiskās Dzimtenes varenības vēl tālāku nostiprināšanu, radīs lauksaimniecības produktu pārpilnību, augstāku tautas materiālās un kulturālās labklājības līmeni.

Sevišķi lielus un atbildīgus uzdevumus partija un valdība padomju tautai izvirzīja sabiedriskās lopkopības tālākajā attīstībā.

Republikas labāko kolhozu un pirmrindas lopkopju panākumi rāda, ka partijas un valdības izvirzītie uzdevumi lopkopības attīstībā ir pilnīgi reāli un izpildāmi.

[...] Izpildot partijas un valdības lēmumus, ievērojamu ieguldījumu sabiedriskās lopkopības attīstībā devuši arī republikas jaunie lopkopji. [...] Kolhoza «Mārūpe» jaunā slaucēja Skaidrīte Liepiņa no 14 pirmpienēm ieguva 2935 kg piena, bez tam 0,30 ha platībā izaudzēja 150 centnerus burkānu un 0,20 ha platībā — 180 centnerus lopbarības biešu.

Pelnītu autoritāti Bauskas rajonā ieguvusi labākā cūkopēja komjauniete Daina Dankbare. Strādājot kolhozā «Priekšzīme», viņa ieguva no katras savas grupas sivēnmātes caurmērā 18—19 sivēnus [...].¹

Mēs aicinājām visus republikas lauku jauniešus visnotaļ palīdzēt lopkopjiem viņu cīņā par sabiedriskā ganāmpulka palielināšanu un saglabāšanu, par tā produktivitātes kāpināšanu, sevišķi republikas austrumu rajonos, palīdzēt tā, lai paceltu tos līdz pirmrindas rajonu līmenim. Viens no jauniešu galvenajiem uzdevumiem ir iegūt 1955. gadā bagātīgu kukurūzas ražu. Tāpēc jau tagad nepieciešams organizēt komjauniešu-jauniešu kukurūzas audzēšanas posmus. Izraudzīt laukus, izvest kūtsmēslus, sagatavot mīnerālmēslojumu un kompostu.

¹ Tālāk izklāstītas jauno lopkopju konkrētās saistības, *Red.*

Mēs aicinām jaunatni aktīvi piedalīties skābbarības tvertņu un lopkopības fermu celtniecībā, smago darbu mehānizācijā. Mēs aicinām visus jaunos lopkopjus un lauksaimniecības speciālistus iesaistīties sociālistiskajā sacensībā un būt par paraugu cīņā par tālāku lauksaimniecības attīstību.

Dārgie draugi!

Netaupīsim spēkus un zināšanas, lai godam izpildītu partijas un valdības lēmumus! Panāksim strauju augšupēju sabiedriskās lopkopības attīstībā!

«Padomju Jaunatne», 229. nr.,
1954. g. 20. novembrī

Iespiests pēc avīzes teksta

Nr. 33

Latvijas PSR komjaunatnes aktīva sanāksmes dalībnieku solījums PSKP Centrālajai Komitejai aktīvi piedalīties neskarto zemju un vecaiņu apgūšanā

1955. gada 10. janvāri

ACINĀJUMS

Padomju Latvijas komjauniešiem un visiem jauniešiem

Dārgie biedri!

PSKP CK plēnuma lēmums par vecaiņu un neskarto zemju apgūšanu, kas pieņemts pagājušā gada martā, ir spilgts pierādījums Komunistiskās partijas milzīgajām rūpēm par mūsu tautas labklājību. Šis lēmums radis kvēlu atbalsi visu padomju ļaužu sirdīs. Mēs labi atceramies dienas, kad desmitiem tūkstošu jauno patriotu, vienas vēlēšanās vadīti — pēc iespējas ātrāk izpildīt partijas uzdevumu, — nebīstoties grūtību un šķēršļu, brīvprātīgi devās uz Urāliem, Pievolgu, uz Kazahijas un Sibīrijas stepēm.

Vairāk nekā trīssimt savu vislabāko pārstāvju toreiz uz vecainēm nosūtīja arī Latvijas komjaunatne. Kopā ar visiem jauno zemju apgūvējiem no Latvijas braukušie jaunieši uzcēla pirmās teltis, dzina pirmās vagas, raka pirmās akas. Jaunajiem entuziastiem palīdzēja visa Padomju zeme, visa mūsu tauta. Vecaiņu un neskarto zemju apgūšanas rajoniem piegādāja 120 tūkstošus traktoru (15 zirg-

spēku), 10 tūkstošus kombainu un daudz citas tehnikas. Neatlaidīgais un aizrautīgais jauno zemju apguvēju darbs vainagojies panākumiem. Šodien šajā sanāksmē mēs ar lepnumu varam ziņot: «Partijas uzdevumu padomju jaunatne izpildījusi godam. 13 miljonu hektāru vietā, kas bija paredzēti plānā, uzarti 17 miljoni 430 tūkstoši hektāru vecaiņu un neskarto zemju. Dzimtene ieguvusi miljoniem pušu izlases labības.»

Taču, lai pilnīgi apmierinātu padomju cilvēku arvien pieaugošās prasības pēc visdažādākiem augstvērtīgiem produktiem, pēc labām plaša patēriņa precēm, mums arī turpmāk visiem spēkiem jāattīsta lauksaimniecības galvenā nozare — graudkopība.

Nesen Komunistiskās partijas Centrālā Komiteja un PSRS Ministru Padome pieņēma lēmumu ievērojami paplašināt vecaiņu un neskarto zemju uzplēšanas darbu. Dots uzdevums līdz 1956. gadam sējumu platību jaunajās zemēs paplašināt, uzplēst ap[mēram] 28 līdz 30 miljonus hektāru.

Šā uzdevuma izpildei vecainēs papildus organizē 280 līdz 300 jaunu graudkopības padomju saimniecību.

Uz jauno zemju apgūšanas rajoniem valsts nosūta 98 tūkstošus traktoru (15 zirgspēku), 26 tūkstošus kombainu, lielu skaitu arklus, sējmašīnu, ecēšu, kultivatoru un citu lauksaimniecības mašīnu.

Lai stepē iedarbinātu visu šo bagāto tehniku, vajadzīgs tūkstošiem stipru, prasmīgu un izveicīgu roku. Vecainēs gaida jauno entuziastu pulkus. Pirmie partijas un valdības aicinājumam dedzīgi atsaucās mūsu Dzimtenes galvaspilsētas Maskavas komjaunieši un jaunieši. Sekojot viņu cēlajam piemēram, simtiem mūsu republikas jauno patriotu raksta iesniegumus, ka vēlas doties apgūt jaunās zemes.

Nav šaubu, ka republikas uzņēmumu, iestāžu, jaunceltņu, padomju saimniecību un MTS komjaunieši un jaunieši nodrošinās partijas uzdevuma izpildi un nosūtīs uz neskarto zemju un vecaiņu apgūšanu savus labākos pārstāvjus.

Mēs, republikas komjaunatnes aktīva sanāksmes dalībnieki, apsolvām PSKP Centrālajai Komitejai, ka Latvijas komjaunatnes sūtītie biedri nežēlos savus spēkus un zināšanas cīņā par partijas lielo uzdevumu iemiestošanu dzīvē.

Mēs dedzīgi sakām:

Dzird lai visi mūs — Partija ja sauc —
Stepe ziedus gūs, Komjaunatne atbild: «Būs!»

Lai dzīvo partijas uzticamais un drošais palīgs —
Ļeņina komjaunatne!

Lai dzīvo mūsu lielā Padomju Dzimtene!

Lai dzīvo Padomju Savienības diženā Komunistiskā
partija, kas ved mūs no uzvaras uz uzvaru!

«Padomju Jaunatne», 7. nr.,
1955. g. 11. janvārī

Iespiests pēc avīzes teksta

Nr. 34

No Latvijas ĻKJS XI kongresa lēmuma

1955. gada 22. decembrī

Noklausoties un apspriežot pārskata referātu par Latvijas ĻKJS Centrālās Komitejas darbu, Latvijas ĻKJS XI kongress nolēmj:

atīt Latvijas ĻKJS CK darbu pārskata periodā par apmierinošu.

Latvijas Ļeņina Komunistiskās Jaunatnes Savienība sagaidīja savu kongresu cieši saliedēta ap Komunistisko partiju.

Pēc VĻKJS XII kongresa republikas komjaunatnes organizācija daudz aktīvāk un konkrētāk piedalās saimnieciskajā celtniecībā.

Pārskata periodā republikas komjaunatnes organizācija skaitliski izaugusi un nostiprinājusies, pašreiz tās rindās [ir] 121 711 komjaunieši.

Latvijas KP Centrālās Komitejas vadībā republikas komjaunatnes organizācija panākusi konkrētu darba uzlabošanu jaunatnes komunistiskajā audzināšanā, tās spēku mobilizēšanā piektās piegades plāna pirmstermiņa izpildei.

Rūpniecības uzņēmumu, celtniecības un transporta komjaunatnes organizācijas aktīvi piedalās cīņā par tehnikas progresu, par jaunās tehnikas un pirmrindas tehnoloģijas ieviešanu. Rīgā vien vairāk nekā 25 000 jauno strādnieku ir ražošanas pirmrindnieki.

Lauku komjaunieši un jaunieši kopā ar visiem pārējiem kolhozu, padomju saimniecību un MTS darbaļaudīm pieliek visus spēkus, lai sekmīgi atrisinātu uzdevumus, ko mūsu tautai izvirzīja PSKP CK janvāra un jūlija plēnumu lēmumi.

Vairāk nekā pusotra tūkstoša Latvijas komjauniešu pēc partijas aicinājuma pašreiz strādā vecainēs un neskartajās zemēs.

Tomēr tas viss mums nedod iemeslu neredzēt nopietnos trūkumus, kādi sastopami republikas komjaunatnes organizācijas darbā.

I

Kongress atzīmē, ka virkne rūpniecības, celtniecības un transporta komjaunatnes organizāciju vāji nodarbojas ar konkrēto uzdevumu atrisināšanu, kas saistīti ar jaunatnes darba aktivitātes celšanu, ar tās piedalīšanos ražošanas iekšējo rezervju meklēšanā un izmantošanā, ar jaunās tehnikas un modernās tehnoloģijas ieviešanu, ar jauno strādnieku kulturāli tehniskā līmeņa celšanu. Komjaunatnes organizācijas bieži vien samierinās ar to, ka atsevišķi jaunie strādnieki ražo brāķi, neievēro darba vietās tīrību, grauj disciplīnu, nesaimnieciski izturas pret sociālistisko īpašumu.

Nepietiekami izvērsta cīņa par progresīvo darba paņēmienu ieviešanu un ražošanas kultūru. Daudzas komjaunatnes organizācijas nav pietiekami neatlaidīgas jaunatnes darba un sadzīves trūkumu novēršanā [...].

II

Latvijas LKJS XI kongress prasa, lai republikā joprojām stingri sekotu komjauniešu spēku izvietojumam, kas ir sevišķi attiecināms uz lauksaimniecību. 1955. gadā komjauniešu-kolhoznieku skaits palielinājies. Tomēr VLKJS biedri, kas strādā tieši kolhozu ražošanā, sastāda tikai 10 procentus no republikas komjaunatnes organizācijas kopējā skaita. Lopkopībā, kas ir Latvijas lauksaimniecības vadošā nozare, strādā tikai nedaudz vairāk par diviem procentiem republikas komjauniešu.

Pārskata periodā komjaunatnes organizācijas veikušas zināmu darbu, lai nosūtītu komjauniešus no rajonu centriem un pilsētām darbā uz laukiem. Taču šis darbs nav pabeigts.

Vairāku rajonu komjaunatnes organizācijas slikti cīnās par lopkopības produktivitātes kāpināšanu. Sevišķi neapmierinoša ir pirmrindnieku darba pieredzes propaganda. [...]

III

Daudzās komjaunatnes organizācijās vēl joprojām atpaliek ideoloģiskais darbs. Galvenais trūkums [...] ir tas, ka ideoloģiskais darbs tiek veikts atrauti no dzīves, no komunistiskās celtniecības prakses, no tiem konkrētajiem uzdevumiem, kas jāatrisina komjaunatnei [...].

Kongress uzskata, ka LĻKJS CK, pilsētu un rajonu komiteju, kā arī komjaunatnes pirmorganizāciju svarīgākais uzdevums ir plašāk izmantot jaunatnes politiskās audzināšanas darba pamatformas: politisko izglītību, lekciju propagandu, aģitācijas darbu un jaunatnes avīžu darbu [...].

LKP CK PVI PA, 201. f.,
1. apr., 975. l., 145.—148. lapa

Iespiests pēc oriģināla

Nr. 35

*No Latvijas LKJS Centrālās Komitejas V plēnuma lēmuma
par komjaunatnes organizāciju audzināšanas darba
uzlabošanu republikas skolu jaunatnes vidū*

1957. gada 12. decembri

Latvijas LKJS CK plēnums atzīmē, ka, balstoties uz PSKP XX kongresa un VLKJS XII kongresa lēmumiem, republikas komjaunatnes un pionieru organizācijas guvušas zināmus panākumus skolu jaunatnes komunistiskās audzināšanas uzlabošanā.

Skolu jaunatne un pionieru organizācijas sākušas biežāk veikt interesantus pasākumus, lai audzinātu jaunatni padomju tautas revolucionāro tradīciju garā, plašāk izmanto esošās iespējas, lai ieaudzinātu skolēnos darba mi-

lestību un iesaistītu tos sabiedriski derīgā darbā uzņēmumos, kolhozos un mašīnu un traktoru stacijās.

Liela nozīme skolēnu audzināšanā proletāriskā internacionālisma un tautu draudzības garā bija politiskajam un kultūras darbam, ko veica republikas skolās laikā, kad skolu jaunatne gatavojās Vissavienības un VI Vispasaulē jaunatnes un studentu festivālam. Nedaudz uzlabots arī augstskolu un speciālo vidējo mācību iestāžu komjaunatnes organizāciju darbs [...].

Latvijas ĻKJS CK plēnums nolēmj:

1. Prasīt no Latvijas ĻKJS pilsētu un rajonu komitejām un komjaunatnes pirmorganizācijām, lai tās uzlabo skolu audzēkņu un strādājošās jaunatnes idejisko audzināšanu. Audzināšanas darbs skolu audzēkņu vidū jāveic ciešā sakarā ar dzīvi, ar padomju tautas radošo cīņu par komunistiskās sabiedrības uzcelšanu.

Jāpanāk, lai politiskās audzināšanas darba veidi kļūtu aizvien daudzpusīgāki, pilnīgāki, lai šis darbs atbilstu audzēkņu interesēm un tieksmēm.

Komjaunatnes organizācijai jāieaudzina katrā komjaunietī prasme visur un vienmēr aizstāvēt marksistiski lenīniskos uzskatus, kategoriski atspēkot visus mēģinājumus paust mums naidīgu buržuāzisku ideoloģiju [...].

«Padomju Jaunatne», 245. nr.,
1957. g. 15. decembrī

Iespiests pēc avīzes teksta

Nr. 36

No Latvijas KP CK pārskata referāta LKP XV kongresam¹

1958. gada 23. janvārī

[...] Republikas partijas organizācijas pēdējā laikā sākušas lielāku vērību veltīt jaunatnes audzināšanai, konkrētāk vadīt komjaunatnes organizāciju darbu. Tāpēc republikas komjaunatnes organizācija spējusi labāk mobilizēt komjauniešus un jauniešus izvirzīto uzdevumu atrisināšanai, uzlabot jaunās paaudzes komunistiskās audzināšanas darbu.

¹ Referātu nolasīja J. Kalnbērziņš. Red.

Tomēr mēs nevaram neminēt vairākus nopietnus trūkumus komjaunatnes organizāciju darbībā, it īpaši to idejiski politiskajā darbā. Latvijas LKJS CK, Rīgas pilsētas komiteja un vairākas citas komjaunatnes komitejas nav pietiekami izvērkušas jaunatnes audzināšanas darbu [...].

Lai likvidētu nopietnos trūkumus komjaunatnes organizāciju darbā, vispirms jāpanāk, lai partijas orgāni labāk vadītu komjaunatni, jo tas ir galvenais komjaunatnes spēka un radošās rosmes avots [...].

«Cīņa», 20. nr., 1958. g.
24. janvārī

Iespiests pēc avīzes teksta

Nr. 37

No Latvijas LKJS CK pārskata ziņojuma LKJS XII kongresam¹

1958. gada 6. martā

DARBS SKOLU JAUNATNES VIDĒ

[...] Jau otro gadu rit republikāniskā skolu komjaunatnes organizāciju sacensība.

Darbs kolhozos, jauno mehāniķu pulciņu radīšana, lauksaimniecības pamatu mācīšana skolā, lauksaimniecības prakses veikšana ļoti tuvināja skolēnus lauksaimniecības ražošanai. Pēc skolas beigšanas daudzi absolventi paliek dzimtajos kolhozos. No 115 Dagdas rajona skolu absolventiem rajonā palika 43 cilvēki [...].

Sinī mācību gadā strādnieku un lauku jaunatnes skolās mācās 15 147 cilvēki. Taču komjaunatnes organizācijas neveltī diendienā uzmanību vakarskolām, un tas noved pie liela audzēkņu atbiruma. Jau šī mācību gada 1. pusgadā strādnieku jaunatnes skolās ir liels audzēkņu atbirums [...].

Pašlaik republikas pionieru organizācijā ir 93 119 pionieri, kas apvienoti 1310 pionieru vienībās.

Atskaites periodā pionieru pulciņu galvenais uzdevums bija pionieru un skolēnu morāli politiskā audzināšana. Pionieri aktīvi piedalījās makulatūras un metāla lūžņu vākšanā, palīdzēja dzimtajiem kolhoziem, palīdzēja lab-

¹ Ziņojumu nolasīja E. Bēmanis. *Red.*

iekārtot skolas, rajonu centrus, ierīkot darbnīcas, sporta laukumus utt. 1957. gadā savu darbu Vissavienības lauksaimniecības izstādē rādīja 37 jauno naturālistu un tehniķu pulciņi [...].

Ar lielu gandarījumu komjaunieši, tautas izglītības darbinieki, republikas sabiedrība uzņēma VĻKJS CK VIII plēnuma lēmumu «Par Ļeņina vārdā nosauktās pionieru organizācijas darba uzlabošanu». Daudzas republikas rajonu un pilsētu komjaunatnes komitejas jau noteikušas pionieriem konkrētus praktiskus uzdevumus. Tā Rīgā pēc Proletāriešu rajona komitejas iniciatīvas pionieri sākuši vākt metāla lūžņus, lai uz VĻKJS 40. gadadienu varētu uzbūvēt elektrovilcienu «Pionieris».

VEF, «Zasulauka manufaktūras», «Sarkanā kvadrāta», Elektromehāniskās rūpnīcas, Lauksaimniecības mašīnu [rūpnīcas] u. c. rūpnīcu komjaunatnes komitejās nodibināti speciāli sektori darbam ar pionieriem. Daugavpils komjaunatnes organizācijas nosūtījušas uz pionieru pulciņiem 26 pulciņu vadītājus, Jelgavas — 20 pulciņu vadītājus. Pulciņu vadītāji nosūtīti uz visiem 122 Ludzas rajona pionieru pulciņiem.

[...] Vairāk uzmanības jāveltī pionieru aktīva apmācīšanai un audzināšanai. Komjaunatnes CK kopīgi ar arodorganizācijām jāatrisina jautājums par republikas pionieru aktīva nometnes organizēšanu, kā arī jāizveido draudzības nometne pionieru delegāciju apmaiņai ar citām republikām.

Pionieru organizācijas darba uzlabošana nav iespējama bez pašu vecāko pionieru vadītāju aktīvas līdzdalības. Taču daudzas komjaunatnes rajonu komitejas ir nepietiekami stingras savās prasībās pret pionieru vadītāju darbu, maz rūpējas par vadītāju audzināšanu un mācīšanu. Tā rezultātā gada laikā vienībās mainījušies 280 vadītāji.

Lielākas prasības jāuzstāda laikrakstam «Pionieris» un žurnālam «Bērnība», kuriem vairāk jāstāsta par pozitīvo pionieru darba pieredzi, biežāk jābūt par interesantu pasākumu iniciatoriem, par neklātienas darba formu un sašūšanas organizatoriem pionieru organizācijā.

[...] Lielie uzdevumi, kas stāv priekšā visām tautas saimniecības nozarēm, lai ieviestu dzīvē partijas XX kongresa lēmumus, izvirza jaunas, paaugstinātas prasības republikas augstskolu un tehnikumu komjaunatnes organizācijām.

No 11,5 tūkstošiem studentu, kas mācās 9 republikas augstskolās, 7,5 tūkstoši ir komjaunieši.

Svarīgu vietu studentu audzināšanā ieņēma komjaunatnes organizāciju darbs, nostiprinot augstskolu un tehnikumu saites ar ražošanas kolektīviem, iesaistot studentus un tehnikumu audzēkņus konkrētā darbā ar sabiedrisku nozīmi. Ļoti labvēlīgi studentu kolektīvus ietekmēja darbs jaunapgūtajās zemēs [...].

Nepieciešams, pirmkārt, organizatoriski nostiprināt komjaunatnes grupas un komjaunatnes pirmorganizācijas augstskolās un tehnikumos, otrkārt, iesaistīt visus studentus sabiedriski derīgā darbā. Vajadzīgs stiprināt saites ar ražošanas kolektīviem, stiprināt draudzību ar strādniekiem, kolhozniekiem, piedalīties ražošanas komjaunatnes organizāciju darbā.

Komjaunatnes CK, rajonu un pilsētu komitejām vairāk jāstrādā ar augstskolu un tehnikumu komjaunatnes aktīvu un vispirms ar grupu komjaunatnes aktīvu. Katrā augstskolā jārada komjaunatnes aktīva skola [...].

IDEOLOĢISKĀS AUDZINĀŠANAS DARBS

[...] Atskaites periodā dienu no dienas augusi jauno rūpniecības un lauksaimniecības pirmrindnieku lielā saime, asāka un nesamierināmāka kļuvusi komjauniešu un jauniešu cīņa pret nevēlamām parādībām vienā jaunatnes daļā [...]. Ar katru dienu mazāk un mazāk kļūst jauniešu, kuri, baidoties grūtību savā dzīves gājumā, izvēlas vieglāko ceļu. Vidusskolu absolventi aizvien drošāk pārkāpj rūpnīcu un kolhozu sliekšņus, iesaistoties padomju tautas radošajā darbā, bet jaunie strādnieki un kolhoznieki arvien biežāk ver augstāko mācību iestāžu durvis [...].

1957./58. mācību gadā 29 000 komjauniešu un jauniešu mācās komjaunatnes politiskās izglītības sistēmā. Raksturīgi, ka komjaunieši un jaunieši ar sevišķu interesi iesaistās aktuālās politikas pulciņos.

[...]

Politpulciņu darbā mums nepieciešams vairāk ieviest radošus strīdus, pārrunas, diskusijas, teorētiskas konferences.

1957. gadā Latvijas LKJS CK plēnums apsprieda jautājumu «Par komjaunatnes organizāciju idejiskās audzinā-

šanas darba uzlabošanu jaunatnes vidū». Kā vienu no galvenajiem uzdevumiem plēnums izvirzīja jaunatnes audzināšanu revolucionāro tradīciju garā.

Izpildot Latvijas LKJS CK plēnuma lēmumus, komjaunatnes organizācijas veikušas lielu darbu. Nodibinātas veco revolucionāru padomes, vairāk notiek pārrunas un vakari jaunatnei par dzīvi, revolūcijas veterānu cīņām, ievērojami uzlabojies dzimtā novada revolucionārās pagātnes pētīšanas darbs. Labi šo darbu veic komjaunatnes Rīgas Ļeņina rajona komiteja, komjaunatnes Tukuma rajona komiteja un Ventspils pilsētas komiteja.

Bet šajā darbā mums ir arī vēl daudz trūkumu.

Līdz šim mēs vairāk vērības veltījām revolucionāro tradīciju iepazīšanai un mazāk — lai tās ieviestu jaunatnes ikdienas dzīvē [...].

Pēdējā laikā komjaunatnes organizācijās enerģiskāk un augstākā līmenī tiek veikta zinātniski antirelīgiskā propaganda. Taču mūsu darbs tiek aktivizēts galvenokārt tikai divos virzienos: ir nolasīts vairāk lekciju par zinātniski antirelīgiskiem jautājumiem, uzlabojusies jaunu tradīciju iedzīvināšana. Bet jāņem vērā, ka tai pašā laikā ir aktivizējušies arī baznīcas kalpi.

Agrāk baznīckungi un mācītāji galvenokārt orientējās uz masu pasākumiem ticīgo vidū. Tagad viņi pastiprina individuālo darbu [...]. Bet komjaunatnes organizācijas arī tagad pret reliģiju cīnās galvenokārt tikai ar lekcijām.

Komjaunatnes darbu stipri atdzīvināja, dodot tam daudz jaunu ierosinājumu, studentu un jaunatnes I Republikāniskais festivāls Rīgā, kā arī VI Vispasaules festivāls Maskavā. Gatavojoties festivālam, republikā noorganizēja 700 jaunu pašdarbības kolektīvu ar vairāk nekā 77 000 dalībnieku. Visi mūsu lielie kolektīvi no Maskavas atgriezās ar laureātu nosaukumiem. Ne mazākus panākumus guva arī individuālie izpildītāji [...].

KOMJAUNATNES ORGANIZĀCIJU DARBS JAUNATNES FIZISKAJĀ AUDZINĀSĀNĀ

[...] Pašlaik republikā ir 2687 fizikultūras kolektīvi, kuros darbojas 174,5 tūkstoši fizikultūriešu, to skaitā 14 PSRS Nopelniem bagātie sporta meistari, 185 PSRS sporta meistari un 1611 I klases sportisti.

Tomēr līdz pat šim laikam daudzi jaunieši vēl nav iesaistīti nodarbībās. Fizikultūras organizācijas nav panākušas to, lai katrā uzņēmumā, fabrikā, iestādē, katrā mācību iestādē, padomju saimniecībā, kolhozā, MTS būtu labi organizēts, dzīvotspējīgs fizikultūras kolektīvs [...].

«Padomju Jaunatne», 48. nr.,
1958. g. 7. martā

Iespiests pēc avīzes teksta

Nr. 38

No Latvijas LKJS XII kongresa lēmuma

1958. gada 7. martā

Noklausoties un apspriežot ziņojumu par Latvijas komjaunatnes Centrālās Komitejas darbu, XII kongress ar lielu gandarījumu atzīmē, ka Latvijas komjaunatne sagaidīja XII kongresu, cieši saliedējusi savas rindas ap Komunistisko partiju.

Republikas komjaunatnes organizācija atskaites periodā savu darbu virzīja uz to, lai visi komjaunieši un jaunieši ņemtu visaktīvāko līdzdalību PSKP XX kongresa vēsturisko lēmumu realizēšanā, kurš nosprauda komunistiskās sabiedrības celtniecības programmu mūsu zemē.

Ar labiem sasniegumiem darbā un ar lepnumu uz savu sociālistisko Dzimteni Latvijas komjaunieši kopā ar visu padomju jaunatni atzīmēja Lielās Oktobra sociālistiskās revolūcijas 40. gadadienu. Šie svētki izvērtās par varenu marksisma-leņinisma ideju uzvaras demonstrāciju.

Vissavienības Leņina Komunistiskās Jaunatnes Savienības biedri aizvadītajos divos gados savā vēsturē ierakstījuši jaunas slavas pilnas lappuses. Komjaunatne aktīvi piedalījās atmatu un neskarto zemju apgūšanā, uzņēmumu celtniecībā austrumos un ziemeļos. Pagājušajā gadā mūsu zemes komjaunieši un jaunieši ieguldījuši komjaunatnes fondā vairākus miljardus rubļu.

Latvijas LKJS XII kongress ar gandarījumu atzīmē, ka šajos kopīgajos pasākumos aktīvu līdzdalību ņēma arī Padomju Latvijas komjaunieši un jaunieši, dodot savu ieguldījumu visas tautas lietā. Republikas komjaunatnes organizācija Latvijas Komunistiskās partijas Centrālās Komitejas vadībā, sagaidot VLKJS 40. gadadienu, gu-

vusi jaunus sasniegumus jaunatnes komunistiskās audzināšanas darbā.

Latvijas LKJS XII kongress nolēmj:

Latvijas LKJS Centrālās Komitejas darbu atskaites periodā atzīt par apmierinošu.

Kongress uzskata, ka Latvijas komjaunatnes svarīgākais uzdevums ir mobilizēt visu republikas komjauniešu un jauniešu spēkus cīņai par PSKP XX kongresa izvirzītās komunisma celtniecības programmas realizēšanu, par jaunu, varenu tautas saimniecības, zinātnes, tehnikas un kultūras pacēlumu; izpildīt uzdevumu, ko Latvijas komjaunatnei savā apsveikumā XII kongresam izvirzīja Latvijas KP CK. Republikas komjaunatnes organizācijām vienmēr jāvadās no V. I. Ļeņina norādījumiem par to, «lai ik dienas jebkurā sādžā, jebkurā pilsētā jaunatne praktiski veiktu vienu vai otru kopējā darba uzdevumu...».¹

I

KOMJAUNATNES ORGANIZĀCIJU PIEDALISANĀS RŪPNIECĪBAS UZŅĒMUMU, TRANSPORTA UN CELTNIECĪBAS DARBĀ

Sociālistiskā sacensība par godu Lielā Oktobra 40. gadadienai izraisīja lielu komjauniešu un visu jauniešu darba aktivitāti.

Republikas rūpniecība 1957. gada plānu izpildīja par 109 procentiem. Salīdzinot ar 1955. gadu, republikas rūpniecības kopprodukcija 1957. gadā pieaugusi par 31 procentu.

Sajos sasniegumos savu ieguldījumu devušas rūpniecības, transporta un celtniecības komjaunatnes organizācijas, jaunie strādnieki.

Republikas rūpniecības uzņēmumos strādā 50 000 jauno strādnieku. No tiem ap 35 000 ir darba pirmrindnieki. Republikā ir vairāk par 9000 jauno racionalizatoru un izgudrotāju. Ieviešot jauno racionalizatoru priekšlikumus, tikai rūpnīcā VEF vien iegūts ekonomiskais efekts par vairāk nekā 1 miljonu rubļu.

1957. gadā jaunieši komjaunatnes fondā ieguldījuši 68 miljonus rubļu.

Daudzas komjaunatnes organizācijas sākušas aktīvāk

¹ V. I. Ļeņins. Raksti, 31. sēj., 259. lpp.

cinīties par izejvielu, materiālu un elektroenerģijas ekonomiju, par darba ražīguma un ražotās produkcijas kvalitātes kāpinājumu, par ražošanas kultūru. Šajā nolūkā pirmorganizācijas organizē reidu brigādes, kontroles posten-us utt.

Blakus panākumiem kongress atzīmē, ka dažas rūpniecības, transporta un celtniecības komjaunatnes organizācijas nav vēl iesaistījušas sociālistiskajā sacensībā visu jaunatni, nepietiekoši rūpējas par darba ražīguma celšanu, maz nodarbojas ar pirmrindas darba metožu ieviešanu praksē, vāji cinās par izejvielu un materiālu ekonomiju.

Arodu, tehnisko, dzelzceļa un celtniecības skolu komjaunatnes organizācijas nepietiekoši palīdz pasniedzējiem, meistariem un audzinātājiem audzēkņu sekmju celšanā, viņu politiskajā audzināšanā.

Neskatoties uz neapmierinošo jauno strādnieku ražošanas un tehnisko apmācību, Latvijas LKJS Centrālā Komiteja, pilsētu un rajonu komjaunatnes komitejas ar šiem jautājumiem nodarbojas nepietiekoši. Daudzas komjaunatnes organizācijas maz rūpējas par jauno strādnieku dzīves apstākļu uzlabošanu [...].

II

KOMJAUNATNES ORGANIZĀCIJU PIEDALISANĀS LAUKSAIMNIECĪBAS PRODUKCIJAS RAZOŠANĀ

Republikas lauksaimniecība pēdējos divos gados guvusi ievērojamus panākumus. Graudaugu kultūru ražība 1957. g. cēlusies caurmērā par 4 cnt. Piena izslaukumi visās saimniecību kategorijās sasniegti vairāk nekā 2400 litru no gov. Kolhozu, padomju saimniecību un MTS komjaunatnes organizācijas enerģiskāk un konkrētāk piedalās ražošanas darbā, sevišķi lopkopībā, tās aktīvi piedalījās pakaišu kūdras sagatavošanā, kultivēto ganību ierīkošanā un lopbarības sakņu audzēšanā. Lauku jaunatnes vidū plaši izvērsās sociālistiskā sacensība. Par labu tradīciju izveidojušies jauno lauksaimniecības pirmrindnieku salidojumi.

Tomēr Latvijas LKJS Centrālā Komiteja, rajonu komitejas un komjaunatnes pirmorganizācijas nav izmantojušas visas lauksaimniecības kultūru ražības un lopkopības produktivitātes celšanas iespējas. Atsevišķas pirmorgani-

zācījas vēl maz ietekmē stāvokli kolhozos un padomju saimniecībās.

Komjauniešu kolhoznieku skaits palielinājies tikai par 1450, bet lopkopībā strādājošo komjauniešu skaits — par 1052 cilvēkiem. LĻKJS XI kongresa lēmums par jauno lopkopju skaita palielināšanu līdz 5000 nav izpildīts. Komjaunatnes organizācijas vēl nepietiekoši rūpējas par jauno lopkopju dzīves un darba apstākļu uzlabošanu. Rezultātā ir gadījumi, kad komjaunieši pamet darbu fermās. Vāji lauksaimniecības ražošanā tiek iesaistīti vidusskolu absolventi.

Dažas komjaunatnes organizācijas uzņemas saistības, kas zemākas par faktiskajām iespējām, un pat tās ne vienmēr izpilda [...].

Daļa organizāciju strādā atrauti no kolhozu ražošanas darba, vāji cīnās par darba un līdzekļu ekonomiju uz vienu produkcijas vienību. Komjaunatnes organizācijas vēl neizmanto visas iespējas gaļas ražošanas un lopu skaita palielināšanai republikā.

Daudzas rajonu komitejas vēl maz vērības velti padomju saimniecību komjaunatnes organizācijām. Neskatoties uz to, padomju saimniecību īpatsvars lauksaimniecības produkcijas ražošanā pieaug [...]

III

KOMJAUNATNES ORGANIZĀCIJU DARBS AR SKOLU JAUNATNI UN STUDENTIEM

Latvijas LĻKJS Centrālā Komiteja, pilsētu un rajonu komitejas un mācību iestāžu komjaunatnes organizācijas atskaites periodā uzlabojušas darbu ar skolu jaunatni. Skolēnu audzināšanas darbā plašāk tiek izmantotas tautas revolucionārās un darba tradīcijas, cieši saistot jaunatnes komunistisko audzināšanu ar dzīvi.

Daudzas skolu komjaunatnes organizācijas izvēršušas cīņu par sekmības uzlabošanu un disciplīnas nostiprināšanu. Pēc VĻKJS CK VIII plēnuma uzlabots pionieru darba saturs. Visos republikas rajonos un pilsētās izveidotas pionieru organizāciju padomes.

Nedaudz aktivizējies augstāko un vidējo speciālo mācību iestāžu komjaunatnes organizāciju darbs. Augstskolu

komjaunieši aktīvāk piedalās mācību iestāžu iekšējā dzīvē (stipendiju piešķiršanā, kopmītņu sadalē, uzņemšanā, izslēgšanā), kā arī ar mācību procesu saistītu jautājumu izlemšanā.

Kongress atzīmē LLA, LVU, RMI, Daugavpils Pedagoģiskā institūta un citu mācību iestāžu studentu labo darbu ražas novākšanā Kazahijas republikā vasaras brīvlaikā.

Tomēr komjaunatnes darbā ar skolu jaunatni un studentiem vēl ir daudz būtisku trūkumu.

Daudzās mācību iestādēs vāji izvērsts idejiski politiskais darbs. Tā rezultātā vāji aug VĻKJS rindas vidusskolās, tehnikumos un augstākajās mācību iestādēs.

Republikas komjaunatnes organizācija nepietiekami rūpējas par darba un lauku jaunatnes vakarskolām. Jauno strādnieku un kolhoznieku apmācības plāns darba jaunatnes skolās nav izpildīts.

Lieli trūkumi ir arī republikas pionieru organizācijas darbā. Ne visas pionieru vienības veltī vajadzīgo vērību tam, lai ieaudzinātu skolēnos mīlestību uz darbu, uzlabotu skolēnu sekmes un disciplīnu. [...]

Augstāko un vidējo speciālo mācību iestāžu komjaunatnes organizācijas nepietiekoši cīnās par dziļām zināšanām, nesniedz vajadzīgo palīdzību I kursa studentiem, kuri nākuši no ražošanas.

Viens no visvājākajiem augstāko un vidējo speciālo mācību iestāžu komjaunatnes darba jautājumiem ir studentu idejiski politiskā audzināšana. Dažas akadēmisko grupu un kursu komjaunatnes organizācijas samierinās ar amorālām un citām neveselīgām parādībām, nedod tām vajadzīgo pretsparu [...].

IV

KOMJAUNIESU UN JAUNIESU IDEJISKĀS AUDZINĀŠANAS DARBS

Pārskata periodā republikas komjaunatnes organizāciju idejiskā audzināšanas darba pamatā bija cīņa pret idejiskā audzināšanas darba atrautību no konkrētajiem apstākļiem, kuros dzīvo un strādā jaunatne. Saturīgākas un mērķtiecīgākas ir kļuvušas lekcijas un pārrunas par jaunatnes tematiem. Blakus politmācībām un lekcijām uzstājas agit-

brigādes, tiek organizēti jautājumu un atbilžu vakari, ražošanas pirmrindnieku salidojumi un citi pasākumi.

Rajonu, pilsētu, republikas un vispasaules jaunatnes un studentu festivālu sagatavošana un sarikošana veicināja jaunatnes audzināšanu tautu draudzības garā, kā arī kultūrmasu darba uzlabošanu.

Pie pilsētu un rajonu komjaunatnes komitejām noorganizētas veco revolucionāru padomes, kas daudz palīdz jaunatnes audzināšanā revolucionāro tradīciju garā.

Taču kongress atzīmē, ka komjaunatnes organizāciju idejiskās audzināšanas darbam nereti trūkst kaujinieciska rakstura. Komjaunatnes organizācijas bieži paiet garām dažādām neveselīgām parādībām. Atsevišķi jaunieši un jaunietes nokļūst melīgās imperiālistiskās propagandas iespaidā, kas tiek vērsta pret Padomju Savienību, tanī skaitā arī pret Padomju Latviju. Neskatoties uz to, atsevišķos gadījumos komjaunatnes organizācijas nedod vajadzīgo pretsparu šiem melīgajiem izdomājumiem.

Daudzas komjaunatnes organizācijas jaunatnes antireliģiskajā audzināšanā aprobežojas tikai ar lekciju lasīšanu un pilnīgi aizmirst individuālo darbu ar ticīgo jaunatnes daļu [...].

V

JAUNATNES FIZISKĀS AUDZINĀŠANAS DARBS

Latvijas ĻKJS Centrālā Komiteja, pilsētu un rajonu komjaunatnes komitejas atskaites periodā nedaudz uzlabojušas jaunatnes fiziskās audzināšanas darbu. Pašlaik republikā ir 2687 fizikultūras kolektīvi, kas apvieno savās rindās ap 175 000 fizikultūriešu.

Padomju Latvijas sportisti guvuši ievērojamus panākumus XVI olimpiskajās spēlēs Melburnā, PSRS basketbola čempionātā un 25. valsts šaha čempionāta finālā.

Nedaudz uzlabojies lauku jaunatnes fiziskās audzināšanas darbs. Tas vispirms attiecas uz Talsu, Saldus, Dobeles, Alūksnes un Valkas rajonu komjaunatnes organizācijām. Nostiprinājušās komjaunatnes pilsētu un rajonu komiteju un pirmorganizāciju saites ar karaspēka daļu komjaunatnes organizācijām.

Tomēr Latvijas ĻKJS Centrālā Komiteja, daudzas

pilsētu un rajonu komjaunatnes komitejas vēl nepietiekamu vērību veltī jaunatnes fiziskās audzināšanas jautājumiem, sevišķi vispārizglītojošajās skolās.

Daudzas komjaunatnes organizācijas pārtraukušas rūpēties par fiziskās kultūras kolektīvu nostiprināšanu un sporta sekciju darba aktivizēšanu, retāk notiek sporta sacensības.

Brīvprātīgās sporta biedrības nepietiekamu uzmanību veltī labāko sportistu politiskai audzināšanai.

Centrālā Komiteja, pilsētu un rajonu komitejas vāji piedalās Brīvprātīgās armijas, aviācijas un flotes veicināšanas biedrības, kā arī Sarkanā Krusta biedrības darbā.

Komjaunieši nepietiekoši tiek iesaistīti militāro specialitāšu apgūšanā, Brīvprātīgās armijas, aviācijas un flotes veicināšanas biedrības pirmorganizāciju militāri tehniskās bāzes radīšanā.

Nepietiekami izvērsts audzināšanas darbs jauniesaucamo vidū [...].

VI

ORGANIZATORISKAIS DARBS

Atskaites periodā Latvijas LKJS Centrālā Komiteja, pilsētu un rajonu komjaunatnes komitejas lielāku vērību veltīja kadru apmācībai, komjaunatnes darba pirmrindas pieredzes apmaiņai. Nedaudz uzlabojies komjaunatnes kadru kvalitatīvais sastāvs. Pašreiz 57 procentiem komjaunatnes pirmorganizāciju sekretāru ir augstākā un vidējā izglītība.

Organizētāk un interesantāk norisinājušās pārskata un vēlēšanu sapulces pirmorganizācijās, pilsētu un rajonu komjaunatnes konferences [...].

«Padomju Jaunatne», 52. nr.,
1958. g. 12. martā

Iespiests pēc avīzes teksta

*No Rīgas jauno racionalizatoru un izgudrotāju
konferences aicinājuma republikas jauniešiem
celt darba ražīgumu, uzlabot produkcijas kvalitāti
un samazināt pašizmaksu*

1958. gadā, ne vēlāk par 21. oktobri

CINISIMIES PAR TEHNISKO PROGRESU!

Dārgie biedri!

Komjaunieši un komjaunietes, jaunieši un jaunietes!

Mēs, Rīgas jauno racionalizatoru un izgudrotāju konferences delegāti, sapulcējušies, lai rezumētu jauno rīdzinieku racionalizācijas darbu par godu VĻKJS 40. gadadienai un apspriestu savus uzdevumus cīņā par tehnisko progresu, kvēli aicinām jūs, kas esat vienos gados ar mums, aktīvi iesaistīties darbā, lai atklātu un izmantotu ražošanas iekšējās rezerves, lai automatizētu un mehānizētu ražošanas procesus, lai kompleksi izmantotu izejvielas un materiālus, lai joprojām pilnveidotu un vienkāršotu ražošanas vadīšanu, lai visiem spēkiem celtu darba ražīgumu, uzlabotu produkcijas kvalitāti un samazinātu tās pašizmaksu.

Mēs ar gandarījumu atzīmējam, ka Rīgas jauno racionalizatoru un izgudrotāju darbs vainagojies ar panākumiem. Četros mēnešos konkursā par godu VĻKJS 40. gadadienai piedalījušies vairāk nekā 2000 rīdzinieku. Tie iesnieguši vairāk nekā 3100 racionalizācijas priekšlikumu ar gaidāmo ekonomisko efektu apmēram 10,5 miljonu rubļu apmērā.

Mēs aicinām jūs, jaunieši un jaunietes, strādāt radoši, meklēt un atrast jaunas ražošanas rezerves, atzīmēt PSKP XXI kongresu un Latvijas Komunistiskās partijas XVI kongresu ar jauniem patriotiskiem darbiem [...].

«Padomju Jaunatne», 208. nr.,
1958. g. 21. oktobri

Iespiests pēc avīzes teksta

*Latvijas KP CK apsveikums
Latvijas komjaunatnei VĻKJS 40. gadadienā*

1958. gada 29. oktobrī

Latvijas Komunistiskās partijas Centrālā Komiteja no visas sirds apsveic savu jaunāko cīņu un uzvaru biedru, savu uzticamo draugu un dedzīgo palīgu un rezervi — Latvijas komjaunatni lielajos svētkos — Vissavienības Ļeņina Komunistiskās Jaunatnes Savienības 40 gadu jubilejā.

Ar sirdi un asinīm ir vienota mūsu ļeņinskā partija un mūsu ļeņinskā komjaunatne. Pie komjaunatnes šūpuļa vētrainajās revolūcijas dienās stāvējusi un vadījusi to dzīvē Komunistiskā partija un lielais proletariāta vadonis Vladimirs Iljičs Ļeņins. Kritušo varoņu pieminekļos iekalta un miljoniem jaunceltņu pamatos iemūžināta komjaunatnes uzticība partijai un Ļeņinam. Vienotā ierindā ar visu Ļeņina komjaunatni soļojat arī jūs — Latvijas komjaunieši.

Ļeņina uzdevumā nevīstošas slavas apstaroto cīņu un uzvaru ceļu izstaigāja leģendārie latviešu sarkanie strēlnieki, kuru vidū ir tūkstošiem darba jauniešu. Atdodot dzīvības par jauno proletariāta valsti, komjaunieši kopā ar komunistiem, kopā ar visu darba tautu kā tērauda vairogus stāvēja pie Petrogradas vārtiem, iemina partizāņu takas, pārbrida Sivašu un pārkāpa Perekopa vaļņus, cīnījās pie Daugavas, Gaujas un Ventas.

Vēl nebija norimušas kauju ugunis, vēl Spaskā vētrainajās naktīs skanēja spalgi šāvienu, bet Ļeņina partija jau domāja par nākotni, jau zīmēja plānus jaunām pilsētām un ciematiem, jaunām rūpnīcām un elektrostacijām. Komjaunieši, nenovilkuši karavīra šinelus, palīdzēja atjaunot fabrikas un rūpnīcas, kas bija sagrautas, atjaunot pārplūdinātās šahtas, iedegt elektriskās ugunis, likt atkal traukties vilcieniem. Komunistiskajās sestdienas talkās dzima jauna — komunistiska attieksme pret darbu. Strādājot piecgažu jaunceltnēs, jaunajās kopsaimniecībās, strādnieki un zemnieki sajuta savas komjaunatnes rūdīto plecu, muskuļoto roku un kvēlo sirdi.

Šajā darbā Padomju Savienībā savu plecu pielika arī

bijušie latviešu sarkanie strēlnieki un cīnītāji, kuriem imperiālistu pārspēka priekšā vajadzēja atstāt Latviju.

Arī Latvijā komjaunatne nepārtrauca cīņu. Kopā ar saviem vecākajiem biedriem komunistiem komjaunieši cīnījās par padomju varas atjaunošanu Latvijā. Kaut arī bija jāmirst 11 Valmieras varoņiem, kaut arī savu dzīvību atdeva Fricis Gailis, Eduards Smiltēns un daudzi citi, tomēr auga cīnītāju rindas, un komjaunatne, smeldama spēkus darba tautā, nepagura. Vēl šodien mūsu vidū stipri, spēka pilni dzīvo un strādā daudzi pirmie komjaunieši — revolūcijas un pilsoņu kara dalībnieki, pagrīdes cīnītāji, kuri savus labākos dzīves gadus atdevuši par to, lai jūs, jaunā paaudze, tagad dzīvotu laimīgi un ar savu darbu celtu komunismu.

Piepildījās partijas un komjaunatnes sapnis — latviešu darba tauta 1940. gadā izcīnīja uzvaru, sākās nemiera pilnas un trauksmainas darba dienas. Taču nebija pagājis gads, kad plaukstošo dzīvi pārtrauca nelūgtā kara vētra.

Sekojošā partijas aicinājumam, visa padomju tauta cēlās aizstāvēt savu sociālistisko Dzimteni. Liepājas komjaunieši pirmie apmainīja virpu un āmuru pret šauteni, lai varonīgi stātos pretī fašistu zvēram. Frontēs, ienaidnieka aizmugurē, rūpnīcās, šahtās un kolhozu tīrumos — visur komjaunieši un jaunieši parādīja izcilu varonību. Ar zelta burtiem komjaunatnes vēsturē ierakstīti tādu Tēvijas kara varoņu vārdi kā Nikolajs Gastello, Aleksandrs Matrosovs, Liza Čaikina, Oļegs Koševojs, Zoja Kosmodemjanska, Mārīte Melņikaite, Imants Sudmalis, visi septiņi tūkstoši komjauniešu — Padomju Savienības Varoņu vārdi. Leģendāras lappuses Padomju Latvijas komjaunieši ierakstījuši latviešu strēlnieku divīziju un partizāņu vienību cīņu un slavas grāmatā. Vairāk nekā 7000 no viņiem saņēmuši valdības apbalvojumus.

Frontēs vēl notika sīvas cīņas, kad jau partija aicināja padomju cilvēkus sadziedēt kara cirstās brūces, no pelniem un gruvešiem pacelt pilsētas un ciemus. Sekojošā komunistu priekšzīmei, komjaunieši visur parādīja radošu iniciatīvu un ierosmi. Kā Staļingradas būvlaukumos, tā Rīgas Daugavas krastmalā, kā Dņepras hidroelektrostacijā, tā mūsu Ķegumā, kā Pleskavā, Novgorodā, Orlā, tā arī Liepājā, Jelgavā, Daugavpilī strādāja desmitiem tūkstošu komjauniešu. Viņi aktīvi piedalījās arī jaunu rūpnīcu, fabriku, raktuvju, šahtu un dzelzceļu būvē,

Volgas — Donas kanāla, Kuibiševas un Staļingradas hidroelektrostaciju un Rīgas termoelektrocetrāles celšanā. Komjaunatnes piedalīšanās 36 miljonu hektāru neskarto zemju apgūšanā ir neaizmirstama lappuse Leņina komjaunatnes vēsturē, komunisma celtniecības vēsturē. Šo jauniešu vidū ir tūkstošiem Latvijas komjauniešu. Stepē izauga veseli ciemati, kur dzīvo un strādā Rīgas, Liepājas, Ventspils, Valmieras, Rēzeknes komjaunieši un jaunieši. Komjaunatnes organizācijas tagad uzņēmušās šefību par ķīmiskās rūpniecības celtniecību, par naftas vadu, gāzes maģistrāļu, domnu, martenkrāšņu, dzelzceļu būvi un elektrifikāciju. Lauku komjaunatnes organizācijas cīnās par lopkopības strauju attīstību, par labības, linu, cukurbiešu, kartupeļu, dārzeņu ražošanas palielināšanu.

Jo dienas, jo skaidrāk iezīmējas grandiozā komunisma ēka, arvien spilgtākas un aizraujošākas tautai un jaunatnei paveras apgarotā jauncelsmes darba perspektīvas. Komjaunatne savos 40 gados paveikusi daudzus lieliskus darbus, guvusi vēsturiskas uzvaras, bet tagad, kad nospraūžam robežstabus jaunajai septiņgadei, vēl nedzirdētiem grandioziem pasākumiem, tauta un partija no savas jaunatnes gaida vēl lielākus panākumus, vēl lielākus varoņdarbus. Partija tic savai komjaunatnei, tic mūsu kopējam spēkam, jūsu zināšanām un gribai. Komunisms ir cēls mērķis, kas sasniedzams tikai grūtā un nopietnā darbā. Bet komjaunatne vienmēr spēj pārvarēt visas grūtības, vienmēr atrodas cīnītāju ierindā, iet kopā ar tautu, un tā ir droša ķīla vēl gaišākai nākotnei — komunisma uzvarai.

Tāpēc Komunistiskā partija šodien aicina jūsu jaunās sirdis un spēkus dižiem un neaizmirstamiem darbiem. Uzdevums ir liels [...].

Un cik te daudz iespēju pielikt savas rokas! Ne tikai pielikt, bet iznest arī visu smagumu uz saviem pleciem. Vai tā būtu ķīmiskā rūpnīca pie Kamas, vai gāzes maģistrāle gar Daugavu, ogļu šahta pie Doņecas, vai dzelzsbetona konstrukciju rūpnīca pie Gaujas — bez komjauniešu kvēlā sacensības gara tur neiztikt. Neiztikt Rīgai bez VEF jauno racionalizatoru labās iniciatīvas, neiztikt Daugavpilij bez jauniešu ierosmes taupības ievērošanā un jaunu ražošanas rezervju atklāšanā. Miljoni rubļu komjauniešu krātuvē, ar kuriem jūs sagaidāt šo lielo gads-

kārtu, nedrīkst būt pēdējie ne vien pilsētās, bet arī laukos. [...]

Nemitīgi pildot partijas un lielā Ļeņina dotos norādījumus, komjaunatnes organizācijas arvien ciešāk saista jaunatnes idejiskās audzināšanas darbu ar komunistiskās celtniecības praktiskajiem uzdevumiem, palielina savu lomu padomju jauniešu komunistiskās pārliecības veidošanā, jauniešu audzināšanā padomju patriotisma, tautu draudzības un proletāriskā internacionālisma garā. Tas jāturpina. Jāpalīdz partijai mūsu skolu pārveidošanā, tuvinot tās dzīvei, iesaistot mācībās arvien jaunus darba jaunatnes tūkstošus. Komjaunatnes organizācijām nopietni jā rūpējas par katru jaunu cilvēku, viņa vajadzībām, jācenšas apvienot ap sevi visu jaunatni. Dzīvē jāievieš jaunas tradīcijas, vēl krāšņākiem jāuzplaukst jaunatnes pilngadības svētkiem, komjauniešu kāzām. Visam tam būs sekmes, ja daudz raitāk un drošāk mainīsies komjaunatnes organizācijas darba stils atbilstoši Ļeņina novēlējumiem.

Komunisms ir jauncelsme un miers. Cīnoties par mieru, komjaunatne stiprina savas Dzimtenes aizsardzības spējas, savu Padomju Armiju. Vēl pāri pasaulei skan Jūliusa Fučika vārdi: «Cilvēki, esiet modri!» Un tieši tādēļ komjaunatnei vienmēr jābūt kaujas gatavībā, jābūt vērīgai un politiski modrai.

Komunistu kaujinieciskais aicinājums stiprināt internacionālo solidaritāti, strādnieku šķiras rindu vienotību — «Visu zemju proletārieši, savienojieties!» — dzīvo padomju jauniešu sirdīs un apziņā. Komjaunatnei arī turpmāk jāpilda savs cildenais pienākums — jāaudzina jaunatne proletāriskā internacionālisma, sociālistiskā patriotisma un tautu draudzības garā, jānostiprina sakari ar visu demokrātisko zemju jaunatni, ar citu zemju komunistiskajām jaunatnes organizācijām, ar visas pasaules progresīvo jaunatni.

Lai Ļeņina komjaunatne vienmēr varētu izpildīt savus uzdevumus, nepieciešams arvien no jauna mācīties un studēt lielā proletariāta vadoņa Vladimira Iljiča Ļeņina darbus.

No tevis, komjaunatne, tava tauta un partija gaida jaunus, lieliskus panākumus, sasniegumus, varoņdarbus komunisma celtniecībā, jaunatnes audzināšanā. Neaizmirsti latviešu darba tautas slavenā dēla Imanta Sudmaļa

pēdējā vēstulē izteiktos vēlējumus nākamajai paaudzei:
«...Māci viņus mīlēt to nākotni, kurā viņi dzīvos un par
kuru tik daudz asiņū izliets.» Šī nākotne ir taval

Ļeņina spēku jaunatne manto,
Jaunības zemi uzvarēt nevar!

Lai dzīvo varonīgā padomju jaunatne!

Ļeņina komjaunatne, piecu slavenu ordeņu nesēja, uz
jaunām vēsturiskām uzvarām komunisma triumfa vārdā!

*Latvijas Komunistiskās partijas
Centrālā Komiteja*

«Padomju Jaunatne», 213. nr.,
1958. g. 28. oktobrī

Iespiests pēc avīzes teksta

VI nodaļa

LATVIJAS KOMJAUNATNE — PARTIJAS PALĪGS CĪŅĀ PAR SOCIĀLISTISKĀS SABIEDRĪBAS PILNVEIDOŠANU UN PAKĀPENISKU PĀREJU UZ KOMUNISMU

(1959.—1970. g.)

**LATVIJAS KOMJAUNATNE — PARTIJAS PALIGS
CĪŅĀ PAR SOCIĀLISTISKĀS SABIEDRĪBAS
PILNVEIDOŠANU UN PAKĀPENISKU PĀREJU
UZ KOMUNISMU
(1959.—1970. g.)**

1959. gada janvārī un februārī notika PSKP Ārkārtējais XXI kongress. Kongresā tika pieņemts Padomju Savienības tautas saimniecības attīstības septiņgadu (1959.—1965. g.) plāns. Partija aicināja padomju, arodbiedrību un komjaunatnes organizācijas izvērst visas tautas sacensību par šī plāna izpildi, cīnīties par darba ražīguma celšanu, par tehnikas progresu un darba pirmrindnieku pieredzes izplatīšanu.

Lielu ieguldījumu komunistiskās sabiedrības materiāli tehniskās bāzes veidošanā devusi arī Latvijas Leņina Komunistiskās Jaunatnes Savienība, kas, būdama Vissavienības Leņina Komunistiskās Jaunatnes Savienības sastāvdaļa, ar savu pašreizējā darbu pierādīja, ka ir uzticams Komunistiskās partijas palīgs un rezerve, aktīva tās ideju īstenotāja dzīvē.

Republikas komjaunatne un jaunatne gāja pirmajās rindās cīņā par tehnikas progresu ražošanā, uzņēmās šefību par Latvijas PSR svarīgākajām jaunceltnēm, aktīvi piedalījās darbā lauksaimniecības tālākā kāpināšanā, parādīja iniciatīvu septiņgades un piecgadu plānu izpildē pirms termiņa.

Komunistiskās partijas vadībā šajā periodā ievērojami pieauga komjauniešu un jauniešu iniciatīva dažādu jaunatnes darba un idejiskās audzināšanas formu meklējumos un izveidošanā. Komunistiskā darba trieciennieku un brigāžu patriotiskā kustība, jauno racionalizatoru un izgudrotāju darbība, sabiedriskie konstruktoru biroji, cīņa par darba estētiku, komjaunatnes starmeša vienības, tehniskās jaunrades skates, konkursi par savas profesijas labākā pārstāvja nosaukuma iegūšanu, komjaunatnes trie-

cienceltnes, ļeņiniskā darba sardze — tas viss palīdzēja ievērojami celt jauno strādnieku profesionālo meistarību, un rezultātā tika kāpināts darba ražīgums, uzlabojās produkcijas kvalitāte, samazinājās zaudējumi brāķa dēļ.

Jaunatnes pašizliedzīgo darbu Komunistiskās partijas un Padomju valdības plānu īstenošanā dzīvē labi raksturo komunistiskā darba kolektīvu un trieciennieku kustības attīstība republikā. Jau 1958. gada 19. novembrī Zivju rūpniecības pārvaldes Rīgas kuģu remonta rūpnīcas mehāniskajā cehā izveidojās pirmā komunistiskā darba brigāde, ko vadīja komunistis Jāzeps Luriņš. Gandrīz tajā pašā laikā rūpnīcā VEF jauno pasākumu uztvēra vienpadsmit labākās komjauniešu un jauniešu brigādes, no kurām pirmā bija Vadima Čerņeca vadītā radioceha montētāju brigāde.

Ciņā par komunistisku attieksmi pret darbu iesaistījās arvien lielāks jauniešu skaits. 1959. gada janvārī komunistiskā darba kolektīva nosaukums bija piešķirts četriem komjauniešu un jauniešu kolektīviem, kas strādāja VEF, Kuģu remonta rūpnīcā, Ilģuciema dzelzsbetona konstrukciju rūpnīcā un Daugavpils elektroinstrumentu rūpnīcā. Maijā to skaits sasniedza 11, bet gada beigās — 25.

Īstenojot dzīvē PSKP XXI kongresa, LKP CK biroja un plēnumu lēmumus par Latvijas PSR tautsaimniecības attīstības tempiem un uzdevumiem septiņgadē, LĻKJS XIII kongress (1960. gada 4. un 5. martā) izvirzīja republikas komjaunatnes organizācijai uzdevumu — izvērst sacensību par komunistiskā darba brigādes nosaukuma iegūšanu, ieaudzināt jaunatnē komunisma cēlāju rakstura iezīmes.

Komunistiskā darba trieciennieku un brigāžu kustībā Latvijas PSR 1959. gada sākumā bija iekļāvušies 3217 jaunie republikas strādnieki un kolhozieki, turpretī 1962. gadā nākotnes izlūku priekšpulka rindās bija jau 60 000 jauniešu. 1964. gadā 60 procentus no komunistiskā darba brigāžu un trieciennieku skaita republikā sastādīja jaunieši, kuru vairākums bija komjaunieši.

Kustība par komunistisku attieksmi pret darbu savā pilnveidošanās procesā aptvēra arvien plašāku tautsaimniecības problēmu loku, ieguva jaunas formas, īstenojot dzīvē katrā noteiktajā situācijā izvirzītos galvenos uzdevumus.

1960. gada beigās Rīgas pilsētas Ļeņina rajona uzņēmumu — A. Popova radiorūpnīcas, Rīgas lauksaimniecī-

bas mašīnu rūpnīcas, «Meteora», tekstilfabriku «Zasulauka manufaktūra», «Sarkanā tekstilniece», fabriku «Rīgas tekstils», «Aurora», 13. ATK — un Liepājas pilsētas komjaunieši sāka kustību ar lozungu «Ceļu rezervēm, karu zudumiem!». To atbalstīja LKP CK un Republikāniskā arodbiedrību padome, kā arī Tautas saimniecības padome. Republikas komjauniešu patriotiskais ierosinājums tika augsti novērtēts LKP XVIII kongresā. Atbalstot Latvijas jauniešu iniciatīvu, VĻKJS CK aicināja visus mūsu zemes komjauniešus un jauniešus sekot viņu paraugam. Ņemot vērā mūsu republikā uzsāktā darba lielo tautsaimniecisko nozīmi, LĻKJS tika apbalvota ar VĻKJS CK Goda rakstu. 1962. gadā VĻKJS XIV kongress atzīmēja, ka Latvijas PSR jauniešu patriotiskajam paraugam seko visas mūsu daudznāciju Dzimtenes jaunatne. Republikas komjaunatnes organizācija, izvēršot un pilnveidojot kustību «Ceļu rezervēm, karu zudumiem!», panāca komjaunatnes pirmorganizāciju aktīvu piedalīšanos tautsaimniecības svarīgāko ekonomisko problēmu risināšanā. Komjaunieši un jaunieši piedalījās cīņā par tehnikas progresu, par materiālu un darba laika ekonomiju, izskauda brāķi, rūpējās par produkcijas kvalitātes uzlabošanu.

1961. gada maijā Latvijas TSP un LĻKJS CK rezumēja jaunās kustības pirmos rezultātus. Gada pirmajā ceturksnī no 491 automātiskās, pusautomātiskās, konveijera un plūsmas līnijas, par kuru uzstādīšanu un apgūšanu bija uzņēmušies šefību republikas komjaunieši, darbā bija stājušās jau 183. No 2600 ražošanā ieviestajiem jauno racionalizatoru priekšlikumiem — iegūti 730 tūkstoši rubļu ekonomijas. Cīņa par produkcijas teicamu kvalitāti rūpniecības uzņēmumu komjaunatnes organizācijām 1961. gada pirmajā ceturksnī deva iespēju ietaupīt valstij vairāk nekā 50 tūkstošu rubļu. Jaunieši ietaupīja 1720 tonnu melno un krāsaino metālu, vairāk nekā 8500 tonnu kurināmā un 4600 tūkstošu kilovatstundu elektroenerģijas.

Pildot septiņgades trešā gada uzdevumus, LĻKJS rūpniecības uzņēmumu komjaunatnes organizācijas ar savu darbu apliecināja, ka republikas jaunatne iet komunistiskās sabiedrības cēlāju pirmajās rindās. Ieviešot rūpnieciskajā ražošanā jauno novatoru priekšlikumus, 1961. gadā uzņēmumos tika ietaupīti 13 miljoni kilovatstundu elektroenerģijas, 13 300 tonnu melno un krāsaino metālu, 23 500 tonnu nosacītā kurināmā. Jaunieši ieviesa ražošanā

435 modernus darbgaldus, automātiskās un pusautomātiskās līnijas.

Republikas jaunatnes cīņai par komunistisku attieksmi pret darbu, par komunistiskā darba brigādes un komunistiskā darba trieciennieka godpilnā nosaukuma izcīnīšanu, kustībai «Ceļu rezervēm, karu zudumiem!» nebija tikai liela tautsaimnieciska nozīme vien. Jaunās, paaugstinātās saistības, kas tagad aptvēra ne tikai ražošanu, bet arī citus svarīgākos jauno strādnieku dzīves aspektus — mācības, sabiedrisko darbu, uzvedību, šefību par jaunās tehnikas ieviešanu, jauno strādnieku kvalifikācijas celšanu, cīņu pret brāķi, par ekonomiju un taupību, — republikas komjauniešiem un jauniešiem bija skola, kurā viņi mācījās vadīt ražošanu, mācījās kļūt par īstiem savu rūpnīcu un fabriku saimniekiem.

PSKP XXII kongress 1961. gada oktobrī augsti novērtēja padomju jaunatnes ieguldījumu plašajā jauncelsmes darbā un jaunajā PSKP Programmā par tās galveno uzdevumu izvirzīja: «...Vēl vairāk parādīt iniciatīvu un ierosmi visās dzīves sfērās, attīstīt jaunatnes aktivitāti un darba varonību. Centrālais uzdevums komjaunatnes organizāciju darbā ir audzināt jaunatni tā, lai tā būtu pašreizējai uzticīga Dzimtenei, tautai, Komunistiskajai partijai un komunisma lietai, vienmēr gatava darbam sabiedrības labā un gatava pārvarēt jebkuras grūtības, gatava celt jauniešu vispārīgās izglītības un tehnisko zināšanu līmeni.»¹

PSKP XXII kongresā parādītā partijas lielā uzticība mūsu zemes jaunajai paaudzei un tai izvirzītās grandiozās nākotnes perspektīvas deva jaunu kāpinājumu arī mūsu republikas komjaunatnes un jaunatnes darbam. Mobilizējot visus spēkus cīņai par septiņgadu plāna izpildi pirms termiņa, jaunie inženieri un tehniķi, strādnieki un zinātnieki aktīvi iekļāvās sabiedrisko konstruktoru un tehnologu biroju, tehniskās informācijas biroju darbā. 1960. gadā republikā 800 jauno speciālistu 22 uzņēmumos bija apvienojušies 104 sabiedriskajos konstruktoru birojos, bet pēc gada to skaits sasniedza jau 2000 cilvēku un biroju skaits bija pieaudzis līdz 170. Vairāk nekā 5,7 miljonus rubļu ekonomijas 1961. gadā deva šo jauno novatoru priekšlikumu ieviešana ražošanā. 1962. gadā tikai Rīgas

¹ PSKP Programma. LVI, 1962, 96. lpp.

sabiedrisko konstruktoru biroju darbības ekonomiskais efekts pārsniedza 10,5 miljonus rubļu.

LĻKJS XIV kongress 1962. gada februārī aicināja pilnveidot komjaunatnes organizāciju darba formas un metodes, lai tā varētu vēl aktīvāk iesaistīt jaunatni komunistiskajā celtniecībā. Par republikas komjauniešu un jauniešu darba devīzi kļuva lozungs «Skaistumam — rūpniecības caurlaidi». Sākās cīņa par estētiku darba vietās un augstu darba kultūru. Kustības pirmie iniciatori republikā bija jaunie vefieši, kuriem drīz pievienojās A. Popova radiatorrūpnīcas, kombināta «Rīgas audums», Liepājas lauksaimniecības mašīnu rūpnīcas un citu rūpniecības jaunieši.

Drīz vien Latvijas PSR TSP kopā ar Republikānisko arodbiedrību padomi un LĻKJS CK pieņēma plašu lēmumu, kurā tika precīzi norādīti jaunie uzdevumi ražošanas kultūras tālākai attīstībai republikā.

Jaunajam pasākumam lielu vērību un atbalstu veltīja arī LKP Centrālās Komitejas Prezidijs, un šī kustība ieguva jo plašu vērību. Sākot ar 1964. gada pirmo ceturksni, Latvijas PSR stājās spēkā «Nolikums par augstas ražošanas kultūras uzņēmumiem», kurā bija teikts, ka, neizcīnot augstas ražošanas kultūras uzņēmuma nosaukumu, nevar kļūt par komunistiskā darba uzņēmumu.

Atzīmējot Latvijas PSR komjauniešu un jauniešu panākumus cīņā par augstu ražošanas kultūru katrā uzņēmumā, kas bija likumsakarīgs turpinājums jau agrāk uzsāktajai kustībai par ražošanas iekšējo rezervju atklāšanu un to lietderīgu izmantošanu, VĻKJS Centrālā Komiteja 1963. gada martā Rīgā organizēja Vissavienības semināru, veltītu ražošanas kultūras, iekšējo rezervju atklāšanas un to pilnīgākas izmantošanas jautājumiem. Tā darbā piedalījās viesi no daudzām mūsu Dzimtenes pilsētām.

Atsaucoties uz Komunistiskās partijas aicinājumu aktivizēt jaunatnes līdzdalību visu tautsaimniecības nozaru darbības kontrolē, komjaunatnes organizācijas 1962. gadā izveidoja komjaunatnes starmeša vienības. Tās sevi apvienoja visas labākās līdzšinējās jaunatnes līdzdalības formas ražošanas jautājumu risināšanā. Decembrī LĻKJS CK uz sabiedriskiem pamatiem tika nodibināts Komjaunatnes starmeša triecienvienību republikāniskais štābs, kas koordinēja un vadīja jauno «starmešnieku» darbu un ekonomiskās mācības visas republikas mērogā. 1964. gada augustā VĻKJS CK birojs atzinīgi novērtēja Latvijas

jauno komjaunatnes starmeša vienību darba efektivitāti un labos panākumus.

Jau no pirmajām darbības dienām jaunā kustība cieši saistījās ar partijas kontroli un tautas kontroles orgānu darbu, un šajā saimniekošanas skolā jaunatne kaldināja savas komunistiskā laikmeta cilvēka īpašības. 1965. gadā komjaunatnes starmeša 3500 štābos un vienībās aktīvi strādāja 45 000 jauniešu.

Sešdesmito gadu sākumā republikā liela vērība tika veltīta lielās ķīmijas bāzes izveidošanai. Šajā darbā aktīvi piedalījās arī jaunatne. LĻKJS CK 1959. gada marta plēnums noteica Latvijas komjaunatnes organizācijai svarīgu uzdevumu — uzņemties aktīvu un vispusīgu šefību par Daugavpils sintētiskās šķiedras rūpnīcas, Valmieras stikla šķiedras rūpnīcas un citu lielās ķīmijas rūpniecības uzņēmumu celtniecību.

LĻKJS XIII kongress pasludināja Daugavpils sintētiskās šķiedras rūpnīcu par republikas komjaunatnes triecienceltni, bet LKP CK un LPSR Ministru Padome nolēma tai dot Ļeņina komjaunatnes vārdu. 1963. gada beigās rūpnīcas pirmā kārtā tika nodota ekspluatācijā, bet pilnu jaudu tā sasniedza 1964. gadā. Šo panākumu kaldināšanā lieli nopelni bija arī republikas komjauniešu un jauniešu neatlaidībai. 1961. gadā jaunceltnes komjaunatnes pirmorganizācijā bija tikai 5 komjaunieši, 1962. gadā — 142, 1963. gadā — 630, bet 1964. gada rudenī, kad rūpnīca jau deva produkciju, — 1350.

Partija un valdība augsti novērtēja Ļeņina komjaunatnes Daugavpils sintētiskās šķiedras rūpnīcas celtnieku — jauniešu brigāžu varonīgo darbu. 27 komjauniešu un jauniešu brigāžu brigadieru un 6 komjaunatnes darba vadītāji tika apbalvoti ar Padomju Savienības ordeņiem un medaļām, bet 44 komjaunatnes aktīvisti — ar Latvijas PSR Augstākās Padomes Prezidija Goda rakstiem.

Komjauniešu un jauniešu aktīvā darba rezultātā gadu pirms termiņa tika nodots ekspluatācijā Valmieras stikla šķiedras rūpnīcas austuves cehs. Sešdesmito gadu vidū visas LPSR svarīgākās jaunceltnes, starp tām Pļaviņu HES, Olaines ķīmisko reaktīvu rūpnīcas komplekss, Valmieras stikla šķiedras rūpnīca, bija komjaunatnes triecienceltnes. Uz 1966. gada 1. janvāri republikas komjaunatnes triecienceltnēs strādāja 4849 komjaunieši.

1966. gada sākumā republikas tautas saimniecībā puse

strādājošo bija cilvēki, kam vēl nebija trīsdesmit gadu. Inženiertehnisko darbinieku vidū vien vairāk nekā 8000 bija komjaunieši. Komjauniešu skaits rūpniecībā pieauga no 41 402 cilvēkiem 1959. gadā līdz 56 617 cilvēkiem 1965. gadā un 61 734 — uz 1970. gada 1. janvāri.

Taču rūpniecības uzņēmumu komjaunatnes pirmorganizāciju darbā bija arī trūkumi un nepilnības. Reizēm bija vērojama steiga komunistiskā darba kolektīvu un trieciennieku nosaukuma piešķiršanā. Komjaunatnes pirmorganizācijas dažkārt rekomendēja jauniešus goda nosaukuma piešķiršanai, vadoties vienīgi tikai pēc sasniegtajiem augstajiem rādītājiem ražošanā, neņemot vērā, kā attiecīgais jaunais strādnieks vai jauniešu kolektīvs ceļ savu kvalifikāciju, kā mācās un piedalās sabiedriskajā dzīvē, kā izturas sadzīvē. Reizēm uzņemto paaugstināto socialistisko saistību gaita netika regulāri kontrolēta, uzvarētāju noteikšanā pieļāva formālismu.

Pēc PSKP CK 1965. gada septembra plēnema republikas komjaunatnes organizācija turpināja meklēt un pilnveidot jaunatnes darba formas ražošanā. Partijas un arodbiedrību organizāciju atbalstīti, komjaunieši aktīvi piedalījās daudzu svarīgu rūpniecības uzņēmumu darbības ekonomisko problēmu risināšanā.

PSKP XXIII kongresā, kas notika no 1966. gada 29. marta līdz 8. aprīlim un noteica mūsu Dzimtenes tālākās attīstības ceļus un apstiprināja piecgadu plāna (1966.—1970. g.) direktīvas, liela vērība tika veltīta mūsu Dzimtenes jaunās paaudzes audzināšanas problēmām. «Visam partijas un komjaunatnes idejiski politiskajam darbam jāveido un jānostiprina jaunajā paaudzē marksistiski leņiniska pašapziņa, šķiriska pieeja visām dzīves parādībām, uzticība Komunistiskās partijas idejām.»¹

Vairāk nekā 250 000 republikas jaunatnes pārstāvju pirms termiņa izpildīja savas palielinātās darba saistības par godu Lielā Oktobra 50. gadadienai. Daudziem kolektīviem tika piešķirti PSKP CK, PSRS Augstākās Padomes Prezidija, PSRS Ministru Padomes un VACP, kā arī republikas Sarkanie piemiņas karogi, un šo karogu izcīnīšanā lieli nopelni bija arī jaunajiem darba darītājiem.

1968. gada 5. un 6. martā notika LĻKJS XVII kongress.

¹ L. Brežņevs. PSKP CK pārskats partijas XXIII kongresam. «Liesma», R., 1966, 94. lpp.

VĻKJS 50. gadadienas priekšvakarā tas kļuva par mūsu republikas komjaunatnes 50 darba gadu skati. Kongresa dienās pēc vairāku republikas rūpniecības uzņēmumu, kolhozu un padomju saimniecību komjaunatnes organizāciju iniciatīvas visās tautas saimniecības nozarēs jaunieši un jaunietes stājās darba sardzē par godu komjaunatnes 50. gadadienai un V. I. Ļeņina 100. dzimšanas dienai, pieņēma paaugstinātas sociālistiskās saistības.

LĻKJS CK atbalstīja arī republikas komjauniešu iniciatīvu — meklēt un likt lietā ražošanas rezerves. Šī vērtīgā pasākuma iniciatori bija VEF un RER, Ļeņina komjaunatnes Daugavpils sintētiskās šķiedras rūpnīcas, Rīgas rūpnīcu celtniecības tresta, Ogres rajona kolhoza «Lāčplēsis», Dobeles rajona Zebrenes padomju saimniecības, Jelgavas līnu kombināta un citas komjaunatnes organizācijas.

550 komjauniešu un jauniešu kolektīvu, kas bija iekļāvušies sacensībā par tiesībām saukties VĻKJS 50. gadadienas vārdā, izpildīja savas saistības, vairāk nekā 200 000 Padomju Latvijas jauniešu, kas bija stājušies ļeņinskajā darba sardzē, komjaunatnes pusgadsimta jubilejai dāvāja darba veltes. Pāri par 20 000 jauniešu, kas piedalījās tehniskās jaunrades skatē «Piecgadei — jauno meistarība un meklējumi», ziņoja, ka iesniegti pieci tūkstoši racionalizācijas priekšlikumu, kas republikas tautas saimniecībai devuši 2,5 miljonus rubļu nosacītās ekonomijas.

Par labu darbu grupa komjaunatnes organizāciju saņēma LKP CK un VĻKJS CK Piemiņas karogus. Daugavpils pilsētas komjaunatnes organizācija par komjauniešu un jauniešu lielo ieguldījumu ķīmiskās šķiedras rūpnīcas celtniecībā un jauniešu audzināšanā tika apbalvota ar Darba Sarkanā Karoga ordeni.

1969. gadā republikas rūpniecības vadošajās nozarēs — mašīnbūvniecībā un metālapstrādē — 45 procenti strādājošo bija jaunieši, aparātu būvē — 60 procenti, vieglajā un pārtikas rūpniecībā — 43 procenti. Nemitīgi cēlās arī jaunatnes izglītības līmenis. Komjauniešu skaits ar augstāko izglītību Latvijas PSR pieauga no 4416 uz 1959. gada 1. janvāri līdz 6309 uz 1965. gada 1. janvāri un 7721 uz 1970. gada 1. janvāri.

Republikas komjaunatnes labākās revolucionārās un darba tradīcijas spilgti izpaudās ļeņinskajā darba sardzē, kurā piedalījās 93 procenti komjauniešu. Skates galvenais mērķis bija ieviest jaunu tehniku, jaunus materiālus, dot

modernus izstrādājumu paraugus, ieaudzināt katrā jaunajā strādniekā rūpes par Padomju Savienības ekonomikas attīstības tempu paātrināšanu. 1970. gada 22. aprīlī savus piecgades uzdevumus izpildīja vairāk nekā 500 komjauniešu-jauniešu kolektīvu, kas strādāja republikas rūpniecības uzņēmumos, transportā un celtniecībā. Ļeņiniskās darba sardzes laikā vairāk nekā 17 tūkstoši jauno speciālistu apguva radniecīgas profesijas, 20 tūkstoši — cēla kvalifikāciju. Pāri par 2 tūkstošiem jauno strādnieku jau 1969. gadā pabeidza piecgades uzdevumus.

LĻKJS XVIII kongress (1970. gada 20. un 21. februārī) republikas rūpniecības, transporta un celtniecības komjaunatnes organizācijām izvirzīja uzdevumu ieaudzināt katrā jaunajā darba cilvēkā labākās īpašības, kas piemīt Padomju zemes strādnieku šķirai.

1959.—1970. gadā LĻKJS aktīvi piedalījās arī republikas lauksaimniecības attīstīšanā. Lopkopībā tika izveidotas fermas, kurās strādāja tikai komjaunieši un jaunieši, komjaunatne uzņēmās šefību par rušināmkultūru kopšanu, cīnījās par augstām graudaugu ražām. Lai PSKP XXI kongresa direktīvās nosprausto LPSR lauksaimniecības specializācijas plānu piena un gaļas lopu, bekona cūku audzēšanā un augstvērtīgu lopu šķirņu izveidošanā realizētu dzīvē, jaunatnei vajadzēja aktīvi iekļauties visas tautas cīņā par zemkopības kultūras un lauksaimniecības darbu mehanizācijas līmeņa celšanu.

Arī republikas laukos sekmīgi strādāja komjaunatnes starmeša vienības. 1962.—1963. gadā daudzās kolhozu un padomju saimniecību «starmešnieku» triecienvienībās izveidojās ekonomiskās analīzes grupas, kas rūpīgi analizēja savu saimniecību darbību un cīnījās par lauksaimniecības produkcijas ražošanas izmaksu samazināšanu, palīdzēja kolhozu un padomju saimniecību vadībai atrast ražošanā vājās vietas. 1964. gada augustā VLKJS CK atzinīgi novērtēja Latvijas lauku «starmešnieku» darba un mācību organizācijas pieredzi, atzīmējot, ka vairāk nekā 7000 jauno kontrolieru republikas laukos sekmīgi mācās konkrētās ekonomikas pulciņos. Par lauku komjaunatnes starmeša vienību darbības galveno virzienu turpmākajos gados kļuva cīņa par tehnikas pareizu izlietošanu un glabāšanu, par jaunāko zinātnes sasniegumu ieviešanu, par celtniecības plānu izpildi kolhozos un padomju saimniecībās.

1960. gadā republikas fermās strādāja vairāk nekā 8000 komjauniešu, sekojošo divu gadu laikā jauno lopkopju skaits palielinājās gandrīz divas reizes. 1965. gadā labu ierosmi parādīja Krāslavas rajona komjaunatnes organizācija. Komjaunatnes rajona komitejas, kā arī kolhozu, padomju saimniecību un skolu pirmorganizāciju paveiktā darba rezultātā lauksaimniecības mācību iestādēs iestājās 111 jauniešu. Šajā pašā laikā Balvu rajonā jaunieši jau sastādīja pusi no visiem lopkopjiem.

Straujā mašīnu parka augšana republikas kolhozos un padomju saimniecībās radīja kvalificētu lauksaimniecības mehanizatoru kadru trūkumu. Lai nodrošinātu kāpurķēžu traktoru darbu divās maiņās, 1962. gadā republikas traktoristu skaitu vajadzēja palielināt par vairāk nekā pieciem tūkstošiem.

Mehanizatoru kadru sagatavošana kļuva par lauku komjaunatnes organizāciju galveno triecienuzdevumu. Komjaunieši 1963. gada sākumā izveidoja kolhozos un padomju saimniecībās vairāk nekā 650 pulciņu un skolu mehanizatoru sagatavošanai, kur mācījās vairāk par 20 000 lauku komjauniešu un jauniešu. Kustības pirmajās rindās gāja Bauskas, Talsu un Madonas rajonu kolhozi un padomju saimniecības.

Lauku komjaunatnes organizācijas šajā atbildīgajā darbā stingri ievēroja, ka jaunatnes cīņa par tehnikas apgūšanu nav īslaicīga kampaņa, bet gan uzdevums, kurš vienmēr būs jāpatur uzmanības centrā.

Radikāli lauksaimniecības jautājumu risināšanu republikā izmainīja PSKP CK 1965. gada marta plēnums. Realizējot dzīvē plēnuma lēmumus, katrs republikas kolhozs gadā ieguva lielus papilddienākumus, kurus varēja ieguldīt saimniecības ekonomikas un lauku darbaļaužu dzīves tālākā uzlabošanā.

Sākot ar 1967. gadu, lauku darbaļaudis pirms termiņa izpildīja gada plānus lopkopības un laukkopības produktu pārdošanā valstij. Taču visus gadus, neskatoties uz to, ka republikas lauku komjaunatnes organizācijas visumā nodrošināja komjauniešu un jauniešu efektīvu piedalīšanos lauksaimnieciskās ražošanas ekonomikas tālākā kāpināšanā, joprojām aktuāls palika jauno lauku mehanizatoru kadru sagatavošanas jautājums, trūka darba roku lopkopībā.

Pēc Vissavienības trešā kolhoznieku kongresa Rīgas,

Rēzeknes, Bauskas un vairāku citu republikas rajonu komjaunatnes komitejas lielu vērību pievērsa jauniešu apmācīšanai tehniskajās profesijās, organizēja šefību par ražošanas, kultūras un sadzīves objektu celtniecību. Lauku komjaunieši un jaunieši par sava darba galveno uzdevumu izvirzīja prasību — nodrošināt jauno laukkopju masveidīgu piedalīšanos republikas brigāžu sacensībā par augstu zemkopības kultūru, gādāt, lai kolhozos un padomju saimniecībās netrūktu augsti izglītotu kadru.

Republikas lauku darbaļaudis jau 1970. gada pirmajā pusē izpildīja piecgadu plānu graudu, gaļas, olu un piena pārdošanā valstij. 1970. gadā Latvijas PSR graudu vidējā raža sasniedza 23 cnt no hektāra. Lielie sasniegumi izvirzīja arī lauku jaunatnei jaunus, svarīgus uzdevumus, — balstoties uz darba ražības kāpināšanu un tehnikas intensīvu izmantošanu, tālāk palielināt visu lauksaimniecības nozaru produkciju.

Viens no svarīgākajiem komjaunatnes organizācijas uzdevumiem — palīdzēt jauniešiem apgūt zināšanas un veidoties par idejiski norūdītiem, pārliecinātiem komunistiskās sabiedrības locekļiem, audzināt tos Komunistiskās partijas un padomju tautas slaveno revolucionāro, kauju, internacionālo un darba tradīciju garā. PSKP XXIII kongresā Centrālās Komitejas pārskata ziņojumā tika uzsvērts, ka «visas partijas goda lieta ir audzināt mūsu revolucionārā laika cienīgu jaunatni. Kā māte rūpīgi audzina savus bērnus, tā arī partijai jāaudzina jaunā paaudze — mūsu dižās Dzimtenes cerība un nākotne, garā stipri, nelokāmi un pašreizdzīgi cīnītāji par mūsu dižajām idejām.»¹

Komunistiskā pasaules uzskata apgūšana, marksisma-ļeņinisma pamatu dziļa studēšana, partijas, komjaunatnes darbības principu un uzdevumu izprašana nav iespējama bez revolucionārās kustības vēstures, sociālisma celtniecības vēstures nopietnas studēšanas. Dižo komunistiskās sabiedrības celtniecības plānu īstenošana ir tieši atkarīga no mūsu Dzimtenes darbaļaužu, pirmām kārtām jaunatnes apzinīguma. Tieši tāpēc pēdējos desmit gados jaunā cilvēka veidošana, komunistiskā apzinīguma radīšana, audzināšana darbā bija viens no galvenajiem praktiskajiem

¹ L. Brežņevs. PSKP CK pārskats partijas XXIII kongresam. «Liesma», R., 1966, 94. un 95. lpp.

partijas un komjaunatnes uzdevumiem jaunatnes ideoloģiskajā audzināšanā.

Grandiozie komunisma celtniecības plāni, gatavošanās V. I. Leņina 100 gadu jubilejai, Vissavienības leņiniskā ieskaite pēdējos gados ievērojami kāpināja mūsu republikas jaunatnes interesi par politisko zināšanu apgūšanu un leņiniskā teorētiskā mantojuma studēšanu. Līdz ar to tika pilnveidota arī komjaunatnes politiskās izglītības sistēma, pieauga klausītāju skaits tajā. 1959./60. mācību gadā Latvijas PSR dažādos pulciņos, semināros un lektorijos savu politisko zināšanu līmeni cēla vairāk nekā 20 tūkstoši VĻKJS biedru, 1965./66. mācību gadā — vairāk nekā 61 tūkstotis, bet 1969./70. mācību gadā klausītāju skaits jau sasniedza 125 000. 1969. gadā republikā katram otrajam komjaunietim bija vidējās vai augstākās kvalifikācijas speciālista diploms vai gatavības apliecība. Komjaunatnes rindās bija 8000 inženieru un tehniķu, ārstu, pedagogu un zinātnisko darbinieku.

Komjaunatnes uzdevums bija palīdzēt sagatavot tautas saimniecības, kultūras, izglītības un zinātnes laukā tādus jaunos speciālistus, kas būtu ne tikai labi lietpratēji savā šaurajā nozarē, bet arī politiski nobrieduši, vispusīgi attīstīti, sabiedriski aktīvi cilvēki, kas pašreizējā cīņā par Komunistiskās partijas un Padomju valdības politikas realizēšanu dzīvē.

Lai panāktu ciešākus kontaktus ar jaunatni un varētu to diendienā organizēt Komunistiskās partijas izvirzīto plānu īstenošanai, komjaunatnes CK, pilsētu un rajonu komiteju darbā tika iesaistīts plašs komjauniešu un jauniešu aktīvs.

1963. gada vidū republikā bija izveidotas 32 ārstata komjaunatnes komitejas, kas sekmīgi koordinēja komjaunatnes pirmorganizāciju darbu ar jauniešiem, padarot to mērķtiecīgāku un interesantāku. Ārstata komitejas komjaunatnes darbā iesaistīja daudz jauno speciālistu, strādnieku un kolhoznieku. LĻKJS Centrālajā Komitejā uz sabiedriskiem pamatiem tika izveidoti Komjaunatnes starpeša triecienvienību republikāniskais štābs, ideoloģiskā komisija, komjaunatnes triecienceltnu štābs, ražošanas estētikas un kultūras komisija, cukurbiešu audzēšanas padome.

Jaunatnes darbs komunisma celtniecībā guva augstu Komunistiskās partijas un Padomju valdības novērtējumu.

Pēdējos gados ar PSRS ordeņiem un medaļām apbalvoti vairāk nekā 70 republikas komjaunieši un daudzi saņēma Latvijas PSR Augstākās Padomes Prezidija, VĻKJS CK un LĻKJS CK apbalvojumus. 1969. gada martā notikušajās vēlēšanās vietējās padomēs tika ievēlēti 5000 deputātu līdz 29 gadu vecumam, tas ir, jaunieši bija 27 procenti no deputātu skaita. Arodbiedrību orgānos vien tika ievēlēti vairāk nekā 6000 jauniešu, bet komjauniešu un jauniešu skaits jauno zinātnieku un speciālistu padomēs un ekonomiskās analīzes birojos 1969. gada beigās pārsniedza 18 000.

1959.—1970. gadā paveiktā plašā organizatoriskā darba rezultātā republikā ievērojami pieauga komjaunatnes autoritāte. No plašā Latvijas LKJS aktīvistu pulka komjaunatnes darbā tika izvirzīti daudzi talantīgi jaunieši, kas daudz darīja mūsu Ļeņina komjaunatnes izcilo darbu un mācību panākumu kaldināšanā. Te varam minēt A. Zitmani, J. Barkānu, L. Bartkeviču, L. Himmelreihu, A. Rubiku, B. Pugo, A. Prikuli un daudzus citus, kas, arī aiziedami strādāt partijas un valsts darbā, godam attaisnojuši tiem parādīto lielo uzticību.

Nostiprinājās arī komjaunatnes un partijas saites — nemitīgi auga partijas biedru un kandidātu skaits LĻKJS rindās.

PSKP biedru un kandidātu skaits LĻKJS uz katra gada pirmo janvāri:

<u>1959. g.</u>	<u>1965. g.</u>	<u>1970. g.</u>
3245	3485	5030

Minētie biedri strādāja vēlētajos komjaunatnes postenos un, būdami vienlaicīgi Komunistiskās partijas rindās, bija tās ideju un lēmumu visaktīvākie propagandisti un realizētāji republikas komjaunatnē un jaunatnē. Tā, piemēram, 1967. gadā no 4200 LĻKJS pirmorganizāciju sekretāriem katrs ceturtais bija komunisti, bet tikai gadu vēlāk jau 45 procenti rūpniecības un transporta uzņēmumu komjaunatnes organizāciju sekretāru un vairāk nekā 30 procenti LĻKJS kolhozu un padomju saimniecību organizāciju sekretāru bija PSKP biedri vai kandidāti.

Pilnveidojot idejiski politiskā darba formas un metodes skolēnu vidū, pieauga komjaunatnes organizāciju loma republikas skolās, kas deva galveno papildinājumu LĻKJS rindu augšanā. Skolēnu komjauniešu skaits pieauga no

35 391 uz 1959. gada 1. janvāri līdz 91 319 uz 1970. gada 1. janvāri.

Sešdesmito gadu otrajā pusē republikā komjauniešu vecuma jaunatnes lielāko daļu veidoja jaunieši, kas bija dzimuši un uzauguši pēc tam, kad mūsu Dzimtene jau bija pārvarējusi Lielā Tēvijas kara smago mantojumu. Tieši tāpēc par vienu no galvenajiem jautājumiem ideoloģiskajā darbā ar jaunatni kļuva tās audzināšana Komunistiskās partijas un padomju tautas revolucionārās cīņas, kauju un darba tradīciju garā.

Gatavojoties Uzvaras dienas 20 gadu atcerei, VĻKJS CK griezās ar aicinājumu pie visiem mūsu Dzimtenes komjauniešiem un jauniešiem aktīvi piedalīties Vissavienības tūrisma pārgājienā pa padomju tautas kauju slavas takām.

Uz aicinājumu aktīvi atsaucās arī mūsu republikas jaunatne. LĻKJS noorganizēja republikānisko štābu, rajonos un pilsētās tika noorganizēti vietējie štābi. 1965. gadā no maija līdz jūlijam 28 republikas pilsētās un rajonos notika vecāko klašu audzēkņu — varoņgaitu vietu apceļotāju — salidojumi. 27. jūnijā Alūksnē notika republikāniskais salidojums, kurā piedalījās 218 jauno kauju slavas taku pētnieku, bet no 2. līdz 4. jūlijam Cēsis salidojumā pulcējās 700 tūristu no 21 pilsētas.

Kauju slavas taku pētnieki noskaidroja, ka Latvijas teritorijā apglabāti vairāk nekā 29 600 nezināmu karavīru, partizāņu un pretošanās kustības dalībnieku. Apmēram 3000 mežos un purvos apbedīto tika pārvietoti uz brāļu kapiem. Tika uzcelts pieminēklis 10 Padomju Savienības Varoņiem Ludzā, uzcelts obelisks Rīgas atbrīvotājiem, atklātas daudzas piemiņas plāksnes.

Augstu novērtējumu republikas jauniešu paveiktais darbs guva Vissavienības salidojumā 1965. gada septembrī Brestas cietoksnī — VĻKJS CK Latvijas komjaunatnes organizācijai kopā ar Baltkrievijas un Maskavas komjauniešiem piešķīra pirmo vietu.

Turpmākajos gados, audzinot jaunatni par cīnītājiem un savas Padomju Dzimtenes patriotiem, republikas komjaunatnes organizācijas veica tūkstošiem pārgājienu. Ik gadus tajos piedalījās līdz pusmiljonam republikas jauniešu. No 1965. līdz 1967. gadam republikā atklāja vairāk nekā 1500 pieminēkļu, obelisku un piemiņas plāksņu. No pārgājienos savāktajiem materiāliem izveidoja 490 kauju, revo-

lucionārās, darba un komjaunatnes slavas muzejus un istabas. Visos trijos sarkano izlūku Vissavienības salidojumos republikas komjaunatnes organizācija tika minēta kā viena no labākajām.

Viens no spilgtākajiem LĻKJS darbības rādītājiem, kas nosaka republikas komjauniešu un jauniešu panākumus komunisma celtniecībā, ir Latvijas komjaunatnes idejiskā un organizatoriski politiskā nostiprināšanās, tās rindu augšana.

Komjauniešu skaits Latvijas PSR uz katra gada pirmo janvāri:

1959. g.	1965. g.	1967. g.	1969. g.	1970. g.
120 240	184 103	190 074	196 847	205 361

Komunistiskā partija arvien uzticējusi jaunatnei grūtus un atbildīgus uzdevumus gan jaunatnes ideoloģiskās, patriotiskās un internacionālās audzināšanas jomā, gan ciņā par ekonomiju un taupību, par augstu produkcijas kvalitāti, par zinātnes un tehnikas progressa paaugstināšanu, par ātru jaunākās tehnikas ieviešanu ražošanā. Tāds ir visai nepilnīgais problēmu uzskaitījums, kuru risināšanā komjaunatne un jaunatne pierādījusi, ka ir cienīga tēvu darba tradīciju turpinātāja.

Nr. 1

No Latvijas LKJS CK plēnuma materiāliem par darba uzlabošanu ar republikas komjaunatnes organizācijas aktīvu

1959. gada 19. jūnijā

PSKP XXI kongress skaidri un noteikti formulēja tos atbildīgos uzdevumus, kas veicami komjaunatnei septiņgades laikā [...]. Šo uzdevumu sekmīga atrisināšana būs atkarīga no tā, kā komjaunatnes darba organizatori vadīs un organizēs jaunatnes masas, cik spējīgs un sagatavots būs republikas komjaunatnes aktīvs. Komjaunatnes aktīvs ir pietiekami kaujiniecisks, cieši saliedēts un sekmīgi risina tam uzticētos uzdevumus.

Pagājušajā gadā republikas jauno racionalizatoru 4000 priekšlikumu, kas ieviesti ražošanā, deva 19 milj. rubļu ekonomijas. Daudzas komjaunatnes organizācijas veic lielu darbu septiņgades celtnu, sporta bāzu un kultūras namu celtniecībā. Republikas komjaunieši uzņēmušies šefību par gāzes vada Dašava — Rīga, Daugavpils sintētiskās šķiedras rūpnīcas un citu svarīgu objektu celtniecību [...]. Arvien plašāk vēršas sacensība par komunistiskā darba kolektīva un darba trieciennieka nosaukuma iegūšanu.

Tie, bez šaubām, ir panākumi. Bet vai **ikvienu** komjaunatnes organizācija ir devusi savu ieguldījumu šo panākumu kaldināšanā? To mēs nevaram teikt.

INICIATIVA UN PASDARBĪGUMS — KOMJAUNATNES DARBA PAMATĀ

Komjaunatnes darba pamatā, lai arī par kādu tās darba nozari būtu runa, ir komjauniešu masu iniciatīva un pasdarbīgums. Ja komjaunatnes darbinieki nepratīs radīt ap sevi pastāvīgu aktīvu, vēlami darba rezultāti netiks **sasniegti**.

Taču vēl līdz šai dienai nav izvēlēti ārštata sekretāri Ventspils un Rīgas pilsētas komitejās, Bauskas, Valmieras un Kuldīgas rajonu komitejās. Nav izveidotas un nedarbojas pastāvīgās komisijas pie Aizputes, Auces, Valkas rajonu komjaunatnes komitejām. Neapmierinoši republikā rit darbs ar pastāvīgā aktīva izveidošanu komjaunatnes pirmorganizācijās, it sevišķi kolhozos.

Lai gan grupu izveidošana daudzās komjaunatnes organizācijās jau tagad ir pilnīgi iespējama un nepieciešama, grupu skaits ir niecīgs — kopā republikā 2614, no tām rūpniecībā 886, bet kolhozu organizācijās tikai 117.

Komjaunatnes rajonu komiteju uzdevums ir nopietnāk iedziļināties komjaunatnes pirmorganizāciju komiteju un grupu darbā, pareizi novērtēt šo komjaunatnes organizatoriskās uzbūves formu nozīmi un, negaidot pārskata un vēlēšanu periodu, nodibināt, kur tas iespējams, kā komjaunatnes komitejas, tā grupas [...].

PAR VADITĀJIEM — PASUS LABĀKOS

[...] Par nepieciešamību komjaunatnes darbā izvirzīt speciālistus liecina to komjaunatnes organizāciju darba pieredze, kuras vada jaunie speciālisti. [...]

Taču pašreiz rajonu un pilsētu komiteju aparātos vēl ir maz ražošanas speciālistu, sevišķi ar augstāko izglītību. No 114 pilsētu un rajonu komiteju sekretāriem tikai 13 ir ar vidējo tehnisko izglītību un 21 — lauksaimniecības speciālists [...].

Lai sekmīgi strādātu ar jaunatni, nepieciešamas lielas zināšanas. Tādēļ, izvirzot par rajonu, pilsētu komiteju sekretāriem, pionieru vadītājiem un citiem komjaunatnes darbiniekiem, sevišķi jāņem vērā izvirzāmo cilvēku izglītības līmenis. Bet dažiem komjaunatnes darbiniekiem nav pietiekoši [daudz] enerģijas, trūkst arī gribasspēka, lai šīs zināšanas apgūtu. Tas viss nozīmē, ka jāpaaugstina prasības par komjaunatnes darbinieku mācīšanos, dažiem biedriem jāizbeidz tikai runāšana par vidējās izglītības iegūšanu un jāķeras pie mācībām.

Partijas XXI kongress prasa, lai drošāk izvirzītu darbā jaunus, spējīgus cilvēkus ar plašu redzesloku un organizatorisko talantu. Ja šādi darbinieki vēl nav pilnīgi apguvuši vadišanas māku, tad viņi to apgūs. Jautājums par komjaunatnes darbā izvirzāmo biedru vecumu ir cieši

saistīts ar jautājumu par komjaunatnes aktīva rezerves radīšanu. [...]

Komjaunatnes darbinieku uzdevums ir izvirzīt sev par vietniekiem gados jaunus komjauniešus, kuri mīl komjaunatnes darbu, ir ar mieru tajā ielikt visu savu enerģiju un neatlaidību, jānodod viņiem sava komjaunatnes darba pieredze, jāmaca viņus veikt arvien atbildīgākus uzdevumus.

KĀ ĻEŅINS

[...] Audzinot jaunatni, tās aktīvu, diendienā jābūt tās vidū, jāzina, ko tā domā, kādas ir tās vajadzības. Jo ciešākas būs saites ar jaunatni, jo vieglāk būs to audzināt [...].

Svarīga īpašība, kurai jāpiemīt visiem komjaunatnes darbiniekiem, jo sevišķi darbā ar jaunatni, ir jaunā izjūta. Jauniešu patriotiskā kustība — sacensība par komunistiskā darba kolektīva godpilno nosaukumu, kas radās, gatavojoties partijas XXI kongresam, arī Latvijas lauku rajonos, kur komjaunatnes darbinieki šā jaunā pasākuma būtību pareizi izpratuši, guvusi labus panākumus. Bauskas rajonā šodien ir jau 16 kolektīvi, kas cīnās par komunistiskā darba kolektīva nosaukumu. [...]

Gan CK, gan rajonu un pilsētu komitejas vēl nepietiekami audzina komjaunatnes aktīvu īstas kritikas un paškritikas garā. Prasme paškritiski vērtēt savu darbu ir cieši saistīta ar prasmī analizēt sava darba rezultātus. Aizraušanās ar kārtējo darbu, zināma pašapmierinātība dažreiz noved pie tā, ka komjaunatnes aktīvistis pārstāj analizēt sava darba rezultātus. [...]

Komjaunatnes vadošajiem darbiniekiem jāatsakās no paviršas un vienpusīgas komjaunatnes darba jautājumu aplūkošanas, pašiem diendienā jāanalizē sava darba sasniegumi un trūkumi un jāpalīdz apgūt šo analīzi praksi ikvienam komjaunatnes aktīvistam [...].

MĀCĪTIES, MĀCĪTIES UN VĒLREIZ MĀCĪTIES

Komjaunatnes darbā katra diena ienes ko jaunu, tiek organizēti tādi pasākumi, kādus agrāk neorganizēja, katram komjaunatnes darbiniekam vienmēr jāseko visam jaunajam, jādomā par tā ieviešanu savas organizācijas dzīvē. Tādēļ ļoti nopietna vērība veltījama aktīva mācību

organizēšanai. Mūsu praksē izveidojušās diezgan daudzpusīgas aktīva apmācības formas. Par to, ka aktīva apmācības formas un saturs kļūst arvien interesantāki un iedarbīgāki, liecina Rīgas pilsētas Maskavas rajona pagājušā gada beigās rīkotais seminārs komjaunatnes kontrolposteņiem un reidu brigāžu brigadieriem. Seminārā par sava darba pieredzi pastāstīja «dzīvais krokodils» un «dzīvā lapsa». Šā pasākuma dalībniekiem bija interesanti iepazīties arī ar reida brigāžu satīriskajām avīzēm. Semināra otrā daļa notika uz vietas fabrikā «Māra» [...].

Rajonu un pilsētu komitejām jāpanāk, lai semināros apmācītu, sagatavotu darbam visu kategoriju aktīvu, rūpīgi iedziļinoties semināra tematikā [...].

Mums visiem kopīgi jāpadomā par jaunām interesantām plēnumu organizēšanas formām, lai katrs dalībnieks dzīvotu līdzīpspriežamajam jautājumam, lai plēnumš kļūtu par īstu aktīva audzināšanas skolu [...].

Komjaunatnes rajonu komiteju birojiem, izskatot jautājumus un jo sevišķi risinot komjauniešu personālās lietas, jāparāda maksimāla uzmanība, jābūt pirmām kārtām audzinātājiem, bet ne administratoriem.

Lai cik sistemātiski un kvalitatīvi arī būtu organizēti kadru un aktīva mācību pasākumi, tie nekad nespēj aizstāt individuālā mācību un audzināšanas darba formas. Tāpēc pilsētu un rajonu komjaunatnes komitejām vienmēr jāpatur prātā, ka par galveno aktīva mācību formu jākļūst sistemātiskai un kvalitatīvai aktīva instruēšanai tā darba vietās. Labs audzināšanas līdzeklis ir arī pareizi nostādīta doto uzdevumu un lēmumu kontrole.

PROPAGANDU — MĒRĶTIECĪGU, KAUVINIECISKU UN AKTUĀLU

Atsevišķi referents pakavējas pie ļoti svarīgas un skaitliski lielas komjaunatnes aktīva daļas republikā — propagandistiem, lektoriem, komjaunatnes rajonu un pilsētu komiteju referentu grupu locekļiem.

Pēdējos gados komjaunatnes rajonu un pilsētu komitejas panākušas zināmu propagandistu kvalitatīvā sastāva uzlabošanu. No 922 komjaunatnes politpulciņu propagandistiem divas trešdaļas propagandistu ir PSKP biedri vai kandidāti. Lielum lielajam vairumam propagandistu ir vidējā vai augstākā izglītība. Republikā ir ne mazums pro-

pagandistu, kas iemantojuši jaunatnes mīlestību un cieņu.
[...]

Pieredze rāda, ka propagandista darbs ir sekmīgs tikai tajos rajonos, kur rajonu komitejas sistemātiski organizē propagandistu seminārus un kontrolē viņu darbu. Tā pagājušajā gadā rīkojās Gulbenes rajona komiteja. Šeit regulāri reizi mēnesī notika semināri, kuros iztirzāja teorētiskus jautājumus, iepazīstināja propagandistus ar materiāliem par starptautisko stāvokli utt. Diemžēl to nedara visās rajonu komitejās [...].

Jautājums par darba uzlabošanu ar komjaunatnes aktīvu ir viens no vissvarīgākajiem uzdevumiem pašreizējā periodā [...].

«Padomju Jaunatne», 119. nr.,
1959. g. 20. jūnijā

Iespiests pēc avīzes teksta

Nr. 2

No republikāniskās jauno lauksaimniecības darba pirmrindnieku apspriedes lēmuma par republikas komjaunatnes organizācijas, komjauniešu un jauniešu līdzdalību PSKP CK decembra plēnuma lēmuma «Par lauksaimniecības tālāku attīstīšanu» izpildē

1960. gada 8. un 9. februārī

Republikas komjaunatnes aktīvs, noklausījies un apspriedis ziņojumu «Par republikas komjaunatnes organizācijas uzdevumiem PSKP CK decembra plēnuma lēmuma izpildē», atzīmē, ka Latvijas PSR lauku darbaļaužu gūtajās darba uzvarās, īstenojot PSKP XXI kongresa lēmumus, savu ieguldījumu devusi arī komjaunatne un jaunatne.

Mūsu republikas lauku komjaunatnes organizācijas pagājušajā gadā par savu galveno uzdevumu izvirzīja cīņu par lopkopības produkcijas ražošanas tālāku palielināšanu, zemkopības kultūras paaugstināšanu un lopbarības bāzes nostiprināšanu.

Pagājušajā gadā 756 jaunās slaucējas izslaukušas vairāk nekā 3000 kg piena no katras savas grupas govīs. Jauniešu spēkiem izaudzēti 15 600 teļi, nobaroti un nodoti valstij 69 500 cūku. Jaunās cūkkopes, kas kopj sivēnmātes,

saņēmušas un nodevušas barošanā vairāk par 60 000 si-
vēnu. Jaunie putnkopji, tajā skaitā pionieri un skolēni, iz-
audzējuši 295 000 putnu.

Ar lepnumu jāmin mūsu republikas labāko jauno lop-
kopju vārdi: Cēsu rajona kopsaimniecības «Sarkanais ka-
rogs» jaunā slaucēja Dzidra Pavasare izslaukusi 5195 kg
piena no katras savas grupas govīs, gada laikā kāpinot
izslaukumu par 821 kg. Jelgavas rajona kopsaimniecības
«Avangards» slaucēja Milda Čepanone izslaukusi 5082 kg
piena. Dobeles rajona Glūdas padomju saimniecības jaunā
cūkkope Anna Korjagina pagājušajā gadā izaudzēja 1213
bekonu un šīnī gadā uzņēmusies izaudzēt ne mazāk par
3000 bekonu. Rīgas rajona Oškalna kolhoza telkoke Eleo-
nora Ruberte izaudzējusi 72 jaunlopus, panākot diennakts
dzīvsvara pieaugumu 827 gr. Cēsu rajona kopsaimniecī-
bas «Sarkanais oktobris» vistkope Vija Svīle ieguvusi
221 olu no katras dējējvistas. [...]

Pagājušajā gadā republikas lauku jaunatnes sociālisti-
kajā sacensībā labākos panākumus guva Dobeles rajona
komjaunieši, visaktīvāk iesaistot rajona jaunatni lauksaim-
nieciskās produkcijas ražošanā un sasniedzot labākos
darba rādītājus. Dobeles rajona komjaunatnes organizā-
cijai par izcīnīto I vietu piešķirts Latvijas LKJS ceļojošais
Sarkanais karogs [...].

«Padomju Jaunatne», 31. nr.,
1960. g. 13. februārī

Iespēsts pēc avīzes teksta

Nr. 3

No Latvijas Ļeņina Komunistiskās Jaunatnes Savienības XIII kongresa rezolūcijas par Latvijas LKJS Centrālās Komitejas pārskatu

1960. gada 4. un 5. martā

Noklausījies un apspriedis Latvijas LKJS CK pirmā sek-
retāra b. A. Zitmaņa ziņojumu par Latvijas Ļeņina Komu-
nistiskās Jaunatnes Savienības Centrālās Komitejas darbu,
LĻKJS XIII kongress ar gandarījumu atzīmē, ka atskai-
tes periodā republikas partijas organizāciju vadībā kom-
jaunatnes organizācijas ir uzlabojušas jaunatnes komunis-
tiskās audzināšanas darbu.

Lielais mērķis — komunistiskās sabiedrības veidošana mūsu zemē — katru dienu dod mūsu jaunatnei jaunu enerģiju, cenšanos dzīvot un strādāt komunistiski. Jaunie strādnieki, kolhozu lauku darbarūķi, rūpniecības un lauksaimniecības speciālisti aktīvi piedalās visas tautas cīņā par PSKP XXI kongresa vēsturisko lēmumu piepildīšanu dzīvē.

2016 jauniešu brigādes, maiņas, iecirkņi, cehi, apkalpes, [t. i.] vairāk nekā 25 tūkstoši jauniešu, cīnās par godpilnajām tiesībām saukties par komunistiskā darba kolektīviem un triecienniekiem. 219 jauniešu kolektīvi jau ieguvuši šo augsto nosaukumu.

Komunistisku attieksmi pret darbu parāda Daugavpils lokomotīvu un vagonu remonta rūpnīcas komunistiskā darba brigādes brigadieris Leonīds Rudko un daudzi citi.

Aktīvi par tehnisko progresu cīnās VEF, Rīgas autoelektropiederumu, elektropuldžu, hidrometeoroloģisko piederumu, turbomehāniskās, lauksaimniecības mašīnu rūpnīcas, Daugavpils elektroinstrumentu rūpnīcas un citu rūpnīcu komjaunatnes organizācijas. 1959. gadā vien 7800 republikas jauno izgudrotāju un racionalizatoru iesnieguši 11 260 racionalizācijas priekšlikumu, kurus ieviešot nosacītā gada ekonomija ir 35 miljoni 380 tūkstoši rubļu.

Republikas jaunatne un pionieri savākuši un nodevuši valstij 13 200 tonnu metāla lūžņu. [...]

Krietns ir republikas lauku komjauniešu un jauniešu devums septiņgades uzdevumu izpildē. Septiņgades pirmajā gadā viņi nobarojuši un nodevuši valstij 69 500 cūku, izaudzējuši 15 600 teļu, 259 tūkstošus mājputnu, 756 jaunās slaucējas izslaukušas vairāk nekā 3000 kg piena no katras govys [...].

Augstus sasniegumus darbā guvusi Cēsu rajona kopsaimniecības «Sarkanais karogs» slaucēja Dzidra Pavašare, Jelgavas rajona kolhoza «Avangards» slaucēja Milda Čepanone, Dobeles rajona Glūdas padomju saimniecības cūkkope Anna Korjagina, Rīgas rajona Oškalna kolhoza teļu kopēja Eleonora Ruberte un daudzi, daudzi citi.

Ar katru dienu mūsu republikā vēršas plašumā kustība «Jaunatne, uz fermām!». Pilnā sastāvā strādāt lopkopībā devās Dobeles rajona kolhoza «Staļina ceļš» komjaunatnes organizācija. Viņu piemēram sekoja Madonas rajona kolhoza «Cīņa», Saldus rajona kolhoza «Straume» un vairāku citu kopsaimniecību jaunieši.

Kongress atzīmē, ka atskaites periodā komjaunatnes organizācijas sākušas veltīt vairāk vērības studentu un skolu jaunatnes audzināšanai, skolas sakaru nostiprināšanai ar ražošanu.

Pildot VLKJS CK VI plēnuma lēmumus, komjaunatnes organizācijas uzlabo savu darbu jaunatnes kultūras un tehnisko zināšanu līmeņa celšanā. Pašreiz republikas vispārizglītojošajās skolās mācās vairāk nekā 279 tūkstoši cilvēku, ap 16 tūkstošu jauniešu mācās augstāko un vidējo speciālo mācību iestāžu vakara un neklātienēs nodalās.

Atskaites periodā nedaudz uzlabojies darbs jaunatnes idejiski teorētiskajā audzināšanā. Dzīvo marksisma-lenīnisma ideju un Komunistiskās partijas politikas propaganda, jaunatnes audzināšana padomju patriotisma un proletāriskā internacionālisma garā kļuvusi tiešāka, ciešāk saistīta ar komunistiskās celtniecības praksi. Komjaunatnes organizācijas nedaudz uzlabojušas jaunatnes fizisko un estētisko audzināšanu [...].

«Padomju Jaunatne», 50. nr.,
1960. g. 11. martā

Iespiests pēc avīzes teksta

Nr. 4

No Latvijas LKJS CK plēnuma lēmuma «Par komjaunatnes Liepājas un Jelgavas pilsētu un Dagdas rajona komiteju darbu, istenojot PSKP CK lēmumu «Par partijas propagandas uzdevumiem mūsdienū apstākļos»»

1960. gada 18. maijā

[...] Latvijas LKJS CK plēnumš atzīmē, ka, sekojot partijas norādījumiem, [LLKJS Liepājas un Jelgavas pilsētu un Dagdas rajona] organizācijas veikušas virkni pasākumu, lai ciešāk saistītu propagandu jaunatnes masās ar komunisma celtniecības praktiskajiem uzdevumiem.

Izpildot Latvijas LKJS XIII kongresa lēmumus, Liepājas un Jelgavas pilsētu, kā arī Dagdas rajona komjaunatnes organizācijas aktīvi palīdzējušas risināt tos saimnieciskos un politiskos uzdevumus, kas izvirzīti rajonam un pilsētām septiņgades otrajā gadā.

Sekojot Liepājas lauksaimniecības mašīnbūves rūpnīcas

komjauniešu piemēram, pilsētas jaunieši aktīvi piedalās cīņā par produkcijas pašizmaksas pazemināšanu. [...] Par savu saistību izpildi neatlaidīgi cīnās arī jalgavnieki. Sekojot kolhoza «Sarkanā zvaigzne» komjauniešu ierosmei, rajonā organizē komjauniešu un jauniešu fermas [...].

«Padomju Jaunatne», 103. nr.,
1960. g. 27. maijā

Espiests pēc avīzes teksta

Nr. 5

No Latvijas LKJS CK III plēnuma lēmuma par Latvijas komjaunatnes iesaistīšanos cīņā par septiņgades plāna pirmstermiņa izpildi

1960. gada 26. augustā

[...] Latvijas LKJS CK plēnumš dedzīgi atbalsta PSKP CK jūlija plēnumā pieņemto lēmumu, kas kļuvis par kaujiniecisku darbības programmu komunistiskās sabiedrības ātrākai uzcelšanai mūsu valstī [...].

Pildot PSKP XXI kongresa lēmumus, republikas komjaunatnes organizācija partijas vadībā ir guvusi zināmus panākumus jauniešu iesaistīšanā cīņā par septiņgades plāna pirmstermiņa izpildi. Vairāk nekā 14 tūkstoši jauno strādnieku pirmajā pusgadā jau pirms termiņa izpildīja darba ražīguma paaugstināšanas uzdevumu [...].

Komjauniešiem un jauniešiem aktīvi piedaloties, republikas rūpniecības uzņēmumos ieviestas 27 automātiskās un pusautomātiskās līnijas, 60 plūsmas un konveijeru līnijas, 193 automāti un pusautomāti, kompleksi mehanizēti 13 ražošanas iecirkņi un cehi, modernizētas vairāk nekā 1500 rūpniecības iekārtas.

Liepājas lauksaimniecības mašīnu rūpnīcas jauniešu iniciatīva, uzsākot cīņu par produkcijas kvalitātes uzlabošanu, kļuvusi par visas republikas komjauniešu un jauniešu kustību produkcijas plānotās pašizmaksas samazināšanā par 1 procentu. Dīzeļu rūpnīcas, Rīgas lauksaimniecības mašīnu rūpnīcas, VEF, RER komjaunieši uzsākuši kampaņu par ritmisku darbu uzņēmumos. Daudzos uzņēmumos komjaunieši ieviesuši kontroli pār taupīgu, ekonomisku elektroenerģijas, krāsaino un melno metālu patēriņu.

2550 jauniešu kolektīvu sacenšas par komunistiskā darba kolektīva nosaukuma iegūšanu, 460 brigādēm, apkalpēm, cehiem un iecirkņiem šis goda nosaukums jau ir piešķirts. Vairāk nekā 6 tūkstoši jauniešu cīnās, lai iegūtu sociālistiskā darba trieciennieka nosaukumu. Nākotnes izlūku kustība ar savu patriotisko trauksmi pārņēmusi ne tikai brigādes, iecirkņus un maiņas, bet arī veselus rūpniecības uzņēmumus. Ir nodibinātas un rosīgi strādā komunistisko brigāžu padomes pie Rīgas pilsētas komjaunatnes komitejas, Automatizācijas un mehanizācijas līdzekļu rūpnīcā, Popova vārdā nosauktajā rādiorūpnīcā, tekstila kombinātā «Zasulauka manufaktūra», Daugavpils lokomotīvu un vagonu remonta rūpnīcā un citos republikas uzņēmumos.

Komjaunatnes organizācijas palīdz jauniešiem ātri apgūt ražošanas profesijas, rūpējas par pareizu darba un mācību savienošanu. Pirmajā pusgadā republikā 4000 cilvēku tika apmācīti ražošanā vajadzīgās profesijās; vairāk nekā 1700 jauno strādnieku ir apguvuši otru radniecīgu profesiju. Turbomehāniskās un Vagonu rūpnīcas komjaunieši ir sākuši organizēt jauno strādnieku profesionāli tehnisko apmācību uz sabiedriskiem pamatiem [...].

LKP CK PVI PA, 201. f.,
1. apr., 1188. l., 194. un 195. lapa

Iespiests pēc oriģināla

Nr. 6

*No Latvijas PSR Zinātņu akadēmijas prezidija
un Latvijas LKJS Centrālās Komitejas lēmuma izsludināt
komjauniešu šefību par ZA pētījumu rezultātu ātru
ieviēšanu ražošanā*

Ne vēlāk par 1960. gada 7. oktobri

TUVINĀT ZINĀTNI RAZOSANAI!

PSKP XXI kongress izvirzīja uzdevumu septiņgades laikā sasniegt vēl straujāku visu zinātnes un prakses nozaru attīstību, nodrošināt tālāko zinātnes un tehnikas progresu. Tādēļ LPSR ZA prezidijs un LKJS CK birojs uzskata, ka viens no vissvarīgākajiem Zinātņu akadēmijas institūtu, komjaunatnes pilsētu un rajonu komiteju, pirmorganizāciju, ikviena jaunā zinātnieka, strādnieka un speciālista uzdevumiem ir apgūt un ieviest ražošanā augst-ražīgas mašīnas, aparātus, progresīvo tehnoloģiju.

LPSR ZA prezidijs un LĻKJS CK birojs ieteic visiem radošajiem kolektīviem, organizācijām un institūtiem nodarboties vispirms ar tām problēmām, kuru atrisināšana dotu lielu ekonomisko efektu un ieguvumu laika ziņā. Šādas problēmas ir smagā roku darba likvidēšana, jaunu, it sevišķi sintētisko materiālu radīšana u. c. Jaunie zinātnieki tiek aicināti palīdzēt strādniekiem, inženiertehniekiem darbiniekiem apgūt jauno tehniku, mūsdienu darbaldus un iekārtu, būt par racionalizatoru un izgudrotāju padomdevējiem.

LPSR ZA prezidijs un LĻKJS CK birojs izsludina republikas komjauniešu šefību par vairāku ZA institūtos izstrādātu mašīnu, aparātu un progresīvās tehnoloģijas procesu ātru ieviešanu ražošanā. Rūpniecības, celtniecības un transporta uzņēmumos jārada komjauniešu štābi, jāorganizē kvalificēta tehniskā apmācība jauniešiem, kas ieviesīs šīs mašīnas un aparātus [...].

Komjaunatnes Rīgas un Liepājas pilsētu komitejām uzdots organizēt komjauniešu šefību par kvalitatīvu un savlaicīgu pasūtījumu izpildīšanu atomreaktora celtniecībai.

Visām komjaunatnes organizācijām uzdots uzlabot zinātniski tehnisko propagandu, plašāk organizēt tehniskās konferences ar zinātnieku, novatoru un ražošanas pirmrindnieku piedalīšanos.

«Padomju Jaunatne», 197. nr.,
1960. g. 7. oktobrī

Iespiests pēc avīzes teksta

Nr. 7

Latvijas ĻKJS Rīgas pilsētas komjaunatnes organizācijas paziņojums, ka tā uzņemas šefību par Ļeņina komjaunatnes Daugavpils sintētiskās šķiedras kombināta būvi

1960. gada 20. novembrī

ATKLĀTA VESTULE

LATVIJAS ĻKJS DAUGAVPILS PILSĒTAS KOMITEJAI

Padomju Latvijas galvaspilsētas 54 tūkstošu komjauniešu vārdā komjaunatnes Rīgas pilsētas komiteja paziņojums un visiem Daugavpils komjauniešiem un jauniešiem,

ka goda uzdevumu — Ļeņina komjaunatnes Daugavpils sintētiskās šķiedras kombināta būvi — Rīgas komjaunieši un jaunieši uzskata par septiņgades lielās ķīmijas triecienceltni. Ikviens jaunieša un jaunietes, strādnieka, inženiera un tehniķa svētākais pienākums ir veltīt savu darbu, enerģiju un prasmi partijai un valdības atbildīgā uzdevuma izpildei pirms termiņa.

Rīgas pilsētas komjaunatnes organizācija uzņemas šefību par sintētiskās šķiedras kombināta celtniecību.

Dārgie draugi, mēs esam kopā ar jums! Celtniecības pasūtījumu izgatavošana un nosūtīšana — mūsu kopējais komjauniešu pienākums, un mēs darīsim visu, lai nodrošinātu jums nepieciešamo praktisko palīdzību.

Komjaunieši un jaunieši, kas strādā mūsu rūpnīcās un projektu institūtos, kur izpilda triecienceltnes pasūtījumus, organizē komjauniešu kontroli pār celtniecībai vajadzīgo materiālu un projektu savlaicīgu izgatavošanu. Komjaunieši arī sekos, lai atbildīgie pienākumi, kas veicami celtniecībā, tiktu izpildīti laikā un teicami.

Ļoti daudz jau paveikuši un vēl joprojām dara Cementa un šifera rūpnīcas, Latvijas sanitārtehniskās montāžas tresta, 553. darba priekšnieka pārvaldes, Speciālo ceļu būves tresta, Latvijas Valsts rūpniecības projektu institūta un Latvijas Valsts elektrobūves institūta, kā arī citu uzņēmumu un iestāžu komjaunieši un jaunieši.

Latvijas ĻKJS Rīgas pilsētas komitejas birojs izskatīja jautājumu par palīdzību Ļeņina komjaunatnes triecienceltnei un pieņēma plašu lēmumu, kā praktiski veikt svarīgākos būvdarbus, stingri ievērojot celtniecības grafikus un iespējas atsevišķos objektos pabeigt darbus pirms termiņa, no kā savukārt atkarīga kombināta pirmās kārtas nodošana ekspluatācijā septiņgades ceturtajā gadā.

Lai celtniecības pasūtījumiem nodrošinātu «zaļo ielu», komjaunatnes pilsētas komitejā noorganizēts štābs sadarbībai ar komjaunatnes triecienceltnēm.

Jauno entuziastu, novatoru, inženieru un tehniķu kaujinieciskais darbs, viņu dedzīgā vēlēšanās palīdzēt izpildīt jūsu augstās saistības ieņemt redzamu vietu septiņgades ikdienā, jūsu un mūsu kopīgajā lielajā darbā.

Strādāsim kopā, strādāsim tā, lai Ļeņina komjaunatnes sintētiskās šķiedras kombināts stātos ierīndā pirms termiņa un tādējādi būtu mūsu ieguldījums PSKP XXI kongresa

vēsturisko lēmumu izpildē, nodrošinātu tālāku ķīmiskās rūpniecības uzplaukumu!

Latvijas LKJS Rīgas pilsētas komitejas biroja uzdevumā

P. Vilks,
LĻKJS Rīgas pilsētas
komitejas sekretārs.

«Padomju Jaunatne», 228. nr.,
1960. g. 20. novembrī

Iespiests pēc avīzes teksta

Nr. 8

*No Latvijas KP CK biroja lēmuma par Rīgas pilsētas
Leņina rajona un Liepājas pilsētas komjauniešu
un jauniešu iniciatīvu, organizējot cīņu pret zudumiem
tautas saimniecībā*

1960. gada 13. decembrī

Latvijas KP CK birojs atzīmē, ka Rīgas pilsētas Leņina rajona un Liepājas pilsētas partijas un komjaunatnes organizācijas, izpildot PSKP XXI kongresa lēmumus un cīnoties par piecgades uzdevumu pirmstermiņa izpildi, veic lielu darbu ražošanas iekšējo rezervju meklēšanā, metālu, izejvielu, būvmateriālu, kurināmā, elektroenerģijas, materiālu un darba patēriņa taupīšanā. Komjaunieši nodibinājuši īpašus štābus cīņai pret ražošanas zudumiem, sabiedriskos konstruktoru un tehnologu birojus, komjauniešu kontrolposteņus, organizē sabiedriskos ražošanas racionalizācijas, izgudrojumu un ekonomijas reidus un skates, aktīvi palīdz rūpniecības uzņēmumu, transporta un celtniecības vadītājiem saimnieciskā darba uzlabošanā.

Piešķirot šai iniciatīvai lielu politisku un valstisku nozīmi, Latvijas KP CK birojs nolēm j:

1. Atzīt par pareizu partijas Leņina rajona komitejas un partijas Liepājas pilsētas komitejas atbalstīto Rīgas pilsētas Leņina rajona un Liepājas pilsētas komjaunatnes organizāciju iniciatīvu aktīvi ieslēgties cīņā par taupību un racionālu saimniekošanu, izsludināt 1961. gadu par cīņas gadu pret zudumiem ražošanā.
2. Uzdot partijas pilsētu un rajonu komitejām, pilsētu un

rajonu komjaunatnes komitejām, Republikāniskajai arodbiedrību padomei, partijas, komjaunatnes un arodbiedrību organizācijām izvērst izskaidrošanas un organizatorisku darbu plašās darbaļaužu masās, komjauniešu un jauniešu vidū par aktīvu piedalīšanos cīņā par taupības režīmu, racionālu saimniekošanu un zudumu novēršanu ražošanā; izvērst vēl neatlaidīgāk cīņu par pašizmaksas samazināšanu, ražojumu kvalitātes un izturības paaugstināšanu [...].

4. Izveidot pie Latvijas KP CK republikānisko komisiju cīņai pret zudumiem ražošanā [...].

Izveidot pie pilsētu, rajonu partijas komitejām, Tautas saimniecības padomes, ministrijām, pārvaldēm, rūpniecības uzņēmumos, republikas transportā un celtniecībā štābus cīņai pret zudumiem ražošanā [...].

LKP CK PVI PA, 101. f.,
23. apr., 37. l., 26. un 27. lapa

Iespiests pēc protokola

Nr. 9

Informācija par VĻKJS CK Goda raksta piešķiršanu Latvijas komjaunatnei

1961. gada 7. februārī

VĻKJS CK GODA RAKSTS REPUBLIKAS KOMJAUNATNES ORGANIZĀCIJAI

Rīgas pilsētas Leņina rajona un Liepājas pilsētas komjaunatnes organizācijas ierosināja patriotisko kustību par iekšējo rezervju atklāšanu un izmantošanu, cīņu pret ražošanas zudumiem rūpnīcās un fabrikās, celtniecības organizācijās un transportā. Šo komjaunatnes organizāciju iniciatīvu atbalstīja republikas partijas un komjaunatnes aktīva sapulce. Pilsētās, rajonos un uzņēmumos nodibināti štābi cīņai pret zudumiem ražošanā.

Par taupību un pret zudumiem cīnās arī lauku darba jaunieši.

Latvijas komjauniešu patriotisko ierosmi apspriedis VĻKJS Centrālās Komitejas birojs. Atbalstot mūsu republikas jauniešu iniciatīvu, VĻKJS CK aicinājusi visus mūsu zemes komjauniešus sekot viņu priekšzīmei.

Par ierosmi, kam ir liela tautsaimnieciska nozīme, Latvijas komjaunatnes organizācija apbalvota ar VĻKJS CK

Goda rakstu. Ar Goda rakstiem apbalvota arī republikas komjaunatnes aktīvistu grupa.

(LTA)

«Padomju Jaunatne», 27. nr.,
1961. g. 7. februārī

Iespiests pēc avīzes teksta

Nr. 10

No Latvijas ĻKJS CK pārskata referāta Latvijas Ļeņina Komunistiskās Jaunatnes Savienības XIV kongresam —
par rezultātiem, izpildot lozungu «Ceļu rezervēm,
karu zudumiem!»

1962. gada 21. februārī

CEĻU REZERVĒM, KARU ZUDUMIEM!

Pagājušā gada sākumā republikā radās lieliska iniciatīva. Rīgas pilsētas Ļeņina rajona un Liepājas uzņēmumu jaunie strādnieki ierosināja uzsākt cīņu pret zudumiem, par tautas saimniecības rezervju izmantošanu. Ziema lieliskais lozungs «Ceļu rezervēm, karu zudumiem!».

Labiem aicinājumiem arvien ir daudz sekotāju. Rūpniecības uzņēmumu, transporta un celtniecības organizāciju, kolhozu un padomju saimniecību jaunieši drīz vien atsaukā uz šās cīņas iniciatoru aicinājumu. Visa mūsu zeme uzzināja par Latvijas jauniešu labajiem darbiem. Par to mēs varam pateikties VĻKJS Centrālajai Komitejai, kas atbalstīja Latvijas komjauniešu ierosmi. Par iniciatīvu cīņā pret ražošanas zudumiem un par rezervju izmantošanu republikas komjaunatnes organizācija apbalvota ar VĻKJS Centrālās Komitejas Goda rakstu. Atļaujiet man no kongresa tribīnes pateikties šīs patriotiskās ierosmes iniciatoriem.

Sodien mēs varam rezumēt rezultātus, ko šī cīņa devusi aizvadītajā gadā. Ieviešot jauno novatoru priekšlikumus, uzņēmumos ietaupīti 13 miljoni kilovatstundu elektroenerģijas, 13 300 tonnu melno un krāsaino metālu, 23 500 tonnu nosacītā kurināmā un 5,7 miljoni rubļu. Jaunieši ieviesuši 435 modernus darbģaldus, automātiskās un pusautomātiskās līnijas. Latvijas ĻKJS Centrālās Komitejas un Tautas saimniecības padomes organizētajā sacensībā aizvadi-

tajā gadā uzvarēja Liepājas un Daugavpils pilsētu komjaunatnes organizācijas, kā arī Rīgas pilsētas Maskavas rajona komjaunatnes organizācija.

Sī cīņa vainagojās ar panākumiem tāpēc, ka jau pašā sākumā un arī pēc tam visu gadu mūs lietišķi atbalstīja Latvijas KP Centrālā Komiteja, visas republikas partijas organizācijas. Latvijas komjaunatnes organizācija jūta šo partijas tēvišķīgo gādību, tās virzošo spēku, izmantoja tās labos padomus un atbalstu.

Jaunatnes cīņa par rezervju atrašanu un izmantošanu, cīņa pret zudumiem ražošanā ir ļoti svarīga ne tikai no tautas saimniecības interešu viedokļa. Tā ir arī skola, kurā jaunieši mācās vadīt ražošanu, mācās kļūt par īstiem savu fabriku, rūpnicu, kolhozu un padomju saimniecību saimniekiem. Tā ir sabiedriskās pārvaldīšanas skola.

Atzinību iemantojuši rūpniecās un fabrikās nodibinātie štābi, kas cīnās pret ražošanas zudumiem. To galvenais uzdevums ir analizēt uzņēmumu ekonomisko darbību un meklēt jaunas ražošanas rezerves.

Daudzos uzņēmumos darbojas vienības cīņai pret nesaimnieciskumu, ekonomiskās padomes, reidu brigādes, saimnieciskās analīzes biroji un komjauniešu posteņi cīņai pret brāķi. Nodibināti daudzi sabiedriskie konstruktoru un tehnologu biroji, tehniskās informācijas biroji, radošās sadarbības brigādes, produkcijas kvalitātes padomes u. tml. [...]

«Padomju Jaunatne», 38. nr.,
1962. g. 22. februārī

Iespiests pēc avīzes teksta

Nr. 11

*No Latvijas LKJS CK pārskata referāta Latvijas Leņina
Komunistiskās Jaunatnes Savienības XIV kongresam —
par komjaunatnes organizāciju piedalīšanos
lauksaimnieciskajā ražošanā*

1962. gada 21. februārī

KOMJAUNATNES ORGANIZĀCIJU PIEDALĪŠANĀS LAUKSAIMNIECISKAJĀ RAZOSANĀ

[...] Pārskata periodā palielinājies jauniešu ieguldījums visas tautas cīņā par zemkopības un lopkopības produktu ražošanas paplašināšanu. Jauno lopkopju skaits republikā

palielinājies gandrīz divas reizes. Viņi nobarojuši 350 tūkstošus cūku, izaudzējuši vairāk nekā 100 tūkstošus teļu, 3 miljonus 100 tūkstošus māļputnu, to skaitā 700 tūkstošus ūdensputnu. Komjaunieši un jaunieši mehanizējuši vairāk nekā 600 lopkopības fermu.

Aiz šiem skaitļiem slēpjas tūkstošiem jauniešu, lauksaimniecības triecienufrontes cīnītāju, varonīgais darbs. Daudzi no šiem jauniešiem ievēlēti par mūsu kongresa delegātiem. Te jāmin Jelgavas rajona Vilces padomju saimniecības slaucēja Irēna Petrikaite, kas kopj 15 govus un izslaukusi no katras 4211 kilogramus piena, Tukuma rajona Zemgales padomju saimniecības putnkope Skaidrīte Renberga, kas kopj 4880 dējējvistas un ieguvusi 926 tūkstošus olu — 221 olu no katras vistas, un daudzi citi [...].

«Padomju Jaunatne», 38. nr.,
1962. g. 22. februārī

Iespiests pēc avīzes teksta

Nr. 12

No Latvijas ĻKJS Centrālās Komitejas plēnuma lēmuma par republikas komjaunatnes organizācijas uzdevumiem fiziskās kultūras un sporta tālākajā attīstībā

1963. gada 9. oktobrī

Noklausījies un apspriedis Latvijas ĻKJS CK pirmā sekretāra b. L. Bartkeviča ziņojumu «Par republikas komjaunatnes uzdevumiem fiziskās kultūras un sporta tālākajā attīstīšanā», Latvijas ĻKJS CK plēnuma atzīmē, ka komjaunatne kopā ar sporta organizācijām paveikusi zināmu darbu, lai tālāk uzlabotu jaunās paaudzes fizisko audzināšanu un risinātu padomju sporta galvenos uzdevumus: attīstīt sporta masveidību un meistarību, būvēt vienkāršās sporta bāzes un celtnes. Krietni vien palielinājies fizikultūriešu skaits, kas tagad sasniedzis 307 000. PSRS tautu III spartakiādes sacensībās piedalījās vairāk nekā 700 000 Padomju Latvijas sportistu un fizikultūriešu.

Fiziskās kultūras un sporta masveidīgā attīstībā labus rezultātus guvušas Proletāriešu un Tukuma rajona un Liepājas korķa un linoleja rūpnīcas komjaunatnes organizācijas un fiziskās kultūras kolektīvi, Rīgas pilsētas Oktobra rajona apvienotais kolektīvs «Ziemeļblāzma», Liepājas ra-

jona Suvorova kolhoza un Talsu rajona padomju saimniecības «Piltene» fizkultūras kolektīvs un daudzi citi.

Komjaunatnes organizācijas kopā ar fizkultūras organizācijām paveikušas ievērojamu darbu sportistu un treneru komunistiskajā audzināšanā komunisma cēlāju morāles kodeksa garā. Visās republikas izlases komandās, kā arī citos kolektīvos sekmīgi strādāja komjaunatnes grupas [...].

LKP CK PVI PA, 201. f.,
1. apr., 1274. l., 111. lapa

Iespiests pēc oriģināla

Nr. 13

No komjaunatnes starmeša vienību pirmā republikāniskā salidojuma dalībnieku «Aicinājuma visiem Latvijas PSR komjauniešiem, jauniešiem un jauniešiem»

1963. gada 30. oktobrī

Jaunieši un jaunietes!

Partija aicinājusi komunistiskās kontroles starmešus nemītīgi apgaismot visas tautas saimniecības nozares. Kā atbilde uz to visās mūsu plašās Dzimtenes malās iedegušies simtiem un tūkstošiem kaujiniecisku komjaunatnes starmešu.

Republikā vairāk nekā 3000 komjauniešu darbojas partijas un valsts kontroles komiteju veicināšanas grupās un posteņos. Uzņēmumos, jaunceltnēs, kolhozos, padomju saimniecībās, iestādēs, cehos, nodaļās un brigādēs darbojas 2000 komjaunatnes starmeša vienību. Reidos piedalās 25 tūkstoši jauno kontrolieru, kuru mandāti ir komjaunatnes biedra kartes.

Daudz labu darbu veikuši Rīgas, Liepājas, Jelgavas, Rēzeknes, Valmieras un Daugavpils pilsētu, Bauskas, Talsu, Ogres, Madonas un citu lauksaimnieciskās ražošanas pārvalžu komjaunatnes starmeša vienību locekļi.

Jaunieši un jaunietes! Šodien mēs griežamies pie jums, mūsu biedri, mūsu vienaudži, ar aicinājumu kļūt par aktīviem komjauniešiem — starmeša triecienvienību locekļiem.

Tikai plaša komjauniešu, visu jauniešu piedalīšanās palīdzēs izveidot ikvienas rūpnīcas, fabrikas, ceha, kolhoza un iestādes komjaunatnes starmeti par aktīvu partijas un valsts kontroles orgānu palīgu.

Jau padomju varas pirmajos gados Vladimirs Iljičs Ļeņins aicināja: akurāti un godīgi veic naudas uzskaiti, saimnieko ekonomiskil! Partija vairākkārt norādījusi, ka

cīņa pret ražošanas zudumiem, degvielas, izejvielu un materiālu ekonomiska izmantošana ir svarīgs padomju cilvēku uzdevums un, dabiski, arī komjaunatnes, tās starmeša vienību uzdevums.

Sekojošajai Liepājas lauksaimniecības mašīnu rūpnīcas kolektīva piemēram, republikā vērsas plašumā kustība par taupību un ekonomiju. Visos republikas uzņēmumos kvēlu atbalsi guvis VEF strādnieku aicinājums iziet cīņā par ražotās produkcijas augstu kvalitāti, par savu rūpnīcu un fabriku godu.

Piedaloties komjaunatnes starmeša darbā, ne tikai atklājat, bet pirmām kārtām novērsiet trūkumus sava kolhoza, padomju saimniecības, uzņēmuma, iestādes darbā; cīnieties pret birokrātismu, pierakstīšanu, aizšķērsojiet ceļu sociālistiskā īpašuma izšķērdētājiem, cīnieties pret visu, kas nodara ļaunumu komunistiskajai celtniecībai.

Mēs, komjaunatnes starmeša vienību pirmā republikāniskā salidojuma dalībnieki, griežamies pie jums, komjaunatnes starmeša vienību locekļi, ar aicinājumu organizēt kaujiniecisku štābu, komisiju, grupu, jaunās tehnikas šefības nodaļu darbu, aktīvi iesaistīt komjauniešus un jauniešus jaunu mašīnu radīšanā, ražošanas automatizācijā un mehanizācijā, kontrolēt racionalizācijas priekšlikumu ieviešanu.

Mēs aicinām jūs, tautas jaunie kontrolieri, aktīvāk cīnīties par ekonomiju un taupību, panākt iekārtas, transporta līdzekļus, lauksaimniecības tehnikas maksimālu izmantošanu, cīnīties pret nesaimnieciskumu, pret tiem, kas ne-
taupa tautas naudu.

Plašs darba lauks paveras Tavā priekšā, biedri! Ir, kur pielikt spēkus, enerģiju, zināšanas, pieredzi, komjaunieša degsmi un iniciatīvu. Ir ne mazums rezervju, un tām jā-
liek kalpot komunismam.

Tev, jauno laikabiedri, dotas tiesības un pilnvaras piedalīties valstiski svarīgu uzdevumu atrisināšanā. Strādā, radi, pārbaudi savus spēkus — Tava radošā doma, Tava principiālā nesamierinātība ar pagātnes paliekām, Tavas zināšanas ir vajadzīgas Dzimtenei: Tavs pienākums, Tavs gods un Tavs lepnums — būt uzticīgam partijas palīgam vislielākā, visskaistākā cilvēces sapņa piepildīšanā — komunisma uzcelšanā.

«Padomju Jaunatne», 214. nr.,
1963. g. 30. oktobri

Iespiests pēc avīzes teksta

No Latvijas LKJS XV kongresa rezolūcijas par LKJS
Centrālās Komitejas pārskatu LKJS XV kongresam

1963. gada 4. decembri

Noklausījušies un apsprieduši Latvijas LKJS CK pirmā sekretāra L. Bartkeviča referātu «Par Latvijas Ļeņina Komunistiskās Jaunatnes Savienības Centrālās Komitejas darbu», XV kongresa dalībnieki ar gandarijumu atzīmē, ka pārskata periodā komjaunatnes organizācijas partijas organizāciju vadībā uzlabojušas jaunatnes komunistiskās audzināšanas darbu. [...]

Ciņa par partijas Programmas, par PSKP XXII kongresa lēmumu īstenošanu vairo jaunatnes enerģiju un vēlēšanos strādāt komunistiski. Ciņā par komunistisku darbu mūsu republikā iesaistījušies vairāk nekā 336 000 cilvēku. Šī kustība kļuvusi par darba varonības un jaunatnes audzināšanas skolu. Tagad tūkstošiem jauniešu dzīve saskaras ar komunisma cēlāju morāles kodeksa cildenajiem principiem [...].

Ar entuziasmu strādā jaunieši komjaunatnes trieciencelnēs — Pļaviņu HES, Ļeņina komjaunatnes Daugavpils sintētiskās šķiedras rūpnīcā un Valmieras stikla šķiedras rūpnīcā.

Jaunie strādnieki, inženieri un tehniķi aktīvi iesaistījušies ciņā pret zudumiem tautas saimniecībā, par rezervju atklāšanu un izmantošanu, darba kvalitatīvo rādītāju uzlabošanu.

Savu ieguldījumu lauksaimniecības ekonomikas tālākajā attīstīšanā dod lauku komjaunieši un jaunieši. Viņi aktīvi piedalās stabilas lopbarības bāzes radīšanā, kukurūzas, cukurbiešu un citu rušināmkultūru audzēšanā, lopkopības tālākā attīstīšanā, masveidīgi apgūst tehniskās specialitātes. 1963. gadā rušināmkultūru audzēšanā piedalījās vairāk nekā 1200 komjauniešu un jauniešu posmu.

Tukuma, Bauskas un Rīgas lauksaimnieciskās ražošanas pārvalžu komjaunatnes organizācijas aktīvi iesaistījušās sociālistiskajā sacensībā par lopkopības produkcijas tālāko palielināšanu un lopbarības bāzes nostiprināšanu [...].

Par ekonomiju un taupību lielās un mazās lietās, par darba disciplīnas nostiprināšanu, par sociālistiskā īpašuma

sargāšanu cīnās divi tūkstoši komjaunatnes starmeša triecienvienību, kurās darbojas 25 000 jauno kontrolieru. Vairāk nekā trīs tūkstoši komjauniešu piedalās partijas un valsts kontroles veicināšanas grupu un posteņu darbā.

Izpildot PSKP CK jūnija plēnuma un VĻKJS CK trešā plēnuma lēmumus, komjaunatnes organizācijas cīnās par ideoloģiskā darba uzlabošanu. Marksisma-ļeņinisma dzīvinošo ideju un Komunistiskās partijas politikas propaganda, jaunatnes audzināšana padomju patriotisma un proletāriskā internacionālisma garā kļuvusi konkrētāka, ciešāk saistīta ar komunistiskās celtniecības praksi.

Komjaunatnes organizācijas pilnveido ideoloģiskā darba formas, ievieš sadzīvē jaunas padomju tradīcijas, veic jaunatnes fiziskās un estētiskās audzināšanas pasākumus. Republikas komjaunatnes organizācijas dedzīgi atsaukušās Čerkaskas komjauniešu ierosmei.

Kongress atzīmē, ka pārskata periodā komjaunatnes organizācijas sākušas pievērst lielāku uzmanību studentu un skolēnu audzināšanai, skolas sakaru nostiprināšanai ar dzīvi.

Labi strādājušas skolēnu ražošanas brigādes. Sekmīgi šo darbu veic Bauskas, Gulbenes un Madonas lauksaimnieciskās ražošanas pārvalžu komjaunatnes komitejas.

Pārskata periodā republikas komjaunatnes organizācijas rindas augušas par 25 000 cilvēku, un tagad republikā ir 175 000 komjauniešu [...].

«Padomju Jaunatne», 239. nr.,
1963. g. 7. decembrī

Iespiests pēc avīzes teksta

Nr. 15

Ļeņina komjaunatnes Daugavpils sintētiskās šķiedras rūpnīcas jauno celtnieku, montētāju un ekspluatācijas darbinieku kolektīva ziņojums Latvijas ĻKJS Centrālajai Komitejai

1964. gada 5. aprīlī

LATVIJAS ĻKJS CENTRĀLAJAI KOMITEJAI

Ļeņina komjaunatnes Daugavpils sintētiskās šķiedras rūpnīcas jauno celtnieku, montētāju un ekspluatācijas darbinieku kolektīvs, kuru iedvesmo PSKP XXII kongresa un

PSKP CK decembra un VĻKJS CK janvāra plēnumu vēsturiskie lēmumi, ar gandarijumu ziņo, ka 1964. gada 28. martā pirms termiņa nodota ekspluatācijā rūpnīcas jauda.

Cetros gados jaunie celtnieki un montētāji kopā ar saviem vecākajiem biedriem paveikuši ļoti daudz: veikti zemes darbi vairāk nekā viena miljona kubikmetru apjomā, samontēts vairāk nekā trīs tūkstoši tonnu metāla konstrukciju, 95 tūkstoši kubikmetru dzelzsbetona, ierikots vairāk nekā 500 kilometru garš cauruļu vads un elektrotīkls vairāk nekā 200 kilometru garumā.

Cehos uzstādīta pati sarežģītākā ķīmiskās rūpniecības iekārta: nepārtrauktas polimerizācijas aparāti, vērpsšanas un šķeterēšanas mašīnas, Padomju Savienībā visspēcīgākās gaisa kondicionēšanas ierīces (darba ražīgums katrai ir 240 tūkstoši kubikmetru stundā) un cita iekārta 18 miljonu rubļu vērtībā. Ievērojama daļa no mūsu valstī ražotās iekārtas jau sekmīgi izturējusi pirmos izmēģinājumus rūpnīcā. Ekspluatācijā nodots izmēģinājuma ierīces komplekss ar slāpekļa un skābekļa, ar saldēšanas un kompresoru stacijām, ķīmijas korpuss, siltuma katlu telpa, remonta cehu bloks un inženiertīkla komunikācijas.

Profesionāli tehniskajā skolā apmācīts vairāk nekā tūkstotis jauno speciālistu, kas strādās rūpnīcai nepieciešamākajās profesijās.

Varonīgi, ar īstu sirdsdegsmi strādāja komjaunieši, jaunieši un jaunietes. [...]

Atbildot uz partijas un valdības rūpēm par padomju tautas labklājības tālāku celšanos, mēs veltīsim visus spēkus, zināšanas un enerģiju, lai cīnā par komunisma materiāli tehniskās bāzes radīšanu veiktu mums izvirzītos uzdevumus.

Labi apzinādamies, cik svarīgi ir attīstīt ķīmisko rūpniecību, mēs, Ļeņina komjaunatnes Daugavpils sintētiskās šķiedras rūpnīcas jaunie celtnieki, montētāji un ekspluatācijas darbinieki, apsolām Latvijas VĻKJS CK, ka darīsim visu, kas ir mūsu spēkos, lai sekmīgi izpildītu 1964. gada plānu, pēc iespējas ātrāk apgūtu korda ražošanas jaunās jaudas un nodotu ekspluatācijā zīda plūsmu [...].

«Padomju Jaunatne», 69. nr.,
1964. g. 5. aprīlī

Iespiests pēc avīzes teksta

Latvijas ĻKJS Centrālās Komitejas apsveikums jaunaļiem strādniekiem, inženieriem, tehniķiem, kalpotājiem, visam

Vissavienības komjaunatnes triecienceltnes — Leņina komjaunatnes Daugavpils sintētiskās šķiedras rūpnīcas — celtnieku un montētāju kolektīvam

1964. gada 5. aprīli

Dārgie draugi! Latvijas ĻKJS Centrālā Komiteja sirsnīgi apsveic Jūs sakarā ar lielisko darba uzvaru — ar celtniecības pabeigšanu pirms termiņa un kaprona šķiedras ražošanas kārtējās jaudas stāšanās darbā.

Tā ir laba velte Dzimtenei, mūsu tautai un leņiniskajai partijai, pēc kuras ierosmes ķīmiju sāk plaši izmantot mūsu valsts bagātību pārpilnības radīšanai. [...]

Kopā ar strādniekiem, inženieriem un tehniķiem jūs, varonīgi strādājot, apsteidzāt laiku, pirms termiņa uzcēlāt rūpnīcas milzīgos korpusus, devāt tiem dzīvību, iemācījāties rīkoties ar vismodernākajām mašīnām un vispilnīgāko iekārtu. Tā ir spēka, neatlaidības, prāta un zināšanu uzvara.

Tagad visi Padomju Latvijas komjaunieši, jaunieši un jaunietes lepojas ar jauniešu varoņdarbu Daugavpils milzīgās rūpnīcas celtniecībā. Jūsu darbs ir jauna lappuse komjaunatnes vēsturē, tās cīņā par komunisma uzcelšanu.

Latvijas komjaunatnes Centrālā Komiteja izsaka stingru pārliecību, ka komjaunieši un jaunieši — viss celtnieku un montētāju kolektīvs — arī turpmāk augstu turēs komunisma celtniecības pirmrindas iecirkņa trieciennieku karogu, vēl plašāk izvērsīs sociālistisko sacensību un pirms termiņa pabeigs Daugavpils sintētiskās šķiedras rūpnīcas celtniecību, bet ekspluatācijas darbinieki neželos spēkus un zināšanas, lai ātrāk apgūtu ražošanas jaudas.

Novēlam Jums, dārgie draugi, gūt jaunas darba uzvaras!

Latvijas ĻKJS Centrālā Komiteja

*«Padomju Jaunatne», 69. nr.,
1964. g. 5. aprīli*

Iespiests pēc avīzes teksta

No Latvijas ĻKJS CK un Latvijas PSR Celtniecības ministrijas kopīgā lēmuma «Par republikas komjaunatnes triecienceltnu komjaunatnes organizāciju, jauno celtnieku, montētāju un ekspluatācijas strādnieku sociālistiskās sacensības rezultātiem»

1965. gada 28. aprīli

Latvijas ĻKJS CK birojs un Latvijas PSR Celtniecības ministrijas kolēģija, izskatījusi komjauniešu organizāciju, jauno celtnieku, montētāju, republikas triecienceltnu ekspluatācijas darbinieku sociālistiskās sacensības rezultātus, atzīmē, ka vairāki kolektīvi 1965. gada I ceturksnī, izpildot valsts plānu, guvuši ievērojamus panākumus cīņā par celtniecības un montāžas darba kvalitātes uzlabošanu, zudumu samazināšanu.

Komjauniešu Vissavienības triecienceltnes Ļeņina komjaunatnes vārdā nosauktās Daugavpils sintētiskās šķiedras rūpnīcas 1965. gada 1. ceturksņa celtniecības plāns pašu spēkiem izpildīts par 106,2 procentiem, darba ražīgums sasniedzis 133,3 procentus, bet virsplāna peļņa sastāda 23,2 tūkstošus rubļu. Pašlaik šai celtnē aktīvi sociālistiskajā sacensībā piedalās visas 14 komjauniešu-jauniešu brigādes. Sociālistiskās sacensības uzvarētāji tiek apbalvoti ar Goda rakstiem, vērtīgām balvām un naudas prēmijām, bet komjauniešu-jauniešu pirmrindas brigādei piešķirtas tiesības pacelt triecienceltnes karogu. Sociālistiskās sacensības rezultātu apspriešana notiek sapulcēs un mītiņos, kur masveidīgi piedalās jaunie celtnieki. Sociālistiskās sacensības gaita un rezultāti plaši tiek izziņoti vietējā periodiskajā presē, sienas avīzēs, signālos un zibeņos, celtnes translācijas tikla raidījumos [...].

Latvijas ĻKJS CK birojs un Latvijas PSR Celtniecības ministrijas kolēģija nolemj:

1. Republikas komjaunatnes triecienceltnu jauno celtnieku, montētāju un ekspluatācijas darbinieku komjaunatnes organizāciju sociālistiskajā sacensībā 1965. gada 1. ceturksnī atzīt par uzvarētāju Vissavienības komjaunatnes triecienceltnes Ļeņina komjaunatnes Daugavpils sintētiskās šķiedras rūpnīcas jauniešu kolektīvu, piešķirt tam Latvijas ĻKJS CK un LPSR Celtniecības ministrijas ceļojošo Sarkanā karogu un naudas prēmiju 200 rubļu apmērā [...].

*LKP CK PVI PA, 201. f.,
1. apr., 1315. l., 214. un 215. lapa*

Iespiests pēc oriģināla

*Latvijas LKJS Centrālās Komitejas aicinājums skolu
komjaunatnes organizācijām*

1965. gada 1. septembrī

Skat pirmās skolas zvans jaunajā gadā. Tu satraukts un priecīgs steidzies uz savu klasi. Vasara nav pagājusi velti. Tevi spārno jaunas domas, ieceres, meklējumi. Tie gūti darba rādījumā kolhozu un padomju saimniecību druvās, uz jauno celtnu sastatnēm, smelti komjauniešu aktīva nometņu semināros, pārdomu brīžos pēc izlasītām grāmatām, laikrakstiem un žurnāliem. Jau pirmajā dienā par visu jauno Tu gribi stāstīt saviem draugiem, gribi drīzāk satikt savas klases komjauniešu sekretāru. Tu gribi uz zināt, kādi līdztekus pirmajiem mācību uzdevumiem būs Tavi pirmie komjaunatnes darba pienākumi jaunajā mācību gadā.

Latvijas LKJS Centrālā Komiteja aicina Tevi, skolu komjaunieti, dot savu ieguldījumu padomju tautas labo darbu krātuvē. Lielās Oktobra revolūcijas soļi tuvojas pusgadsimta robežai. Drīz Tava Dzimtene atskatīsies uz piecdesmit varonības gadiem. Tu lepojies ar iepriekšējo paudžu, ar savu vecāko biedru uzvarām, un Tev ir jāzina savi nodomi nākotnē. Tā ir komunisma celtniecības, zinātnes un darba fronte. Laikmeta lielums no Tevis prasa mērķa skaidrību un neatlaidību tā sasniegšanai.

Tāpēc aicinām mūsu republikas skolu komjaunatnes organizācijas, šo lielo gadadienu gaidot, iekļauties labo darbu skatē!

Lai kļūtu par pārliecinātu komunisma cēlāju, par vispusīgi attīstītu jaunieti, Tev vienmēr ir jāmacās pēc labākās sirdsapziņas, jāapgūst komunisma idejas, mūsu tautas revolucionārās un darba tradīcijas. Aktīvi piedaloties komjaunatnes pasākumos, Tev jāizaug par ierosmēm bagātu, patstāvīgu, augsti kulturālu cilvēku!

Katrā zemes pēdā rakstīta mūsu Dzimtenes varonības pilnā vēsture. Atšķir šīs lappuses! Glabā svēti tautas brīvības cīnītāju piemiņu! Turpinot revolucionārās tradīcijas, centies iegūt tiesības savas skolas komjaunatnes organizāciju nosaukt novadnieku varoņu vārdā!

Skolu komjaunietī! Liels un skaists ir Tavs uzdevums rūpēties par Ļeņina Komunistiskās Jaunatnes Savienības

nākotni. Tev jāvada darbs pionieru organizācijās, jāaudzina komjaunatnei cienīga maiņa. Tavas klases komjaunatnes grupa lai kļūst par kolektīvu pionieru pulciņa vadītāju! No pirmā pionieru salūta līdz dienai, kad pie jaunieša krūtīm iemirdzas komjaunatnes nozīme, ir blakus jājūt vecāko biedru plecs, jāredz paraugs, kam līdzināties.

VĻKJS Centrālās Komitejas VII plēnums par galveno līniju komjaunatnes darbā izvirzīja praktisku piedalīšanos komunisma celtniecībā. Lai sabiedriski derīgais darbs jaunajā mācību gadā kļūst arī par Tavu uzdevumu!

Mūsu rītdienai vajadzīgi harmoniski attīstīti — gudri, veselīgi un skaisti cilvēki. Šodien grūti atrast skolēnu, kurš nesapņotu kļūt par sporta meistaru, cīnīties mūsu izlases komandās vai iekarot kosmosa tāles. Jums visiem — Tev un Taviem draugiem — ir jāpieteic nesaudzīga cīņa katrai nīkuļojošai sporta sekcijai, jāiedala laiks gan rīta rosmei, gan tūrisma pārgājieniem, gan sporta sacensībām.

Skolu komjaunatnes organizāciju labo darbu skates starts būs 1965. gada 2. oktobrī, 45. gadadienā, kopš Viskrievijas Komunistiskās Jaunatnes Savienības III kongresā V. I. Ļeņins deva vēsturisko un vienmēr dzīvo komjaunatnes darba programmu. Finišs — 1967. gada 2. oktobrī.

Lai Tavus labos darbus aizvien vainago panākumi!

«Padomju Jaunatne», 172. nr.,
1965. g. 1. septembrī

Iespiests pēc avīzes teksta

Nr. 19

No Latvijas VĻKJS CK informācijas par rezultātiem jaunatnes Vissavienības pārgājienā pa padomju tautas kauju slavas vietām

1965. gada 15. septembrī

Kopš VĻKJS CK lēmuma pieņemšanas Latvijas komjaunieši un jaunieši noorganizēja 5022 pārgājienu un ekskursijas, no kurām katrā piedalījās 4 līdz 350 cilvēku. Pa astoņiem starprepublikāniskiem maršrutiem, ko izstrādājis Republikāniskais pārgājienu štābs, un pa 638 vietējo štābu nospraustiem maršrutiem pārgājienu veikšanas 12 560 grupas un pulciņi, kopskaitā 168 103 cilvēki [...].

Sākot ar 1965. gada 1. janvāri, «sarkanie izlūki» palīdzējuši noskaidrot, ka Latvijas teritorijā apbedīti 29 620 nezināmu kaujinieku, partizāņu, pagrīdnieku, pretošanās kustības dalībnieku, 2226 no tiem ir atrastas apbedīšanas vietas, 2790 apbedīto, kuru kapī atradās mežos, purvos, pārvietoti uz brāļu kapiem.

Pavisam republikā uzcelti 37 pieminekļi. Uzstādīti 39 obeliski Padomju Savienības Varoņiem, kuru varoņdarbi agrāk nebija zināmi, kā arī 54 piemiņas plāksnes, atzīmējot karavīru varonīgās kaujas, partizāņu cīņu ar vācu okupantiem, politieslodzīto un koncentrācijas nometnēs ieslodzīto pretestību fašistiem.

Pēdējā laikā noorganizēti 32 jauni kauju slavas muzeji, kā arī divi kauju slavas klubi.

LKP CK PVI PA, 201. f.,
1. apr., 1332. lieta

Iespiests pēc oriģināla

Nr. 20

No Latvijas LKJS XVI kongresa rezolūcijas par Latvijas LKJS Centrālās Komitejas pārskatu Latvijas Ļeņina Komunistiskās Jaunatnes Savienības XVI kongresam

1966. gada 10. un 11. februārī

Noklausījies un apspriedis Latvijas LKJS Centrālās Komitejas ziņojumu, XVI kongress atzīmē, ka laika posmā pēc Latvijas LKJS XV kongresa Centrālās Komitejas un visas republikas komjaunatnes organizācijas darbs bija veltīts jaunatnes komunistiskajai audzināšanai, tam, lai veidotu jauniešos apzinīgu attieksmi pret darbu, ieaudzinātu katrā jaunieši pārliecību par komunisma ideju uzvaru, pašreizējīgu Dzimtenes mīlestību, proletārisko internacionālismu un nesamierināmību ar buržuāzisko ideoloģiju.

Strādādama partijas organizācijas vadībā, republikas komjaunatne pārskata periodā sasniegusi tālāku pilnveidojumu jaunatnes komunistiskās audzināšanas darbā.

Sekmīgi izpildīti Latvijas LKJS XV kongresa lēmumi par komjaunatnes triecienceltnēm. Ar aktīvu komjaunatnes un pārējās jaunatnes līdzdalību stājušās ierindā un dod produkciju Ļeņina komjaunatnes Daugavpils sintētiskās šķiedras rūpnīca un Valmieras stikla šķiedras rūpnīca,

Olaines ķīmisko uzņēmumu kompleksa pirmā kārta, nodota ekspluatācijā Pļaviņu HES pirmā kārta, divas jaunas martenkrāsnis Liepājas rūpnīcā «Sarkanais metālurģis».

Komjaunatnes organizācijas aktīvi piedalās tālākā lauksaimnieciskās ražošanas kāpināšanā, kolhozu un padomju saimniecību ekonomikas celšanā. Mehanizētas 649 fermas, labiekārtotas 648 atpūtas istabas lopkopjiem. Pagājušajā gadā vien 1032 VĻKJS biedri ar komjaunatnes ceļazīmēm nosūtīti darbā lopkopībā.

Jaunatnes apzinīguma un radošās aktivitātes augšanas apliecinājums ir jauniešu piedalīšanās komunistiskā darba kustībā, kas kļuvusi par masu darba varonības un jaunā cilvēka audzināšanas skolu. Starp jaunajiem darba darītājiem ir tādi komjaunieši, kas rāda pašaieliedzīga darba paraugu.

PSKP CK marta un septembra plēnumu svarīgie lēmumi par tautas saimniecības vadīšanas uzlabošanu ierosināja republikas komjaunatnes organizāciju no jaunām pozīcijām pārvērtēt savas iespējas jaunatnes audzināšanā darbā. Partijas plēnumu iedvesmoti, Padomju Latvijas darbaļaudis, komjaunatne aktīvi iesaistījušies sociālistiskajā sacensībā par godu PSKP XXIII kongresam.

Republikas komjaunatnes organizācijas rūpējas par jauno strādnieku un kolhoznieku kvalifikācijas celšanu, audzina viņos apzinīgumu, radošu attieksmi pret darbu, strādnieka lepnumu un atbildību par sava kolektīva dzīvi, palīdz izprast personisko un sabiedrisko interešu vienotību. Sasniegusi zināmus panākumus ražošanas kultūrā un estētiskā, lauksaimnieciskās un rūpnieciskās ražošanas procesu automatizācijā un mehanizācijā, strādnieku un kolhoznieku darba apstākļu uzlabošanā, republikas komjaunatnes organizācija plašāk izvērsa cīņu par sadzīves kultūru un estētiku.

Republikas komjaunatnes starmeša triecienvienības pastāvīgi cīnās par ekonomiju un taupību ražošanā, pret darba un ražošanas disciplīnas pārkāpējiem un valsts mantas izšķērdētājiem. Vienības regulāri kontrolē racionalizācijas priekšlikumu un izgudrojumu, zinātnes un tehnikas sasniegumu savlaicīgu ieviešanu ražošanā, to, vai radīti normāli sadzīves un darba apstākļi strādniekiem un kolhozniekiem.

Sevišķu aktivitāti republikas komjaunieši un jaunieši

parādīja ražošanas rezervju skatē, kas bija veltīta Padomju Latvijas 25. gadadienai. Tajā piedalījās katrs trešais ražošanā nodarbinātais komjaunietis.

Komjaunatnes komiteju, pirmorganizāciju ideoloģiskā darba galvenais saturs ir jaunatnes audzināšana padomju tautas revolucionāro, kaujas, darba un tautu draudzības tradīciju garā, veidojot tās idejisko pārliecību, ieaudzinot katrā jaunietī un jaunietē uzticību Komunistiskajai partijai, nesamierināmību ar buržuāziskās ideoloģijas izpausmēm.

Sevišķa vērība tika veltīta komjaunatnes kadru un aktīva marksistiski leņiniskajai sagatavotībai, zinātniskā komunisma teorijas apgūšanai, komjaunatnes aktīvistu audzināšanai par politiskā darba organizatoriem un propagandistiem.

Kongress atzīmē, ka republikas komjaunatnes organizācija veikusi zināmu darbu militāri patriotiskajā audzināšanā. Komjaunatnes organizācijas pievērsušās lielāku uzmanību padomju patriotisma jūtu audzināšanai, jauniešu sagatavošanai dienestam Padomju Armijā, sakaru nostiprināšanai ar armijas un flotes komjaunatnes organizācijām.

Pārskata periodā vispārizglītojošo un profesionāli tehnisko skolu komjaunatnes organizācijas konkrētāk piedalās skolu sakaru nostiprināšanā ar dzīvi, ar komunisma celtniecības praksi. Uzlabojies pionieru un komjaunatnes organizāciju darba saturs, mērķtiecīgāks kļuvis šā darba idejiskais virziens.

Republikas pionieri iesaistījušies Vissavienības pionieru vienību skatē «Mirdziet, leņiniskās zvaigznes!». Skolu komjaunatne aktīvi piedalās padomju varas 50. gadadienai veltītajā labo darbu skatē.

Augusi vidējo speciālo un augstāko mācību iestāžu komjaunatnes organizāciju loma jauno speciālistu sagatavošanā un audzināšanā.

Pildot VĻKJS CK VII plēnuma lēmumu, komjaunatnes komitejas savā darbā stingrāk ievērojušas organizatoriskā un ideoloģiskā darba vienotības principu, cīnījušās par komjaunatnes pirmorganizāciju organizatoriski politisko nostiprināšanu, katra VĻKJS biedra idejisko izaugsmi.

Komjaunatnes rajonu un pilsētu komiteju biroji ievērojami uzlabojuši komjaunatnes organizāciju vadības metodes, cēlusies atbildība par pieņemto lēmumu izpildi, kom-

jaunieši plašāk tiek iesaistīti organizāciju praktisko uzdevumu risināšanā, veicinot viņu iniciatīvu un pašdarbīgumu.

Daudzās komjaunatnes organizācijās sapulces kļuvušas par īstiem komjaunatnes komiteju darba pārbaudes orgāniem, svarīgāko jaunatnes darba un politiskās audzināšanas jautājumu lietišķas apspriešanas vietu.

Aizvadītā pārskatu [un] vēlēšanu kampaņa, kuras gaitā tika praktizēta pārskata ziņojumu apspriešana sekcijās, CK locekļu pārskati rajonu un pilsētu komjaunatnes konferencēs, veicināja komjaunatnes iekšējās demokrātijas tālāku attīstību, kolektīvu lēmumu izstrādāšanu visos svarīgākajos organizācijas dzīves jautājumos.

Pārskata periodā uzlabojies republikas pirmorganizāciju kvalitatīvais sastāvs. Par komjaunatnes pirmorganizāciju vadītājiem kļuvuši labi sagatavoti jaunie komunisti, lauksaimniecības un rūpniecības speciālisti, kas pazīst un mīl darbu ar jaunatni. Komjaunatnes rajonu un pilsētu komitejas sistematizējušas visu kategoriju komjaunatnes darbinieku apmācību. Pie komjaunatnes komitejām radītas komjaunatnes aktīva skolas, kas darbojas pastāvīgi.

Komjaunatnes komitejas rūpējas par VLKJS kvalitatīvā sastāva uzlabošanu, par tās rindu paplašināšanu, uzņemot komjaunatnē labākos strādniekus un kolhozniekus.

Republikas komjaunatnes organizācija izaugusi par 15 tūkstošiem un apvieno savās rindās vairāk nekā 190 tūkstošus VLKJS biedru [...].

«Padomju Jaunatne», 35. nr.,
1966. g. 18. februāri

Iespiests pēc avīzes teksta

Nr. 21

Vissavienības LKJS Centrālās Komitejas apsveikums
Latvijas komjaunatnei Lielās Oktobra sociālistiskās
revolūcijas 50. gadadienā

1967. gada 3. novembrī

LATVIJAS LEŅINA KOMUNISTISKĀS JAUNATNES
SAVIENĪBAS CENTRĀLAJAI KOMITEJAI

Dārgie biedri!

Vissavienības Leņina Komunistiskās Jaunatnes Savienības Centrālā Komiteja dedzīgi sveic Padomju Latvijas komjauniešus un komjaunietes, visus jauniešus un

jaunietes Lielās Oktobra sociālistiskās revolūcijas 50. gada dienā!

Latvijas jaunatne vienmēr ir bijusi uzticams Komunistiskās partijas atbalsts cīņā par latviešu un visas padomju tautas labāku nākotni.

Tā cīnījās uz barikādēm revolucionārajā 1905. gadā. Izcila loma jaunās Padomju republikas aizsargāšanā pret baltgvardiem un ārzemju interventiem bija latviešu sarkano strēlnieku pulkiem. Viņu varonība un bezbailība cīņā par strādnieku un zemnieku varu aizvien būs paraugs uzticībai internacionālajam pienākumam. Ierindā blakus saviem tēviem soļoja jaunieši. Visa zeme, visa pasaule zina par strādnieku gvardes vienību vīrišķību un izturību, kad tās aizstāvēja Liepāju un Rīgu Lielā Tēvijas kara pirmajās dienās. Kopš tā laika Imanta Sudmaļa, viena no Liepājas aizstāvēšanas un partizāņu kustības organizatoriem, kā arī daudzu citu komjauniešu vārdi kļuvuši par simbolu bezbailīgai ticībai komunistisko ideju triumfam.

Sociālistiskās Latvijas jaunatni, tāpat kā visus mūsu padomju puīšus un meitenes, raksturoja un raksturo idejiska pārliecība, uzticība cildenajam komunistiskā internacionālisma principam, visas pasaules tautu draudzībai, padomju sabiedrības revolucionārajam garam, neremdināmas zināšanu alkas, cēlsirdība un godīgums.

Sai apstākļi mēs saskatām drošu ķīlu tam, ka Oktobra idejas un darbus, kurus uzvaroši sāka īstenot Pēteris Stučka, Jānis Rudzutaks, Roberts Eihe un Jānis Fabriciuss, turpinās attīstīt un pabeigs realizēt lielās revolūcijas jaunās paaudzes.

Latvijas rūpnīcu un fabriku, kolhozu un padomju saimniecību komjaunieši kopā ar komunistiem pašlaik ir sociālistiskās sacensības ierosinātāji un iniciatori, veidojot komunistisku attieksmi pret darbu. Sekojot Ļeņina komjaunatnes labākajām tradīcijām, republikas jaunie celtnieki pirms termiņa nodeva ekspluatācijā Pļaviņu HES un Ļeņina komjaunatnes Daugavpils ķīmiskās šķiedras rūpnīcu. Cīņa par augstu produkcijas kvalitāti, par ekonomisku saimniekošanu un par darba ražīguma kāpināšanu Rīgas A. Popova radiorūpnīcas, firmas «Rīgas apģērbs», lielā zvejas saldētājtralera Nr. 430, rūpnīcas VEF, Daugavpils rajona Mičurina kolhoza un daudzu simtu citu kolektīvu jauniešiem kļuvusi par ikdienas rūpēm. Vairāk nekā 250 000 jaunatnes pārstāvju pirms termiņa izpildīja

savas palielinātās saistības par godu Lielā Oktobra 50. gadadienai. Simtiem komjauniešu un jauniešu kolektīvu izcīnījuši tiesības saukties par «Padomju varas 50. gadadienas kolektīviem».

VĻKJS Centrālā Komiteja izteic stingru pārlicību, ka Latvijas republikas komjaunatnes organizācija Latvijas Komunistiskās partijas Centrālās Komitejas vadībā arī turpmāk audzinās vīrišķīgu un augsti idejisku jauno paaudzi, kas būs gatava izpildīt jebkurus partijas un valdības uzdevumus cīņā par komunisma uzvaru, ka tā ar jaunām darba vēltēm godam sagaidīs Vladimira Iljiča Ļeņina 100. dzimšanas dienu un VĻKJS 50. gadadienu.

Vēlam jums, dārgie biedri, jaunas uzvaras komunisma celtniecībā!

Lai dzīvo diženā Lielās Oktobra sociālistiskās revolūcijas 50. gadadiena!

Lai dzīvo Padomju Savienības Komunistiskā partija — komunisma celtniecības iedvesmotāja un organizētāja mūsu zemē!

*Vissavienības Ļeņina Komunistiskās
Jaunatnes Savienības Centrālā Komiteja*

«Padomju Jaunatne», 216. nr.,
1967. g. 3. novembrī

Iespiests pēc avīzes teksta

Nr. 22

*No Latvijas ĻKJS XVII kongresa rezolūcijas par Latvijas
ĻKJS Centrālās Komitejas pārskatu Latvijas ĻKJS
XVII kongresam*

1968. gada 5. un 6. martā

Latvijas komjaunatnes XVII kongress uzskata, ka visas republikas komjaunatnes organizācijas darbība pārskata periodā tika veltīta sekmīgai PSKP XXIII kongresa, VĻKJS XV un Latvijas ĻKJS XVI kongresa lēmumu īstenošanai, cienīgai Lielās Oktobra sociālistiskās revolūcijas 50. gadadienas sagaidīšanai. Strādājot partijas organizāciju vadībā, saņemot to aktīvu atbalstu, VĻKJS CK, republikas komjaunatnes Centrālā Komiteja, komjaunatnes rajonu un pilsētu komitejas mobilizējušas komjauniešus

un jauniešus jubilejas [gada] darba saistību izpildei, nodrošinājušas tālāku komjaunatnes organizāciju organizatoriski politisko nostiprināšanu, to autoritātes un avangarda lomas nostiprināšanu jaunatnes kolektīvu dzīvē.

Latvijas komjaunatne sagaidīja savu XVII kongresu vēl vairāk saliedēta, spējīga risināt atbildīgus uzdevumus jaunatnes komunistiskās audzināšanas pilnveidošanā.

Pašlaik tās rindās ir 193 000 VĻKJS biedru. Vairāk nekā 46 000 komjauniešu sekmīgi apvieno mācības vakara un neklātienes augstskolās, tehnikumos un vakarskolās ar savu tiešo darbu. Katrs astotais komjaunietis ir diplomēts speciālists.

Pārskata periodā daudzas komjaunatnes komitejas vēl konkrētāk iesaistījušās cīņā par darba ražīguma kāpināšanu, par produkcijas kvalitātes uzlabošanu un tās pašizmaksas pazemināšanu, par darba disciplīnas nostiprināšanu.

Par īstu radošas attieksmes pret darbu, saimnieciskuma audzināšanas skolu uzņēmumos kļuvusi Lielā Oktobra 50. gadadienai veltītā tehniskās jaunrades skate «Jauno meistarība un meklējumi — septiņgadei», kurā piedalījās vairāk nekā 10 000 jauniešu.

Kolhozu un padomju saimniecību komjaunatnes organizācijas savus spēkus veltījušas pareizai un racionālai augsnes izmantošanai, visu lauksaimniecības kultūru ražības paaugstināšanai, lopkopības produktivitātes celšanai, lauksaimnieciskās ražošanas mehanizācijai, lauksaimniecības produkcijas pašizmaksas pazemināšanai, jaunu darba organizācijas formu ieviešanai, lauku kulturālai pārveidošanai. Krāslavas, Tukuma, Talsu, Rēzeknes, Dobeles, Preiļu, Bauskas un citu rajonu komjaunatnes organizācijas, aktīvi iesaistoties Vissavienības lopkopības fermu ražošanas kultūras un darba apstākļu uzlabošanas skatē, devušas cienīgu ieguldījumu darbietilpīgo procesu kompleksajā mehanizācijā, piena izslaukumu palielināšanā. Skates gaitā komjauniešu un jauniešu spēkiem fermās ierīkots desmitiem dušu, simtiem atpūtas istabu, veikts liels darbs teritoriju labiekārtošanā.

Mobilizējot jaunatnes spēkus svarīgāko tautas saimniecības uzdevumu īstenošanai, komjaunatnes organizācijas sevišķu vērību veltījušas profesionālās meistarības celšanai, jaunatnes ekonomisko un tehnisko zināšanu palielināšanai. Republikā darbojas simtiem kvalifikācijas cel-

šanas pulciņu, ražošanas ekonomikas, agrotehnikas, pirmrindnieku pieredzes studēšanas kursu.

Kā efektīva profesionālās meistarības celšanas forma jauno strādnieku, kolhoznieku, apkalpojošās sfēras darbinieku vidū attaisnojusies sacensība pa profesijām.

Izvēršot sacensību par 1968. gada plāna un piegādes plāna izpildi pirms termiņa, VEF, Rīgas elektromašīnu rūpnīcas, A. Popova radiatorūpnīcas, Rīgas eksperimentālās tehnoloģisko iekārtu rūpnīcas, firmas «Latvija», kombināta «Rīgas manufaktūra», Ļeņina komjaunatnes Daugavpils ķīmiskās šķiedras rūpnīcas, Ogres rajona kolhoza «Lāčplēsis», Dobeles rajona Zebrenes padomju saimniecības un citas komjaunatnes organizācijas stājušās darba sardzē par ražošanas rezervju atklāšanu un izmantošanu par godu VĻKJS 50. gadadienai un V. I. Ļeņina 100. dzimšanas dienai. Partijas Centrālā Komiteja šo iniciatīvu atbalstīja un ieteica komjaunatnes rajonu un pilsētu komitejām izvērst plašu organizatorisku un politisku darbu, mobilizēt jaunatni Ļeņinskajai sardzei par tautas saimniecības attīstības piegādi plāna pirmstermiņa izpildi.

Kongress atzīmē, ka pārskata periodā redzami augusi vispārīgās izglītības un profesionāli tehnisko skolu, vidējo speciālo un augstāko mācību iestāžu komjaunatnes organizāciju aktivitāte, cēlusies komjaunatnes loma mācību un audzināšanas procesā, skolēnu audzināšanas darbā, pašpārvaldes formu pilnveidošanā.

Skolu komjaunatnes un pionieru organizācijas sekmējušas dziļas idejiskās pārliecības, apzinīgas attieksmes pret mācībām audzināšanu skolēnos. Par godu Lielā Oktobra 50. gadadienai visas skolu komjaunatnes organizācijas piedalījušās republikāniskajā labo darbu skatē. Par panākumiem Vissavienības skatē «Mirdziet, Ļeņinskās zvaigznes!» 181 pionieru vienībai piešķirts godpilnais «Sarkanās zvaigznes» nosaukums.

Augstskolu un tehnikumu komjaunatnes organizācijas mērķtiecīgāk veikušas komunistiskās audzināšanas darbu studējošās jaunatnes vidū, cīnījušās par radošu attieksmi pret mācībām, iesaistījušās studentu zinātnisko biedrību, konstruktoru un tehnoloģisko biroju darbā, organizējušās tehniskās jaunrades skates un konkursus.

Divus tūkstošus lielā republikas studentu celtnieku vienība pēdējo darba semestru laikā apguvusi kapitālieguldījumus par vairāk nekā 1,5 miljoniem rubļu, nodevusi

eksploatācijā ap 60 tautas saimniecības objektu Kazahijā un mūsu republikā.

Uzlabojies komjaunatnes komiteju darbs ar radošo inteligenci, praktizēti jauno literātu, mākslinieku un aktieru pārskati strādājošai un studējošai jaunatnei. Daudzi jaunie mākslinieki guvuši pelnītu atzinību republikas un Vis-savienības jubilejas izstādēs. Jaunais mākslinieks Gunārs Krollis kļuvis par Ļeņina komjaunatnes prēmijas laureātu.

Kongress atzīmē, ka komjaunatnes Centrālā Komiteja, rajonu un pilsētu komitejas pastiprinājušas jaunatnes politiskās audzināšanas darbu. Plašu popularitāti iemantojuši jaunatnes politiskie klubi, pulciņi un teorētiskie semināri. Komjaunatnes politiskās izglītības sistēmā pašlaik savas politiskās zināšanas papildina vairāk nekā 100 000 jauniešu. Ievērojami uzlabojies propagandistu sastāvs. Panākumus jaunatnes politiskajā izglītībā guvušas Daugavpils un Rēzeknes pilsētu, Cēsu, Preiļu, Daugavpils rajonu komjaunatnes organizācijas.

Komjaunatnes rajonu un pilsētu komitejas, komjaunatnes pirmorganizācijas padziļinājušas jaunatnes audzināšanu tautu draudzības garā, pilnveidojušas tās formas, sekmējušas katrā jauniētī lepnuma jūtu izveidošanos par savu sociālistisko Tēviju, audzinājušas cieņu pret savas zemes vēsturi. Paplašinājušies mūsu zemes starptautiskie sakari, mērķtiecīgāka kļuvusi jaunatnes internacionālā audzināšana.

Kongress atzīmē, ka republikas komjaunatnes organizācija pārskata periodā guvusi panākumus jaunatnes audzināšanā padomju tautas revolucionāro, kauju un darba slavas tradīciju garā. Desmit tūkstoši jauniešu devušies pārgājienos pa tēvu kauju slavas ceļiem, savākuši bagātīgu materiālu par padomju tautas varoņgaitām. Komjaunatnes komitejas, komjaunatnes pirmorganizācijas audzinājušas jauno paaudzi padomju patriotisma garā, mīlestībā uz sociālistisko Dzimteni un PSRS Bruņotajiem Spēkiem, nostiprinājušas sakarus ar armijas un flotes komjaunatnes organizācijām. Pastiprinājusies komjaunatnes ietekme sporta organizācijās, jauniešu masveida fiziskajā sagatavošanā.

Uzlabojies jaunatnes preses izdevumu, radio un televīzijas jaunatnes raidījumu redakciju darbs, pastiprinājusies to loma komjaunatnes propagandā, daudzu interesantu pasākumu organizēšanā.

Komjaunatnes organizāciju darbībā vērojama lielāka konkrētība praktisko uzdevumu izraudzīšanā.

Gatavošanās komjaunatnes dokumentu maiņai palielinājusi komjauniešu disciplīnu un atbildību par savas organizācijas darbu. Palielinājies to komjauniešu skaits, kas veic patstāvīgus organizācijas uzdevumus. Augusi cehu komjaunatnes organizāciju, komjaunatnes grupu loma. Cēlusies komjaunatnes komiteju atbildība par pieņemamo lēmumu izpildi.

Pilnskanīgi un organizēti norisēja pārskata un vēlēšanu sapulces pilsētu un rajonu komjaunatnes organizācijās. To priekšgalā stājās daudz izglītotu un pieredzējušu jaunatnes vadītāju, kuru vidū daudz dažādu nozaru speciālistu, jauno komunistu [...].

«Padomju Jaunatne», 55. nr.,
1968. g. 19. martā

Iespiests pēc avīzes teksta

Nr. 23

*No Latvijas LKJS CK biroja materiāliem
par Vissavienības LKJS 50. gadadienai veltītās
komjauniešu un jauniešu sacensības rezultātiem*

1968. gada 18. oktobri

VĻKJS pusgadsimta jubilejas gads republikas komjaunatnes organizācijas vēsturē ieies kā Latvijas komjaunatnes un jaunatnes darba un politiskās aktivitātes jauna kāpinājuma gads cīņā par tehnikas progresu, par komunisma materiāli tehniskās bāzes radīšanu.

Ļeņina komjaunatnes 50. gadadienu republikas jaunatne sagaida ar panākumiem tautas saimniecības uzdevumu risināšanā, ar plašu radošās iniciatīvas vērienu, augstu sabiedrisko aktivitāti, dziļu idejisko pārliecību un uzticību Komunistiskās partijas ideāliem.

Komjaunatnes organizāciju darbībā, gatavojoties godam sagaidīt V. I. Ļeņina 100. dzimšanas dienu, VĻKJS 50. gadadienas gads kļuva par ļeņiniskās darba sardzes pirmo posmu, par republikas komjaunatnes labāko darba un revolucionāro tradīciju turpinājumu.

Labāko komjaunatnes kolektīvu ierosinātā ļeņiniskā darba sardze kļuvusi par galveno jautājumu komjaunatnes

organizāciju dzīvē rūpnīcās un būvobjektos, kolhozos un padomju saimniecībās, mācību iestādēs un projektesšanas institūtos, transportā un pakalpojumu sfērā, kur tās risina konkrētus saimnieciskus uzdevumus un cenšas iesaistīt visus jauniešus cīņā par darba ražīguma kāpinājumu un ražošanas rezervju izmantošanu katrā darba vietā. 250 000 Padomju Latvijas jauniešu komjaunatnes jubilejas gadā stājušies ļeņinskajā darba sardzē, vairāk nekā 550 komjauniešu un jauniešu kolektīvu cīnās par tiesībām saukties VĻKJS 50. gadadienas kolektīva vārdā.

Sagaidāma Ļeņina komjaunatnes jubileju, ar Ļeņina ordeni apbalvotā Rīgas elektromašīnu rūpnīca (RER) guvusi šādus rezultātus: 99,2 procentus produkcijas jaunatne nodod ar pirmo uzrādījumu, ražošanā ieviests vairāk nekā 150 racionalizācijas priekšlikumu un izgudrojumu, 400 jauno strādnieku paaugstinājuši savu kvalifikāciju, rūpnīcas teritorijas labiekārtošanā komjaunieši un jaunieši nostrādājuši 1500 cilvēkstundas. Pasākumi, ko rūpnīcas komjaunieši un jaunieši veikuši par godu VĻKJS 50. gadadienai, devuši uzņēmumam apmēram miljonu rubļu peļņas.

Talsu rajona kolhoza «Draudzība» komjaunieši, pildīdami saistības, ko viņi uzņēmās, sagaidot VĻKJS jubileju, pavasara sējas laikā ietaupīja 7000 litru degvielas; rūpīgi ievērodami agrotehnikas noteikumus, viņi 9,5 tūkstošus ha lielā platībā ieguva 25,5 centnerus graudaugu no ha (pērnajā gadā — 23,3 centnerus).

Rīgas rūpnīcu celtniecības tresta 12 brigāžu komjaunieši un jaunieši jau strādā uz 1970. gada konta. 173 tresta jaunie strādnieki paaugstinājuši savu kvalifikāciju, 135 — apguvuši radniecīgu profesiju — tāda ir tresta jauno celtnieku darba velte komjaunatnes jubilejai [...].

Vairāk nekā 1500 republikas jauno virpotāju, frēzētāju un šoferu piedalījās VĻKJS jubilejai veltītajos meistarības konkursos. Komjaunietis Anatolijs Ceigalovs, Rīgas rūpnīcas «Sarkanā zvaigzne» virpotājs, kas uzvarēja republikas konkursā par labākā jaunā virpotāja nosaukuma iegūšanu, izcīnījis trešo vietu Vissavienības jauno mašīnstrādnieku sacensībā [...].

Beigusies republikāniskā jaunatnes tehniskās jaunrades skate «Jauno meistarība un meklējumi — piecgadei». Tajā piedalījās vairāk nekā 20 000 jauno racionalizatoru, izgudrotāju, novatoru, jauno tehniķu, skolnieku un studentu. Skates dalībnieku velte republikas jaunatnes jubilejai ir

vairāk nekā 2000 ražošanā ieviestu racionalizācijas priekšlikumu un izgudrojumu.

Desmitiem tūkstošu jauno strādnieku, kolhoznieku, speciālistu un sabiedrisko jaunrades apvienību piedalījās republikāniskajos komjaunatnes starmeša (KS) reidos. Republikāniskais KS reids, kura mērķis bija saīsināt racionalizācijas priekšlikumu un izgudrojumu izskatīšanas un ieviešanas termiņus, rezultātā devis 1400 ražošanā ieviestu racionalizācijas priekšlikumu, kuru kopējais ekonomiskais efekts ir 1,5 milj. rubļu.

Gatavodamās sagaidīt savus svētkus, lauku komjaunatnes organizācijas cenšas panākt, lai ikviens jaunais darba cilvēks aktīvi iesaistītos cīņā par lauksaimnieciskās ražošanas tālāku kāpinājumu, par Komunistiskās partijas iecerēto ekonomisko, kultūras un sociālo pārkārtojumu sekmīgu īstenošanu laukos. Lauku jaunatnei piedaloties, šogad mehanizētas 16 lopkopības fermas, uzstādītas 210 vienības mehānismu un iekārtu, nosusināti 1500 hektāru kolhozu zemes, no tiem 1250 ha zemes atbrīvoti no krūmiem un akmeņiem [...].

Iespiests pēc oriģināla

Nr. 24

*PSRS Augstākās Padomes Prezidija Dekrēts
par Daugavpils pilsētas komjaunatnes organizācijas
apbalvošanu ar Darba Sarkanā Karoga ordeni*

1968. gada 25. oktobrī

Par komjauniešu un jauniešu lielo ieguldījumu ķīmiskās šķiedras rūpnīcas celtniecībā, aktīvo darbu jaunatnes audzināšanā un sakarā ar VLKJS 50. gadadienu apbalvot Latvijas PSR DAUGAVPILS PILSĒTAS KOMJAUNATNES ORGANIZĀCIJU ar DARBA SARKANĀ KAROGA ordeni.

PSRS Augstākās Padomes Prezidija priekšsēdētājs

N. PODGORNIJS

PSRS Augstākās Padomes Prezidija sekretārs

M. GEORGADZE

Maskavā, Kremli,
1968. gada 25. oktobrī

«Cīņa», 252. nr., 1968. g.
26. oktobrī

Iespiests pēc avīzes teksta

*«Padomju Jaunatnē» ievietotais raksts par Latvijas LKJS
Centrālās Komitejas apbalvojumiem labākajiem
komjauniešu un jauniešu kolektīviem sakarā ar VLKJS
50. gadadienu*

1968. gada 25. oktobri

SVEICAM AVANGARDU!

[...] Pirmais posms aiz muguras, kopsavilkums izdarīts, ar aizturētu elpu komjaunieši gaida rezultātus.

Viņu ir daudz — 250 tūkstoši leņiniskās darba sardzes jauno kareivju. Vairāk nekā 550 komjauniešu un jauniešu kolektīvi vēlējas iegūt tiesības saukties par VLKJS 50. gadadienas kolektīvu.

Padarīts ir ļoti daudz. Paši labākie par to Leņina komjaunatnes svētku dienās saņems pateicību.

Latvijas LKJS Centrālā Komiteja nolēmusi apbalvot ar LKJS CK Piemiņas karogu:

«Latvijas lauksaimniecības tehnikas» Valkas rajona nodaļas,

Ventspils kokapstrādāšanas rūpnīcas «Ventspils koks»,
Jelgavas 4. vidusskolas,

Kuldīgas sadzīves pakalpojumu kombināta,

Dobeles rajona kolhoza «Nākotne»,

Jelgavas rajona kolhoza «Avangards»,

P. Stučkas Latvijas Valsts universitātes,

Liepājas zvejnieku kolhoza «Boļševiks»,

Rīgas civilās aviācijas speciālo dienestu skolas,

ar Leņina ordeni apbalvotās elektrotehniskās rūpnīcas

VEF,

šūšanas firmas «Rīgas apģērbs»,

Rīgas centrālā universālveikala,

Bauskas rajona kolhoza «Zālīte»,

Rīgas jūras kuģniecības tankkuģa «Bauska» un

Cēsu 4. pilsētas profesionāli tehniskās skolas komjaunatnes organizāciju.

Ar VLKJS Centrālās Komitejas jubilejas Goda rakstiem apbalvotas Balvu, Bauskas, Gulbenes, Daugavpils rajona, Rīgas pilsētas Kirova, Oktobra, Proletāriešu un Maskavas rajona, Ludzas, Ogres, Cēsu rajona komjaunatnes organizācijas, kā arī 18 Rīgas, Liepājas un citu pilsētu uzņēmumu pirmorganizācijas.

Latvijas LĶKS Centrālās Komitejas jubilejas vimpelus saņem Alūksnes 15. ceļu ekspluatācijas rajona, Valmieras stikla šķiedras rūpnīcas, Jelgavas signalizācijas un sakaru distances, Krāslavas patērētāju biedrības, Limbažu rajona kolhoza «Leņina ceļš» un vēl 15 Rīgas un citu republikas pilsētu un rajonu uzņēmumu komjaunatnes pirmorganizācijas.

Ar LĶKS Centrālās Komitejas Goda rakstiem apbalvotas 87 republikas uzņēmumu, organizāciju, mācību iestāžu, rūpnīcu, kolhozu komjaunatnes pirmorganizācijas.

Apsveicam leņinskās darba sardzes uzvarētājus! Novēlam viņiem labas sekmes un jaunus panākumus leņinskās darba sardzes nākamajā posmā.

«Padomju Jaunatne», 209. nr.,
1968. g. 25. oktobrī

Iespiests pēc avīzes teksta

Nr. 26

«Padomju Jaunatnē» ievietotā informācija par tehniskās jaunrades skates «Jauno meistarība un meklējumi — piegadei» rezultātiem

1968. gada 25. oktobrī

TEHNISKĀS JAUNRADES SKATES «JAUNO MEISTARĪBA UN MEKLĒJUMI — PIEGADEI» REZULTĀTI

LĶKS CK birojs, LPSR TSSI padome, VIRB¹ un Zinātniski tehniskās biedrības Latvijas republikāniskā padome no 1968. gada aprīļa līdz oktobrim organizēja republikas jaunatnes tehniskās jaunrades skati, kas veltīta Leņina komjaunatnes 50. gadadienai.

Panākt, lai ātrāk tiktu ieviesti ražošanā racionalizācijas priekšlikumi un izgudrojumi, kas veicina darba ražīguma un produkcijas kvalitātes paaugstināšanos, jaunu aparātu, iekārtu, maketu radīšana — tādi bija skates galvenie mērķi. Tehniskās jaunrades skatē, konkursos par labākajiem racionalizācijas priekšlikumiem un izgudrojumiem piedalījās vairāk nekā divdesmit tūkstoši jauno novatoru.

Ar skates devumu iepazīstināja tehniskās jaunrades

¹ VIRB — Vissavienības Izgudrotāju un racionalizatoru biedrība. TSSI — Tautas saimniecības sasniegumu izstāde. Red.

izstāde, kurā bija eksponēti 237 darbi. Vairāk nekā 150 no tiem jau ieviesti ražošanā, to nosacītais ekonomiskais efekts — 600 tūkstoši rubļu.

LĻKJS CK birojs, VIRB un ZTB Latvijas republikāniskā padome, LPSR TSSI padome nolēmusi: pirmo vietu starp pilsētām un Rīgas pilsētas rajoniem nepiešķirt. Otrā vietā un 250 rubļu naudas prēmiju piešķirt komjaunatnes Rīgas pilsētas Kirova un Proletāriešu rajona un Rēzeknes pilsētas komitejām. Trešo vietu un 100 rubļu naudas prēmiju piešķirt komjaunatnes Jelgavas pilsētas un Rīgas pilsētas Ļeņina un Oktobra rajona komitejām. Republikas rajonu grupā pirmās un otrās vietas nepiešķirt, bet trešo vietu un 100 rubļu naudas prēmiju piešķirt komjaunatnes Valmieras un Rīgas rajonu komitejām.

Apbalvot LPSR Zinātņu akadēmijas un rūpnīcas VEF komjaunatnes komitejas ar LĻKJS CK, VIRB un ZTB Latvijas republikāniskās padomes Goda rakstiem un naudas prēmijām.

Apbalvot ar LĻKJS CK, VIRB un ZTB Latvijas republikāniskās padomes Goda rakstiem un pirmo prēmiju 150 rubļu apmērā par izgudrojumiem, izstrādātiem un ražošanā ieviesti racionalizācijas priekšlikumiem novatorus un novatoru grupas no LPSR ZA Fizikālās enerģētikas institūta, rūpnīcas VEF, LPSR Viegglās rūpniecības ministrijas Centrālā konstruktoru biroja, Rīgas pilsētas 6. PPT skolas.¹

Apbalvot ar LĻKJS CK, VIRB un ZTB Latvijas republikāniskās padomes Goda rakstiem un otro prēmiju novatorus un novatoru grupas no Rīgas vagonu rūpnīcas, Rīgas eksperimentālās tehnoloģisko rīku rūpnīcas, rūpnīcas VEF, Kalnciema būvmateriālu kombināta, LPSR Viegglās rūpniecības ministrijas Centrālā konstruktoru biroja, firmas «Rīgas apģērbs», uzņēmuma «Suvenīrs», Rīgas 17. mākslas skolas.

Vēl ar naudas prēmijām un Goda rakstiem apbalvoti ļoti daudzi republikas rajonu un pilsētu jaunie racionalizatori un izgudrotāji — no Rēzeknes, Daugavpils, Rojas, Cēsīm, Tukuma, Dobeles, Liepājas, Elejas, Mazsalacas, Kuldīgas, Valmieras, Krāslavas un citām vietām.

Ar VIRB Latvijas republikāniskās padomes Goda rakstiem un veicināšanas prēmijām par nozīmīgu darbu jau

¹ Pilsētas profesionāli tehniskās skolas. *Red.*

natnes tehniskās jaunrades skates organizēšanā apbalvota grupa komjaunatnes darbinieku, kā arī pirmorganizāciju sekretāri, žūrijas komisijas un organizācijas komitejas locekļi.

Ar ZTB Latvijas republikāniskās padomes Goda rakstiem un naudas prēmijām par tehniskās jaunrades republikāniskās izstādes noformēšanu apbalvoti vairāki mākslinieki, arhitekti, inženieri.

«Padomju Jaunatne», 209. nr.,
1968. g. 25. oktobrī

Iespiests pēc avīzes teksta

Nr. 27

*Latvijas komjaunatnes 50. gadadienai veltītās LĻKJS CK
svinīgās sēdes dalībnieku vēstule Padomju Savienības
Komunistiskās partijas Centrālajai Komitejai*

1969. gada 1. martā

PADOMJU SAVIENĪBAS KOMUNISTISKĀS PARTIJAS CENTRĀLAJAI KOMITEJAI

**no Latvijas komjaunatnes piecdesmitajai gadadienai veltītās
LĻKJS CK svinīgās sēdes dalībniekiem**

Šodien padomju jaunatnes brālīgajā saimē Padomju Latvijas komjaunatne svinīgi atzīmē savu piecdesmito dzimšanas dienu — tēvu un bērnu svētkus, visu mūsu republikas paaudžu svētkus.

Pirms pieciem gadu desmitiem revolucionārās cīņas liecībās pirmie Latvijas komjaunieši zvērēja uzticību darba tautai, Komunistiskajai partijai, V. I. Ļeņinam.

Ar cietumiem un spīdzināšanām, lodēm un karātavām šķiras ienaidnieki pārbaudīja mūsu tēvu un māšu uzticību Ļeņina novēlējumiem, komunisma ideāliem. Taču nedz buržuāzijas diktatūras gados, nedz fašistiskās okupācijas laikā, nedz grūtajās pirmajās pēckara dienās viņi nenogriezās no izraudzītā ceļa, neatteicās no svētā zvēresta.

Jaunatnes sirdīs mūžam dzīvos vienpadsmit Valmieras komjaunieši varoņi, komjaunieši Fricis Gailis, Jonis Zvīdra, Eduards Smiltēns, Padomju Savienības Varonis Imants Sudmalis, Zenta Ozola, Malds Skreija, Džems Bankovičs un citi mūsu biedri, kas atdeva dzīvības par cilvēces gaišo nākotni, par mūsu laimi.

To atcerēdamās, republikas jaunatne svēti glabā un ar pašreizējīgu darbu vairo vecāko paaudžu heroiskās tradīcijas.

Spēcīgā, raitā ritmā tagad dzīvo brīvā Padomju Latvija brālīgo republiku vienotajā saimē. Strauji progresējošā ekonomika, zinātne un kultūra ir plašs darba lauks visiem, kas tiecas pēc darba, zināšanām un jaunrades.

Būdama uzticīga Vissavienības Ļeņina Komunistiskās Jaunatnes Savienības slavenajām tradīcijām, republikas komjaunatne pēc partijas aicinājuma, aizraudama sev līdzīgu jaunatni, labprāt dodas strādāt svarīgākajos komunisma celtniecības sektoros, piedaloties enerģētikas milzeņu un ķīmijas kompleksu būvē, ceļot zemes auglību, cīnoties par zinātnes un kultūras tālāku uzplaukumu. Cīņā par ražošanas rezervju atklāšanu un likšanu lietā sekmīgi beiguši Ļeņinskās darba sardzes pirmo posmu, kurš bija veltīts VLKJS 50. gadadienai, Padomju Latvijas komjaunieši tagad dara visu, lai pirms termiņa izpildītu jaunās saistības, ko viņi uzņēmušies par godu V. I. Ļeņina 100. dzimšanas dienai.

Visā šajā ikdienas radošajā darbā, zināšanu iegūšanā, garīgās kultūras attīstīšanā, Tēvzemes svēto robežu sargāšanā mēs redzam savas dzīves jēgu, visam tam mēs ziedojam savu enerģiju, spēkus un prātu. To mēs mācām jaunajiem komunisma cīnītājiem.

Mēs stingri solāmies arī turpmāk augstu turēt Ļeņina komjaunatnes karogu, būt Komunistiskās partijas darba cienīgi turpinātāji. Mēs stingri solāmies vienmēr glabāt tīras Ļeņinisma idejas, kas ir mūsu galvenais ierocis cīņā pret šķiras ienaidnieku, un zvēram tev, partija, godam turēt savu solījumu.

Slava Komunistiskajai partijai — visu padomju tautas uzvaru iedvesmotājai un organizētājai!

Lai dzīvo mūsu varenā Dzimtene — Padomju Sociālistisko Republiku Savienība!

«Padomju Jaunatne», 43. nr.,
1969. g. 1. martā

Iespiests pēc avīzes teksta

Latvijas KP Centrālās Komitejas apsveikums republikas komjauniešiem, visiem jauniešiem un jauniešiem Latvijā komjaunatnes 50. gadadienā

1969. gada 1. martā

**LATVIJAS ĻEŅINA KOMUNISTISKAJAI JAUNATNES
SAVIENĪBAI**

Latvijas Komunistiskās partijas Centrālā Komiteja kvēli apsveic republikas komjauniešus, visus jauniešus un jaunietes lielajos svētkos — Latvijas Komunistiskās Jaunatnes Savienības nodibināšanas 50. gadadienā.

Mūsu partijas vadībā republikas komjaunatne nostaigājusi slavas un varonības pilnu ceļu. Tā izaudzina bezbailīgu jauno revolucionāru cilti, kas vienā ierindā ar komunistiem aizstāvēja pret ārzemju interventiem un iekšējo kontrrevolūciju Lielā Oktobra iekarojumus, grūtajos pagrīdes apstākļos cīnījās par darbaļaužu atbrīvošanu no kapitālistiskajiem spaidiem, par padomju varas atjaunošanu Latvijā.

Spilgtas Latvijas komjaunatnes vēstures lappuses ir saistītas ar cīņu pret vācu fašistiskajiem iebrucējiem Lielā Tēvijas kara gados, ar varonīgo darbu tautas saimniecības atjaunošanas un attīstīšanas periodā pēc kara.

Latvijas komjaunatne, kurā 1919. gadā bija 3000 biedru, izaugusi par 200 tūkstošu jauno komunisma cēlāju armiju.

Republikas komjaunieši un jaunieši, būdami uzticīgi Ļeņina novēlējumiem, svēti glabā un vairo padomju tautas un Komunistiskās partijas revolucionārās cīņas, kauju un darba tradīcijas, pašaieliedzīgi strādā, pildot PSKP Programmā un partijas XXIII kongresa lēmumos izvirzītos grandiozos uzdevumus, aktīvi piedalās V. I. Ļeņina 100. dzimšanas dienai veltītajā visas tautas sociālistiskajā sacensībā par piecgades uzdevumu izpildi pirms termiņa.

Ļoti liela nozīme komjaunatnes un visas padomju jaunatnes darbībā ir PSKP Centrālās Komitejas lēmumam «Par VĻKJS 50. gadadienu un jaunatnes komunistiskās audzināšanas uzdevumiem» un PSKP CK ģenerālsekretāra biedra L. Brežņeva runai VĻKJS CK svinīgajā plēnumā.

Latvijas Komunistiskās partijas Centrālā Komiteja

aicina republikas komjaunatni vēl vairāk palielināt jaunatnes radošo aktivitāti, likt lietā tās lielo enerģiju praktiskā komunisma materiāli tehniskās bāzes radīšanas darbā, gatavot vispusīgi attīstītu, augsti izglītotu un pašizliedzīgu komunisma cīnītāju paaudzi.

Komjaunatnei jāaudzina jaunatne Komunistiskās partijas ideju garā, tautas revolucionārās cīņas, kauju un darba tradīciju garā, pastāvīgi jāattīsta tajā padomju patriotisma, nesatricināmās PSRS tautu draudzības un proletāriskā internacionālisma jūtas. Komjaunieši, visi jaunieši un jaunietes neatlaidīgi jā māca apgūt marksisma-ļeņinisma teoriju, viņiem jāveido zinātnisks, materiālistisks pasaules uzskats, jāieaudzina idejiska pārlicība, šķiriska pieeja sabiedrības dzīves parādībām, uzticība partijas lietai.

Komjaunatnes organizācijām neatlaidīgi jāiesaista jaunieši un jaunietes mācībās, diendienā jā rūpējas par skolu un pionieru organizāciju.

Latvijas Komunistiskās partijas Centrālā Komiteja izsaka pārlicību, ka Latvijas komjaunatne arī turpmāk, tāpat kā tā darījusi visos savas pastāvēšanas piecdesmit gados, ar revolucionāru kaismi un neizsīkstošu enerģiju zem Ļeņina partijas karoga vedīs jaunatni uz darbu un uzvarām komunisma vārdā.

Lai dzīvo Latvijas Ļeņina Komunistiskās Jaunatnes Savienība — Latvijas Komunistiskās partijas uzticamais palīgs un drošā rezerve!

Lai dzīvo mūsu lielā sociālistiskā Dzimtene!

Lai dzīvo mūsu slavenā padomju jaunatne!

Slava mīļotajai Padomju Savienības Komunistiskajai partijai — visu mūsu uzvaru iedvesmotājai un organizētājai!

*Latvijas Komunistiskās
partijas Centrālā Komiteja*

«Padomju Jaunatne», 43. nr.,
1969. g. 1. martā

Iespiests pēc avīzes teksta

*No Latvijas LKJS XVIII kongresa rezolūcijas
par LĻKJS CK pārskatu Latvijas LKJS XVIII
kongresam*

1970. gada 20. un 21. februāri

Latvijas komjaunatnes XVIII kongress, kas sanācis Vladimira Iljiča Leņina 100. dzimšanas dienas priekšvakarā, ar gandarījumu atzīmē, ka visa republikas komjaunatnes organizācijas darbība pārskata periodā veltīta tam, lai jaunatni izaudzinātu uzticīgu marksisma-leņinisma idejām, vecāko paaudžu slavenajām tradīcijām, pašaieliedzīgu cīņā par Komunistiskās partijas lietu. Pildot PSKP XXIII kongresa, VĻKJS XV kongresa un Latvijas LKJS XVII kongresa lēmumus, komjaunatnes Centrālā Komiteja, pilsētu un rajonu komjaunatnes komitejas partijas orgānu vadībā veikušas lielu darbu komjauniešu un visu jauniešu mobilizēšanā piegades uzdevumu pirms-termiņa izpildei, panākta komjaunatnes organizāciju tālāka organizatoriski politiskā nostiprināšana, augusi to avangarda loma jaunatnes vidū.

Viens no Latvijas komjaunatnes pulkiem — Daugavpils pilsētas komjaunatnes organizācija — apbalvota ar Darba Sarkanā Karoga ordeni.

Latvijas komjaunatne savu kārtējo kongresu sagaida, būdama vēl vairāk saliedēta, gatava veikt jaunus, atbildīgus partijas uzdevumus. Šodien tās rindās ir 206 tūkstoši biedru. Katram otram no viņiem ir augstākā un vidējā izglītība. Vairāk nekā 40 tūkstoši komjauniešu turpina mācības, savienojot tās ar ražošanu.

Aizvadītajā periodā komjaunatnes komitejas atradušas daudz jaunu, efektīvu jaunatnes komunistiskās audzināšanas formu. Leņiniskā ieskaite, kas plaši izplatīta republikas komjaunatnes organizācijās, apvieno marksisma-leņinisma teorijas studēšanu ar jauniešu praktisku piedalīšanos ražošanā un sabiedriski politiskā darbībā.

Par masveidīgu patriotisku Latvijas jaunatnes kustību kļuvusi leņiniskā darba sardze, kuras gaitā vairāk nekā 250 tūkstoši jauno strādnieku un kolhoznieku, inženieru un tehniķu, studentu un skolēnu uzņēmušies paaugstinātas saistības un aktīvi cīnās par mūsdienu zinību augstieņu ieņemšanu, par komunistisku attieksmi pret darbu, gatavo V. I. Leņina jubilejai individuālas darba veltes.

Rīgas, Daugavpils, Rēzeknes un citās komjaunatnes organizācijās jaunieši ar sevišķu atbildību cīnās par gatavās produkcijas augstu kvalitāti, par izejvielu un materiālu vispārēju ekonomiju, par darba laika racionālāku izmantošanu.

Lai jaunatni aktīvāk iesaistītu kolektīva sociālās attīstības realizēšanā, ar Ļeņina ordeni apbalvotās rūpnīcas VEF komjaunatnes komiteja stājusies priekšgalā masu kustībai par zinātnes un tehnikas sasniegumu apgūšanu. Uzņēmumā izstrādāti konkrēti pasākumi jaunatnes vispārīgās izglītības līmeņa celšanai. Tiek radīti apstākļi, lai katrs jaunais vefietis ik gadus pabeigtu kārtējo klasi skolā, kursu tehnikumā vai augstskolā, paaugstinātu savu kvalifikāciju.

Bauskas, Dobeles, Jelgavas un citu rajonu jaunie darba darītāji, ieviešot lauksaimniecībā agrotehnikas pirmrindnieku metodes, automatizāciju un mehanizāciju, ieguvuši augstas graudaugu, tehnisko un lopbarības kultūru ražas.

Komjaunatnes komitejas, mobilizējot jaunatni konkrētu saimniecisko uzdevumu risināšanai, aktīvi izmanto sacensību par labākā nosaukumu savā profesijā, izvēršusas kustību «Nevienu atpalikušo blakus», kā arī par otras un radniecīgas profesijas apgūšanu, par tiesībām strādāt ar personisko zīmogu.

Par radošas attieksmes pret darbu ieaudzināšanas un profesionālās meistarības pilnveidošanas skolu kļuvusi tehniskās jaunrades skate «Jauno meistarība un meklējumi — Ļeņina jubilejai», kurā piedalās vairāk nekā 20 tūkstoši jauniešu.

Komjaunatnes šefība par jaunu mašīnu, aparātu, mehānismu radīšanu, komjauniešu reidi par racionalizācijas priekšlikumu un izgudrojumu ieviešanu ir republikas jaunatnes tieša piedalīšanās cīņā par tehnikas progresu.

Kongress atzīmē, ka Latvijas ĻKJS CK, pilsētu, rajonu komitejas, vispārīzglītojošo un profesionāli tehnisko skolu komjaunatnes komitejas sniegušas vispusīgu palīdzību pedagogiskajiem kolektīviem mācību un audzināšanas procesa efektivitātes celšanā, veikušas ievērojamu darbu, lai ieaudzinātu skolēnos dziļu interesi par mācībām, atbildību par savām sekmēm.

Pārskata periodā ievērojami uzlabojusies pionieru organizācijas republikāniskās padomes darbība. Par godu V. I. Ļeņina 100. dzimšanas dienai pionieru pulciņi un

vienības aktīvi piedalījušies stafetē «Uzticīgi Ļeņina novēlējumiem!». Darba velte jubilejai ir lielais zvejas saldētājtraleris «Pionier Latviji», kas uzbūvēts no pionieru savāktajiem metāllūžņiem.

Augusi augstāko un vidējo speciālo mācību iestāžu komjaunatnes organizāciju loma jauno speciālistu sagatavošanā, komunistiskās pārliecības ieaudzinašanā viņos.

Palielinājusies studentu politiskā aktivitāte, uzlabojušās viņu sekmes. Latvijas studentu Ļeņinskā nedēļa, studējošās jaunatnes aģitācijas pārgājiens kļuviši par studentu darba skati, kas veltīta V. I. Ļeņina 100 gadu jubilejai.

Celtniecības vienības kļuviušās par svarīgu studējošās jaunatnes darba un politiskā rūdījuma skolu. Pārskata periodā studentu celtnieku vienību spēkiem apgūti 4 miljoni rubļu kapitālieguldījumu, nodots ekspluatācijā ap simt tautas saimniecības objektu, to skaitā septiņas elektropārvades līnijas, lopkopības fermas 960 mājlopiem, remontdarbnīca, 10 dzīvojamās ēkas Kalnu Altajā utt.

Pārskata periodā ražīgāks kļuvis komjaunatnes komiteju darbs ar jaunajiem zinātniekiem, [ar] inženiertehnisko inteligenci. Komjaunatnes organizācijas sākušās efektīvāk sadarboties ar jaunajiem literatūras un mākslas darbiniekiem, palīdzējušās viņiem celt meistarību, rūpējušās par viņu idejisko izaugsmi un politisko rūdījumu.

Centrālā Komiteja, pilsētu, rajonu, pirmorganizāciju komjaunatnes komitejas pārskata periodā centušās panākt, lai visi jaunieši neatlaidīgi studētu marksisma-ļeņinisma teorijas pamatus, radoši apgūtu prasmi pielietot to praksē. Ar partijas organizāciju palīdzību republikas komjaunatnes komitejas ievērojami palielinājušās komjaunatnes politiskās izglītības tīkla pulciņu, klubu, semināru skaitu, kuros pašlaik mācās vairāk nekā 125 tūkstoši jauniešu, kas studē PSKP un VLKJS vēsturi, V. I. Ļeņina biogrāfiju, svarīgākos partijas dokumentus.

Kongress atzīmē, ka pārskata periodā Centrālā Komiteja, pilsētu un rajonu komitejas, pirmorganizācijas pastiprinājušās jaunatnes internacionālās audzināšanas darbu, centušās ieaudzināt katrā jaunieši dziļu Ļeņina nacionālās politikas būtības izpratni, PSRS un sociālistisko zemju tautu nesagraujamās draudzības un brālības jūtas, lepnumu par savu Dzimteni.

Uzlabojusies arī jaunatnes militāri patriotiskā audzināšana, nostiprinājušies komjaunatnes un jaunatnes tradi-

cionālie sakari ar Padomju Armiju un Jūras Kara Floti. Desmitiem tūkstošu jauniešu izstaigājuši kauju vietas, savākuši bagātu materiālu par padomju tautas kauju un darba varonību.

Rūpējoties par jaunā komunisma cēlāja personības vispusīgu attīstību, lielu darbu veikušas rajonu, pilsētu komitejas, komjaunatnes pirmorganizācijas, lai iesaistītu jauniešus regulārās sporta nodarbībās, vienkāršāko sporta bāzu celtniecībā pašu spēkiem, cenšoties nodrošināt jaunatnes masveidīgu piedalīšanos sporta un militārā masu darba Vissavienības skatē un eksāmenā.

Pārskata periodā sagatavots gandrīz 950 sporta meistaru un kandidātu, 290 tūkstošu klases sportistu, uzceltas 35 kapitālās sporta būves, sekmīgi tiek celta Sporta pils — komjaunatnes triecienceltne.

Komjaunatnes orgāni sākuši plašāk izmantot darbā masu informācijas līdzekļus. Radio, televīzijas, laikrakstu un žurnālu jaunatnes redakcijas ar lielu atbildību un operatīvāk sākušas palīdzēt republikas komjaunatnes organizācijām to daudzveidīgajā jaunatnes komunistiskās audzināšanas darbā.

Latvijas komjaunatnes komitejas sākušas vairāk uzmanības veltīt darbam ar kadriem un aktīvu. Pateicoties partijas orgānu pastāvīgajām rūpēm un uzmanībai, Latvijas komjaunatnes organizācija izaudzinājusi un izvirzījusi komjaunatnes komiteju vadībai daudz idejisku, labi sagatavotu, enerģisku darbinieku, kas izgājuši lielu politiskās un organizatoriskās darbības skolu. Gandrīz divkārt palielinājies pirmorganizāciju skaits, kuras vada jaunie komunisti.

Gatavošanās ļeņinskajai ieskaitei veicinājusi komjauniešu disciplīnas uzlabošanos, viņu atbildības un aktivitātes paaugstināšanos, palielinājies komjauniešu skaits, kas pilda pastāvīgus uzdevumus, augusi komjaunatnes grupu loma.

Lietišķi, ar lielu komjauniešu aktivitāti notikušas pārskata un vēlēšanu sapulces pirmorganizācijās, rajonu un pilsētu konferences [...].

«Padomju Jaunatne», 40. nr.,
1970. g. 27. februāri

Iespiests pēc avīzes teksta

*No Latvijas LKJS Centrālās Komitejas biroja sēdes
materiāliem par leņiniskās darba sardzes rezultātiem
republikas komjaunatnes organizācijā*

1970. gada 7. aprīlī

Latvijas republikas komjaunatnes organizācijas vēsturē 1970. gads ieies kā V. I. Leņina dzimšanas dienas 100. gadskārtai veltītās leņiniskās darba sardzes gads.

Leņiniskajā darba sardzē, kas aizsākās VLKJS 50. gada-dienas priekšvakarā, patlaban piedalās vairāk nekā 250 000 jauniešu, kuru vidū ir visu jaunatnes kategoriju pārstāvji un par kuru darbības galveno saturu kļuvusi uzticība Leņina cildenajam novēlējumam: mācīties komunismu [...].

Leņiniskā darba sardze kļuvusi par galveno jautājumu daudzu komjaunatnes kolektīvu dzīvē, un tā sekmīga risināšana veicinājusi darba ražīguma un sabiedriskās ražošanas efektivitātes celšanos. 1970. gada 22. aprīlī vairāk nekā 500 republikas komjauniešu un jauniešu kolektīvu beidz savu ražošanas piecu gadu programmu.

Ar Leņina ordeni apbalvotajā V. I. Leņina Rīgas Valsts elektrotehniskajā rūpnīcā (VEF) leņiniskajā darba sardzē piedalījās vairāk nekā 5000 jauno ražošanas darbinieku, to skaitā 1018 komunistiskā darba trieciennieku. 2000 cīnās par šā nosaukuma iegūšanu. Jauno ražošanas darbinieku racionalizācijas priekšlikumu un izgudrojumu ieviešanas ekonomiskais efekts ir 250 000 rubļu. Vairāk nekā 500 jauniešu paaugstinājuši savu kvalifikāciju. VEF komjaunieši ierosinājuši jaunu patriotisku kustību — «Katru zināšanas — jaunā pakāpē», ko apsveicis republikas komjaunatnes XVIII kongress.

Bauskas rajona kolhoza «Uzvara» komjaunieši, pildīdami sociālistiskās saistības, 1969. gadā pirms termiņa pabeidza graudaugu novākšanu un ieguva 33,4 cnt ražas no hektāra; viņi izslaukuši 3422 litrus piena no katras govīs, ietaupījuši 415 tonnas kurināmā, katrs nostrādājis 18 stundas teritorijas sakopšanā un Vjetnamas fondam. Visu jauno kolhoznieku veikto pasākumu kopējais rezultāts ir 20 000 rubļu.

Vairāk nekā 2400 jauno virpotāju, šoferu un frizieru

pedalijās leņiniskās darba sardzes laikā rīkotajos meistariības konkursos. [...]

Meistarības konkursi strādājošās jaunatnes vidū kļuvuši ļoti populāri. To specialitāšu skaits, kurās leņiniskās darba sardzes laikā rīkotas sacensības, palielinājies pusotras reizes un tagad jau sasniedz 40.

Beigusies III republikāniskā jaunatnes tehniskās jaunrades skate «Jauno meistarība un meklējumi — Leņina jubilejai». Tajā piedalījās vairāk nekā 22 000 jauno racionalizatoru, izgudrotāju, novatoru, zinātnieku, jauno tehniķu, skolnieku un studentu. Skates dalībnieku devums republikas jaunatnes darba veltē sakarā ar V. I. Leņina dzimšanas dienas 100. gadskārtu ir vairāk nekā 3000 racionalizācijas priekšlikumu un izgudrojumu, kas ieviesti ražošanā un devuši 4 milj. rubļu lielu ekonomisko efektu.

Krietnu ieguldījumu republikas komjauniešu labo darbu pūrā devuši «starmešnieki». Vairāk nekā 15 000 jauno inženieru, tehniķu, zinātnieku, strādnieku un kolhoznieku piedalījās republikāniskajā KS reidā par jaunās tehnikas ieviešanu.

Ar viņu tiešo līdzdalību jau ieviests un patlaban vēl ievieš ražošanā ap 600 jaunās iekārtas, instrumentu, ierīču, mehanizācijas un automatizācijas līdzekļu vienību. Ražošanā ieviesti 370 racionalizācijas priekšlikumi. Visu KS reida pasākumu ekonomiskais efekts ir 470 tūkstoši rubļu.

Uz laukiem leņiniskās darba sardzes laikā komjauniešu un jauniešu spēkiem mehanizētas 24 lopu fermas, izremontētas 225 atpūtas istabas, 2100 ha platībā ierīkotas kultivētās ganības.

Par godu leņiniskajai darba sardzei republikas studentu celtnieku vienība devusi 3,6 miljonus rubļu apgūto kapitālieguldījumu [...].

Savu ieguldījumu, Iljiča jubileju sagaidot, devuši jaunie gleznotāji, tēlnieki, grafiķi. Vairāk nekā 250 labāko mākslas darbu bija izstādīti V. I. Leņina dzimšanas dienas 100. gadskārtai veltītajā republikāniskajā izstādē. Šo darbu vidū godpilnā vietā ir Leņina komjaunatnes [přēmijas] laureātu grafiķa Gunāra Kroļļa, mākslinieku Daiņa Rožkalna, Aleksandra Dembo un citu darbi [...].

Iespiests pēc protokola teksta

Nr. 31

Latvijas LKJS Centrālās Komitejas biroja lēmums par Republikas komjaunatnes prēmijas piešķiršanu par labākajiem literatūras un mākslas darbiem

1970. gada 7. aprīli

Piešķirt Republikas komjaunatnes prēmiju par labākajiem literatūras un mākslas darbiem:

1. Dzejniekam Leonam Paeglem — par ieguldījumu latviešu revolucionārās dzejas attīstībā, par darbiem, kas aicināja darba jaunatni cīņā par sociālisma uzvaru un iedvesmo mūsdienu jaunatni svēti glabāt revolucionārās cīņas ideālus un turpināt strādnieku šķiras un Komunistiskās partijas kaujinieciskās tradīcijas.

2. Grafiķim Dainim Rožkalnam — par grafikas cikliem «Latviešu strēlnieka stāsts», «Mana šodiena» un «Es stāstu savam dēlam».

3. Aktrīsei Ninai Ņeznamovai — par jauno varoņu tēlu spilgtu skatuvisku atveidojumu J. Germana lugā «Es atbildu par visu» (Varvara), L. Zorina lugā «Varšavas melodija» (Geļa) un M. Baidžijeva lugā «Divkauja» (Nazi).

4. Komponistam Paulam Dambim — par vokāli simfoniskajiem skaņdarbiem «Zilā planēta» un «Rekviēms».

5. Komponistam Raimondam Paulam — par lielo ieguldījumu latviešu padomju estrādes mūzikas attīstīšanā un par aktīvo koncertdarbību.

Iespiests pēc protokola teksta

Nr. 32

No Latvijas LKJS Centrālās Komitejas biroja sēdes materiāliem par Vissavienības ļeņinskās ieskaites rezultātiem republikas komjaunatnes organizācijā

1970. gada 15. maijā

Gatavodamās V. I. Ļeņina dzimšanas dienas 100. gadskārtai, Latvijas komjaunatnes organizācijas visā savā darbībā tiecās izpildīt Ļeņina novēlējumus padomju jaunatnei, kuru vidū viens no galvenajiem ir norādījums, ka mācīties komunismu var, tikai saistot katru soli savās

mācībās, audzināšanā un izglītībā ar praktisku piedalīšanos komunistiskajā celtniecībā.

Vissavienības ļeņinskajā ieskaitē, ko republikā visu kategoriju jaunatnes vidū rīkoja no 1969. gada februāra līdz 1970. gada aprīlim, šā novēlējuma izpildīšana bija pats galvenais noteikums. Ar ļeņinisko ieskaiti tika turpinātas un tālāk attīstītas republikas komjaunatnes labākās tradīcijas, ko tā bija krājusi un vairojusi, gatavodamās Lielā Oktobra un VĻKJS pusgadsimta jubilejas svinībām.

93 procenti visu republikas komjauniešu uzņēmās personiskas saistības un kļuva par aktīviem ļeņinskās ieskaites dalībniekiem.

1970. gada 10. aprīlī ļeņinskā ieskaite noslēdzās ar Vissavienības komjauniešu sanākumi «Strādāt, mācīties un dzīvot ļeņiniski», kurā republikas komjaunieši rezumēja ieskaites rezultātus, ziņoja partijas organizācijai par to, kā jaunatne pilda V. I. Ļeņina novēlējumus, kā mācās no partijas celt komunismu [...].

Tā apstiprināja, ka ļeņinisko ieskaiti sekmīgi nokārtojuši 199 125 republikas jaunieši un jaunietes.

Ļeņinskās ieskaites rezultāti un Latvijas jauniešu sasniegumi šai ieskaitē spilgti liecina, ka augusi viņu darba, politiskā un sabiedriskā aktivitāte un cēlusies republikas komjaunatnes organizācijas autoritāte [...].

Iespīests pēc protokola teksta

Nr. 33

*Latvijas VĻKJS CK pirmā sekretāra b. B. Pugo runa
VĻKJS XVI kongresā*

1970. gada 29. maijā

Biedri, nu jau vairākas dienas mūs savā varā tur vienas jūtas — daudznāciju Ļeņina komjaunatnes nesatricināmās vienības jūtas.

Katrs no mums izjūt dziļu lepnumu par Ļeņina komjaunatnes darbības augsto novērtējumu, ko deva PSKP CK ģenerālsekretārs Leonīds Iljičs Brežņevs, par uzticību, ko mūsu partija dāvā komjaunatnei.

Latvijas komjaunatnes delegāciju iepriecina brālīgo

11 — 38

republiku jaunatnes savienību, daudzu mūsu zemes komjaunatnes organizāciju panākumi, lieliskā darba pieredze, ar ko tās iepazīstināja XVI kongresa dalībniekus. Vai tad tas nav labākais apliecinājums VĻKJS CK plašajai organizatoriskajai darbībai, ko tā veikusi pārskata periodā partijas ļeņinskās Centrālās Komitejas vadībā? Mēs vienprātīgi pievienojamies VĻKJS CK darbības novērtējumam, ko deva iepriekšējie runātāji.

Partija māca mūs daudzveidīgajā darbā izraudzīties galveno virzienu, koncentrēt savas pūles neatliekamāko uzdevumu veikšanai, darbā ar jaunatni izvēlēties tādas formas un metodes, kuras dod iespēju pareizi savienot valstiski svarīgu uzdevumu veikšanu ar pašu jauniešu centienu īstenošanu.

Tāda forma, kas apvienoja visu republikas jaunatnes pārstāvju — strādnieku un kolhoznieku, inženieru un jauno zinātnieku, studentu un skolēnu — pūliņus, bija ļeņinskā darba sardze. Tā kļuva par patriota un pilsoņa audzināšanas skolu, kurā jaunieši mācījās apzinīgi sabiedrības interesēs rūpēties par mūsu rūpniecības milzīgo iespēju saimniecisku izmantošanu. Ļeņinskā sardze cieši saliedēja ideoloģisko un organizatorisko darbu. Tajā auglīgi tiek izmantots lietīšķais kontakts ar saimnieciskajām un sabiedriskajām organizācijām, kas palīdz katram jauniem iecerēt un sekmīgi izpildīt personiskās saistības, darba un kultūras ziņā sasniegt augstāku pakāpi. Šā darba rezultāti ir acīm redzami. Ļeņinskās darba sardzes dalībnieku skaits pārsniedza četrus miljonus, tās nosacītais ekonomiskais efekts vērtējams desmitos miljonu rubļu. Taču runa nav tikai par ekonomisko efektu, kaut gan arī tas ir nozīmīgs rādītājs. Galvenais ir tas, ka jaunatne, brīvprātīgi piedaloties šajā kustībā, ar katru gadu vairo aktīvo, apzinīgo komunisma celtniecības vēstures veidotāju rindas.

Republikas komjaunieši devuši lielu ieguldījumu tehnikas progresā. PSKP CK 1969. gada decembra plēnuma lēmumi prasa no mums vēl dziļāk iejusties ekonomiskajā dzīvē, liek mums papildināt visas darba jaunatnes zināšanas, plašāk iesaistīt jaunos zinātniekus un tehnisko nozaru intelīģenci zinātnes un tehnikas revolūcijā. Tas ir viens no svarīgākajiem mūsu darba posmiem, tieši tam jāklūst par komjaunatnes organizāciju, tā teikt, spēka pielikšanas punktu.

Plašu atbalsi republikā guvusi ar Ļeņina ordeni

apbalvotās elektrotehniskās rūpnīcas VEF komjauniešu iniciatīva. Viņi izstrādājuši konkrētu sava uzņēmuma tehniskās modernizācijas programmu, kuras pamatā ir rūpnīcas attīstības perspektīvais plāns un pašu jauniešu nākotnes ieceres. Šī iniciatīva, kā arī leņķiniskās darba sardzes gaitā uzkrātā jaunatnes un it īpaši zinātnes un tehnikas nozarēs strādājošās jaunās inteligences pieredze tehniskās jaunrades daudzveidīgo formu izmantošanā ļauj mums šodien spert nākamo soli: uzņemties šefību par elektronu un skaitļošanas tehnikas ieviešanu un lietošanu mūsu republikas tautas saimniecībā.

Pilnīgi pievienojoties vērtējumam, kas dots lidotāja kosmonauta b. Jelisejeva runā, proti, ka šis pasākums būs svarīgs solis zinātnes un tehnikas turpmākajā attīstībā, sabiedriskās ražošanas efektivitātes celšanā, mēs atbalstām VĻKJS CK priekšlikumu nodibināt jaunatnes zinātniskās un tehniskās jaunrades centrālo štābu.

Ikvienu pasākuma panākumi daudzējādā ziņā ir atkarīgi no tā, vai visos sīkumos ir pārdomāta tā organizācijas sistēma. Kā apstiprinājumu tam var minēt komjaunatnes starmeša štābu un vienību darba panākumus, dalībnieku skaita nemitīgo pieaugumu jaunatnes pārgājienā pa padomju tautas revolucionārās, kauju un darba slavas vietām.

Biedri, pēc diviem mēnešiem Padomju Latvijas darblaudis atzīmēs izcilu jubileju — paiet 30 gadi, kopš mūsu republika iestājās Padomju Savienības tautu brālīgajā saimē.

Mēs ikviens saprotam: visu, ko esam sasnieguši, visu, ko sasniegusi mūsu republika, mums ir devusi padomju vara. Padomju Latvijas komjaunatne jūt pastāvīgu visu mūsu zemes brālīgo tautu palīdzību un cenšas darīt visu, lai jau kopš bērnības cilvēkā nostiprinātos pārliecība, ka pasaulē nav nekā dārgāka un svarīgāka par mūsu tautu draudzības jūtām. Visspilgtākais līdz galam izpildīta internacionālā pienākuma paraugs Latvijas jaunatnei ir mūsu vectēvu — latviešu sarkano strēlnieku — revolucionārais varoņdarbs, mūsu tēvu varonīgā pagrīdes cīņa buržuāziskās kundzības un fašistiskās diktatūras gados, viņu pašai dziedīgā cīņa ar fašistiskajiem okupantiem partizāņu vienībās un frontē.

Nesen mēs atzīmējām lielās uzvaras 25. gadskārtu, atcerējāties tos, kas cīnījās ar fašistiskajiem nešķīsteniem ir

parādījuši vīrišķību un nelokāmību, tos, kas ir atdevuši dzīvību, lai mēs varētu dzīvot zem tīrām debesīm un neaizēnotas saules.

Padomju Latvijas tautai un tās jaunajai paaudzei kritušo piemiņa ir vissvētākās jūtas. Tās izteiktas ne tikai Salaspils memoriālā vien. Vai tad jaunatne Dobeles rajonā, kurā ir tikai 40 000 iedzīvotāju, var aizmirst, ka šeit, tās dzimtā rajona zemē, atdusas 40 000 karavīru — visdažādāko mūsu Dzimtenes tautību pārstāvju!

Mēs dzīvojam Baltijas jūras krastā, un mēs gribam, lai mūsu jūra vienmēr būtu miera jūra.

Mūsu jūru mēdz saukt par dzintarjūru. Un mēs gribam, lai tās viļņi vienmēr krastā izskalotu dzintaru, nevis izmestu mīnas.

Tādēļ mēs kategoriski vēršamies pret neofašismu, vienprātīgi atbalstām mūsu Komunistisko partiju, mūsu Padomju valdību, kas konsekventi iestājas par kolektīvās drošības sistēmas radīšanu Eiropā.

Biedri! Mums, komjauniešiem, tāpat kā visai mūsu tautai, mērķis ir skaidrs. Mēs zinām, par ko cīnāmies. Mēs jūtamies lepni un laimīgi, ka esam aicināti celt tādu sabiedrību, kurā nav ekspluatācijas un spaidu un par kuru cilvēce ir sapņojusi gadsimtiem ilgi, ka esam aicināti piedalīties diženajā gājienā uz komunismu. Un nav mums cēlāka un skaistāka pienākuma, kā visus savus spēkus, visas zināšanas un sirdsdegsmi veltīt Ļeņina un partijas ideālu īstenošanai, komunisma uzcelšanai.

«Padomju Jaunatne», 106. nr.,
1970. g. 3. jūnijā

Iespiests pēc avīzes teksta

PERSONU RĀDITĀJS

- Aleksandrs sk. Groms A. — 173
 Andersons sk. Sudmalis I. —
 107, 140, 142, 149, 152, 158,
 159, 169, 174, 271, 273, 322,
 333
 Ankupe E. sk. Ezera E. — 107,
 144, 160, 161, 163, 172
 Andžāns A. — 141
 Anšmitds sk. Anšmite Z. — 20,
 26
 Anšmite Z. (Anšmitds) — 20,
 26
 Antonovs — 152
 Apaiko V. — 183
 Aure E. — 49
 Auseklis sk. Grasis R. — 26
 Austriņa E. — 159
 Avote — 133

 Āboliņš E. — 161
 Āboliņš K. — 143
 Āboltiņa L. (Krēsla) — 19, 26
 Āboltiņa M. — 49

 Babris B. — 149, 150
 Baidžiņevs M. — 343
 Balalajeva R. — 129
 Balodis A. — 153
 Baltais — 148
 Bāliņš P. — 143, 150
 Bankovičs Dž. — 142, 174, 333
 Barkāns J. — 289
 Bartkevičs L. — 289, 308, 311
 Baumanis — 186
 Bergis S. — 30
 Beisons — 186
 Berkovičs B. — 152, 153, 154,
 161
 Bermonts P. — 93
 Bērce A. (Rācene A.) — 18, 26
 Bērziņš A. J. — 67
 Bidzāne M. — 163
 Blūms J. — 132, 141
 Bogdanovs I. — 148

 Bogomoļņikovs P. (Petjka) —
 166, 173
 Boroks I. — 107, 131, 141
 Brežņevs L. — 283, 287, 335,
 344
 Bricis V. — 143
 Briedis E. — 38
 Brinkmanis R. — 190
 Bruno Dž. — 44
 Bunga A. (J. Lapiņš) — 140,
 141, 142, 148, 149, 162, 163,
 165, 168, 172, 173
 Burbo N. — 129
 Buse N. (Nata) — 152, 153, 161

 Ceigalovs A. — 328
 Celmiņa Z. sk. Jakobsons G. —
 Rainesa — 167
 Ceriņš — 20

 Čaikina L. — 271
 Čepanone M. — 297, 298
 Čerņevs V. — 278
 Čikste A. — 224, 239
 Čodors H. — 166
 Cuče M. — 38

 Dāldere V. — 239
 Dambis P. — 343
 Dankbare D. — 251
 Daņiļeviča J. — 49
 Degļavs F. — 38
 Deičmanis — 160
 Delegāts (paraksts) — 52
 Dembo A. — 342
 Dergačs V. — 143
 Dīcmanis E. — 49
 Dzenis O. (Rūķītis) — 16, 25,
 26, 27

 Eiduss Z. — 160
 Eihe R. — 5, 322
 Eihmanis M. — 224
 Evelis — 183

- Ezera E. sk. Ankupe E. — 107,
 144, 160, 161, 163, 172
 Ezernieks V. — 159
 Ērenšteine S. — 160
 Fabriciuss J. — 5, 322
 Falškova — 186
 Fedosejevs D. — 143
 Fiļkovs B. — 141
 Fjodorovs B. — 132, 140
 Francmane S. — 162
 Freimanis V. — 162
 Fridlande S. — 141
 Fučiks J. — 273
 Gailis F. — 37, 65, 173, 271,
 333
 Galilejs — Galileo — 44
 Gastello N. — 271
 Georgadze M. — 329
 Germans J. — 343
 Girgensone — 21
 Golcs R. — 93
 Gorkijs M. — 100, 101, 104
 Grantiņš — 131
 Grasis R. (Auseklis) — 26
 Grigorjeva V. — Muravska sk.
 Kondratenko V. — 167
 Griķis — 21
 Grinbergs J. — 148
 Groms A. (Aleksandrs) — 173
 Groms L. — 143
 Gruntāls Z. — 116
 Gusts — 133
 Hermans E. — 30
 Himelreihis L. — 289
 Hitlers Ā. — 65, 76, 84, 85, 86,
 87, 88, 93, 94, 96, 100, 176
 Hludņevs J. — 215
 Ilga sk. Stīvere V., Zilberga,
 Apsīte V. — 165, 167, 168,
 173
 Iristis A. — 141
 Ivanovs — 133
 Ivanovs sk. Zaharovs I. — 152
 Jakobsone G. — Rainesa sk.
 Celmiņa Z. — 167
 Jakse — Deksnis A. — 190
 Jankovska-Ošupe A. — 117
 Jankovskis M. — 141
 Jaroslavska-Groma L. (Li-
 dija) — 142, 167
 Jauntirāns V. — 143
 Jeļisejevs A. — 346
 Judins F. — 182
 Kacs — 160
 Kadiķis-Groznijs A. — 26
 Kalējs A. — 30
 Kalējs — 186
 Kalnbērziņš J. — 169
 Kalniņa T. — 157
 Kalniņš A. — 38
 Kalniņš E. — 49
 Kalnkaziņa I. — 142
 Kanbergs P. — 190
 Kandāte M. — 140, 157, 164,
 173
 Katlaps A. — 143
 Ketlers A. — 143
 Kiris — 159
 Kļava sk. Ose R. — Samsone —
 167
 Kļeščenkovs F. — 141
 Kļeščenkovs V. — 141, 143
 Kondratenko V. sk. Grigor-
 jeva V. — Muravska — 167
 Korjagina A. — 296, 298
 Kosmodemjanska Z. — 271
 Koševojs O. — 271
 Košķins — 186
 Krastiņš K. (Viktors) — 17, 24,
 26
 Krauklis A. — 132
 Krautmanis Ē. — 148
 Krēsla sk. Āboltiņa L. — 19,
 26
 Krieviņa K. — 49
 Krivokoritovs A. — 165
 Krollis G. — 326, 342
 Krustiņš P. (Zemnieks) — 18
 Krūmiņš V. — 21
 Krūtainis V. — 143
 Krūze J. — 12, 17, 18, 19, 26
 Krūze — 154
 Kučiks J. — 161
 Kupcāns V. — 190
 Kuzmina — 186
 Ķīpītis sk. Puriņš V. — 26
 L — paraksts — 177
 Lācis A. — 20
 Lapa A. — 141

- Lapiņš J. sk. Bunga A. — 140,
 141, 142, 148, 149, 162, 163,
 165, 168, 172, 173
 Lapiņš — 170
 Lazarevs L. — 163
 Lazdovskis V. — 12
 Leibčs O. — 149
 Leibčs P. — 143
 Leinerts K. — 49
 Leja A. — 12
 Levins V. — 65
 Liberts E. — 108, 121, 126, 127,
 140, 147
 Lidija sk. Jaroslavska L. —
 Groma — 142, 167
 Liepiņa S. — 251
 Lindiņš F. — 19, 26
 Liniņš A. — 38
 Libknehts K. — 15, 17, 44
 Likums H. — 154
 Loids-Džordžs — 17
 Lomonosova A. — 131, 132
 Lopoško — 159
 Luksemburga R. — 44
 Luriņš J. — 278
 Lužniece I. — 141

 Ļeņins V. I. — 6, 11, 53, 54,
 109, 123, 191, 198, 263, 270,
 273, 284, 288, 294, 309, 317,
 323, 325, 327, 333, 334, 335,
 337, 338, 339, 341, 342, 343,
 344, 347
 Mackevičs — 148
 Māliņš V. — 190
 Maruse sk. Sudmale M. — 152
 Mārtinsons K. (Mika) — 26
 Maslovska Ņ. (Ņina) — 166,
 173
 Matisāns J. (Pētersons) — 143,
 167
 Matrosovs A. — 271
 Mednis V. — 149
 Mednis — 173
 Meikšāne M. — 160, 173
 Melņikaite M. — 271
 Mende M. — 37
 Miežis A. — 42, 107
 Mihailovs N. — 171
 Mika sk. Mārtinsons K. — 26
 Mikulovs I. — 141
 Miniča O. — 142
 Miničs N. — 141
 Miša V. — 143

 Muižnieks — 149
 Munters V. — 76, 94, 96, 100
 Mūsina O. — 173
 Muzikantiks I. — 163

 Nata sk. Buse N. — 152, 153,
 161
 Neilands R. — 38
 Niedra A. — 93
 Nurža V. — 142

 Ņesterovs V. — 141, 145
 Ņeznamova Ņ. — 343
 Ņina sk. Maslovska Ņ. — 166,
 173

 Odiņš B. — 142, 162
 Ose R. — Samsone (K[ava]) —
 167
 Ozola Z. — 157, 160, 161, 173,
 333
 Ozoliņš A. — 38, 140
 Ozols A. — 116
 Ozols M. — 178
 Ozols V. — 21
 Ozols-Ziedonis J. — 49

 Paegle L. — 343
 Paškevičs M. — 166
 Pauls R. — 343
 Pavasare Dz. — 297, 298
 Pavličenko L. — 157
 Pavlovskis — 161
 Pelnēns B. — 143, 149
 Peļše A. — 155, 161
 Petjka sk. Bogomoļņikovs P. —
 173
 Petrikaite I. — 308
 Pētersons J. — 20, 26
 Pētersons sk. Matisāns J. —
 143, 167
 Pimenovs P. — 145, 162, 163
 Pintāns K. — 190
 Pīrāgs I. — 190
 Podgornijs N. — 329
 Podskočijs B. — 143
 Pogodins — 177
 Prikulis A. — 289
 Profesors sk. Vaļģe A. — Za-
 harova — 163, 168
 Prostaks A. (Smilts) — 142,
 162, 163, 167, 168, 170
 Pugo B. — 289, 344
 Pujāts V. — 153, 154, 164
 Pukinskis Z. — 143

- Purens J. — 30
 Puriņš V. (Ķīpītis) — 26
 Pušinskis V. — 143
- Račko J. — 164
 Rācene A. sk. Bērce A. — 18, 26
 Ratnieks A. — 38
 Ratnieks E. — 159, 183
 Reinholds R. — 141
 Reizenbergs M. — 143
 Renberga S. — 308
 Rendnieks A. — 143, 149
 Reņko R. — 141
 Repše T. — 144
 Rēpelis Ā. — 130, 132, 149
 Reva A. — 151
 Ribaks P. — 144
 Riekstiņš E. — 20
 Riekstiņš K. — 141
 Rihlovs S. — 141
 Rižēščenoks P. — 141
 Rozenbergs K. — 38, 42
 Rozenbergs — 183
 Rožkalns D. — 342, 343
 Ruberte E. — 297, 298
 Rubiks A. — 289
 Rudko L. — 298
 Rudzišs V. — 162, 163
 Rudzītis M. — 164
 Rudzutaks J. — 5, 322
 Rūķītis sk. Dzenis O. — 16, 25,
 26, 27
 Ruļevs S. — 141
 Rumņics P. — 163
- S-s — paraksts — 57
 Sadvovskis P. — 132
 Saldūksnis — 173
 Samsons V. — 141, 142, 171,
 172
 Samsons — 159
 Samuilova L. — 141
 Savickis A. — 159
 Sermule A. — 49
 Silīņš J. sk. Zēbergs B. — 165,
 168
 Sisojeva O. — 158
 Skolnieks — 160
 Skrejja M. — 142, 174, 333
 Smēķe M. — 38
 Smiltēns E. — 37, 38, 65, 173,
 271, 333
 Smilts sk. Prostaks A. — 142,
 162, 163, 167, 168, 170
- Smirnovs L. — 141, 145
 Soldova K. — 49
 Spartaks — paraksts — 56
 Spure Z. — 108, 126
 Sprudzis — 173
 Staļins J. V. — 171, 172, 178,
 182
 Stepanova — 186
 A. Stinkure — 182
 Stīvere V. (Ilga, Zilberga) —
 165, 167, 168, 173
 Stroganovs V. — 177
 Stučka P. — 5, 16, 17, 22, 322
 Sudmale M. (Maruse) — 152
 Sudmalis I. (Andersons) — 107,
 140, 142, 149, 152, 158, 159,
 169, 174, 271, 273, 322, 333
 Suščinskis — 151
 Svile V. — 297
- Šakale V. — 142
 Šatrovskis V. — 216
 Širone M. — 141
 Šlosbergs — 177
 Šoferis — 131
 Štauvers D. — 132, 140, 141
 Štroms A. — 38
 Šulcs — 173
 Šušnīgs K. — 87
- Tauriņš J. — 49
 Tālberga — 177
 Teže E. — 173
 Tirmāla A. — 153
 Turbina O. — 144
- Ulmanis K. — 75, 76, 81, 84,
 85, 86, 87, 88, 90, 93, 94, 96,
 97, 98, 99, 100, 101, 102, 103,
 107
 Upešleja E. — 140
- Vagalis J. — 141
 Valcis — 186
 Valģe A. — Zaharova (Profe-
 sors) — 163, 168
 Vaļuks A. — 141
 Verjovkins J. — 20
 Vēveris V. — 162
 Viktors sk. Krastiņš K. — 17,
 24, 26
 Vilks P. — 304

Vinčikovs — 149
Vinnigs A. — 94
Vintēns J. — 26, 37
Vītols J. — 132, 149
Vogulovičs V. — 143
Zaharovs I. (Ivanovs) — 152
Zaharovs — 169
Zalkovskis — 135
Zariņš E. — 140
Zariņš V. — 190
Zars A. — 141
Zars M. — 132

Zēbergs B. (Siliņš J.) — 165,
168
Zeimāls V. — 27
Zekke T. — 18
Zemnieks sk. Krustiņš P. — 18
Zilberga sk. Stīvere V. — Ap-
site — 165, 167, 168, 173
Zīle O. — 134
Zitmanis A. — 289, 297
Zorins L. — 343
Zujeva — 173
Zvejnieks P. — 27
Zvīders J. — 37, 333

DOKUMENTU UN MATERIĀLU SARAKSTS

I nodaļa

Latvijas komjaunatnes izveidošanās un darbības sākums (1917.—1919. g.)

Priekšvārds	11
Nr. 1. LKP DJS žurnālā «Jaunais Komunārs» ievietotais raksts par nepieciešamību Jaunatnes savienībai darboties Komunistiskās partijas vadībā. 1919. gadā	14
Nr. 2. LKP Darba Jaunatnes Savienības I kongress: apsveikumi, ziņojumi, rezolūcijas un vēlēšanu rezultāti. 1919. gada 28. februārī un 1. martā	16
Nr. 3. LKP CK norādījumi par LKP DJS darba organizēšanu. 1919. gada 30. septembrī	27
Nr. 4. LKP CK Pagaidu nolikums par LKP Darba Jaunatnes Savienības organizācijām. 1919. gada 2. oktobrī	28
Nr. 5. LKP Rēzeknes apriņķa konferences rezolūcija par Darba Jaunatnes Savienību. 1919. gada 4. oktobrī	29
Nr. 6. Izraksts no LKP Viļānu apriņķa organizācijas II konferences protokola. 1919. gada 15.—17. decembrī	30
Nr. 7. Izraksts no pārskata par Latvijas Komunistiskās partijas Centrālās Komitejas darbību no 1919. gada 22. maija līdz 1920. gada 1. janvārim. 1920. gada 1. janvārī	32

II nodaļa

Latvijas komjaunatne buržuāzijas kundzības periodā (1920.—1940. g.)

Priekšvārds	37
Nr. 1. No LKJS Centra aicinājuma jaunatnei kalpot komunisma idejai, iestāties komunistiskās jaunatnes rindās. 1920. gada novembrī	44
Nr. 2. Informācija par LKJS II kongresu. 1922. gada janvārī	45
Nr. 3. Laikrakstā «Jaunais Komunārs» ievietotais raksts par LKJS darbību buržuāzijas diktatūras sākuma posmā. 1922. gada janvārī—februārī	48

Nr. 4. LKJS CK uzsaukums, kas vēlīts 1919. g. decembrī noslepkavoto Valmieras komjauniešu piemiņai. 1922. gada decembrī	49
Nr. 5. Informācija par LKJS III kongresu. 1923. gada jūlijā	50
Nr. 6. No Ļeņingradas rūpnīcas «Krasnij treugoļņik» komjauniešu vēstule Latvijas komjauniešiem. 1924. gada 5. martā	53
Nr. 7. Informācija par LKJS organizāciju darbību sakarā ar Starptautisko Jaunatnes dienu. 1926. gada septembrī—oktobrī	55
Nr. 8. Informācija par LKJS organizatorisko pārkārtošanu pēc darba vietu šūniņu principa. 1929. gada novembrī	57
Nr. 9. LKJS IV kongresa Manifests. 1931. gada novembrī	59
Nr. 10. No LKP CK paplašinātā plēnuma rezolūcijas par LKJS darbību. 1932. gada janvārī	63
Nr. 11. Avīzē «Jaunais Komunārs» ievietotais raksts sakarā ar LKJS piecpadsmito gadadienu. 1934. gada martā	64
Nr. 12. LKJS Vislatvijas sanāksmes vēstule Maskavas autorūpnīcas komjauniešiem. 1934. gada septembrī	67
Nr. 13. LKJS CK un LSJS CK deklarācija par komunistiskās un sociālistiskās jaunatnes vienotu rīcību cīņā pret fašismu un kara gatavošanu. 1934. gada 15. oktobrī	70
Nr. 14. Izraksts no Komunistiskās Jaunatnes Internacionāles Izpildu Komitejas ziņojuma Komunistiskās Jaunatnes Internacionāles VI kongresā. 1936. gadā	73
Nr. 15. Paziņojums par LKJS un LSJS apvienošanos Latvijas Darba Jaunatnes Savienībā. 1936. gada 15. augustā	75
Nr. 16. Latvijas Darba Jaunatnes Savienības I kongress. 1938. gada novembrī	80
Nr. 17. Latvijas tautas frontes deklarācija un platforma. 1939. gada martā	93
Nr. 18. Avīzē «Jaunatnes Fronte» ievietotais raksts sakarā ar LDJS CK 1939. g. 10. novembra rezolūciju. 1939. gada 20. decembrī	100

III nodaļa

Latvijas komjaunatne sociālistiskās revolūcijas un sociālistisko pārveidojumu sākuma periodā (1940. g. jūnijs — 1941. g. jūnijs)

Priekšvārds	107
Nr. 1. LDJS CK aicinājums Rīgas jaunatnei aktīvi piedalīties valsts demokratizēšanā. Ne agrāk par 1940. gada 21. jūniju	113
Nr. 2. No Latvijas Darba Jaunatnes Savienības cīņas prasībām. 1940. gada 26. jūnijā	114

Nr. 3. No avīzes «Cīņa» korespondences par LDJS Rīgas organizācijas sasaukto jaunatnes masu sapulci Sarkandaugavā. 1940. gada 26. jūnijā	116
Nr. 4. Avīzes «Brīvā Jaunatne» korespondence par darba jaunatnes masu sapulcēm Latvijā, 1940. gada 30. jūnijā	116
Nr. 5. No avīzes «Brīvā Jaunatne» raksta «Organizējas sarkanie pionieri». 1940. gada 5. jūlijā	117
Nr. 6. No avīzes «Brīvā Jaunatne» raksta par LDJS Lejaskurzemes apgabala organizācijas darbību. 1940. gada 9. jūlijā	118
Nr. 7. Avīzes «Brīvā Jaunatne» informācija par LDJS organizāciju dibināšanu Abrenes rajonā. 1940. gada 23. jūlijā	119
Nr. 8. Latvijas PSR KJS Centrālās organizācijas komitejas paziņojums par Latvijas Komunistiskās Jaunatnes Savienības organizēšanu. 1940. gada 31. jūlijā	119
Nr. 9. LKJS COK un LDJS CK paziņojums par LDJS darbības izbeigšanu. 1940. gada 14. augustā	120
Nr. 10. No LKJS Centrālās organizācijas komitejas sekretāra E. Liberta ziņojuma LKJS atjaunošanai veltītajā saiāksmē. 1940. gada 15. augustā	121
Nr. 11. Informācija par LKJS darbu aptieku pārņemšanā. 1940. gada 8. oktobrī	122
Nr. 12. No fabrikas «Vairogs» komjauniešu aicinājuma Padomju Latvijas darba jaunatnei iesaistīties sociālistiskajā sacensībā par godu Lielās Oktobra sociālistiskās revolūcijas 23. gadadienai. 1940. gada 9. oktobrī	123
Nr. 13. No VĻKJS CK lēmuma par Lietuvas, Latvijas un Igaunijas komjaunatnes organizāciju uzņemšanu Vissavienības Ļeņina Komunistiskajā Jaunatnes Savienībā. 1940. gada 18. oktobrī	125
Nr. 14. No Latvijas ĻKJS CK lēmuma par komjaunatnes vadošo orgānu struktūru un štatiem. 1940. gada 13. novembrī	125
Nr. 15. No LK(b)P CK sekretāra Ž. Spures ziņojuma LK(b)P Rīgas organizācijas I legālajā konferencē. 1940. gada 15. decembrī	126
Nr. 16. No Latvijas ĻKJS CK pirmā sekretāra E. Liberta runas Latvijas K(b)P X kongresā. 1940. gada 17. decembrī	127
Nr. 17. No Latvijas ĻKJS Rīgas pilsētas komitejas pārskata par piedalīšanos PSRS Augstākās Padomes vēlēšanu kampaņā. 1941. gada 14. janvārī	129
Nr. 18. Paziņojums par LĻKJS CK ceļojošā Sarkanā karoga piešķiršanu LĻKJS Valkas apriņķa organizācijai. 1941. gada 28. aprīlī	130

Nr. 19. Informācija par masu sacensībām vingrošanā. 1941. gada 10. maijā	132
Nr. 20. No informācijas par komjauniešu iesaistīšanos mašīnu un traktoru staciju un zirgu un mašīnu iznomāšanas punktu darbā. 1941. gada 17. maijā	132
Nr. 21. No LĻKJS CK Lauku daļas vadītāja O. Ziles informācijas par komjaunatnes darbu 1941. gada pavasara sējā. 1941. gada 18. jūnijā	134

IV nodaļa

Latvijas komjaunatne Lielā Tēvijas kara laikā (1941.—1945. g.)

Priekšvārds	139
Nr. 1. No VĻKJS CK lēmuma par militārā darba pasākumiem komjaunatnē. 1941. gada 23. jūnijā	147
Nr. 2. No Latvijas ĻKJS CK sekretāra E. Liberta ziņojuma VĻKJS CK par Latvijas ĻKJS CK darba organizēšanu. 1941. gada 30. septembrī	147
Nr. 3. No 201. latviešu strēlnieku divīzijas 92. strēlnieku pulka komjaunatnes organizācijas biroja sēdes protokola. 1941. gada 21. novembrī	148
Nr. 4. No LĻKJS CK sekretāra atskaites par komjaunatnes darbu okupētajā Padomju Latvijā. Ne agrāk par 1941. gada novembri, ne vēlāk par 1942. gada februāri	149
Nr. 5. No 201. latviešu strēlnieku divīzijas 92. strēlnieku pulka komjaunatnes organizācijas atskaites. Ne agrāk par 1941. gada novembri	150
Nr. 6. No 201. latviešu strēlnieku divīzijas 220. artilērijas pulka komjaunatnes organizācijas biroja sekretāra B. Fjodorova ziņojuma. 1942. gada 15. aprīli	151
Nr. 7. No Latvijas ĻKJS Liepājas apriņķa komitejas sekretāra I. Sudmaļa vēstules Latvijas ĻKJS CK. 1942. gada 18. jūnijā	152
Nr. 8. No Latvijas ĻKJS CK atskaites LK(b)P CK. 1942. gada 1. augustā	152
Nr. 9. Latvijas ĻKJS CK vēstule no Padomju Latvijas evakuētajām jaunietēm. Ne vēlāk par 1942. gada 25. novembri	156
Nr. 10. No Latvijas ĻKJS CK izziņas par partizāņu un komjaunatnes darbu ienaidnieka aizmugurē kopš 1942. gada maija. 1942. gada 27. decembrī	158
Nr. 11. E. Ankupes raksts Zentas Ozolas piemiņai. 1943. gada 13. martā	160

Nr. 12. Latvijas LKJS CK lēmums par Latgales apriņķu komjaunatnes organizāciju izveidošanu. 1943. gada 24. martā . . .	161
Nr. 13. I. atsevišķā latviešu strēlnieku rezerves pulka komjaunatnes organizācijas izveidošana un darbība. Ne agrāk par 1943. gada martu	164
Nr. 14. No Latvijas partizāņu brigādes komjaunatnes organizācijas sekretāra A. Bungas ziņojuma Latvijas LKJS CK par brigādes komjauniešu organizācijas uzbūvi un dzīvi. 1943. gada 25. aprīlī	165
Nr. 15. No LK(b)P CK Operatīvās grupas vadītāja vēstules LK(b)P CK sekretāram Jānim Kalnbērziņam par I. Sudmaļa darbību. 1943. gada 27. aprīlī	169
Nr. 16. No Latvijas LKJS CK ziņojuma VLKJS CK par komjaunatnes organizācijas darbību ienaidnieka aizmugurē. 1943. gada 16. septembrī	169
Nr. 17. No Latvijas LKJS CK aicinājuma Latvijas komjaunatnei vēl neatlaidīgāk iet cīņā pret vācu fašistiskajiem okupantiem. 1943. gada 1. novembrī	173
Nr. 18. No LK(b)P CK Operatīvās grupas vadītāju radiogrammas Latvijas partizāņu kustības štābam. 1943. gada 24. decembrī	174
Nr. 19. Latvijas LKJS CK vēstule komjauniešiem un jauniešiem sakarā ar Latvijas PSR 4. gadadienu. 1944. gada 12. jūlijā	175
Nr. 20. No Latvijas LKJS CK sekretāra ziņojuma Latvijas K(b)P CK V plēnumā. 1944. gada 25. augustā	179
Nr. 21. No Latvijas LKJS Rīgas pilsētas komitejas atskaites Latvijas LKJS CK. 1944. gada decembrī	181
Nr. 22. No Latvijas LKJS CK ziņojuma LK(b)P CK VII plēnumam par LKJS organizatorisko un ideoloģisko darbu. 1945. gada 15. februārī	183
Nr. 23. No Latvijas LKJS CK atskaites referāta Latvijas LKJS V kongresam par komjauniešu ieguldījumu tautas saimniecības atjaunošanā. 1946. gada 13. maijā	185

V n o d a ļ a

Latvijas komjaunatne sociālisma uzcelšanas periodā Latvijas PSR (1945.—1958. g.)

Priekšvārds	189
Nr. 1. No arodu, dzelzceļnieku un FRA skolu audzēkņu uzaicinājuma Latvijas pilsētu un lauku jaunatnei apgūt ražošanas specialitātes. 1945. gada 17. maijā	200
Nr. 2. No LKJS CK sekretāra ziņojuma LK(b)P CK VIII plēnumam. 1945. gada 13. jūnijā	201

Nr. 3. No Latvijas ĻKJS CK biroja lēmuma par komjaunatnes organizāciju piedalīšanos Latvijas PSR lauksaimniecības kooperācijas organizēšanas un izskaidrošanas darbā. 1945. gada 11.—13. jūlijā	202
Nr. 4. No Latvijas ĻKJS CK lēmuma par jaunatnes piedalīšanos kokmateriālu sagatavošanā un izvešanā 1945.—1946. gada rudens un ziemas periodā. 1946. gada 2. aprīlī	202
Nr. 5. No VĻKJS CK plēnuma lēmuma par jauniešu piedalīšanos PSRS tautas saimniecības atjaunošanas un attīstības piecgades plāna 1946.—1950. gadam izpildē. 1946. gadā, ne vēlāk par 27. aprīli	203
Nr. 6. No LĻKJS CK pārskata ziņojuma LĻKJS V kongresam. 1946. gada 13. maijā	207
Nr. 7. No Latvijas Leņina Komunistiskās Jaunatnes Savienības V kongresa lēmuma. 1946. gada 15. maijā	210
Nr. 8. No Latvijas ĻKJS CK IV plēnuma lēmuma par komjaunatnes organizāciju darbu laukos. 1947. gada 2.—3. jūnijā	212
Nr. 9. No Rīgas jauno stahanoviešu sanāksmes dalībnieku aicinājuma Padomju Latvijas rūpniecības un transporta uzņēmumu jauniešiem kāpināt darba ražību un dot vairāk virsplānā produkcijas. 1947. gada 8. jūlijā	213
Nr. 10. No Latvijas PSR rūpniecības, dzelzceļu un ūdens transporta jauno stahanoviešu salidojuma dalībnieku aicinājuma jaunajiem strādniekiem izkopt sociālistisku attieksmi pret darbu. 1947. gada 13. septembrī	215
Nr. 11. No Latvijas ĻKJS CK VII plēnuma lēmuma par LĻKJS darbu un uzdevumiem cīņā par piecgades plāna pirmstermiņa izpildi. 1948. gada 16.—17. februārī	218
Nr. 12. No Latvijas ĻKJS Centrālās Komitejas norādījumiem par komjaunatnes organizāciju darbu rūpniecības iekšējo rezervju atklāšanā un taupības režīma ievērošanā. 1948. gada 4. martā	219
Nr. 13. No Latvijas Leņina Komunistiskās Jaunatnes Savienības VI kongresa lēmuma. 1948. gada 4. jūnijā	220
Nr. 14. No Rīgas pilsētas rūpniecības un transporta uzņēmumu jauno stahanoviešu salidojuma aicinājuma Latvijas PSR jaunajiem strādniekiem organizēt sociālistisko sacensību par godu LK(b)P X kongresam un VĻKJS XI kongresam. 1948. gada 16. novembrī	221
Nr. 15. No jauno lauksaimniecības pirmrindnieku republikāniskā salidojuma aicinājuma lauku jaunatnei organizēt sociālistisko sacensību par godu LK(b)P X kongresam un VĻKJS XI kongresam. 1948. gada 9. decembrī	223

Nr. 16. No LKP CK pārskata ziņojuma LK(b)P X kongresam. 1949. gada 24. janvārī	227
Nr. 17. No LĻKJS CK sekretāra ziņojuma LK(b)P X kongresam. 1949. gada 26. janvārī	228
Nr. 18. No LĻKJS CK pārskata ziņojuma LĻKJS VII kongresam. 1949. gada 3. februārī	230
Nr. 19. No Latvijas ĻKJS VII kongresa lēmuma. 1949. gada 4. februārī	233
Nr. 20. No Latvijas ĻKJS CK plēnuma lēmuma par republikas komjaunatnes organizāciju piedalīšanos kolhozu celtniecībā. 1949. gada 24. martā	234
Nr. 21. No Latvijas ĻKJS CK plēnuma lēmuma par republikas komjaunatnes organizāciju uzdevumiem sakarā ar Latvijas K(b)P CK II plēnuma lēmumu. 1949. gada 20. jūnijā	235
Nr. 22. No Latvijas ĻKJS CK VII plēnuma lēmuma par komjaunatnes organizāciju uzdevumiem sakarā ar Latvijas K(b)P CK III plēnuma lēmumu «Par politiskās audzināšanas darba uzlabošanu republikas jauniešu vidū». 1949. gada 4. oktobrī	237
Nr. 23. No Latvijas ĻKJS CK biroja lēmuma par lauku jaunatnes sociālistiskās sacensības rezultātiem 1949. g. lauksaimniecības gadā. 1949. gada 28. decembrī	238
Nr. 24. No Latvijas Leņina Komunistiskās Jaunatnes Savienības VIII kongresa lēmuma. 1950. gada 28. jūnijā	240
Nr. 25. No jauno stahanoviešu un racionalizatoru salidojuma dalībnieku aicinājuma plašāk izvērst sociālistisko sacensību par 1951. gada valsts plāna izpildi pirms termiņa. 1951. gada 17. jūnijā	242
Nr. 26. No kolhozu un padomju saimniecību komjaunatnes organizāciju komiteju sekretāru republikāniskās sanāksmes dalībnieku aicinājuma lauku komjaunatnes organizācijām aktīvāk sekmēt sabiedriskās lopkopības attīstību. 1951. gadā, ne vēlāk par 27. decembri	243
Nr. 27. No Latvijas ĻKJS CK VI plēnuma lēmuma par komjaunatnes kadru izvēli, izvietošānu un audzināšanu. 1952. gada 10. janvārī	245
Nr. 28. No Latvijas ĻKJS CK VI plēnuma lēmuma par komjaunatnes organizāciju piedalīšanos strādnieku un lauku jaunatnes skolu darbā. 1952. gada 11. janvārī	246
Nr. 29. No Latvijas Leņina Komunistiskās Jaunatnes Savienības IX kongresa lēmuma. 1952. gada 21. martā	247
Nr. 30. No Latvijas ĻKJS CK II plēnuma lēmuma par republi-	

kas komjaunatnes organizāciju piedalīšanos kolhozu organi- zatoriski saimnieciskajā nostiprināšanā. 1952. gada 26. jūlijā	248
Nr. 31. No Latvijas LKJS X kongresa lēmuma. 1954. gada 16. janvārī	249
Nr. 32. No Latvijas PSR jauno lopkopju aicinājuma republikas lauku jauniešiem aktīvi piedalīties sabiedriskās lopkopības tālākajā attīstībā. 1954. gadā, ne vēlāk par 18. novembri . .	251
Nr. 33. Latvijas PSR komjaunatnes aktīva sanāksmes dalībnieku solījums PSKP Centrālajai Komitejai aktīvi piedalīties ne- skarto zemju un vecaiņu apgūšanā. 1955. gada 10. janvārī	252
Nr. 34. No Latvijas LKJS XI kongresa lēmuma. 1955. gada 22. decembrī	254
Nr. 35. No Latvijas LKJS Centrālās Komitejas V plēnuma lē- muma par komjaunatnes organizāciju audzināšanas darba uzlabošanu republikas skolu jaunatnes vidū. 1957. gada 12. decembrī	256
Nr. 36. No Latvijas KP CK pārskata referāta LKP XV kongre- sam. 1958. gada 23. janvārī	257
Nr. 37. No Latvijas LKJS CK pārskata ziņojuma LKJS XII kongresam. 1958. gada 6. martā	258
Nr. 38. No Latvijas LKJS XII kongresa lēmuma. 1958. gada 7. martā	262
Nr. 39. No Rīgas jauno racionalizatoru un izgudrotāju konferen- ces aicinājuma republikas jauniešiem celt darba ražīgumu, uzlabot produkcijas kvalitāti un samazināt pašizmaksu. 1958. gadā, ne vēlāk par 21. oktobri	269
Nr. 40. Latvijas KP CK apsveikums Latvijas komjaunatnei VLKJS 40. gadadienā. 1958. gada 29. oktobrī	270

VI nodaļa

Latvijas komjaunatne — partijas palīgs cīņā par sociālistiskās sabiedrības pilnveidošanu, un pakāpenisku pāreju uz komunismu (1959.—1970. g.)

Priekšvārds	277
Nr. 1. No Latvijas LKJS CK plēnuma materiāliem par darba uzlabošanu ar republikas komjaunatnes organizācijas aktīvu. 1959. gada 19. jūnijā	292
Nr. 2. No republikāniskās jauno lauksaimniecības darba pirm- rindnieku apspriedes lēmuma par republikas komjaunatnes organizācijas, komjauniešu un jauniešu līdzdalību PSKP CK decembra plēnuma lēmuma «Par lauksaimniecības tālāku attīstīšanu» izpildē. 1960. gada 8. un 9. februārī	296

Nr. 3. No Latvijas Ļeņina Komunistiskās Jaunatnes Savienības XIII kongresa rezolūcijas par Latvijas ĻKJS Centrālās Komitejas pārskatu. 1960. gada 4. un 5. martā	297
Nr. 4. No Latvijas ĻKJS CK plēnuma lēmuma «Par komjaunatnes Liepājas un Jelgavas pilsētu un Dagdas rajona komiteju darbu, īstenojot PSKP CK lēmumu «Par partijas propagandas uzdevumiem mūsdienu apstākļos». 1960. gada 18. maijā	299
Nr. 5. No Latvijas ĻKJS CK III plēnuma lēmuma par Latvijas komjaunatnes iesaistīšanos cīņā par septiņgades plāna pirmstermiņa izpildi. 1960. gada 26. augustā	300
Nr. 6. No Latvijas PSR Zinātņu akadēmijas prezidija un Latvijas ĻKJS Centrālās Komitejas lēmuma izsludināt komjauniešu šefība par ZA pētījumu rezultātu ātru ieviešanu ražošanā. 1960. gada 7. oktobrī	301
Nr. 7. Latvijas ĻKJS Rīgas pilsētas komjaunatnes organizācijas paziņojums, ka tā uzņemas šefību par Ļeņina komjaunatnes Daugavpils sintētiskās šķiedras kombināta būvi. 1960. gada 20. novembrī	302
Nr. 8. No Latvijas KP CK biroja lēmuma par Rīgas pilsētas Ļeņina rajona un Liepājas pilsētas komjauniešu un jauniešu iniciatīvu, organizējot cīņu pret zudumiem tautas saimniecībā. 1960. gada 13. decembrī	304
Nr. 9. Informācija par VLKJS CK Goda raksta piešķiršanu Latvijas komjaunatnei. 1961. gada 7. februārī	305
Nr. 10. No Latvijas ĻKJS CK pārskata referāta Latvijas Ļeņina Komunistiskās Jaunatnes Savienības XIV kongresam — par rezultātiem, izpildot lozungu «Ceļu rezervēm, karu zudumiem!». 1962. gada 21. februārī	306
Nr. 11. No Latvijas ĻKJS CK pārskata referāta Latvijas Ļeņina Komunistiskās Jaunatnes Savienības XIV kongresam — par komjaunatnes organizāciju piedalīšanos lauksaimnieciskajā ražošanā. 1962. gada 21. februārī	307
Nr. 12. No Latvijas ĻKJS Centrālās Komitejas plēnuma lēmuma par republikas komjaunatnes organizācijas uzdevumiem fiziskās kultūras un sporta tālākajā attīstībā. 1963. gada 9. oktobrī	308
Nr. 13. No komjaunatnes starmeša vienību pirmā republikāniskā salidojuma dalībnieku «Aicinājuma visiem Latvijas PSR komjauniešiem, jauniešiem un jauniešiem». 1963. gada 30. oktobrī	309
Nr. 14. No Latvijas ĻKJS XV kongresa rezolūcijas par LĻKJS	

	Centrālās Komitejas pārskatu LĻKJS XV kongresam. 1963. gada 4. decembrī	311
Nr. 15.	Ļeņina komjaunatnes Daugavpils sintētiskās šķiedras rūpnīcas jauno celtnieku, montētāju un ekspluatācijas darbinieku kolektīva ziņojums Latvijas ĻKJS Centrālajai Komitejai. 1964. gada 5. aprīlī	312
Nr. 16.	Latvijas ĻKJS Centrālās Komitejas apsveikums jauniem strādniekiem, inženieriem, tehniķiem, kalpotājiem, visam Vissavienības komjaunatnes triecienceltnes — Ļeņina komjaunatnes Daugavpils sintētiskās šķiedras rūpnīcas — celtnieku un montētāju kolektīvam. 1964. gada 5. aprīlī	314
Nr. 17.	No Latvijas ĻKJS CK un Latvijas PSR Celtniecības ministrijas kopīgā lēmuma «Par republikas komjaunatnes triecienceltnu komjaunatnes organizāciju, jauno celtnieku, montētāju un ekspluatācijas strādnieku sociālistiskās sacensības rezultātiem». 1965. gada 28. aprīlī	315
Nr. 18.	Latvijas ĻKJS Centrālās Komitejas aicinājums skolu komjaunatnes organizācijām. 1965. gada 1. septembrī	316
Nr. 19.	No Latvijas ĻKJS CK informācijas par rezultātiem jaunatnes Vissavienības pārgājienā pa pādomju tautas kauju slavas vietām. 1965. gada 15. septembrī	317
Nr. 20.	No Latvijas ĻKJS XVI kongresa rezolūcijas par Latvijas ĻKJS Centrālās Komitejas pārskatu Latvijas Ļeņina Komunistiskās Jaunatnes Savienības XVI kongresam. 1966. gada 10. un 11. februārī	318
Nr. 21.	Vissavienības ĻKJS Centrālās Komitejas apsveikums Latvijas komjaunatnei Lielās Oktobra sociālistiskās revolūcijas 50. gadadienā. 1967. gada 3. novembrī	321
Nr. 22.	No Latvijas ĻKJS XVII kongresa rezolūcijas par Latvijas ĻKJS Centrālās Komitejas pārskatu Latvijas ĻKJS XVII kongresam. 1968. gada 5. un 6. martā	323
Nr. 23.	No Latvijas ĻKJS CK biroja materiāliem par Vissavienības ĻKJS 50. gadadienai veltītās komjauniešu un jauniešu sacensības rezultātiem. 1968. gada 18. oktobrī	327
Nr. 24.	PSRS Augstākās Padomes Prezidiņa Dekrēts par Daugavpils pilsētas komjaunatnes organizācijas apbalvošanu ar Darba Sarkanā Karoga ordeni. 1968. gada 25. oktobrī	329
Nr. 25.	«Padomju Jaunatnē» ievietotais raksts par Latvijas ĻKJS Centrālās Komitejas apbalvojumiem labākajiem komjauniešu un jauniešu kolektīviem sakarā ar VĻKJS 50. gadadienu. 1968. gada 25. oktobrī	330
Nr. 26.	«Padomju Jaunatnē» ievietotā informācija par tehniskās	

jaunrades skates «Jauno meistarība un meklējumi — piegadei» rezultātiem. 1968. gada 25. oktobrī	331
Nr. 27. Latvijas komjaunatnes 50. gadadienai veltītās LĻKJS CK svinīgās sēdes dalībnieku vēstule Padomju Savienības Komunistiskās partijas Centrālajai Komitejai. 1969. gada 1. martā	333
Nr. 28. Latvijas KP Centrālās Komitejas apsveikums republikas komjauniešiem, visiem jauniešiem un jaunietēm Latvijas komjaunatnes 50. gadadienā. 1969. gada 1. martā	335
Nr. 29. No Latvijas LKJS XVIII kongresa rezolūcijas par LĻKJS CK pārskatu Latvijas LKJS XVIII kongresam. 1970. gada 20. un 21. februārī	337
Nr. 30. No Latvijas LKJS Centrālās Komitejas biroja sēdes materiāliem par ļeņinskās darba sardzes rezultātiem republikas komjaunatnes organizācijā. 1970. gada 7. aprīlī	341
Nr. 31. Latvijas LKJS Centrālās Komitejas biroja lēmums par Republikas komjaunatnes prēmijas piešķiršanu par labākajiem literatūras un mākslas darbiem. 1970. gada 7. aprīlī	343
Nr. 32. No Latvijas LKJS Centrālās Komitejas biroja sēdes materiāliem par Vissavienības ļeņinskās ieskaites rezultātiem republikas komjaunatnes organizācijā. 1970. gada 15. maijā	343
Nr. 33. Latvijas LKJS CK pirmā sekretāra b. B. Pugo runa VĻKJS XVI kongresā. 1970. gada 29. maijā	344

SATURS

Priekšvārds		5
1. nodaļa	Latvijas komjaunatnes izveidošanās un darbības sākums (1917.—1919. g.)	11
2. nodaļa	Latvijas komjaunatne buržuāzijas kundzības periodā (1920.—1940. g.)	37
3. nodaļa	Latvijas komjaunatne sociālistiskās revolūcijas un sociālistisko pārveidojumu sākuma periodā (1940. g. jūnijs — 1941. g. jūnijs)	107
4. nodaļa	Latvijas komjaunatne Lielā Tēvijas kara laikā (1941.—1945. g.)	139
5. nodaļa	Latvijas komjaunatne sociālisma uzcelšanas periodā Latvijas PSR (1945.—1958. g.)	189
6. nodaļa	Latvijas komjaunatne — partijas palīgs cīņā par sociālistiskās sabiedrības pilnveidošanu un pakāpenisku pāreju uz komunismu (1959.—1970. g.)	277
Personu rādītājs		348
Dokumentu un materiālu saraksts		353

Институт истории партии при ЦК КП Латвии —
филиал Института марксизма-ленинизма при ЦК КПСС
Центральный комитет ЛКСМ Латвии

ИСТОРИЯ КОМСОМОЛА ЛАТВИИ В ДОКУМЕНТАХ 1917 — 1970
Ответственный редактор кандидат исторических наук С. Зимеллис

Издательство «Лиезма» Рига 1973

На латышском языке

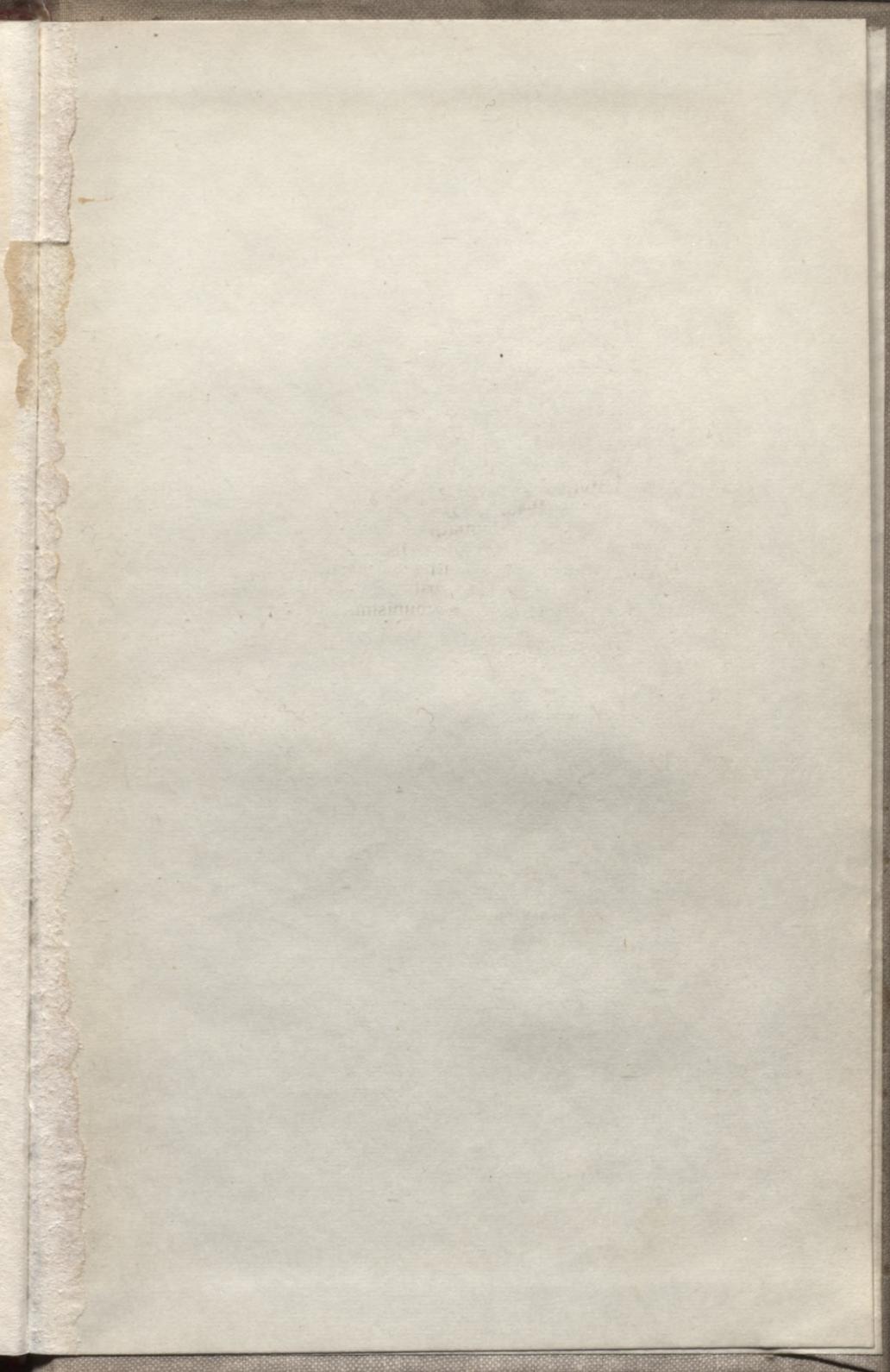
Художник Б. Янсоне

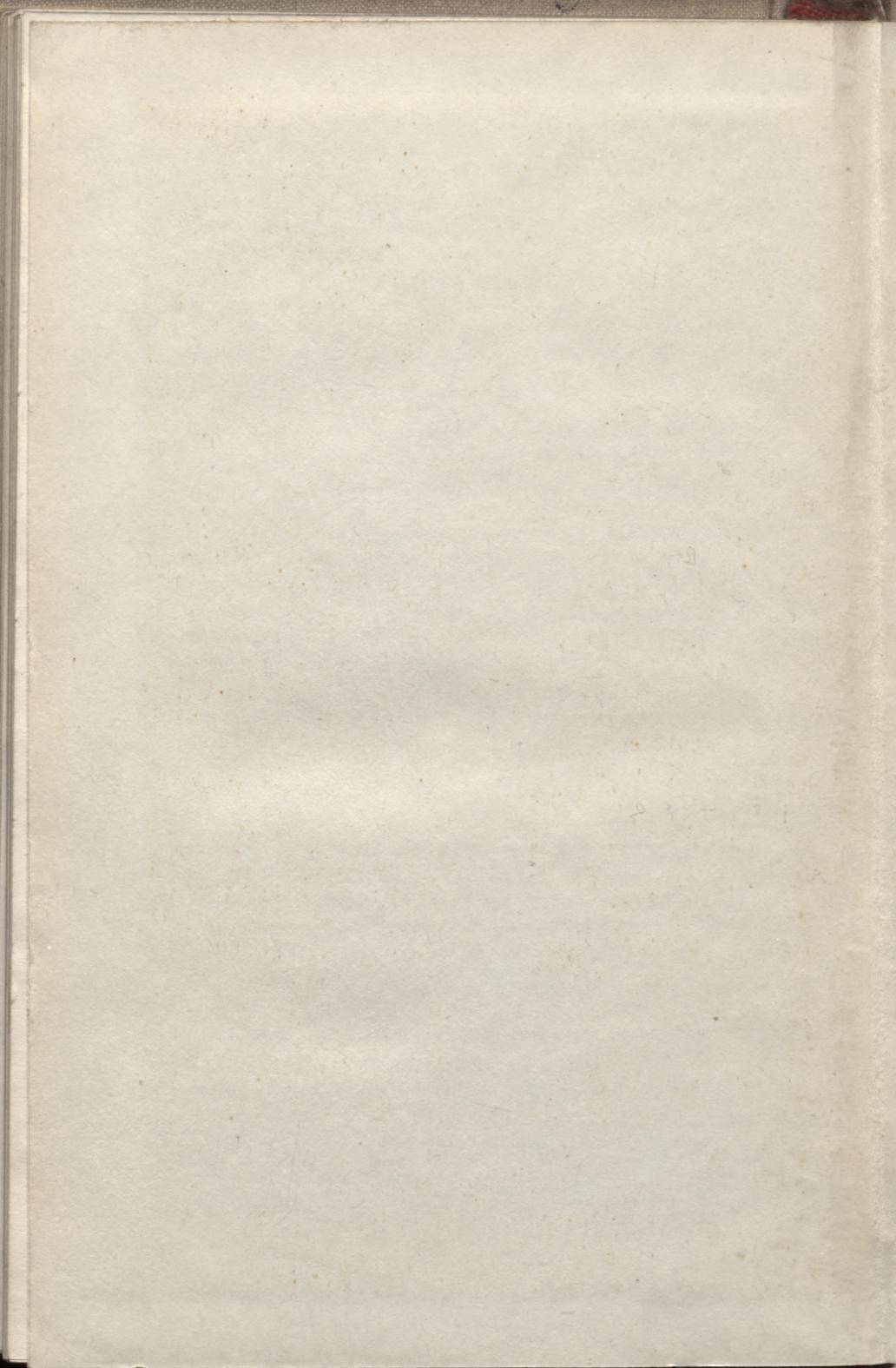
LATVIJAS KOMJAUNATNES VĒSTURE DOKUMENTOS 1917—1970

Vāku zīmējusi B. Jansone

Redaktore E. Balode. Māksl. redaktors A. Krēsliņš. Tehn. redaktore V. Vasiljeva.
Korektore I. Ancāne.

Nodota salikšanai 1972. g. 10. jūlijā. Parakstīta iespiešanai 1973. g. 9. martā. Tipogrāfijas papīrs Nr. 1, formāts 84×108/32, 11,38 fiz. iespiedl.; 19,12 uzsk. iespiedl.; 20 izdevn. l. Metiens 5000 eks. JT 05086. Maksā 72 kap. Izdevniecība «Liesma» Rīgā, Padomju bulv. 24. Izdevn. Nr. 25424/Мр-445. Iespiesta Latvijas PSR Ministru Padomes Valsts izdevniecību, poligrāfijas un grāmatu tirdzniecības lietu komitejas Grāmatu tipogrāfijā Rīgā, Ļeņina ielā 137/139. Pasūt. Nr. 400.

LATVIJAS NACIONĀLĀ BIBLIOTĒKA

0308061057

